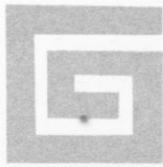

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ
ΤΥΡΑΝΝΟΣ
ΑΝΤΙΓΟΝΗ

19278

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

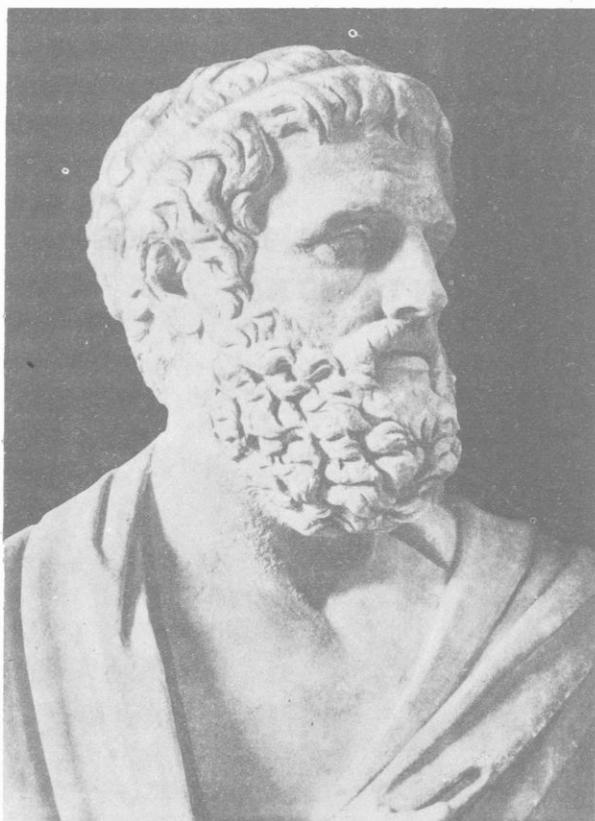
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

2. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Αυτός είναι ο πρώτος τόμος μιας σειράς δικτυωμένων διηγών της αρχαίας Ελληνικής λογοτεχνίας, που περιλαμβάνει την παραδοσιακή θεατρική παράδοση και την παραδοσιακή λογοτεχνία.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΤΟ ΔΡΑΜΑ

Τὸ δρᾶμα εἶναι καθόλου δημιούργημα τοῦ "Ελληνικοῦ πνεύματος. Ἐγεννήθη δὲ καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἀττικῇ δὲ πόλεις κατ' ὅλην τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Διονύσου τελονέμων ἑορτῶν, αἱ διοῖαι παρεῖχον πλεῖστα δραματικὰ στοιχεῖα (τὰ δράματα).

Προῆλθε δὲ τὸ δρᾶμα ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἄσματος, τοῦ ἀδομένου κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Διονύσου, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ καὶ δρζηστικῶν ἡ μιμητικῶν κινήσεων, τοῦ ἀποκληθέντος διθυράμβου. Οὗτος, ἀρρώσθιμος ὥν ἐν ἀρχῇ κατέστη τεχνικὸς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Ἀρίονος τοῦ Μηθύμνου μναῖον καί, τελειοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Λάσσονος τοῦ Ἐρμιονέως, εἰσῆγθη ὑπὸ τοῦ φιλομούσον ἀρχοντος τῶν Ἀθηνῶν Πεισιστράτου, εἰς τὰς ὅπερας μεγαλοπρεπεῖς ἑορτάς, τὰ Μεγάλα Διονύσια.

Καὶ ἐκ μὲν τοῦ σοβαροῦ διθυράμβου, δστις ἐψάλλετο κατὰ τὰ Λήνατα, καθ' ᾧ οἱ ἑορτασταὶ ὑπὸ πένθους κατεχόμενοι διὰ τὸν μαρασμὸν τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα τοῦ θεοῦ ἔθογήνον δι' αὐτά, ἐγεννήθη ἡ τραγῳδία (τράγονον φόδη, ἐπειδὴ οἱ χορευταὶ ἦσαν περιβεβλημένοι δέρματα τράγον, διὸ καὶ τράγοι ἐκαλοῦντο, καὶ παρίσταντο τοὺς Σατύρους, τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Διονύσου), ἐκ δὲ τοῦ φαιδροῦ διθυράμβου διθυράμβου, δστις ἐψάλλετο κατὰ τὸν χρόνον τοῦ τραγητοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἴνου, ἐγεννήθη, λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ὑπερτάτης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τὴν ἀγαγένησιν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ θεοῦ, ἡ κωμῳδία.

Πρῶτος, δστις προήγαγε τὴν τραγῳδίαν, ἵτο δὲ ἐν τῷ ἀγροτικῷ δήμῳ τῆς Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς γεννηθεὶς ποιητὴς Θέσπιος, δστις εἰσήγαγε τὸν πρῶτον ὑποκριτήν, ὑποκριτόμενον ἀλληλοδιαδόχως πολλὰ πρόσωπα διὰ τῆς ἀλλαγῆς προσωπείων ἐξ διθύρης. Τοιουτορόπως δὲ μὲν ὑποκριτής, διάφορον τώρα πλέον πρόσωπον ἀπὸ τὸν χορόν, ὕμιλει πρὸς αὐτὸν (στοιχεῖον ἐπικόν), δὲ καὶ χορός ἀπεκρίνετο ἄριστον καὶ χορεύων (στοιχεῖον λυρικόν), ἐκ τῆς ἐνώσεως δὲ τούτων προῆλθε τὸ δρᾶμα.

Ἐνῷ δὲ διδοῦ Πεισίστρατος, ὃς εἰπομεν ἀνωτέρω, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν λαόν του, είχεν ἀναδείξει τὰ Μεγάλα Διονύσια λαμπροτάτην

καὶ δημοκρατικωτάτην ἔορτὴν καὶ εἶχεν εἰσαγάγει τὸν διθύραμβον, οἱ νῦν τοῦ Πεισιστράτου ἐκάλεσαν τὸν διαμορφωτὴν τοῦ δράματος Θέσπιν, ἵνα δώσῃ διαφόρους παραστάσεις μετὰ τοῦ θιάσου τον εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ περίχωρα καὶ εἰς τὸ "Αστν.

Τὸ δρᾶμα δέ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἦτο περιωρισμένον εἰς ὑποθέσεις λαμβανομένας ἐκ τῶν μύθων καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἐλάμβανεν ἔπειτα χάριν ποικιλίας ὑποθέσεις, προκαλούσας ζωηρότατα συναισθήματα καὶ συγκινήσεις, ἀπὸ δὲ τὸν μνιθικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰ διάφορα ὄντα τοῦ θεοῦ Ομηρικὰ ἔπη καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν τριῶν φημισμένων μύθων, τοῦ Ἀργοναυτικοῦ, τοῦ Θηβαϊκοῦ καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ. Τοιοντοτρόπως ἡροίχθη εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν πλατύτατον καὶ ἀπεριόριστον στάδιον καὶ ἀπέκτησεν αὕτη ποικιλίαν καὶ πολυμέρειαν.

Ἐμφανισθέντων δὲ μετὰ τὸν ποιητὴν Θέσπιν τῶν δραματικῶν ποιητῶν Χοιρίλον τοῦ Ἀθηναίου, μαθητοῦ τοῦ Θέσπιου, δοτος εἰσήγαγε τὰς προσωπίδας καὶ τὰς λαμπρὰς θεατρικὰς ἐνδυμασίας, καὶ τοῦ Φρυνίχον τοῦ Ἀθηναίου, δοτος πρώτος εἰσήγαγε καὶ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα, τὸ δρᾶμα ἐτελειοποιήθη μεγάλως, ἵνα μετὰ τὸν προδρόμον τούτους ἐμφανισθῇ ἡ ἀκτινοβόλος τριάς τῶν μεγάλων τραγικῶν ποιητῶν, τοῦ Αἰσχύλου εἰσαγαγόντος τὸν β' ὑποκριτήν, τοῦ Σοφοκλέους τὸν γ' καὶ τοῦ τραγικωτέρου πάντων Εὐριπίδον, νφ' ὃν τὸ δρᾶμα ἀνήκθη εἰς τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ἀκμήν.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ καὶ τελειοποίησιν τοῦ δράματος κατὰ τὸν Εἰαῖνα συνετέλεσαν μεγάλως καὶ αἱ τότε ἐπικρατοῦσαι θρησκευτικοῦ ἀντιλήψεως καὶ αἱ τιλήψεις καὶ δοξασίαι, αἱ ἡθικαὶ καὶ αἱ κοινωνικαὶ ἀρχαὶ, ἵδια κατὰ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐπικρατήσασαν μετὰ τὸν Περσικὸν πολέμους, καὶ οὐδὲ ἐσώθη ἡ Ἑλλὰς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμός.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τοιούτου κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιβάλλοντος, ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀτμοσφαίρας, εἰς τὴν πανελλήνιον αὐτὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν σχολὴν ἐμφανισθέντες οἱ τρεῖς μουσόληπτοι τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὰ συμπληρωσώσιν διατάξεις μεγάλησαν ἐν λίθῳ, χαλκῷ καὶ χρυσῷ καὶ διὰ τῆς σμίλης καὶ τοῦ χρωστήρος οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐφιλοτέχνησαν τὰς τραγῳδίας αὐτῶν, αἴτινες ἀντανακλῶσι τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἰδέας, τὰ συναισθήματα καὶ τὰ

πάθη καὶ τὴν ἰδεολογίαν γενικῶς τῆς προηγμένης τότε Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, καὶ ἀπεταμίενσαν τὸν λογοτεχνικὸν καὶ ἡθικὸν καρπὸν δῆλης τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς, οἵτινες τότε ἀπετέλουν τὸν πνευματικὸν καὶ ἡθικὸν θησαυρὸν ὀλοκλήρουν τῆς ἀνθρωπότητος.

"Ωστε τὸ δρᾶμα δὲν ἦτο αὐθόρμητον δημιουργῆμα ὀλίγων ἀτόμων ἢ μόνον τῶν λαϊκῆς μορφῆς θρησκευτικῶν ἑορτῶν τοῦ Διονύσου, ἀλλὰ προϊὸν τοῦ φυσικοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος, τῆς ἐξόχου ἐκείνης ἐποχῆς ὅμοῦ μετὰ τῆς τεχνικῆς ποιήσεως καὶ ἐπινοίας τῶν ἐμπνευσμένων ἐκείνων ποιητῶν, ἦτο δηλ. ἐν κατακλειδὶ τὸ προϊὸν ἐνὸς προηγμένου πολιτισμοῦ.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ἀνοικοδομήσει εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τὸν ναούς των καὶ μεγαλοπρεπῆ λίθινα θέατρα καὶ μετ' ἴδιαζούσης τιμῆς περιέβαλλον τὰς θεατρικὰς παραστάσεις καὶ ἀθρόοι προσήρχοντο εἰς αὐτάς, ὡς εἰς ἀρίστην καὶ φωτοπάροχον πνευματικὴν ἀγωγήν, διὸ καὶ αἱ δραματικαὶ παραστάσεις διὰ σκαλίαι ἐλέγοντο, ὡς ἀποτελοῦσσαι ἔθνικὸν ἄμα καὶ θρησκευτικὸν θεσμόν, ἐξυφοῦντα καὶ σφυρηλατοῦντα τὰ πατριωτικὰ καὶ θρησκευτικὰ συνναϊσθήματα αὐτῶν.

Τὸ γεγονός δὲ μόνον, δῆτι ὑπῆρξεν ἐπίσημος ἀρχῶν καὶ δὴ ὁ μέγας Περικλῆς, δῆτις παρεῖχεν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δωρεὰν τὸ εἰσιτήριον εἰς τὸν ἀπόρον καὶ τὸν ἐργάτα, εἴναι ἵκανὸν νὰ μᾶς πείσῃ, δῆτι τὸ θέατρον κατετάσσετο εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μεταξὺ τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φωτοπαρόχων πνευματικῶν ἐστιῶν.

2. Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

"Ο Σοφοκλῆς, νίδις τοῦ Σοφίλου, ἐγεννήθη τῷ 496 π. Χ. ἐν τῷ Ιππίῳ Κολωνῷ, δῆτις ἦτο θελκτικώτατον ἐπὶ λόφου προάστιον τῶν Ἀθηνῶν.

"Ο Σοφοκλῆς, ὡς νίδις πατρὸς εὐπόρου, ἔχοντος ἐργοστάσιον μαχαιροποιίας, ἔτυχεν ἐπιμεμελημένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας. Ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς τὴν μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν καὶ ἀνέπτυξεν ἀρμονικῶς τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Τὸ σωματικόν του δὲ κάλλος, ἥ προθύμος κάρδις καὶ ἡ ψυχική του εὐγένεια, ὡς καὶ αἱ μουσικαὶ τοῦ ἵκανότητες, τὰς δοπίας ἀνέπτυξεν ὁ περίφημος διδάσκαλός του τῆς μουσικῆς Λάμπρος, κατέστησαν αὐτὸν ἄξιον μεγάλης προσοχῆς καὶ

ἐκτιμήσεως παρὰ τῶν συμπολιτῶν του. Διὰ τοῦτο, ὅτε μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἔωρτάσθησαν τὰ ἐπινίκια, δὲ Σοφοκλῆς ἐκλεχθεὶς ἐκ χιλιάδων ἄλλων ἐφῆβων Ἀθηναίων ἐχόρευσεν ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ πάιδων περὶ τὸ τρόπαιον. Ἡ φυσιογνωμία δὲ τοῦ Σοφοκλέους, τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημά του καὶ ἡ ἡμερος ἔκφρασις τοῦ προσώπου του θαυμασίως εἶναι ἀποτετυπωμένα εἰς τὸν ἐπιβλητικώτατον ἀνδριάντα του, τὸν εὑρισκόμενον σήμερον εἰς τὸ Λατερανὸν Μουσεῖον τῆς Ῥώμης.

Μελετῶν ἐκ νεότητός του δὲ Σοφοκλῆς τὸν ἀθάνατον "Ομηρον καὶ θαυμάζων τὸν πρῶτον καὶ μεγαλοφάνταστον τραγικὸν ποιητὴν καὶ διδάσκαλόν του Αἰσχύλον, ἐνωρὶς ἐτράπη εἰς τὴν ποίησιν, καὶ δὴ εἰς τὴν τραγικήν, καὶ ἀφωσιώθη ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καθ' ὅλον τὸ βίον του.

'Ἐν ἡλικίᾳ μόλις 28 ἐτῶν δὲ Σοφοκλῆς, ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν ποιητικήν του ἀξίαν, κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 468 εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνα καὶ ἀντιμετροθεὶς πρὸς τὸν παλαίμαχον τραγικὸν ποιητὴν Αἰσχύλον ἐν ἴ κη σε ν αὐτόν. Κατὰ τὸν ἀγῶνα μάλιστα ἐκεῖνον, ἐνῷ οἱ μὲν τῶν θεατῶν ἐπενφήμουν τὸν Αἰσχύλον, οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα, εἰσῆλθεν εἰς τὸ θέατρον δὲ Κίμων, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἐκστρατείας του. Παρακληθεὶς δὲ οὗτος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κριτής μετὰ τῶν συστρατήγων του ἀπένειμε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Σοφοκλέα, δοτις οὕτως ἐμφανίζεται ὡς νέον ἐπιτέλλον ἀστρον ἐν τῇ δραματικῇ σκηνῇ. "Ἐκτοτε ὑπερεῖχε σχεδὸν πάντοτε εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνας, τῷ δὲ 441 διδάξας τὴν Ἀντιγόνην τοσοῦτον ηδονούμησεν εἰς αὐτήν, ὥστε ἐξελέχθη τῷ 440 συστράτηγος τοῦ Περικλέους εἰς τὸν Σαμιακὸν πόλεμον. Καὶ γενικῶς δὲ Σοφοκλῆς ἀνεδείχθη ἀληθῆς καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφων ἐπὶ ἐξήκοντα ἔτη ἀριστοτεχνικὰ δράματα μέχρι βαθέος γήρατος αὐτοῦ καὶ συνεχῶς εὐνοούμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ, ἡ καλαισθησία τοῦ ὅποιον εὑρισκε πάντοτε εἰς τὰ ἔργα του τὴν πληρεστέραν ἰκανοποίησιν.

"Ως ἄνθρωπος δὲ Σοφοκλῆς ἦτο φαιδρός, εὖ προσήγορος καὶ πολὺ προσηγόριος, δὲν παρέλειπε δὲ νὰ διατηρῇ φιλικὰς σχέσεις μετ' ἐξεχόντων προσώπων τῆς ἐποχῆς του, οἷον τοῦ Περικλέους, τοῦ Ἡροδότου κ.ἄ. Ἡτο ἐπίσης φιλόθεος καὶ τηρητής τῶν παραδόσεων καὶ θεοσεβῆς, ἀνεν ὑπερβολῶν καὶ στενότητος πνεύματος. ἀσκήσας μάλιστα καὶ ἱερατικὸν ἀξίωμα. "Αξιον σημειώσεως ἐπίσης εἶναι, ὡς θὰ ἀντιληφθῶμεν καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τραγῳδῶν

αὐτοῦ, ὅτι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα εἶχον τὴν ἀπίκησίν των εἰς τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ψυχήν, ἀντιλαμβανομένην μὲν βαθεῖαν πεῖραν τῆς ζωῆς ὅλους τὸν βαθμὸν καὶ τὰς μορφὰς τοῦ πάθους, τὰ τρυφερὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ὑψηλὰς ἐξάρσεις.

Τέλος ὁ Σοφοκλῆς διεκρίνετο διὰ τὴν ἐξ αἰρετον ἀγάπην τον πρόδοσ τὰς Ἀθήνας, τὰς ὅποιας οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς τὸν ἐγκατέλιπε διὰ νὰ ἀποδημήσῃ, ὅπως ἔπραξαν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοὶ καὶ ἄλλοι διανοούμενοι τῆς ἐποχῆς του εἰς ἄλλας χώρας, καίτοι ἐπανειλημμένως εἶχε κληθῆ ὑπὸ διαφόρων ἡγεμόνων νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς ἀνδαλας αὐτῶν.

Καίτοι δὲ ὁ Σοφοκλῆς εἶχεν ἐξ ἴδιοσυγκρασίας εὕθυμον χαρακτῆρα, ἐδοκίμασεν δῆμος κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου τὸν ἵκανας λύπας, λόγῳ οἰκιακῶν διενέξεων, τοῦ νιοῦ τον μάλιστα Ἰοφῶντος ἐγείρατος δίκην παρανοίας κατ' αὐτοῦ. Ἡ καταλαβοῦσα δὲ αὐτὸν βαρυθυμία διαφαίνεται καὶ ἐν τῷ τρίτῳ σταύρῳ τοῦ τελευταίου δράματός του, τοῦ Οἰδίποδος ἐπὶ τῷ Κολωνῷ.

Τοιοῦτος ὁν δέ μέγας τραγικὸς ἀπέθανε γαλήνινον φυσικὸν θάνατον τῷ 406 π. Χ. ἐν ἡλικίᾳ 90 ἑτῶν.

3. ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

‘Ο Σοφοκλῆς ζήσας εἰς ἐποχήν, καθ' ἥν αἱ Ἀθῆναι ἤσαν τὸ πνευματικὸν κέντρον τρόπον δλησ τῆς Ἐλλαδος, Ἐλλὰς Ἐλλάδος, ὅπως ἐλέγοντο), καὶ ἔχων ὡς ἀνταγωνιστάς του δύο μεγάλους ἐπίσης δμοτέχνους τον, τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Εὔριπιδην, κατώρθωσε νὰ καινοτομήσῃ εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καὶ νὰ ἐμφανίσῃ τοιαύτας ἰδιότητάς, αἵτινες κατέστησαν αὐτὸν ποιητικὸν ἀστέρα πρώτου μεγέθους καὶ ἀντέρριθητον τραγικὸν ποιητήν.

Ἐν πρώτοις ἡ σπουδαιοτέρα μεταβολὴ ἦτο, δτι ὁ Σοφοκλῆς ἐδίδασκε τρεῖς χωριστάς τραγῳδίας μὲν διάφορον δι' ἐκάστην ὑπόθεσιν, ἀντὶ μιᾶς συνεχομένης τριλογίας μὲν κοινὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἐπραττεν δ Αἰσχύλος. Ήδησεν δμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκριτῶν ἐκ δύο (τὸν α' εἶχεν εἰσαγάγει, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω δ Θέσπις, τὸν β' δ Αἰσχύλος) εἰς τρεῖς. Όμοίως ηδησε τὸν ἀριθμὸν τῶν χορευτῶν δι' ἐκαστον δρᾶμα ἐκ 12 εἰς 15. Ωσαύτως περιώρισε τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ, δώσας μεγαλυτέραν ἔκτασιν εἰς τὸν διάλογον.

Ἐξ ἄλλου ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης εἰς τὴν

κατασκευὴν τοῦ δράματος. "Εχει ἀρίστην θοποιότην, ζωγραφῶν τελείως τοὺς χαρακτῆρας τῶν προσώπων του. Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἄριστα τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου, παρεμβάλλων εἰς τὰ δράματά του περιπετείας καὶ ἀναγνωρίσεις, καὶ χρησιμοποιεῖ ἐν πᾶσι τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἀρμονίαν, ποὺ πρέπει. Ἀφαιρέσας τὸν δύκον καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ Αἰσχύλου δύστις παρίστανε τὰ πράγματα ἀνώτερα καὶ ὑπερφυσικάτερα τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸν Εὐριπίδην, δύστις παρίστανεν αὐτά, δύοπα εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι, δὲ Σοφοκλῆς παρίστανεν αὐτὰ ὅποια ἡ πράξη πρέπει νὰ εἴναι, ἀκολουθῶν τὸ μέτρον, δύπερ εἶναι ἡ εὐγενεστάτη καὶ χαριεστάτη ἀρετὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ γλῶσσά του, ὡς θὰ ἐκτιμήσωμεν αὐτήν, εἶναι πλήρης λεπτότητος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀρμονικὴν καὶ σύμμετρον δραματικὴν του τέχνην, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκάλουν αὐτὸν οἱ ἀρχαῖοι μὲλιταρίαν, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης, ἔλεγεν, δτὶ τὸ στόμα αὐτοῦ μέλιταρίαν εἰσχρισμένον οντὸν ἡνν. Ἀλλὰ καὶ τὰ χορικά του ἄσματα εἶναι περίτεχνα καὶ ὠραῖα, μεστὰ μεγαλοπρεπείας καὶ χάριτος.

"Ομοίως, ἐνῷ εἰς τὸν Αἰσχύλον τὸ τραγικὸν πραγματοποιεῖται εἰς τὴν στάσιν τῆς Μοίρας ἡ τοῦ Θεοῦ σέναντι τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν πάλην αὐτῶν πρὸς ἐκεῖνα, εἰς τὸν Σοφοκλέα ἡ Μοῖρα ἡ ὁ Θεὸς διευθύνον μὲν μέχρις ἐνὸς σημείου τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ δύναμις καὶ μισί καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀτόμου εἶναι ἐκεῖνα, τὰ δύοπα παραδομοῦν αὐτὸν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ, διὸ θέτει πρὸς αὐτοῦ.

Διὰ τὰς ἀρετὰς του δὲ αὐτὰς καὶ τὰς ἄλλας, δις ἡμεῖς οἱ ἴδιοι θὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἔργων του, δικαίως δὲν Ξενοφῶν ἔθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν τελείωτα τον τῶν τραγικῶν τραγικούς, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὸν σε κανόνα ασ τῆς τραγικῆς τέκχνης εἰς τῶν τραγῳδιῶν κυρίως τοῦ μεγάλου τούτου τραγικοῦ ἔλαβεν.

4. ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

"Ο Σοφοκλῆς συγγράφων δι' ὅλου τοῦ βίου ἐποίησε περὶ τὰ 123 δράματα διαφόρων ὑποθέσεων καὶ ἔλαβε τὰς περισσοτέρας ἐξ ὅλων τῶν τραγικῶν τύχας, ἐκ τῶν δραμάτων δὲ τούτων ἐσώθησαν μέχρις ἥμιν ἐπτά : Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαι, Οἰδίποντος τύχας, Αἴας, Φιλοκτήτης καὶ Οἰδίποντος τύχας.

Αἱ τραγῳδίαι δὲ αὗται ἐπαίζοντο εἰς δλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, εἰκόνες καὶ προτομαὶ αὐτοῦ πολλαὶ ἐστίθησαν καὶ σήμερον τιμῶνται ὑφ' δλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὰ ἔργα του, ἀπλῆστως ἀναγινωσκόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα εἰς τὴν σκηνήν.

5. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Εἶναι γνωστὸς δὲ περὶ τοῦ Λαῖον, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, μῆθος, καθ' ὃν οὗτος ἔλαβε χρησμὸν παρὰ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, ὅτι τὸ τέκνον, τὸ ὄποιον θὰ ἀποκτήσῃ, θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ θὰ συζευχῇ τὴν μητέρα του. Διὰ τοῦτο, γεννηθέντος ἄρρενος τέκνου, φοβηθέντες οἱ γονεῖς του (Λάιος καὶ Ἰοκάστη) τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρησμοῦ, ἀφοῦ ἐτρύπησαν τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν του διὰ περόνης καὶ ἐξήρτησαν ἐκ σχοινίου, παρέδωσαν τοῦτο εἰς βασιλικὸν ποιμένα, ἵνα ἐκθέσῃ εἰς τὸν Κιθαιρῶνα διὰ νὰ καθῇ. Ἀλλ' ὁ ποιμὴν εὐσπλαγχνισθεὶς παρέδωσε τὸν παῖδα εἰς Κορώνθιον ποιμένα, ὁ δοποῖος ἔσπευσε νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Κορώνθου Πόλυβον. Ὁ Πόλυβος μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη καὶ νιοθέτησεν αὐτόν, διότι ἐστερεῖτο τέκνων καὶ ὡνόμασεν Οἰδίποδα, λόγω τοῦ παθήματος (τοῦ οἰδίματος) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ἀνδρωθεὶς ὁ Οἰδίπος ἕβρίσθη ὑπὸ συνδαιτυμόνος του ἐν συμποσίῳ, ὅτι εἶναι νόθος, μετέβη εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν διὰ νὰ ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς γνησίας καταγωγῆς του, τὸ δὲ μαντεῖον τῷ ἔδωκε τὴν ἐντολὴν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα του. Θεωρῶν δὲ Οἰδίποντος τὴν Κόρωνθον πατρίδα ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀκολουθήσας ὁδὸν τὴν Φωκίδα συναντᾷ τὸν πραγματικὸν πατέρα του Λάιον καὶ φονεύει αὐτόν.

Συνεχίζων μετὰ τοῦτο τὸν δρόμον του δὲ Οἰδίποντος φθάνει εἰς τὰς Θήβας, καθ' ὃν χρόνον ἡ πόλις κατετρύχετο ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τέρατος, τῆς Σφιγγός, ἣτις ἔφθειρε πολλοὺς πολίτας, μὴ δυναμένους νὰ λύσουν τὸ προβαλλόμενον αἴνιγμα ὑπὲρ αὐτῆς. Διὰ τοῦτο δὲ βασιλεύων τῆς πόλεως, ἀδελφὸς τῆς βασιλίσσης Κρέων, προεκήρυξεν, ὅτι ἐκεῖνος, δὲ δοποῖος ἥθελε λύσει τὸ αἴνιγμα, θὰ ἐγίνετο βασιλεὺς καὶ θὰ ἐλάμβανε σύζυγον τὴν χήραν βασίλισσαν.

Ὁ Οἰδίπος, παρεπιδημῶν ἐν Θήβας, κατορθώνει διὰ τῆς εὑφυΐας του νὰ λύσῃ τὸ αἴνιγμα καὶ νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν βασίλισσαν σύζυγον. Ἀποκτήσας δὲ μετ' αὐτῆς τέσσαρα τέκνα, Ἐτεοκλέα, τὸν

τὸν Πολυνείκη, τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην, ἔξη ἐν ἀρχῇ εὐτυχῆς, δτε αἴφνης δεινὸς λοιψὸς μαστίζει τὴν χώραν του.

’Απὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης, καθ’ ἥν δὲ μὲν λαὸς ἀγωνιᾶ διὰ τὴν τύχην τῆς πόλεως, δὲ δὲ Οἰδίπους σκέπτεται, ποῖα μέτρα δέοντα λάβῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ἀρχεται τὸ δρᾶμα, τοῦ δποίου τὰς λεπτομερείας θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτοῦ.

6. ANTIGONE

’Ο Οἰδίπους, τυφλὸν ὅργανον τοῦ μοιραίου, ὡς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ ἀνωτέρῳ ἐκτεθέντος σχετικοῦ μύθου, ἐφόνευσεν ἐν ἀγνοίᾳ τὸν πατέρα του Λάιον καὶ συνεζεύχθη τὴν μητέρα του Ἰοκάστην. Ὁτε δὲ ἀπεκαλύφθη τὸ γεγονός τῆς πατροκτονίας καὶ τοῦ μιαροῦ γάμου, ἥ μὲν μήτηρ καὶ σύζυγος Ἰοκάστη ἀπηγχονίσθη, δὲ δὲ Οἰδίπους, ἀφ’ οὗ ἐτύφλωσεν ἑαυτόν, μετ’ ὀλίγον ἀπέθανε. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου οἱ νεῖοι αὐτοῦ συνεφάνησαν νὰ βασιλεύῃ ἐκάτερος τῶν δύο κατ’ ἔτος, ἀλλ’ ὅτε παρῆλθε τὸ ἔτος τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Ἐτεοκλέους, ἥρνετο οὗτος νὰ παραχωρήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀδελφόν. Τότε δὲ Πολυνείκης μεταβὰς εἰς τὸ Ἀργος καὶ γενόμενος ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργονοῦ Ἀδράστου ἐκστρατεύει μετὰ τοῦ πενθεροῦ καὶ πέντε ἄλλων ἡγεμόνων ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Ἐκαστος τῶν ἐπτὰ τούτων ἡγεμόνων ἐτάχθη ἐναντὶ μιᾶς τῶν ἐπτὰ πυλῶν τῆς πόλεως, τὰς ὁποίας ἐπτὰ ἐπίσης Θηβαῖοι ἥρωες ὑπερήσπιζον. Ἐνῷ δὲ τοιοντοτρόπως εἶχον ἀντιπαραταχθῆ τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα, ἀπεφασίσθη νὰ κριθῇ ὁ πόλεμος διὰ μονομαχίας τῶν δύο ἀδελφῶν, οἵτινες πίπτουν ἀμφότεροι κατ’ αὐτήν.

Μετὰ τοῦτο τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν δὲ θεῖός των, ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης, Κρέων, δστις κατορθώνει, ἀφ’ οὗ προσηνέχθη κατὰ συμβούλην τοῦ μάντεως Τειρεσίου θῦμα πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ θεοῦ Ἀρεως δὲ πρεσβύτερος νιός του Μεγαρεύς, νὰ νικήσῃ τοὺς ἔχθρονς καὶ νὰ τρέψῃ αὐτοὺς εἰς φυγήν.

Τὸ ὑπὸ ἀνάγνωσιν τοῦτο δρᾶμα, τὸ ὅποιον εἶναι, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἀριστον διὰ τὴν ἡθοποίην του καὶ ἵσως ἡ ἐνδοξοτάτη τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τραγωδιῶν, ἀρχεται εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐκδοσιν τῆς διαταγῆς περὶ τῆς τύχης τῶν νεκρῶν τῶν ἀλληλοφονευθέντων δύο ἀδελφῶν.

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1966

Επί της αναγνώσεως της προτάσεως για την επένδυση στην Ελλάς, η οποία προέρχεται από την Κοινωνία των Επενδυτών της Ασίας, Αφρικής και Ευρώπης, η οποία προτείνει την επένδυση στην Ελλάς σε ποσό περίπου 10 δισ. δολαρίων, η οποία θα προσφέρει σημαντική αύξηση στην οικονομία της Ελλάς, με την προσθήτων στην Ελλάς περίπου 100.000 νέους θέσεις εργασίας.

Το παρόν πρόγραμμα προβλέπει την επένδυση στην Ελλάς σε ποσό περίπου 10 δισ. δολαρίων που θα προσφέρει σημαντική αύξηση στην οικονομία της Ελλάς, με την προσθήτων στην Ελλάς περίπου 100.000 νέους θέσεις εργασίας.

ΑΘΗΝΑ ΣΙΑΝΗΔΑ Ι.Ε.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

Ω τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφὴ
τίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θοάζετε,
ἴκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι;
πόλις δ' ὅμοι μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὅμοι δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων,
ἀγώ δικαιῶν μὴ παρ' ἀγγέλων τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ὦδ' ἐλήλυθα
ὅ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.
ἀλλ', ὡ γεραιέ, φράζ' ἐπεὶ πρέπων ἔφυς
πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίνι τρόπῳ καθέστατε,
δείσαντες ἢ στέρξαντες; ὡς θέλοντος ἀν
ἔμοι προσαρκεῖν πᾶν· δυσάλγητος γάρ ἀν
εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικίρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ', ὡ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
ὅρᾶς μὲν ἡμᾶς ἥλικοι προσήμεθα
βωμοῖσι τοῖς οοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πτέσθαι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γήρᾳ βαρεῖς
ἱερεῖς, ἐγὼ μὲν Ζηνός, οἵδε δ' ἥθεων

5

10

15

λεκτοί· τὸ δ' ἄλλο φῦλον ἐξεστεμένον
ἀγοραῖσι θακεῖ πρός τε Παλλάδος διπλοῖς
ναοῖς ἐπ' Ἰσμηνοῦ τε μαντείᾳ σποδῷ.
πόλις γάρ, ὥσπερ καύτδες εἰσορᾶς, ἄγαν
ἥδη σαλεύει κάνακουφίσαι κάρα
βιθῶν ἔτ' οὐχ οἴτα τε φοινίου σάλου,
φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός,
φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουγόμοις, τόκοισί τε
ἀγόνοις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
σκήψας ἐλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
ὑφ' οὖ κενοῦται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
"Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται.
θεοῖσι μέν νυν οὐκ ἴσούμενόν σ' ἐγὼ
οὐδ' οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι.
ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου
κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς·
ὅς γ' ἐξέλυσας, ἀστυ Καδμεῖον μολών,
σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμόν, δν παρείχομεν,
καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδώς πλέον
οὐδ' ἐκδιδαχθείς, ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὁρθῶσαι βίον.
νῦν τ', ὃ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κάρα,
ἴκετεύομέν σε πάντες οἶδε πρόστροποι,
ἀλκήν τιν' εὔρειν ἡμὶν, εἴτε του θεῶν
φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἰσθά του·
ώς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ξυμφοράς
ζώσας ὅρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων.
ἴθ', ὃ βροτῶν, ἄριστ', ἀνόρθωσον πόλιν,
ἴθ', εὐλαβήθηθ', ὡς σε νῦν μὲν ἥδε γῆ
σωτῆρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας,
ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα

	στάντες τ' ἐς δόρθὸν καὶ πεσόντες ὕστερον ἀλλ' ἀσφαλείᾳ τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν.	50
	ὅρνιθι γὰρ καὶ τὴν τότ' αἰσιψὲ τύχην παρέσχες ἡμῖν, καὶ ταῦν ἵσος γενοῦ.	
	ώς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς, ξὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν, ώς οὐδέν ἔστι οὔτε πύργος οὔτε ναῦς ἐρῆμος ἀνδρῶν μηδὲ ξυνοικούντων ἔσω.	55
OI.	ἢ παιδες οἰκτροί, γνωτὰ κούκης ἀγνωτά μοι προσήλθεθ' ἴμείροντες. εῦ γάρ οἶδα, ὅτι νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ώς ἐγώ, οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἔξ ἵσου νοσεῖ.	60
	τὸ μὲν γάρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἐν' ἔρχεται μόνον καθ' αὐτὸν κούδεν' ἄλλον· ἢ δ' ἐμὴ ψυχὴ πόλιν τε κάμε καὶ σ' ὅμοῦ στένει.	
	ώστ' οὐχ ὑπνῷ γ' εὔδοντά μ' ἔξεγειρετε, ἀλλ' ἵστε πολλὰ μέν με δακρύσαντα δή, πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις. ἡν δ' εὖ σκοπῶν εὕρισκον ἵασιν μόνην, ταύτην ἔπραξα· παιδας γὰρ Μενοικέως	65
	Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ ἔπειμψα Φοίβου δώμαθ' ώς πύθοιθ', ὃ τι δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ρυσαίμην πόλιν. καὶ μ' ἥμαρ ἥδη ξυμμετρούμενον χρόνῳ λυπεῖ, τί πράσσει· τοῦ γάρ εἰκότος πέρα ἀπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου.	70
	ὅταν δ' ἵκηται, τηνικαῦτ' ἐγὼ κακὸς μὴ δρῶν ἀν εἴην πάνθ' ὅσ' ἀν δηλοῦ θεός. ἀλλ' εἰς καλὸν σὺ τ' εἴπας οἶδε τ' ἀρτίως	75
IE.	Κρέοντα προσστείχοντα σημαίνουσί μοι.	
OI.	ῶνας "Απολλον, εἰ γάρ ἐν τύχῃ γέ τῷ	80

- σωτῆρι βαίνη λαμπρὸς ὥσπερ ὅμματι.
 IE. ἀλλ' εἰκάσαι μέν, ἡδὺς· οὐ γάρ ἂν κάρα
 πολυστεφὴς ὁδ' εἰρπε παγκάρπου δάφνης.
 OI. τάχ' εἰσόμεθα· ξύμμετρος γάρ οὐκέτε.
 ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μενοικέως,
 τίν' ήμιν ἥκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;

85

ΚΡΕΩΝ

- ἐσθλήν· λέγω γάρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὄρθὸν ἔξελθόντα, πάντ' ἀν εύτυχεῖν.
 OI. ἔστιν δὲ ποῖον τούπος; οὔτε γάρ θρασὺς
 θύτ' οὖν προδέίσας εἰμὶ τῷ γε νῦν λόγῳ. 90
 KP. εἰ τῶνδε χρήζεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἑτοῖμος εἰπεῖν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.
 OI. ἐς πάντας αὔδα· τῶνδε γάρ πλέον φέρω
 τὸ πένθος ἦ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 KP. λέγοιμ' ἀν, οἶη ἥκουσα τοῦ θεοῦ πάρα. 95
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἄναξ
 μίασμα χώρας, οὓς τεθραμμένον χθονὶ^ν
 ἐν τῇδ' ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 OI. ποίω καθαρῷ; τίς δὲ τρόπος τῆς ξυμφορᾶς;
 KP. ἀνδρηλατοῦντας ἦ φόνῳ φόνον πάλιν 100
 λύοντας, οὓς τόδ' αἷμα χειμάζον πόλιν.
 OI. ποίου γάρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;
 KP. ἦν ήμίν, ὕναξ, Λάιός ποθ' ἡγεμὼν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 OI. ἔξοιδ' ἀκούων· οὐ γάρ εἰσεῖδόν γέ πω. 105
 KP. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 OI. οἱ δέ εἰσὶ ποὺς γῆς; ποὺς τόδ' εὑρεθήσεται
 ἵχνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας;

105

- KP. ἐν τῇδ' ἔφασκε γῆ· τὸ δὲ ζητούμενον
ἀλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τάμελούμενον. 110
- OI. πότερα δ' ἐν οἴκοις η̄ 'ν ἀγροῖς δὲ Λάιος
η̄ γῆς ἐπ' ἀλλης τῷδε συμπίπτει φόνῳ;
- KP. Θεωρός, ὡς ἔφασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
πρὸς οἴκον οὐκέθ' ἵκεθ' ὡς ἀπεστάλη. 115
- OI. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὅδοῦ
κατεῖδ' ὅτου τις ἐκμαθὼν ἐχρήσατ' αὖ;
- KP. θηγόσκουσι γάρ, πλὴν εἰς τις, δις φόβῳ φυγών,
ῶν εἶδε, πλὴν ἔν, οὐδὲν εἰχ' εἰδὼς φράσαι.
- OI. τὸ ποῖον; ἐν γάρ πόλλῃ ἀν ἐξεύροι μαθεῖν, 120
ἀρχὴν βραχεῖαν εὶ λάβοιμεν ἐπίδος.
- KP. ληστὰς ἔφασκε συντυχόντας οὐ μιᾶ
ρώμη κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χερῶν.
- OI. πῶς οὖν ληστής, εἴ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳ
ἐπράσσετ' ἐνθέδ', ἐς τόδ' ἀν τόλμης ἔβη; 125
- KP. δοκοῦντα ταῦτ' η̄ν; Λατέου δὲ ὀλωλότος,
οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγίγνετο.
- OI. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδών, τυραννίδος
οὔτω πεσούσης, εἰργε τοῦτ' ἐξειδέναι;
- KP. η̄ ποικιλωδὸς Σφίγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν
μεθέντας ήμᾶς τάφανη προσήγετο. 130
- OI. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὐθίς αὐτ' ἐγὼ φανῶ·
ἐπαξίως γάρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
πρὸς τοῦ θανόντος τήνδ' ἔθεσθ' ἐπιστροφήν,
ώστ' ἐνδίκως ὁψεσθε κάμε σύμμαχον, 135
- γῆ τῇδε τιμωροῦντα τῷ θεῷ θ' ἀμα.
ὑπὲρ γάρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων,
ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσκεδῶ μύσος.
ὅστις γάρ η̄ν ἐκεῖνον δὲ κτανών, τάχ' αὖ
κάμ' ἀν τοιαύτῃ χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι· 140

κείνω προσαρκῶν οὖν ἐμαυτὸν ὡφελῶ.

ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες ὑμεῖς μὲν βάθρων
ἴστασθε, τούσδ' ἀραντες ἵκτηρας κλάδους·
ἄλλοις δὲ Κάδμου λαὸν ὥδ' ἀθροιζέτω,
ὡς πᾶν ἐμοῦ δράσοντος· ή γάρ εὔτυχεῖς
σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ' η πεπτωκότες.

IE. Ὡς παιδες, ίσταώμεσθα· τῶνδε γάρ χάριν
καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὃν ὅδ' ἔξαγγέλλεται.
Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἄμα
σωτήρ θ' ἵκοιτο καὶ νόσου παυστήριος.

145

150

ΧΟΡΟΣ

στροφὴ α' Ὡς Διὸς ἀδυεπὲς φάτι, τίς ποτε τᾶς πολυχρύσου
Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας
Θήβας; ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα, δείματι
ἰήσει Δάλιε Παιάν, [πάλλων
ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι η νέον
η περιτελλομέναις ὥραις πάλιν
ἔξανύσεις χρέος.
εἰπέ μοι, ὡς χρυσέας τέκνον ἐλπίδος, ἄμβρο-

[τε Φάμα.

ἀντιστρ. α' πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἄμβροτ'
[Αθάνα,

γαιάοχόν τ' ἀδελφεάν
Ἄρτεμιν, ἀ κυκλόεντ' ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα
καὶ Φοῖβον ἐκαβόλον, ιώ, [θάσσει,
τρισσοὶ ἀλεξίμοροι προφάνητέ μοι.
εἴ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὑπερ
ὅρνυμένας πόλει
ἢνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πήματος, ἔλθετε καὶ
ὡς πόποι ἀνάριθμα γάρ φέρω [νῦν.

160

165

πήματα νοσεῖ δέ μοι πρόπας
στόλος, οὐδ' ἔνι φροντίδος ἔγχος,
ὦ τις ἀλέξεται· οὔτε γάρ ἔκγονα
κλυτᾶς χθονὸς αὔξεται, οὔτε τόκοισιν
ἰηίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
ἄλλον δ' ἀν ἄλλῳ προσίδοις, ἀπέρ εὗπτερον
[ὅριν, 175]

ἀντιστρ. β'
κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρὸς ὅρμενον
ἀκτὰν πρὸς ἐσπέρου θεοῦ·
ῶν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
νηλέα δὲ γένεθλα πρὸς πέδῳ 180
θανατηφόρα κεῖται ἀνοίκτως·
ἐν δ' ἀλοχοὶ πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες
ἀκτὰν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι
λυγρῶν πόνων ἱκτῆρες ἐπιστενάχουσιν.
παιὰν δὲ λάμπει στενόεσσά τε γῆρας ὅμαυλος·
ῶν ὕπερ, ὦ χρυσέα θύγατερ Διός.
εὐῶπα πέμψον ἀλκάν·

στροφὴ γ'
"Αρεά τε τὸν μαλερόν, ὃς νῦν ἀχαλκος ἀσπίδων 190
φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,
παλίσσυτον δράμημα νωτίσαι πάτρας
ἄπουρον, εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον Ἀμφιτρίτας
εἴτ' ἐς τὸν ἀπόξενον ὅρμον,
Θρήκιον κλύδωνα·

ἀντιστρ. γ'
τέλει γάρ, εἴ τι νὺξ ἀφῆ,
τοῦτ' ἐπ' ἥμαρ ἔρχεται.
τόν, ὦ τῶν πυρφόρων
ἀστραπῶν κράτη νέμων,
ὦ Ζεῦ, πάτερ, ὑπὸ σῷ φθίσον κεραυνῶ.
Λύκει' ἄναξ, τά τε σὰ χρυσοστρόφων ἀπ' ἀγκυλῶν
βέλεα θέλοιμ' ἀν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

ἀρωγὰ προσταθέντα, τάς τε πυρφόρους
 Ἀρτέμιδος αἴγλας, ξὺν αῖς Λύκι' ὄρεα διάσσει.
 τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω,
 τᾶσδ' ἐπώνυμον γᾶς, 210
 αἰνῶπα Βάκχον εὔιον,
 Μαινάδων δμόστολον,
 πελασθῆναι φλέγοντ'
 ἀγλαῶπι σύμμαχον
 πεύκα πὶ τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν.

- ΟΙ. αἰτεῖς ἢ δ' αἰτεῖς, τάμ' ἐὰν θέλης ἔπη
 κὐλύων δέχεσθαι τῇ νόσῳ θ' ὑπηρετεῖν,
 ἀλλὰ κὴν λάβοις ἀν κάνακούφισιν κακῶν.
 ἀγὼ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερῶ,
 ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος οὐ γάρ ἀν μακρὰν 220
 ἔγνευον αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.
 νῦν δ', ὑστερος γάρ ἀστὸς εἰς ἀστοὺς τελῶ,
 ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·
 ὅστις πόθ' ὑμῶν Λάιον τὸν Λαβδάκου
 κάτοιδεν ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο, 225
 τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.
 κεὶ μὲν φοβεῖται τούπικλημ' ὑπεξελεῖν
 αὐτὸς καθ' αὐτοῦ — πείσεται γάρ ἄλλο μὲν
 ἀστεργές οὐδέν, γῆς δ' ἀπεισιν ἀσφαλής·
 εἰ δή αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ξάλλης χθονὸς 230
 τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γάρ
 κέρδος τελῶ γὰρ ξάρις προσκείσεται.
 εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καὶ τις ἢ φίλου
 δείσας ἀπώσει τούπος ἢ χαύτοῦ τόδε,
 ἢ τῶνδε δράσω, ταῦτα χρὴ κλύειν ἐμοῦ. 235
 τὸν ἄνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστί, γῆς
 τῆσδ', ης ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα,
μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
κοινὸν ποιεῖσθαι μήτε χέρνιβος νέμειν, 240
ώθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
τοῦδ' ἡμὶν δόντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
μαντεῖον ἔξεφηγεν ἀρτίως ἐμοί.
ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῷ τε δαίμονι
τῷ τ' ἀνδρὶ τῷ θανόντι σύμμαχος πέλω. 245
κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότ' εἴτε τις
εἰς ὃν λέληθεν εἴτε πλειόνων μέτα,
κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτρῆψαι βίον.
·επεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ξυνέστιος
ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ξυνειδότος, 250
παθεῖν, ἅπερ τοῦσδ' ἀρτίως ἡρασάμην.
ὅμιν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκήπτω τελεῖν,
ὑπέρ τ' ἐμαυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδέ τε
γῆς ὥδ' ἀκάρπως κάθισται ἐφθαρμένης.
οὐδ' εἰ γάρ ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, 255
ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως ἐᾶν,
ἀνδρός γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,
ἀλλ' ἔξερευνάν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
ἔχων μὲν ἀρχάς, δις ἐκεῖνος εἶχε πρίν,
ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναικάδας ὁμόσπορον, 260
κοινῶν τε παίδων κοίν' ἀν, εἰ κείνῳ γένος
μὴ 'δυστύχησεν, ἦν δὲν ἐκπεφυκότα.
νῦν δ' ἐξ τὸ κείνου κράτ' ἐνήλαθ' ἡ τύχη.
ἀνθ' ὃν ἐγὼ τάδ' ὡσπερ εἰ τούμοῦ πατρὸς
ὑπεριμαχοῦμαι καπὶ πάντ' ἀφίξομαι, 265
ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν
τῷ Λαβδακείῳ παιδὶ Πολυδώρου τε καὶ
τοῦ πρόσθι τάδε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγήνορος.

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν εὔχομαι θεούς
 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά, 270
 μήτ' οὖν γυναικῶν παιδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ νῦν φθερεῖσθαι κάτι τοῦδ' ἔχθίονι.
 ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
 τάδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἢ τε σύμμαχος Δίκη
 χοὶ πάντες εὗ ξυνεῖν εἰσαεὶ θεοί. 275
- XO. ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ὃδ' ἄναξ, ἐρῶ.
 οὕτ' ἔκτανον γάρ οὕτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι· τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
 Φοίβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἴργασται ποτε.
- OI. δίκαιοι ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεούς, 280
 ἀν μὴ θέλωσιν, οὐδ' ἀν εἰς δύναιτ' ἀνήρ.
- XO. τὰ δεύτερον ἐκ τῶνδ' ἀν λέγοιμ' ἂ μοι δοκεῖ.
- OI. εἰ καὶ τρίτον ἔστι, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
- XO. ἄνακτος ἄνακτι ταῦθ' ὅρῶντ' ἐπίσταμαι
 μάλιστα Φοίβω Τειρεσίαν, παρ' οὐ τις ἀν
 σκοπῶν τάδ', ἄναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα. 285
- OI. ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτον ἐπραξάμην.
 ἐπεμψα γάρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρὼν θαυμάζεται.
- XO. καὶ μὴν τά γ' ἄλλα κωφὰ καὶ παλαιόντα. 290
- OI. τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γάρ σκοπῶ λόγον.
- XO. θανεῖν ἐλέχθη πρός τινων ὅδοιπόρων.
- OI. ἥκουσα κάγω· τὸν δὲ ιδόντος οὐδεὶς ὅρᾷ.
- XO. ἀλλ' εἰ τι μὲν δὴ δείματός γ' ἔχει μέρος,
 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδε ἀράς.
- OI. φῶ μή 'στι δρῶντι τάρβος, οὐδὲ ἐπος φοβεῖ. 295
- XO. ἀλλ' οὐξελέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἶδε γάρ
 τὸν θεῖον ἥδη μάντιν ὃδ' ἄγουσιν, ὃ
 τάληθὲς ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνω.

- OI. Ὡ πάντα νωμῶν Τειρεσία, διδακτά τε 300
 ἄρρητά τ' οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ,
 πόλιν μέν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις φρονεῖς δ' ὅμως,
 οἴω νόσῳ σύνεστιν ἡς σὲ προστάτην
 σωτῆρά τ' ὄναξ, μοῦνον ἔξευρίσκομεν.
- Φοῖβος γάρ, εἴ τι μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων, 305
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν ἐκλυσιν
 μόνην ἀν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ γοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λάιον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ τῆς γῆς φυγάδας ἐκπεμψαίμεθα.
- σύ νυν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν 310
 μήτ' εἴ τιν' ἀλλην μαντικῆς ἔχεις ὅδόν,
 ρῦσαι σεαυτὸν καὶ πάλιν, ρῦσαι δ' ἐμέ,
 ρῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν· ἄνδρα δ' ὡφελεῖν, ἀφ' ὄν
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος. 315

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἐνθα μὴ τέλη
 λύῃ φρονοῦντι. Ταῦτα γάρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδώς διώλεσ'. οὐ γάρ ἀν δεῦρ' ἵκόμην.

- OI. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
- TEI. ἄφες μ' ἐς οἶκους· ῥᾷστα γάρ τὸ σὸν τε σὺ 320
 κάγω ἀνοίσω τούμόν, ἦν ἐμοὶ πίθη.
- OI. οὕτ' ἔννομ' εἴπας οὔτε προσφιλῆ πόλει
 τῇδ', ή σ' ἔθρεψε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
- TEI. ὁρῶ γάρ οὐδὲ σοὶ τὸ σὸν φώνημ' Ἰὸν
 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταύτὸν πάθω... 325
- OI. μή, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σὲ προσκυνοῦμεν οἵδ' ἵκτήριοι.

- TEI. πάντες γάρ οὐ φρονεῖτ· ἐγὼ δ' οὐ μή ποτε,
τάμ' ὡς ἀν εἴπω, μὴ τὰ σ' ἐκφήνω κακά.
- OI. τί φής; ξυνειδῶς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἐνοεῖς
ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν; 330
- TEI. ἐγὼ οὔτ' ἐμαυτόν, οὔτε σ' ἀλγυνῶ· τί ταῦτ'
ἀλλως ἐλέγχεις; οὐ γάρ ἀν πύθοιό μου.
- OI. οὐκ, ὡς κακῶν κάκιστε, καὶ γάρ ἀν πέτρου
φύσιν σύ γ' ὀργάνειας, ἔξερεῖς ποτε,
ἀλλ' ἀδ' ἀτεγκτος κάτελεύτητος φανεῖ; 335
- TEI. ὀργὴν ἐμέμψω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὅμοι
ναίουσαν οὐ κατεῖδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.
- OI. τίς γάρ τοιαῦτ' ἀν οὐκ ὀργίζοιτ' ἔπη
· κλύων, ἀν νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάζεις πόλιν; 340
- TEI. ἥξει γάρ αὐτά, καὶν ἐγὼ σιγῇ στέγω.
- OI. οὐκοῦν, ἃ γ' ἥξει, καὶ σὲ χρὴ λέγειν ἐμοί.
- TEI. οὐκ ἀν πέρα φράσαιμι· πρὸς τάδ', εἰ θέλεις,
θυμοῦ δι' ὄργῆς, ἥτις ἀγριωτάτη.
- OI. καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδέν, ὡς ὄργης ἔχω,
ἄπερ ξυνίημ'. ἵσθι γάρ δοκῶν ἐμοὶ
καὶ ξυμφυτεῦσαι τούργον εἰργάσθαι θ' ὅσον
μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων,
καὶ τούργον ἀν σοῦ τοῦτ' ἔφην εἶναι μόνου.
- TEI. ἀληθεῖς; ἐννέπω σὲ τῷ κηρύγματι,
ἄπερ προεῖπας, ἐμμένειν κάφ' ἡμέρας
τῆς νῦν προσαυδᾶν μήτε τούσδε μήτ' ἐμέ,
ώς ὅντι γῆς τῆσδ' ἀνοσίᾳ μιάστορι.
- OI. οὕτως ἀναιδῶς ἔξεκίνησας τόδε
τὸ ῥῆμα; καὶ ποῦ τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς;
πέφευγα· τάληθες γάρ ἵσχυον τρέφω. 355
- TEI. πρὸς τοῦ διδαχθείς; οὐ γάρ ἔκ γε τῆς τέχνης.
- OI. πρὸς σοῦ· σὺ γάρ μ' ἀκοντα προυτρέψω λέγειν.

- OI. ποῖον λόγον; λέγ' αὐθις, ὡς μᾶλλον μάθω.
- TEI. οὐχὶ ἔνηκας πρόσθεν, ἢ ἀκπειρῷ λόγων; 360
- OI. οὐχ ὅστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὐθις φράσον.
- TEI. φονέα σέ φημι τάνδρός, οὗ ζητεῖς, κυρεῖν.
- OI. ἀλλ' οὐ τι χαίρων δίς γε πημονάς ἔρεῖς.
- TEI. εἴπω τι δῆτα κἄλλ', ἵν' ὀργίζῃ πλέον;
- OI. ὅσον γε χρήζεις· ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
- TEI. λεληθέναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλτάτοις
αἴσχισθ' ὄμιλοῦντ' οὐδ' ὅραν, ἵν' εἴ κακοῦ.
- OI. ἢ καὶ γεγηθώς ταῦτ' ἀεὶ λέξειν δοκεῖς;
- TEI. εἴπερ τι γ' ἔστι τῆς ἀληθείας σθένος.
- OI. ἀλλ' ἔστι, πλὴν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ', ἐπεὶ 370
τυφλὸς τά τ' ὥτα τόν τε νοῦν τά τ' ὅμματ' εἰ.
- TEI. σὺ δ' ἀθλιός γε ταῦτ' ὄνειδίζων, ἀ σοὶ
οὐδεὶς δέ οὐχὶ τῶνδ' ὄνειδιεῖ τάχα.
- OI. μιᾶς τρέφη πρὸς νυκτός, ὥστε μήτ' ἐμὲ
μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὁρᾷ βλάψαι ποτ' ἄν. 375
- TEI. οὐ γάρ σε μοῖρα πρός γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
ἴκανὸς Ἀπόλλων, φῶ τάδ' ἐκπρᾶξαι μέλει.
- OI. Κρέοντος ἢ σοῦ ταῦτα τάξευρήματα;
- TEI. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.
- OI. Ὡ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνη τέχνης 380
ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλῳ βίῳ,
ὅσος παρ' ὑμῖν, ὁ φθόνος φυλάσσεται,
εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὔνεχ' ἦν ἐμοὶ πόλις
δωρητόν, οὐκ' αἰτητόν, εἰσεχείρισεν,
ταύτης Κρέων ὁ πιστός, οὗτος ἀρχῆς φίλος,
λάθρῳ μ' ὑπελθὼν ἐκβαλεῖν ἴμειρεται, 385
ὑφεὶς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφυ τυφλός.

- έπειν, φέρ' εἰπέ, ποῦ σὺ μόντις εἴ σαφής; 390
 πῶς οὐχ, ὅθ' ἡ ράψωδὸς ἐνθάδ' ἦν κύων,
 ηὔδας τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον;
 καίτοι τό γ' αἴνιγμ' οὐχὶ τούπιόντος ἦν
 ἀνδρός διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει,
 ἦν οὗτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προυφάνης ἔχων 395
 οὗτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολών,
 ὁ μηδὲν εἰδὼς Οἰδίπους, ἔπαινσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθών.
 δν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνοις
 παραστατήσειν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ χῶ συνθεὶς τάδε
 ἄγγηλατήσειν· εἰ δὲ μὴ δόκεις γέρων
 εἴναι, παθών ἔγρως ἀν οἶλα περ φρονεῖς.
- XO. ήμιν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὄργη λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίπου, δοκεῖ. 405
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ ἄριστα λύσομεν, τόδε τκοπεῖν.
- ΤΕΙ. εὶ καὶ τυραννεῖς, ἔξισωτέον τὸ γοῦν
 ισ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γάρ καγὼ κρατῶ. 410
 οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξία,
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράψομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλόν μ' ὠνείδισας
 σὺ καὶ δέδορκας οὐδὲ βλέπεις ίν' εἴ κακοῦ,
 οὐδ' ἔνθα ναίεις οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.
 ἄρ' οἰσθ' ἀφ' ὅν εἰ; καὶ λέγηθας ἔχθρὸς ὅν
 τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε κάπι γῆς ἀνω,
 καί σ' ἀμφιπλήξ μητρός τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἐλᾶπ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους Ἀρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὅρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.
 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμήν, 420

- ποῖος Κιθαιρών οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
ὅταν καταίσθη τὸν ὑμέναιον, ὃν δόμοις
δύνορμον εἰσέπλευσας εὔπλοιάς τυχών;
ἄλλων δὲ πλῆθος οὐκ ἐπαισθάνη κακῶν,
ἄσ' ἔξισώσει σοὶ τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις. 425
πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμὸν στόμα
προπηλάκιζε· σοῦ γάρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.
- OI. ἢ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐχὶ θᾶσσον; οὐ πάλιν 430
ἀψιρρος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφεὶς ἀπει;
- TEI. οὐδ' ἵνομην ἔγωγ' ἀν, εἰ σὺ μὴ κάλεις.
OI. οὐ γάρ τί σ' ἥδη μῶρα φωνήσοντ', ἐπεὶ
σχολῇ σ' ἀν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἔστειλάμην.
- TEI. ἡμεῖς τοιοίδ' ἔφυμεν, ως μὲν σοὶ δοκεῖ, 435
μῶροι, γονεῦσι δ', οἵ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες.
OI. ποίοισι; μεῖνον· τὶς δέ μ' ἔκφύει βροτῶν;
TEI. ἥδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.
OI. ως πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσαφῇ λέγεις.
TEI. οὔκουν σὺ ταῦτ' ἀριστος εὑρίσκειν ἔφυς; 440
OI. τοιαῦτ' ὀνείδιζ', οἵς ἔμ' εύρήσεις μέγαν.
TEI. αὕτη γε μέντοι σ' ἡ τύχη διώλεσεν.
OI. ἀλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἔξεσωσ', οὗ μοι μέλει.
TEI. ἀπειμι τοίνυν καὶ σύ, παῖ, κόμιζέ με.
OI. κομιζέτω δῆθ', ως παρὸν σὺ γ' ἐμποδὼν 445
οὐχεῖς· συθείς τ' ἀν οὐκ ἀν ἀλγήναις πλέον.
TEI. εἰπὼν ἀπειμ' ὅν οὕνεκ' ἥλθον, οὐ τὸ σὸν
δείσας πρόσωπον· οὐ γάρ ἔοθ' ὅπου μ' ὄλεῖς.
λέγω δέ σοι· τὸν ἀνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι
ζητεῖς ἀπειλῶν κάνακηρύσσων φόνον
τὸν Λατειόν, οὗτός ἔστιν ἐνθάδε, 450

ξένος, λόγω μέτοικος, εῖτα δ' ἐγγενῆς
φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἡσθήσεται
τῇ ξυμφορᾷ· τυφλὸς γὰρ ἐκ δεδορκότος
καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἐπὶ⁴⁵⁵
σκήπτρῳ προδεικνὺς γαῖαν ἐμπορεύσεται.
φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνών
ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, καὶ οὗτος ἔφυ
γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς
ὅμοσπορός τε καὶ φονεύς, καὶ ταῦτ' ἵων⁴⁶⁰
εἴσω, λογίζου· καὶ λάβης ἐψευσμένον,
φάσκειν ἐμ' ἥδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.

ΧΟ. στρ. α' τίς, ὅντιν' ἀ θεσπιέπεια Δελφὶς εἶπε πέτρᾳ
ἄρρητ' ἀρρήτων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν;⁴⁶⁵
ἄρα νιν ἀελλάδων
ἴππων σθεναρώτερον
φυγῇ πόδα νωμᾶν.
ἔνοπλος γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρώψκει
πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας.⁴⁷⁰
δειναὶ δ' ἄμ' ἔπονται
Κῆρες ἀναπλάκητοι.

ἀντιστρ. α' ἔλαμψε γὰρ τοῦ νιφοέντος ἀρτίως φανεῖσα
φάμα Παρνασσοῦ τὸν ἄδηλον ἀνδρα πάντ'⁴⁷⁵
φοιτᾶ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν [ἰχνεύειν]
ὕλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ
πέτρας, ὡς ταῦρος,
μέλεος μελέω ποδὶ χηρεύων,
τὰ μεσόμφαλα γᾶς ἀπονοσφίζων⁴⁸⁰
μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ¹
ζῶντα περιποτᾶται.
στροφὴ β' δεινὰ μὲν οὖν, δεινὰ ταράσσει σοφὸς οἰω-

[νοθέτας, 485]

- οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ', ὅτι λέξω δ' ἀπορῶ.
 πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτε ἔνθαδ' ὁρῶν οὔτ' ὄπίσω.
 τί γάρ ἡ Λαζδακίδαις,
 ἡ τῷ Πολύβου νεῖκος ἔκειτ', οὔτε πάροιθέν 490
 ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πω
 ἔμαθον, πρὸς ὅτου δή, βασάνῳ πίστιν ἔχων,
 ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἴμ' Οἰδίποδα, 495
 Λαζδακίδαις ἐπίκουρος ἀδήλων θανάτων.
 ἀλλ' ὁ μὲν οὖν Ζεὺς ὁ τὸν Απόλλων ξυνετοὶ^{άντιστρ. β'}
 [καὶ τὰ βροτῶν
 εἰδότες ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλέον ἡ γώ 500
 [φέρεται,]
 κρίσις οὐκ ἔστιν ἀληθῆς· σοφίᾳ δ' ἀν σοφίαν
 παραμείψειν ἀνήρ.
 ἀλλ' οὕποτ' ἔγωγ' ἀν, πρὶν ἴδοιμ' ὁρθὸν ἔπος,
 μεμφομένων ἀν καταφαίην. 505
 φανερὰ γάρ ἐπ' αὐτῷ πτερόεσσος ἥλθε κόρα.
 ποτέ, καὶ σοφὸς ὥφθη βασάνῳ θ' ἥδυπολις·
 τῷ ἀπ' ἐμᾶς φρενὸς οὕποτ' ὁφλήσει κακίαν. 510
 KP. ἀνδρες πολιται δείν' ἔπη πεπυσμένος
 κατηγορεῖν μου τὸν τύραννον Οἰδίδουν,
 πάρειμ' ἀτλητῶν. Εἰ γάρ ἐν ταῖς ξυμφοραῖς 515
 ταῖς νῦν νομίζει πρός γ' ἐμοῦ πεπονθέναι
 λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν ἐς βλάβην φέρον,
 οὕτοι βίου μοι τοῦ μακραίωνος πόθος,
 φέροντι τήνδε βάξιν. οὐ γάρ εἰς ἀπλοῦν
 ἡ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέρει, 520
 ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ κακὸς μὲν ἐν πόλει,
 κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.
 ΧΟ. ἀλλ' ἥλθε μὲν δὴ τοῦτο τούνειδος τάχ' ἀν
 ὁργῇ βιασθὲν μᾶλλον ἡ γνώμη φρενῶν.

- KP. τούπος δ' ἔφανθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι πεισθεὶς διὰ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι; 525
 XO. ηγέρατο μὲν τάδ', οἴδ' δ' οὐ γνώμη τίνι.
 KP. ἐξ ὀρμάτων δ' ὀρθῶν τε καὶ ὀρθῆς φρενὸς κατηγορεῖτο τούπικλημα τοῦτο μου;
 XO. οὐκ οἴδ'. ἀλλὰ δρῶσ' οἱ κρατοῦντες, οὐχ ὁρῶ. 530
 αὐτὸς δ' ὅδ' ἥδη δωμάτων ἔξω περᾷ.
 OI. οὗτος σύ, πῶς δεῦρος ἥλθες; ή τοσόνδ' ἔχεις τόλμης πρόσωπον, ὡστε τὰς ἐμὰς στέγας ἵκου, φονεὺς δὲν τοῦδε τάνδρος ἐμφανῶς ληστής τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος; 535
 φέρ' εἰπὲ πρὸς θεῶν, δειλίαν ή μωρίαν ἰδών τιν' ἐμοὶ ταῦτα ἔβουλεύσω ποιεῖν;
 ή τούργον ὡς οὐ γνωριοῦμί σου τόδε δόλῳ προσέρπον ή οὐκ ἀλεξούμην μαθών;
 ἄρα οὐχὶ μῶρόν ἔστι τούγχείρημά σου, 540
 ἀνευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα θηρᾶν, διὰ πλήθει χρήμασίν θ' ἀλίσκεται;
 KP. οἶσθ' ὡς ποίησον; ἀντὶ τῶν εἰρημένων 545
 οἵστε ἀντάκουσον, καὶ τα κρῖν' αὐτὸς μαθών.
 OI. λέγειν σὺ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακὸς σοῦ· δυσμενῆ γάρ καὶ βαρύν σ' εὔρηκ' ἐμοί. 550
 KP. τοῦτο αὐτὸν νῦν μου πρῶτ' ἀκουσον, ὡς ἔρω. OI. τοῦτο αὐτὸν μή μοι φράζ', διπλας οὐκ εἰ κακός. .
 KP. εἰ τοι νομίζεις κτῆμα τὴν αὐθαδίαν είναι τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς. 555
 OI. εἰ τοι νομίζεις ἀνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὖ φρονεῖς.
 KP. ξύμφημί σοι ταῦτα ἔνδικ' εἰρῆσθαι· τὸ δέ πάθημ' διπλοῖον φήσι παθεῖν, δίδασκέ με.
 OI. ἔπειθες ή οὐκ ἔπειθες, ὡς χρείη μ' ἐπὶ

- τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαι τινα;
 KP. καὶ νῦν ἔθ' αὐτός εἰμι τῷ βουλεύματι.
 OI. πόσον τιν' ἥδη δῆθ' ὁ Λάιος χρόνον...
 KP. δέδρακε ποιῶν ἔργον; οὐ γάρ ἐννοῶ.
 OI. ἀφαντος ἔρρει θανασίμω χειρώματι; 560
 KP. μακροὶ παλαιοί τ' ἀν μετρηθεῖν χρόνοι.
 OI. τότ' οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ;
 KP. σοφός γ' ὅμοίως καξὶ ἴσου τιμώμενος.
 OI. ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότ' ἐν χρόνῳ;
 KP. οὔκουν ἐμοῦ γ' ἐστῶτος οὐδάμοιο πέλας. 565
 OI. ἀλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε;
 KP. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχὶ; κούκη ἡκούσαμεν.
 OI. πῶς οὖν τόθ' οὗτος ὁ σοφὸς οὐκ ηὔδα τάδε;
 KP. οὐκ οἶδ'. ἐφ' οἵς γάρ μὴ φρονῶ, σιγᾶν φιλῶ.
 OI. τόσον δέ γ' οἰσθα καὶ λέγοις ἀν εὗ φρονῶν. 570
 KP. ποιῶν τόδ'; εἰ γάρ οἶδά γ', οὐκ ἀρνήσομαι.
 OI. δόθιούνεκ', εἰ μὴ σοὶ ξυνῆλθε, τὰς ἐμὰς
 οὐκ ἀν ποτ' εἴπε Λαΐου διαφθοράς.
 KP. εἰ μὲν λέγει τάδ' αὐτὸς οἶσθ'. ἐγὼ δὲ σου
 μαθεῖν δικαιῶ ταύθ' ἀπερ κάμοιο σὺ νῦν. 575
 OI. ἐκμάνθαν· οὐ γάρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.
 KP. τί δῆτ'; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις;
 OI. ἀρνησίς οὐκ ἔνεστιν ὃν ἀνιστορεῖς.
 KP. ἀρχεις δ' ἐκείνη ταύτα, γῆς ἴσον νέμων;
 OI. ἀν ἦ θέλουσα, πάντ' ἐμοῦ κομίζεται. 580
 KP. οὔκουν ίσοῦμαι σφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος;
 OI. ἐνταῦθα γάρ δὴ καὶ κακὸς φαίνη φίλος.
 KP. οὔκ, εἰ διδοίης γ', ως ἐγώ, σαυτῷ λόγον.
 σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἀν δοκεῖς
 ἀρχειν ἑλέσθαι ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἦ 585
 ἀτρεστον εὔδοντ', εἰ τά γ' αὔθ' ἔξει κράτη.

έγώ μὲν οὖν οὔτ' αὐτὸς ἴμείρων ἔφυν
τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύραννα δρᾶν,
οὔτ' ἄλλος, δστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.
νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἀνευ φόβου φέρω· 590
εἰ δ' αὐτὸς ἥρχον, πολλὰ καὶ ἀκον ἔδρων.
πῶς δῆτ' ἔμοὶ τυραννὶς ἡδίων ἔχειν
ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφυ;
οὕπω τοσοῦτον ἡπατημένος κυρῶ,
ώστ' ἄλλα χρήζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά. 595
νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται,
νῦν οἱ σέθεν χρήζοντες ἐκκαλοῦσί με·
τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτούς ἅπαν ἐνταῦθ' ἔνι.
πῶς δῆτ' ἔγώ κεῖν' ἀν λάβοιμ' ὀφεῖς τάδε;
οὐκ ἀν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν. 600
ἄλλ' οὔτ' ἐραστὴς τῆσδε τῆς γνώμης ἔψυν,
οὔτ' ἀν μετ' ἄλλου δρῶντος ἀν τλαίην ποτέ.
καὶ τῶνδ' ἔλεγχον, τοῦτο μὲν Πυθώδ' ἵων
πεύθου, τὰ χρησθέντ' εἰ σαφῶς ἤγγειλά σοι·
τοῦτ' ἄλλ', ἐάν με τῷ τερασκόπῳ λάβῃς 605
κοινῇ τι βουλεύσαντα, μὴ μ' ἀπλῆ κτάνης
ψήφω, διπλῆ δέ, τῇ τ' ἐμῇ καὶ σῇ, λαβών.
γνώμη δ' ἀδήλω μή με χωρὶς αἴτιω·
οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην
χρηστούς νομίζειν οὔτε τοὺς χρηστούς κακούς. 610
φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἵσον λέγω
καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίοτον, δν πλεῖστον φιλεῖ.
ἄλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τάδ' ἀσφαλῶς, ἐπεὶ
χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν μόνος,
κακὸν δὲ καὶ ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μᾶτι. 615
καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
ἄναξ· φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

ΧΟ.

- OI. ὅταν ταχύς τις ούπιβουλεύων λάθρᾳ
χωρῇ, ταχὺν δεῖ κάμε βουλεύειν πάλιν.
εἰ δ' ἡσυχάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν
πεπραγμέν' ἔσται, τάμα δ' ἡμαρτημένα. 620
- KP. τί δῆτα χρήζεις; ἢ με γῆς ἔξω βαλεῖν;
OI. ἥκιστα· θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.
KP. ὅταν προδείξῃς, οἶόν ἔστι τὸ φθονεῖν.
OI. ὡς οὐχ ὑπείξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις; 625
KP. οὐ γάρ φρονοῦντά σ' εῦ βλέπω.
OI. τὸ γοῦν ἐμόν.
KP. ἀλλ' ἔξ ἴσου δεῖ κάμον.
OI. ἀλλ' ἔφυς κακός.
KP. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;
OI. ἀρκτέον γ' ὅμως.
KP. οὕτοι κακῶς γ' ἄρχοντος.
OI. ὁ πόλις, πόλις.
KP. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχὶ σοὶ μόνῳ.
XO. παύσασθ', ἀνακτεῖς καιρίαν δ' ὑμῖν ὁρῶ
τὴνδ' ἐκ δόμων στείχουσαν Ἰοκάστην, μεθ' ἣς
τὸ νῦν παρεστώς νεῦκος εὖ θέσθαι χρεών.

ΙΟΚΑΣΤΗ

- τί τὴν ἄβουλον, ὁ ταλαίπωροι, στάσιν
γλώσσης ἐπήρασθ'; οὐδ' ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὔτω νοσούσης, ἴδια κινοῦντες κακά;
οὐκ εἰ σύ τ' οἴκους σύ τε, Κρέον, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἀλγος ἐς μέγ' οἴσετε;
KP. ὅμαιμε, δεινά μ' Οἰδίπους, ὁ σὸς πόσις,
δρᾶσαι δικαιοῖ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἢ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβών.
OI. ξύμφημι· δρῶντα γάρ νιν, ὁ γύναι, κακῶς

- εἴληφα τούμδον σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
KP. μή νυν ὀνάιμην, ἀλλ' ἀραιῖος, εἰ σέ τι
δέδρακ', δλοίμην, ὃν ἐπαιτιᾷ με δρᾶν. 645
- IO.** ὡ πρὸς θεῶν πίστευσον, Οἰδίπους, τάδε.
μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεὶς θεῶν,
ἔπειτα κάμε τούσδε θ', οἵ πάρεισί σοι.
- XO.** στρ. α' πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἀναξ, λίσσομαι. 650
- OI.** τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω;
- XO.** τὸν οὕτε πρὸν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν κα-
- OI.** οἶσθ' οὖν ἢ χρήζεις; [ταίδεσαι.]
- XO.** οἶδα.
- OI.** *φράζε δή τί φήσ. 655
- XO.** τὸν ἐναγῆ φίλον μήποτ' ἐν αἰτίᾳ
σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἀτιμον βαλεῖν.
- OI.** εῦ νῦν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς ἐμοὶ¹
ζητῶν ὅλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.
- XO.** στρ. β' οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
- "Αλιον· ἐπεὶ ἀθεος, ἄφιλος, ὃ τι πύματον
δλοίμαν, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
ἀλλά μοι δυσμόρω γᾶ φθίνουσα 665
- τρύχει ψυχάν, τάδ' εἰ κακοῖς κακὰ
προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
- OI.** ὅδ' οὖν ἵτω, κεὶ χρή με παντελῶς θανεῖν
ἢ γῆς ἀτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βίᾳ. 670
- τὸ γάρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικτίρω στόμα
ἐλεινόν· οὗτος δ', ἔνθ' ἂν ἦ, στυγήσεται.
- KP.** στυγνὸς μὲν εἴκων δῆλος εἰ, βαρὺς δ' ὅταν
θυμοῦ περάσῃς· αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις
ανταῖς δικαίως εἰσὶν ἀλγισται φέρειν. 675
- OI.** οὔκουν μ' ἐάσεις κάκτος εἰ;
- KP.** πορεύσομαι,

- σοῦ μὲν τυχών ἀγνῶτος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἵσος.
 ΧΟ. ἀντ. α' γύναι, τί μέλλεις κομίζειν δόμων τόνδ' ἔσω;
 ΙΟ. μαθοῦσά γ', ήτις ἡ τύχη. 680
 ΧΟ. δόκησις ἀγνῶς λόγων ἥλθε· δάπτει δὲ καὶ
 τὸ μὴ ὑδικον.
 ΙΟ. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;
 ΧΟ. ναίχι.
 ΙΟ. καὶ τίς ἦν λόγος;
 ΧΟ. ἄλις ἔμοιγ' ἄλις, γᾶς προπονουμένας,
 φαίνεται, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν. 685
 ΟΙ. δόρας ἵν' ἥκεις, ἀγαθὸς ὁν γνώμην ἀνήρ,
 τούμὸν παριεὶς καὶ καταμβλύνων κέαρ;
 ΧΟ. ἀντ. β' ἄναξ, εἴπον μὲν οὐχ ἄπαξ μόνον,
 ἵσθι δὲ παραφρόνιμον, ἀπορον ἐπὶ φρόνιμα
 πεφάνθαι μ' ὅν, εἴ σε νοσφίζομαι
 ὃς τ' ἐμὰν γᾶν φίλον ἐν πόνοισιν
 ἀλύουσαν κατ' ὅρθὸν οὔρισας.
 ταῦν δ' εὔπομπος, εἰ δύνα, γενοῦ. 690
 ΙΟ. πρὸς θεῶν δίδαξον κάμ', ἄναξ, ὅτου ποτὲ
 μῆνιν τοσῆνδε πράγματος στήσας ἔχεις.
 ΟΙ. ἐρῶ· σὲ γάρ τῶνδ' ἐς πλέον, γύναι, σέβω.
 Κρέοντος, οἶά μοι βεβουλευκώς ἔχει. 700
 ΙΟ. λέγ' εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἔρεῖς.
 ΟΙ. φονέα μέ φησι Λατού καθεστάναι.
 ΙΟ. αὐτὸς ξυνειδὼς ἡ μαθὼν ἄλλου πάρα;
 ΟΙ. μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ
 τό γ' εἰς ἔσαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῖ στόμα. 705
 ΙΟ. σὺ νῦν ἀφεὶς σεαυτὸν ὅν λέγεις πέρι,
 ἔμοῦ πάκουσον καὶ μάθ' οὗνεκ' ἔστι σοι
 βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης.
 φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα. 710

χρησμὸς γὰρ ἥλθε Λαῖψ ποτ', οὐκ ἐρῶ
Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
ώς αὐτὸν ἥξοι μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκείνου πάρα.

καὶ τὸν μέν, ὡσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ 715
λησταὶ φονεύουσιν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς·
παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι
τρεῖς, καὶ νιν ἄρθρα κεῖνος ἐνζεύξας ποδοῖν
ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἀβατὸν ὅρος.
κάνταῦθ' Ἀπόλλων οὗτ' ἔκεινον ἥνυσεν 720
φονέα γενέσθαι πατρός, οὕτε Λάιον,
τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
τοιαῦτα φῆμαι μαντικαὶ διώρισαν·
ῶν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὣν γὰρ ἂν θεὸς
χρείαν ἐρευνᾷ ῥαδίως αὐτὸς φανεῖ. 725

OI. οἶόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
Ψυχῆς πλάνημα κάνακίνησις φρενῶν.

IO. ποίας μερίμνης τοῦθ' ὑπὸ στραφεὶς λέγεις;
OI. ἔδοξ' ἀκοῦσαι σου τόδ', ως δὲ Λάϊος
κατασφαγείη πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς. 730

IO. ηὔδατο γὰρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.

OI. καὶ ποῦ σθ' δὲ χῶρος οὗτος, οὗ τόδ' ἦν πάθος;
IO. Φωκὶς μὲν ἡ γῆ κλήζεται, σχιστὴ δὲ ὁδὸς
ἐξ ταύτῳ Δελφῶν κάπιδε Δαυλίας ἄγει.

OI. καὶ τίς χρόνος τοῖσδε ἔστιν οὐξεληλυθώς; 735

IO. σχεδόν τι πρόσθεν ἡ σὺ τῆσδε ἔχων φθονὸς
ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.

OI. Ὡς Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι;

IO. τί δὲ ἔστι σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;

OI. μήπω μὲν ἐρώτα τὸν Λάϊον, φύσιν

τίν' εἶχε, φράζε, τίνα δὲ ἀκμὴν ἥβης ἔχων.

- IO. μέγας, χνοάζων ἄρτι λευκανθὲς κάρα,
μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάτει πολὺ.
- OI. οἴμοι τάλας· ἔοικ' ἐμαυτὸν εἰς ἄρας
δεινὰς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. 745
- IO. πῶς φής; ὅκνῶ τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ' ἄναξ.
- OI. δεινῶς ἀθυμῶ, μὴ βλέπων δι μάντις ή.
Δείξεις δὲ μᾶλλον, ήν ἐν ἐξείπης ἔτι.
- IO. καὶ μὴν ὅκνῶ μέν, ἀ δ' ἀνὴν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
- OI. πότερον ἐχώρει βαίος, ή πολλοὺς ἔχων
ἄνδρας λοχίτας, οἵ ἀνὴρ ἀρχηγέτης; 750
- IO. πέντ' ήσαν οἱ ξύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ήν
κῆρους· ἀπήνη δ' ήγε Λάιον μία.
- OI. αἰαῖ, τάδ' ήδη διαφανῆ· τίς ήν ποτε
δι τούσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι; 755
- IO. οἰκεύς τις, δόπερ ἵκετ' ἐκσωθεὶς μόνος.
- OI. ή κάν δόμοισι τυγχάνει τανῦν παρών;
- IO. οὐ δῆτ' ἀφ' οὖ γάρ κείθεν ήλθε καὶ κράτη
σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λάιόν τ' ὀλωλότα,
ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θιγών 760
- ἀγρούς τε πέμψαι κάπτι ποιμνίων νομάς,
ώς πλεῖστον εἴη τοῦδ' ἀποπτος ἀστεως.
κάπεμψ' ἐγώ νιν· ἀξιος γάρ, οἵ ἀνὴρ
δοῦλος, φέρειν ήν τῆσδε καὶ μείζω χάριν.
- OI. πῶς ἀν μόλοι δῆθ' ήμιν ἐν τάχει πάλιν; 765
- IO. πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι;
- OI. δέδοικ' ἐμαυτόν, ὃ γύναι, μὴ πόλλα ἀγαν
εἰρημέν' ή μοι, δι' ἀ νιν εἰσιδεῖν θέλω.
- IO. ἀλλ' ἵξεται μέν· ἀξία δέ που μαθεῖν
κάγῳ τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ' ἄναξ. 770
- OI. κού μὴ στερηθῆς γ' ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
ἐμοῦ βεβῶτος· τῷ γάρ ἀν καὶ μείζονι

λέξαιμ' ἀν τὴ σοὶ διὰ τύχης τοιᾶσδ' ἵών;
 ἐμοὶ πατὴρ μὲν Πόλυβος ἦν Κορίνθιος,
 μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρίς· ἡγόμην δ' ἀνὴρ 775
 ἀστῶν μέγιστος τῶν ἔκει, πρίν μοι τύχη
 τοιάδ' ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἀξία,
 σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἀξία.
 ἀνὴρ γάρ ἐν δείπνοις μ' ὑπερπληθεῖς μέθη 780
 καλεῖ παρ' οἴνῳ, πλαστὸς ὡς εἴην πατέρι.
 κἀγὼ βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὖσαν ἡμέραν
 μόλις κατέσχον· θατέρᾳ δ' ἵών πέλας
 μητρὸς πατρός τ' ἥλεγχον· οἱ δὲ δυσφόρως
 τοῦνειδος ἥγον τῷ μεθέντι τὸν λόγον.
 κἀγὼ τὰ μὲν κείνοιν ἐτερόμην, ὅμως δ'
 ἔκνιζέ μ' ἀεὶ τοῦθ'. ὑφεῖρπε γάρ πολύ. 785
 λάθρᾳ δὲ μητρὸς καὶ πατρὸς πορεύομαι
 Πυθώδε· καὶ μ' ὁ Φοῖβος, ὃν μὲν ἱκόμην,
 ἀτιμον ἐξέπεμψεν, ἀλλὰ δ' ἄθια
 καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προύφηνεν λέγων, 790
 ὡς μητρὶ μὲν χρείη με μιχθῆναι, γένος δ'
 ἀτλητὸν ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὅρᾶν,
 φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
 κἀγὼ, πακούσας ταῦτα, τὴν Κορινθίαν
 ἀστροῖς τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα 795
 ἔφευγον, ἐνθα μήποτ' ὀψοίμην κακῶν
 χρησμῶν δύνείδη τῶν ἐμῶν τελούμενα.
 στείχων δ' ἵκνουμαι τούσδε τοὺς χώρους, ἐν οἷς
 σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὅλλυσθαι λέγεις.
 καὶ σοί, γύναι, τάληθὲς ἐξερῶ· τριπλῆς 800
 ὅτ' ἦν κελεύθου τῆσδ' ὄδοιπορῶν πέλας,
 ἐνταῦθα μοι κῆρυξ τε καπὶ πωλικῆς
 ἀνὴρ ἀπήνης ἐμβεβώς, οἰὸν σὺ φής,

ξυνηντίαζον· καξέν ὅδοῦ μ' δ' θ' ἡγεμών
αὐτός θ' δ' πρέσβυς πρὸς βίαν ἡλαυνέτην. 805
κάγῳ τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχηλάτην,
παίω δι' ὄργης καὶ μ' δ' πρέσβυς, ὡς ὄρᾶ
ὅχους παραστείχοντα, τηρήοας μέσον
κάρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.
οὐ μὴν ἵσην γ' ἔτεισεν, ἀλλὰ συντόμως 810
σκήπτρῳ τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὑπτιος
μέσης ἀπήνης εὐθὺς ἐκκυλίνδεται·
κτείνω δὲ τοὺς ξύμπαντας. Εἰ δὲ τῷ ξένῳ
τούτῳ προσήκει Λαῖω τι συγγενές,
τίς τοῦδε γ' ἀνδρὸς νῦν ἀν ἀθλιώτερος, 815
τίς ἐχθροδαίμων μᾶλλον ἀν γένοιτ' ἀνήρ;
δὸν μὴ ξένων ἔξεστι μηδ' ἀστῶν τινι
δόμος δέχεσθαι μηδὲ προσφωνεῖν τινα,
ἀθεῖν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τάδ' οὔτις ἄλλος ἦν
ἢ 'γὼ π' ἐμαυτῷ τάσδ' ἀρὰς δ' προστιθείς. 820
λέγη δὲ τοῦ θανόντος ἐν γεροῖν ἐμαῖν
χραίνω, δι' ὕνπερ ὠλετ'; ἄρ' ἔφυν κακός,
ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος, εἴ με χρὴ φυγεῖν,
καὶ μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμοὺς ἰδεῖν, 825
μὴ μ' ἐμβατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ
μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν,
Πόλυβον, δις ἔξεφυσε καξέθεψέ με;
ἄρ' οὐκ ἀπ' ὥμου ταῦτα δαίμονός τις ἀν
χρίνων ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἀν ὄρθοιή λόγον; 830
μὴ δῆτα, μὴ δῆτ', ὃ θεῶν ἀγνὸν σέβας,
ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν, ἀλλ' ἐκ βροτῶν
βαίνην ἄφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
κηλῆδ' ἐμαυτῷ ξυμφορᾶς ἀφιγμένην.
ἡμῖν μέν, ὕναξ, ταῦτ' ὀκνήρο· ἔως δ' ἀν οὖν

XO.

- πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθης, ἔχ' ἐλπίδα. 835
OI. καὶ μὴν τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος,
τὸν ἄνδρα τὸν βοτῆρα προσμεῖναι μόνον.
- IO. πεφασμένου δέ τίς ποθ' ἢ προθυμία; 840
OI. ἐγὼ διδάξω σ· ἦν γὰρ εὑρεθῆ λέγων
σοὶ ταῦτ', ἔγωγ' ἀν ἐκπεφευγοίην πάθος.
- IO. ποῖον δέ μου περισσὸν ἥκουσας λόγον; 845
OI. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρας ἐννέπειν,
ῶς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὖν ἔτι
λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἀτανον·
οὐ γὰρ γένοιτ' ἀν εἰς γε τοῖς πολλοῖς ἵσος.
εἰ δ' ἄνδρ' ἔν' οἰόζωνον αὐδήσει, σαφῶς
τοῦτ' ἐστὶν ἥδη τούργον εἰς ἐμὲ ῥέπον.
- IO. ἀλλ' ὡς φανέν γε τούπος ὥδ' ἐπίστασο,
κούκι 850 ἐστιν αὐτῷ τοῦτό γ' ἐκβαλεῖν πάλιν.
πόλις γὰρ ἥκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε.
εἰ δ' οὖν τι κάκτρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου,
οὕτοι ποτ', ὄντας, τόν γε Λατίου φόνον
φανεῖ δικαίως ὅρθον, ὃν γε Λοξίας
διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἔξ ἐμοῦ θανεῖν.
καίτοι νιν οὐ κεῖνος γ' ὁ δύστηνός ποτε 855
κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὠλετο·
ώστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἀν οὔτε τῇδ' ἐγώ
βλέψαιμ' ἀν οὔνεκ' οὔτε τῇδ' ἀν ὅστερον.
- OI. καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην
πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς. 860
IO. πέμψω ταχύνασ· ἀλλ' ἰωμεν ἐς δόμους.
οὐδὲν γὰρ ἀν πράξαιμ' ἀν ὃν οὖ σοι φίλον.
- XO. στρ. α' εἴ μοι ξυνείη φέροντι
μοῖρα τὰν εὔσεπτον ἀγνείαν λόγων
ἔργων τε πάντων, ὃν νόμοι πρόκεινται 865

- ὅψιποδες οὐρανίαν
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὃν "Ολυμπος
 πατήρ μόνος, οὐδέ νιν
 θνατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτικτεν οὐδὲ μήποτε λάθα κατακοιμάσῃ. 870
 μέγας ἐν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.
- ἀντιστρ. α' ὕβρις φυτεύει τύραννον.
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάται,
 ἢ μὴ πίκαιρα μηδὲ συμφέροντα,
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἀκραν
 ἀπότομον ὄρουσεν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἐνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 γρῆται· τὸ καλῶς δ' ἔχον
 πόλει πάλαισμα μήποτε λῦσαι θεὸν αἰτοῦμαι. 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν Ἰσχων.
- στρ. β' εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν
 ἡ λόγῳ πορεύεται,
 Δίκας ἀφόβητος οὐδὲ
 δαιμόνων ἔδη σέβων 885
 κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα,
 δυσπότμου χάριν χλιδᾶς.
 εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται,
 ἡ τῶν ἀθίκτων ἔρξεται ματάζων. 890
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνήρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 ψυχὰς ἀμύνειν; εἰ γάρ αἱ
 τοιαίδε πράξεις τίμιαι,
 τι δεῖ με χορεύειν; 895

- ἀντιστρ. β' οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἴμι
γάζ ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων
οὐδὲ ἐς τὸν Ἀβαῖσι γαὸν
οὐδὲ τὰν Ὁλυμπίαν,900
εἰ μὴ τάδε χειρόδεκτα
πᾶσιν ἀριμόσει βροτοῖς.
ἀλλ', ᾧ κρατύνων, εἴπερ ὅρθ' ἀκούεις,
Ζεῦ, πάντ' ἀνάσσων, μὴ λάθοι
σὲ τάν τε σὰν ἀθάνατον αἰὲν ἀργάν.905
φθίνδντα γάρ Λατίου
πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
αιροῦσιν ἥδη, κούδημοῦ,
τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής·910
ἔρρει δὲ τὰ θεῖα.
- IO. χώρας ἀνακτεῖς, δόξα μοι παρεστάθη
ναοὺς ἵκεσθαι δαιμόνων, τάδ' ἐν χεροῖν
στέφη λαβούσῃ κάπιθυμιάματα.
ὅψιοῦ γάρ αἱρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν
λύπαισι παντοίαισιν, οὐδὲ ὅποι ἀνήρ
ἔννους τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
ὅτ' οὖν παραινοῦσ' οὐδὲν ἐς πλέον ποιῶ,
πρός σ', δὲ Λύκει' "Ἀπολλον, ἄγχιστος γάρ εἰ,915
ἵκετις ἀφῆγματι τοῖσδε σύνκατεύγμασιν,
ὅπως λύσιν τιν' ἡμὶν εὐαγῆ πόρης·920
ώς νῦν δικοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
κεῖνον βλέποντες ὡς κυβερνήτην νεώς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

ἄρ' ἀν παρ' ὑμῶν, ᾧ ζένοι, μάθοιμ', ὅπου
τὰ τοῦ τυράννου δώματ' ἔστιν Οἰδίπου;925

- μάλιστα δ' αὐτὸν εἰπατ' εἰ κάτισθ' ὅπου.
 ΧΟ. στέγαι μὲν αἴδε, καύτὸς ἔνδον, ὃ ξένε·
 γυνὴ δὲ μήτηρ ἥδε τῶν κείνου τέκνων.
 ΑΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ξὺν ὀλβίοις ἀεὶ⁹³⁰
 γένοι', ἔκείνου γ' οὗσα παντελῆς δάμαρ.
 ΙΟ. αὕτως δὲ καὶ σύ γ', ὃ ξέν². ἀξιος γὰρ εἰ
 τῆς εὐεπείας οὔνεκ². ἀλλὰ φράζ², ὅτου
 χρήζων ἀφεῖξαι χώτι σημῆναι θέλων.
 ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῷ σῷ, γύναι.
 ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος;⁹³⁵
 ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὐξερῷ τάχα,
 ἥδοιο μέν, πῶς δ' οὐκ ἄν; ἀσχάλλοις δ' ἵσως.
 ΙΟ. τί δ' ἔστι; ποίαν δύναμιν ὃδ' ἔχει διπλῆν;
 ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὐπιχώριοι χθονὸς
 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ηὐδᾶτ² ἔκει.⁹⁴⁰
 ΙΟ. τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι;
 ΑΓ. οὐ δῆτ², ἐπεί νιν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.
 ΙΟ. πῶς εἶπας; ἢ τέθιηκε Πόλυβος, ὃ γέρον;
 ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τάληθές, ἀξιῶ θανεῖν.
 ΙΟ. ὃ πρόσπολ, οὐχὶ δεσπότη τάδ' ὡς τάχος
 μολοῦσα λέξεις; ὃ θεῶν μαντεύματα,
 ἵν' ἔστε; τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων
 τὸν ἄνδρ² ἔφευγε μὴ κτάνοι· καὶ νῦν ὅδε
 πρὸς τῆς τύχης ὅλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὑπο.
 ΟΙ. ὃ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κάρα,⁹⁴⁵
 τί μ' ἔξεπέμψω δεῦρο τῶνδε δωμάτων;
 ΙΟ. ἀκουε τάνδρὸς τοῦδε καὶ σκόπει κλύων,
 τὰ σέμν' ἵν' ἥκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
 ΟΙ. οὗτος δὲ τίς ποτ² ἔστι· καὶ τί μοι λέγει;
 ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν.⁹⁵⁵
 ὡς οὐκέτ² ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὀλωλότα.

- ΟΙ. τί φής, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήνας γενοῦ.
 ΑΓ. εὶ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
 εῦ λίσθ' ἔκεινον θανάσιμον βεβηκότα.
- ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῇ; 960
 ΑΓ. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὔνάζει ροπή.
 ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὡς ἔοικεν, ἔφθιτο.
 ΑΓ. καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.
 ΟΙ. φεῦ, φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὃ γύναι, σκοποῖτό τις
 τὴν Πυθόμαντιν ἔστιαν ἢ τοὺς ἄνω 965
 κλάζοντας ὅρνεις, ὃν ὑφηγητῶν ἐγὼ
 κτενεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; ὁ δὲ θανὼν
 κεύθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὅδ' ἐνθάδε
 ἄψαυστος ἔγχους, εἴ τι μὴ τῷμῷ πόθῳ
 κατέφθιθ'. οὕτω δ' ἄν θανὼν εἴη 'ξ ἐμοῦ.
 τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβὼν θεσπίσματα
 κεῖται παρ' "Αἰδη Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
- ΙΟ. ούκουν ἐγὼ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;
 ΟΙ. ηὔδας· ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγόμην.
 ΙΟ. μή νυν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλῃς. 975
 ΟΙ. καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέχος οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
 ΙΟ. τί δ' ἄν φοβοῖτ' ἄνθρωπος, φ τὰ τῆς τύχης
 κρατεῖ, πρόνοια δ' ἔστιν οὐδενὸς σαφῆς;
 εἰκῇ κράτιστον ζῆν, δπως δύναιτο τις.
 σὺ δ' ἐς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα·
 πολλοὶ γάρ ἥδη κάν ὀνείρασιν βροτῶν
 μητρὶ ξυνηνάσθησαν. 'Αλλὰ ταῦθ' ὅτῳ
 παρ' οὐδέν οὐδεῖται, ῥᾷστα τὸν βίον φέρει.
- ΟΙ. καλῶς ἄπαντα ταῦτ' ἄν ἔξειρητό σοι,
 εἰ μὴ 'κύρει ζῶσ' ἢ τεκοῦσα· νῦν δ' ἐπεὶ
 ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, κεὶ καλῶς λέγεις ὀκνεῖν,
 καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.

- ΟΙ. μέγας, ξυνίημ' ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.
 ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὅπερ;
 ΟΙ. Μερόπης, γηραιέ, Πόλυβος ἡς ὥκει μέτα. 990
 ΑΓ.. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμὸν ἐς φόβον φέρον;
 ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινόν, ὃ ξένε.
 ΑΓ. ἡ ῥητόν, ἢ οὐχὶ θεμιτὸν ἄλλον εἰδέναι;
 ΟΙ. μάλιστά γ' εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ
 χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τὴμαυτοῦ τό τε 995
 πατρῷον αἷμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἔλεῖν.
 ῶν οὕνεχ' ἡ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
 μακρὰν ἀπωκεῖτ' εὔτυχῶς μέν, ἀλλ' ὅμως
 τὰ τῶν τεκόντων ὅμμαθ' ἥδιστον βλέπειν.
 ΑΓ. ἡ γάρ ταδ' ὀκνῶν κείθεν ἥσθ' ἀπόπτολις; 1000
 ΟΙ. πατρός τε χρήζων μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.
 ΑΓ. τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ' ἀναξ,
 ἐπείπερ εὔνους ἥλθον, ἐξελυσάμην;
 ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἀν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
 ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμην, ὅπως 1005
 σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὖ πράξαιμί τι.
 ΟΙ. ἀλλ' οὕποτ' εἴμι τοῖς φυτεύσασιν γ' ὅμοι.
 ΑΓ. ὃ πᾶν, καλῶς εἰ δῆλος οὐκ εἰδώς τί δρᾶς.
 ΟΙ. πῶς, ὃ γηραιέ; πρὸς θεῶν, δίδασκέ με.
 ΑΓ. εὶ τῶνδε φεύγεις οὕνεκα εἰς οἴκους μολεῖν. 1010
 ΟΙ. ταρβῶν γε, μή μοι Φοῖβος ἐξέλθῃ σαφῆς.
 ΑΓ. ἡ μὴ μίασμα τῶν φυτευσάντων λάβης;
 ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
 ΑΓ. ἂρ' οἶσθα δῆτα πρὸς δίκης οὐδὲν τρέμων;
 ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εὶ τῶνδε γεννητῶν ἔφυν; 1015
 ΑΓ. δύθιούνεκ ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
 ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γάρ Πόλυβος ἐξέφυσέ με;
 ΑΓ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε τάνδρός, ἀλλ' ἵσον.

- ΟΙ. καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἵσου τῷ μηδενί;
 ΑΓ. ἀλλ' οὐ σ' ἐγείνατ' οὔτ' ἐκεῖνος οὔτ' ἐγώ. 1020
 ΟΙ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παιδά μ' ὡνομάζετο;
 ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἵσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβών.
 ΟΙ. κἄθ' ὥδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστερξεν μέγα;
 ΑΓ. ἡ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπειτα ἀπαιδία.
 ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἢ τυχών μ' αὐτῷ δίδως; 1025
 ΑΓ. εὑρὼν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
 ΟΙ. ὠδοιπόρεις δὲ πρὸς τί τούσδε τοὺς τόπους;
 ΑΓ. ἐνταῦθ' ὀρείοις ποιμνίοις ἐπεστάτουν.
 ΟΙ. ποιμὴν γάρ ἥσθα καπὶ θητείᾳ πλάνης;
 ΑΓ. σοῦ δ', ὃ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότε ἐν χρόνῳ. 1030
 ΟΙ. τί δ' ἄλγος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
 ΑΓ. ποδῶν ἀν ἄρθρα μαρτυρήσειν τὰ σά.
 ΟΙ. οἴμοι, τί τοῦτο ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
 ΑΓ. λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῦν ἀκμάς.
 ΟΙ. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην. 1035
 ΑΓ. ὥστ' ὡνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης, δις εἰ.
 ΟΙ. ὃ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρός; φράσον.
 ΑΓ. οὐκ οἶδ'. διδοὺς δὲ ταῦτα ἐμοῦ λῷον φρονεῖ.
 ΟΙ. ἢ γάρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδὲ αὐτὸς τυχών;
 ΑΓ. οὔκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
 ΟΙ. τίς οὗτος; ἢ κάτοισθα δηλῶσαι λόγῳ;
 ΑΓ. τῶν Λατίου δήπου τις ὡνομάζετο.
 ΟΙ. ἢ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;
 ΑΓ. μάλιστα τούτου τάνδρὸς οὗτος ἦν βοτήρ.
 ΟΙ. ἢ κάστ' ἔτι ζῶν οὗτος, ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ; 1045
 ΑΓ. ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἰδεῖτε ἀν οὐπιχώριοι.
 ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστώτων πέλας,
 ὅστις κάτοιδε τὸν βοτῆρον διν ἐννέπει,
 εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κάνθάδ' εἰσιδών.

IO.

- 1050
- σημήναθ', ὡς ὁ καιρὸς ηὔρησθαι τάδε.
- XO. οἴμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἔξ ἀγρῶν,
δὸν κάμπτευες πρόσθεν εἰσιδεῖν· ἀτὰρ
ἥδ' ἀν τάδ' οὐχ ἥκιστ' ἀν Ἰοκάστη λέγοι.
- OI. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, δοῦτιν' ἀρτίως
μολεῖν ἐφιέμεσθα τὸν θ' οὗτος λέγει;
- IO. τί δ' δοῦτιν' εἶπε; μηδὲν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
ῥηθέντα βούλου μηδὲ μεμνῆσθαι μάτην.
- OI. οὐκ ἀν γένοιτο τοῦθ'. ὅπως ἐγώ λαβὼν
σημεῖα τοιαῦτ' οὐ φανῶ τούμδον γένος.
- IO. μὴ πρὸς θεῶν, εἴπερ τι τοῦ σαυτοῦ βίου
κήδη, ματεύσῃς τοῦθ' ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ.
- OI. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἐὰν τρίτης ἐγώ
μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανῆ κακή.
- IO. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾶ τάδε.
- OI. οὐκ ἀν πιθοίμην μὴ οὐ τάδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς.
- IO. καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εῦ τὰ λῷστά σοι λέγω.
- OI. τὰ λῷστα τοίνυν ταῦτα μ' ἀλγύνει πάλαι.
- IO. ὡς δύσποτομ', εἴθε μήποτε γνοίης, δις εῖ.
- OI. ἀξεῖ τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι;
ταύτην δ' ἐᾶτε πλουσίω χαίρειν γένει.
- IO. ίοὺ ίοὺ, δύστηνε· τοῦτο γάρ σ' ἔχω
μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὕποθ' ὕστερον.
- XO. τί ποτε βέβηκε, Οἰδίπους, ὑπ' ἀγρίας
ἀξασα λύπης ἢ γυνή; δέδοιχ' ὅπως
μὴ 'κ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακό.
- OI. ὅποια χρήζει ῥήγνυτω· τούμδον δ' ἐγώ,
κεὶ σμικρόν ἐστι, σπέρμα ἵδεῖν βουλήσομαι.
αὕτη δ' ἵσως, φρονεῖ γάρ ὡς γυνὴ μέγα,
τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
ἐγώ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων
- 1060
- 1065
- 1070
- 1075
- 1080

τῆς εῦ διδούσης οὐκ ἀτιμασθήσομαι.

τῆς γάρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς
μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.

τοιόσδε δ' ἐκφύς οὐκ ἀν ἔξελθοιμ' ἔτι

ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τούμὸν γένος. 1085

XO. στρ. εἰπέρ ἐγώ μάντις εἰμὶ

καὶ κατὰ γνώμαν ἔδρις,

οὐ τὸν "Ολυμπὸν ἀπείρων,

ῶ Κιθαιρών, οὐκ ἔσει

τὰν αὔριον πανσέληνον,

1090

μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οἰδίπου

καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὔξειν,

καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,

ώς ἐπίηρα φέροντα

τοῖς ἐμοῖς τυράννοις.

1095

ἴητε Φοῖβε, σοὶ

δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἶη.

ἀντιστρ. τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε

τῶν μακραιώνων ἅρα Πανὸς ὁρεσσιβάτα πατρὸς

πελασθεῖσ',

1100

ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις

Λοξίου; τῷ γάρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι.

εἴθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσσων,

εἴθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-

ων ἐπ' ἄκρων ὁρέων σ'

εῦρημα δέξατ' ἔκ του

Νυμφῶν Ἐλικωνιάδων,

αἵς πλεῖστα συμπαίζει.

1105

OI. εἰ χρή τι κάμε, μὴ συναλλάξαντά πω,

πρέσβεις, σταθμᾶσθαι, τὸν βοτῆρ' δρῶν δοκῶ,

1110

ὄνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἐν τε γάρ μακρῷ

- γήρατος ξυνάδει τῷδε τάνδρὶ σύμμετρος,
ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
ἔγνωκτὸν· τῇ δὲ ἐπιστῆμη σύ μου
προύχοις τάχιστον που, τὸν βοτῆρον ιδών πάρος.¹¹¹⁵
- XO. ἔγνωκα γάρ, σάφεις οὐσθιεῖται· Λαίου γάρ ήν,
εἴπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεύς ἀνήρ.
- OI. σὲ πρῶτην ἐρωτῶ, τὸν Κορίνθιον ξένον,
ἥ τόνδε φράζεις;
- ΑΓ. τοῦτον, ὅνπερ εἰσορᾶς.¹¹²⁰
- OI. οὗτος σύ, πρέσβυς, δεῦρο μοι φάνει βλέπων
ὅστις ἂν σ' ἐρωτῶ. Λαίου ποτε ησθα σύ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

- ἥ δοῦλος, εὐκόλητός, ἀλλ' οἶκοι τραφείς.
ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἦταν βίον τίνα;
ποίμναις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπόμην.¹¹²⁵
- OI. χώροις μάλιστα πρὸς τίσιν ξύναυλος ὅν;
ΘΕ. ήν μὲν Κιθαιρών, ήν δὲ πρόσχωρος τόπος.
OI. τὸν ἀνδρα τόνδε οὖν οἰσθα τῇδε που μαθών;
ΘΕ. τί χρῆμα δρῶντα; ποῖον ἀνδρα καὶ λέγοις;
OI. τόνδε δὲς πάρεστιν· ήτοι ξυναλλάξας τί πως;¹¹³⁰
ΘΕ. οὐχ ὥστε γέρειπεν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.
ΑΓ. κούδέν γε θαῦμα, δέσποτε· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς
ἀγνῶτην αναμήνω νιν· εὖ γάρ οἶδεν ὅτι
κάτοιδε, ήμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον
δὲ μὲν διπλοῖσι ποιμνίοις, ἐγὼ δὲ ἐνὶ¹¹³⁵
ἐπλήσιαζον τῷδε τάνδρὶ τρεῖς ὅλους
ἔξι ἥρος εἰς ἀρκτοῦρον ἐκμήνους χρόνους·
χειμῶνι δὲ ἥδη τάμα, τ' εἰς ἔπαινον ἐγὼ
ἥλαυνον, οὗτος τ' εἰς τὰ Λαίου σταθμά.
λέγω τι τούτων ή οὐ λέγω πεπραγμένον;¹¹⁴⁰

- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἰπέ, νῦν, τότ' οἶσθα παιδά μοί τινα
 δούς, ὃς ἔμαυτῷ θρέμμα θρεψαίμην ἐγώ;
 ΘΕ. τί δ' ἔστι; πρὸς τί τοῦτο τούπος ἴστορεῖς;
 ΑΓ. ὅδ' ἔστιν, ὡς τὰν, κεῖνος, ὃς τότ' ἦν νέος. 1145
 ΘΕ. οὐκ εἰς δλεθρον; οὐ σιωπήσας ἔσει;
 ΟΙ. ᾧ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σὰ
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 ΘΕ. τί δ', ὡς φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω;
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ' ὃν οὗτος ἴστορεῖ. 1150
 ΘΕ. λέγει γάρ εἰδὼς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἐρεῖς, κλαίων δ' ἐρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τὸν γέροντα μ' αἰκίσῃ.
 ΟΙ. οὐγ' ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
 ΘΕ. δύστηνος ἀντὶ τοῦ; τί προσχρήζων μαθεῖν; 1155
 ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ', ὃν οὗτος ἴστορεῖ;
 ΘΕ. ἔδωκ' ὁλέσθαι δ' ὥφελον τῇδ' ἡμέρᾳ.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἥξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῷ γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνὴρ ὅδ', ὃς ἔοικεν, ἐς τριβάς ἐλᾶ.
 ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἴπον ὃς δοίην πάλαι.
 ΟΙ. πόθεν λαβών; οἰκεῖον ἢ 'ξ ἄλλου τινός;
 ΘΕ. ἔμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἔδεξάμην δέ του.
 ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε κάκ ποίας στέγης;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μή, δέσποθ' ἴστόρει πλέον. 1160
 ΟΙ. ὅλωλας, εἰ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λατίου τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἢ δοῦλος ἢ κείνου τις ἐγγενῆς γεγώς;
 ΘΕ. οἴμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ τῷ δεινῷ λέγειν.
 ΟΙ. κάγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον.
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήζεθ'; ἢ δ' ἔσω

- κάλλιστ' ἀν εἴποι, σὴ γυνή, τάδ' ὡς ἔχει.
OI. ἢ γὰρ δίδωσιν ἥδε σοι;
ΘΕ. μάλιστ' ἄναξ.
OI. ὡς πρὸς τί χρείας;
ΘΕ. ὡς ἀναλώσαιμί νιν.
OI. τεκοῦσα τλήμων;
ΘΕ. θεσφάτων γ' ὅκνῳ κακῶν. 1175
OI. ποίων;
ΘΕ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
OI. πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ;
ΘΕ. κατοικτίσας, ὡς δέσποιθ', ὡς ἄλλην χθόνα
 δοκῶν ἀποίσειν, αὐτὸς ἐνθεν ἦν· ὁ δὲ
 κάκ' ἐξ μέγιστ' ἔσωσεν. Εἰ γάρ οὗτος εἴ, 1180
 ὅν φησιν οὗτος, οὐθὶ δύσποτμος γεγών.
OI. ιοὺ ιού, τὰ πάντ' ἀν ἔξήκοι σαφῆ.
 ὦ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν,
 ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὅν οὐ χρῆν, ξὺν οἵς τ'
 οὐ χρῆν δύμιλῶν, οὓς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανών. 1185
ΧΟ. στρ. α' ίώ γενεαὶ βροτῶν.
 ὦς ὑμᾶς ίσα καὶ τὸ μη-
 δὲν ζώσας ἐναριθμῶ.
 τίς γάρ, τίς ἀνήρ πλέον
 τᾶς εὐδαιμονίας φέρει 1190
 ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν
 καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;
 τὸ σόν τοι παράδειγμ' ἔχων,
 τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σόν, ὡς
 τλῆμον Οἰδιπόδα, βροτῶν
 οὐδένα μακαρίζω. 1195
 ὅστιςκαθ' ὑπερβολὰν
 τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ

- πάντ' εὐδαιμονος ὅλβου,
 ὡς Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας
 τὰν γαμψώνυχα παρθένον
 χρησμωδόν, θανάτων δ' ἐμῷ
 χώρᾳ πύργος ἀνέστας.
 1200
 ἔξι οὖ καὶ βασιλεὺς καλῇ
 ἐμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἔτι-
 μάθης, ταῖς μεγάλαισιν
 ἐν Θήβαιοιν ἀνάσσων.
- στρ. β'
 τανῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος;
 τίς ἀταῖς ἀγρίαις, τίς ἐν πόνοις
 ἔνυοικος ἀλλαγῆται βίου;
 1205
 ἵώ κλεινὸν Οἰδίπου κάρα,
 ὡς μέγας λιμὴν αὐτὸς ἥρκεσεν
 παιδὶ καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν,
 πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἱ πατρῷ-
 αἱ σ' ἄλοκες φέρειν, τάλας,
 1210
 σῆγ' ἐδυνάσθησαν ἔξι τοσόνδε;
 ἀντιστρ. β'
 ἐφεῦρέ σ' ἀκονθ' ὁ πάνθ' ὄρῶν χρόνος,
 δικάζει τὸν ἀγαμον γάμον πάλαι
 τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.
 1215
 ἵώ, Λαίειον, ὡς τέκνον,
 εἴθε σ', εἴθε σε μήποτ' εἰδόμαν.
 δύρομαι γὰρ ὡς περίαλλ' ἴαχέων
 1220
 ἐκ στομάτων. Τὸ δ' ὄρθον εἰ-
 πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν
 καὶ κατεκοίμασα τούμὸν ὅμμα.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὡς γῆς μέγιστα τῆσδ' ἀεὶ τιμώμενοι,
 οἵτινες δέ τις εἰσόψεσθ', οἷα δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'

	ἀρεῖσθε πένθος, εἴπερ ἐγγενῶς ἔτι
τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
οἴμαι γάρ οὕτ' ἂν "Ιστρὸν οὔτε Φᾶσιν ἀν
νίψαι καθαρυῶ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
κεύθει, τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ, κακὰ
ἐκόντα κούκ ἄκοντα. Τῶν δὲ πημονῶν
μάλιστα λυποῦσ' αἱ φανῶσ' αὐθαίρετοι.	1225
ΧΟ.	λείπει μὲν οὐδ' ἀ πρόσθεν ἥδειμεν τὸ μὴ οὐ
βαρύστον' εἶναι· πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;
ὅ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
μαθεῖν, τέθνηκε θεῖον 'Ιοκάστης κάρα.	1230
ΕΞ.	ῶ δυστάλαινα, πρὸς τίνος ποτ' αἰτίας;	1235
ΧΟ.	αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲ πραχθέντων τὰ μὲν
ἄλγιστ' ἀπεστιν· ἡ γάρ ὁψὶς οὐ πάρα·
ὅμως δ', ὅσον γε κάν ἐμοὶ μνήμης ἔνι,
πεύσῃ τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα.	1240
ΕΞ.	ὅπως γάρ ὀργῇ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
θυρῶνος, ἵετ' εὐθὺ πρὸς τὰ νυμφικά
λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδεξίοις ἀκμαῖς.
πύλας, δ', ὅπως εἰσῆλθ', ἐπιφράξασ' ἔσω
'κάλει τὸν ἥδη Λάιον πάλαι νεκρόν,	1245
	μνήμην παλαιῶν σπεριμάτων ἔχουσ', ὑφ' ὃν
θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουσαν λίποι
τοῖς οἰσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν.
γοῦτο δ' εύνάς, ἔνθι δύστηνος διπλοῦς
ἔξ ἀνδρὸς ἀνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι.
χώπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἰδ' ἀπόλλυτκι.	1250
	βιῶν γάρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὑφ' οὖ
οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσσομεν.
φοιτᾶ γάρ ἡμᾶς ἔγχος ἔξαιτῶν πορεῖν,	1255

γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα, μητρώαν δ' ὅπου
κίχοι διπλῆν ἄρουραν οὖ τε καὶ τέκνων.
λυστῶντι δ' αὐτῷ δαιμόνων δείκνυσί τις·
οὐδεὶς γάρ ἀνδρῶν, οἴ παρημεν ἐγγύθεν.
δεινὸν δ' ἀύσας, ὡς ὑφηγητοῦ τινος 1260
πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
ἔκλινε κοῖλα κλῆθρα καμπίπτει στέγη.
οὗ δὴ κρεμαστὴν τὴν γυναῖκ' ἐσείδομεν,
πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
ὅπως ὁρᾷ νιν, δεινὰ βρυχητεῖς τάλας, 1265
χαλᾶρεις κρεμαστὴν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῇ
ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὁρᾶν.
ἀποσπάσας γάρ εἰμάτων χυσηλάτους
περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἴσιν ἔξεστέλλετο,
ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων, 1270
αὐδῶν τοιαῦθ', δύθιονεκ' οὐκ ὄψοιντό νιν,
οὔθ' οἴ' ἔπασχεν οὔθ' ὅποι' ἔδρα κακά,
ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὓς μὲν οὐκ ἔδει
ὄψοιαθ', οὓς δ' ἔχρηζεν οὐ γνωσοίατο.
τοιαῦτ' ἔφυμνῶν, πολλάκις τε κούχη ἀπαξ 1275
ἥρασσ' ἔπαιρων βλέφαρα· φοίνιαι δ' ὅμοι
γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδὲ ἀνίεσκαν
φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὅμοι μέλας
ὅμβρος χαλάζης αίματοῦς ἔτέγγετο.
τάδ' ἐκ δυοῖν ἔρρωγεν, οὐ μόνου κάτα,
ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμιγῇ κακά. 1280
ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὄλβος ἦν πάρροιθε μὲν
ὄλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θῆμέρα
στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
δοσ' ἔστι πάντων δνόματ', οὐδὲν ἔστ' ἀπόν. 1285
νῦν δ' ἔσθ' ὁ τλήμων ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ;

ΧΟ.

- ΕΞ. βοϊ διοίγειν κλῆθρα καὶ δηλοῦν τινα
τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
τὸν μητρός, αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥήτα μοι,
ώς ἔκ χθονὸς ῥίψων ἔχυτὸν οὐδὲ ἔτι 1290
μενῶν δόμοις ἀραιοῖς, ὡς ἡράσατο.
ῥώμης γε μέντοι καὶ προηγητοῦ τινος
δεῖται· τὸ γάρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.
δεῖξει δὲ καὶ σοί· κλῆθρα γὰρ πυλῶν τάδε
διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόφει τάχα 1295
τοιοῦτον, οἶον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι.
- ΧΟ. ὦ δεινὸν ἵδεν πάθος ἀνθρώποις,
ὦ δεινότατον πάντων, ὁ σ' ἐγώ
προσέκυρσ' ἥδη. τίς σ', ὦ τλῆμον,
προσέβη μανία; τίς δὲ πηδήσας 1300
μεῖζονα δαίμων τῶν μακίστων
πρὸς σῇ δυσδαίμονι μοίρᾳ;
φεῦ φεῦ, δύσταν', ἀλλ' οὐδὲ ἐσιδεῖν
δύναμαί σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,
πολλὰ πυθέσθαι, πολλὰ δὲ ἀθρῆσαι· 1305
τοίαν φρίκην παρέγεις μοι.
- ΟΙ. αἰσῖ αἰσῖ, φεῦ, φεῦ, δύστανος ἐγώ.
ποῖ γάς φέρομαι τλάμων; πᾶ μοι
φθοιγγὰ διαπεπόταται φοράδην;
ἴὼ δαῖμον, ἵν' ἐνήλω. 1310
- ΧΟ. ἐς δεινὸν οὐδὲ ἀκουστὸν οὐδὲ ἐπόψιμον.
- ΟΙ. στρ. α' ίὼ σκότου
νέφος, ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄφατον,
ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἴμοι, 1315
οἴμοι μάλ' αὗθις, οἶον εἰσέδυ μ' ἄμα
κέντρων τε τῶνδ' οἰστρημα καὶ μνήμη κακῶν.
- ΧΟ. καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πήμασιν

- διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακά. 1320
- ΟΙ. ἀντ. α' ἵω φίλος,
σὺ μὲν ἔμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ, φεῦ·
οὐ γάρ με λήθεις, ἀλλὰ γιγνώσκω σαφῶς,
καίπερ σκοτεινός, τὴν γε σὴν αὐδὴν ὅμως. 1325
- ΧΟ. ὥ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
ὅψεις μαρᾶναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;
- ΟΙ. στρ. β' Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι,
οὐ κακὰ τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα. 1330
- ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις,
ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.
τί γὰρ ἔδει μ' ὁρᾶν,
ὅτῳ γ' ὁρῶντι μηδὲν
ἦν ἰδεῖν γλυκύ; 1335
- ΧΟ. ἦν ταῦθ' ὅπωσπερ καὶ σὺ φής.
- ΟΙ. τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτόν, ἦ
στερκτὸν ἦ προσήγορον
ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονᾶ, φίλοι;
ἀπάγετ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστά με, 1340
ἀπάγετ', ὥ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
τὸν καταρότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
ἐχθρότατον βροτῶν.
- ΧΟ. δείλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον,
ώς σ' ἡρέληησα μηδ' ἀν γνῶναι ποτ' ἄν. 1345
- ΟΙ. ἀντ. β' ὄλοιθ' ὅστις ἦν,
ὅς ἀπ' ἀγρίας πέδας
νοιμάδος ἐπιποδίας
ἔλαβε μ' ἀπό τε φόνου
ἔρυτο κάνέσωσεν, 1350
οὐδὲν ἐς χάριν πράσσων.

- τότε γάρ ἀν θανῶν
οὐκ ἦν φίλοισιν
οὐδ' ἐμοὶ τοσόνδ' ἄχος.
- XO. θέλοντι κάμοὶ τοῦτ' ἀν ἦν. 1355
- OI. οὔκουν πατρός γ' ἀν φονεὺς
ἥλθον, οὐδὲ νυμφίος
βροτοῖς ἐκλήθην
ῶν ἔφυν ἄπο.
νῦν δ' ἄθλιος μέν εἰμ', 1360
ἀνοσίων δὲ παῖς,
όμοιγενής τ' ἀφ' ὕν
αὐτὸς ἔφυν τάλας.
εὶ δέ τι πρεσβύτερον
ἔφυ κακοῦ κακόν, 1365
τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους.
- XO. οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς·
κρείσσων γάρ ἡσθα μηκέτ' ὕν ἢ ζῶν τυφλός.
- OI. ώς μὲν τάδ' οὐχ ὥδ' ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
μή μ' ἐκδίδασκε, μηδὲ συμβεύλευ' ἔτι. 1370
ἐγώ γάρ οὐκ οἶδ' ὅμμασιν ποίοις βλέπων
πατέρα ποτ' ἀν προσεῖδον εἰς "Αιδου μολών,
οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ' οἶν ἐμοὶ δυοῖν
ἔργ' ἔστι κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα.
ἀλλ' ἡ τέκνων δῆτ' ὅψις ἦν ἐφίμερος, 1375
βλαστοῦσ' ὅπως ἔβλαστε, προσλεύσειν ἐμοὶ;
οὐ δῆτα τοῖς γ' ἐμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε·
οὐδ' ἄστυ γ', οὐδὲ πύργος, οὐδὲ δαιμόνων
ἀγάλμαθ' ἵερά, τῶν δ' παντλήμων ἔγώ,
κάλλιστ' ἀνὴρ εἰς ἔν γε ταῖς Θήβαις τραφείς, 1380
ἀπεστέρησ' ἐμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
ἀθεῖν ἀπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν

φανέντ' ἄναγνον καὶ γένους τοῦ Λαῖου.
 τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμὴν
 δρθοῖς ἔμελλον δύμασιν τούτους ὁρᾶν; 1385
 ἥκιστα γ᾽ ἀλλ᾽ εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
 πηγῆς δι᾽ ὕτων φραγμός, οὐκ ἀν ἐσχόμην
 τὸ μὴ ἀποκλῆσαι τούμὸν ἀθλίον δέμας,
 ἵν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν· τὸ γάρ
 τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκύ. 1390
 ίώ Κιθαιρών, τί μ' ἐδέχου; τί μ' οὐ λαβών
 ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε
 ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγώς;
 Ὡς Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια
 λόγω παλαιὰ δώματ᾽ οἶνον ἄρα με 1395
 κάλλος κακῶν ὑπουλον ἔξεθρέψατε·
 νῦν γάρ κακός τ' ὅν κάκ κακῶν εὑρίσκομαι.
 Ὡς τρεῖς κέλευθοι καὶ κεκρυμμένη νάπη
 δρυμός τε καὶ στενωπός ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς,
 αἱ τούμὸν αἴμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἄπο 1400
 ἐπίειτε πατρός, ἄρα μου μέμνησθ' ἔτι,
 οἵ τε ἔργα δράσας ὑμίν, εἴτα δεῦρ' ίών
 ὃποῖο ἐπρασσον αὖθις; Ὡς γάμοι, γάμοι,
 ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν
 ἀνεῖτε ταύτὸν σπέρμα, καπτεδείξατε 1405
 πατέρας, ἀδελφούς, παιδας, αἴμ' ἐμφύλιον,
 νύμφας, γυναικας, μητέρας τε, χωπόσα
 αἰσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
 ὀλλά, οὐ γάρ αὐδᾶν ἔσθ' ἀ μηδὲ δρᾶν καλόν,
 ὅπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἔξω μέ που 1410
 καλύψατ' ἢ φονεύσατ' ἢ θαλάσσιον
 ἐκρίψατ' ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι.
 ἵτ', ἀξιώσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου θιγεῖν.

- πίθεσθε, μὴ δείσητε· τάμα γάρ κακὰ
οὐδεὶς οἶδε τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
- XO. ἀλλ' ὃν ἐπαιτεῖς εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε
Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλεύειν, ἐπεὶ
χώρας λέλειπται μοῦνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.
- OI. οἴμοι, τί δῆτα λέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος;
τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος; τὰ γάρ
πάρος πρὸς αὐτὸν πάντ' ἐφεύρημαι κακός. 1420
- KP. οὔθ' ὡς γελαστής, Οἰδίπους, ἐλήγυθα
οὔθ' ὡς ὀνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
ἀλλ' εἰ τὰ θυητῶν μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι
γένεθλα, τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα
αἰδεῖσθ' ἄνακτος Ἡλίου, τοιόνδ' ἄγος
ἀκάλυπτον οὕτω δεικνύναι, τὸ μήτε γῇ
μήτ' ὅμβρος ἵερος μήτε φῶς προσδέξεται.
ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐς οἴκον ἐσκομίζετε· 1425
- τοῖς ἐν γένει γάρ τάγγενῃ μάλισθ' ὀρᾶν
μόνοις τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακά.
- OI. πρὸς θεῶν, ἐπείπερ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἀνδρ' ἐμέ,
πιθοῦ τί μοι πρὸς σοῦ γάρ, οὐδ' ἐμοῦ, φράσω.
- KP. καὶ τοῦ με χρείας ὥδε λιπαρεῖς τυχεῖν; 1435
- OI. ῥῆψόν με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ' ὅπου
θυητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος.
- KP. ἔδρασ' ἀν, εὗ τοῦτ' ἵσθ' ἀν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
πρώτιστ' ἔχρηζον ἐκμαθεῖν, τί πρακτέον.
- OI. ἀλλ' ἡ γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις,
τὸν πατροφόντην, τὸν ἀσεβῆ μ' ἀπολλύναι. 1440
- KP. οὕτως ἐλέχθη ταῦθ' ὅμως δ' ίν' ἔσταμεν
χρείας, ἀμεινον ἐκμαθεῖν, τί δραστέον.
- OI. οὕτως ἄρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεθ' ὑπερ;

- KP. καὶ γάρ σὺ νῦν τὰν τῷ θεῷ πίστιν φέροις. 1445
- OI. καὶ σοὶ γ' ἐπισκήπτω τε καὶ προστρέψομαι,
τῆς μὲν κατ' οἴκους αὐτὸς δὲν θέλεις τάφον
θοῦ· καὶ γάρ δρθῶς τῶν γε σῶν τελεῖς ὑπερ.
ἔμοι δὲ μήποτ' ἀξιωθήτω τόδε
πατρῶον ἀστυ ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν. 1450
- ἀλλ' ἔα με ναίειν ὅρεσιν, ἐνθα κλήζεται
οὔμδος Κιθαιρῶν ἡύτος, δὲν μήτηρ τέ μοι
πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντες κύριον τάφον,
ἴν' ἔξ ἐκείνων, οὐ μ' ἀπωλλύτην, θάνω.
καίτοι τοσοῦτον γ' οἶδα, μήτε μ' ἀν νόσον 1455
- μήτ' ἀλλο πέρσαι μηδὲν οὐ γάρ ἀν ποτε
θυγήσκων ἐσώθην, μὴ πί τῷ δεινῷ κακῷ.
ἀλλ' ἡ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποιπερ εἰσ', ἵτω.
παίδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μή μοι, Κρέων,
προσθῇ μέριμναν· ἀνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ 1460
- σπάνιν ποτὲ σχεῖν, ἐνθ' ἀν ὕσι, τοῦ βίου.
ταῖν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένοιν ἐμαῖν,
αἰν οὕποθ' ἡμὴ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς
τράπεζ' ἀνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὅσων ἐγὼ
ψαύοιμι, πάντων τῶνδ' ἀεὶ μετειχέτην. 1465
- ταῖν μοι μέλεσθαι· καὶ μάλιστα μὲν χεροῖν
ψαῦσαι μ' ἔασον κάποκλαύσασθαι κακά.
ἴθ' ὄναξ,
ἴθ', ὡ γονῆ γενναῖε· χερσὶν τὰν θιγάν
δοκοῦμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἡνίκ' ἔβλεπον. 1470
- τί φημί;
οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοιν
δακρυρροούντοιν, καὶ μ' ἐποικτίρας Κρέων
ἐπεμψέ μοι τὰ φίλτατ' ἐκγόνων ἐμῶν;
λέγω τι; 1475

- KP. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύνας τάδε,
γνοὺς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἢ σ' εἶχεν πάλαι.
- OI. ἀλλ' εὐτυχοίης, καὶ σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
δαιμῶν ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι.
Ὥ τέκνα, ποῦ ποτ' ἔστε; δεῦρ' ἵτ', ἔλθετε
ώς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας,
αἴ τοῦ φυτουργοῦ πατρὸς ὑμὶν ὥδ' ὄραν
τὰ πρόσθε λαμπρὰ προυξένησαν ὅμματα·
δις ὑμίν, Ὥ τέκν', οὕθ' ὅρῶν οὕθ' ἴστορῶν
πατήρ ἐφάνθην, ἐνθεν αὐτὸς ἡρόθην.
καὶ σφῶν δαιρύω, προσβλέπειν γὰρ οὐ σθένω,
νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
οἶον βιῶναι σφῶν πρὸς ἀνθρώπων χρεών.
ποίας γάρ ἀστῶν ἤξετ' εἰς ὄμιλίας,
ποίας δ' ἑορτάς, ἐνθεν οὐ κεκλαυμέναι
πρὸς οἶκον ἵξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας;
ἀλλ' ἡνίκ' ἂν δὴ πρὸς γάμων ἥκητ' ἀκμᾶς,
τίς οὗτος ἔσται, τίς παραρρίψει, τέκνα,
τοιαῦτ' ὀνείδη λαμβάνων, ἢ ταῖς ἐμαῖς
γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὅμοι δηλήματα;
τὶ γάρ κακῶν ἄπεστι: τὸν πατέρα πατήρ
ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἥροσεν,
ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, κάκ τῶν ἵσων
ἐκτήσαθ', ὑμᾶς ὅνπερ αὐτὸς ἐξέφυ.
τοιαῦτ' ὀνειδεῖσθε· οὐδὲτα τίς γαμεῖ;
οὐκ ἔστιν οὐδείς, Ὥ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
χέρσους φθαρῆναι κάγαμους ὑμᾶς χρεών.
Ὥ παν Μενοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατήρ
ταύταιν λέλειψαι, νὼ γάρ, Ὥ φυτεύσαμεν,
δλώλαμεν δύ' ὄντε, μή σφε δὴ περιίδης
πτωχὰς ἀνάνδρους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,
- 1480
1485
1490
1495
1500
1505

μηδ' ἔξισώσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς,
ἀλλ' οἴκτισόν σφας. ὅδε τηλικάσδ' ὄρῶν
πάντων ἐρήμους, πλὴν ὃσον τὸ σὸν μέρος.
ξύννευσον, ὡς γενναῖε, σῇ ψαύσας χερί. 1510
σφῶν δ', ὡς τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἥδη φρένας,
πόλλ' ἀν παρήνουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχή 'στ' ἐμοί,
οὓς καιρὸς ἐξ ζῆν, τοῦ βίου δὲ λώονος
νῦμας κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρός.

- KP. ἀλλις ἵν' ἔξηκεις δακρύων· ἀλλ' ἵθι στέγης ἔσω. 1525
 OI. πειστέον, κεὶ μηδὲν ἥδυ.
 KP. πάντα γάρ καιρῷ καλά.
 OI. οἰσθ' ἐφ' οἵς οὖν εἴμι;
 KP. λέξεις, καὶ τότ' εἴσομαι κλύων.
 OI. γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἀποικον.
 KP. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.
 OI. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἔχθιστος ἥκω.
 KP. τοιγαροῦν τεύξῃ τάχα.
 OI. φής τάδ' οὖν;
 KP. ἀ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλῶ λέγειν μάτην. 1520
 OI. ἀπαγέτε νῦν μ' ἐντεῦθεν ἥδη.
 KP. στεῖχε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.
 OI. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.
 KP. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν·
 καὶ γάρ ἀκράτησας, οὐ σοι τῷ βίῳ ξυνέσπετο.
 XO. ὡς πάτρας Θήβης ἔνοικοι, λεύσσετ' Οἰδίπους ὅδε,
 ὅς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἥδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνήρ,
 οὐ τίς οὐ Κήλω πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,
 εἰς ὃσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.
 ώστε θυητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευτάλιαν ἴδειν
 ἥμεραν ἐπισκοποῦντα μηδέν' ὀλβίζειν, πρὶν ἀν
 τέριμα τοῦ βίου περάσῃ μηδὲν ἀλγεινὸν παθών. 1530

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 150)

α') 1 - 13

Λεξιλογικαί. νέα τροφή = νέα θρέμματα, νέα γενεά (ἐτέθη τὸ ἀφηρημ. τροφὴ ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.). πάλαι-νέα, ἀντίθεσις· ἡ λέξις νέα δὲν σημαίνει νέαν ἡλικίαν, ἀλλὰ νέαν ἐποχὴν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παλαιὰν τοῦ Κάδμου. θοάζω ἐκ ρίζης θε τοῦ τίθημι, συγγενὲς πρὸς τὸ θάσσω = κάθημαι· ὑπάρχει καὶ ἄλλο θοάζω συγγενὲς πρὸς τὸ θέω, θοὸς καὶ σημ. κινοῦμαι ταχέως. ἔδρα, ἡ πρᾶξις τοῦ θοάζειν = κάθησθαι, τίνας ποθ' ἔδρας... θοάζετε εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων, ἥτοι τίνες εἰσὶν αἴδε αἱ ἔδραι, ἀς θοάζετε; τὸ μοι εἶναι δοτ. ἥθική. ἵκτηριος = ἴκετευτικός. ἐκστέφω = περικοσμῶ διὰ στεφάνου· ἐδῶ ἵκτηρίοις κλάδοισιν ἔξεστεμμένοι = κρατοῦντες (ἔχοντες) ἴκετευτικοὺς κλάδους ἐστεφανωμένους (διὰ νημάτων ἐρίου). παιάν, ἐν ἀρχῇ ἥτο ὅσμα φόδρμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς εὐχαριστίαν, ἐπειτα ἥτο ἐπινίκιον ὅσμα φόδρμενον καὶ πρὸς ἄλλους θεούς. γέμει ἐρμηνεύεται ὡς πρὸς μὲν τὸ θυμιαμάτων = εἶναι πλήρης, ὡς πρὸς δὲ τὸ παιάνων καὶ στεναγμάτων κατὰ ζεῦγμα = ἀντηχεῖ. δόμοῦ μέν, δόμοῦ δὲ σχῆμα ἀναφορᾶς. ἄγω = ἀ ἐγώ = τούτων δὲ ἐγώ τὴν αἰτίαν. δικαιῶ = κρίνω ὅρθὸν (σωστόν). πᾶσι καλούμενος ἐτέθη πρὸς μετριασμὸν τῆς περιαυτολογίας. γεραιὲ = πρεσβῦτα (ἐνν. τὸν ιερέα τοῦ Διός). πρέπων ἔφυς ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. πρέπον σοὶ ἔφυ = ἐκ φύσεως εἶσαι ἀρμόδιος. πρὸ τῶνδε = ἐπ' ὀνόματι τούτων ἐδῶ. τίνι τρόπῳ = πῶς διακείμενοι. στέργω = ἐπιθυμῶ, ποθῶ. δείσαντες ἡ στέρξαντες αἰτιολογ. μετχ. προσαρκῶ = παρέχω βοήθειαν. δυσάλγητος = ἀναίσθητος. κατοικτίρων, ὑποθετ. μετχ. μὴ οὐ τίθενται ἀμφότερα τὰ ἀρνητικὰ μόρια, ὅταν προηγηται ἀρνητικὴ κυρία πρότασις (ἐνταῦθα ποὺ ὑπάρχει ἡ ἀρνησις ;). κατοικτίρω = αἰσθάνομαι μέγαν οἴκτον ἡ συμπάθειαν μετὰ λύπης. ἔδρα = ίκεσία.

Πραγματικά. Οιδίπους, ἐκ τοῦ οἰδάω, οἰδέω καὶ ποὺς καὶ σημ. φουσκοπόδης. Τὸ δρᾶμα ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους πιθανῶς ὡνομάσθη **Οιδίπους**, ἡ δὲ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου **τύραννος** ἐτέθη ὑπὸ μεταγενεστέρων, ἀφ' ἐνὸς μὲν πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ **Οιδίπους** ἐπὶ **Κολωνῷ**, ἀφ' ἐτέρου δὲ πρὸς δῆλωσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἔξιχου δράματος. **τέκνα**· ὁ Οιδίπους, ἔξειθών ἐκ τῆς μεσαίας πύλης τῶν ἀνακτόρων, προσφωνεῖ τοὺς ἴκετας, ἀποκαλῶν αὐτοὺς τέκνα, διότι ὁ ἡγεμὼν ἐθεωρεῖτο πατὴρ πάντων τῶν ὑπηκόων του. **τροφὴ** = θρέμματα· πολλάκις οἱ λαοὶ λέγονται τέκνα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἐλέγοντο Κεκροπίδαι, Θησεῖδαι κτλ. **Κάδμου**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης, ζητῶν δὲ νὰ εὑρῇ τὴν ἀδελφήν του Εύρώπην, ἀρπασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διός, καὶ φθάσας εἰς Θήβας καὶ μὴ εύρων αὐτὴν δὲν ἐπανῆγθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἔκτισεν ἐν Θήβας τὴν Καδμείαν, τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. **ἴκτηρίοις** κλάδοισιν ἔξεστεμμένοι· οἱ ἴκεται ἔκρατουν κλάδους δάφνης ἢ ἐλαΐας, ἐστεφανωμένους διὰ λευκῶν νημάτων ἔριου, τοὺς δόποίους κατέθετον ἐπὶ τῶν βωμῶν καὶ τοὺς ἐλάμβανον πάλιν μετὰ τὸ πέρας τῆς δεήσεώς των. **παιάνων**, θυμιαμάτων καὶ στεναγμάτων· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἔκαμνον δεήσεις, ἐπίσης ἔκαιον θυμιάματα ἐπὶ τῶν βωμῶν, ὅπως ἡμεῖς λιβανωτὸν κλπ. **κλεινός**· ἐθεωρεῖτο τοιοῦτος, διότι εἶχε λύσει τὸ αἰνιγμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ἀπήγλαξεν αὐτῆς τὴν πόλιν. **δυσάλγητος** κτλ. ποῖα αἰσθήματα τοῦ Οιδίποδος διακρίνομεν εἰς τοὺς στίχους τούτους;

β') 14-57

Λεξιλογικά. **κρατύνω** καὶ **κρατῶ** τινος = ἔξουσιάζω, εἴμαι ἄρχων τινός. **προσῆμαι** = κάθημαι πλησίον. **ἡλίκοι προσήμεθα** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. **ἡμᾶς** κατὰ πρόληψιν. οἱ μέν, οἱ δὲ ἐπεξηγεῖ τὸ ἡλίκοι. **πέτομαι** = πετῶ, βαδίζω ταχέως (μεταφορὰ ἐκ τῶν νεοσσῶν). **ἥθεοι** ἐλέγοντο οἱ ἄγαμοι νεανίαι. **σποδὸς** = τέφρα (μαντικὴ ἐστία). **σαλεύω** = κλυδωνίζομαι, ταράσσομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἐκ τρικυμίας). **ἀνακουφίζω** = ἀνασηκώνω συντάσ. μετὰ γεν. ἀφαιρετ. ὡς χωρισμοῦ σημαντικόν. **φοίνιος** (φόνος) = θανατηφόρος. **φθίνω** = μαραίνομαι, καταστρέ φοιμαι. **κάλυξ** = περικάρπιον ἐν χρήσει ἐπ' ἀνθέων καὶ καρπῶν. **ἔγκαρπος** = καρποφόρος (ἐννοεῖ ἐδῶ τοὺς πλήρεις κόκκων στάχυς). **ἄγέλη βουνόμοις** = ἄγέλη βοῶν νεμομένων (βοσκόντων), ἐνῷ βούνομοις = ὁ ὑπὸ τῶν βοῶν νεμόμενος. **τόκος** = τοκετός. **ἄγονος**

ἐπίθετον δηλοῦν ἐδῶ τὴν συνέπειαν = ὁ φέρων εἰς τὴν ζωὴν τέκνα μὴ δόντα βιώσιμα, ἀλλὰ θνησιγενῆ. ἐν δὲ σκήψας τμῆσις ἔνσκήπτω λέγεται ίδια ἐπὶ κεραυνοῦ. ἐλαύνω = μαστίζω, πλήττω. πλουτίζεται· ἀντίθεσις πρὸς τὸ κενοῦται καὶ λέγεται κατὰ παιδιάν πρὸς τὸν Πλούτωνα, θεὸν τοῦ "Ἀδου. νῦν = λοιπόν, θεῖν. ἐφέστιος = ὁ (παρὰ τὴν ἑστίαν) ἵκετης. συμφοραὶ βίου = αἱ συνήθεις περιπέτειαι τῆς ζωῆς. συναλλαγαὶ = σχέσεις. συναλλαγαὶ δαιμόνων = αἱ ἐπίτηδες ὅποι τῶν θεῶν ἀποστελλόμεναι δυστυχίαι, αἱ ἔκτακτοι θεομηνίαι· ἡ συντακτ. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι: ἐγὼ καὶ οἴδε παῖδες ἔζόμεσθι ἐφέστιοι, οὐ κρίνοντες μέν σε ἰσούμενον θεοῖς, πρῶτον δὲ κρίνοντες ἀνδρῶν. ἐκλύω = ἀπαλλάσσω, ἐλευθερώω. συντάσ. ὡς στερητικὸν πρὸς διπλῆν αἰτιατικήν. ὅς ἔξέλυσας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ., αἰτιολογοῦσα τὸ ἔζόμεσθι ἐφέστιοι. μολὼν (βλώσκω) = ἐλθὼν (μετχ. ἐναντιωματ.), ἀοιδός· ἀποκαλεῖται οὕτως ἡ Σφίγξ, διότι τὸ αἰνίγμα αὐτῆς ἦτο ἔμμετρον. δασμὸς εἶναι τὰ καταβροχιζόμενα θύματα. καὶ ταῦτα = καὶ μάλιστα. ἔξοιδα = γνωρίζω ἀκριβῶς. ἐκδιδάσκομαι = διδάσκομαι ἀκριβῶς· καὶ αἱ δύο μετχ. ἔξειδῶν καὶ ἐκδιδαχθεὶς ἐναντιωμ.: διὰ τῆς πρώτης θέλει νὰ σημάνῃ, ὅτι δὲν ἔλαβε παρὰ τῶν Θηβαίων γνῶσιν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος, διὰ δὲ τῆς δευτέρας, ὅτι δὲν ἐφρόντισεν ὁ ίδιος δι' ἀτομικῶν του πληροφοριῶν νὰ διαφωτισθῇ, ἀλλ' ὅτι ἡ ἔρμηνεία τοῦ αἰνίγματος ἦτο στιγμαία ἔμπνευσίς του. προσθήκη = συνδρομή, συμβουλή. λέγει νομίζει τε· προσωπ. σύντ. ἀντὶ ἀπροσώπου. δρθῶ = ἀνορθῶ, σώζω. νῦν τε σχετικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον πάλαι. πᾶσιν· δοτ. τῆς κρίσεως. Οιδίπου κάρα· περίφρασις εἰς δήλωσιν ἀγάπης ἡ τιμῆς. πρόστροπος (προστρέπω) = ἵκετης γονυκλινής ἀλκὴ = μέσον πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ κακοῦ. φήμη (φημὶ) = μαντεία. ἀκούσας ἐνν. τὸ οἰσθα. ξυμφορὰ (ὄχι ἐπὶ κακῆς σημασίας) = ἀπόβασις, ἔκβασις. ζώσας = εὐδοκιμούσας, ἐπιτυχεῖς (μετοχ. κατηγορημ.). ἔμπειρος = δεδοκιμασμένος ἐκ πείρας, δ συνετός. εὐλαβοῦμαι = φροντίζω, προνοῶ. ως· αἰτιολ. τῆς πάρος προθυμίας (γεν. αἰτ.) = διὰ τὴν προηγουμένην καλήν σου πρόθεσιν, ζῆλον· ἥθελε δὲ νὰ προσθέσῃ: εἴτα δὲ φέζουσιν ὡς ὀλετῆρα, ἀλλ' ἀπέφυγε τοῦτο ἐκ σεβασμοῦ. μηδαμῶς μεμνώμεθα (ρ. μέμνημα) = οὐδόλως δις ἔχωμεν τοιαύτην ἐνθύμησιν τῆς βασιλείας σου. στάντες ἔς δρθῶν = ὅτι ἐσώθημεν. πεσόντες ὕστερον = ὅτι ἡ φανίσθημεν, κατεστράφημεν· ἐκ τοῦ ὕστερον θὰ ἐννοήσωμεν τὸ πρότερον εἰς τὸ στάντες· τίνος εἴδους

μετοχαὶ εἶναι ἀμφότεραι ; δρνις = οἰωνός. τύχη μέση λέξις, (ἐδῶ) = εὐτυχία. ἶσος = ὅμοιος, καὶ καὶ ὁμοιωματ., ἡ σύνταξις : ὥσπερ γάρ τὴν τότε τύχην δρνιθι αἰσίω παρέσχες ἡμῖν, αὔτως καὶ νῦν ἴσος γενοῦ εἴπερ ἄρξεις = ἀν θέλησ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἀρχης. κενῆς (ἐνν. ἀνδρῶν). πύργος, ναῦς (περιλαμβ. τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν δύναμιν). μὴ ξυνοικούντων ἐπεξηγ. κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ἔρημος. ὡς οὐδὲν ἔστιν... (γνωμικὸν ἔχον καθολ. ἀξίαν).

Πραγματικά. βωμοῖσι τοῖς σοῖς. ἐννοεῖ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἴσως δὲ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Παλλάδος, εὑρισκομένους πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οἰδίποδος. **ἄγοραῖσι.** ἐν Θήβαις ὑπῆρχον δύο ἀγοραί, ἐν αἷς ἦσαν διάφοροι ναοὶ καὶ βωμοί, ἐλαττεύετο δὲ ἴδιαζόντως καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δύο ναοί, ἀναφέρει δὲ τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, διότι τὸ δρῦμα ἐπαίζετο ἐνώπιον Ἀθηναίων. **Ισμηνός.** ποταμὸς ἥρων παρὰ τὰς Θήβας. **σποδῶ.** ὀνομάσθη οὕτως, ἐπειδὴ ἡ τέφρα τῶν θυμάτων ἀνυψοῦτο δλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἔχρησιμοποιεῖτο ὡς βωμός. **σαλεύει...** κάνακουφίσαι κάρα κτλ. ἡ θεομηνία ἔξετάθη εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἢτοι εἰς τὴν ἀφορίαν τῆς γῆς καὶ τὸ ἄγονον γυναικῶν καὶ ζώων. **δῶμα Καδμείον.** ἡ ὅλη πόλις τῶν Θηβῶν παρίσταται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ποιητοῦ ὡς ἐν δῶμα. μέλας "Αδης" ὁ "Ἄδης λέγεται μέλας ἡ ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ σκότους, ἡ διότι φέρει εἰς τὸν ἀνθρωπὸν τὸ πένθος, τὰ πένθη εἶναι μέλανα. **στεναγμοῖς καὶ γόοις.** αἱ ψυχαὶ ἀπερχόμεναι εἰς τὸν "Ἄδην θρηνοῦν διὰ τὴν μοιράν των. **δρνιθι αἰσίω.** ἡ οἰωνοσκοπία ἡ δρνεοσκοπία ἡτο ἡ παρατήρησις, ἡ ὁποία ἐγίνετο κατὰ τὴν πτησιν ἡ τὸ λάλημα καὶ κατὰ τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν πτηγῶν. Ἐκ τούτου καὶ πᾶσαν μαντείαν καὶ οἰωνὸν ἀπεκάλουν δρνιν, ὡς ἐδῶ λέγεται.

γ') 58 - 86

Λεξιλογικαί. οίκτρός = ἀξιος οίκτου. γνωτὰ κούκια ἀγνωτα· ἡ αὐτὴ ἐννοια ἐκφέρεται θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς: θεωρητέον ὡς σύστοιχον ἀντικείμενον τοῦ ἴμεροντες. **ἱμείρω =** ἐπιθυμῶ. **νοσῶ =** πάσχω, ὑποφέρω (ὁ ποιητὴς ἀφίνει νὰ νοηθῇ καὶ ἡ ἀληγ σημασία διὰ τὸν Οἰδίποδα, πάσχω ἐξ ἡθικοῦ μολύσματος). **ούκ** ἔστιν **δστις =** οὐδείς..

νοσοῦντες· μετὰ τὴν μετοχὴν ταύτην, ἥτις εἶναι ἐναντιωματική, ἔπρεπε νὰ τεθῇ : οὐ νοσεῖτε ἐξ ἵσου ὡς ἐγώ, η̄ ἡ μετοχ. νοσοῦντες ἔδει νὰ τεθῇ κατὰ γεν., ἥτοι καὶ ὑμῶν νοσοῦντων οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξ ἵσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. **καθ' αὐτὸν** = χωριστὰ εἰς τὸν ἑσυτόν του (η̄ κατὰ σημ. μερισμόν). πόλιν κάμε καὶ σὲ σημ. τὴν αἰτίαν. **ὑπνω** εύδοντα (πλεον.) = βαθέως κοιμώμενον, τ. ἔ. ἀδραγοῦντα. **ὅδος** = μέθοδος, σχέδιον. **ὁ πλάνος** = ἡ πλάνη· ἐκ τούτου ἐξαρτ. η̄ γενικὴ φροντίδος = σκέψεως. **ἥν· καθ'** ἔλξιν πρὸς τὸ κατηγορ. ἵασιν, ἀντὶ **ὅ· δύοις ταύτην** ἀντὶ **τοῦτο**. γάρ ἐπεξηγημ. **γαμβρός** = κηδεστής, (οἱ γυναικάδελφοί του). **Πυθικά**, πύθοιτο, παρήχησις. **ὅ, τι** ρυσαίμην, πλαγία ἐρώτησις. **ῥύομαι** = σφέω. **ξυμμετροῦμαι** = μετρῶ ἐν συγκρίσει. **ἥμαρ** = τόδε, ἥμαρ δηλ. τὸν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας διακύθεντα χρόνον. **χρόνω** = πρὸς τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὸ ταξίδιόν του. **λυπεῖ**· βραχυολογίᾳ ἀντὶ τοῦ: μὲ λυπεῖ (ὑποκ. οἱ Κρέων), ὥστε ἐρωτῶ, τί κάμνει. **πλείω** (χρόνον) **τοῦ εἰκότος** = τοῦ πρέποντος. **καθήκων** = ἀναγκαῖος. **τηνικαῦτα** = τότε. **κακός**, μὴ δρῶν κτλ. τίνος εἴδους ὑποθετικός λόγος εἶναι; τὸ δὲ ὑπερβατὸν σχῆμα, ὡς καὶ η̄ ἐπισώρευσις συνωνύμων φράσεων τίνα ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Οἰδίποδος δηλοῦσιν; **εἰς καλὸν** (φράσις ἐπιρρηματικῶς προσδιορίζουσα τὸ εἴπας) = εἰς καλὴν ὥραν, εὐκαίρως. **οἵδε**· εἶναι οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν ἱκετῶν παῖδες, οἵτινες πρῶτοι, λόγῳ τῆς θέσεώς των, εἰδόν ἐρχόμενον ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου τὸν Κρέοντα καὶ ἔδειξαν τοῦτον διὰ τίνος χειρονομίας, ἀφ' οὗ ἀλλως τε αὐτοὶ μὲν ἥσαν δέξιδερκέστεροι, δὲ ἰερεὺς προσεῖχεν εἰς τὸν Οἰδίποδα ὄμιλοῦντα. **προσστείχω** = προσέρχομαι. **εἰ γάρ** = εἴθε. **σωτῆρι** = σωτείρᾳ. **ώσπερ** ἐνν. βαίνει. **λαμπρός** = φαιδρός. **εἰκάσαι** τίθεται ἀπολύτως τὸ ἀπαρέμφατον, ἐνίστε ὅμως λαμβάνει τό: ὡς ἔστιν (εἰκάσαι) = ὅπως δύνανται νὰ συμπεράνῃ τις. μὲν τούλαχιστον. **ἥδυς** ἔχει ἐνεργ. σημ. = οἱ ἐμποιῶν χαράν, ἀλλὰ σημ. καὶ οἱ χαρούμενος, ὅπως ἐδῷ. **ἥδυς** (ἐνν. βαίνει). **ἔρπω**= ἐρχομαι, **πολυστεφής** = διὰ ποιλῶν στεφάνων κεκοσμημένος· δέχεται δὲ ἀντικείμενον κατὰ γενικήν ὡς πλησμονῆς σημαντικόν. **πάγκαρπος** = πολύκαρπος. οὐ γάρ ἀν **εἰρπε**· ἀπόδοσ. τῆς ἐννοουμ. ὑποθέσεως: εἰ μὴ ἔβαινεν ἥδυς. **τάχα** = ταχέως. **εἰσόμεθα** (οἱ οἴδα). **ξύμμετρος** = εύρισκεται εἰς σύμμετρον (ἀνάλογον) ἀπόστασιν. **κλύω** = ἀκούω. **κήδευμα** = ἀφρο. ἀντὶ συγκεκρ. = κηδεστής.

Πραγματικαί. πολυστεφής· οἱ ἐκ Δελφῶν φέροντες αἰσίους χρησμούς ἐπανήρχοντο ἐστεφανωμένοι μὲ δάφνην, ἥτις ἦτοι ἵερὸν φυτὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. παγκάρπου δάφνης· δὲν ἐννοεῖται ἡ πικροδάφνη. ἀλλ' ἡ δάφνη, ἡ δόνομαζομένη βάσια. ἄναξ, ἐμὸν κῆδευμα... πολλαὶ προσφωνήσεις δηλοῦσαι τὴν ἔξαιρετικὴν συγκίνησιν τοῦ προσφωνοῦντος. ἄναξ· ἄνακτας ἐκάλουν οὐ μόνον τοὺς βασιλεῖς, ὀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισήμους καὶ εὐγενεῖς πολίτας.

δ') 87 - 131

Λεξιλογικαί. ἑσθλὸς = αἰσιος. δύσφορος = δύσκολος, πολύμοχθος. κατ' δρθὸν ἔξερχεσθαι = κατορθοῦσθαι, λαμβάνειν εὐτυχῆ ἔκβασιν. καὶ ἐπιδοτ. = καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα. πάντα = καθ' ὅλα, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. ἀντί εὐτυχεῖν· ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσ. εἰ τύχοι. ἔπος = ὁ χηρσός. θρασὺς εἴμι = ἔχω θάρρος. προδείσας εἴμι = (πρὶν ἀκούσω τὸν χρησμόν), περιφραστ. παρακ. = ἔχω φοβηθῆ, πρὶν μάθω τὸν χρησμόν. χρήζω = ἐπιθυμῶ. εἴτε καὶ στείχειν ἔσω (ἐνν. εἴτε χρήζεις στείχειν ἔσω, ἔτοιμός εἴμι καὶ στείχειν ἔσω). αὐδάω-ῶ = λέγω. τῶνδε ἐνν. ἡ περί. πλέον (κατηγορ. τοῦ πένθος). λέγοιμι ἀν = ἡμπορῶ νὰ εἴπω, θὰ εἴπω (ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἀν εἶναι πολλάκις ἡ πιατέρα ἔκφρασις ἀντὶ μέλλοντος). ἄνωγα = προτέρεω. ἔμφανῶς = σαφῶς. ἔλαυνω = ἀπομακρύνω. ὡς τεθραμμένον = διότι ἔχει τραφῆ καὶ αὐξηθῆ. ἀνήκεστον (ἀ στερητ. καὶ ὁ. ἀκέομαι = θεραπεύομαι) κατηγορ. κατὰ πρόληψιν = ὁστε ἀνήκεστον (= ἀθεράπευτον) γενέσθαι. καθαρμὸς = ἔξαγνισμός. ποίω καθαρμῶ (ἐνν. ἄνωγεν ἡμᾶς ἔλαυνειν). ξυμφορὰ = δυστυχία, τὸ μίασμα. δ τρόπος = ἡ φύσις, τὸ εἶδος. ἀνδργλατῶ = (ἀνδρα-ἔλαυνω) = ἔκδιώκω ἄνδρα. λύω φόνον = ἐπανορθῶ, πληρώνω καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἔξαγνίζω. ἐννοητέα ἡ φράσις πρὸ τῶν μετοχῶν : ἄνωγεν ἡμᾶς ἔλαυνειν. χειμάζω = κατατρύχω διὰ θυέλλης καὶ εἴτε ἀπλῶς κατατρύχω. τόδ' αἴμα· ἐνν. τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ νοούμενον. ὡς χειμάζον, αἰτιατ. ἀπόλυτος (αἰτιολ.). ὡς ὑποκειμενικ. (ἐνν. κατὰ τὸν χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος). ποίου γάρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην; βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: ποίου γάρ ἀνδρός ἐστιν ἡδε ἡ τύχη, ἣν μηνύει (δ' Ἀπόλλων); μηνύω=δηλῶ, καταγγέλω. ἀπευθύνω = κυβερνῶ. ἔξοιδ' ἀκούων = γνωρίζω ἔξ ακοῆς (δὲν ἐτέθη ἀκούσας, διότι ἐννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἀκούειν μέχρι τοῦδε). ἐπιστέλλω = παραγγέλω. αύτοέντης= δ' πράττων τι

διὰ τῆς ἰδίας χειρός του, ὁ αὐτουργός· τοῦτο προσδιορίζεται πλεοναστικῶς ὑπὸ τοῦ : χειρί. τινάς ἀορίστως = οἵοιδήποτε καὶ ἀν εἰναι. τιμωρεῖν ἵσοδύναμον τῷ τιμωρεῖσθαι. δυστέκμαρτος = δυσεύρετος· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κυνῶν ζητούντων τὰ ἵχνη. τόδ' ἵχνος = τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὑποδεικνύμενον, ἀλλὰ μὴ καθοριζόμενον· τὸ τόδε ἀναφέρει. εἰς τὸ ἵχνος ἀντὶ ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ τῆς αἰτίας. αἰτία = ἀμάρτημα, ἔγκλημα. ἔφασκε ἐνν. εὑρεθήσεσθαι. ζητούμενον· τίνα σημασίαν ἔχει τὸ ζητῶ καὶ τί διαφέρει τοῦ αἰτῶ; (πρβλ. τὸ τοῦ Εὔαγγελίου : ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε, αἴτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν). ἀλωτὸς = ὁ δυνάμενος νὰ εὕρεθῇ. συμπίπτω φόνω = πίπτω θῦμα φόνου· τίνα ἔννοιαν ἔχει ὁ ἴστορικὸς ἐνεστώς, ὁ ὅποιος καὶ παρὰ τοῖς ταγικοῦς συχνάκις ἀπαντᾷ; θεωρὸς (θεὸς - ὥρα) = ὁ πορευμόνενος πρὸς θεούς διὰ γρηγορίου ή διὰ νὰ προσφέρῃ ἀνάθημα ή διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς ἀγῶνας· ἐδῶ σημ. τὸ α'· ὅταν δὲ παράγεται ἐκ τοῦ θεῶματος, σημακίει θεατής. ἔφασκεν· ὁ Λάιος (ὅτε ἀνεχώρει). ἀπεστάλη (ἐνν. σῶος καὶ ὑγιῆς) = ἀπῆλθεν. συμπράκτωρ ὁδοῦ = συνοδοιπόρος, ἀκόλουθος. κατεῖδ' = κατεῖδεν = εἶδεν ἀκριβῶς. ὅτου = παρὰ τοῦ ὅποιου. ἐκμανθάνω = μανθάνω καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίας. ἔχρήσατο μετεχειρ. ἀόριστον, διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ φόνου. γὰρ αἰτιολ. τὴν φράσιν : οὐδεὶς συμπράκτωρ κατεῖδέ τι, ὅπερ ὑπεδήλωσε δι' ἀνανεύσεως τῆς κεφαλῆς του. εἰς τις ἀορίστως καὶ μετά τινος περιφρονήσεως ὡμίλησε περὶ τοῦ φυγόντος ὁ Κρέων, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ σημασίαν ὁ Οιδίπους, ὅπερ ἀπῆτε ή πορείᾳ τοῦ δράματος· ή σειρὰ την λέξεων : δες φυγῶν φόβῳ οὐδὲν εἶχεν εἰδὼς φράσαι, ὃν εἶδε, πλὴν ἔν. εἰδὼς = ἐν συνειδήσει, σαφῶς. ἔχω = δύναμι. τὸ ποῖον; ἀναφέρ. εἰς τὸ πλήν ἐν καὶ σημ. ποῖον ἄρα γε εἰναι τοῦτο ; ἐν γὰρ ἔξεύροι ἀν (τὸ ἐν προσωποποεῖται) = διότι ἐν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ. συντυγχάνω = συναντῶ. νιν εἰναι παντὸς γένους ἀντίστοιχον πρὸς τὸ μιν τῶν πεζῶν. σὺν πλήθει χερῶν = τῇ συμπράξει πολλῶν. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν = ἐπιστεύοντο ταῦτα. Λαῖου γεν. ἀντικειμεν. εἰς τὸ ἄρωγδος = βοηθός, ἐκδικητής. ἐν κακοῖς = ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν. κακὸν δὲ ποῖον ἔμποδὼν εἴργε = ἀλλὰ ποῖον δεινὸν ὡς ἔμποδιον ἡμπόδιζε; ἔμποδὼν εἴργε, πλοῦτος ἐκφράσεως. τυραννίς ἀντὶ τύραννος. ποικιλωδὸς = ἡ αἰνιγματώδης ἄδουσα, ἡ αἰνιγματώδης. προσάγομαι = ἀναγκάζω· ή σειρὰ τῶν λέξεων : ἡ ποικιλωδὸς Σφίγξ προσήγετο ἡμᾶς, μεθέντας τάφανη, σκοπεῖν τὸ

πρὸς ποσίν. τάφανη ἐνν. τὰ κατὰ τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. μεθίνη = ἀφίνω κατὰ μέρος.

Πραγματικαί. ἐσθλήν· ἀντὶ ὁ Κρέων ν' ἀναφέρῃ τὸν χρησμόν, συμφώνως πρὸς τὴν ἔρωτησιν τοῦ Οἰδίποδος, ἐκφέρει τὴν κρίσιν του περὶ αὐτοῦ ὡς καλοῦ, τὸ μὲν διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἐκ τῶν εὐφήμων, τὸ δὲ διότι ἐνόμιζεν δρθότερον ν' ἀνακοινώσῃ ἰδιαιτέρως τὸ περιεχόμενον τοῦ χρησμοῦ εἰς τὸν Οἰδίποδα, διὰ νὰ μὴ μάθῃ ὁ ἔνοχος καὶ τεχνασθῇ μέσα διαφυγῆς. **ἔς πάντας αὔδα·** ὁ δυστυχῆς Οἰδίπους, ὅστις θεωρεῖ τὴν συνείδησίν του καθαράν, θέλει δημοσίᾳ ν' ἀναγγείλῃ ὁ Κρέων τὸν χρησμόν, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἐπιτυγχάνει τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν, ὅστις εἶναι εἰς τῶν σκοπῶν τοῦ δράματος. **ἔμφανῶς·** θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σαφήνειαν τοῦ χρησμοῦ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς συνήθεις χρησμοὺς τοῦ μαντείου, οἱ δποῖοι ἥσαν δίσημοι καὶ σκοτεινοί. **μίασμα·** οἱ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν, ὅτι ὁ μιαρὸς μετέδιδε τὸ μίασμα εἰς ὅλους τοὺς ἀναστρεφομένους αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο διὰ καθαρμοῦ ἡδύνατο οὗτος νὰ ἔξαγνισθῇ, ὅτε δὲ ἦτο φονεύς, πρὸς ἔξαγνισμὸν ὅλης τῆς πόλεως ἀπητεῖτο ἡ τιμωρία αὐτοῦ. **πότερα δ' ἐν οἴκοις...** τοῦτο φάνεται ἀπίθανον εἰς τὸν θεατήν, δῆλο. ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Οἰδίπους, ἐμφανίζεται ἀγνοῶν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν Λάιον. 'Αλλὰ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη πᾶν ἀπίθανον ἐπιτρέπεται, ἀν εἶναι ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως τῆς τραγῳδίας. 'Αλλως τε ἀφ' οὗ παρῆλθε τοσοῦτος χρόνος, ὁ Οἰδίπους ἀμυνδρῶς πως ἐνεθυμεῖτο τὰ κατὰ τὸν Λάιον, τώρα δέ, ὅτε ἐκτελεῖ ἀνακριτικὸν τρόπον τινὰ ἔργον καὶ εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ νὰ ἔξιχνισῃ αὐτά. **θεωρός·** δὲν λέγει, διὰ τίνα λόγον μετέβαινεν εἰς Δελφοὺς ὁ Λάιος, ἀλλ' ἐκ τῶν **Φοινισσῶν** τοῦ Εὑριπίδου 36 εἰκάζομεν, ὅτι οὗτος μετέβαινεν ἐκεῖ, ἵνα ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκτεθέντος τέκνου του. **οὐδὲν εἶχ'** εἰδὼς φράσσαι· ὁ ἀκόλουθος οὗτος ἔπαθε τοιαύτην ψυχικὴν διαταραχὴν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὥστε ὡς φαίνεται, δὲν ἀντελήφθη ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτόν, ἐπρεπε δ' ἄλλως νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγήν του, διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ δειλὸς καὶ τιμωρηθῇ, καὶ διὰ τοῦτο εἴπεν ὅτι λησταῖ καὶ ὅχι ληστῆς συνήντησαν αὐτόν. Τοῦτο δὲ ἦτο ἀναγκαῖον καὶ εἰς τὸν ποιητήν, διὰ νὰ μὴ σχηματίσῃ τὴν ὑπόνοιαν ὁ Οἰδίπους, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεύς, ὅτε δὲν ἦτο δυνατή ἡ γενομένη ἀρι-

στοτεχνική πλοκή τοῦ μύθου. εἰ μὴ ξὺν ἀργύρῳ ἐπράσσετο, τί ὑποπτεύονται πάντοτε οἱ τύραννοι :

ε') 132 - 150

Λεξιλογικαί. φαίνω = φέρω εἰς φῶς. αὔτ' = αὐτά, ἐπαξίως — ἀξίως· ἀναφορά, τιθεμένων συνωνύμων λέξεων. πρὸς τοῦ θανόντος = χάριν, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀποθανόντος. ἐπιστροφὴν τίθεμαι πρὸς τινος = στρέφω τὴν προσοχὴν μου, πρὸς τι, φροντίζω περὶ τινος. ἐνδίκως = ὅπως εἶναι δίκαιον, πρεπόντως. τιμωρῶ τινι = προσφέρω τὴν βοήθειάν μου ὑπέρ τινος. ἀπωτέρω· ἐνν. ἐμαυτοῦ. οἱ ἀπωτέρω φίλοι = οἱ μακρινοὶ φίλοι. ἀποσκεδάννυμι = ἀπομακρύνω. αὐτοῦ ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἐμαυτοῦ, διότι οἱ ἀρχαῖοι καὶ μάλιστα οἱ τραγικοὶ μετεχειρίζοντο συνήθως τὸ γ' πρόσωπον τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντὶ τοῦ α' ἢ β'. (τὸ) μύσος = μίασμα. τάχα = ἵσως. προσαρκῶ τινι = προσφέρω ἴκανοποίησιν εἰς τινα. ἵσταμαι = ἀνίσταμαι. ἄραντες (ἀπὸ τῶν βωμῶν). ἄλλος δὲ (ἐκ τῶν θεραπόντων, τῶν δορυφόρων). πεπτωκότες = δυστυχεῖς. ὡν· ἔλξις ἀντὶ τοῦ δ. ἔξαγγέλλομαι = ὑπόσχομαι. ἄμα· ὅπως ἔστειλε τὰς μαντείας, οὕτως ἂς ἔλθη καὶ σωτήρ. ἵκοιτο· ἴσοδυναμεῖ πρὸς τὸ γένοιτο. παυστήριος = παυστήρ.

Πραγματικαί. ὑπὲρ τῶν οὐχὶ ἀπωτέρω φίλων· ἐνν. τὸν Λάιον. ἄραντες· ἀφ' οὗ εἰσηκούσθη ἡ ἱκεσία, ἐλήφθησαν οἱ κλάδοι πάλιν. ἄλλος (ἐκ τῶν θεραπόντων, ὅστις ἀπέρχεται δεξιὰ πρὸς ἐκτελεσιν τῆς ἐντολῆς). **σωτήρ.** ὁ 'Απόλλων ἐτιμᾶτο πάντοτε ὡς σωτήρ, ἐπικούριος, καθάρσιος, ἀκέστωρ κτλ. σφύζων τὸν ἄνθρωπον ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν. **σωτήρ θ' ἵκοιτο** κτλ. μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀπέρχετοι δὲ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰς τὴν πόλιν, κενωθείσης δὲ τῆς σκηνῆς εἰσέρχονται γέροντες Θηβαῖοι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ λήγει ὁ πρόλογος τοῦ δράματος, ὁ ὑποτοιχεῖ τὴν πρότασιν αὐτοῦ.

ΠΑΡΟΔΟΣ (151 - 215)

Στροφ. α' (151 - 158)

Λεξιλογικαί. φάτις (φημὶ) σημ. τὸν χρησμόν· ἐδῶ προσωποποιεῖται ἡ φάτις. ἀδυεπής = ἡδυεπής = γυλύκολογος· τὸ ἡδυεπῆς πλεονα-

στικώς ἀντὶ ἡδεῖα. τίς = τί δηλοῦσα. ἀγλαδς = λαμπρός. ἔβας δωρικὴ κατάληξις = ἥλθες. ἔβας Πυθῶνος Θήβας· συνετάχθη μετὰ γενικῆς ἀπὸ τόπου καὶ αἰτιατικῆς εἰς τόπον κινήσεως. ἔκτέταμαι = ἐκπέληγμαι = διατελῶ ἐν ἀγωνίᾳ. φοβερός· ἄλλοτε μὲν μεταβ. = ἐμπνέων φόβον, ἄλλοτε δὲ ἀμεταβ., ὅπως ἐδῶ = πλήρης φόβου, αἰσθανόμενος φόβον. φρένα = αἰτιατικὴ τοῦ κατά τι. πάλλων ἀμετ. = παλλόμενος. δεῖμα = φόβος. Ἰήιος· ἵσως ἐκ τῆς λυπηρᾶς ἐπιφωνήσεως ἵή, ἵή· παιάν· δωρικὸς τύπος τῆς λέξεως παιήων, δστις ἥτο ὁ ἱατρὸς τῶν θεῶν· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐκαλεῖτο τοιουτοτρόπως ὡς ἱατρικὸς θεός. ἀμφὶ σοί· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς = περὶ σοῦ. ἄζομαι = εὐλαβοῦμαι, φοβοῦμαι. τί μοι... πλαγία ἐρωτ. πρότασις, ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐννοούμ. μετὰ τὸ ἀζόμενος, ἐρωτῶ. ἔξαντύτω = ἐκτελῶ. τί χρέος ἔξαγύσεις μοι = τί καθῆκον (πρὸς ἔξιλασμὸν) θὰ μοῦ ἐπιβάλῃς νὰ ἐκτελέσω. Ἡ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν = ἡ μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ἐπαναλαμβανομένου πάλιν. εἰπέ μοι (ἀντικ. τὸ χρέος αὐτό). φάμα, λέγει ἀθάνατον τὸν χρησμόν, ὡς ἀνήκοντα εἰς θεὸν (τὸν Ἀπόλλωνα). διατὶ λέγεται τέκνον ἐλπίδος ὁ χρησμός ;

'Αντιστρ. α' (159 - 167)

Λεξιλογικαί. κεκλόμενος ἀδρ. β' τοῦ κέλομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ, ἐτέθη δὲ ἀνακοινόθως μετοχὴ κατ' ὀνομαστ. ἀντὶ νὰ τεθῇ κατὰ δοτ. διὰ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ μοι, ὅπερ εἶναι δοτ. προσωπ. εἰς τὸ προφάνητε· πῶς δικαιολογεῖται ἐνταῦθα ἡ ὀνομαστ. ἀπόλυτος ; θάσσω συγγ. τοῦ θακέω, θῶκος = κάθημαι. εὐκλέα· ἐκ τοῦ εὐκλεέα. κυκλόεντα θρόνον ἀντὶ θρόνου τῆς κυκλοέσσης ἀγορᾶς = τῆς ἔχούσης πολλοὺς κύκλους (ἡ ἴδιότης δηλ. τοῦ κυκλοτεροῦς μετηνέχθη ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν θρόνον), ἑκαβόλος (ἐκάς-βάλλω) = ὁ μακρὰν βάλλων. ίω· ἐπιφών. τιθέμενον μόνον ἡ διπλοῦν, ἰδίᾳ ἐπὶ ἐπικλήσεως βοηθίας = ἔ ! ἡ ἄχ. τρισσοί = τρεῖς. ἀλεξίμοροι (οἱ ἀλέξοντες τὸν μόρον = θάνατον) = διώκται τοῦ θανάτου. ἄτα = ἄτη = συμφορὰ προελθοῦσα ἐκ διαστρεβλώσεως τοῦ νοῦ λόγῳ θεῖκῆς ἐπεμβάσεως. προτέραν ἄταν· ἐδῶ ἐνν. τὴν ἐκ τῆς Σφιγγὸς προελθοῦσαν. ὑπερόνυμαι = δρθοῦμαι ὑπεράνω. ἀνύω = κατορθώνω. ἔκτόπιος εἶναι προληπτ. κατηγορ. δηλ. κατωρθώσατε, ὥστε νὰ ἐκτοπισθῇ ἡ φλόξ. καὶ νῦν (ἐνν. ὅπως ἄλλοτε, οὕτω καὶ νῦν).

Στροφ. β' (168 - 177)

Λεξιλογικαί. Ὡ πόποι· ἀρχαιοτάτη κλητική, περιπεσοῦσα εἰς χρῆσιν ἐπιφωνήματος = φεῦ. στόλος = λαός. πρόπας = ὅλος ἐν γένει. ἔνι = ἔνεστι = ὑπάρχει. ἔγχος (τὸ) = ὅπλον, δύναμις. ἔγχος φροντίδος = δύναμις ἐπινοίας. ἀλέξω καὶ ἀλέξομαι = ἀπομακρύνω. Ὡ τις ἀλέξεται χρόν. μέλ., ἀναφορ. τελικὴ πρότασις. γὰρ αἰτιολ. τό : νοσεῖ πρόπας στόλος. ἔκγονα = προϊόντα. κλυτός = ἔξοχος, ἔξαιρετος. τόκοισιν = ἐν καιρῷ τοκετῶν. Ἰητος (ἐκ τοῦ ἐπωφων. ἵη) = θρηνητικός. κάματοι (κάμνω) = οἱ πόνοι τῶν τοκετῶν. ἀνέχω (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κολυμβώντων, οἱ ὄποιοι κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν) = σηκώνω τὴν κεφαλὴν, ἔλευθεροῦμαι. ἄλλον δ' ἂν ἄλλῳ προσίδοις = ἄλλον δὲ κατόπιν ἄλλου δύνασαι νὰ ἴδῃς. δρμενον μεσ. ἀδρ. τοῦ δρνυμαι = τρέχω, πετῶ. εὔπτερος = καλλίπτερος. δρνις (δ') = πτηνόν, τίθ. περιληπτικῶς. κρείσσον = ταχύτερον, δρμητικώτερον, ἀμαιμάκετος πιθανωτέρα ἐτυμολογία αὐτοῦ εἴναι ἐκ τοῦ ἀμαχος, ἀμάχετος διά τινος ἀναδιπλασιασμοῦ. ἀπερ = ὕσπερ· ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: προσίδοις δ' ἂν ἄλλον ἄλλῳ δρμενον πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ ἀπερ εὔπτερον δρνιν κρείσσον ἀμαιμάκετου πυρός.

'Αντιστρ. β' (178 - 189)

Λεξιλογικαί. ἀνάριθμος = μὴ ἔχουσα ἀριθμόν· συντάσ. μετὰ γεν. ὕν (πημάτων). ὄλλυμαι = χάνομαι, ἀφανίζομαι, νηλεῖτος (νῆ-ἔλεος) ἐνεργ. = ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἔλεον, παθ. ὅπως ἔδω = ὁ μὴ τυχὼν ἔλεου. γένεθλον = τέκνον, γόνος. θαναταφόρος = φέρων τὸν θάνατον διὰ τῆς μολύνσεως. ἀνοίκτως = ἀνοικτιρμόνως. ἐν δὲ ἐπιρρηματ. = ἐν τῷ μέσῳ δὲ (τῶν ἄλλων κακῶν). ἄλοχος (α ἀθροιστ. καὶ λέχος) (ἡ) = σύζυγος. ἐπὶ = ἐπὶ ταύταις ταῖς συζύγοις. ἀκτὰν παρὰ βώμιον = παρὰ τὰς βαθμίδας τῶν βωμῶν. ἄλλοθεν ἀντὶ ἄλλοθι. λυγρὸς = θλιβερός, λυπηρός. ἵκτηρες (θηλ.) = ἵκετεύουσαι. λυγρῶν πόνων γεν. αἰτίας εἰς τὸ ἵκτηρες = ἔνεκα τῶν λυπηρῶν πόνων. λάμπει (μεταφορ., ὅπως παρ' ἡμῖν ἀναψε τὸ γλέντι) = ζωηρῶς ἀντηχεῖ, καὶ τοιουτοτρόπως ἔγινε μετάβασις ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὁράσεως εἰς τὴν αἰσθησιν τῆς ἀκοῆς. στονόεις (στόνος = στε-

ναγμὸς) = τεθλιψμένος, πλήρης στεναγμῶν. γῆρας, υος (ἡ) = φωνὴ (περιλ.). ὄμαυλος = σύμφωνος, δόμοι ἡχῶν. ὃν ὑπερ, τελ. αἰτ. = πρὸς ἀπόκρουσιν δὲ τούτων τῶν κακῶν. εὐώψ, ὥπος (εὖ-ώψ) = ὥραῖος τὴν ὅψιν (προσωποπ.), φαιδρός· τίθεται καθ' ὑπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν ἀλκάν, ἀλκά = βοήθεια.

Στροφ. γ' (190 - 202)

Λεξιλογικαί. μαλερὸς (μάλα) = καυστικὸς (κυρ. ἐπιθ. τοῦ πυρός): ὡς μεταφορ. = φλογερός, δρμητικός. ἄχαλκος ἀσπίδων ἀντὶ τοῦ ἄνευ χαλκῶν ἀσπίδων. φλέγει = καίων βασανίζει (ὑπαινίσσεται τὸν πυρετὸν τῆς νόσου). περιβόητος = περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν γύρω του θυμάτων. ἀντιάζω = ἔρχομαι εἰς ἔχθρικὴν συνάντησιν, προσβάλλω, παλίσσυτος (πάλιν — σεύομαι) = δι μετὰ ταχύτητος δρμώμενος πρὸς τὰ δόπισσα. νωτίζω = στρέφω τὰ νῶτα, γυρίζω πρὸς τὰ δόπισσα, τρέπομαι εἰς φυγήν· τὸ ἀπαρέμφ. ἔξαρταται ἐκ τοῦ πέμψον ἢ κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ποίησον ἢ δός. δράμημα = τρέξιμον, ἀντικ. τοῦ νωτίσαι, προσδιορίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ παλίσσυτον. ἀπουρος (ἐκ τοῦ ἀπὸ - ὄρος) μακρὰν τῶν δρίων ὡν, προληπτ. κατηγορ. τοῦ "Αρεα = ὁστε ν' ἀπέλθῃ μακρὰν τῶν δρίων τῆς πατρίδος (πάτρας) ἡμῶν. ἀπόξενος = ἔξενος, ἀφιλόξενος. δρμος = πόντος. κλύδων = θαλασσοταραχή. Θρήκ. κλύδωνα = Εὔξεινον πόντον. τέλει = κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς. ἀφίημι = καταλείπω τι σῶον. τοῦτ' ἐπ' ἡμαρ ἔρχεται (τμῆσις ἀντὶ ἐπέρχεται) = τοῦτο ἐπερχομένη ἢ ἡμέρα καταστρέψει. τὸν = τοῦτον (τὸν "Αρη). ιράτη νέμω, ἄρχω. φθίνω. ὡς ἐνεργ. μεταβ. = καταστρέφω μετὰ παθητ. διαθ. = μαραίνομαι, χάνομαι: ἐδῶ τὸ α'.

'Αντιστρ. γ' (203 - 215)

Λεξιλογικαί. χρυσόστροφος = χρυσόπλεκτος. ἀγκύλη (ἄγκυος) = νευρὰ τοῦ τόξου, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. ἀδάματος = ἀκαταδάμαστος, ἀχτητητος. ἐνδατέομαι ἐδῶ, ὡς παθητ. = διασκορπίζομαι, διαμοιράζομαι. προσταθέντα (τοῦ ῥημ. προτσταμαι) = προστάντα· ἀρωγά προσταθέντα = πρὸς βοήθειαν ταχθέντα. ἀρωγά εἶναι κατηγορ. ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: θέλοιμ' ἀν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσοστρόφων ἀγκυλῶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἀρωγά. — διάσσω.

(διατίσσω) = διατρέχω, περιτρέχω. χρυσομίτρας ὁ ἔχων ἀναδεδεμένην τὴν κόμην διὰ χρυσῆς μίτρας, ταινίας, ὁ ἔχων χρυσοῦν διάδημα. κικλήσκω = ἐπικαλοῦμαι. οἰνώψ, ὥπος = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου. εὔιος (ἐκ τοῦ εὐοῦ, ὅπως ἵηιος ἐκ τοῦ ἵη) = ἐνθουσιαστικός. δόμόστολος = δόμοδίαιτος, συνοδοιπόρος. πελάζω καὶ πελάζομαι ὡς ἀμετάβ. = πλησιάζω, ἔρχομαι πλησίον. ἀγλαώψ, ὥπος = φωτεινός, λαμπρός. φλέγοντα = πάλλοντα. ἀπότιμος = ἐστερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ πελασθῆναι.

Πραγματικαὶ δλοκλήρου τῆς παρόδου. Κενωθείσης τῆς σκηνῆς, εἰσέρχεται εἰς τὴν δραχήστραν διὰ τῆς δεξιᾶς, ὡς πρὸς τοὺς θεατάς, παρόδου χορὸς ἐκ 15 εὐγενῶν Θηβαίων, ἐκπροσωπῶν τὸν λαὸν τῆς πόλεως. **Διός φάτι,** ὁ χρησμὸς λέγεται τοῦ Διός καὶ ὅχι τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι ὁ Ἀπόλλων ἐδιδε τὰς μαντείας κατ' ἐντολὴν τοῦ Διός, ὡς διερμηνεύεις τῶν βουλῶν τούτου. Λέγει δὲ ὁ χορὸς τῶν χρησμὸν ἡδυεπῆ ἢ χάριν εὐφημίας ἢ διότι φαντάζεται ὅτι θὰ εἶναι χαρμόσυνος, περιέχων δδῆγιαν τινὰ· πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς νόσου. **Πυθῶνος.** Πυθῶν καὶ Πυθὼν λέγεται ὁ τόπος, ἐν τῷ ὅποιώ ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. **τᾶς πολυχρύσου** διατὶ ἀποκαλεῖται οὕτω; **Δάλιε.** ἐπειδὴ ἐν Δῆλῳ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων. **Παιάν.** κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου ἐκαλεῖτο Παιήων ὁ ἱατρὸς τῶν θεῶν, ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα. "Ἐπειτα ὀνομάσθη ὡς τοιοῦτος δωριστὶ **Παιάν** ὁ Ἀπόλλων, ὡς ἱατρικὸς καὶ οὗτος θεός. **γαιήχος.** τοιουτοτρόπως λέγεται ἡ Ἀρτεμις, ὡς προστάτις καὶ πολιοῦχος τῶν Θηβῶν. συνήθως δὲ ἐλέγετο τοιοῦτος ὁ Ποσειδῶν, ὡς περιβάλλων τὴν γῆν. **προτέρας ἀτας.** ἐνν. τῆς Σφιγγός, τῆς βλαπτούσης τοὺς Θηβαίους. **ῷ τις ἀλέξεται.** ἐπειδὴ ὁ λοιμὸς παρίσταται ὡς κακὸς δαίμων καὶ ὀλετήρ, εἶναι ἀνάγκη ἀλεξιτηρίου ὅπλου. **κλυτᾶς.** ἐννοεῖ τὴν γῆν τῶν Θηβῶν, ἐξαίρετον ὡς πρὸς τὴν εὐφορίαν, καὶ τοιουτοτρόπως δηλοῦται ἢ ἀντίθεσις: καίπερ τῆς γῆς ἔξαιρέτου οὕσης τὰ προϊόντα δόμως δὲν αὐξάνονται. **ἄλλον δ'** ἀν ἄλλῳ προσίδοις κλπ. εἰκὼν ἀποδίδουσα τὸν ταχὺν ἔξαφανισμὸν τῶν ἀποθηγσκόντων. **πρὸς ἀκτὰν** ἐσπέρου θεοῦ. ὁ "Ἄδης δόμομάζεται ἐσπερος θεός, διότι κατὰ τὸν "Ομηρον κατώκει ἐν τῇ ἐσχατιᾳ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Πλούτων καλεῖται καὶ ἄλλως ἐσπερος θεός. **Θαναταφόρα** κεῖται ἀνοίκτως, διότι, φοβούμενοι μὴ μολυνθῶσιν, ἀπέφευγον νὰ ἐγγίσουν καὶ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς,

διὰ δὲ τοῦ ἀνοίκτως θέλει κυρίως νὰ δηλώσῃ, ὅτι καὶ ἄκλαντοι ἀπέθησκον, ἐνῷ ὁ Θρῆνος ἥτο ἀπαραίτητον καθῆκον τῶν οἰκείων πρὸς τὸν νεκρόν. Θύγατερ Διός· ἐπικαλεῖται τὴν Ἀθηνᾶν πρώτην καὶ τελευταίαν. **"Αρεά τε·** οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι οὐ μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι συμφοραὶ καὶ νόσοι ὠφείλοντο εἰς τὸν "Αρη, χαίροντα καὶ διὰ πάντα βίαιον θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο, διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πολέμου, προσέθηκε τὴν φράσιν ἄχαλος ἀσπίδων· ἐπικαλεῖται δὲ τὴν Ἀθηνᾶν κατ' αὐτοῦ, διότι αὕτη κατέβιχεν αὐτὸν δἰς ('Ομ. 'Ιλιάδ. Ε 856, Φ. 406). **εἴτ'** ἔς μέγαν θάλαμον κτλ. λέγει, ὅτι ἡ θάλασσα ἔκπλινε καὶ καταπίνει πᾶν κακόν· διὸ καὶ ἡ ῥῆσις: **θάλασσα κλύζει τάνθρωπων κακά.** 'Αναφέρει δὲ δύο θαλάσσας κειμένας εἰς τὰς ἄκρας τῆς γῆς, τὴν Ἀτλαντίδα ἢ Ἀτλαντικὸν Ὡκεανὸν εὑρισκόμενον πέρα τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, καὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον, δηλ. τὴν ἄκραν δύσιν καὶ ἀνατολήν. Λέγει δὲ **Θρήνιον**, διότι ἡ Θράκη ἔθεωρεῖτο ὡς πατρὶς τοῦ "Αρεως, ὅπως ἥτο καὶ τοῦ Βορέου. 'Επομένως ὑπαινίσσεται ἐδῶ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα τουκεραυνῷ· ἥτο οὗτος, ὡς γνωστόν, σύμβολον τῆς δυνάμεως τοῦ Διός-Λύκειε· ὁ Σοφοκλῆς τὸ ἐπίθετον τοῦτο τοῦ Ἀπόλλωνος ἄλλοτε μὲν παράγει ἐκ τῆς ῥίζης. λυκ. —, ἔξ ής λυκόφως, ἀμφιλύκη κτλ., ἐπειδὴ ἥτο θεὸς τοῦ φωτός, ἀλλοτε δέ, ὡς ἐνταῦθα σχετίζει αὐτὸν πρὸς τὴν Λυκίαν, ἥ ὅποια ἥτο τὸ κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ κατά τινα μῆθον ἥτο ὁ τόπος τῆς γεννήσως του ὑπὸ τῆς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο δὲ λέγει κατωτέρω, ὅτι περιτρέχει τὰ ὅρη τῆς Λυκίας. **"Αρτέμιδος αἰγαλίας·** ἡ φωσφόρος ἢ σελασφόρος "Αρτεμίς εἰκονίζετο ἔχουσα λαμπάδας εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. **χρυσομίτραν·** μίτρα ἥτο πλατὺς κεφαλόδεσμος, καταλήγων εἰς στενώτερα καὶ πλαγίως αἰωρούμενα ἄκρα. **διμόστολος·** εἰς πολλὰ ἔργα τέχνης, ἀγγεῖα κλπ., εἰκονίζεται ὁ Βάκχος ἀκολουθούμενος ὑπὸ σατύρων καὶ νυμφῶν. **φλέγοντα·** ὁ Βάκχος ἐπαλλελαμπάδα πεύκης, διότι κατὰ τὸν μῆθον αἱ ἀνὰ τὸν Παρνασσὸν νυκτεριναὶ περιπολίαι αὐτοῦ ἐγίνοντο ὑπὸ τὸ φῶς λαμπάδων. **ἀπότιμον·** λέγει τοιουτοτρόπως τὸν "Αρη, διότι ἔθεωρεῖτο ὡς, εἴπομεν ἀνωτέρω, παντοίων κακῶν πρόξενος, ἐνῷ οἱ θεοὶ ἔθεωροῦντο πάντοτε εὐργετικοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λεγόμενοι καὶ **δοτῆρες ἔάων** (ἀγαθῶν).

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (216 - 275)

α') 216 - 275

Λεξιλογικαί. ὑπηρετῶ τῇ νόσῳ = λαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τῆς νόσου. ἀλκὴν = ὑπεράσπισιν, βοήθειαν. ἔθηκε τοῦτο ἀντικείμ. τοῦ λάβοις ἄν, ὡς ἐπῆξή γηγῆσιν τοῦ: ἀ δ' αἰτεῖς, ὅπερ ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι ἀντικείμενον τοῦ λάβοις ἄν, ἀλλὰ λόγω τῆς ἀπομακρύνσεως ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ: τό: ἀλκὴν κάνακοι φισιν. ἄγω = ἀ (ἐπη) ἐγώ. ἔξαγορεύω = δημοσίᾳ ἀνακοινώνω. ξένος μὲν (μετὰ γεν. ἐπειδὴ σημαίνει ἀπειρος) = μὴ ἔχων μὲν σχέσιν. τοῦ πραχθέντος = τοῦ γενομένου φόνου. αὐτὸς = μόνος μου. μὴ οὐκ ἔχων, ὑποθ. μετ., τίνα ἔχει ἀπόδοσιν; οὐκ ἀν ἔχνευον μακρὰν (όδὸν). μεταφορὰ ἐκ τοῦ τόπου εἰς τὸν χρόνον... διὰ τὰς δύο ἀρνήσεις μὴ οὐκ ιδὲ στίχ. 13. **σύμβολον** (ἐκ τοῦ συμβάλλω = εἰκάζω, συμπεραίνω) = σημεῖον, ἔνδειξις, τεκμήριον. νῦν δέ· ἀντίθεσις πρὸς τὸ μὴ πραγματικόν. **ὑστερος** ἐνν. τοῦ πραχθέντος. **τελῶ** = πληρώνω φόρον. **τελῶ εἰς ἀστοὺς** = ἀνήκω εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν (ἐπειδὴ οἱ πολῖται εἰς πολλὰς τῶν ἀρχ. Ἐλλην. πόλεων διηροῦντο εἰς τάξεις, ἀναλόγως τῆς φορολογησίμου περιουσίας αὐτῶν). **προφωνῶ** (ἐπανάληψις τοῦ προηγ. ὁ. ἔξερῶ δι' ἄλλου ρήματος) = διακηρύττω. **λάιον** κατὰ πρόληψιν. **τούπικημα** = τὴν κατηγορίαν. **ὑπεξαιρῶ** κυρίως σημαίνει = ἀπὸ κάτω ἔξω ἔξαγω, εἴτα = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος, καὶ ἐδῶ = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιᾶς μου· μετ' αὐτὸν ἐννοεῖται τὸ παραλειπόμενον μὴ φοβείσθω, ὅπερ θὰ ὑπεδήλωσε διὰ σημείου τινὸς (σχῆμα ἀποσιωπήσεως). **πείσεται** (ὁ. πάσχω). γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀποσιωπήθεν: μὴ φοβείσθω. **ἀστεργῆς** = δυσάρεστος, φοβερός. **εἰ δ' αὖ** = ἐκν δὲ ἀφ' ἐτέρου. **τὸ κέρδος** = τὴν πρέπουσαν ἀμοιβήν. **τελῶ μέλ.** = θὰ πληρώσω. **χῆ** (= καὶ ἥ) **χάρις προσκείσεται** = καὶ προσέτι θὰ τοῦ ὀφέλεται εὐγνωμοσύνη. **δείσας** = ἐνδιαφερθεὶς (ἐκ φόβου μήπως πάθῃ). **ἀπωθῶ** = ἀψηφῶ, περιφρονῶ. **τούπος** = τὸ κήρυγμα, τὴν διαταγήν μου. **ἄ κ τῶνδε** = ὅσα μετὰ ταῦτα. **ἀπαυδῶ** = ἀπαγορεύω. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) ἀντικ. τοῦ εἰσδέχεσθαι καὶ προσφωνεῖν. **γῆς ἔξαρτ.** ἐκ τοῦ τινὰ (κάτοικον). ἥ σειρὰ τῶν λέξεων: **ἀπαυδῶ** μήτε τινὰ γῆς τῆσδε εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον (τὸν φονέα) δοτὶς ἐνστί. **εἰσδέχεσθαι**, ἐνν. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. **κράτη τε καὶ θρόνους** (σχ. ἐν διὰ δυοῖν) = τὴν βασιλικὴν ἔξουσίαν. **κοινὸν** =

κοινωνόν, συμμέτοχον. **θύματα** = θυσίαι. **χρένιψ**, ιβος = καθάρσιον, ήγιασμένον ύδωρ. **ώθειν** τὸ ἀπαρέμφατον ἐκ τοῦ ἐννοούμενου ἐκ τοῦ προηγ. ἀπαυδῶ κατὰ ζεῦγμα = κελένω ἢ παραγγέλω. **τοῦδε** (ἐνν. τοῦ φονέως). **τοιόσδε σύμμαχος πέλω** = τοιαύτην συμμαχίαν παρέχω. **δαιμονι=** τῷ θεῷ Ἀπόλλωνι. **κατεύχομαι** = καταρῶμαι. **τις εἰς διὰ** τούτων καθιστᾷ ἀριστέρερον τὸ νόημα. **ἐκτρίβω βίον** = ἔξοφλῶ τὴν ζωήν. **κακὸν** (ἐνν. ὄντα). **νιν** = αὐτόν, ὑποκ. τοῦ ἐκτρῖψαι. **ἄμορος** = ἐν κακῇ μοῖρᾳ, δυστυχής. **ἔπευχομαι** = καταρῶμαι προσέτι. **ξυνέστιος** = σύνοικος ἐμοῦ. **ξυνειδότος** = ἐν γνώσει ἐμοῦ. **τοῖσδε** = τῷ φονεῖ καὶ τοῖς γνωρίζουσι καὶ ἀπεκρύπτουσιν αὐτόν. **ἀράομαι - ὄματι** (ἐκ τοῦ ἀρά = κατάρα) = καταρῶμαι. **ἔπισκηπτω** = παραγγέλω, διατάσσω. **ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ, σχ.** ὑπερβατόν, ἀντὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ τε. **θεοῦ, τοῦ Ἀπόλλωνος.** **ἀκάρπως - ἀθέως** = ἐν ἀφορίᾳ καὶ ἐν ἐγκαταλείψει ὑπὸ τῶν θεῶν. **θεήλατος** = θεόπεμπτος, διατεταγμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **τὸ πρᾶγμα** = ἡ ἔρευνα τοῦ φόνου· ἐν δὲ τῷ ἐπομ. στίχῳ ἀκάθαρτον ἔαν... ἐνν. αὐτὸν (τὸν φόνον). ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **εἰ γάρ μη ἦν τὸ πρᾶγμα θεήλατον, οὐδὲ (ἄν) εἴκος ἦν οὕτως** (ώς μέχρι τοῦδε) **ἔαν** ἀκάθαρτον (ἄνευ καθαροῦ, ἄνευ ἔξαγνισμοῦ). **ἔξερευνάν** ἐκ τοῦ εἰκός ἦν. **νῦν δὲ ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγ.** θέτει νὰ εἰπῃ: **νῦν δ' ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα θεήλατὸν ἔστι, ἀλλ' ἐσπεινεσε** νὰ ἐκθέσῃ τὰ αἰτία, διὰ τὰ ὅποια ἔχει ὑποχρεωτικὸν καθῆκον νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως. **κυρῶ** = τυγχάνω. (τὸ) **λέκτρον** = συζυγικὴ κλίνη. **διμόσπορος** = παθητ. **σημασίας** = δόμοῦ σπαρεῖσα, τὸ ἐνεργ. **διμοσπόρος** = δόμοῦ σπείρασα. **τὰ κοινὰ κοινῶν** = κοινότης κοινῶν (ἥτοι τὰ τέκνα τοῦ Οἰδίποδος θὰ ἥσαν ἀδελφοὺ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἀν κατέλειπε τέκνα). **νῦν· νέα ἀντίθεσις λόγω τοῦ προηγηθ.** **εἰ μη ἐδυστύχησεν δηλ. ἀλλ'** ἡ τύχη τὸν ὀδήγησεν εἰς τὸν θάνατον· ἡ δηλη πρότασις **ἄνθ' ὄν...** κεῖται παρενθετικῶς ἐν τῷ λόγῳ. **κράτα** (αἰτιατικὴ τοῦ κάρα = κεφαλή). **ἐνάλλομαι** = πηδῶ ἐναντίον, ἐνσκήπτω. **ἀνθ' ὄν** = διὰ ταῦτα (διὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονεύθεισας αἰτίας). **τάδε σύστ.** ἀντικ. εἰς τὸ ὑπερμαχοῦμαι = θὰ καταβάλω αὐτὰς τὰς προσπαθείας ὑπέρ... **ἀφικούμαι ἐπὶ πᾶν** = τὸ πᾶν πράττω, τὸ πᾶν ἐπινοῶ. **Λαβδακείω** ἀντὶ Λαβδάκου. **παιδὶ δοτ.** χαριστ. **καὶ ταῦτα τοῖς μη δρῶσιν** = καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρῶσι. **Ο Οἰδίπους μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπικαλεῖται τὴν τῶν θεῶν καὶ ζητεῖ τρία τινά, δηλούμενα διὰ τῶν τριῶν ἥρμά των εὔχομαι, κατεύχομαι, ἐπεύχομαι. μήτ' ἀνιέναι = μήτε νὰ**

ἐπιτρέψουν νὰ γίνη. **ἄροτος** σημ. τὸν χρόνον, καθ' ὃν γίνεται ἡ ἄροσις, καὶ τὸν καρπόν, ὅπως ἐδῶ. **παιδας** ἐνν. ἀνιέναι, διότι ἡ γυνή, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρποὺς τέκνα. **φθερεῖσθαι** = φθαρήσεσθαι. **κάτι τοῦδ' ἔχθιοντι** = καὶ δι' ἔτι χειροτέρας ἀπὸ τὴν παροῦσαν. **ὅμιν** δὲ ἀντίθεσις εἰς τὸ ἀνωτέρω τοῖς μὴ δρῶσιν... **σύμμαχος** κατηγορ. προληπτικὸν = ὡς σύμμαχος. **ξυνεῖεν** (ξύνειμι) = εἴθε νὰ εἶναι μαζί μου, μὲ τὸ μέρος μου (νὰ εἶναι βοήθειά μου).

Πραγματικαί. αἰτεῖς. ὁ Οἰδίπους, ὅτε ἥδετο ἡ τελευταία ἀντιστροφὴ τοῦ χοροῦ, ἤκουσε τὰ λεγόμενα. **πᾶσι Καδμείοις.** ὁ χορὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν ὄλον λαὸν τῶν Θηβῶν. **χέρνιψ** εἶναι τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, ὅπερ καθηγιάζετο δι' ἐμβαπτιζομένου ἐν αὐτῷ δαυλοῦ, ὃν ἐλάμβανον ἐκ τῆς ἐν τῷ βωμῷ πυρᾶς. Διὰ τοῦ ἡγιασμένου δὲ αὐτοῦ ὕδατος περιέρραινον τοὺς παρεύρισκομένους ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ ἐξήγνιζον αὐτούς. **Δίκη.** θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, μιᾶς τῶν Ὀρῶν, πάρεδρος τοῦ πατρός τῆς οὖσα καὶ καταγγέλλουσα εἰς αὐτὸν πάντα ἄδικον δικαστήν, εἶναι προσωποποίησις τῆς δικαιοσύνης. **εὗ ξυνεῖεν.** ὁ λόγος τοῦ βασιλέως προκαλεῖ, ὡς εἶναι φυσικόν, πολλὴν συμπάθειαν τῶν θεατῶν, ἐπειδὴ γνωρίζουσιν, ὅτι τὸ ἔγκλημα, διὰ τὸ ὄποιον ἐκφέρει ἀρετάς, εἶναι ἰδικόν του ἔγκλημα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀπευθύνει αὐτὰς εἰς τὸν ἔχαυτόν του ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καταστάσεώς του.

β') 276 - 299

Λεξιλογικαί. **ἀραιος** (ἀρά) = κατηραμένος, μεστὸς ἀρᾶς. **ἀραιόν μ' ἔλαβες** = μὲ ἐδέσμευσες διὰ τῶν ἀρῶν σου. **ῶδε** = τοιουτοτρόπως, ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν (τῶν καταρῶν σου). **γάρ** = δηλαδή. **τὸ ζήτημα** εἶναι ἀντικ. τοῦ πέμψαντος καὶ τοῦ εἰπεῖν. **ὅστις εἵργασται ποτε πλαγ.** ἔρωτ. πρότ., ἀντικείμ. δὲ τοῦ εἵργασται ἐνν. τὸν φόνον. **δίκαια** = ὄρθα. **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **εἰ καὶ τρίτα ἔστι,** τοῦτο δεικνύει τὴν μεγάλην προθυμίαν τοῦ Οἰδίποδος, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν φονέα. **παρίημι** = ἀφίνω· τοῦ ὅματος τούτου, ὡς κωλυτικοῦ, τίθεται συμπλήρωμά τὸ μὴ μετ' ἀπαρεμφάτου, ἐάν δὲ εἶναι ἀρνητικόν, τίθ. τὸ μὴ οὐ μετ' ἀπαρεμφάτου. **ταύθ' δρῶντα** = ταῦτα εἰδότα. **μάλιστα** = κατ' ἔξοχὴν (ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους μάντεις).

ή σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι : ἐπίσταμάι ἀνακτα Τειρεσίαν μάλιστα δρῶντα ταῦτα ἀνακτι Φοίβω. οὐκ ἐν ἀργοῖς = οὐχὶ μεταξὺ τῶν ἀμεληθέντων καὶ μὴ ἔκτελεσθέντων. ἐπραξάμην = ἐπραξα καὶ χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντός μου (ὡς μέσον). διπλοῦς = τὸν ἔνα μετὰ τὸν ἄλλον (σπουδὴ τοῦ Οἰδίποδος). θαυμάζεται μὴ παρών προσωπ. σύνταξις ἀντὶ ἀπροσώπ. : θαυμαστὸν ἐστι μὴ παρεῖναι αὐτόν. καὶ μὴν = καὶ βεβαίως. κωφός δ μὴ δυνάμενος ν' ἀκούσῃ, ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ ἀκούσμενος, δ ἀόριστος, δ ἀσαφῆς. τὰ ποῖα ; (ἵδε στίχ. 120). δοιπόρων ἀνωτέρω ἐλέχθη (στ. 122), διτὶ ὑπὸ ληστῶν ἐφονεύθη, τώρα λέγεται διτὶ ὑπὸ ὄδοιπόρων, ὅπερ ἐγρίζει περισσότερον πρὸς τὴν ἀλήθειαν. τὸν δ' ἰδόντα = τὸν δὲ αὐτόπτην μάρτυρα. εἰ δείματός γ' ἔχει μέρος = ἐὰν βέβαια τὸν κατέχῃ καὶ μικρὸς φόβος. οὐ μενεῖ = δὲν θὰ ἀντιμετωπίσῃ, δὲν θὰ ἀναμείνῃ νὰ ἐκπληρωθῶσι, νὰ ξεσπάσουν κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ἐνν. : ἀλλὰ θὰ ἐμφανισθῇ. τάρβος (τὸ) = φόβος. δρῶντι τάρβος ἐστι· τί διαφέρει τοῦ τάρβος ἐστι δρᾶν; οὐδὲ ἔπος = οὔτε καὶ δ λόγος (ή κατάρα). γάρ = δηλαδή. οἴδε· οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος πομποὶ καὶ δ ὄδηγῶν τὸν τυφλὸν παῖς, οἵτινες ἄγουσι τὸν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰσερχόμενον Τειρεσίαν. ἐμπέψυκε τάληθὲς = εἶναι ἔμφυτος ή ἀλήθεια.

Πραγματικαί. ἀλλ' ἀναγκάσαι θεούς οὐδ' ἂν εἰς... πῶς χαρακτηρίζεται ἐνταῦθα δ Οἰδίπους ἔναντι τῶν θεῶν; ἀνακτα· ἀποκαλεῖ ἀνακτα τὸν Τειρεσίαν, διότι συγκατελέγετο εἰς τοὺς εὐγενεῖς Θηβαίους. Κρέοντος είπόντος· τὴν συμβουλὴν ταύτην ἔδωκεν δ Κρέων εἰς τὸν Οἰδίποδα οὐχὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Πάντως διὰ τῆς συμβουλῆς ταύτης προπαρασκευάζεται ή κατωτέρω σχηματισθησομένην ὑπόνοια τοῦ Οἰδίποδος, διτὶ δ Τειρεσίας ἐπείσθη ὑπὸ τοῦ Κρέοντος νὰ μὴ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.

γ') 300 - 315

Λεξιλογικαί. νωμάω-ῶ (νέμω) (ἐνν. ἐν φρεσὶ) = ἀνακινῶ ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἔξετάζω καὶ κρίνω. πάντα ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τῶν διδακτά τε ἀρρητά τε, ἀπερ ἐπίσης ἐπεξηγ. ὑπὸ τῶν : οὐράνια τε καὶ χθονοστιβῆ κατὰ σχῆμα χιαστόν. ἀρρητα μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ιερῶν, τῶν μὴ μεταδιδομένων εὐκόλως εἰς τοὺς μὴ μεμυημένους. **χθονοστιβῆς** = δ

πιετῶν τὴν γῆν, δ' ἐπίγειος. τὴν πόλιν κατὰ πρόληψιν ἀντὶ : φρονεῖς δ' ὅμως, οἴφ νόσῳ πόλις σύνεστιν. νόσῳ προσωποποιία· τὰ ρήματα ἔξευρίσκομεν καὶ κλύεις μὲ σημασ. παρακειμ. πέμψασιν ἡμῖν (ἀγγέλους, θεωρούς). ἀντέπεμψεν = ἀνταπέστειλεν ἀπόκρισιν. ἔκλυσις = ἀπολύτρωσις. ἀν ἐλθεῖν ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως : εἰ ἐκπεμψάμεθα. νῦν = κατὰ ταῦτα. φθονῶ = ἀρνοῦμαι. φάτιν ἀπ' οἰωνῶν = μαντείαν ἀπὸ οἰωνοσκοπίαν. δόδον = τρόπον. ῥύομαι = ὑπερασπίζομαι, σφέζω, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ρῦσαι ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρύσεως, ὥστε : ρῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος = σῶσον δὲ ἡμᾶς ἀποκρύβων (διώκων μακρὰν) πᾶν μίασμα προερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος. ἐν δοὶ γάρ ἐσμεν = διότι ἀπὸ σοῦ ἔξαρταί ἡ ὑπαρξίς μας, ἡ σωτηρία μας. ἄνδρα = ἕκαστον (ὑπόκτοῦ ὠφελεῖν) · ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : κάλλιστος δὲ πόνος (ἐστὶν) ὡφελεῖν ἄνδρα, ἀφ' ᾧν ἔχοι τε καὶ δύναιτο.

Πραγματικάι. διδακτὰ τε ἄρρητά τε κλπ. διὰ τούτων θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μεγάλην μαντικὴν δύναμιν τοῦ Τειρεσίου, ἣν ἔλαβεν οὗτος ὁμοῦ μὲ τὴν μακροβιότητα; Ζήσας ἐπὶ ἐπτὰ ἡ ἔννεα γενεάς, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν θεῶν τυφλώσεως του. ρῦσαι · ἡ ἐπικαλληψις τοῦ αὐτοῦ ρήματος φανερώνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ βασιλέως καὶ ἔξαρτει τὴν θερμήν παράκλησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Τειρεσίαν. ἄλλην μαντικῆς δόδον ἐννοεῖ ἀλλον τρόπον μαντικῆς ἐκτὸς τῆς οἰωνοσκοπίας, εἰς ἣν κυρίως διεκρίνετο δ' μάντις, ητοι τὴν δι' ἐμπύρων μαντικήν.

δ') 316 - 403

Λεξιλογικαί. φρονῶ = φρονῶ ὁρθῶς, γνωρίζω. τὴν ἀλήθειαν. τέλη λύω = λυσιτελῶ, ὡφελῶ. ταῦτα (δηλαδὴ δτὶ δεινόν ἐστι φρονεῖν ἔνθα). γάρ... αἰτιολογεῖ τὸ, ἐπιφώνημα φεῦ. διόλλυμι = λησμονῶ. οὐκ ἀν ίκόμην, ἀπόδοσις τίνος ἐννοούμενης ὑποθέσεως; ἄθυμος = δύσθυμος. ἄφες μ' ἐς οἴκους, ἐννύ ιέναι. ρᾶστα = εὔκολώτατα. διαφέρω = ὑποφέρω μέχρι τέλους. τὸ σὸν - τούμδον = τὴν μοῖράν σου — τὴν ίδικήν μου. τὸ σὸν τε σὺ. κάγὼ τούμόν, εἶδος χιαστοῦ σχήματος. ἦν ἐμοὶ πίθη (δηλ. μὲ ἀφήσης νὰ ἀπέλθω). ἐννομα = σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον (τ. ἔ. πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Οἰδίποδος). τήνδε φάτιν τὸν ἀναμενόμενον τοῦτον λόγον σου. ἀποστερῶ =

ἀποκρύπτω. γάρ αἰτιολογεῖ τὴν παραλειφθεῖσαν πρότασιν: οὐ λέγω ἐννομα οὔτε προσφιλῆ. οὐδὲ τὸ σὸν φώνημα ἴδν πρὸς καιρὸν σοὶ = οὔτε καὶ οἱ ἰδιοί σου λόγοι ἀποβαίνουσι πρὸς ἀγαθόν σου. φώνημα ἐννοεῖ γενικῶς τὸ διάταγμα καὶ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ Οἰδίποδος. ὡς οὖν μηδ' ἔγώ ταύτὸν πάθω, ἐπρόκειτο νὰ εἴπῃ τὴν λέξιν σιγήσομαι ή μᾶλλον ἀπειμι, διπερ δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐπομένου στίχου, δόπου φάνεται ὅτι διάντις κινεῖται διὰ νὰ φύγῃ. φρονῶν γε = ἐνῷ βέβαια ἥξενόρεις. ἀποστραφῆς = ἀπέλθης προσκυνοῦμεν ἵκτηριοι (τυπικὴ φράσις πρὸς δήλωσιν ἴσχυράς παρακλήσεως) = εὐσεβῶς σὲ θερμοπαρακαλοῦμεν. οὐ μὴ ποτε, τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτ. ἀορ. σημ. ἐντονον ἄρνησιν. μὴ ἐκφήνω = διὰ νὰ μὴ φανερώσω. τὶ φῆς; ἐντεῦθεν ἄρχεται ὀργιζόμενος. ἀλλώς = μάτην, ἀνωφελῶς. ἐλέγχω = ἐρωτῶ νὰ μάθω. δργαίνω ἔχει μεταβατ. σημασ. ὡς ἐδῶ = εἰς ὀργὴν κινῶ· ἡ φράσις μετριάζει τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ὕβρεως: ὡς κακῶν κάκιστε, ἀφ' οὗ ἀλλωστε ἐλπίζει ὅτι θὰ λύσῃ τὴν σιωπὴν του διάντις. ἔξερεις τοῦ ἔξαγορεύω = λέγω φανερά. ἀτεγκτος, (ἀ-τέγγω = βρέχω) = ἀδάκρυτος, ἀσυγκίνητος. ἀτελεύτητος = ὁ μὴ διδών τέλος εἰς πρᾶγμά τι, ὁ ἴσχυρογνώμων. δργὴ σημαίνει γενικῶς ἥθος, χαρακτήρ, ἐδῶ δὲ διὰ μὲν τὸν Τειρεσίχν ἐννοεῖ ἴσχυρογνωμοσύνην, διὰ δὲ τὸν Οἰδίποδα ὀξυθυμίαν. τὴν σὴν ναιόυσαν ὑπανίσσεται, κεκαλυμμένως τὴν σύζυγον του Ἰοκάστην. ψέγεις ἐπανάληψις μομφῆς μετὰ τὸ ἐμέμψω, χάριν ἐμφάσεως. γάρ αἰτιολογ. τὸ ἐννοούμ. ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχω βεβαίως ὀργήν. ἀτιμάζεις πόλιν· τὸ ἀτιμάζω ὡς στερητ. συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς. ἥξει γάρ αὐτά, (σιωπῶ) διότι τὰ πράγματα μόνα των θὰ φανερωθῶσιν. πέρα = περισσότερον. πρὸς τάδε· τοῦτο τιθέμενον μετὰ προστακτικῆς σημαίνει ἀμετάτρεπτον ἀπόφρασιν = ἔναντι τούτων. θυμόδαιοι-οῦμαι = δργίζομαι, καὶ μὴν παρήσω (παρίημι) γ' οὐδὲν = καὶ δύμως τίποτε βεβαίως δὲν θὰ παραλείψω. ἀπερ = ἔκσινων ἀ. ξυμφυτεύω = συμπράττω. καὶ ἐπιδοτ. = δχι μόνον ὅτι γνωρίζεις, ἀλλὰ καὶ... δσον μὴ χερσὶ καίνων (περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰργάσθαι) = ἔκτὸς μόνον ποὺ δὲν τὸν ἐφόρευσες μὲ τὰ ἔδια σου τὰ χέρια. ἀλήθεια = ἀλήθεια; ἀναβιβάζεται ὁ τόνος ἐπὶ ἐρωτηματ. εἰρωνείας. ψπερ (ἀντὶ τοῦ δπερ) καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ κηρύγματι. προσαυδῶ = προσφωνῶ, ὡς δντι. ἔθηκε δοτ. ἀντὶ αἰτιατ. δντα πρὸς τὸ σέ, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ παρανόησις πρὸς τὸ ἐμέ. κάφ = καὶ ἀπό. τοῦτο ἐνν. τὸ ἔκκινησαι τόδε τὸ ρῆμα, ἥτοι τὰ ἐπα-

κολουθήματα τῆς πράξεως σου ταύτης. ποῦ = πῶς. πέφευγα· ἔχω ήδη διαφύγει (διὰ τοῦ παρακ. δηλοῦται τὸ τετελεσμένον). Ισχὺον κατηγορ. διὰ τῶν κατωτέρω δ Οἰδίπους προσπαθεῖ, οίονεὶ ἀνακρίνων ν' ἀποκαλύψῃ συνωμοσίχν, ἦν ὑποπτεύεται. ἐκπειρῶμαί τινος = ὑποβάλλω τι εἰς δοκιμασίχν· ἡ ἔννοια ἐδῶ εἶναι : ὑποβάλλεις τοὺς λόγους μου εἰς δοκιμασίχν, ἀν δηλαδὴ θὰ ἐμμείνω εἰς αὐτοὺς ἡ θὰ περιπέσω εἰς ἀντιφάσεις. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστὸν = οὐχὶ ἔννηκα οὕτως, ὥστε εἰπεῖν ἐγνωσμένον, δὲν ἐνόχησα τόσον πολύ, ὥστε γὰ εἴπω δτὶ τὸ ἔχω κατανοήσει. φονέα σὲ φημι κτλ. ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι: φημὶ φονέα σε κυρεῖν τάνδρος, οὗ τὸν φονέα ζητεῖς. οὐ τι χαίρων = οὐχὶ ἀτιμωρητί. πημονᾶς = ὕβρεις. δσον γε χρήζεις ἐνν. λέγε. αἰσχισθ' δμιλῶ = ἔχω αἰσχροτάτας (ἐνν. συζυγικάς) σχέσεις. τοῖς φιλτάτοις ἐνν. τῇ μητρὶ. ίν' εἰ κακοῦ πλαγ. ἐρωτ. πρότ. κακοῦ· γεν. μεριστ. ἡ = ἀλήθεια. γέγηθα παρακ. τοῦ γηθέω = χαίρω, ἀγάλλομαι. γεγηθώς ἀεὶ = πάντοτε ἀτιμώρητος. ἀλλ' ἔστι ἐνν. τῆς ἀληθείας σθένος. σοὶ... σοὶ δοτικαὶ τῆς ἀναφορᾶς. τυφλὸς τὰ τ' ὥτα... ἡ παρήχησις τοῦ τ ἐπαυξάνει τοὺς πειρακτικοὺς λόγους τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι δὲ πολὺ πειρακτικοὶ οἱ λόγοι του καὶ διότι ἀναφέρονται εἰς φυσικὸν ἐλάττωμα τοῦ μάντεως· τὸ τυφλὸς ἀνήκει μόνον εἰς τὰ ὅμματα, ἐνῷ εἰς τὰ ὥτα καὶ τὸν νοῦν ἐννοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ ἐπίθετον ἀμβλὺς ἡ ἄλλο συνχρέει αὐτοῖς. ταῦτα δνειδίζων = αὐτὰς τὰς ὕβρεις (τὴν ἀμβλύτητα τοῦ νοῦ καὶ τὴν τυφλότητα). πρὸς μιᾶς νυκτὸς = ὑπὸ μιᾶς συνεχοῦς τυφλώσεως (σκότους). γάρ· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμ. οὐκ ἀν βλέψαιμί σε. Ὡ τάδε (δηλ. πεσεῖν σε). ἐκπρᾶξαι μέλει = δ ὅποις ἐνδιαφέρεται νὰ κατορθώσῃ αὐτὰ ἐδῶ (δηλ. νὰ πέσης). ἔξευρήματα = ἐπινοήματα. Κρέων δέ σοι πῆμα ούδεν = ἀλλ ὁ Κρέων οὐδεμίαν βλάβην σοῦ παρέχει. ὑπερφέρω = ὑπερτερῶ, ὑπερέχω. πολύζηλος βίος = δ πλήρης φθόνου καὶ ἀμίλλης βίος. δωρητὸν οὐκ αἰτητὸν = δωρηθεῖσαν καὶ οὐχὶ ζητηθεῖσαν. πιστὸς εἰρων. ὑπελθών... ὑφείς (ἡ πρόθ. ὑπὸ σημαίνει τὸ λαθραῖον τὸ ὑπουλον) = λαθραῖως ὑπεισέλθων... ὑποβαλὼν ὧς δργανον· μεταφορὰ ἐκ τῶν παλαιότων. μάγος = ἀπατεών. ἀγύρτης (ἀγείρω), ὅπως καὶ παρ' ήμιν = δ πλάνος. δέδορκε τοῦ δέρκομαι (= βλέπω) = ἔχει τὰ βλέμματά του, τὸν νοῦν του. τὴν τέχνην ἐνν. τὴν μαντικὴν τέχνην. ποῦ; εἰς ποίας περιπτώσεις; σαφής = ἀψευδής. κύων = σκύλα, τέρας. δαψῳδὸς = αἰνιγματοπλόκος. ἐκλυτήριος = ἀπαλλακτικός, ἀπολυτρωτικός. τούπιόντος =

τοῦ τυχόντος (γεν. κατηγορ.)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: καίτοι διειπεῖν (ὑποκ.) τὸ αἰνιγμα οὐκ ἦν τούπιόντος. προυφάνης = ἐφανερώθης· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἦν σὺ προυφάνης οὐκ ἔχων γνωτόν, οὔτ' ἀπ' οἰωνῶν οὔτε ἐκ θεῶν του. νὶν = τὴν Σφίγγα. κυρήσας = ἐπιτυχῶν τῆς λύσεως τοῦ αἰνιγματος. γνώμη = διὰ τῆς ἐπινοίας μου. ἐκβαλεῖν ἐνν. θρόνων. παραστατῶ = ἵσταμαι πλησίον. πέλας = πλεονασμός. χῶ συνθεῖς = καὶ ὁ σκευωρήσας. ἀγηλατέω-ῶ = τὸν ἐναγῆ ἀπομακρύνω. παθῶν (ἐνν. τοιαῦτα) οἴλα περ φρονεῖς, ἔγνως ἂν = θὰ ἔβαζες μυαλό, θὰ ἐνουθετεῖσο, θὰ συνετίζεσο.

Πραγματικά. φρονεῖν· ὁ Τειρεσίας ἔγνώριζε τὸν φονέα τοῦ Λατίου, ἀλλὰ σεβόμενος τὸν σωτῆρα τῆς πόλεως δὲν ἤθελε νὰ μαρτυρήσῃ διὰ νὰ μὴ τὸν ἔκθεσῃ. Προσκληθεὶς δὲ ἥδη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἰχε· μὲν ἀπόφασιν ἐν ἀρχῇ νὰ εἴπῃ τὸ μαστικόν, ἀλλὰ κατελήφθη ὑπὸ δισταχμοῦ λόγῳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. **ῥᾶστα γάρ τὸ σόν...** αἱ φράσεις τοῦ μάντεως εἶναι σκοτειναί, ὡς συνήθως. πλοῦτος καὶ τυραννίς, ταῦτα ἔθεωροῦντο ὡς ὕψιστα ἀγαθά καὶ διὰ τοῦτο προεκάλουν εὐκόλως τὸν φθόνον τῶν ἄλλων. **ἀγύρτης**· ἀγύρται παρ' ἀρχαίοις ἐλέγοντο κυρίως πλανόδιοί τινες Ἱερεῖς, ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἔργον μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἡ λέξις ἀγύρτης συνδέεται μὲ τὴν λέξιν μάντις καὶ χρησιμεύει ὡς ὕβρις ἐναντίον αὐτοῦ. **ἐκ θεῶν γνωτόν...** ἐκ τῶν μάντεων ἄλλοι μὲν ἐνεπνέοντο ὑπὸ τινος θεοῦ, ἄλλοι δὲ παρατηροῦντες ἡρμήνευον τοὺς οἰωνούς. **παθῶν ἔγνως ἂν** κατὰ τὸ παροιμῶδες «παθόντα μαθεῖν» (πρβλ. τὸ παρ' ἡμῖν ὁ παθός μαθός).

ε') 404 - 462

Λεξιλογικαί. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσιν = εἰς ἡμᾶς τούλάχιστον, καθὼς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν. **δεῖ·** συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς τοιούτων καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου σκοπεῖν. δπως λύσομεν πλαγ. ἐρωτ. πρότασις, χρησιμεύουσα καὶ ὡς ἐπεξηγ. τοῦ τόδε. **ἔξισωτέον** (σοι) = πρέπει νὰ ἔξισωθῶ πρὸς σέ. **γοῦν** = τούλάχιστον. τὸ ἀντιλέξαι (προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς) = εἰς τὸ νὰ δώσω ἵσην ἀπάντησιν. τοῦδε δηλ. τοῦ ἵσα ἀντιλέξαι. **προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ἔχων τὴν προστασίαν τινός. **Κρέοντος γεν.** κατηγορηματική. δέρκομαι (ἔξ οὗ δράκων) = βλέπω καθαρῶς, ἔχω τὴν δύναμιν τῆς δράσεως. καὶ... καὶ ἐτέθησαν δύο προτάσεις κατὰ παράταξιν, ἀντὶ νὰ τεθοῦν καθ' ὑπόταξιν

= εἰ καὶ δέδορκας, οὐ βλέπεις. ἵν' εἰ κακοῦ πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ὅπως καὶ αἱ εἰσαγόμεναι διὰ τοῦ ἔνθα καὶ δτῶν· ἔνθα ἐννοεῖ τὸν πατρικὸν οἴκον, τὸ δὲ δτῶν μέτα ἐννοεῖ τὴν μητέρα. τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ... ἀκολουθεῖ κανονικῶς νέρθε (ἐνν. τὸν πατέρα) καὶ ἐπὶ γῆς ἄνω (ἐνν. τὴν μητέρα). ἀμφιπλήξ (ἀμφὶ-πλήττω) = ἐκατέρωθεν πλήττουσα, κτυπῶσα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ τῆς μητρός. δεινόπους = ἔχουσα φοβεροὺς πόδας, φοβερὰ διώκτρια. δρθά = τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν δψιν. σκότος = διαρκὲς σκότος. λιμὴν = θάλασσα. Κιθαιρῶν = ὅρος (ἔθηκε τὴν συγκεκριμένην καὶ ἀτομ. ἔννοιαν Κιθαιρῶν, ἀντὶ τῆς γενικῆς ὅρος, ἵσως διότι ἐν Κιθαιρῶνι ἔξετέθη ὁ Οἰδίπους ὡς βρέφος). σύμφωνος = συμφωνῶν, ἀντηχῶν· συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς βοῆς = θὰ ἀντηχήσῃ τοὺς θρήνους σου. καταισθάνομαι = αἰσθάνομαι καλά, κατανοῶ. ὑμέναιος = τὸ γαμήλιον ἄσμα, εἶτα δὲ μετωνυμικῶς σημ. τὸν γάμον. δόμοις = ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. ἀνορμον = ἀνευ ἀσφαλοῦς λιμένος (κατηγορ.). ἀνορμος ὑμέναιος δὲ εἶναι ὁ ἀλίμενος γάμος· ἡ μετοχὴ τυχῶν εἶναι ἐνδοτική. εὐπλοίας ἐνν. τὴν εὔνοϊκὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος, ἄλλων κακῶν = τῶν ἄλλων βδελυρῶν σχέσεών σου (μετὰ τῆς μητρός). ἀ σ' ἔξισώσει σοὶ τε... παρήχησις τοῦ σ, λόγῳ δέπτητος τοῦ λόγου. πρὸς ταῦτα = ἔναντι αὐτῶν, ποὺ σου λέγω. τούμὸν στόμα = τὰς προφτείας μου, ἐμέ. προπηλακίζω κυρίως σημ. χρίω διὰ πηλοῦ, ῥίπτω εἰς τὴν λάσπην, ἐδῶ μεταφορικῶς: ὑβριστικῶς μεταχειρίζομαι τινα, διασύρω· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: οὐ γάρ ἔστι βροτῶν, δστις ἔκτριβή-σεται ποτε κάκιον σοῦ. ἔκτριβομαι = φθείρομαι, καταστρέφομαι ἔξ οἰκολήρου. οὐκ εἰς δλεθρον ἐνν. ἀπει = δὲν πᾶς νὰ χαθῇς τὸ αὐτὸ δῆμα ἐννοητέον εἰς τὸ οὐχὶ θᾶσσον. ἀφορρος ἐκ τοῦ ἄψ (= δπίσω) καὶ ῥέω = δπίσω πορευόμενος· ἐδῶ σημαίνει δπίσω. ἀποστρέφομαι = στρέφομαι πρὸς τὰ δπίσω· τά: πάλιν ἀφορρος, ἀποστραφεὶς ἀπει, ἔχουσι τὴν αὐτὴν περίπου σημασίαν καὶ ἀποτελοῦσι πλοῦτον ἐκφράσεως, γίνεται δὲ τοῦτο συγήθως, ὅταν ὁ λέγων κατέχεται ὑπὸ μεγάλης συγκινήσεως ἡ δργῆς. οὐδ' ίκόμην κλπ. ἐννοεῖται: οὐ μόνον ἀπειμι θᾶσσον, ἀλλ' οὐδ' ἄν... φωνήσοντα· τίνος εἰδούς μετοχὴ εἶναι; σχολῆ κυρίως = δυσκόλως, καὶ ἐκ τῆς σημασίας αὐτῆς = οὐδέποτε. ἔστειλάμην = μετεπεμψάμην. ἔστειλάμην ἀν ἀπόδ. τίνος ὑποθέσεως; γονεῦσι δοτ. τῆς κρίσεως. μῶροι-ἔμφρονες ἐπεξηγοῦν καὶ ἀναπτύσσουν τὸ τοιούδε. ποίοισι ἐνν. γονεῦσι. μεῖνον· εἰπὼν τὰ προηγού-

μενα ό Τειρεσίας ἐδοκίμασε νὰ φύγη, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπεδήλωσεν, ὅτι γνωρίζει τοὺς ἀληθεῖς γονεῖς, ἐνεθυμήθη ὁ Οἰδίποις τὰ ἐν Κορίνθῳ λεχθέντα περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν δοθέντα χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ διὰ τοῦτο, θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀληθῆ καταγωγήν του, τὸν προτρέπει νὰ μείνῃ, ἐνῷ πρότερον τὸν ἔστελλε εἰς ὄλεθρον. **ἔκφύει**, ἴστορ. ἐνεστ. = ἔχει γεννήσει, εἶναι πατήρ μου. **φύσει** ἐδῶ σημ. = ἀποκαλύψει τὴν γέννησίν σου, τοὺς γεννήτοράς σου. **διαφθείρω** = καταστρέψω (ἐνν. τὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν παθήματά του) **αἰνικτά** = αἰνίγματώδη. **ἀριστος** είρων. **μέγαν** ἐνν. τὴν δόξαν του ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ αἰνίγματος καὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος: ὑπόθεσις τοῦ **εὐρήσεις** εἶναι: ἐὰν σκέψη καλῶς. **ἡ τύχη** = ἡ τυχαία σύμπτωσις τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος· διατὶ κατέστρεψεν αὐτόν; **οὐ μοι μέλει** = δὲν μὲν ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι μὲν κατέστρεψεν ἡ τύχη). **εἰ τὴν πόλιν τὴνδ'** **ἔξεσωσα** = ἀρχεῖ, ποὺ ἔσωσα αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν (πῶς χαρακτηρίζομεν πάλιν ἐνταῦθα τὸν Οἰδίποδα;) **κομιζέτω δῆτα** = ἀς τὴν δόηγήσῃ λοιπὸν (ἀπ' ἐδῶ). **δχλῶ** = ἐνοχλῶ. **ἔμποδὼν** = παρέχων ἐμπόδια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ χρησμοῦ. **συθεὶς** (παθ. ἀριστος τοῦ σεύομαι = κινοῦμαι ταχέως) = ἐὰν ἐπέλθῃς ἀμέσως. **ῶν οὕνεκ'** **ἥλθον** (προσδιορ. τελ. αἰτίου). **ὅπου ἀντὶ ὅπως.. οὐκ ἔσθ'** ὅπου δὲν ὑπάρχει τρόπος ὅπως. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** ἐτέθη κατ' αἰτιατ. **καθ'** ἔλξιν πρὸς τὸ ἐπόμ. **δν. ἀνακηρύσσων φόνον** = κάμνων προκηρύξεις διὰ τὸν φόνον τοῦ Λατέου. **λόγω**· ὁ λόγιος θὰ ἥτο πλήρης: **ξένος** μὲν λόγω μέτοικος ὕν. **εἴτα δὲ φανήσεται** (ἀντὶ φανήσθμεγος σχετικῶς πρὸς τὴν μετ. ὕν). **ξυμφορά** = συντυχία, καλὴ τύχη (διὰ τὸ ὅτι θὰ ἀποκαλυφθῇ Θηβαῖος). **ἐκ δεδορκότος** ἐντονώτερον τοῦ: βλέποντος. **σκήπτρῳ προδεικνύς** = τῇ βασιτηρίᾳ δεικνύς ἔχυτῷ τὴν ὁδόν. **ἔμπορεύομαι** = πορεύομαι, μεταβαίνω. **αὐτὸς** = ὁ ἰδιος. **όδμόσπορος** = ὁμόγαμος. **ἰών εἴσω** = εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἀνάκτορον σου. **κἄν λάβῃς** ἐνν. ἐμέ. **φάσκειν** ἀντὶ προστακτ. (πρβλ. ἀγγέλειν κτλ.) **μαντικῇ μηδὲν φρονῶ** = οὐδεμίαν γνῶσιν (ἰδέαν) ἔχω μαντικῆς. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Τειρεσίας ἀπέρχεται ἐκ δεξιῶν.

Πραγματικάι. Λοξία· τοιουτοτρόπως ἐπεκαλεῖτο ὁ Ἀπόλλων διὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ διφορούμενον τῶν χρησμῶν του. **προστάτου.** ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις πᾶς μέτοικος εἶχεν ἔνα πολίτην, ὁ ὅποιος ἀνελάμβανε τὴν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν του ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων

καὶ τῶν δικαστηρίων, τὸ ὄνομα δὲ τοῦ μετοίκου κατεγράφετο εἰς τοὺς καταλόγους τῆς πόλεως ὅμοι μετὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ· τοῦτο ἐλέγετο γράφομαι προστάτου. **Άρα.** ἡ Ἀρὰ προσωποποιηθεῖσα ἀλλοτε μὲν διαχρίνεται ὡς αὐθύρπακτος καὶ ἀλλοτε τκυτίζεται πρὸς Ἐρινύ-δρμον ἄνορμον· ὁ γάμος τοῦ Οἰδίποδος, ὑπὸ εὐτυχεῖς κατὰ τὸ φαινόμενον περιστάσεις συναφθεῖς, παραβάλλεται πρὸς εἴσπλουν ἄνορμον, τ.ἔ. πρὸς λιμένα ἀλίμενον, ἐν τῷ ὄποιῷ ἐνανάγγησεν. **εἰπὼν ἀπειμι,** οὐ τὸ σὸν δείσας... ὁ Τειρεσίας ἔρεθισθεὶς ἐκ τῶν περιφρονητικῶν δι' αὐτὸν λόγων τοῦ Οἰδίποδος ἀποκαλύπτει τὰ κατ' αὐτὸν τώρα σαφέστερον, ἀποφεύγων τὰς ἐπιφυλάξεις. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Οἰδίπους εἶχεν ἀπέλθει τῆς σκηνῆς, καθ' ἣν ὥραν ἐλεγε τὰ τοιαῦτα ὁ μάντις, καὶ δὲν ἤκουσεν αὐτά, ἡ δὲ φράσις οὐ τὸ σὸν δείσας πρόσωπον δὲν ἀντιμάχεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδος, ἐὰν λάβωμεν ὑπὸ ὅψιν, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἥτο τυφλὸς καὶ δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπουσίαν του.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (463 - 522)

Στροφ. α' (463-472)

Λεξιλογικαί. **Θεσπιέπεια** (θέσπις = θεὸς - ἔπος) = ἡ ἐκπέμπουσα θεῖα ἔπη, ἡ προφητική. **Δελφίς** = Δελφική. **πέτρα** = βράχος· ἐτέθη ὁ τόπος ἀντὶ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. **ἄρρητ'** ἀρρήτων τίθεται ἀντὶ ὑπερθετικοῦ = δεινότατα. **τελέσαντα** κατηγορ. μετοχή, καίτοι ἔξαρταται ἐκ ρήματος λεκτικοῦ· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : τις (ἐστιν) ἐκεῖνος, ὄντιν' ἀ θεσπιέπεια Δελφίς πέτρα εἶπε τελέσαντ' ἄρρητ' ἀρρήτων φονίσιτι (φονικαῖς) χερσίν; ὥρα (ἐνν. ἐστὶν) = εἶναι καιρός. **δελλάς** - δος = ταχεῖα, λέγεται περὶ ἵππων τρεχόντων ὅπως ἡ θύελλα (ἀελλα). **σθεναρώτερον** = ἴσχυρότερον· ἐδῶ σημ. ταχύτερον. **ἔπενθράψκω** = ἐφορμῶ (τὸ ἀπλοῦν ρῆμα θρψκω, ἀόρ. β' ἔθορον, ἔξ οὖ θούριος, σημ. πηδῶ). **πυρὶ καὶ στεροπαῖς σχῆμα** ἐν διὰ δυοῖν = κεραυνίῳ πυρὶ, πυρφόρῳ κεραυνῷ, προσδιορίζεις ὡς ὀργανικ. δοτ. τὸ ἐνοπλος, γενέτας σημ. πατήρ καὶ υἱός· ἐδῶ σημ. τὸ δεύτερον. **Κῆρες** = μοῖραι τοῦ θανάτου· ἐδῶ εἶναι αἱ Ἐρινύες, ἐπιζητοῦσαι τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως τοῦ Λαίου. **ἄναπλάκητοι** = ἀναμπλάκητοι (παρελείφθη τὸ μ λόγῳ τοῦ μέτρου· γίνεται ἐκ τοῦ α στερητικοῦ καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀόρ. β' ἀμπλακεῖν = ἀμαρτῆσαι) = αἱ

ούδέποτε ἀποτυγχάνουσαι τοῦ σκοποῦ των. δειναί κατηγορούμ. τοῦ Κῆρες.

'Αντιστρ. α' (473 - 482)

Λεξιλογικαί. ἔλαμψεν = ἐφώτισεν, ἐδήλωσεν ἡ ἥχησε λαμπρῶς καὶ εὐκρινῶς. γάρ ἐπεξηγεῖ τὸν τρόπον τῆς διώξεως ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. **νιφρέις** = χιονοσκεπής. φάμα = ὁ χρησμὸς ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἔλαμψε γάρ φάμα (ἀπὸ) τοῦ νιφρέοντος Παρν. πάντα (Θηβαῖον) ἰχνεύειν τὸν ἄδηλον (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾶ** ἐνν. ὁ ἄδηλος ἀνὴρ, ὁ φονεύς. γάρ αἰτιολ. τὸ ἴγνει. **ὑπ'** ἀγρίαν **ὅλαν** = εἰς τὰ ἄγρια δάση. μελέω ποδὶ = μὲ τὸν δυστυχῆ του πόδα (ἐνεκα τῆς διαρκοῦς διώξεώς του). **χηρεύω** = ζῶ εἰς τὴν μοναξιάν, στεροῦμαι τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. **μεσόμφαλα** = εὑρισκόμενα εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς (τὸν ὄμφαλὸν τῆς γῆς). καθ' ὑπαλλαγὴν εἶπε τὰ μαντεῖα μεσόμφαλα ἀντὶ τοῦ τόπου, ὅστις εὑρίσκετο εἰς τὸν ὄμφαλὸν τῆς γῆς. **ἀπονοσφίζων** = ἀπομακρύνων ἀφ' ἔσυτοῦ, ἀποφεύγων. **αἱεὶ** **ζῶντα** = πάντοτε ἵσχυοντα, ἔχοντα αἰώνιον κῦρος. **περιποτῶμαι** = περιπίπταμαι. 'Ἐν δῃλη τῇ ἀντιστροφῇ γίνεται παρομοίωσις τοῦ φονέως πρὸς ταῦρον, ὑπὸ οἰστρου κεντούμενον καὶ φεύγοντα, ἵνα κρυφθῇ· ὁ οἰστρος παρομοιάζεται πρὸς τὸν χρησμὸν καὶ τὰ μαντεύματα.

Πραγματικαί. Ὁ χορός, ἀκούσας εἰς τὸ τέλος τὸν διάλογον καὶ τὴν στιχομυθίαν τοῦ Οἰδίποδος καὶ Τειρεσίου, δὲν κάμνει λόγον περὶ τοῦ μάντεως, ἀλλὰ προτιμᾷ ἐν τῇ α' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ νὰ κάμη μνείαν περὶ τοῦ χρησμοῦ καὶ μόλις ἐν τῇ β' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ ὅμιλει περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **Δελφὶς πέτρα** εἶναι ὁ ὑπεράνω τῶν Δελφῶν ἀπότομος βράχος, αἱ Φαιδριάδες πέτραι, παρὰ τὰς ὁποίας ἔκειτο ἡ Κασταλία πηγὴ καὶ τὸ μαντεῖον. **πυρὶ** καὶ **στεροπαῖς**· λέγει κεραύνιον πῦρ, ἐπειδὴ ὁ Ἀπόλλων ἐρμηνεύει τὴν θέλησιν τοῦ Διός καὶ ἔκτελεῖ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὅπλίζεται μὲ τὸ ὅπλον τοῦ πατρός, τὸν κεραυνόν. **Κῆρες**· αἱ μοῦραι τοῦ Θανάτου παρίστανται ἐδῶ ὡς θεότητες τιμωροί, ὡς Ἐρινύες, αἱ ὁποῖαι ζητοῦν νὰ τιμωρήσουν τὸν φονέα τοῦ Λαίου. **μεσόμφαλα μαντεῖα**· ἐπιστένετο δτὶ τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἔκειτο εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ δτὶ δ Ζεὺς ἀπέλυσεν ἐξ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δύο ἀετούς κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, οὗτοι δὲ πετάξαντες συνηγτήθησαν

εἰς τοὺς Δελφούς, ὅπου μνημεῖον ἐκ λευκοῦ λίθου σχήματος ἡμίσφαιρίου, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐδείκνυε τὴν θέσιν τῆς συναντήσεως. Τοῦτο ἐλέγετο δόφαλός.

Στροφ. β' (483 - 497)

Λεξιλογικαί. δεινὰ ταράσσει = φοβεράς σκέψεις ἐν τῇ ψυχῇ του ἀνακινεῖ, ἔξεγείρει. οἰωνοθέτης = ὁ δρίζων τὴν σημασίαν τῶν οἰωνῶν, ὁ οἰωνοσκόπος. οὔτε δοκοῦντα οὔτ' ἀποφάσκοντα = οὔτε πιθανὰ (πιστευτὰ) οὔτε ἀπίθανα (ἀπίστευτα). δρῶν μετ. αἴτιολ. ἐνθάδε = ἐν τῷ παρόντι. ὅπίσω = ἐν. τῷ παρελθόντι. νεῖκος = φιλονικία. ἔκειτο = ὑπῆρχε. τανῦν = μετά τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. πρὸς δτού δὴ (ἐνν. νείκους) = ἀπὸ τοῦ ὄποιου ἀκριβῶς ἔκαινῶν (ὅρμωμενος). βασάνω πίστιν ἔχων = ἀποδίδων εἰς αὐτό, ὡς εἰς ἀπόδειξιν, πίστιν. ἐπίδαμος φάτις Οἰδίπόδα = ἡ ὑπάρχουσα παρὰ τῷ λαῷ φήμη περὶ τοῦ Οἰδίποδος. εἴμι ἐπί... νὰ ἐπέλθω κατά. Λαβδακίδας δοτ. χαριστική. ἀδήλων θανάτων γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἐπίκουρος θανάτων ποιητ. πληθ. ἀντὶ τοῦ ἐνικ. θανάτου.

Αντιστρ. β' (498 - 512)

Λεξιλογικαί. ξυνετὸς = σοφός. πλέον φέρομαι = ὑπερέχω, ὑπερβάλλω. ἡ φράσις πλέον φέρομαι ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ἀγώνων. σοφία δοτ. ὄργαν. παραμείβω = ὑπερτερῶ. μέμφομαι = κατηγορῶ. κατάφημι = λέγω ναί, ἐπιδοκιμάζω. ἐπ^ο αὐτῷ, ἀντὶ : ἐπὶ τοῖς Θηβαίοις, ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος προσῆλθεν, ἵνα λύσῃ τὸ αἰνιγμα, ὁ κίνδυνος ἐκ μέρους αὐτῆς κατ' αὐτοῦ κυρίως ἐστρέφετο. βασάνω = ἐν τῇ δοκιμασίᾳ του. ἥδυπολις = εὐχάριστος εἰς τὴν πόλιν. τῷ = διὰ ταῦτα. δσφλισκάνω κακίαν = δοφλισκάνω δίκην κακίας = θεωροῦμαι κακός· ὅμοιώς λέγεται δοφλισκάνω μαρίαν, δυσσέβειαν, αἰσχύνην κτλ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (513 - 648)

α') 513 - 531)

Λεξιλογικαί. Ο Κρέων ἔρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου, διότι δὲν ἦτο σύνοικος τοῦ Οἰδίποδος, ὃς διαφαίνεται καὶ κατωτέρω ἐν τῷ στίγμῃ 533. πολῖται = συμπολῖται. πεπυσμένος (πυνθάνομαι) αἴτιολ. μετ' κατηγορεῖν = κατηγοροῦντα λέγειν. ἀτλητῶ ἐκ τοῦ ἀτλητοῦ (ἀ-τλάω = ὑπομένω) = ἀδυνατῶ νὰ ὑπομείνω, δυσανασχετῶ.

μακραιών = μακροχρόνιος. φέροντι μετ. ὑποθ. βάξις (ἐκ ῥ. βάξω = λέγω, ὁμιλῶ) = λόγος, κατηγορία. εἰς ἀπλοῦν = εἰς μικρὸν, πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ κατωτέρω εἰς μέγιστον. ἐν πόλει = ἐνώπιον τῶν πολιτῶν. μὲν δὴ = μὴν δὴ = ἀλλὰ βεβαίως. ηλθε = ἔξεφράσθη. δργῆ βιασθὲν ἀν μᾶλλον ἡ γνώμη φρενῶν = τὸ ὄποιον θὰ προεκλήθη μᾶλλον ἐκ στιγμιαίας δργῆς παρὰ ἔξ ἐνδομύχου πεποιθήσεως. ἔφάνθη = ἤλθεν εἰς φῶς. τοὺς λόγους. ἔθηκε τὸ ὅρθρον διὰ νὰ δηλώσῃ τοὺς γνωστοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου, τοὺς λεχθέντας ἀνωτέρω ὑπ' αὐτοῦ, οἶδα δ' οὐ. ἐτέθη ἡ ἀρνησίς μετὰ τὸ ῥῆμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθέσεως. τίνι γνώμη = μὲ ποίαν πρόθεσιν. ὁ χορὸς ώμολόγησεν μὲν ὅτι ἐλέγοντο, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ οἶδα δ' οὐ γνώμη τίνι διὰ νὰ μετριάσῃ τὴν κακὴν ἐτύπωσιν τοῦ Κρέοντος καὶ τὴν δργὴν αὐτοῦ. ἔξ δμμάτων δρθῶν = μὲ ἀνοικτὰ (μὴ ταραγμένα) μάτια. ἔξ δρθῆς φρενὸς = μὲ ἥρεμον νοῦν. ἐπίκλημα (ἐπικαλέω) = κατηγορία. δδε = ἵδού.

Πραγματικαί. τύραννος. ἐνέχει ἡ λέξις αὕτη προσβλητικὴν ἔννοιαν διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὑποδηλοῦσα, ὅτι οὗτος δὲν εἶναι κληρονομικῷ δικαιώματι βασιλεύς. **ταχ'** ἀν βιασθέν... ὁ χορὸς πάντοτε ἀποβλέπει εἰς συμβιβασμούς καὶ καταπράγνυσιν τῶν δργίζομένων. **&** γάρ δρῶσιν οἱ κρατοῦντες οὐχ δρῶ. τοῦτο εἶναι πολὺ δουλοπρεπές. **ἔξ δμμάτων δρθῶν.** ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ τὸν διαφωτίσῃ ὁ χορὸς περὶ τῶν προθέσεων τοῦ Οἰδίποδος, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νὰ μαντεύσῃ αὐτὰς ἐκ τῆς ἔξωτερηκῆς ὅψεώς του καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ περὶ τοῦ βλέμματός του, διότι ἐν αὐτῷ κατοπτρίζεται ἡ ψυχή.

β') 532 - 633

Λεξιλόγιον. οὗτος σὺ = ἐσύ (διαφαίνεται τὸ δργίλον ὕφος τοῦ Οἰδίποδος, διὰ τοιούτων δὲ προσφωνήσεων ἔξεδηλοῦτο παρ' ἀρχαίοις ἐχθρότης καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ λέγοντος). **τόλμης** = θράσους καὶ ἀναιδείας. **φονεύς.** ἀφ' οὖ δ Κρέων κατὰ τὴν γνώμην σοῦ Οἰδίποδος ὑπέβαλεν εἰς τὸν Τειρεσίαν νὰ τὸν θεωρήσῃ φονέα τοῦ Λατοῦ, κατ' αὐτὸν ἄρχι εἶναι φονεύς του, διότι δ φονεύς τοῦ Λατοῦ θὰ ἐφονεύετο. **τοῦδε τάνδρος** = ἐμοῦ. **ἐναργῆς** = ὀλοφάνερος. **ώς οὐ γνωριῶμι** = ὅτι δὲν θὰ ἀποκαλύψω ἔξαρτάται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς προηγ. μετοχ. ἵδων ὑπονοούμενης κατὰ ζεῦγμα συνωνύμου μετοχ. ὑπολαβών, νομίσας. **προσέρπω.** = δολίως πλησιάζω, ἔρχομαι ὑπούλως (μεταφορ. ἀπὸ τῶν

ծφεων). ἀλέξομαι μέλλ. τοῦ ἀλέξω = ἀποκρούω. ὡς οὐ γνωριοῖμι ή οὐκ ἀλέξοιμην ἀναπτύσσουσι κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ἡτοι κατὰ σχῆμα χιαστόν, τὰ προηγούμενα δειλίαν ἥ μωρίαν. ἔγχείρημα = ἐπιχείρημα. δ = ἥ. οἰσθ' δ ποίησον ; = οἰσθ' δ χρή σε ποιεῖν ; τίθεται δηλ.. παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς μετὰ τὴν ἐρώτησιν οἰσθ' δ ἥ προστατκτικὴ ποίησον πρὸς δήλωσιν συμβουλῆς. ἀντὶ = ἔναντι, εἰς ἀπόκρισιν. αὐτὸς = δ ἵδιος, μόνος σου. βαρὺν = ἀντιπαθητικόν, φορτικόν ἥ σειρὰ τῶν λέξεων : ἄκουσόν μου νῦν πρῶτ' ὡς ἔρω (πῶς θὰ ἔξηγήσω). τοῦτ' αὐτὸς ἐπαναλαμβάνονται αἱ αὐταὶ λέξεις τοῦ Κρέοντος διὰ νὰ σκώψῃ αὐτόν. αὐθαδία = αὐταρέσκεια, αὐθαιρεσία. κακῶς δρῶ σημαίνει δ, τι καὶ τὸ κακῶς ποιῶ παθητ. τὸ κακῶς πάσχω. ὑπέχω δίκην = δίδωμι δίκην = τιμωροῦμαι. τὴν δ. = τὴν προσήκουσαν, τὴν ἐπιβεβλημένην. σοὶ ποιητ. αἴτ. τοῦ εἰρῆσθαι. ἔνδικα = δίκαια, δρθά. σεμνόμαντις = σεμνός, σοβαρὸς μάντις (εἰρων.). ἐπὶ τὸν = ἵνα καλέσῃ αὐτόν. τῷ βουλεύματι = τῇ συμβουλῇ (προσδιορ. τοῦ κατά τι). χρόνον διακόψαντος τοῦ Κρέοντος, δ Οἰδίπους δὲν προσέθηκε τὸ ρῆμα, ὅπερ θὰ ἥτο παθητικόν. ἔρρει (ίστορ. ἐνεστὼς) = ἔγινεν ἀφαντος. θανατίμω χρειρώματι = μὲ βίαιον θάνατον. μακροὶ παλαιοὶ τε (ἀντὶ ἐνικοῦ ἀριθ.) = ἀπὸ πολλοῦ ἀρχίσαντες καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκταθέντες· ἔδῶ εἰναι σύμπτυξις δύο προτάσσουν· ἀντὶ : μακρὸς παλαιὸς τ' ἀν χρόνος εἴη, εἰ μετρηθείη. τότε, δτε δηλ. ἐφονεύθη δ Λάτιος. εἰμι ἐν τινι = ἀσχολοῦμαι εἰς τι (ὅμοιως λέγεται ἐν φιλοσοφίᾳ, ἐν λόγοις εἰμί). σοφός γε (τὸ γε βεβαιωτ.). οὔκουν.... ἥ σειρὰ τῶν λέξεων: οὐδαμοῦ (ἐμνήσατό σου) ἐμοῦ γε (= τούλαχιστον) ἐστῶτος πέλας (παρόντος ἐμοῦ). παρέσχομεν = ἐκάμαμεν τὴν ὁφειλομένην ἔρευναν (ἥ πρόθεσις παρὰ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ρήματος). σόφος εἰρωνεύεται τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν ἐν στίχ. 563 σοφός γ' δμοίως κ.λ.π. τάδε δηλ. τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεύνης περὶ τοῦ ποῖος ἥτο δ φονεύς. ἐφ' οἶς = ἐπὶ τούτοις, δι' α. φρονῶ = γνωρίζω. φιλῶ = συνηθίζω. δθούνεκα = δτι. ξυνέρχομαι = ἔρχομαι εἰς συνεννόησιν (τί λόγος εἰναι ἔδω); τὰς ἐμάς (ἀντὶ γεν. ὑποκειμ.). Λατίου γεν. ἀντικειμ. δισφθοραὶ = φόνος· ἥ ἐρμηνεία : δτι ἐὰν δὲν εἴχεν ἔλθει εἰς συνεννόησιν μὲ σέ, οὐδέποτε ἥθελεν ὄμιλήσει περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λατίου, δτι ἔγινεν ἀπὸ ἐμέ. αὐτὸς = μόνος σου. ταῦθ' = κατὰ τὸν ἵδιον τρόπον. ἀπερ = καθ' δν ἀκριβῶς. ἐκαμθάνω (ἥ πρόθ. ἐκ ἔχει ἐπιτατικὴν σημασίαν). γήμας

ἔχεις εἶναι περίφρ. παρακειμένου, συνήθης παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ σημ. διάρκειαν ἐνεργείας = ἔχεις σύζυγον. **ἀνιστορῶ** = ἐρωτῶ νὰ μάθω. **ἄρχεις** δ' ἔκεινη ταῦτα, γῆς ἵσον νέμων; = ἄρχεις δὲ ἐπὶ τῆς χώρας τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μὲ ἔκεινην, ἀποδίδων ἵσας τιμᾶς καὶ εἰς αὐτὴν; **ἄν** = ἀ ἄν. **κομίζομαι** = λαμβάνω. **ἱσοῦμαι** = εἰμαι ἵσος ὡς πρὸς τὴν τιμήν. **σφῶν** = ὑμῖν (δοτ. προσ. ἀντωνυμ. β' προσ.). **τρίτος** ἐτέθη κατὰ πλεονασμόν. **ἐνταῦθα** γάρ δὴ = εἰς αὐτὸν ἀκριβῶς (δηλ. ἀν καὶ ἐτιμᾶσσο ἐξ ἵσου μὲ ἡμᾶς, ὅμως ἐπιβουλεύεσσαι τὴν ἔξουσίαν μου). **κακός** = ἀπιστος. **οὐκ**, ἐνν. φαίνομαι κακός φίλος. **εἰ διδοίης** γε σαυτῷ λόγον = ἐὰν βέβαια σκεψθῆς κατὰ σεαυτόν. **εἴ τινα...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **εἰ δοκεῖς** ἐλέσθαι ἀν τιν' ἄρχειν ξύν φόβοισι μᾶλλον ἢ ἄρχειν ἀτρεστον εύδοντα. **ἀτρεστος** (ἀ-τρέω = φοβοῦμαι) = ἀφοβος. **εὔδω** = κοιμῶμαι. **ἔγώ** μὲν οὕτ' αὐτὸς ἴμειρων ἔψυν εἶναι μᾶλλον τύραννος ἢ τύραννα δρᾶν = ἔγώ τούλαχιστον οὕτε δ' ἕδιος ἐπόθησα ἐκ φύσεως νὰ εἰμαι μᾶλλον τύραννος πρὸς νὰ ἔχω βασιλικὴν ἔξουσίαν. **ἔχειν** προσδιορ. ἀναφορᾶς. **πᾶσι χαίρω** = ὅλοι μοῦ λέγουν χαῖρε, ὅλοι μοῦ εἶναι ἀντικείμενον χαρᾶς. **ἀσπάζομαι** = χαιρετίζω. **νῦν** τρεῖς φοράς ἐπαναλαμβανόμενον ἔξαριτε τὴν λόγῳ τῆς ἔξαιρετικῆς θέσεώς του συσσώρευσιν τόσων ἀγαθῶν. **ἔκκαλῶ** = καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικώτερον καὶ ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον εἶναι τὸ ἔκκαλοῦσι = ἔρχονται καὶ κτυποῦν τὴν πόρτα μου καὶ μὲ καλοῦν). **ἄπαν** (ἐνν. οὐ ἔχουσι χρείαν). **ἐνταῦθα** (ἐν τῷ ἔκκαλεῖν ἐμέ). **ἔνι** = ἔγκειται. **κεῖνα** τὴν ἔξουσίαν μετὰ τῶν δυσαρέστων συνθηκῶν αὐτῆς. **τάδε** σημ. τὴν παροῦσαν θέσιν μου μετὰ τῶν εὐεργέτημάτων αὐτῆς. **οὐκ ἄν...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **νοῦς καλῶς φρονῶν** οὐκ ἄν γένοιτο νοῦς **κακός** = νοῦς ὑγιῶς κρίνων τὰ πράγματα δὲν δύναται νὰ γίνῃ κακός (μοχθηρός), νὰ ἐνεργήσῃ δηλ. ἐνατίον τοῦ συμφέροντάς του. **τῆσδε τῆς γνώμης** (δηλ. τοῦ λαβεῖν ἔκεινα ἀφεῖς τάδε). **ἄν τλαίην** = ζήθελον τολμήσει, ἐνν. ἀντικείμ. δρᾶν ἐκ τοῦ δρῶντος. καὶ ἔλεγχον τῶνδε προεξαγγελ. παράθεσις εἰς τὴν ἐπομένην πρότασιν πεύθου κλπ.= καὶ πρὸς ἔλεγχον αὐτῶν δὰ (ποὺ λέγω). **πεύθομαι** = πληροφοροῦμαι· ἔδω: ζητῶ νὰ μάθω ποιητ. τύπος τοῦ παρὰ τοῖς πεζοῖς πυνθάνομαι. **Πυθώδε πεύθου** παρήχησις. **τὰ χρησθέντα** = τὰ χρησμοδοτηθέντα, πρόληψης. **τοῦτ'** ἄλλο ἀντὶ τοῦτο δέ = ἀφ' ἐτέρου δέ. **τερασκόπος** = τερατοσκόπος = ὁ μάντις. λαβῶν ἀφ' οὐ μὲ πιάσης· ἡ δὲ φρ. **κτάνης λαβῶν** ἰσοδυναμεῖ πρὸς

τὸ παρ' ἡμῖν : πιάσε με καὶ σκότωσέ με. γνώμη δ' ἀδήλω = ἐπὶ τῇ βάσει δὲ γνώμης ἀναποδείκτου. χωρὶς = αὐθαιρέτως (χωρὶς νὰ ἔρωτήσης ἄλλους). αἰτιῶ προσταχτ. τοῦ ὁ. αἰτιάματι-ῶματι. μάτην = ἀβασανίστως, ἀνεξετάστως. ἵσον καὶ = ἵσον πρός. ἐκβαλεῖν = ἀπολέσαι. χρόνος = μακρὸς χρόνος. εὐλαβουμένω (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν κρίσιν ἔκεινου, δόστις προσέχει. φρονεῖν προσδιορ. ἀναφορ. εἰς τὰ : ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς· ἡ ἔννοια εἶναι : διότι ἔκεινοι, οἱ ὅποιοι εἶναι ταχεῖς εἰς τὰς ἀποφάσεις των, δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς (ἀλάθητοι) εἰς τὰς σκέψεις των. ταχύς τις κατηγορηματικῶς λαμβάνεται τοῦτο = ταχέως πως. ταχὺν δεῖ κάμε βουλεύειν πάλιν (= ἀντεπιβουλεύειν) = ἀντιθέτως πρέπει ταχέως καὶ ἐγὼ νὰ λαμβάνω ἔναντίον του τὰ ἐπιβαλλόμενα πρὸς ἄμυνάν μου μέτρα. ἡσυχάζων = ἀδρανῶν, μὴ λαμβάνων τὰ προσήκοντα μέτρα. τὰ τοῦδε = τὰ σχέδια, οἱ σκοποὶ αὐτοῦ ἐδῶ. Ἡ (ἐνν. χρήζεις). ἥκιστα = οὐδόλως. ὅταν προδείξης = ὅταν πρότερον (πρὸ τοῦ θυνάτου μου)... οἴόν ἔστι τὸ φθονεῖν = ὅποιού εἴδους εἶναι, εἰς τί συνίσταται ὁ ἔναντίον σου φθόνος μου. οὐ πιστεύω = δὲν ὑπακούω. οὐ γάρ ἐνν. τὸ οὐχ ὑπείξω... τὸ γοῦν ἐμὸν (ἐνν. εὖ φρονῶ) = ὅσον ἀφορᾶ τούλαχιστον εἰς τὸν ἔαυτόν μου σκέπτομαι ὅρθως = τούλαχιστον τὸ συμφέρον μου γνωρίζω καλῶς. ἀλλ' ἔξ ἵσου δεῖ κάμὸν = δεῖ σε καὶ τὸ ἐμὸν εὖ φρονεῖν (δηλ. ὁ Οἰδίπους ὥφειλεν ὡς δίκαιος βασιλεὺς καὶ ὡς συγγενῆς νὰ σκεφθῇ καὶ διὰ τὸ ἰδικόν του συμφέρον). εἰ δὲ ξυνίης μηδέν ; = ἀν δὲ δὲν ἔννοης τίποτε, ἀν πλανᾶσαι ; ἀρκτέον = δεῖ σε ἀρχεσθαι. καιρίαν ἐπιτρημ. κατηγορ. = ἐν καιρῷ, εἰς κατάλληλον περίστασιν. κάμοι πόλεως μέτεστι = καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς πόλεως, καὶ ἐγὼ ἔχω δικαιώματα ἐπὶ τῆς πόλεως. εὖ τίθεμαι = διευθετῶ, τακτοποιῶ.

Πραγματικαὶ. ἕνευ πλήθους καὶ φίλων· διὰ μὲν τοῦ πλήθους ἔννοεῖται ὁ στρατός, διὰ δὲ τῶν φίλων οἱ πολιτικοὶ φίλοι, τὸ πολιτικὸν κόρματα. ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν... τραγ. εἰρωνεία· χωρὶς νὰ θέλῃ ὁ Οἰδίπους προλέγει ἔκεινο, τὸ ὅποιον θὰ πάθη βραδύτερον ὁ Ἱδιος, στίχ. 614. χρόνος δίκαιον ἄνδρα... καὶ ἀληθῶς ὁ κακὸς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τοιοῦτος καὶ ἐκ μιᾶς μόνον κακῆς πράξεως, ἀλλὰ διὰ νὰ σχηματίσωμεν ἀντίληψιν, δτι εἶναι τις ἀγαθός, ἀπαιτεῖται μακρὰ παρακολούθησις καὶ δοκιμασία πρὸς διάγνωσιν αὐτοῦ. Ὡ πόλις πόλις. Νομίσας ὁ Κρέων, δτι ὁ Οἰδίπους καλεῖ τὴν πόλιν εἰς

βοήθειαν, ἀποκρίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι πολίτης καὶ ἔχει δικαιώματα νὰ προστατευθῇ ὑπὸ τῆς πόλεως.

γ') 634 - 648

Λεξιλογικαὶ. στάσις γλώσσης = ἕρις γλώσσης, γλωσσομαχία. **ἄβουλος** = ἀλόγιστος, ἀπερίσκεπτος. **ἔπαιρομαι** = ἐγέρω. **κινῶ** = ἀνακινῶ. **νοσούσης**, μετ. ἐνδοτ. **ἴδια κακὰ** = ἀτομικὰ πάθη. **οὐκ εἰ;** (μέλλ. τοῦ εἴμι) = δὲν θὰ ὑπάγης; = πήγαινε, διότι ἡ ὁριστ. μέλλ. ἐν ἀποφατικῇ ἐρωτήσει τίθεται ἀντὶ προστατ. καὶ σημαίνει ἔντονον προσταγήν. **μηδὲν** = μηδανινόν, ἀσήμαντον. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : καὶ οὐ μὴ τὸ μηδὲν ἐσ μέγ' ἄλγος οἴσετε; **ἀποκρίνω** = ἀποχωρίζω, ἐκλέγων. ἦ γῆς ἀπῶσαι κλπ. Ἀνωτέρω ὁ Οἰδίπως ἤξιώσει τὸν θάνατον τοῦ Κρέοντος, ἥδη δὲ ὁ τελευταῖος οὗτος προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ μετριασμὸν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, διὰ νὰ προδιαθέσῃ τὸν Οἰδίποδα εἰς ὑποχώρησιν ὑπὲρ τῆς ἔξορίας του, διότι δέχεται ὁ Οἰδίπους, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ξύμφημι. **τούμδον σῶμα** = ἐμέ. **σὺν τέχνῃ κακῇ** = μὲ δόλια τεχνάσματα. **ὄνταιμην** (εὔκτ. ἀορ. τοῦ ὅμη. ὄνταιμαι = ὀφελοῦμαι) νὰ μὴ χαρῶ (ἐνν. τὴν ζωήν μου), νὰ μὴ σώσω. **νυν** συλλογιστικός. **ἀραιός** = ἐπικατάρατος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἄλλ'** **ὅλοίμην** **ἀραιός**, **εἴ** σε δέδρακά τι ὃν **ἔπαιτῷ** με δρᾶν. **τὸν δ'** **ὅρκον**· τὸν δμοθέντα ἀνωτέρω, διότι οἱ ὅρκοι εἴτε ὀμονύοντο ἐν δνόματι τῶν θεῶν εἴτε μή, ἔπρεπε νὰ τηρῶνται, ἐφ' ὅσον ἐτέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν, οἱ δὲ ἐπίορκοι ἐτιμωροῦντο ὑπ' αὐτῶν.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ

Στροφὴ (649 - 677)

Λεξιλογικαί. πιθοῦ = πείσθητι· αἱ μετχ. θελήσας... φρονήσας συναρθεῖσαι μετὰ τῆς προστακτικῆς **πιθοῦ** ἔχουν καὶ αὖται προστακτικὴν ἔννοιαν. σημαίνουν : δεῖξον καλὴν θέλησιν καὶ δρθῆν σκέψιν. **εἰκάθω** ὑποτ. τοῦ ἀορ. εἴκαθον, ἐκτενεστέρου τύπου τοῦ εἴκω = ὑποχωρῶ· τίνος εἴδους ὑποτακτικὴ εἶναι; **νήπιος** (νή + ἔπος) = μικρός, ἀνάλιος λόγου. ἐν **ὅρκῳ** προσδιορ. τοῦ δργάνου = δι' ὅρκου (δεδεμένον), ὥστε νὰ εἶναι ἴσχυρός. **καταιδοῦμαι** = σέβομαι. **τί φήσις** = τί ἔννοεῖς. **ἔναγης** = ὁ διατελῶν ὑπὸ τὸ βάρος ἄγους (μιαροῦ ἐγκλή-

ματος) και ἐπομένως ἀνόσιος: ἐνταῦθα ὅμως ἵσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἀνωτέρῳ ἀραῖος = δεδεμευμένος δι' ὄρκου, ἀγνός. ἐν αἰτίᾳ βάλλω = αἰτιῶμαι, ἐνοχοποιῶ· τὸ ἀπαρέμφ. βαλεῖν ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. φημὶ καὶ διὰ τοῦτο τίθεται ἀντὶ προστακ. αἰτία ἀφανῆς λόγων = κατηγορία ἀσαφῆς, στηριζομένη εἰς λόγους (καὶ οὐχὶ εἰς τὰ πράγματα). νῦν = νύν. ἐπίσταμαι = γνωρίζω καλῶς, τὸ δὲ εὗ πλεοναστικῶς κεῖται· ἡ ἐννοια τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἶναι: ὅταν ὁ χορὸς θεωρήσῃ ἀθῷον τὸν Κρέοντα ὡς πρὸς τὰς εἰσηγήσεις του εἰς τὸν Τειρεσίαν περὶ ἐνοχῆς τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι τὸ αὐτὸς ὡς ἐὰν θεωρῇ τὸν Οἰδίποδα φονέα καὶ θέλῃ τὴν καταστροφήν του, διότι κατὰ τὸν χρησμὸν ἦτο ἀνάγκη ὁ τὸν Λάιον φονεύσας ἢ νὰ φονευθῇ ἢ νὰ ἐξορισθῇ πρὸς σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ. οὐ τόν, πολλάκις ἐπὶ ὄρκων παραλείπ. τὸ μά. πρόμος = πρῶτος. ἀθεος, ἀφιλος = ἐγκαταλελειμμένος ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ τῶν φίλων. ὅ, τι πύματον συστ. ἀντικ. τοῦ δλοίμαν = εἴθε νὰ ὑποστῶ τὸν χείριστον τῶν θανάτων. φρόνησις = ἰδέα. φθίνουσα (ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ). τρύχω = κατατρύχω, βασανίζω. προσάψει (προσάπτω) ἀμεταβ. = θὰ προστεθοῦν. ἵτω = ἀπελθέτω ἐλεύθερος. τὸ σὸν στόμα = σέ, κατόπιν τῶν λεχθέντων σου. ἐλευνὸς = ἀξιολύπητος. στυγήσεται, παθ. = στυγηθήσεται = μισθηθήσεται. στυγνός, ἔχει ἐνεργ. σημ. = θὰ φέρης βαρέως τὸ πρᾶγμα ἐν τῇ ψυχῇ σου. φύσις = χαρακτήρ, ἴδιοσυγκρασία. ἀλγισται αύταις = αἰσθάνονται μέσα των μεγίστην λύπην. ἐκτὸς εἱ = θὰ ἀπέλθης ἐκτὸς τῆς περιφερείας τῶν ἀνακτόρων. τυχών σου = ἀφ' οὐ σὲ εὔρον. τυχών σου ἀγνῶτος = ὑπὸ σοῦ παραγνωρισθείς. ἐν δὲ τοῖσδ' ἵσος = κατὰ τὴν κρίσιν δὲ τούτων ἐδῶ ὁ αὐτὸς κατὰ τὸν χαρακτῆρα, ὅπως καὶ πρωτύτερα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ὁ δὲ Οἰδίπους παραμένει μόνος σύννους.

'Αντιστροφὴ (678 - 697)

Λεξιλογικαί. μέλλω = βραδύνω. ήτις ἡ τύχη (πλαγ. ἐρώτ.) = ποῖον ἦτο τὸ συμβάν (ποία ἡ αἰτία τῆς ἔριδος). Τοῦτο θέλει νὰ μάθῃ ἡ Ἰοκάστη καὶ λόγω τῆς γυναικείας περιεργίας καὶ διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς ἔριδος. δόκησις λόγων = ὑπόνοια στηριζομένη εἰς λόγους (προκύψασα ἐκ τῆς συζητήσεως). ἀγνώς = παραγνωρίζουσα τὴν ἀλήθειαν, τὰ πράγματα· ἐπομένως = ἀβάσιμος (δηλ. ἐπῆλθε παρανόησις). ηλθεν = ἔξεφράσθη. δάπτω =

πειράζω, βλάπτω, τὸ μὴ ὑδικον = ἡ μὴ δικαία κατηγορία. ναίχι = ἔκτεταμένος τύπος τοῦ ναί, ὅπως παρ' ἥμιν ναιῖσκε. ἄλις ἐπίρρ. = ἀρκετά. γᾶς προπονουμένας = ἐνῷ ταλαιπωρεῖται ἡ χώρα ἐκ προηγουμένων δεινῶν· ἡ σειρὰ τῶν λέξ. ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ μένειν, ἔνθα ἔληξεν γᾶς προπονουμένας ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἄλις δηλοῦ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τοῦ χοροῦ νὰ λήξῃ ἡ φιλοκικία. ἵν' ἥκεις = ποῦ ἔφθασες, εἰς ποῖον σημεῖον κατήντησες (πλαγ. ἐρώτ., ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὄρφεως). παρήμι = παραμελῶ, ἀδιαφορῶ. τοῦμδὸν = τὸ δίκαιον μου, τὸ ἰδικόν μου συμφέρον. καταμβλύνω = ἔξασθενῶ. κέαρ (τὸ) κῆρ = καρδία = τὴν πρός σε ἀγάπην μου. παραφρόνιμος = παράφρων. ἄπορος ἐπὶ φρόνιμα = ἀνίκανος (ἀκατάληλος) εἰς πᾶν φρόνιμον. πεφάνθαι μ' ἀν = δτι πεφασμένος ἀν εἴην = δτι ἥθελον φάνη, δειχθῇ. εἰ σε νοσφίζομαι (ὑπόθ. καθ' ὁριστ. ἀντὶ εὔκτ.) = ἀν σὲ ἀπομακρύνω ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἀν σὲ ἐγκαταλείπω. ἐν πόνοισιν = ἐν μέσῳ τῶν βασάνων, τῶν δοκιμασιῶν της. δς τ' οὔρισας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. ἀλύω καὶ ἀλύω = εἶμαι ταραγμένος ἐκ λύπης, εἶμαι ἔκτὸς ἐμαυτοῦ. οὐρίζω (ἐκ τοῦ οὐρος = οὔριος ἀνεμος) = φέρω εἰς οὔριον ἀνεμον, διευθύνω καλῶς. κατ' ὀρθὸν = αἰσίως, ἀσφαλῶς. εὐπομπος ἔχει ἐνεργ. σημ. = ἀγαθὸς ὁδηγός, κυβερνήτης (ἐνταῦθα ὁ χορὸς προσπαθεῖ νὰ πραῦνη τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως).

Πραγματικαί. **"Αλιον.** Οἱ ἀρχαῖοι ὄρκιζόμενοι ἐπεκαλοῦντο συνήθως τρεῖς θεούς, τὸν Δία, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα: διὰ τοῦτο παρ' Ὁμήρω συχνὰ ἀπαντῶμεν τό: αἱ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ **"Απολλον.** ἐνταῦθα δι' ἐπικαλεῖται τὸν Ἀπόλλωνα, δόποῖος ἐποπτεύει καὶ πάντα γινώσκει, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ἔξωτερικεύει ἐνδόμυχον ψυχικὴν διάθεσιν. **τοῖς πάλαι κακοῖς**: αὐτὰ εἶναι διλοιμὸς καὶ αἱ ἐκ τούτου συμφοραὶ τῆς πόλεως.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (698 - 862)

α') 698 - 725

Λεξιλογικαί. κάμε: ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται: ὅτου ποτὲ πράγματος = διὰ τίνα ἄρα γε αἰτίαν. μῆνιν στήσας ἔχεις = ἔχεις μηνίσει, ἔχεις ὀργισθῇ. **Κρέοντος** (ἡ γεν. ἐκ τοῦ λεκτ. ἐρῶ)

= διὰ τὸν Κρέοντα ἡ μῆνιν Κρ. = διὰ τὴν μῆνιν πρὸς τὸν Κρέοντα. οἴα
βεβουλευκῶς ἔχει καὶ εἰ σαφῶς ἐρεῖς (πλάγιαι ἔρωτ. προτ.). ἐγκα-
λῶν(Κρέοντι) τὸ νεῦκος (= τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας) = (διὰ νὰ ἔδω
ἄν ἀκριβῶς θὰ ἔξηγήσῃς τὸ πρᾶγμα), ἀποδίδων τὴν αἰτίαν τῆς φιλονι-
κίας εἰς τὸν Κρέοντα. καθεστάναι=εἶναι. αὐτὸς ξυνειδὼς (ἐνν. τὸ
ὅ. φησι) ἔξι ἰδίας πεποιθήσεως. μὲν οὖν τούναντίον (ἐνν. ἐκ τῶν
προηγ. οὐ μόνον δὲν εἶπεν, ἐὰν γνωρίζῃ ἔξι ἰδίας ἀντιλήψεως... ἀλλὰ καὶ).
εἰσπέμψας=ἀποστείλας ἐκ μέρους του πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ
του. κακούργον, ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. τὸ γ' εἰς ἑαυτὸν (προσ-
διορ. ἀναφορᾶς). ἐλευθεροὶ στόμα πᾶν (κατηγορ.)=παρουσιάζει
τὸ στόμα του παντελῶς ἐλεύθερον (καθαρὸν) ἀπὸ τὴν κατηγορίαν.
οὐδὲν βρότειον=οὐδὲν ἀνθρώπινον, οὐδεὶς ἀνθρωπος. μαντ. τέχν.
γεν. μεριστ. σημεῖα=τεκμήρια, ἀποδείξεις. γάρ, διασαφ. ηὗσοι μοῖ-
ρα αὐτὸν θανεῖν=θὰ ἔλθῃ μοῖρα, (θὰ εἰναι μοιραῖν, θὰ συμβῇ
νά...). γένοιτο εὔκτ. τοῦ πλαγ. λόγου. καὶ τὸν μὲν=καίτοι τοῦτον
μέν. ὥσπερ γ' ἡ φράτις (ἔστι) = ὅπως βεβαίως εἶναι ἡ φήμη, ὅπως
λέγουν. ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς (ἐνν. ὁδοῖς) = ἐν τῇ συναντήσει τρι-
ῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν. βλάστας=τὴν γέννησιν. διέχω=διαχωρίζω.
οὐ διέσχον καὶ ἀντὶ τῆς καθ' ὑπόταξιν ἔθηκε κατὰ παράταξιν σύντ.
ἐνζεύγηνμι=συνδέω. ἀβατον δρος (ἐνν. τὸν Κιθαιρῶνα). κάνταυ-
θα=καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει (δηλ. τοῦ παιδὸς κατὰ τοιοῦ-
τον τρόπον χαθέντος). ἀνύώ καὶ ἀνύτω=κατορθώνω. διορίζω=
καθορίζω. τοιαῦτα (τοῦτο λέγει μετά τινος περιφρονήσεως). ὕν=
τούτων δὲ τῶν φημῶν. ἐντρέπομαι τινος=φροντίζω περὶ τινος.

Πραγματικαί. οὐδὲν βρότειον μαντικῆς ἔχον τέχνης· προσ-
παθεῖ διὰ τούτων νὰ ταπεινώσῃ τὰς μαντείας τοῦ Τειρεσίου. λησταὶ·
ἀναφέρονται πολλοὶ λησταί, διότι ὁ δραπετεύσας ἀκόλουθος τοῦ Λαίου
πολλοὺς εἰχεν ἀναφέρει, εἴτε πλανηθεὶς ἔνεκα τοῦ φόβου του εἴτε διὰ
νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγήν του. τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς· ἐπὶ τῷ ἀκού-
σματι τούτων ὁ Οἰδίπους ἐταράχθη, ἐνθυμηθεὶς τὸν τόπον, ἐνθα ἐφό-
νευσεν ἀνθρωπὸν καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοῦ μπῆκαν, ὡς λέγει ὁ λαός,
ψύλλοι στ' αὐτιὰ ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤκουσε τοῦτο. Τοιουτο-
τρόπως ἐδῶ ἔχομεν περιπέτειαν. ἐνζεύξας ἀρθρα ποδοῖν· ὁ Λάιος
διὰ νὰ κρεμάσῃ τὸ νήπιον, ἐτρύπησεν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ
μεταξὺ τῶν σφυρῶν καὶ τῶν τενόντων, ἔξι οὖ καὶ τὸ δνομα Οἰδίπους.

‘Ομιλεῖ δ’ ἐπίτηδες ἀστριστως ἐνζεύξας ἄρθρα, διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθῇ δι’ ἔαυτὸν ὁ Οἰδίπους· ἀλλως τε ὁ Οἰδίπους ἀκούσας τὸ κεραυνοβόλον δι’ αὐτὸν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ τῆς σκέψεως ταῦτης καὶ δὲν προσέχει πλέον εἰς τοὺς ὑπολοίπους λόγους τῆς Ἰοκάστης.

β') 726 - 833

Λεξιλογικαί. πλάνημα ψυχῆς = σύγχυσις ψυχῆς. ἀνακίνησις φρενῶν = ταραχὴ τοῦ νοῦ. στραφεῖς = ταραχθεῖς, συγκινηθεῖς. ἡ σειρὰ τῶν λέξης: λέγεις τοῦθ', ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφεῖς; ἔδοξ' ἀκοῦσαι = μοῦ ἐφάνη ὅτι ἥκουσα (εἶναι τόσον φοβερόν, ὥστε δὲν θέλει νὰ πιστεύῃ ὅτι ἥκουσεν· ἐννοεῖ τὸ ἀκουσμα: ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς). ηύδατο γάρ· ναὶ εἶναι ἀληθὲς τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλέγοντο ταῦτα. τόδε πάθος = αὐτὸ δὲ τὸ συμβάν (τοῦ θανάτου τοῦ Λαίτου). σχιστή = χωριζομένη, ἐσχισμένη (ὑπ’ ἀλλης ὁδοῦ), ὥστε νὰ ἀποτελεσθῇ τρίστρατον. Δελφῶν, ἐνν. καὶ εἰς αὐτὸ δὲ πρόθ. ἀπό. τοῖσδε (δοτ. ἀναφορᾶς) = ὡς πρὸς τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐδῶ, ἀφ’ ὅτου ἔγινεν ἡ πρᾶξις αὕτη, περὶ τῆς δοπίας τώρα ὅμιλεῖς. ἐξέρχομαι = παρέρχομαι. ἐκηρύχθη = ἔγινε γνωστόν. σχεδόν τι = ὀλίγον περίπου. τί δὲ ἐστὶ σοι τοῦτο Οἰδίπους, ἐνθύμιον; ἀλλὰ διατὶ τοῦτο, ὡς Οἰδίπου, σοῦ προξενεῖ βάρος (ἀνησυχίαν) εἰς τὴν ψυχήν; Λάϊον προληπτικῶς ἀντί: τίνα φύσιν Λάϊος. φύσις ἐξωτερικὴ μορφή, τὸ παράστημα· τοῦτο λέγεται καὶ φυή. ἀκμὴ ἥβης = ἀκμὴ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. μέγας = μεγαλόσωμος. χνοάζω = ἔχω τὸ πρῶτο χνοῦδι μύστακος ἡ γενείου, ἐδῶ = βγάζω τὸ πρῶτον πολιδὸν τρίχωμα. λευκανθές, τίθεται κατὰ πόληψιν = ὥστε ἔγινε λευκανθές, ὥστε εἶχε λευκάς τρίχας. ἀποστατῶ = ἀπέχω· τοῦτο ἦτο μία ἴκανὴ ἀπόδειξις, ὅτι δὲ φονευθεῖς ἦτο ὁ πατήρ του, ἀφ’ οὗ πολὺ ὀμοίαζον πρὸς ὀλλήλους· τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποπτευθῇ ὁ Οἰδίπους, ταράσσεται δέ τοις ὅμως ὑπερβολικὰ καὶ ἀναφωνεῖ οἴλμοι, διότι δὲ περιγραφόμενος ὑπὸ τῆς Ἰοκάστης ὅμοιάζει πρὸς ἔκεινον, τὸν ὄποιον ἐνθυμεῖται ὅτι ἐφόνευσεν., οὐκ εἰδέναι = ὅτι δὲν ἀντελαμβανόμην, ὅτι δὲν ἔνοιουν ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: εἰσικαὶ οὐκ εἰδέναι προβάλλων ἀρτίως ἐμαυτὸν εἰς ἀράς δεινάς. δκνῶ = αἰσθάνομαι φόβον. ἀποσκοπῶ = προσβλέπω. δεινῶς ἀθυμῶ = ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι. μὴ βλέπων δέ μάντις ή· ἀναιρεῖ διὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων τὰ ἐν στίχ. 371 λεχθέντα: τυφλὸς τὰ τ’ ὕπα...

ἔξείπης (τοῦ ῥήμ. ἔξαγορεύω) = εἴπης ἀκριβῶς, διαλευκάνης. **βαιός** = μικρός, ὀλίγος· ἐδῶ σημ.: μὲν ὀλίγην συνοδείαν, μόνος. **λοχίτης** = σύντροφος, ἀκόλουθος. **οἰα** = ὅπως. **ἀπήνη** = ἄμαξα. **μία**, καὶ οὐχὶ ἄλλαι, πρὸς χρῆσιν θεραπόντων ἢ μεταφορὰν σκευῶν κτλ. **διαφανῆ** = ὁλοφάνερα. **οἰκεὺς** = οἰκογενῆς δοῦλος. **ἄφ' οὖ** = ἀφ' ὅτου. **κράτη σέ τε, σχῆμα** ὑπερβατὸν = σέ τε ἔχοντα κράτη Λάιόν τε ὀλωλότα. **νομαὶ** = τόποι βιοσκῆς ἢ ἐπὶ πρόθ. ἀριθμοῖς καὶ εἰς τοὺς ἀνγρούς καὶ εἰς τὰς νομάς. **ώς πλεῖστον εἴη τοῦδ' ἄποπτος** (ἐνεργητ. διάθ.) **ἄστεως** = ἵνα εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον μακρὰν τῆς ὅψεως ταύτης τῆς πόλεως. **οἰα** = σὰν (ὅσον ἀξίζει ἔνας δοῦλος, διὰ νὰ γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ). **πῶς ἀν μόλοι** = πῶς δύναται νὰ ἔλθῃ (σημ. ζωηρὰν ἐπιθυμίαν), ἀς ἔλθῃ. **πάρεστιν** = εἶναι παρῶν, ἀμέσως θὰ ἔλθῃ. **ἔμαυτόν· πρόληψις**, καθόσον τὸ ἀντικείμενον τῆς δευτερεούσης προτάσεως μὴ εἰρηκώς ὡ, ἢ ὅποια ἔξυπακούεται ἐκ τῆς παθ. ἐκπεφρασμένης μὴ εἰρημέν' ἢ μοι, κεῦται ὡς ἀντικείμ. ἢ ἀναγκαστικὸν αἴτιον τῆς κυρίας δέδοικα. **ἴξεται** (ἴκνοῦμαι) τὰ ἐν **σοὶ** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ σου. **κού** (φόβος ἐστί) μὴ στερηθῆς (ἐνν. τοῦ μαθεῖν). **ἔλπιδων** = κακῶν φόβων. **ἔμοι βεβῶτος** (βεβηκότος). **τῷ** = τίνι. **μείζονι** = ἀξιωτέρῳ. **διὰ τύχης τοιᾶσδ' ίών** = διὰ τοιαύτης τύχης διελθών, περιπεσῶν εἰς τοιαύτην δὰ τύχην. **Δωρίς· καταγομένη** ἐκ τῆς Δωρίδος χώρας. **ἄγομαι** = νομίζομαι, θεωροῦμαι. **μέγιστος** = κατέχων ἐπισημοτάτην θέσιν. **τύχη** = τυχαῖον ἐπεισόδιον. **ἐπέστη** = παρουσιάσθη πρὸς δυστυχίαν μου. **ἀξία — ἀξία σχ.** ὅμοιοτέλευτον. **σπουδῆς** = τῆς προσοχῆς μου, τοῦ ζήλου, μεθ' οὐ τὴν ἔξήτασα (ἐπειδὴ ὡφείλετο εἰς τὴν μέθην τοῦ εἰπόντος). **ὑπερπίμπλαμαι** (συντάσ. μετὰ γεν., ἐνν. οἴνοιν) = ὑπερπληροῦμαι. **μέθη** = λόγῳ τῆς μέθης του. **ἐν δείπνοις· ποιητικῶς ἐτέθη ὁ πληθ.** ἀντὶ ἐνικοῦ. **παρ'** **οἴνῳ** = κατὰ τὴν διάρκειαν οἰνοποσίας (τῆς ἐπακολουθούσης τὸ συμπόσιον). **διὰ τῶν πολλῶν συνωνύμων ἐν δείπνοις, μέθη, παρ' οἴνῳ** θέλει δὲ Οἰδίπους νὰ δηλώσῃ τὸ ἀνυπόστατον τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ μεθυσθέντος νέου. **πλαστὸς** = ὑποβολιμαῖον τέκνον, νόθος. **βαρύνομαι** = δυσφορῶ. **τὴν οὖσαν** = τὴν παροῦσαν. **κατέσχον** (ἐνν. ἔμαυτὸν) = ἐκρατήθην. **ἔλέγχω** = ζητῶ νὰ μάθω, ζητῶ ἔξιγγησεις. **μεθίημι** = ἀπειρισκέπτως ἐκφράζομαι. **τὰ μὲν κείνοιν ἔτερπόμην** = ηγχαριστούμην διὰ τὰ ἔκείνων, διὰ τὴν στάσιν ἔκείνων (τ.ξ. διότι ἔβλεπον, διὰ τὴν ἡγανάκτουν οἱ γονεῖς μου διὰ τὴν γενομένην εἰς βάρος

μου προσβολήν). κνίζω = ξύνω, γαργαλίζω καὶ μεταφ. ἐκ τοῦ ἔρωτος = ἐρεθίζω, ἐνοχλῶ, πειράζω. ύφειρόπε (με) = εἰσεχώρει βαθέως εἰς τὴν ψυχήν μου. δν ίκόμην = ἐκείνων, ἀ (αἰτ. τοῦ σκοποῦ) = δι' ἐκόμην. ἄτιμον (ἐκείνων) = μὴ ἀξιωθέντα, χωρὶς νὰ μὲ κρίνῃ ἀξιον ἐκείνων. προύφηνεν = ἐφανέρωσε. δύστηνος = δυστυχής. μειχθῆναι = νὰ συνευρεθῶ. (ώς) δηλώσοιμι = ὅτι ἔμελον νὰ φέρω εἰς φῶς. ἄτλητον ὁρᾶν = ἀφόρητον ὡς πρὸς τὴν ὅψιν. ἔκμετροῦμαι ἀστροῖς (μεταφ. ἐκ τῆς ναυτικῆς ζωῆς) = ὑπολογίζω μὲ ὀδηγούς τὰ ἀστρα (παροιμιώδης φράσις, τιθεμένη κυρίως ἐπὶ τῶν ἀποφευγόντων ἔνα τόπον). ἔνθα μῆποτ' ὁψοίμην, ἀναφορ. τελ. πρότ. τῶν ἔμῶν = τῶν δοθέντων εἰς ἐμέ. κέλευθος = ὁδός· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ὅτε ὁδοιπορῶν ἦν πέλας τῆσδε κελεύθου. πωλική = ἡ διὰ νεαρῶν ἵππων συρομένη. ξυναντιάζω = συναντῶ. ἡγεμών = ὁ ἡνίοχος, ὡς ὀδηγῶν τὴν ἀμάξαν. πρὸς βίαν = βίας. ἥλσυνέτην· παρατατ. ἀποπειρατικός. ἔκτρέπω = προσπαθῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὴν ὁδόν. τροχηλάτης ὁ αὐτὸς τὸς πρὸς τὸν ἀνωτέρω ἡνίοχον. δι' ὁργῆς = μετ' ὁργῆς, μετὰ θυμοῦ. παραστείχω = διέρχομαι πλησίον. ὅχους (έτεθη ποιητικῶς κατὰ πληθ. ἀριθ.) = τὴν ἀμάξαν. τηρῶ = παραφυλάττω. καθίκετό μου διπλοῖς κέντροις = μὲ ἔκτυπησε μὲ ῥάβδον ἀπολήγουσαν εἰς δύο κέντρα. οὐ μὴν ἵσην (τίσιν σύστοιχ. ἀντικ.) γ^ρ ἔτεισεν = ἀλλ' τὸ κτύπημά του δὲν τὸ ἐπλήρωσε μὲ ἵσην τιμωρίαν (ἐνν. ἀλλὰ μὲ μεγαλυτέραν). συντόμως = παρευθύν. τύπτω = κτυπῶ. ἐκ τῆσδε χειρός· προσδ. ὁργ. μέσης (κατηγορούμ.). ἀπήνης = ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἀμάξης. ἔκκυλινδεται (ἡ γεν. ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ἔκ) = κυλίεται ἔξω. εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προσήκει Λαῖψ τι συγγενές = ἐάν δὲ ὑπάρχῃ (ἀνήκῃ) κάποια συγγένεια εἰς τὸν ξένον τοῦτον (τὸν φονευθέντα ὑπ' ἐμοῦ) πρὸς τὸν Λάιον· ἡ μὲν δοτ. ξένῳ ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσήκει, ἡ δὲ Λαῖψ ἐκ τοῦ συγγενές. τοῦδ' ἀνδρὸς ἀντὶ ἐμοῦ. ἔχθροδαιμῶν = ἔχθρὸς τοῖς θεοῖς, θεομίσητος. δν μὴ ἔξεστι· ἀναφ. ὑποθ. πρότ. ὠθεῖν· ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοούμενου ἐκ τοῦ ἔξεστι κατὰ ζεῦγμα ρήματος δεῖ. τὸ τάδε, ὅπερ εἶναι ἀντικ. τοῦ προστιθείσ, ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ τάσδε ἀράς· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ οὕτις ἄλλος ἦν ὁ τάδε τάσδε ἀράς προστιθείσ ἡ ἐγώ π' ἐμαυτῷ. λέχη τὴν κλίνην, τὴν σύζυγον. ἐν χεροῖν ἐμαῖν· ὁργαν. χραίνω = μολύνω. ἀρ' ἐφυν; ἀντὶ τοῦ ἀρ' οὐκ ἐφυν; πᾶς ἀναγνος = ὅλως ἀκάθαρτος, μεμιασμένος. μῆστι = μὴ ἔστι = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. ἐμβατεύω τινὸς =

άπτομαί τινος = ἐπισκέπτομαι, πατῶ τὸν πόδα εἰς τινα τόπον. ἦ = εἰ δὲ μὴ (δηλ. ἐὰν τοιμήσω νὰ μεταβῶ εἰς τὴν πατρίδα μου). ὁρθῶ λόγον = ὄμιλῶ ὁρθῶς· ἡ σειρᾶ τῶν λέξεων : ἢπ' οὐκ ἀν ὁρθοῖη τις λόγον κρίνων ταῦτα (προελθεῖν) ἐπ' ἐμοὶ (ἀπὸ) δαίμονός τινος ; θεῶν σέβας = σεβαστοὶ θεοί. ταύτην ἡμέραν, καθ' ἣν πρόκειται νὰ γίνωσιν αὐτά. πρόσθεν ἦ = πρὶν ἥ. κηληδα ἔμφορᾶς = ἐπονειδιστὸν συμφοράν.

Πραγματικαί. σχιστὴ δόδος ἀπὸ Δελφῶν κάπο Δαυλίας· ἐπὶ τῆς μικρᾶς χαράδρας, τῆς εὑρισκομένης μεταξὺ τοῦ ἀποτόμου ὕδρους Κίρφους καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, εἰς ἀπόστασιν τριῶν περίπου ὡρῶν ἀπὸ τῶν Δελφῶν, συναντῶνται δύο δόδοι, ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δελφῶν εἰς Θήβας καὶ ἡ δόδος ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δαυλίας εἰς Δελφούς· τοιουτορόπως διασταυροῦνται εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τρεῖς δόδοι. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔγινεν ἡ συνάντησις Λατίου καὶ Οιδίποδος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Παυσανίου ἐδεινύνοντο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ τάφοι τοῦ Λατίου καὶ τῶν οἰκετῶν. Σήμερον ἡ χαράδρα λέγεται Ζεμενός, τὸ δὲ σημεῖον τῆς τριόδου καλεῖται σταυροδρόμι τοῦ Μέγα, διότι ὑπάρχει καὶ τάφος τοῦ Μέγα, ὁ ὄποιος ἦτο ἀξιωματικὸς ἐξ Ἀραχώβης πεσὼν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο κατόπιν συγκρούσεως πρὸς ληστάς. **κήρυξ**· ὁ βασιλεὺς σχεδὸν πάντοτε συνωδεύετο ὑπὸ κήρυκος, δοτις διεκρίνετο ἐκ τῆς στολῆς καὶ τοῦ κήρυκείου. **ἀποπτος** **ἀστεως**· ὁ δοῦλος δὲν ἡνείχετο νὰ βλέπῃ τὴν ἔδραν τοῦ κυρίου του κατεχομένην ἤδη ὑπὸ τοῦ φονέως αὐτοῦ. Μὴ τοιμήσας δὲν νὰ καταγγείλῃ τὴν πρᾶξιν, ἔζητησεν ἐπιμόνως νὰ φύγῃ ἐκ Θηβῶν, ὅπερ ἀπήτει καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος, διὰ νὰ βραδύνῃ ἡ παρουσία αὐτοῦ. **ἀπήνης**· ἀπήνη ἦτο κυρίως τετράτροχος ἀμάξα, ἐπὶ τῆς ὁποίας πολλοὶ ἡδύναντο νὰ καθίσωσι. **τοὺς** **σύμπαντας**· ὁ Οιδίπους ἐνόμισεν ὅτι τοὺς ἐφόνευσεν ὅλους, ἐνῷ διέψυγεν ὁ εἶς, τὴν φυγὴν τοῦ ὄποίου δὲν ἀντελήφθη.

γ') 834 - 862

Λεξιλογικαί. ὁκνηρὰ (ἐνεργ.) διεγείροντα φόβον, φοβερά. πρὸς τοῦ παρόντος = παρ' ἐκείνου, δς ἥν παρών, παρὰ τοῦ αὐτό-πτου μάρτυρος. τοσοῦτόν ἔστι μοι τῆς ἐλπίδος = τόσην μόνον ἐλπίδα διατηρῶ. πεφασμένου, ἐνν. αὐτοῦ (τοῦ βιοσκοῦ) = ἐὰν δὲ οὗτος φανερωθῇ, ἔλθῃ. προθυμία = τὸ θάρος, ἡ ἐλπίς. ταύτ' = ταῦτα. ἐκ-

πεφευγοίην = ἥθελον εῖναι ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὸ πάθος = τὸ ἐκ τοῦ φόνου δυστύχημα, μίασμα. **περισσὸν** = τὸ ὑπερβαῖνον τὸ σύνηθες, τὸ ἔκτακτον, τὸ παράδοξον. **ληστάς** · πρόληψις, ἀντὶ ὡς λησταί νιν (τὸν Λάιον) κατακτείνειαν. **αὐτὸν** = τὸν βοτῆρα. **ἐννέπω** = λέγω, διηγοῦμαι. **τὸν αὐτὸν ἀριθμόν** · δηλ. πολλοὺς καὶ ὅχι ἕνα. Εἰς τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ βοσκοῦ στηρίζει ὁ Οἰδίπους μεγίστας ἐλπίδας, διότι, καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ ἄμαξα καὶ ἂν ἦτο ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τοῦ φόνου τοῦ Λατοῦ, ὡς ἐδήλωθη ἀνωτέρω, καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀναφερθεῖσα μορφὴ καὶ ἡλικία τοῦ Λατοῦ, παρὰ πάντα ταῦτα ὁ Οἰδίπους θὰ ἦτο ἀμέτοχος τοῦ φόβου, ἐν ἔξηχριβοῦτο ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ βοσκοῦ, διτὶ εἶναι πολλοὶ οἱ φονεύσαντες καὶ ὅχι εἰς. **οἰόζωνος** = μονόζωνος (ἔζωσμένος μόνος αὐτὸς πρὸς ὄδοιπορίαν, μόνος ὄδοιπορῶν), μόνος (διότι οἱ ὄδοιπόροι συνήθως ἥσαν ἔζωσμένοι· τὸ οἰόζωνος ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ οἴος ἐτέθη πρὸς δήλωσιν μείζονος ἐναργείας). **εἰς ἐμὲ ῥέπον ἐστὶν** = εἰς ἐμὲ κλίνει, ἀφορᾷ · (μεταφορ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ). ὡς φανὲν ὥδε τοῦπος = ὡς ἀνακοινωθέντα (ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ) κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὸν λόγον (περὶ πολλῶν ληστῶν). **ἐκβαλεῖν πάλιν** = ν' ἀνακαλέσῃ πάλιν. **κάκτρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου** = καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἥθελεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ προηγουμένως λεχθὲν (ὑπ' αὐτοῦ). **φανεῖ δικαιώς δρθὸν** = θὰ φανερώσῃ, ὅπως εἶναι δίκαιον, πραγματοποιηθέντα (τὸν φόνον τοῦ Λατοῦ). **ὅν γε διεῖπε** · ἀναφορ. αἵτιολ. πρότ. = διότι δι' αὐτὸν δητῶς εἶπε. **μαντείας γ' ούνεκα** = ἔνεκα μαντείας τούλαχιστον, ὑπὸ την ἔποιψι τῆς μαντείας. **οὕτ' ἂν τῇδε βλέψαιμ** ἀν οὔτε τῇδ' = οὔτε ἐδῶ ἥθελον στρέψει τὴν προσοχὴν οὔτε ἔκει, δηλ. οὔτε εἰς τοὺς λόγους (τοὺς χρησμοδοτηθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος) οὔτε ἐδῶ, εἰς τοὺς τελευταίως λεχθέντας ὑπὸ τοῦ Θεράποντος αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Τειρεσίου (ἡ Ἰοκάστη προφανῶς ἀσεβεῖ εἰς τὸν θέον).

Πραγματικάι. καίτοι νιν οὐ κείνός γ' ὁ δύστηνος κατέκταν ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὠλετο· ἐν τούτοις καὶ τοῖς ἀμέσως ἐπομένοις ἔνυπάρχει τὸ ἔξῆς δίλημμα: ἢ ὁ Ἀπόλλων εἶπε τὴν ἀλήθειαν ἢ ἐψεύσθη. "Αν μὲν συνέβη τὸ πρῶτον, δὲν εἶναι παραδεκτὸν τοῦτο, διότι ὁ Λάιος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ οὐνοῦ του, (ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος οὗτος ἔξετέθη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἀπέθανεν) · ἐὰν πάλιν ἐψεύσθη, ἐψεύσθη καὶ ὁ εἰπών αὐτὸν ὑπηρέτης του ἐν τῷ μαντείῳ· καὶ εἰς τὰς δύο περί-

πτώσεις δ Λάιος δὲν ἔφονεύθη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος. Τὸ δίλημμα ὅμως προφανῶς εἶναι ἀστήρικτον, διότι λαμβάνεται ὡς βάσις, ὅτι τὸ τέκνον τοῦ Λατοῦ εἶχεν ἀποθάνει, ὅπερ δὲν συνέβη.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (863 - 910)

Στροφ. α' (863 - 872)

Λεξιλογικαί. εἰ· τὸ εὶ ποιητικῶς ἀντὶ τοῦ εἴθε. φέροντι = ἔχοντι = ἔχειν. τὰν = τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους. εὔσεπτος = σεπτός, σεβαστός. λόγων τε ἔργων = ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. ών = περὶ ὧν (λόγων καὶ ἔργων). πρόκεινται = δημοσίᾳ εἶναι ἐκτεθειμένοι, ἐκ τῶν προτέρων εἶναι τεθειμένοι, καθιερωμένοι. δι' οὐρανίαν αἰθέρα = εἰς τὰ στρώματα τοῦ οὐρανίου αἰθέρος. ὑψίποδες = ὑψηλοί, εὐρισκόμενοι νῦν φηλά. νἰν = αὐτοὺς (τοὺς νόμους). θνατὰ φύσις ἀνέρων = ἡ φύσις τῶν θνητῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοὶ ἀνθρώποι). οὐδὲ μήποτε = οὐδέποτε. λάθα = ἡ λήθη. κατακοιμῶ = βάλλω τινὰ νὰ κοιμηθῇ καὶ μεταφορικῶς : ἀχρηστεύω. θεός = θεία δύναμις. γηράσκω = χάνω τὴν ἴσχυν μου, μαραίνομαι· ἀντὶ νὰ εἴπῃ γηράσκων, ἔθηκε κατὰ παράταξιν : οὐδὲ γηράσκει.

'Αντιστρ. α' (873 - 882)

Δεξιλογικαί. ὕβρις = ἀσέβεια, ἀλαζονεία. φυτεύει τύρ. = γεννᾷ τὴν τυρανν. ἔξουσίαν. εἱ (συντάσσεται ἐνίστε μεθ' ὑποτακτικῆς) ὑπερπλησθῆ = ἐὰν ὑπερπληρωθῇ. μάταν = ματαίως, χωρὶς νὰ κορεσθῇ. μὴ πίκαιρα = μὴ σύμφωνα πρὸς τὸν καιρόν, πρὸς τὸ δίκαιον = ἄδικα. μηδὲ συμφέροντα = ἀσύμφορα. ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσσα ἀκραν = ἀναβᾶσσα εἰς τὸ ὑψηλότατον ὑψωμα. ἀπότομος = ἀπόκρημνος. ἀνάγκα = μοιραία ἀνάγκη, δλεθρος. ὁρουσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν = συνήθως καταπίπτει αἰφνιδίως εἰς τὴν ὑπὸ τῆς μοίρας ἐπιβαλλομένην σκληρὰν ἀνάγκην. οὐ ποδὶ χρησίμω χρῆται = δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν πόδα, ὥστε νὰ εἶναι οὕτος εὑχρηστος, ἀσφαλής, ὥστε νὰ πατῇ στερεῶς· χρησίμω, προληπτ. κατηγ. τὸ καλῶς ἔχον πάλαισμα = τὴν εὐγενῆ πάλην, τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα (τῆς πόλεως πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ φονέως)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : αἰτοῦμαι δὲ θεὸν μήποτε λῦσαι τὸ καλῶς ἔχον τῇ πόλει πάλαισμα.

Στροφ. β' (883 - 897)

Λεξιλογικαί. ὑπέροπτα. = ὑπεροπτικῶς, περιφρονητικῶς. Δίκας.

γεν. ἀντικειμεν. τοῦ ἀφρόβητος = χωρίς νὰ φοβῆται τὴν θείαν δικαιοσύνην. ἔδη δαιμόνων = τὰς ἔδρας, τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα = εἴθε νὰ τὸν καταλάβῃ ἢ κακή μοῖρα. δύσποτμος = δυστυχής, ἀνόσιος, ἀσεβής, χλιδᾶς = χλιδή, αὐθάδεια, ὑπερηφάνεια. χάριν δυσπότμου χλιδᾶς = λόγῳ τῆς ἀνοσίου ὑπερηφανείας του. εἰ μὴ. ἐπαναλαμβάνεται ἢ ἐν ἀρχῇ τῆς β' στροφῆς τεθεῖσα ὑπόθεσις. τὸ κέρδος. τὸ ὅρθρον σημ. τὸ ἐπιζητούμενον (κέρδος). καὶ ἔρχεται, ἐνν. πρὸ τοῦ ῥήματος ἢ ὑπόθεσις εἰ μὴ = καὶ ἀν δὲν ἀπομακρυνθῇ (δὲν ἀπόσχῃ). τῶν ἀσέπτων = τῶν ἀσεβῶν πράξεων. ἔχομαι τινος = ἀπτομαί τινος, ἔγγίζω, ψαύω τι. ἄθικτα = ἐκεῖνα, τὰ ὅποια δὲν δυνάμεθα νὰ ἔγγισωμεν, τὰ ἵερα· εἰς τὸ ῥῆμα ἔξεται ὑπονοεῖται ἐκ τῶν προηγουμένων τὸ εἰ, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ μὴ. ματάζω (καὶ ὁρθότερον ματάζω, ἐκ τοῦ μάτην) = φέρομαι ματάίως, ἀνοήτως. ἐν τοῖσδε = ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας (δηλ. ἐὰν δὲν τιμωρῶνται οἱ ἀσεβεῖς). ἀμύνειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ = ὡστε νὰ ἀπομακρύνῃ (ν' ἀποκρούσῃ) ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰς κακὰς ὄρμας τοῦ θυμοῦ. τίμιαι = ἔντιμοι. αἱ τοιαίδε = αἱ τοιαύται ἀσεβεῖς πράξεις. χορεύω. = μετέχω τῶν (θρησκευτικῶν) χορῶν, λατρεύω τὸν θεὸν μὲν χορούς.

'Αντιστρ. β' (898 - 910)

Λεξιλογικαί. ὁμφαλὸν γᾶς· ἵδε στίχ. 480. Ἄβαῖσι δοτ. τοπ. = ἐν Ἀβαῖς. τάδε· ἐννοεῖ τοὺς χρησμοὺς καὶ τὰς ἐκβάσεις αὐτῶν. χειρόδεικτος = ὁ δεικνυόμενος διὰ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν, ὄλοφάνερος. εἴπερ ὅρθ' ἀκούεις = ἐὰν ὁρθῶς ἀκούῃς, ἐὰν ὁρθῶς καλῆσαι. πάντ' ἀνάσσων = ὡς ὃν παντάναξ, (χρησμ. ὡς κατηγορ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ ὅρθ' ἀκούεις). μὴ λάθοι (ὑποκ. ἢ πρὸς τὸ θεῖον ἀσέβεια ἢ τὸ προηγ. τάδε). σὲ τὰν τε ἀρχὰν ἀθάνατον (ἢ ἰδιότης ἀρχὰν προσετέθη εἰς τὸ ὅλον σὲ) = εἴθε νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν σου καὶ τῆς αἰώνικς ἀθανάτου ἔξουσίας σου. ἔξαιρω = ἔξαφανίζω, δὲν δέχομαι ὡς ἔγκυρα. ἔξαιροῦσιν (οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁ χορὸς ἐννοεῖ τὴν Ἰοκάστην). φθίνοντα Λαῖου θέσφατα = τὰ περὶ Λαῖου μαντεύματα, ὡστε νὰ φθίνουν, ὡστε νὰ εἰναι ἄκυρα (τὸ φθίνοντα εἶναι κατηγ. κατὰ πρόληψιν). κούδαμοῦ τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανῆς = καὶ οὐδαμοῦ φανερὰ τιμᾶται ὁ Ἀπόλλων (διότι ἀμφιβάλλουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τῆς ἀληθείας

τῶν χρησμῶν). ἔρρει δὲ τὰ θεῖα = ἡ δὲ θρήσκεία (ἡ δὲ λατρεία τοῦ θείου) ἐξαφανίζεται.

Πραγματικά. νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες· ἐννοῦνται οἱ ἄγραφοι καὶ θεῖοι νόμοι, οἱ δόποι οἱ εἶναι αἰώνιοι καὶ ἀμετάβλητοι καὶ οὐδέποτε χάνουν τὸ κῦρος αὐτῶν, ἐνῷ οἱ γραπτοί, ὑπ' ἀνθρώπων νομοθετηθέντες συχνὰ μεταβάλλονται. Περὶ τῶν πρώτων, ήτοι περὶ τοῦ θείου καὶ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, φύσει ἐδρεύοντος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, δὲ Σοφοκλῆς λέγει ἐν τῇ Ἀντιγόνῃ «οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθεσ, ἀλλ' ἀεί ποτε ζῆται ταῦτα, κούδεις οἰδεν, ἐξ δτού 'φάνη». "Ολυμπος· ποιητικῶς ἐτέθη ἡ ἔδρα τῶν θεῶν ἀντὶ αὐτῶν τῶν θεῶν. οὐκέτι τὸν ἀθικτον... ἀναφέρει τρεῖς τόπους λατρείας τῶν προφητικῶν θεῶν (διότι περὶ χρησμῶν ἐνταῦθα πρόκειται), δύο τοῦ 'Απόλλωνος καὶ ἕνα τοῦ Διός. **Άβαισι.** εἰς τὰς 'Αβάς, πόλιν τῆς Φωκίδος, ὑπῆρχε ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ 'Απόλλωνος. Ἐν δὲ τῇ **'Ολυμπίᾳ** ὑπῆρχεν ἀρχαῖον μαντεῖον τοῦ Διός, τῶν ἐν αὐτῷ Ἱερέων 'Ιαμιδῶν μαντευομένων δι' ἐμπύρων θυσιῶν.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (911 - 1085)

α') 911 - 999

Λεξιλογικά. χώρας ἄνακτες· ἡ 'Ιοκάστη ἔρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας τῶν ἀνακτόρων, συνοδευομένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων καὶ κρατοῦσσα στέφανον καὶ θυμιάματα. δόξα μοι παρεστάθη = μοῦ ἤλθεν ἡ ἵδεα. στέφη = ἱκετευτικὸν κλάδοι. ἐπιθυμιάματα = θυμιάματα. ὑψοῦ θυμὸν αἴρει = μετεωρίζεται τὴν ψυχὴν (διατελεῖ ἐν ὑπερβολικῇ διεγέρσει), λυπούμενος ὑπερβολικὰ (μεταφορ. ἐκ τῶν ὑψουμένων κυμάτων τῆς θαλάσσης). οὐδ' ὅποι ἀνὴρ ἔννους τεκμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι = καὶ δὲν κρίνει ὡς συνετὸς ἀνὴρ τὰ νέα ἐκ τῶν παλαιῶν (δηλ. ματαιωθέντος τοῦ πρὸ πολλοῦ δοθέντος χρησμοῦ εἰς τὸν Λάιον, εἶναι αὐτονόητον ὅτι καὶ τὰ τοῦ Τειρεσίου σημερινὰ μαντεύματα εἶναι φευδῆ). φόβους = πράγματα διεγείροντα φόβους. ἄγχιστος (ἄγχι) = πλησιέστατος (διότι ὁ βωμός του ἦτο ἐμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων). κάτευγμα (ἐκ τοῦ κατεύχομαι) = ἀφιέρωμα, ἀνάθημα. λύσις = ἀπαλλαγὴ τοῦ Οἰδίποδος ἀπὸ τῶν φόβων τοι περὶ τοῦ γενομένου ἐγκλήματος. εὐαγγῆ προλ. κατηγ. = ὥστε εὐαγγῆ γενέσθαι τὸν Οἰδίποδα, ὥστε ν' ἀπαλλαγῆ τῆς κατηγορίας, ποὺ τοῦ ἀ-

πέδωσαν. ως κυβερνήτην νεώς = ως δύκνουσιν οἱ ναῦται, βλέποντες ἐκπεπληγμένον τὸν κυβερνήτην νεώς. **ἄρ**^ρ ἂν μάθοιμι· ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχει παράκλησις (παρατηρητέον δtti καὶ οἱ τρεῖς κατὰ σειρὰν στίχοι λήγουσιν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβήν).**αὐτὸν εἴπατε·** τὸ αὐτὸν ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἀντί : εἴπατε, ὅπου αὐτός ἐστιν. γυνὴ δέ... ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων : γυνὴ δὲ μήτηρ τῶν κείνου τέκνων ἐστὶν ἥδε· αἱ λέξεις δὲ γυνὴ μήτηρ παρατιθέμεναι φανερώνουσι τὴν ἀληθῆ σχέσιν τοῦ Οἰδίποδος πρὸς αὐτήν. **ὅλβιος = εύτυχής.** παντελῆς δάμαρ = τελεία ὑπὸ πᾶσαν ἔποιψιν σύζυγος. αὔτως = ὡσαύτως, ἐνν. εἴης. **ἀξιος εἰ,** ἐνν. τοῦ ὅλβιος εἶναι. **εὐέπεια = εὐφημία,** καλὴ εὐχή. **ὅτου χρήζων ἀφίξαι·** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. = τίνος ἔχων ἀνάγκην ἥλθες ; **χῶτι =** καὶ δ.τι. πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος ; ἐνν. ἀγαθὰ θέλεις σημῆναι ; **ἐκ τῆς Κορίνθου·** ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ παρὰ τίνος ἥλθεν, ἀναφέρει τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἥλθεν, ἐπειδὴ μόνος του, χωρὶς ν' ἀποσταλῇ παρ' ἄλλου, ἥλθε τὸ δ' ἔπος· αἰτιατ. τοῦ κατά τι ἡ τῆς ἀναφορᾶς. **ἥδοιο—ἀσχάλλοις,** ἐνν. τούτῳ = τῷ ἐπει· δὲ ἀν ἀνήκει καὶ εἰς τὰς δύο εὐκτικάς. **ἀσχάλλω = λυποῦμαι.** **διπλῆν δύναμιν = διπλῆν** ἐνέργειαν τοῦ ἥδεσθαι καὶ ἀσχάλειν, δηλ. χαρᾶς καὶ λύπης. **'Ισθμίας = Κορινθίας.** **ἴστημι = ἀνακηρύττω,** ἐκ τῆς φράσεως δὲ στήσουσι τύραννον φανερώνεται, δtti δὲ Οἰδίποους δὲν ἦτο νόμιμος κληρονόμος τοῦ θρόνου τῆς Κορινθίας. **ἔγκρατής ἔτι = εἶναι πλέον ἐν τῷ κράτει,** ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. **οὐδῆτα (ἐνν. ἔγκρατής ἔτι)·** τοῦτο μετά τίνος δημάδους χαριτολογίας λέγεται ὑπ' ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ, δηλαδὴ δὲν ἔξουσιάζει, ἀλλ' ἔξουσιάζεται ὑπὸ τοῦ θανάτου. **ἀξιῶ θανεῖν = ἀπαιτῶ νὰ θανατωθῶ** (ὅπως δὲ λαὸς λέγει πολλάκις πρὸς διαβεβάσιών : νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι, νὰ πεθάνω). **ῶ πρόσπολε·** ἀποστέλλει μίαν τῶν θεραπαινίδων, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ καὶ καλέσῃ τὸν Οἰδίποδα. **ἴν' ἔστε = ποῦ εἰσθε.** **τοῦτον Οἰδίποους...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : τοῦτον τὸν ἄνδρα Οἰδίποους πάλαι ἔφευγε, τρέμων, μὴ κτάνοι (αὐτόν). **πρὸς τῆς τύχης = ἀπὸ** φυσικὸν θάνατον. **τοῦδε·** τοῦ Οἰδίποδος, δὲ οἶδονς αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἥρχετο ἐκ τῶν ἀνακτόρων. **ἐκπέμπομαι = στέλλω** καὶ προσκαλῶ ἐκτός. **ἴν' ἥκει = ποῦ κατήντησαν.** **τὰ σεμνὰ (εἰρων.).** ἀγγελῶν· τί μετοχὴ εἶναι ; **σημήνας γενοῦ περιφρ. = σήμηνον,** ἀνάγγειλον. **θανάσιμον βεβηκότα = δtti ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάνατον,** δtti ἀπέθενανεν· **δόλοισιν = διὰ δολοφονίας,** διὰ δολοφονικῆς ἐπιβουλῆς. **ἢ ξυναλλαγῇ νόσου ;** ἢ ἐκ συντυχίας νόσου, ἢ ἀπὸ ἀσθένειαν ; **σμικρὰ βοπή =**

πολὺ μικρά, ἀσήμαντος ἀφορμὴ (ροπή = κλίσις· ἡ μεταφ. ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ). **Εὐνάζω** = βίπτω εἰς τὴν εὐνὴν (κλίνην), καταβάλλω. **Συμμετροῦμενος** τῷ μακρῷ χρόνῳ = συμφώνως μὲ τὴν μακρὰν ἡλικίαν του, σύμφωνα μὲ τὸ βαθὺ γῆράς του. **πυθόμαντις ἐστία** = ἡ μαντικὴ ἐστία τῆς Πυθοῦς (προσωποπ.). **κλάζω** = κράζω. **τοὺς ἄνω** (εἰς τὸν ἀέρα) **κλάζοντας δρνεις** περιφρονητικῶς ὅμιλεῖ διὰ τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου. **ἄντων** = κατὰ τὴν ὑφήγησιν, ὀδηγγίαν τῶν ὅποιων. **κεύθει** = ἔχει παθ. σημ.= κρύπτεται, ἔχει ταφῆ. **ἀψαυστος** (ἐνεργ.) **ἔγχους** = χωρὶς νὰ ἔγγισω δόρυ ή ξίφος. **εἴ τι μὴ** = ἐκτὸς ἐὰν ίσωσ. **τῷμῷ πόθῳ** = ἀντί : τῷ πόθῳ ἐμοῦ = ἐξ αἰτίας τοῦ πόθου του πρὸς ἐμέ. **οὔτω** = ὑπὸ τοιούτους δρους. **ἄνθανων εἶη** = θάνοι (ἀντὶ ὁριστ.). **τὰ δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **θέσπισμα** = χρησμός. **τὰ παρόντα** = τὰ ὅποια τώρα μᾶς ἐμβάλλουν εἰς σκέψεις, εἰς φόβους. **συλλαβών** = λαβών μαζί του. **ձξια** (κατηγορ.) **οὐδενὸς** = ἄνευ οὐδενὸς κύρους. **παράγομαι** = παρασύρομαι. **εἰς θυμὸν βάλλω** = ἐνθυμοῦμαι, βάλλων εἰς τὸν νοῦν μου. **τὸ λέχος τῆς μητρὸς** = τὸν μετὰ τῆς μητρός μου γάμον. **ῷ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ** = ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὅποιου κρατεῖ ἡ τύχη (ἡ τυφλὴ τύχη καὶ οὐχὶ ἡ θεὰ Τύχη, ἥτις ἐπιστεύετο παρὰ πάντων). ὅμιλεῖ γενικῶς ἐνταῦθα καὶ μόνον κατωτέρω ἐν στίχῳ 980 εἰδικεύει διὰ τὸν Οἰδίποδα : **σύ δέ.... πρόνοια δ' οὐδενὸς σαφῆς** = δὲν ὑπάρχει δὲ ἀσφαλῆς πρόγνωσις διὰ κανὲν πρᾶγμα. **εἰκῇ** = ὅπως τύχη, ὅπως ἔτυχεν (ἄνευ σκέψεων). **ταῦτα καὶ τὰ κατωτέρω λέγει** ἡ Ἰοκάστη πρὸς παρηγορίαν τοῦ Οἰδίποδος. **εἰς τὰ νυμφεύματα** (προσδιορ. ἀναφορ.) = δοσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μετὰ τῆς μητρός σου γάμους. **ἄλλ' ὅτῳ ταῦτα παρ'** οὐδένεν ἔστι (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἀλλ' ἐάν τις οὐδεμιᾶς προσοχῆς δέξια θεωρῇ ταῦτα. **ῥᾶστα** = εὔκολώτατα, ἀλυπότατα. **μέγας δρθαλμὸς** = ἴσχυρὸς ὀδηγός, τραχὴ ἀπόδειξις. **ξυνίημι** = ἐννοῶ. **τῆς ζώσης γεν.** **ὑποκ.** = ἡ ζῶσα. **καὶ ὑπὲρ ποίας γυν.** = καὶ διὰ ποίαν γυναῖκα (ἀναγκ. αἰτιον). **τι ἐκείνης** = τι πρᾶγμα ἐκείνης. **ἢ ῥητόν ;** = ἀρά γε δύναται νὰ ἀνακοίνωθῃ ; **τὸ τε πατρῷον...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἐλεῖν τε τὸ πατρῷον αἷμα ταῖς ἐμαῖς χερσὶ** = καὶ νὰ φυεύσω τὸν πατέρα μου διὰ τῶν ιδίων μου χειρῶν. **ἐξ ἐμοῦ** = ἀντὶ ὑποβ. **εύτυχῶς** = διότι μὴ μεταβάξεις εἰς Κόρινθον ἀλλ' εἰς Θήβας, ἀπέφυγε τοὺς κινδύνους τῶν ἐγκλημάτων πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπέβη εύτυχής, ὡς ἀναλαβὼν τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν. (τραγ. εἰρωνεία, διότι

αὐτὸν ἀκριβῶς ἐπέφερε τὸν ὅλεθρόν του). ἀλλ᾽ ὅμως ἥδιστον = ἀλλ᾽ ὅμως ἥτο παρὰ πολὺ εὐχάριστον (προβλ. τὸ ἐν Ὁδυσσείᾳ καὶ 34 « οὐδὲν γλύκιον ἥς πατρίδος οὐδὲ τοκήων»).

β') 1000 - 1085

Ἔ γάρ τάδ' ὁκνῶν ἡσθα ἀπόπτολις; = ἀλήθεια λοιπὸν εὑρίσκεσσο μακρὰν τῆς πατρίδος σου, ἐπειδὴ αὐτὰ δὰ ἔφοβεῖσσο; πατρός τε χρήζων = ἐκτὸς τοῦ λόγου, ποὺ ἔξεθηκα, καὶ διότι ἐπεθύμουν... τί δῆτ' ἔγω οὐχὶ ἔξελυσάμην σε = διατὶ λοιπὸν δὲν σὲ ἀπήλαξα ἀμέσως, τί κάθημαι καὶ δὲν σὲ ἀπαλλάττω ἀμέσως, δύναμαι ἀμέσως νὰ σὲ ἀπαλλάξω. χάριν = ἀνταμοιβήν, δῶρον. τοῦτ' ἀφικόμην = πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον... πρὸς δόμους ἐνν. εἰς Κόρινθον. εὗ πράττω τι = εὔτυχῶ κάπως, λαμβάνω κάποιαν εὐεργασίαν. δόμοι, ἀντὶ δόμοσε = εἰς τὸ αὐτὸν μέρος. φυτεύσαντας, ἐνν. ἐδῶ τὴν μητέρα, ἐνῷ ἡ λέξις λέγεται μᾶλλον περὶ πατρός. εἰ τῶνδε φεύγεις οὖνεκα = ἐὰν ἔνεκεν αὐτῶν τῶν αἰτίων (τὰ ὄποια ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω) ἀποφεύγῃς. μὴ ἔξέλθῃ σαφῆς = μὴ ἀποδειχθῇ (βγῆ) ἀληθής. μίασμα τῶν φυτευσάντων (γεν. ὑποκ.) = μόλυσμα ἀπὸ τοὺς γονεῖς. τοῦτ' αὐτό, τοῦτο, ἡ ἐπανάληψις τοῦ τοῦτο πρὸς δήλωσιν τῆς μεγάλης προσδοκίας τοῦ Οἰδίποδος περὶ τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. οὐδὲν πρὸς δίκης = οὐδόλως δικαίως. πῶς δ' οὐχὶ; ἐνν. πρὸς δίκης τρέμω; γεννητής = ὁ γεννήτωρ, ὁ γονεύς, ἐνῷ γεννήτης = ὁ εἰς τὸ αὐτὸν γένος ἀνήκων. διθούνεκα = διότι οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν = οὐδεμίαν συγγένειαν εἶχε πρὸς σέ. οὐ μᾶλλον οὐδέν· ἐπαναλαμβάνει τὴν προηγγείσαν ἀρνησιν πρὸς μείζονα ἔμφασιν. τοῦτο δένδρος (= ἐμοῦ) ἀλλ' ἵσον = δὲν σὲ ἐγένηνησε περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἔξ ἵσου δηλ. τόσον εἶναι πατήρ σου ὁ Πόλυνθος, ὃσον ἔγω (τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰς συνήθεις εὐφυολογίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ). ἔξ ἵσου ἐνν. τὸ ἔξέφυσε. τῷ μηδενὶ (ἐνν. ὄντι) = τῷ μὴ φύσαντι. ἐγείνατο = ἐγέννησε. ἀντὶ τοῦ δὴ παιδά μ' ὀνομάζετο; = ἔνεκα τίνος λόγου λοιπὸν μὲ ὀνόμαζεν ὡς ἰδιόν του παιδί; λαβών, αἴτιολ. μετ. καθ' = καὶ εἰτα = καὶ μ' ὅλα ταῦτα. ὕδε μέγα = τόσον μεγάλως. στέργω = ἀγαπῶ. ἀπ' ἀλλης χειρός, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετ. λαβών. ἐκπείθω = πειθαναγκάζω. ἐμπολάω = ἀγοράζω. δίδως, ἴστορ. ἐνεστ. ναπαῖαι πτυχαὶ = δασώδεις χαράδραι. ἐπιστατῶ = εἰμαι βοσκός (εἰς τὰ ποίμνια), διότι ὁ ποιμὴν ἐλέγετο καὶ ἐπιστάτης. ἐπὶ θητείᾳ = ἐπὶ ἐμμίσθῳ ὑπηρεσίᾳ. θῆς δὲ

ἐλέγετο ὁ ἐλεύθερος ἔργάτης ὑπηρετῶν ἐπὶ μισθῷ (ὑποτίθεται ὅτι εἶναι τοῦ Πολύβου, ἀφοῦ εἰς τοῦτο τὸ ἔκθετον παρέδωκε). σοῦ δὲ σωτήρ γε = (ναὶ ὑπηρέτης, ὃς περιπλανώμενος ἔμμισθος ἔργάτης), ἀλλὰ γενόμενος σωτήρ σου (λέγει τοῦτο μετά τινος ὑπηρηφανείας). τι ἄλγος ἵσχοντα ; = ἀπὸ ποῖον κακὸν ὑποφέροντα ; (κάμνει τὴν ἔρωτησιν ταύτην ὁ Οἰδίπους, ἐπειδὴ ἤκουσε τὴν λέξιν σωτήρ, δηλ. ἀπὸ τί κακὸν μὲν ἔσωσες ;). μαρτυρήσειαν ἀν= δύνανται νὰ μαρτυρήσουν, νὰ τὸ ἀποδεῖξουν (ὅτι ἐν κακοῖς ὅντα σὲ ἔλαβον). ποδῶν ἄρθρα τὰ σὰ= τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν ; = τί ἐστι τοῦτο τὸ ἀρχαῖον κακόν, δὲ ἐννέπεις ; διάτορος= διατρυπημένος, διαπεπερονημένος. ἀκμαῖ ποδοῖν= αἱ ἔξοχαι τῶν ἀστραγάλων, τὰ σφυρά. δεινὸν γ' ὅνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην= νφοβερὰν αἰσχύλην βεβαίως ἀνέλαβον ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας (καθ' ἥν γίνεται ἡ σπαργάνωσις τῶν παιδιῶν). ἐκ τύχης ταύτης= ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου. δεῖ εἰ= ποῖος εἰσαι (οἷος πράγματι εἰσαι, δηλ. Οἰδίπους= οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς). πρὸς πατρὸς ἢ μητρός, ἐνν. ἐπαθον τὸ πάθημα τοῦτο. λῶν φρονεῖ= ἀκριβέστερον γνωρίζει. τυχῶν= εὑρὼν κατὰ τύχην. οὐκ, ἐνν. οὐκ ἔλαβον αὐτὸς τυχῶν τῶν Λατίου τις= κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων (ὑπηρετῶν) τοῦ Λατίου. δηπού= ὡς ἐνθυμοῦμαι. εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κάνθαδ' εἰσιδῶν ; = εἴτε γνωρίσας τοῦτον ἐδῶ προσωπικῶς, εἴτε εἰς τοὺς ἀγρούς; σημήνατε= καταστήσατέ μου αὐτὸν γνωστόν. καιρὸς= κατάλληλος εὐκαιρία. οὐδέν^τ ἄλλον, ἀντικ. τοῦ ἐννοούμεν. ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, οὗτον ποκ. τό : αὐτὸν (τὸν ἄγγελον). τὸν ἔξ ἀγρῶν= τὸν ἐν ἀγροῖς ὅντα καὶ προσαληθέντα ἔξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. ματεύω = ζητῶ. ἐφιέμεθα μολεῖν= ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἔλθῃ. τὸν= δν. τί δ' ὅντιν^τ εἴπε· πλήρης θὰ ἦτο ἡ φράσις : τί δ' ἐρωτᾶς, ὅντιν^τ εἴπε. μηδὲν ἐντραπῆς= νὰ μὴ φροντίζῃς (νὰ μὴ ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). οὐκ ἀν γένοιτο τοῦτο, σπως ἔγω οὐ φανῶ= δὲν δύνανται νὰ γίνη τοῦτο, ἵνα ἔγω μὴ φανερώσω (δ Οἰδίπους φαντάζεται, δτι τὸν ἐμποδίζει ἡ Ἰοκάστη νὰ εὕρῃ τὸ γένος τού, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ ταπεινὴ καταγωγή του). ἄλις (εἰμι) νοσοῦσ^τ ἔγω προσ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. ἄλις ἐστὶ νοσεῦν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. τρίδουλος τρίτης μητρὸς= δοῦλος καταγόμενος ἐκ δούλης μητρὸς μέχρι τρίτης γενεᾶς. ἐκφανῆ κακὴ = θὰ ἀποκλωφθῇς ἔχουσα ταπεινὴν καταγωγήν. μὴ οὐ= ὡστε μὴ οὐ. τάδε= ἀναζήτησιν τῆς καταγωγῆς σου. φρονοῦσα εὖ= κρί-

νουσα δρθῶς, ἀποβλέπουσα εἰς τὸ καλόν σου. τὰ λῶστα = τὰ ὡφελιμώτατα. τὰ λῶστα (ἡ ἐπανάληψις τούτου ὑποδηλοῦ ἀγανάκτησιν) = τὰ συμφερώτατα αὐτὰ (δηλ. ἡ μὴ ἀνεύρεσις τῆς καταγωγῆς μου). πάλαι (ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἤκουσεν ἐν Κορίνθῳ, διτι εἶναι νόθος). δύσποτος = δυστυχής. ἄξει τις, ἀποστέλλεται δεύτερος πομπὸς νὰ φέρῃ τὸν ποιμένα τὸ ταχύτερον μετὰ τὸν ἐν σχίᾳ. 861 ἀποσταλέντα πρῶτον. χαίρειν = νὰ ἔναβρύνεται, νὰ καμαρώνῃ. προσειπεῖν = νὰ προσαγορεύσω (δηλ. διτι εἶσαι δύστηνος = δυστυχής). ἄλλο δ' οὕποθ' ὑστερον· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἰοκάστη ἀπέρχεται ἀποτόμως διὰ τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα. φέασα (τοῦ β. ἀτσῶ) = ὅρμήσασα ταχέως. δμως μὴ (μετὰ φόβου σημαντ. ῥήμ. τίθεται τὸ ὅπως μὴ μεθ' ὅριστ. μέλλοντος). ἀναρρήξει (ἀμεταβ.) = μήπως ξεσπάσουν. σιωπῆς, ἐννοεῖ τὴν σιωπὴν τῆς Ἰοκάστης, ἀποφυγούσης νὰ ἔξηγάσῃ τοὺς λόγους τῆς αἰφνιδίας φυγῆς τῆς καὶ ἀρκεσθείσης νὰ εἴπῃ μόνον τὸ ίού, ίού. δποία χρήξει ῥηγνύτω = ἀς ξεσπάσουν ὅσα θέλουν. φρονῶ μέγα = μεγαλοφρονῶ. δυσγένεια = ταπεινὴ καταγωγή. νέμω = θεωρῶ. τῆς εὗ διδούσης = τῆς ἀγαθοποιοῦ, τῆς παρεχούσης μοι εὔτυχιάν (ἐνν. τὴν προηγ. πρὸς αὐτὸν εὔνοιαν τῆς τύχης). οὐκ ἀτιμασθήσομαι = δὲν θὰ προσβληθῶ. τῆς γάρ = διότι ἔξ αὐτῆς (τῆς τύχης). οἱ συγγενεῖς μῆνες = οἱ χρόνοι, ποὺ μὲ ἐσυντρόφευσαν εἰς τὴν ζωήν, ποὺ παρηκολούθησαν τὸν βίον μου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου μέχρι σήμερον (ἐννοεῖ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς καθόλου, δ' δρποῖς κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων συγγεννᾶται τῷ ἀνθρώπῳ, διέρχεται μαζὶ τὸν βίον καὶ συγγηράσκει μετ' αὐτοῦ). διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν = ὕρισαν (προώρισαν, ἔταξαν) νὰ γίνω κατ' ἀρχὰς μὲν μικρός, ἔπειτα δὲ μέγας. τοιόσδ' ἔκφυς = τοιαύτην ἀφ' οὗ ἔσχον καταγωγήν, ἀφ' οὗ τοιοῦτος ἐγεννήθην. οὐκ ἂν ἔξέλθοιμ' ἔτι ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τούμδον γένος = δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποδειχθῶ ποτε ἄλλος, ὥστε νὰ μὴ μάθω τὴν καταγωγήν μου (ἐν ἄλλοις λόγοις θέλει νὰ εἴπῃ, διτι τὴν καταγωγήν μου τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλῃ καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ μάθω τὰ κατ' αὐτήν).

Πραγματικαί. Ικέτις ἀφῆγματι τελειώσασα τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἰοκάστη στέφει τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, αἱ δὲ θεραπαινίδες ἀνάπτουν τὸ πῦρ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ διὰ τὰ θυμιάματα. ἀρ' ἀν παρ' ὑμῶν, ὡς ξέ-

νοι... ὁ ἄγγελος ἔρχεται ἐξ ἀριστερῶν, ή δὲ ἐμφάνισις αὐτοῦ φαίνεται ώς ἄμεσον ἐπακολούθημα τῆς προσευχῆς τῆς βασιλίσσης. παντελής δάμαρ· ὁ γάμος παρ' ἀρχαίοις ἔθεωρεῖτο ἀτελής, ἐάν δὲν ἀπεκτῶντο τέκνα· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ προικοσύμφωνα ἐσηγηθίζετο ν' ἀναγράφηται «ἐπ' ἀρότῳ παιδῶν ἄγομαι γαμετὴν» τ.ξ. νυμφεύομαι, διὰ νὰ τεκνοποιήσω. Κατ' ἀκολουθίαν ἐλέγετο παντελής δάμαρ ἡ σύζυγος ἔκεινη, ἡτις εἶχε καὶ τέκνα. Ὡς τὰ τῆς τύχης κρατεῖ· ἀφ' οὗ ἐν στίχ. 724 ἡ Ἰοκάστη ἔξεφρασεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τῶν ἀνθρωπίνων μαντειῶν, ἐν δὲ τῷ στίχ. 853 δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, τώρα θεωρεῖ ὡς κυρίαρχον τοῦ κόσμου τὸ μοιραῖον καὶ τυχαῖον «τύχη κυβερνᾷ πάντα». Ἐπείπερ εὔνους ἥλθον... ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Οἰδίποδα, ἢν τοῦ ἀναγγείλη, ὅτι αὐτὸς τὸν ἔσωσεν ἐκτεθειμένον ἀνάπτηρον παιδίον εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· ποῦν δικαῖος ἀλλο ἀποτέλεσμα ἐπῆλθεν; «Ἐπομένως ἔχομεν ἐδῶ ἀλληγενέστειαν. εὑρών ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς. τοῦτο ἥτο τὸ πρῶτον κεραυνοβόλον πλῆγμα τῆς Ἰοκάστης, ἡτις ἤρχισε νὰ ὑποπτεύῃ τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ πεισθῇ κατωτέρω ἀπολύτως ἐν τοῖς στίχ. 1032 καὶ 1042. μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν. ἀληθῶς ἥτο οὗτος ἐν ἀρχῇ ἔκθετον ἀνάπτηρον παιδίον καὶ ἔγινε διάδοχος καὶ ἐπειτα βασιλεὺς τοῦ θρόνου τῆς Κορίνθου καὶ ἐξ ἀλού ἀπελπις ὁδοιπόρος καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

TETAPTON ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1086-1108)

Στροφὴ (1086 - 1097)

Λεξιλογικαί. εἴπερ ἔγώ μάντις. Καθ' διν χρόνον δι Οιδίπους μένει μόνος ἐν τῇ σκηνῇ σύννους καὶ στρέφει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα, μήπως ἔδη ἐρχόμενον τὸν ποικένα, ὁ χορὸς περιχαρής φέρει τὸ τρίτον στάσιμον, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὁ ὄποιος ἔθεωρεῖτο ξένος (Κορίνθιος), συντόμως θὰ ἀποδειχθῇ Θηβαῖος τὴν καταγωγήν. μάντις, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνθρωπίνης μαντικῆς. Ιδρις=σοφός. κατὰ γνώμην=κατὰ νοῦν. οὐκ ἔσει ἀπείρων = δὲν θὰ εἰσαι ἀπειρος, θὰ εἰναι μέτοχος. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : οὐκ ἔσει ἀπείρων μὴ οὐ σέ γε αὐξειν = δὲν θὰ εἰσαι ἐστερημένος τοῦ νὰ σὲ μεγαλύνωμεν, θὰ μάθῃς ὅτι σὲ... πατριώτης=συμπατριώτης· διὰ τῶν τριῶν ἐπιθέτων : πατριώτην, τροφὸν καὶ μητέρα ὁ ποιητής ἔσχημάτισε κλιμακωτὸν σχῆμα ἐκ τῶν μικροτέρων εἰς τὰ μεγαλύτερα.

χορεύομαι=τιμῶμαι διὰ χορῶν. ἐπίηρα φέρω ('Ομηρ. φράσις)=φέρω εὐχάριστα. **τυράννοις**=τῷ Οἰδίποδι (ό πληθ. τῇ βασιλικῇ οἰκογενείᾳ τοῦ Οἰδίποδος). **Ιήιε Φοῖβε.** ίδε στίχ. 154.

'Αντιστροφὴ (1098-1108)

Λεξογικαί. μακραίων=μακρόβιος. μακραιώνων (ἐνν. ρῶν). **ἔτικτε** (μεταφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδος). **πελασθεῖσα Πανδς**=συνευρεθεῖσα μετὰ τοῦ Πανός. **εύνάτειρα**=σύνευνος. **πλάκες ἀγρόνομοι**=πλάκες ἀγρῶν νεμομένων=δρειναι πεδιάδες ἀγρῶν (ὅπου βόσκουσι κτήνη). **Κυλλάνας**=Κυλλήνης. **Βακχεῖος**=δ Διόνυσος. **εὑρημα.**=ώς λαμπρὸν δῶρον, ὡς εὑφρόσυνον κέρδος, καὶ ἐπομένως τέκνον τοῦ (δηλ. νύμφη τις ἔτεκεν αὐτῷ).

Πραγματικαί. Τὸ χορικὸν ἄσμα εἶναι μεστὸν χάρας καὶ ἐλπίδων, ἐσυνηθίζοντο δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀρχαίοις δράμασιν, ἵδιᾳ τότε, ὅταν προβλέπηται μεταβολὴ ἐπὶ τὰ χείρων καὶ καταστροφή. τὰν αὔριον **πανσέληνον**. δ χορὸς ἀναμένει αὔριον νὰ διαλευκανθῇ πλήρως τὸ μωστήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος, ὅτε θὰ ἥτο πανσέληνος, συμπίπτουσα μὲ τὴν ἐπαύριον τῆς ἑορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα· ἵσως δὲ διὰ τῆς πανσελήνου ἥθελησε νὰ δείξῃ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πράγματος γενήσεται ἐν πλήρει φωτὶ. **μακραιώνων**, ἐννοεῖ τὰς νύμφας, αἱ ὅποιαι ἥσαν παρθενικαὶ θεότητες, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατώκουν εἰς δρη, δάση, πεδιάδας, κοιλάδας, σπήλαια, κρήνας καὶ ποταμούς καὶ ἔκσων ἐπὶ μακρὸν τρώγουσαι ἀμβροσίαν. **Ἐξελαμβάνοντο** διοίως ὡς τροφοὶ καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦτον παρακολουθοῦσι συνεχῶς μετὰ τοῦ Πανός καὶ τῶν Σατύρων. **Πάν**· ἥτο δ ἐν 'Αρκαδίᾳ κατ' ἔξοχὴν τιμώμενος ποιμενικὸς θεός, υἱὸς τοῦ 'Ερμοῦ, γεννηθεὶς ἐπὶ τοῦ 'Αρκαδικοῦ ὄρους Λυκαίου. **Ἡτο** οὗτος ἐκ γενετῆς κερασφόρος, τραχύπους, γενειῶν καὶ σιμὸς τὴν δῖνα, δασὺς καὶ ἔχων οὐράν, ἔπαιζε τὴν σύριγγα καὶ συνέπαιζε πάντοτε ἐπὶ τῶν ὁρέων καὶ τῶν δασῶν μετὰ τῶν νυμφῶν. **Ἐρμῆς**· ἥτο καὶ οὗτος προστάτης τῶν ποιμνίων, λεγόμενος νόμιος, ἐπιμήλιος, κριοφόρος κ.τ.λ. καὶ συμπάκτης τῶν Νυμφῶν. **Βακχεῖος**· ἥτο δ θεὸς Διόνυσος, ὅστις παρίσταται πολλάκις συνοδευόμενος ὑπὸ παροινοῦντος θιάσου Σατύρων, Σειλη-

νῶν, Νυμφῶν καὶ Μουσῶν, ἥρεμος καὶ γαλήνιος αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ. ναίων ἐπ' ὁρέων εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, τὸν Παρνασσὸν καὶ εἰς ἄλλα δρη ἐτελοῦντο νυκτεριναὶ ἔορταί. **‘Ελικωνιάδων’** ἡσαν αἱ ‘Ελικωνιάδες Μοῦσαι, ἀποκληθεῖσαι οὔτως, ἐπειδὴ διέμενον μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὸ δρος ‘Ελικῶνα τῆς Βοιωτίας, 1570 μ. ὕψους, κατάφυτον καὶ συσκίους ἔχον καὶ τερπνάς πεδιάδας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1109-1185)

Λεξιλογικαί. **συναλλάσσω**=συντυγχάνω, συναντῶ· ἡ μετοχ· ἔναντιωμ. **σταθμῶμαι**=εἰκάζω, συμπεραίνω. **πρέσβεις**=πρεσβύται. **ξυνάφει**=συμφωνεῖ. **σύμμετρος**=ἴσοχρονος, ὁμηλιξ (δηλ. καὶ αὐτὸς γέρων)· πλεονάζ. μετὰ τὸ ξυνάφει. ἐν μακρῷ γήρᾳ, ἀντὶ ἀπλῆς δοτ., προσδ. ἀναφορ. **τῷδε τάνδρι**=τῷ Κορινθίῳ ἀγγέλῳ. **σύ**, τοῦτο λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ, ἐνῷ ἀνωτέρῳ διὰ τοῦ: **πρέσβεις** προσεφώνησεν ὅλον τὸν χορόν. **προύχοις** ἀν μου **τῇ ἐπιστήμῃ**=δύνασαι νὰ εἰσαι ὑπέρτερος ἐμοῦ κατὰ τὴν γνῶσιν· τὸ ἐπιστήμῃ ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμᾶσθαι, γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐνούμενον ἐκ τοῦ προηγ. στίχου: προύχω τῇ ἐπιστήμῃ. **εἴπερ τις ἀλλος**, ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ πιστός, ἐνῷ διὰ τοῦ ὡς νομεὺς ἀνήρ περιορίζει τὴν προηγουμένην ἐπίτασιν (ώς δύναται νὰ εἰναι πιστὸς ἔνας ἀνήρ βοσκός). **δεῦρο μοι βλέπων**=στρέφων τὰ βλέμματά σου ἐδῶ πρὸς ἐμὲ (ἴνα καὶ ἐκ τῶν βλεμμάτων καὶ τῆς ὅλης στάσεώς του ἀνεύρῃ τὴν ἀλήθειαν, διότι ὁ δοῦλος ἴδων τὸν Κορίνθιον ἀγγελον καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν καὶ φοβούμενος, ὅτι θὰ ἐρωτηῇ ὑπὸ τοῦ φονέως τοῦ Λατοῦ, εἶναι περιδεής καὶ βλέπει κάτω). **ἢ**=ἢ. **οἷκοι τραφεῖς**=οἰκοτραφής (τοῦτο λέγει μετά τινος ὑπερφανείας ὁ δοῦλος, διότι οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπέλαυνον ἴδιαιτέρας ἐμπιστοσύνης παρὰ τῶν κυρίων των). **μεριμνῶν**=ἐπιδιδόμενος. **ἢ βίον τίνα** (ἔχων)=πᾶς ζῶν. **ξύναυλός είμι**=συγκαταυλίζομαι, συνδιανυκτερεύω. **ἢν μὲν Κιθαιρῶν** (ἔνν. οὖ ἢν ξύναυλος). **πρόσχωρος** (τῷ Κιθαιρῶνι)=πλησιόχωρος, γειτονικός, **τόνδε** (τὸν Κορίνθιον ἀγγελον). **τῇδέ που**=ἐκεῖ κάπου. **μαθὼν**=γνωρίσας αὐτόν. **καὶ λέγεις**=λοιπὸν ἐννοεῖς. **ἢ ξυναλλάξας**, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ οἰσθα, ὅπως καὶ τὸ μαθών, διαφέρει δὲ τοῦ μαθών κατὰ τὸ ὅτι τὸ μὲν μαθών ἐννοεῖ, ὅτι τὸν ἐγνώρισε καλῶς, τὸ δὲ ξυναλλάξας δηλοῖ

άπλην ἐκ συναντήσεως γνωριμίαν. οὐχ ὥστε = οὐκ οἶδ' ὥστε. κού-
δέν γε θαῦμα = καὶ οὐδόλως βέβαια παράδοξον εἶναι τοῦτο (τὸ μὴ
δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει...). ἥμος = ὅτε..., χρον. πρότασις ἀντὶ εἰ-
δικῆς. τῷδε τάνδρι, ἐνν. τὸν Θηβαῖον ποιμένα. ἐξ ἥρος εἰς ἀρκτοῦ-
ρον = ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ φθινοπώρου. τρεῖς ὅ-
λους ἔκμήνους χρόνους = ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἔξάμηνα. τάμα ἔπαυ-
λα = εἰς τὰ μχνδριά μου. σταθμά, ταυτόσημον πρὸς τὸ ἔπαυλα.
πεπραγμένον = πραγματικόν, ἀληθὲς (κατηγ. τοῦ τι). ἐκ μακροῦ
χρόνου, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετοχ. ὄντα. ὡς ἔμαυτῷ θρέμμα θρεψαί-
μην ἔγώ = ἔνα ἀναθρέψω αὐτὸν ὡς ἔδιόν μου τέκνον. ίστορῶ = ἔρευ-
νῶ, ἔρωτῶ νὰ μάθω. ὡς τᾶν = ὡς φίλε, φίλε μου (λέγει μετά τινος
ὑπερηφανείας, ὅτι τὸ παραδοθὲν εἰς αὐτὸν βρέφος κατέλαβε βασιλικὸν
ἀξίωμα). οὐκ εἰς ὅλεθρον; ἐνν. ἀπει. ἄ, ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς
ἔκφρασιν ποικίλων συγχινήσεων· ἔδω εἶναι ἐφεκτικόν. κολάζω = τι-
μωρῶ (πρὸς σωφρονισμόν)· ἔδω σημ. ἐπιπλήττω ἐνέχει δὲ εἰρωνείαν,
διότι ἐπὶ δούλου δὲν δύναται νὰ λεχθῇ κολάζει, ἀλλὰ μόνον κολάζεται.
Παρατηρητέα ἡ διάφορος αἰσθηματικὴ κατάστασις τῶν διαλεγομένων
προσώπων. Ὁ μὲν Κορίνθιος αἰσθηματικῶς φαίνεται ἀφελής, φα-
δρὸς καὶ θριαμβεύων, δέ γέρων ποιμὴν εἶναι ἐμβρόντητος καὶ μεστὸς
ἀγωνίας καὶ ἀνησυχίας, δέ Οἰδίποις ἀνυπόμονος, πλήρης δργῆς διὰ
τὴν ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγας στιγμάς ἀναβολὴν τῆς ἔκμυστηρεύσεως τῶν
γεγονότων, δέ χορὸς δεικνύει μὲν τὸ ἐνδιαφέρον του, ἀλλ' ἐν ἀφε-
λείᾳ καὶ ἀγνοΐᾳ καὶ, τέλος, δέ θεατῆς μὲ φρίκην βλέπει ἀπὸ στιγμῆς
εἰς στιγμὴν προσεγγίζουσαν τὴν φοβερὸν ἀποκάλυψιν. ὡς φέριστε,
‘Ομηρ. ὑπερθετ. λέγεται καὶ φέρτατος = ἄριστος, κράτιστος. τί ἀ-
μαρτάνω ; = ποίαν παρεκτροπὴν κάμνω ; οὐκ ἐννέπων (ἐνν. τὸ δέ
ἀμαρτάνεις), μετ' αἰτιολ.= διότι δὲν ἀναφέρεις.... ἀλλως = ματαί-
ως, ἀνωφελῶς (ἐνν. διὰ τοῦ ἀλλως ὅτι, ἀντὶ νὰ φέρῃ καλὸν εἰς τὸν
Οἰδίποδα, τούναντίον συντελεῖ εἰς τὸν ὅλεθρόν του). πρὸς χάριν =
δένει τιμωρίας, μὲ τὸ καλό. κλαίων = τιμωρούμενος, κατόπιν τιμω-
ρίας. αἰκίζομαι (ώς καὶ τὸ ἐνεργητικὸν αἰκίζω)= μεταχειρίζομαι
βλαβερῶς, βασανίζω (παρατηρητέα ἡ μεγάλη δειλία τοῦ ποιμένος διὰ
τὴν καλυτέραν πλοκὴν τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). οὐχ ὡς τάχος
τις τοῦδε ἀποστρέψει χεῖρας ; (ἐτέθη ἀντὶ προστακτικῆς) = δὲν θὰ
γυρίσῃ τις δόπισω ταχέως τὰς χεῖρας τούτου ; δύστηνος, ἐνν. ἔγω. ἀν-
τί τοῦ ; (ἐνν. κελεύεις στρέψαι χεῖρας) = ἔνεκα ποίας αἰτίας ; δν οὕ-

τος ίστορεῖ = διὰ τὸν ὅποιον οὗτος σὲ ἐρωτᾷ. **δλέσθαι δ'** ὥφελον τῆδ' ἡμέρᾳ = εἰθε νὰ είχα χαθῇ κατ' ἑκείνην τὴν ἡμέραν (καθ' ἦν τὸν ἔδωσα). **εἰς τόδε,** εἰς τὸ δλέσθαι. **τοῦνδικον** = τὸ ἀληθές, ἑκεῖνο ποὺ ἐπιβάλλει τὸ δίκαιον. **διόλλυμαι,** ἀντὶ μέλλοντος. **τριβὴ** = βραδύτης, ἀναβολή. **εἰς τριβάς ἐλᾶ** (μέλλ. τοῦ ἐλαύνω) = θὰ προβῆδη διὰ χρονοτριβῶν εἰς ἀναβολάς. **οὐ δῆτ' ἔγωγε** (εἰς διατριβάς ἐλῶ). **ἔμὸν μὲν** (ἐνν. οὐκ ὄντα). **τις,** ἀντὶ τι γεννημάτων, κατὰ σύνεσιν. **ἔγγενής** = συγγενής. **λέγειν,** ἔξαρτ. ἐκ τοῦ δεινῶ. **πρὸς αὐτῷ τῷ δεινῷ** = ἐπ' αὐτοῦ ἀναμφισβήτητως τοῦ φοβεροῦ. **ἐκλήζετο,** λέγει οὕτως ἀντὶ ἦν, διὰ νὰ μετριάσῃ τὸ φοβερὸν τοῦ πράγματος. **ἢ γὰρ** = ἀλήθεια λοιπόν. **ώς πρὸς τί χρείας;** = πρὸς ποίαν ἀνάγκην, πρὸς ποῖον σκοπόν ; **ώς ἀναλώσαιμί νιν** (ἔξαρτ. ἐκ τοῦ δίδωσιν, ὅπερ εἶναι ίστορ. ἐνεστῶς) = ἵνα τὸν θανατώσω. **τεκοῦσα** ἐναντιώμ. μετοχ. **τλήμων** = σκληρά. **θεσφάτων** (γεν. ἀντικ.) **δκνω** = φοβουμένη τοὺς δυσοιώνους χρησμούς. **τοὺς τεκόντας**, ἐνν. τὸν πατέρα, διότι τοῦτο ἔλεγεν δὲ χρησμός. **κατοικτίω** = αἰσθάνομαι μεγάλην συμπάθειαν. **γεγώς** (κατηγρ. μετχ.) = δτι ἔχεις γίνει (ἔδω ἡ ἀναγνώρισις ἐπῆλθε πλήρης). **ἔξηκοι ἄν σαφῆ** = θέλουσιν ἐκδηλωθῆ, ἐκπληρωθῆ σαφῶς. **προσβλέψαιμι** = δύναμαι νὰ σὲ προσβλέψω. **φύς,** δμιλῶν, κτανῶν (ἔξαρτῶνται ἐκ τοῦ προηγ. δῆμον. τίνος εἴδους μετοχαὶ εἶναι ;). **ἀφ' ὅν,** ἐνν. τὴν μητέρα. **οὓς τε,** ἐνν. τὸν πατέρα. **δμιλῶ.** = συνευρίσκομαι.

Πραγματικαί: (στιχ. 1123 κ.έ.) **δοῦλοις·** ἀξιόπιστοι δοῦλοι, καὶ ιδίᾳ οἰκογενεῖς, δπως δ παρῶν δοῦλος τοῦ Λατοῦ, ἀνελάμβανον πολλάκις τὴν ἐπίβλεψιν μεγάλης ἐκτάσεως κτημάτων ἢ πολλῶν ποιμνίων, δμοίως δὲ τοιαῦται δοῦλαι ἀνελάμβανον τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ πραγμάτων καὶ ἀπέλαυνον ἰδιαιτέρας ὑπολήψεως παρὰ τῶν δεσποτῶν αὐτῶν. **εἰς ἀρκτούρον·** οἱ ἀρχαῖοι πολλάκις ἐκανόνιζον τὸν χρόνον ἐκ τῶν ἀστερισμῶν· ἡ ἐπιτολὴ δὲ τοῦ ἀρκτούρου γίνεται κατὰ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου, δτε ἀρχεται καὶ τὸ φθινόπωρον. **ἐκμήνους χρόνους·** καὶ κατὰ τοὺς σημερινοὺς χρόνους οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ποιμένες κακονίζουν τὰς συμφωγίας των ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἔξαμήνων, π.χ. ἀπὸ τοῦ 'Αγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ 'Αγίου Δημητρίου, καθ' ὁ δῆλος διάστημα, λόγω τοῦ καλοῦ καιροῦ, τὰ ποίμνια δόδηγοῦνται εἰς βοσκάς. οὐκ εἰς δλεθρον κ.τ.λ., ὁ θεράπων ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ, δτι ὁ

Οιδίπους εἶναι υἱὸς τοῦ Λατού, καὶ ἐπομένως πατροκτόνος, ἐνῷ μέχρι τοῦδε ἐγνώριζεν αὐτὸν μόνον ὡς φονέα τοῦ κυρίου του, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτρέπει τὸν Κορίνθιον νὰ προχωρήσῃ εἰς περαιτέρω ἀποκαλύψεις. κλαίων δὲ ἔρεις· οἱ δοῦλοι ὑπεβάλλοντο εἰς φοβερὰς βασάνους καὶ τιμωρίας ἐν περιπτώσει σοβαρῶν παραπτωμάτων, κλοπῆς, ἀνυπακοῆς κ.λ.π., ὁσάκις δὲ προσήρχοντο ὡς μηνυταὶ ἢ ὡς μάρτυρες πρὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ εἰς μαστιγώσεις ἀκόμη ὑπεβάλλοντο, διὰ νὰ διακριθῇ τὸ ἀξιόπιστον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, ὅπως καὶ κατωτέρω ἐν στίχῳ 1154 δηλοῦται. Στίχ. 1185 μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Οἰδίποδος οὗτος μὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης θύρας, δὲ Κορίνθιος ἄγγελος ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα μεταβῇ εἰς Κόρινθον.

ΠΕΜΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1186-1222)

Στροφ. α' (1186 - 1196)

Λεξιλογικαῖ. ὡς = πόσον. **ἴσα,** ἐπίρρ.= ἔξ ἴσου. **καὶ** = ὅπως (πολλάκις ὁ καὶ ἔχει σημ. δμοιωματικὴν μετά τὰ δμοιότητος σημαντικά, ὅπως εἶναι ἐδὼ τὸ **ἴσα**). **ἐναριθμῶ** = λογαριάζω, θεωρῶ. **τὰς εὐδαιμονίας,** τὸ ἄρθρ. σημ. τῆς πολυμνήτου, τῆς πολυποθήτου. **τοσοῦτον δσον** = τόσον μόνον ὥστε. **δοκεῖν**, ἐνν. ἀντικ. εὐδαιμονεῖν = ὥστε νὰ φαίνηται (δηλ. νὰ νομίζῃ καὶ νὰ νομίζηται παρὰ τῶν ἄλλων) δτι εὔτυχεῖ. **καὶ δόξαντα** = καὶ εὐθὺς ὡς φανῇ (θέλει τὰ δηλώσῃ τὴν ταχεῖαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς εὔτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν). **ἀποκλῖναι** = ν' ἀποκλίνηι, νὰ καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὑψοῦς τῆς εὔτυχίας εἰς τὸ ἀντίθετον (εἰς τὴν δυστυχίαν). **Οἰδιπόδα,** δωρικὸς τύπος ἀντὶ Οἰδίπου, χρησιμοποιούμενος ὑπὸ τῶν τραγικῶν εἰς τὰ μελικὰ μέρη. **τὸν σὸν δαίμονα** = τὴν ἴδιήν σου τύχην· ἡ ἀναφορὰ τοῦ: **τὸν σὸν ἔξαίρει** τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οἰδίποδος.

Αντιστρ. α' (1197 - 1203)

Λεξιλογικαί. **δστις ἔκρατησας**, ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = διότι σὺ ἔγινες κύριος. **καθ'** ὑπερβολὰν (ποσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας** = ὑπερβολικὰ ἔπιτυχῶν εἰς τοὺς ἀγῶνάς σου (μεταφ. ἀπὸ τοῦ τοξότου, πρόσπαθοῦντος νὰ ἔπιτύχῃ τὸν στόχον του). **τοῦ πάντ'** εὐδαιμονεῖς **ὅλβου** = τῆς κατὰ πάντα εὐτυχοῦς μωκαριότητος. **κατὰ...φθίσας** (τμῆσις) = ἔξοιλοθρεύσας, καταστρέψας. **γαμψῶνυξ**, προσδιορ. τό: παρθέ-

νον χρησμωδόν· ὀνομάζετο δὲ χρησμωδός, λόγῳ τοῦ ἀκαταλήπτου αἰνίγματος, ἔχοντος ἀνάγκην μαντείας πρὸς λύσιν, ἢτοι αἰγυγματώδης. ἀνέστας = ἡγέρθης, ἡνωρθαθής. πύργος θανάτων = προπύργιον κατὰ τῶν θανάτων (ἡ γεν. εἶναι ἀντικείμεν.), θανάτους δὲ ἐννοεῖ τοὺς προελθόντας ἐκ τῆς μὴ ἐπιτυχοῦς λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφιγγός.

Στροφ. β' (1204 - 1212)

Λεξιλογικαί. ἀκούειν, προσδιορ. ἀναφορᾶς ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀθλιώτερος· ἐνν. ἡ γεν. σοῦ ἀντικ. τοῦ ἀκούειν = ὡς πρὸς τὸ νὰ ἀκούῃ τίς σε (τοὺς θρήνους σου). ἄται = ἄγραι, σκληραὶ δυστυχίαι, ἐν πόνοις = ἐν βασάνοις· προσωποποιοῦνται ἀμφότερα λόγῳ τοῦ ξύνοικος. ξύνοικος, ἐνν. ἐκ τοῦ ἀθλιώτερος τὸ μᾶλλον = συνοικεῖ, κατέχεται περισσότερον ἀπὸ σὲ κ.λ.π., ἀντικείμενα δὲ τοῦ ξύνοικος εἶναι ἡ ἀπλῆ δοτ. ἄταις καὶ ἡ ἐμπρόθ. ἐν πόνοις. ἀλλαγῆ (δοτ. δργαν.) = διὰ τῆς μεταβολῆς. αὐτὸς = ὁ αὐτός. λιμήν, ἐννοεῖ τὸν γαμήλιον λιμένα. θαλαμηπόλος = ὁ πελόμενος, ὁ ἀναστρεφόμενος ἐν τῷ θαλάμῳ (ὡς σύζυγος). πεσεῖν = ὡστε νὰ πέσῃ. ἄλοξ = αὖλαξ, κοίτη, γυνὴ (μετ. ταφορ. ἐκ τοῦ ἐκ τοῦ γεωργ. βίου). πατρῶαι ἄλοκες = ἡ πατρικὴ κλίνη. ἔσ τοσόνδε (ἐνν. χρόνον) = ἐπὶ τόσον πολὺ χρονικὸν διάστημα. φέρειν = νὰ σὲ ἀνεχθῇ. σῆγα = σιωπηλῶς, ἀδιαμαρτυρήτως.

Αντιστρ. β' (1213 - 1222)

Λεξιλογικαί. ἔφερε = ἔφερεν εἰς φῶς, ἀπεκάλυψε. ὁ πάνθ^ο δρῶν χρόνος = ὁ πάντα βλέπων (καὶ ἐπομένως ἀποκαλύπτων) χρ., προσωποποίησις τοῦ χρόνου. ἄγαμον γάμον = κακόγαμον γάμον· σχ. δξύμωρον. τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον, καὶ' ὑπαλλαγὴν αἱ μετοχαὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν γάμον ἀντὶ εἰς τὸν Οιδίποδα, ἔπρεπε ἄρα νὰ λεχθῇ κατὰ γεν. τεκνοῦντος καὶ τεκνουμένου (Οιδίποδος). εἰδόμαν = εἴδον. περιάλλα = ὑπερβολικά, σφοδρότατα· διὰ τοῦ μορ. ὡς ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ. Ιαχέω = θρηνῶ, ἐκβάλλω κραυγήν. τὸ δ'^ο δρθὸν εἰπεῖν = διὰ νὰ εἴπω δύμως τὴν ἀλήθειαν. ἀνάπνευσα = ἔλαβον ἀναπνοήν, ἀναψυχήν. κατεκοίμασα = ἔκλεισα τοὺς ὄφθαλμούς μου, παραδοθεὶς εἰς ζῆσυχον ὕπνον.

Πραγματικαὶ ἵω γενεαί· ὁ χορὸς ἐν τῷ τετάρτῳ τούτῳ στασίμων οἰκτίρει τὸ εὐμετάβλητον τῆς ἀνθρωπίνης τύχης· πρβλ. τὸ τοῦ

ἀγγέλου ἐν τῇ Ἀντιγόνῃ «οὐκ αἰνέσαμ’ ἀν οὔτε μεμψαίμην ποτέ, τύχη γάρ ὅρθοι καὶ τύχη καταρέπει τὸν εὔτυχοῦντα τόν τε δυστυχοῦντ’ ἀεί...» ὁμοίως τὸ τοῦ Πινδάρου «τί δέ τις; τί δ’ οὐ τις; σκιᾶς ὅναρ ἀνθρωπος...». χρησμωδός· λόγῳ τῆς ἀσαφείας τοῦ αἰνίγματος καὶ διότι τοῦτο ἀπηγγέλετο ἐμμέτρως ἐν ἔξαμετρῳ. ἀνέπνευσα - κατεκοίμασα· ἐνν. τὴν παλαιὰν εὑρεγεσίαν τοῦ Οἰδίποδος, δι’ ἡς ἡ πόλις ἀπηλλάγη τῆς Σφιγγός.

ΕΚΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1223 - 1296)

Λεξιλογικαί. ἔξαγγελος· ὀνομάζεται οὕτω, διότι ἡ ἀγγελία γίνεται ἐκ τῶν ἔνδον τῶν ἀνακτόρων πρὸς τὰ ἔξω, εἶναι δὲ ὁ ἰδιος ὁ ὑποκριτής, ὁ ὄποιος ὑπεδύετο τὸ πρόσωπον τοῦ ποιμένος, ἔξέρχεται δὲ ἐκ τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας θύρας. ἀρεῖσθε (ρῆμ. ἄρνυμαι) = θά λαβήτε, θά αἰσθανθῆτε. ἔγγενῶς = συγγενιῶς, καὶ ἐπομένως: εἰλικρινῶς. νίψαι ἀν (ρ. νίζω) καθαριμῷ = ἥθελον καθαρίσει διὰ καθαριστηρίου λουτροῦ. στέγην (συνεκδ.) = ἀνάκτορα. τὰ δ’ αὐτίκα... τὸ πλῆρες θά ἡτο: κακὰ τοσαῦτα, δσα τὰ μὲν κεύθει, τὰ δ’ αὐτίκα ἐς φῶς φανεῖ. κεύθω = κρύπτω. ἐκόντα κούκ ἀκοντα (σχ. ἐκ παραλλήλου). πημονή = δυστυχία. αὐθαίρετοι = προελθοῦσαι ὑπὸ τοῦ ἰδίου. βαρύστονος = ὁ βαρέως πενθούμενος, λυπηρότατος, θλιβερώτατος. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων κ.τ.λ., προεξαγγελτικὴ παράθεσις τῆς ἀκολούθου προτάσεως: τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα. εἰπεῖν, ὑποκ. ἐμέ. μαθεῖν ὑποκ. ὑμᾶς. τάχιστος εἰπεῖν = συντομώτατος. θεῖον Ἰοκάστης κάρα, περίφρασις (θεῖον διὰ τὴν βασιλικὴν ἰδιότητα, ἡτις θεόθεν προήρχετο). οὐ πάρα = πάρεστι (ἐνν. ἡμῖν). ἡ γάρ ὅψις οὐ πάρα = διότι δὲν τὰ εἰδομεν. ἔνεστι. πεύσῃ, β'. ἐν. πρόσ. δριστ. μέλλ. τοῦ πυνθάνομαι. θυρῶν = προπυλῶν, ἡ ἔξωτερη καὶ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα. ἵετο = μετὰ σπουδῆς ἐφέρετο. λέχη (διότι ἔξ αὐτῶν ἔχαθη). ἀκμαῖ = ἀκρα· ἐδῶ σημ. χεῖρες, ἀλλαχοῦ πόδες. κόμην σπῶσσα = βιαίως μαδῶσσα τὴν κόμην. ἀμφιδεξίοις, ἀντὶ ἀμφοῖν = δι’ ἀμφοτέρων (δηλ. ὅσον ἐνήργει ἡ δεξιά, τοσοῦτον καὶ ἡ ἀριστερά· τὸ ἐπίθ. πρὸς ἔξαρσιν τῆς μανίας, μεθ’ ἡς ἐκτύπα τὴν κόμην της). ἐπαρράσσω = κλείω μεθ’ ὅρμης (μετὰ πατάγου). παλαιῶν σπερμάτων = τῶν παλαιῶν γάμων μετὰ τοῦ Λατίου. δύστεκνον παιδουργίαν (τὸ ἀφρο. ἀντὶ τοῦ συγκεκρ. παιδοποιὸν) = γεννήσασαν παρὰ φύσιν. γοᾶτο δ’ εύνας = ἐθρήνει δὲ γοε-

ρῶς διὰ τὴν συζυγικὴν κλίνην. διπλοῦς, ἀντὶ διπλοῦν κακόν, οὐ ἐπεξ. εἶναι τὰ ἐπόμενα (ἐννοεῖ δὲ ἐκ τοῦ Λατοῦ τὸν Οἰδίποδα καὶ ἐκ τοῦ Οἰδίποδος τὰ τέκνα του). ἐκ τῶνδε = μετὰ ταῦτα. δπως ἀπόλλυται (πλαχ. ἐρωτ. πρότ.) = πῶς ἀπέθανε. εἰσπαίω = μετὰ βίας εἰσοριμῶ, εἰσπηδῶ. ὑφ' οὖ, ἀναγκ. αἴτ. οὐκ ἦν (ἡμῖν) = δὲν ἦτο δυνατὸν εἰς ἡμᾶς. ἐκθεῶμαι = προσέχω, παρακολουθῶ μέχρι τέλους. λεύσσω = παρατηρῶ. περιπολῶ = περιφέρομαι ώστα κατεχόμενος ὑπὸ μανίας. πορεῖν, ἀδρ. β'. τοῦ καθ' ὑποθ. λαμβανομένου ὡς ἐνεστῶτος πόρω = προσφέρω, παρέχω. γυναικά τ' οὐ γυναικα, σχ. δξύμ. δπου κίχοι (δ. κιχάνω = εύρισκω), πλαχ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐρευνῶν, δπερ ἐξυπακούεται κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐξαιτῶν. διπλῆν ἄρουραν = διπλοῦν ἀγρὸν (ἐν ῷ εσπάρη καὶ εσπειρε), διπλῆν μητέρα. οὖ = ἔαυτοῦ. αὔω = φωνάζω. δεινόν, σύστ. ἀντικ. = φοβερὰν κραυγήν. ὡς ὑφηγητοῦ (ἐνν. ἡ ἀπόλ. μετχ. δντος) ὡς εἰ δηγεῖτο = ὑπεδείκνυε τις τὴν ὁδόν. ἐνάλλομαι = ἐφοριμῶ, ἐπιπίττω. διπλαῖ πύλαι = δίφυλλος θύρα. κλῆθρα = τοὺς μοχλοὺς (τοὺς μανδάλους). πυθμένων = τῶν στηριγμάτων τοῦ μοχλοῦ ἐπὶ τῶν παραστάδων. κοῖλα, προληπτ. κατηγ. = ὥστε νὰ γίνουν κοῖλοι, νὰ καμφθοῦν. κάμπιπτει στέγη = καὶ εἰσώρυμσεν εἰς τὸ δωμάτιον. ἐώρα (μόνον ἐδῶ ἀπαντᾷ, ἀλλαχοῦ αἰώρα) = τὸ δργανόν, δι' οὗ τις μετεωρίζεται, ὁ βρόχος. πλεκταῖς ἐώραις = μὲ πλεκτὸν σχοινίον. δπως = μόλις. δεινὰ βρυχηθεῖς = βρυχησάμενος (βρυχάομαι) (μεταφ. ἐκ τοῦ λέοντος) = ἀφ' οὗ ἐξέβαλε φοβερὸν βρυχηθμόν. ἀρτάνη (ἀρτάω = κρεμῶ) = τὸ σχοινίον, δι' οὗ τις ἀρτᾷ ἢ ἀρτάται = ἀγχόνη. χαλάω-ῶ = χαλαρώνω, λύω. δεινὰ δ' ἦν τὰνθένδ' ὀρᾶν = φοβερὰ δὲ ἡσαν τὰ μετὰ ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ὅψιν. εἴματα = ἐνδύματα. χρυσήλατος = ὁ κατειργασμένος ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ. ἐκστέλλω = κουμβώνω ἢ καρφώνω διὰ πόρπης τὸ ἐνδύμα πρὸς συγκράτησιν αὐτοῦ ἢ πρὸς στολισμόν. ἄρας = σηκώσας ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν, (ἵνα τὸ κτύπημα εἶναι ἴσχυρότερον), ἀντικ. τὰς περόνας. ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων περίφρ. = τοὺς ὀφθαλμοὺς του. ὁθούνεκα = ὅτι. οὐκ ὅψοιντο = δὲν θέλουσι βλέπει ἐν τῷ μέλλοντι. ἔπασχε... ἔδρα, διὰ τοῦ α' ἐνν. τὸν μετὰ τῆς μητρός του ἀνόσιον γάμον, διὰ δὲ τοῦ β' τὸν φόνον τοῦ πατρός. ἐν σκότῳ = μέσα εἰς σκοτάδι. ὁψοίατο ἐν σκότῳ (ὁξύμωρ.) = δὲν θὰ ἔβλεπε καθόλου. οὓς μὲν οὐκ ἔδει (ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς παιδάς του. οὓς δ' ἔχρηζεν (ἐνν. ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς γονεῖς. ἔφυμνῶν = ἀνοιμάζων, καταρώμενος.

ἀράσσω = κτυπῶ ἵσχυρῆς μετὰ τούτου συναπτέον τὸ πολλάκις τε κούχ ἄπαξ. φοίνιος = αἵμόφυρτος. γλήνη = κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. δόμοι = δόμοι τῷ ἀράσσειν = συγχρόνως μὲν τὸ κτύπημα τῶν ὀφθαλμῶν. τέγγω = βρέχω, ὑγραίνω. ἀνίημι = ἐκβάλλω, ἐκχύνω. οὐδ' ἀνίεσσαν φόνου μυδώσας (μυδάω = εἴμαι ὑγρός, διάχροχος) σταγόνας = καὶ δὲν ἔξεχυναν ἀπλῶς σταγόνας διαβρόχους ἔξ αἷματος. ἀλλ' δόμοι = ἀλλ' εὐθύς. μέλας ὅμβρος χαλάζης αἷματος (αἷματεις = αἷματηρὸς) = μαύρη αἷματηρὰ βροχὴ χαλάζης. τέγγω = χύνω. ἔρρωγεν (ῥήγνυμι) = ἔχουν ξεσπάσει. οὐ μόνου κάτα = οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ ἑνὸς (τοῦ Οἰδίποδος). συμμιγῇ = ἀνάμεικτα. δνόματα = εἶδη. ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ = εἰς ποίαν παῦσιν κακοῦ, ποῦ ἐσταμάτησεν ἡ συμφορά του. βοᾶ = μετὰ βοῆς παραγγέλλει. διοίγω = ἀνοίγω. δηλοῦν τινα = νὰ φανερώσῃ τις. τὸν μητρός, ἐνν. μιάστορα (ἢ ἀλλην παρεμφερῇ πρὸς αὐτὴν λέξιν) σχῆμα ἀποσιωπήσεως, ἐπειδὴ ὁ ἄγγελος ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ λέξιν ἀνάρμοστον νὰ λεχθῇ. ὡς δίψων· αἰτιολ. μετοχ. καὶ οὐχὶ τελ. = διότι θέλει νὰ δίψῃ. ἀραῖος (ἐνν. ὃν) = ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταρῶν διατελῶν (τὰς ὁποίας καθ' ἔσυτοῦ κατηράσθη). ρώμης = ἴσχυρᾶς βοηθείας (ἐνν. καὶ εἰς αὐτὴν τό : τινός). νόσημα = πάθημα. ἢ φέρειν = ἢ ὥστε δύνασθαι φέρειν. δεῖξει δὲ καὶ σοί, ἐνν. ὁ Οἰδίποις ταῦτα. στυγῶ = μισῶ. ἐποικτίζω = οἰκτίρω, αἰσθάνομαι συμπάθειαν. στυγοῦντα = καὶ μισῶν τις.

Πραγματικαί. ἔγγενῶς ἔτι · διὰ τοῦ ἔτι θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι πιθανῶς τὰ ἀποαλυφθέντα τελευταῖα αἰσχη ἐμείωσαν τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῶν Λαβδακιδῶν. οὔτ' "Ιστρον οὔτε Φᾶσιν" θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι οὔτε τὰ νερὰ τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης (Φᾶσις διαφέρειν τὴν Κολχίδα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὰ ἀνατολικὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, "Ιστρος ὁ σημερινὸς Δούναβις), δὲν δύνανται ν' ἀποπλύνουν τὰ αἰσχη τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. ἐκόντα ἀμαρτήματα · ἐκούσια ἀμαρτήματα θεωρεῖ τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκάστης καὶ τὴν τύφλωσιν τοῦ Οἰδίποδος. χρυσηλάτους περόνας · αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ τοὺς ἰστορικοὺς χρόνους μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον χιτῶνα δωρικόν, συγκρατούμενον περὶ τοὺς ὅμους διὰ περονῶν, ἀλλὰ βραδύτερον καὶ κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον τὸν Ἰωνικὸν χιτῶνα μετὰ χειρίδων, ἐσυνήθιζον δὲ αὗται νὰ συνάπτωσι τὰ ἐνδύματά των δι'

ώραίων καὶ μὲ πολυτίμους λίθους κεκομημένων περονῶν, αἱ δποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέληγον εἰς κεφαλὴν ἔχουσαν τύπον ἀνθρώπου, ζῷου δὲ καὶ πραγμάτων.

ΚΟΜΜΟΣ 1297 - 1366

α') 1297 - 1312

Λεξιλογικαί. ὡ δεινόν... ὁ Οἰδίπους ἔξερχεται διὰ τῆς μέσης θύρας, δδηγούμενος ὑπὸ νπηρέτου καὶ προκαλῶν τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν φρίκην τοῦ χοροῦ. προσκυρέω-ῶ = συναντῶ. προσέβη σε-= ἔβη ἐπὶ σέ, προσέβαλέ σε. τίς (ἐνν. ἦν) ὁ πηδήσας μείζονα τῶν μακίστων = ποῖος ήτο, δστις ἔκαμε μεγαλύτερα ἔχθρικὰ πηδήματα ἀπὸ μέγιστα. πρὸς σῇ δυσδαιμονί μοίρᾳ (ἡ πρὸς σημ. προσθήκην) = ἔκτὸς τῆς ἴδικῆς σου βαρυδαίμονος (δυστυχοῦς) μοίρας· ἡ ἔννοια τῶν λόγων του εἶναι : ἔκτὸς τῆς δυστυχοῦς μοίρας σου, νὰ φονεύσῃς τὸν πατέρα καὶ νὰ νυμευφθῆς τὴν μητέρα, ἐπῆλθε καὶ ἡ ἄλλη, νὰ στερηθῆῃς τὴν δρασίν σου. Θέλων ἐναντιώμ. μετχ. ἀθρέω-ῶ = παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς. τοίαν = διότι τοιαύτην. ποῖ γᾶς (γεν. διαιρ.) = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς (δι' αὐτοῦ φαίνεται ἡ ἀστάθεια τῶν βηματισμῶν τοῦ Οἰδίποδος). φθογγά = ἡ φωνή μου. διαπεπόταται, δωρ. ἀντὶ διαπεπότηται (διαποτάομαι) = ἔχει μὲ ταχύτητα πετάξει, ἔχει πετάξει μακρὰν (καὶ διντῶς διὰ τοὺς τυφλοὺς ἡ φωνὴ φαίνεται διτὶ ἀκούεται μακρὰν καὶ σβέννυται ἔκτὸς τοῦ περιβάλλοντος αὐτοὺς σκοτεινοῦ χώρου). φοράδην = ὀρμητικῶς. ἵν^ο ἐνήλω; (ἀδρ. τοῦ ἐναλλομαι) = εἰς ποῖον βαθμὸν πηδήσας ἐπροχώρησες ; ἔς δεινὸν = εἰς φοβερὸν βαθμὸν (ἐνν. ἐνήλατο). οὐδ^ο ἀκουστὸν = καὶ εἰς ἀνήκουστον. οὐδ^ο ἐπόψιμον = οὔτε καὶ προσιτὸν εἰς θέαν (ἐκεῖνον, ποὺ δὲν βαστᾷ ἡ καρδιά μας νὰ ἔδωμεν).

Στροφ. α' (1313 - 1320)

Λεξιλογικαί. σκότου νέφος = σκοτεινὸν νέφος. ἀπότροπον = ἔκεινο ἀπὸ τοῦ δποίου τις ἀποστρέφεται, φρικῶδες. ἐπιπλόμενον (ἐπιπελόμενον) = ἐπελθόν. ἀφατον = μὴ δυνάμενον νὰ ἐκφρασθῇ, ὑπερβολικόν. ἀδάματον = ἀκαταδάμαστον. δυσούριστον = τὸ δποῖον ὑπὸ δυσμενοῦς ἀνέμου προσήχθη. εἰσέδυ = βαθέως εἰσέδυσεν. οἴστρημα κέντρων = κεντήματα τῶν περονῶν ἐμβάλλοντα μανίαν. οἴον

οἰστρημα κέντρων καὶ μνήμη κακῶν εἰσέδυ με= ὅποια μανιώδης ὁδύνη ἐκ τῶν περονῶν καὶ ὑπόμνησις τῶν ἀνοσιουργημάτων μου εἰσεχώρησε βαθέως εἰς τὴν ψυχήν μου. ἐν τοσοῖσδε πήμασιν=ἐν μέσῳ τόσων πολλῶν συμφορῶν σου. **πενθεῖν... φορεῖν** (σχῆμα πρωθύστερον) = νὰ ὑποφέρῃς τὸ βάρος διπλῆς δυστυχίας (σωματικῆς καὶ ψυχικῆς) καὶ νὰ ἔχῃς διπλοῦν πένθος.

'Αντιστρ. α' (1321 - 1328)

Λεξιλογικαί. μὲν=τούλαχιστον. ἐπίπολος=βοηθός, σύντροφος. **ἔτι μόνιμος** (εἰ) = παραμένεις ἀκέμη. **κηδεύω**=θεραπεύω, ἐνδιαφέρομαι. **οὐ γάρ με λήθεις**=διότι δὲν διαφεύγεις τὴν προσοχήν μου. **καίπερ σκοτεινός** (ὡν) = ἀν καὶ περιβάλλωμαι ἀπὸ σκότος, ἀν καὶ εἴμαι τυφλός. **πῶς ἔτλης**=πῶς ἐτόλμησες, πῶς ἐβάσταξεν ἡ καρδιά σου. **τοιαῦτα, ἐπιρρημ.** προσδιορ.=μὲ τοιοῦτον (σκληρὸν) τρόπον. **σάς δψεις μαρᾶναι**=νὰ μαράνης τοὺς ὀφθαλμούς σου (τὸ μαρᾶναι ἐπὶ τῆς σημασίας κυρίως : ν' ἀποξηράνῃς τὴν πηγὴν τῆς ὄράσεώς σου). **ἐπαίρω**=παρακινῶ, πείθω.

Στροφ. β' (1329 - 1348)

Λεξιλογικαί. **ὅκακὰ τελῶν...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ὁ τελῶν ἔμοι τάδ' ἔμα κακὰ πάθεα. **νιν,** τὰς δψεις. **οὖ τις ἀλλ'**=οὖ τις ἄλλος ἢ. **δρῶντι** (ὑποθ.) **βλεπτὸν ἢ στερκτὸν**=εἶναι δυνατὸν νὰ βλέπω ἢ νὰ ἀγαπῶ. **προσήγορον**=ἄξιον προσαγορεύσεως. **ἐκτόπιον,** προληπτ. κατηγορ. **ἀπάγετε ἐκτόπιον**=ἀπομακρύνατε με μακρὰν τῶν τόπων αὐτῶν ἐδῶ. **μέγ' δλέθριον τὸ μέγα μετὰ τοῦ ἐπιθ.** ἐπιτείνει τὴν σημασίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπερθετικὸν βαθμόν. **δείλαιος**=δυστυχισμένος. αἱ γεν. **νοῦ — συμφορᾶς εἴαι τοῦ αἰτίου.**

'Αντιστρ. β' (1349 - 1366)

Λεξιλογικαί. **δστις**=δστισδήποτε (ἀν καὶ γνωρίζῃ τὸν σωτῆρα, δηλ. τὸν Κορίνθιον ἄγγελον, ὅμιλεῖ ἀδρίστως, ἀδιαφορῶν διὰ τὸν σώσαντα). **ἀγρία**=σκληρά. **πέδην**=δέσμη τῶν ποδῶν. **νομάς,** ἐπίθ. (ἐκ τοῦ νομός, νέμομαι=βόσκω) = ἐκτεθειμένος εἰς τὰς νομάς (βοσκάς) τοῦ Κιθαιρῶνος. **ἐπιπόδιος**=ὅ ἐπὶ τῶν ποδῶν. **ἔρυτο,** ἀδρίστ. **β'** (δύομαι) = ἀπήλαξεν, ἀπελύτρωσεν. **ἔς χάριν**=πρὸς εὔχαριστησίν μου. **φίλοισιν** (τοῖς ἔμοῖς), δηλ. πατρί, μητρί, τέκνοις, **τοσόνδ'**

άχος=άφορμή τόσον μεγάλης θλίψεως. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἀν ἦν = καὶ μὲ τὴν ἴδικήν μου θέλησιν θὰ ἐγίνετο τοῦτο. γ' ἀν ἥλθον= ἥθελον γίνει (καταντήσει). βροτοῖς ἐκλήθην ἐννοητέος δ ἄν, ἡ ὑπόθεσις δὲ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐννουμένου θυανών. ἀφ' ὧν ἔφυν=ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὅποιων ἐγεννήθην (δηλ. τῆς μητρός). δύμογενῆς (ἐνεργ. διαθ.)=δύμου γεννήσας μὲν ἐκείνους. πρεσβύτερον=μεγαλύτερον, χειρότερον.

Πραγματικαί. 'Εν τῷ κομμῷ, τῷ διήκοντι ἀπὸ τοῦ στίχ. 1297—1366, ὁ Οἰδίπους ἔξερχεται τῶν ἀνακτόρων ὁδηγούμενος καὶ στηρίζομενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, ἡ θέα δὲ αὐτοῦ ἦτο τόσον οἰκτρά, ὥστε οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν ἀπέστρεψαν τὰ βλέμματα, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω.

ΕΞΟΔΟΣ (1367 - 1530)

α') 1367 - 1415

Λεξιλογικαί. ὅπως σε φῶ, πλαγ. ἐρωτ. προτ. κρείσσων ἥσθα, ἀντὶ ἀπροσ. συντ : κρεῖσσον γάρ ἦν μηκέτ' εἶναι σε ἢ ζῆν τυφλόν. προσεῖδον ἀν=ἥθελον προσβλέψει. οἴν δυοῖν ἔργα ἔστιν εἰργασμένα μοι = εἰς τοὺς δόποιους καὶ τοὺς δύο (γονεῖς μου) ἔχουσι γίνει ὑπ' ἐμοῦ ἔργα... κρείσσονα ἀγχόνης=μείζονος (σκληροτέρας) τιμωρίας ἀξια ἢ ἀγχόνης. ἔφιμερος=ποθητός. βλαστοῦσσα, ὑπαλλαγή, ἀντὶ βλαστόντων=γεννηθέντων. προσλεύσσειν ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἔφιμερος. οὐ δῆτα (ἦν ἔφιμερος). πύργος=τείχη (μετὰ πύργων, οἱ δόποιοι ἥσαν περίφημοι ἐν Θήβαις). τῶν=ῶν (πάντων τῶν προηγουμένων). κάλλιστα τραφεῖς (ἐναντιώμ. μετχ.)=ἀν καὶ διῆλθον τὸν βίον του ἄριστα. εἰς=μόνος ἐγώ, ἀπεστέρησα, ποῖα τὰ ἀντικείμενά του ; καὶ γένους τοῦ Λαίου, ἐνν. ἡ μτχ. ὄντα=καὶ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ γένος τοῦ Λαίου. κηλīδα=στίγμα (τὸν ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον φόνον τοῦ Λαίου). ἐμήν, κατηγορ. ὀρθοῖς=σηκωμένοις, ἀνοικτοῖς. τούτους=τοὺς πολίτας. ἤκιστά γε=οὐδόλως βεβαίως. τῆς ἀκούούσῃς δι' ὕτων πηγῆς = τῆς ἀκούστικῆς πηγῆς. εἰ ἔτι ἦν φραγμὸς=ἔὰν πρὸς τούτοις ἦτο δυνατὸς ὁ φραγμὸς, ἔὰν ἥδυνάμην ἀκόμη νὰ φράξω. οὐκ ἀν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῆσαι=δὲν ἥθελον κρατηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ ἀποκλείσω. ἵν' ἦν=διὰ νὰ ἤμην (τὸ ἵνα μεθ' ὄριστικ. ἰστορ. χρόνου τίθεται, ἵνα δηλώσῃ, δτι ὁ σκοπὸς ἥδυνατο νὰ γίνη, ἀν προηγεῖτο ἡ ἐιέργεια ἡ δηλουμένη διὰ τῆς προτάσεως,

ἐκ τῆς ὁποίας ἔξαρταται ἡ τελ. πρότ.). τὴν φροντίδα = τὴν συνείδησιν, τὸν νοῦν. **Ιὼ Κιθαιρών**, προσωποποιεῖ τὸν Κιθαιρῶνα, κινῶν οὕτω τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν. ὡς μήποτ' ἔδειξα, τελ. πρότ. μεθ' ὁριστικ. ἴστορ. χρόνου (ἵδε προηγουμένην). λόγῳ ἐνν. διὰ λόγων, κατ' ὅνομα, καὶ οὐχὶ πραγματικά. **κάλλος ὑπουρλον κακῶν** = κάλλος ὥραῖον μὲν ἔξωθεν, ἀλλὰ πλῆρες κακῶν ἔσωθεν, κάλλος ὑποκρύπτον κακὰ (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν τραυμάτων, τὰ ὅποια φαίνονται μὲν ἔξωθεν λαμπρῶς ἵσθενται, ἔσωθεν δὲ ἄφθονον πύον ἐμπειρίχουσι). **κάλλος κακῶν σχῆμα ὅδύμ.**, λεχθὲν μετὰ σαρκασμοῦ. **κάκ κακῶν** (γονέων). νάπη δασώδης κοιλάς· ἡ φάραγξ. τοῦμδὸν **αἷμα**, διότι τὸ ἰδικόν του ἦτο τὸ αὐτὸν πρὸς τὸ τοῦ πατέρας. **ὑμίν**, δοτ. ἡθ. γάμοι, ἐνν. τοὺς τοῦ Λατεού καὶ Οἰδίποδος μετὰ τῆς Ἰοκάστης. **ἡμᾶς** = ἐμὲ. **ἀνίημι** = ἀναδίδω. **ἀποδεικνύω** = φανερώνω. **αἷμ'** ἐμφύλιον = αἷμα τοῦ αὐτοῦ γένους· τὰ μὲν τρία πρῶτα πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας ἀφορῶσιν εἰς τὸν Οἰδίποδα, δεστις δύντως ἦτο πατήρ καὶ ἀδελφὸς τῶν τέκνων καὶ οὐδὲ τῆς συζύγου, τὰ δὲ λοιπὰ τρία νύμφας κ.λ.π. εἰς τὴν Ἰοκάστην, οὕσαν νεόνυμφον καὶ γυναικα καὶ μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, διὰ πάντων δὲ τούτων ὑποδηλοῦ τὸν διπλοῦν γάμον τῆς Ἰοκάστης, μεταχειρισθεὶς πληθυντ. ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ μεγαλορρημονέστερον· ἐτέθη δὲ μεταξὺ τούτων τὸ αἷμα ἐμφύλιον, διὰ νὰ δηλωθῇ ὅτι πάντα ταῦτα ὠφείλοντο εἰς τὰς αἱμομετεῖας. **καλύψατε** = κρύψατε. **Θαλάσσιον κατηγορ.** = εἰς τὴν θάλασσαν. **ἔνθα μήποτ' εἰσέφεσθ' ἔτι** = ἵνα μή με προσατενίσητε πλέον. **ἄξιωσατε θιγεῖν** = κρίνατε ἄξιον νὰ ἐγγίσητε.

Πραγματικαί. ποίοις δῆμασι προσεῖδον ἀν· ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι ἡ ψυχὴ ἦτο εἴδωλον τοῦ σώματος καὶ κατ' ἀκολουθίαν διετήρει καὶ μετὰ θάνατον τὰς αἰσθητικὰς ἴδιότητας αὐτῆς. **ἀγχόνης·** ἡ τιμωρία τῆς ἀγχόνης ἔθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν, ἡ χειροτέρα τῶν τιμωριῶν. **ὦ Κιθαιρών, ὦ Πόλυνθε...** ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς, **ὦ γάμοι.** τέσσαρα σπουδαιότατα σημεῖα τῆς ζωῆς του ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην του.

β') 1416 - 1477

Λεξιλογικαί. ἀλλ' εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε ὃν ἐπαιτεῖς = ἀλλ' εἰς κατάληγλον καιρὸν δι' ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ζητεῖς, ἵδού προσέρχενται ὁ Κρέων. τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλεύειν, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ πάρε-

στι = ὥστε νὰ ἔκτελῃ καὶ ν' ἀποφασίσῃ. τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος ; = ποία ἐμπιστοσύνη θὰ δειχθῇ πρὸς ἐμὲ δικαίως ; τὸ πάρος = κατὰ τὸν προηγούμενον χρόνον. γελαστής = περιφρονητής, περιγελαστής. οὐθ' ὡς δινεδεῖων τι τῶν πάρος κακῶν = οὔτε διότι σκοπεύω νὰ σου ἀποδώσω δινεδος διὰ τὰ προηγούμενα κακὰ (ἐννοεῖ τὴν φιλονικίαν μεταξύ τοῦ Οἰδίποδος καὶ ταῦτοῦ καὶ τὰς λαβούσας χώραν ἀντεγκλήσεις). ἀλλ' εἰ... διακόπτων τὴν συνέχειαν ἀποτείνεται εἰς τοὺς συνοδεύοντας τὸν Οἰδίποδα θεράποντας. γένεθλον = τέκτον, γόνος. τὰ θυητῶν γένεθλα = τοὺς θυητούς. τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα ἡλίου = τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τούλαχιστον τὸ συντηροῦν τὰ πάντα. τοιόνδ' ἄγος = τοιοῦτον ἐναγῆ, ἀνόσιον. τοῖς ἐν γένει = τοῖς συγγενέσιν. τάγγενη = τὰ τῶν συγγενῶν· ἡ σύντ.: μόνοις γάρ τοῖς ἐν γένει μάλιστ' εὔσεβῶς ἔχει ὅραν τ' ἀκούειν συγγενῆ κακά. εὔσεβῶς ἔχει = εἶναι εὐσεβὲς καθῆκον, εἶναι ἐπιβεβλημένον. ἐλπίδος = κακῆς ἐλπίδος, τοῦ φόβου μου (ἐννοεῖ τὸν φόβον, τὸν ὅποῖον εἶχεν, διὰ τὸ Κρέων θὰ συμπεριεφέρετο ἔναντι του κακῶς). πρὸς σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ = ὑπὲρ σοῦ, πρὸς τὸ ἰδικόν σου συμφέρον, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ἰδικόν μου. τοῦ ; = τίνος πράγματος ; ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : καὶ λιπαρεῖς (= ἐκλιπαρεῖς) ὄδε με τυχεῖν τοῦ ; = καὶ μὲν θερμοπαρακαλεῖς τοιουτοτρόπως νὰ τύχης ποίου πράγματος ; δηπου φανοῦμαι μηδενὸς τῶν θυητῶν προσῆγορος = ἐκεῖ δηπου θὰ φαίνωμαι, διὰ δὲν θὰ προσαγορεύωμαι ὑπὸ οὐδενὸς ἐκ τῶν θυητῶν. ἔδρασ' ἀν εἰ ἔχρηζον, τί λόγος εἶναι ἔδω ; εἰς τὸ β' ἀν ἐννοητ. πάλιν τὸ ἔδρασα. τί πρακτέον (ἐννοεῖ διὰ τούτου διὰ νὰ μὲν ὁ χρησμὸς εἶχεν ὄρισει, διὰ δέον νὰ τιμωρηθῇ ὁ φονεὺς τοῦ Λαίου, ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ἐκ νέου, τί δέον νὰ γίνῃ διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὁ δηποῖος εἶναι καὶ φονεὺς τοῦ πατρός του). πατροφόντης = πατροκτόνος. ἀπολλύναι, τελ. ἀπαρέμφ. ἔξαρτ. ἐκ τῆς κελευστικῆς ἐννοίας, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φάτις. ἵν' ἔσταμεν χρείας = εἰς ὁ σημεῖον ἀνάγκης περιήλθομεν. γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοούμ. ἐκ τῶν προηγουμένων : πευσόμεθα. τᾶν = τοὶ ἀν· τὸ τοὶ = βεβαίως (ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθείς). πίστιν φέροις = πιστεύεις (ἐνν. τὴν κακοπιστίαν του πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν καὶ πρὸς τὸν Κρέοντα). ἐπισκήπτω = παραγγέλλω ὁ σύνδεσμος καὶ ἐννοεῖ ἔκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δηλωθησομένων. προστρέπομαι = στρέφομαι πρὸς τινα, ἵνα παρακαλέσω αὐτόν, ἴκετεύω. τῆς μὲν κατ' οἴκους ἦν ἀποφεύγει νὰ δονομάσῃ μη-

τέρα ἡ γυναικα. αὐτὸς δν θέλεις τάφον θοῦ=μόνος σου κάμε τὰ τοῦ ἐνταφιασμοῦ της, καθ' δν τρόπον θέλεις. καὶ γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοούμ. : παραλείπω νὰ εἴπω ἄλλο τι, διότι καὶ... ὑπὲρ τῶν σῶν=χάριν τῶν ιδικῶν σου (τῆς ἀδελφῆς σου). τελεῖς (μέλλ.), ἐνν. τάφον. ἀξιωθήτω=ἄς κριθῇ ἀξιον· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : μήποτε ἀξιωθήτω πατρῶον ἀστυ τυχεῖν ἐμοῦ ζῶντος οἰκητοῦ (κατηγορ.). κλήζεται=εὐρίσκεται ὁ καλούμενος. ζῶντε=ὅτε ησαν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. δν ἔθεσθην κύριον τάφον, τὸν ὅποιον προώρισαν ὡς τάφον μου, ἔχοντα ὅλην τὴν ἔξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ. ἵν' ἔξ ἔκεινων, οἱ μ' ἀπωλύτην, θάνω=ἴνα εἴρω τὸν θάνατον ἀπὸ ἔκεινους; οἱ δοποῖοι ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν μου. τοσοῦτον=τόσον μόνον. πέρθω=καταστρέφω, ἀφανίζω. θνήσκων=ἐνῷ ἀπέθνησκον. μή, ἐνν. σωθεῖς=εἰ μὴ ἐσώθην. ἐπί τῷ δεινῷ κακῷ=πρὸς ἐκτέλεσιν φοβεροῦ τινος κακοῦ. δποι περ εἰσι=ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, βαδίζει. λίτω=ἄς προχωρῇ. μὴ προσθῆς μέριμναν=μὴ ἐκτὸς τῶν ἄλλων σου μεριμνῶν ἀναλάβῃς φροντίδα. σπάνις=ἀνάγκη, ἔλλειψις. ὁ βίος=τὰ πρὸς τὸ ζῆν. βορᾶ=φαγητόν. αἰν χωρίς=χωριστὰ ἀπὸ τὰς δοποίας· ἐπειγεῖται ὑπὸ τοῦ : ἀνευ τοῦδ' ἀνδρὸς=χωριστὰ ἀπὸ ἐμέ. ταῖν μοι (δοτ. χαριστ.) μέλεσθαι=δἰ' αὐτὰς πρὸς χάριν μου νὰ ἔχης μέριμναν· τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προστακτ. μάλιστα μὲν=κυρίως μέν· ἐννοεῖται : εἰ δὲ μὴ. ἀποκλαίομαι κακὰ=κλαίων τὰς δυστυχίας μου.

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Κρ. παραχγέλλει εἰς δύο θεράποντας νὰ μεταβῶσι καὶ διδηγήσωσιν ἐνώπιον του τὰς θυγατέρας τοῦ Οἰδίποδος). γονῇ γενναῖος=εὐγενῆς τὴν καταγωγήν. θιγών (θιγγάνω), δν ποθ. μετχ.. τίς ἡ ἀπόδοσις ; που=ώς νομίζω, ἀν δὲν ἀπατῶμαι. τοῖν φίλοιν, παρὰ τοῖς ἀττικοῖς συνήθως ὁ δυϊκὸς τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινὸς καὶ διὰ τὰ δύο γένη. ἐκγόνων ἐμῶν=τῶν ἐμῶν τέκνων. λέγω τι; = λέγω τι ἀληθές ; πορσύνω (πόρω)=πορίζω, παρέχω, ἔτοιμάζω. γνοὺς=ἐπειδὴ ἀντελήθην. τὴν παροῦσαν τέρψιν=τὴν ὑπάρχουσαν εἰς σὲ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν. πάλαι=πρὸ διλίγου.

Πραγματικαί. χώρας λέλειπται φύλαξ. προσφωνεῖται οὕτως ὁ Κρέων ὑπὸ τοῦ χοροῦ, διότι τὰ ἄρρενα τέκνα τοῦ Οἰδίποδος εἶναι ἀνήλικα καὶ διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν οὗτος τὴν βασιλείαν. ἀλλ' εἰ τὰ θυη-

τῶν... μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι κτλ. λέγει ταῦτα, ἐπειδὴ οἱ θεράποντες ἥσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἔξοδον τοῦ Οἰδίποδος ἐν τοιαύτῃ καταστάσει. ἀνακτος 'Ηλίου· πᾶν μιαρὸν ἔμψυχον ἢ ἄψυχον οἱ ἀρχαῖοι ἀπεμάκρυνον ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς 'Ηλίου, διότι θὰ ἐμπίλνετο ἐκ τῆς θέας αὐτοῦ. **ὅμβρος**: ὁ ὅμβρος ἦτο ἵερὸς τοῦ Διός.

γ') 1478 - 1530

Λεξιλογικαί. τῆς ὁδοῦ (τῶν θυγατέρων), γεν. τῆς αἰτίας = διὰ τὴν ἔλευσιν τῶν θυγατέρων μου. φρουρήσας τύχοι = φρουρήσεις. ὡς τὰς ἀδελφάς = εἰς τὰς ἀδελφικάς. προυξένησαν = ἔγιναν αἴτιαι. λαμπρὰ = ἀκτινοβόλα, φυτουργὸς = γεννήσας, γεννήτωρ. ὕδ' ὅρᾶν = νὰ βλέπουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ εἶναι τυφλά· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : αἱ προυξένησαν ὑμῖν ὅρᾶν ὕδε τὰ πρόσθε λαμπρὰ ὅμματα. **Ιστορῶ** = γνωρίζω. ἔνθεν αὐτὸς ἡρόθην = ἐκ τῆς ὁποίας ὁ ἴδιος ἔγεννήθην. προσβλέπω = δεικνύω συμπάθειαν διὰ τοῦ βλέμματος. **νοοῦμαι** = ἀναλογίζομαι. τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου = τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς πικραμένης ζωῆς. οἷον χρεών (ἐστιν) βιῶναι σφιώ πρὸς ἀνθρώπων = τὸν ὅποιον εἶναι ἀνάγκη σεῖς νὰ διέλθητε μὲ παθήματα ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. **ὅμιλα** = συναστροφή, συγκέντρωσις. **ἴξεσθε** = θὰ ἐπανέλθητε. **ἀντὶ τῆς θεωρίας** = ἀντὶ τῆς ἀπὸ τῆς θεωρίας τέρψεως. **ἀκμαὶ γάμων** = ἀκμή, ὡριμότης τοῦ γάμου. **παραρρίπτω** = ῥιψοκινδυνεύω, ἐκτίθεμαι εἰς κίνδυνον· τὸ πλῆρες θὰ ἔτοι : τίς ἔσται ἐκεῖνος, ὃς παραρρίψει. **τοιαῦτα ὄνειδη λαμβάνων** = ἀναλαμβάνων τοιαῦτα αἰσχη. **γονὴ** (ἡ) = τέκνον, ἀπόγονοι, γενεά. **δηλήματα** = (δηλέομαι = βλάπτω) = βλάβαι. **ἐπεφρνε**, ἀδρ. τοῦ καθ' ὑπόθεσιν δῆμο. **φένω** = φονεύω. **ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη** = ἐκ τῆς ὁποίας βεβαίως αὐτὸς σπαρεὶς ἔγεννήθη. **ἐκ τῶν ἵσων** = ἐκ τῆς ἴδιας. **τοιαῦτα ὄνειδεῖσθε** (μέσ. μέλλ. ἀντὶ παθητ.) = τοιαῦτα ὄνειδη θὰ λάβητε. **τίς γαμεῖ**; = ποῖος θὰ σᾶς νυμφευθῇ; **χέρσος** λέγεται ὁ μὴ καλλιεργηθεὶς ἀγρός, ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ παραβάλλεται πρὸς ἀρουμένην γῆν, λέγεται : **χέρσος** = ἀνύπανδρος. **νὼ γάρ**, ὡ = διότι ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι. **δύο δντε** = ἀμφότεροι (συμπεριλαμβάνει καὶ ἔσωτὸν λόγῳ τῆς θέσεως, εἰς ἣν διατελεῖ). **παρίημι** = ἔγκαταλείπω, ἀφίνω ἀπροστατεύτους. **ἔγγενεῖς** (οὔσας) = ἐπειδὴ εἶναι συγγενεῖς σου. **ἀλῶμαι** = πλανῶμαι. **πτωχὰς ἀνάνδρους**, κα-

τηγορ.· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : μὴ παρῆς σφε οὔσας ἔγγενεῖς, ἀλω-
μένας πτωχάς ἀνάνδρους, τάσδε (βραχυλ.) = τὰ κακὰ τῶνδες. ὅδε,
συνάπτεται πρὸς τὸ ὄρων. τηλικόσδε = τόσον νέος τὴν ἡλικίαν. πλήν
ὅσον τὸ σὸν μέρος = ἐκτὸς ὅσον ἀφορᾷ εἰς σέ. ξυννεύω = συγκα-
τανεύω. ψαύσας, ἐνν. ἐμοῦ. ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ χειραψία, διότι ὁ Οἰδί-
πους, ὡς τυφλός, δὲν ἤδūνατο κατ' ἔλλον τρόπον νὰ ἔλη τὴν συγκατά-
νευσιν τοῦ Κρέοντος. Ἀλλως τε ἡ χειραψία προσέδηλε μείζονα πίστιν.
σφῶν = ὑμῖν. εἰ μὲν εἰχέτην ἥδη φρένας = ἐὰν μὲν τώρα εἰχετε
ἄριμον νοῦν. πόλλος ἀν παρήνουν = θὰ σᾶς ἔδιδον πολλάς συμβου-
λάς. τοῦτ' εὐχὴν στὸ ἐμοὶ = παρέχεται (ἐκ μέρους μου) ἡ ἔξης εὐχὴ
πρὸς σᾶς. οὖν καιρὸς ἔቃ (ἔπειτη γ. τοῦ προηγ.) = ἐφ' ὅσον τὸ ἔπιτρέ-
πουν αἱ περιστάσεις. λώονος = καλυτέρου· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : κυ-
ρῆσαι δ' ὑμᾶς τοῦ βίου λώονος τοῦ φυτεύσαντος πατρός. Ινα =
ἐκεῖ πού. κεὶ μηδὲν ἥδυ = ἔστω καὶ ἀν δὲν εἶναι καθόλου εὐχάρι-
στον (δι' ἐμέ). καιρῶ, δοτ. χρον.= εἰς τὸν καιρόν των. ἐφ' οἵς ;
ἐπὶ ποίους ὅροις; λέξεις καί... ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ παράταξιν ἀντὶ
καθ' ὑπόταξιν : ὅταν λέξης, εἰσομαι (τοῦ ῥ. οἴδα). ὅπως πέμψεις,
πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. ἀποικον γῆς =
μακρὰν τῆς χώρας. τοῦ θεοῦ δόσιν = δῶρον διδόμενον ὑπὸ τοῦ θε-
οῦ. ἀλλὰ θεοῖς γε = ἀλλὰ ἵσα ἵσα εἰς τοὺς θεούς. τοιγαροῦν = δι'
αὐτὸ λοιπὸν (ἐὰν δηλ. εἶσαι μισητὸς εἰς τοὺς θεούς). τεύχη (ἐνν.
τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως) = θὰ τύχης (τοῦ δώρου τοῦ θεοῦ, δηλ. τῆς
ἔξορίας). φῆς τάδε οὖν; (ἐνν. ἔσεσθαί μοι) = βεβαιώνεις λοιπὸν ὅτι
ταῦτα δὰ (δηλ. ἡ ἔξορία μου) θὰ γίνουν ; γάρ, αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοού-
μενον : φημὶ τάδε = βεβαιώς βεβαιῶ ταῦτα, διότι... ἂ μὴ φρονῶ
(ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) = ἐὰν δὲν γνωρίζω καλῶς τινα. φιλῶ = συνη-
θίζω. ἀφοῦ (μέσ. ἀρό. β' προστακτ. τοῦ ῥ. ἀφίημι) = ἀποχωρίσθη-
τι ἀπὸ... (ἐκ τούτων ἔξαγεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους ἔξηκολούθει νὰ κρατῇ
τὰς θυγατέρας του). ἔλη (αἰροῦμαι) = ἀφαιρέσης ταῦτας. πάντα
κρατεῖν = νὰ ὑπερισχύῃ ἡ γνώμη σου εἰς ὅλα. ἀκράτησας = ἀ ἐκρά-
τησας = ὅσα ἐπέτυχες νικῶν. συνέπομαι = συμπαρακολουθῶ. τῷ βίῳ
= μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου (προσωποποιεῖ τοῦ πλούτου καὶ τῆς
εὐτυχίας, τὰ ὄποια ὡς σύντροφοι παρακολουθοῦν αὐτὸν εἰς τὸν βίον
του). λεύσσω = παρατηρῶ. κλεινά = τὰ ξακουστὰ (τὰ δοξάσαντα
τὸν Οἰδίποδα). οὖν τὶς οὐ ζήλω... ἡ σειρὰ των λέξεων : οὖν ταῖς τύ-
χαις τὶς τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω = τοῦ ὄποίου τὰς τύ-

χας (τὴν εὔτυχίαν) ποῖος ἐκ τῶν πολιτῶν δὲν ἔβλεπεν μὲν εὐγενῆ πόθον, (δὲν ἔξήλευε). εἰς δσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς (πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ λεύσσετε) = εἰς πόσον μεγάλην ἀνεμοζάλην φοβερᾶς συμφορᾶς. **δλβίζω** = καλοτυχίζω (νποκ. τοῦ δλβίζειν εἶναι τὸ τινά, ἀντικ. δὲ τὸ μηδένα θνητὸν ὄντα). **ἔπισκοπῶ** = ἔξετάζω. **ἔπισκοποῦντα** **ἰδεῖν** = ἐφ' ὅσον κοιτάζει νὰ ἰδῃ. πρὶν ἀν τέρμα τοῦ βίου περάσω (μεταφ. ἐκ τοῦ σταδίου). μηδὲν ἀλγεινὸν παθών = χωρὶς νὰ πάθῃ δυσάρεστόν τι ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ὥστε χρεὼν (ἔστι) **ἔπισκοποῦντα** τὴν τελευταίαν ἡμέραν **ἰδεῖν** μηδένα θνητὸν δλβίζειν πρὶν...

Πραγματικαί. δαίμων ἄμεινον ἢ μὲν φρουρήσας τύχοι. ἔπιστενετο νπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅτι πᾶς ἀνθρωπος εἶχεν ἴδιον δαίμονα ὃς προστάτην. **δνείδη**. κατὰ τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὰ αἴσχη τῶν γονέων βαρύνουσι τὰ τέκνα. **ἀγάμους** τὸ ἄγαμον τῶν θγατέρων ἐθεωρεῖτο παρ' ἀρχαίοις πολὺ κακόν, διότι προορισμὸς τῆς γυναικὸς ἐνομίζετο ἡ διὰ τοῦ γάμου ἀποκατάστασις· διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἀντιγόνη ἀπαγομένη εἰς τὸν θάνατον θρηνεῖ, διότι ἄγαμος, ἀνυμέναιος κ.λ.π. κατέρχεται εἰς τὸν "Ἀδην. καὶ γάρ ἀκράτησας... ξυνέσπετο· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων, ὁ Οἰδίπους, αἱ θυγατέρες του καὶ οἱ ὑπηρέται εἰσέρχονται διὰ τῆς μεσαίας θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ὡ πάτρας Θήβης ἔνοικοι... ἐπειδὴ ἡ σκηνὴ ὑπόκειται πρὸ τῶν ἀνακτόρων, ὑποτίθεται ὅτι παρίσταται πλὴν τῶν ἀποτελούντων τὸν χορὸν πολιτῶν καὶ ἄλλο πλῆθος, εἰς τὸ ὄποιον ἀποτείνει ὁ χορὸς τὸν λόγον. **μηδέν** δλβίζειν πρὶν ἀν... παρεμφερῆ γνώμην ἔξήνεγκε καὶ ὁ Σόλων εἰς τὸν Κροῖσον ('Ηρόδ. 1,32) « σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτὴν κῃ (πῃ) ἀποβήσεται... » δμοίως δὲ καὶ δ Εύριπίδης ἐν 'Α ν δρο μάχη 102 « χρὴ δ' οὕποτος' εἰπεῖν οὐδέν' δλβιον βροτῶν, πρὶν ἀν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς, ὅπως περάσας ἡμέραν ἤξει κάτω ».

προστασίας της Ελληνικής Δημοκρατίας στην περιοχή της Κύπρου, στην οποία διαδέχθηκε την αρχική του περιόδου ο Αντάρτικος Στρατός της ΕΛΑΣ. Η ΕΛΑΣ ήταν η μεγαλύτερη από τις δύο επαναστατικές οργανώσεις που δημιουργήθηκαν στην Κύπρο τη δεκαετία του 1950, και έπειτα από την ίδρυση της ΕΛΑΣ, ιδρύθηκε η Εθνική Λαϊκή Αντοχή (ΕΛΑ), η οποία αποτελούσε την αντανακλαστική οργάνωση της ΕΛΑΣ.

Ο Αντάρτικος Στρατός της ΕΛΑΣ ήταν η μεγαλύτερη από τις δύο επαναστατικές οργανώσεις που δημιουργήθηκαν στην Κύπρο τη δεκαετία του 1950, και έπειτα από την ίδρυση της ΕΛΑΣ, ιδρύθηκε η Εθνική Λαϊκή Αντοχή (ΕΛΑ), η οποία αποτελούσε την αντανακλαστική οργάνωση της ΕΛΑΣ. Ο Αντάρτικος Στρατός της ΕΛΑΣ ήταν η μεγαλύτερη από τις δύο επαναστατικές οργανώσεις που δημιουργήθηκαν στην Κύπρο τη δεκαετία του 1950, και έπειτα από την ίδρυση της ΕΛΑΣ, ιδρύθηκε η Εθνική Λαϊκή Αντοχή (ΕΛΑ), η οποία αποτελούσε την αντανακλαστική οργάνωση της ΕΛΑΣ. Ο Αντάρτικος Στρατός της ΕΛΑΣ ήταν η μεγαλύτερη από τις δύο επαναστατικές οργανώσεις που δημιουργήθηκαν στην Κύπρο τη δεκαετία του 1950, και έπειτα από την ίδρυση της ΕΛΑΣ, ιδρύθηκε η Εθνική Λαϊκή Αντοχή (ΕΛΑ), η οποία αποτελούσε την αντανακλαστική οργάνωση της ΕΛΑΣ.

Ο Αντάρτικος Στρατός της ΕΛΑΣ ήταν η μεγαλύτερη από τις δύο επαναστατικές οργανώσεις που δημιουργήθηκαν στην Κύπρο τη δεκαετία του 1950, και έπειτα από την ίδρυση της ΕΛΑΣ, ιδρύθηκε η Εθνική Λαϊκή Αντοχή (ΕΛΑ), η οποία αποτελούσε την αντανακλαστική οργάνωση της ΕΛΑΣ.

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΑΝΤΙΓΩΝΗ

ΤΑΞΙΣ ΣΤ'

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1966

Επίδειξη παραγόμενης γενετικής στον ανθρώπο
από την Επίκληση της Ζωής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ὡς κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμήνης κάρα,
ἄρ' οἰσθ' δ τι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν
ὅποιον οὐχὶ νῷν ἔτι ζώσαιν τελεῖ;
οὐδὲν γὰρ οὕτ' ἀλγεινὸν οὕτ' ἄτης ἀτέρ
οὕτ' αἰσχρὸν οὕτ' ἄτιμόν ἐσθ', δόποιον οὐ
τῶν σῶν τε κάμων οὐκ ὅπωπ' ἐγὼ κακῶν.
καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδήμῳ πόλει
κήρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως;
ἔχεις τι κείσήκουσας; ἢ σε λανθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά;

5

10

Ι Σ Μ Η Ν Η

ἔμοι μὲν οὐδεὶς μῆθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὕθ' ἡδὺς οὕτ' ἀλγεινὸς ἵκετ', ἐξ ὅτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο,
μιᾷ θανόντοιν ἡμέρᾳ διπλῇ χειρὶ·
ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατὸς
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἴδ' ὑπέρτερον,
οὕτ' εὔτυχοῦσα μᾶλλον οὕτ' ἀτωμένη.
ἡδη καλῶς, καὶ σ' ἔκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὕνεκ' ἐξέπειμπον, ὡς μόνη κλύοις.

15

ΑΝ.

- ΙΣ. τί δ' ἔστι ; δηλοῦ γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος. 20
 ΑΝ. οὐ γάρ τάφου νῷν τὰ κασιγνήτω Κρέων
 τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει ;
 'Ετεοκλέα μέν, ὡς λέγουσι, σὺν δίκῃ
 χρησθεὶς δικαίᾳ καὶ νόμῳ κατὰ χθονὸς
 ἔκρυψε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς,
 τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείκους νέκυν
 ἀστοῖσί φασιν ἐκκεκηρῦχθαι τὸ μὴ
 τάφω καλύψαι μηδὲ κωκῦσαι τινα,
 ἐᾶν δ' ἄκλαυτον, ἄταφον, οἰωνοῖς γλυκύν
 θησαυρὸν εἰσορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς.
 τοιαῦτα φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
 κάμοι — λέγω γάρ κάμε — κηρύξαντ' ἔχειν,
 καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
 σαφῆ προκηρύξοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
 οὐχ ὡς παρ' οὐδέν, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων τι δρᾶ,
 φόνον προκεῖσθαι δημόλευστον ἐν πόλει. 30
 οὔτως ἔχει σοι ταῦτα, καὶ δείξεις τάχα
 εἴτ' εὐγενῆς πέψυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακή.
 ΙΣ. τί δ', ὦ ταλαιφρον, εἰ τάδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
 λύουσ' ἀν εἴθ' ἀπτουσα προσθείμην πλέον ; 40
 ΑΝ. εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάση σκόπει.
 ΙΣ. ποιῶν τι κινδύνευμα ; ποὶ γνώμης ποτ' εἴ ;
 ΑΝ. εἰ τὸν νεκρὸν ξύν τῇδε κουφιεῖς χερί.
 ΙΣ. ἢ γάρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει ;
 ΑΝ. τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἢν σὺ μὴ θέλης,
 ἀδελφόν· οὐ γάρ δὴ προδοῦσ' ἀλώσομαι. 45
 ΙΣ. ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκότος ;
 ΑΝ. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἐμῶν μ' εἴργειν μέτα.
 ΙΣ. οἴμοι· φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατήρ
 ὡς νῷν ἀπεχθῆς δυσκλεής τ' ἀπώλετο 50

πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῷ χερί·
ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον·
τρίτον δ' ἀδελφῷ δύο μίαν καθ' ἡμέραν
αὐτοκτονοῦντε τῷ ταλαιπώρῳ μόρον
κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν.
νῦν δ' αὖ μόνα δὴ νῷ λελειμμένα σκόπει
ὅσῳ κάκιστ' ὀλούμεθ', εἰ νόμου βίᾳ
ψῆφον τυράννων ἦ κράτη παρέξειμεν. 60
ἀλλ' ἐννοεῖν χρὴ τοῦτο μὲν γυναῖχ' ὅτι
ἔφυμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχουμένα·
ἔπειτα δ' οὕνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων
καὶ ταῦτ' ἀκούειν κάτι τῶνδ' ἀλγίονα.
ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς
ξύγγνοιαν ἵσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γάρ
περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.
οὗτ' ἀν κελεύσαιμ' οὔτ' ἀν, εἰ θέλοις ἔτι
πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἀν ἡδέως δρώῃς μέτα. 70
ἀλλ' ἵσθ' ὅποιά σοι δοκεῖ, κεῖνον δ' ἐγὼ
θάψω· καλόν μοι τοῦτο ποιούσῃ θανεῖν.
φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
ὅσια πανουργήσασ'. ἐπεὶ πλείων χρόνος,
δη δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε. 75
ἐκεῖ γάρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,
τὰ τῶν θεῶν ἔντιμ' ἀτιμάσσασ' ἔχε.
ἐγὼ μὲν οὐκ ἀτιμα ποιοῦμαι, τὸ δὲ
βίᾳ πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.
σὺ μὲν τάδ' ἀν προύχοι· ἐγὼ δὲ δὴ τάφον
χώσουσ' ἀδελφῷ φιλτάτῳ πορεύσομαι.

- ΙΣ οἴμοι ταλαίνης, ὡς ὑπερδέδοικά σου.
 ΑΝ. μὴ 'μοῦ προτάρβει· τὸν σὸν ἔξορθου πότμον.
 ΙΣ. ἀλλ' οὖν προμηνύσῃς γε τοῦτο μηδενὶ⁸⁵
 τούργον, κρυφῇ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὐτως ἐγώ.
 ΑΝ. οἴμοι, καταύδα· πολλὸν ἔχθιων ἔσῃ
 σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξῃς τάδε.
 ΙΣ. θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχει.
 ΑΝ. ἀλλ' οἵδ' ἀρέσκουσ' οἵς μάλισθ' ἀδεῖν με χρή.
 ΙΣ. εἰ καὶ δυνήσῃ γ'· ἀλλ' ἀμηχάνων ἐρᾶς.⁹⁰
 ΑΝ. οὐκοῦν, δταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.
 ΙΣ. ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τάμήχανα.
 ΑΝ. εἰ ταῦτα λέξεις, ἔχθαρῇ μὲν ἐξ ἐμοῦ,
 ἔχθρᾳ δὲ τῷ θανόντι προσκείσῃ δίκη.⁹⁵
 ἀλλ' εἴ με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβούλίαν
 παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γάρ οὐ
 τοσοῦτον οὐδέν, ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.
 ΙΣ. ἀλλ' εἴ δοκεῖ σοι, στεῖχε· τοῦτο δ' ἵσθ', δτε
 ἄνους μὲν ἔρχῃ, τοῖς φίλοις δ' ὅρθῶς φίλη.

ΧΟΡΟΣ

- στροφὴ α'⁹⁰ ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλ-
 λιστον ἐπταπύλω φανὲν
 Θήβᾳ τῶν προτέρων φάσι,
 ἐφάνθης ποτ', ὡς χρυσέας
 ἀμέρας βλέφαρον, Διρκαί-
 ων ὑπὲρ ῥεέθρων μολοῦσα,
 τὸν λεύκασπιν Ἀργόθεν
 φῶτα βάντα πανσαγία
 φυγάδα πρόδρομον ὁξυτέρῳ
 κινήσασα χαλινῷ.¹⁰⁵

δν ἐφ' ἡμετέρᾳ γῇ Πολυνείκης
ἀρθεὶς νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων
ἥγαγε κεῖνος δ' ὅξεα κλάζων
αἰετὸς ἐς γᾶν ὃν ὑπερέπτα,
λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός,
πολλῶν μεθ' ὅπλων
ξὺν θ' ἵπποκόμοις κορύθεσσιν.

110

στὰς δ' ὑπὲρ μελάθρων, φονώ-
σαισιν ἀμφιχανῶν κύκλῳ
λόγγαις ἐπτάπυλον στόμα
ἔβα, πρὸν ποθ' ἀμετέρων
αίματων γένυσιν πλησθῆ-
ναί τε καὶ στεφάνωμα πύργων
πευκάενθ' "Ηφαιστον ἔλειν.
τοῖος ἀμφὶ νῶτ' ἐτάθη
πάταγος Ἀρεος, ἀντιπάλῳ
δυσχείρωμα δράκοντι.

120

125

Ζεὺς γάρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
ὑπερεχθαίρει, καί σφας ἐσιδῶν
πολλῷ ῥεύματι προσνισσομένους
χρυσοῦ καναχῆς ὑπεροπλίαις,
παλτῷ ῥιπτεῖ πυρὶ βαλβίδων
ἐπ' ἄκρῳ ἥδη
νίκην ὁρμῶντ' ἀλαλάξαι.

130

Στροφὴ β' ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γῇ πέσε τανταλωθεὶς
πυρφόρος, δις τότε μαινομένῳ ξὺν ὁρμῇ
βακχεύων ἐπέπνει
ῥιπαῖς ἔχθίστων ἀνέμων.

135

εῖχε δ' ἄλλα τὰ μέν,
ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενώματα στυφελίζων
[μέγας] "Αρης
δεξιόσειρος.

140

ἐπτὰ λοχαγοὶ γάρ ἐφ' ἐπτὰ πύλαις
ταχθέντες ἵσοι πρὸς ἵσους ἔλιπον
Ζηνὶ τροπαίῳ πάγχαλκα τέλη,
πλὴν τοῦ στυγερῶν, ὡς πατρὸς ἐνὸς
μητρός τε μιᾶς φύντε καθ' αὐτοῦ
δικρατεῖς λόγχας στήσαντ' ἔχετον
κοινοῦ θανάτου μέρος ἄμφω.

145

ἀντιστ. β ἄλλα γάρ ἀ μεγαλώνυμος ἦλθε Νίκα
τῷ πολυαρμάτῳ ἀντιγαρεῖσα Θήβᾳ,
ἐκ μὲν δὴ πολέμων
τῶν νῦν θέσθε λησμοσύναν,
θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς
πανυγχίοις πάντας ἐπέλθωμεν,
[δ Θήβας δ' ἐλελίχθων

150

Βάκχιος ἄρχοι.

ἄλλ' ὅδε γάρ δὴ βασιλεὺς χώρας,
Κρέων δ Μενοικέως, νέον εἰληχώς
ἀρχήν, νεοχμὸς νεαραῖσι θεῶν
ἐπὶ συντυχίαις χωρεῖ, τίνα δὴ
μῆτιν ἐρέσσων, δτὶ σύγκλητον
τήνδε γερόντων προύθετο λέσχην,
κοινῷ κηρούγματι πέμψας ;

155

K P E Ω N

ἀνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ

160

πολλῷ σάλῳ σείσαντες ὥρθωσαν πόλιν·
ὅμας δ' ἐγὼ ποιμποῖσιν ἐκ πάντων δίχα
ἔστειλ' ίκέσθαι, τοῦτο μὲν τὰ Λατου
σέβοντας εἰδώς εὗ θρόνων ἀεὶ κράτη,
τοῦτ' αὖθις, ἡνίκ' Οἰδίπους ὥρθου πόλιν,
καπέλι διώλετ', ἀμφὶ τοὺς κείνων ἔτι
παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φορούμαστιν.

165

ὅτ' οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν καθ' ἡμέραν ὥλοντο πάσαντές τε καὶ πληγέντες αὐτόχειρι σὺν μιάσματι, ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω γένους κατ' ἀγχιστεῖα τῶν ὀλωλότων.

170

ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἀν
ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβής φανῆ.
ἔμοι γάρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
μη τῶν ἀρίστων ἀπτεται βουλευμάτων,
ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλήσας ἔχει.
κάκιστος εἶναι γῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ

175

καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.

185

έγώ γάρ, οὐτω Ζεὺς δ πάνθ' ὁρῶν ἀεί,
οὔτ' ἀν σιωπήσαιμι τὴν ἀτην ὁρῶν
στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
οὔτ' ἀν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονὸς
θείμην ἔμαυτῷ, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι
ἥδ' ἐστὶν ἡ σφέζουσα καὶ ταύτης ἔπι
πλέοντες ὁρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα.
τοιοῖσδ' ἔγώ νόμοισι τήνδ' αὔξω πόλιν.
καὶ νῦν ἀδειφά τῶνδε κηρύξας ἔχω
ἀστοῖσι παίδων τῶν ἀπ' Οἰδίπου πέρι.

- Ἐτεοκλέα μέν, ὃς πόλεως ὑπερμαχῶν
ὅλωλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δορί,
τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι,
ἀ τοῖς ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς.
τὸν δ' αὖ ἔνυναιμον τοῦδε, Πολυνείκη λέγω
ὅς γῆν πατρώαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
φυγὰς κατελθὼν ἡθέλησε μὲν πυρὶ 195
πρῆσαι κατ' ἄκρας, ἡθέλησε δ' αἴματος
κοινοῦ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλώσας ἄγειν,
τοῦτον πόλει τῇδ' ἐκκεκηρύχθαι λέγω
μήτε κτερίζειν μήτε κωκῦσαί τινα,
ἔ�� δ' ἀθαπτον καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας
καὶ πρὸς κυνῶν ἐδεστὸν αἰκισθὲν τ' ἴδειν.
τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα, κούποτ' ἐκ γ' ἐμοῦ
τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων.
ἀλλ' ὅστις εὔνους τῇδε τῇ πόλει, θανὼν
καὶ ζῶν δ' δομοίως ἐκ γ' ἐμοῦ τιμήσεται. 205
ΧΟ σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, παῖ Μενοικέως Κρέον,
τὸν τῇδε δύσνουν καὶ τὸν εὐμενῆ πόλει.
νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντὶ ποὺ γ' ἔνεστί σοι
καὶ τῶν θανόντων χώπόσοι ζῶμεν πέρι.
ΚΡ ὡς ἀν σκοποί νυν ἥτε τῶν εἰρημένων. 215
ΧΟ νεωτέρῳ τῷ τοῦτο βαστάζειν πρόθες.
ΚΡ. ἀλλ' εἰσ' ἔτοῖμοι τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.
ΧΟ. τί δῆτ' ἀλλο τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἔτι;
ΚΡ. τὸ μὴ πιχωρεῖν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.
ΧΟ. οὐκ ἔστιν οὕτω μῶρος, ὃς θανεῖν ἐρᾷ.
ΚΡ. καὶ μὴν ὁ μισθὸς γ' οὗτος ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων
ἀνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν.

ΦΥΛΑΞ

άναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ δπως τάχους ὅπο
δύσπνους ἵκανω κοῦφον ἔξαρας πόδα·
πολλὰς γάρ ἕσχον φροντίδων ἐπιστάσεις,
όδοῖς κυκλῶν ἐμαυτὸν εἰς ἀναστροφήν.
ψυχὴ γάρ ηὔδα πολλά μοι μυθουμένη·
τάλας, τί χωρεῖς, οἱ μολὼν δώσεις δίκην;
τλήμων, μένεις αὖ; κεὶ τάδ' εἴσεται Κρέων
ἄλλου παρ' ἀνδρός, πῶς σὺ δῆτ' οὐκ ἀλγυνῇ;
τοιαῦθ' ἐλίσσων ἥνυτον σχολῇ βραδύς,
χοῦτως ὁδὸς βραχεῖα γίγνεται μακρά.
τέλος γε μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν
σοί· κεὶ τὸ μηδὲν ἔξερῶ, φράσω δ' ὅμως·
τῆς ἐλπίδος γάρ ἔρχομαι δεδραγμένος
τὸ μὴ παθεῖν ἀν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον.
τί δ' ἔστιν, ἀνθ' οὖς τὴνδ' ἔχεις ἀθυμίαν;
φράσαι θέλω σοι πρῶτα τάμαυτοῦ· τὸ γάρ
πρᾶγμ' οὔτ' ἔδρασ' οὔτ' εἶδον ὅστις ἦν ὁ δρῶν,
οὐδ' ἀν δικαίως ἔς κακὸν πέσοιμί τι.
εὗ γε στοχάζῃ κάποιοφάργυνσαι κύκλῳ
τὸ πρᾶγμα· δηλοῖς δ' ὡς τι σημανῶν νέον.
τὰ δεινὰ γάρ τοι προστίθησ' ὄκνον ποιούν.
οὔκουν ἐρεῖς ποτ', εἴτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει;
καὶ δὴ λέγω σοι· τὸν νεκρόν τις ἀρτίως
θάψας βέβηκε κάπι χρωτὶ διψίαν
κόνιν παλύνας κάφαγιστεύσας ἢ χρή.
τί φής; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τάδε;
οὐκ οἴδ'; ἐκεῖ γάρ οὔτε του γενῆδος ἦν
πλῆγμ', οὐδὲν παλέλλης ἐκβολή· στύφλος δὲ γῆ
καὶ χέρσος, ἀρρώξ οὐδὲν ἐπημαξευμένη
τροχοῖσιν, ἀλλ' ἀσημος οὐργάτης τις ἦν.

- ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμὶν ἡμεροσκόπος
δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερὲς παρῆν·
ὅ μὲν γάρ ἡφάνιστο — τυμβήρης μὲν οὔ,
λεπτὴ δ', ἄγος φεύγοντος ὡς, ἐπῆν κόνις.
σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
ἐλθόντος, οὐ σπάσαντος ἔξεφαίνετο.
- λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν κακοί,
φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, κὰν ἐγίγνετο
πληγὴ τελευτῶσ', οὐδ' ὁ κωλύσων παρῆν·
εἰς γάρ τις ἦν ἔκαστος οὐξειργασμένος,
κούδεις ἐναργής, ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι.
ἥμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους αἱρειν χεροῖν
καὶ πῦρ διέρπειν καὶ θεοὺς ὅρκωμοτεῖν,
τὸ μήτε δρᾶσαι μήτε τῷ ξυνειδέναι
τὸ πρᾶγμα βουλεύσαντι μήτ' εἰργασμένῳ.
τέλος δ' ὅτ' οὐδὲν ἦν ἔρευνῶσιν πλέον,
λέγει τις εἰς, δν πάντας ἐς πέδον κάρα
νεῦσαι φόβῳ προύτρεψεν· οὐ γάρ εἴχομεν
οὔτ' ἀντιφωνεῖν οὐθ' ὅπως δρῶντες καλῶς
πράξαιμεν· ἦν δ' ὁ μῆθος ὡς ἀνοιστέον
σοὶ τούργον εἴη τοῦτο κούχῃ κρυπτέον.
καὶ ταῦτ' ἐνίκα, κάμε τὸν δυσδαιμονα
πάλιος καθαιρεῖ τοῦτο τάγαθὸν λαβεῖν·
πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἔκοῦσιν, οἴδ' ὅτι·
στέργει γάρ οὐδεὶς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
- XO ἄναξ, ἐμοὶ τοι, μή τι καὶ θεήλατον
τούργον τόδ', ή ξύνοντα βουλεύει πάλαι.
- KP παῦσαι, πρὸν ὅργης κάμε μεστῶσαι λέγων,
μὴ φευρεθῆς ἄνους τε καὶ γέρων ἄμα·
λέγεις γάρ οὐκ ἀνεκτά, δαίμονας λέγων
πρόνοιαν ἵσχειν τοῦτο νεκροῦ πέρι·

πότερον ὑπερτιμῶντες ὡς εὐεργέτην
ἔκρυπτον αὐτόν, δστις ἀμφικίονας
ναοὺς πυρώσων ἥλθε κάναθήματα
καὶ γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν ;
ἢ τοὺς κακοὺς τιμῶντας εἰσορᾶς θεούς ;
οὐκ ἔστιν ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως
ἀνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἐμοὶ 285
κρυφῇ, κάρα σείοντες, οὐδ' ὑπὸ ζυγῷ
λόφον δικαίως εῖχον, ὡς στέργειν ἐμέ.
ἐκ τῶνδε τούτους ἔξεπίσταμαι καλῶς
παρηγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε.
οὐδὲν γάρ ἀνθρώποισιν οἶον ἄργυρος
κακὸν νόμισμ' ἔβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις
πορθεῖ, τόδ' ἀνδρας ἔξανίστησιν δόμων,
τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
χρηστὰς πρὸς αἰσχρὰ πράγματ' ἵστασθαι βροτῶν·
πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν 300
καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.
δσοι δὲ μισθαροῦντες ἤνυσαν τάδε,
χρόνῳ ποτ' ἔξεπραξαν ὡς δοῦναι δίκην.
ἀλλ' εἴπερ ἵσχει Ζεὺς ἔτ' ἔξ ἐμοῦ σέβας,
εῦ τοῦτ' ἐπίστασ', ὅρκιος δέ σοι λέγω, 305
εἰ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου
εὑρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς ὁφθαλμοὺς ἐμούς,
οὐχ ὑμὶν "Αἰδης μοῦνος ἀρκέσει, πρὶν ἀν
ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε δηλώσῃθ' ὕβριν,
ν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον 310
τὸ λοιπὸν ἀρπάζητε καὶ μάθηθ' ὅτι
οὐκ ἔξ ἀπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν.
ἐκ τῶν γάρ αἰσχρῶν λημμάτων τοὺς πλείονας
ἀτωμένους ἴδοις ἀν ἢ σεσωσμένους.

- ΦΥ. εἰπεῖν τι δώσεις ἢ στραφεὶς οὕτως ἵω ;
 ΚΡ. οὐκ οἶσθα καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις ;
 ΦΥ. ἐν τοῖσιν ὡσὶν ἢ πὶ τῇ ψυχῇ δάκνῃ ;
 ΚΡ. τί δαὶ ῥυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου ;
 ΦΥ. δὸρῶν σ' ἀνιᾱͅ τὰς φρένας, τὰ δ' ὕπτ' ἔγω.
 ΚΡ. οἴμ' ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκός εῖ. 320
 ΦΥ. οὔκουν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτέ.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρῳ γε τὴν ψυχὴν προδούς.
 ἢ δεινὸν φέρει γε καὶ φευδῆ δοκεῖν.
 φεῦ !
- ΚΡ. κόμψευε νῦν τὴν δόξαν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ φανεῖτέ μοι τοὺς δρῶντας, ἐξερεῖθ', ὅτι τὰ δειλὰ κέρδη πηγμονὰς ἔργαζεται. 325
 ΦΥ. ἀλλ' εὔρεθείη μὲν μάλιστ'. ἐὰν δέ τοι ληφθῇ τε καὶ μή, τοῦτο γάρ τύχη κρινεῖ,
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁψει σὺ δεῦρ' ἐλθόντα με.
 καὶ νῦν γάρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς 330
 σωθεὶς ὁφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν.

ΧΟΡΟΣ

- στροφὴ α'
 πολλὰ τὰ δεινὰ κούδεν ἀν-
 θρώπου δεινότερον πέλει.
 τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν
 πόντου χειμεριών νότῳ 335
 χωρεῖ, περιβρυχίοισιν
 περῶν ὑπ' οἰδμασιν,
 θεῶν τε τὰν ὑπερτάταν, Γᾶν
 ἀφθιτον, ἀκαμάταν ἀποτρύεται,
 ἀλλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος,
 ἵππείω γένει πολεύων. 340

- στροφὴ α' κουφονόων τε φῦλον ὅρ-
νίθων ἀμφιβαλῶν ἄγει
καὶ θηρῶν ἀγρίων ἔθνη
πόντου τ' εἰναλίαν φύσιν
σπείραισι δικτυοκλώστοις,
περιφραδής ἀνήρ· 345
κρατεῖ δὲ μηχαναῖς ἀγραύλου
θηρὸς ὁρεσσιβάτα, λασιαύχενά θ'
ἴππον ὁχμάζεται ἀμφιλόφῳ ζυγῷ
οὔρειόν τ' ἀκμῆτα ταῦρον.
- στροφὴ β' καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόεν
φρόνημα καὶ ἀστυνόμους
ὅργας ἐδιδόξατο καὶ δυσαύλων
πάγων ὑπαίθρια καὶ
δύσομβρα φεύγειν βέλη,
ποντοπόρος.
ἄπορος ἐπ' οὐδὲν ἔρχεται 355
τὸ μέλλον· "Αἰδα μόνον
φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται."
νόσων δ' ἀμηχάνων φυγὰς
ξυμπέφρασται.
- στροφὴ β' σοφὸν τι τὸ μηχανόεν
τέχνας ὑπὲρ ἐλπίδ' ἔχων
ποτὲ μὲν κακόν, ἄλλοτ' ἐπ' ἐσθλὸν ἔρπει· 365
νόμους γεραίρων χθονὸς
θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν
ὑψίπολις·
ἄπολις, ὅτῳ τὸ μὴ καλὸν
ξύγεστι, τόλμας χάριν.
370

μήτε μοι παρέστιος
γένοιτο μήτ' ἵσον φρονῶν
δις τάδ' ἔρδει.

375

ἐξ δαιμόνιον τέφας ἀμφινοῶ
τόδε· πῶς εἰδὼς ἀντιλογήσω
τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνην;
καὶ δυστήνου πατρὸς Οἰδίποδα
τί ποτ'; οὐδὲ που σέ γ' ἀπιστοῦσαν
τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις
καὶ ἐν ἀφροσύνῃ καθελόντες;

380

- ΦΥ. . . ἥδ' ἔστ' ἔκείνη τοῦργον ἡ ἔξειργασμένη·
τήνδ' εἴλομεν θάπτουσαν· ἀλλὰ ποῦ Κρέων; 385
ΧΟ. δᾶς ἔκ δόμων ἄψορρος ἔς δέον περᾶ.
ΚΡ. τί δ' ἔστι; ποίᾳ ἐύμμετρος προύβην τύχη;
ΦΥ. ἄναξ, βροτοῖσιν οὐδέν ἔστ' ἀπώμοτον.
ψεύδει γάρ ἡ πίνοια τὴν γνώμην· ἐπεὶ
σχολῇ ποθ' ἤξειν δεῦρ' ἀν ἐξηγήσουν ἐγὼ
ταῖς σαις ἀπειλαῖς, αἷς ἔχειμάσθην τότε·
ἀλλ' ἡ γάρ ἐκτὸς καὶ παρ' ἐλπίδας χαρά
ἔοικεν ἀλλη μῆκος οὐδέν ἥδονη,
ἥκω, δι' ὅρκων καίπερ ὡν, ἀπώμοτος,
κόρην ἄγων τήνδ', ἡ καθηρέθη τάφον 395
κοσμοῦσα. κλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,
ἀλλ' ἔστ' ἐμὸν θούρμαιον, οὐκ ἀλλου, τόδε.
καὶ νῦν, ἄναξ, τήνδ' αὐτὸς, ὡς θέλεις, λαβών
καὶ κρῖνε κάξέλεγχος· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος
δίκαιος εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν. 400
ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε τῷ τρόπῳ πόθεν λαβών;
ΦΥ. αὕτη τὸν ἄνδρ' ἔθαπτε πάντ' ἐπίστασαι

- KP. ή καὶ ἔυνίς καὶ λέγεις δρθῶς ἢ φῆς ;
 ΦΥ. ταύτην γ' ἵδων θάπτουσαν δὲ σὺ τὸν νεκρὸν
 ἀπεῖπας ἀρ' ἐνδηλα καὶ σαφῇ λέγω ; 405
- KP. καὶ πῶς δρᾶται κἀπίληπτος ἡρέθη ;
 ΦΥ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα· δπως γὰρ ἤκομεν,
 πρὸς σοῦ τὰ δείν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι,
 πᾶσαν κόνιν σήραντες, ἡ κατεῖχε τὸν
 νέκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εῦ, 410
 καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι,
 δσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, πεφευγότες,
 ἐγερτὶ κινῶν ἀνδρ' ἀνὴρ ἐπιρρόθοις
 κακοῖσιν, εἰ τις τοῦδ' ἀκηδήσοι πόνου.
 χρόνον τάδ' ἦν τοσοῦτον, ἔστ' ἐν αἰθέρι 415
- μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἥλιος κύκλος
 καὶ καῦμ' ἔθαλπε· καὶ τότε ἐξαίφνης χθονὸς
 τυφῶς ἀείρας σκηπτόν, οὐράνιον ἄχος,
 πίμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην
 ὅλης πεδιάδος, ἐν δ' ἐμεστώθη μέγας 420
 αἰθήρ· μύσαντες δ' εἶχομεν θείαν νόσον.
 καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακρῷ,
 ἡ παῖς δρᾶται κάνακωνει πικρᾶς
 ὅρνιθος δέξιν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς
 εὔνης νεοσσῶν δρφανὸν βλέψῃ λέχος· 425
 οὕτω δὲ χαῦτη, ϕιλὸν ὃς δρᾶ νέκυν,
 γόοισιν ἐξώμωξεν, ἐκ δ' ἀρὰς κακὰς
 ἥρατο τοῖσι τοῦργον ἐξειργασμένοις.
 καὶ χερσὶν εὐθὺς διψίαν φέρει κόνιν,
 ἐκ τ' εὐκροτήτου χαλκέας ἀρδην πρόχου 430
 χοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει.
 χῆμεῖς ἴδόντες ίέμεσθα, σὺν δέ νιν
 θηρώμεθ' εὐθὺς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,

καὶ τάς τε πρόσθεν τάς τε νῦν ἡλέγχομεν
πράξεις ἀπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο
ἄμ' ἥδεως ἔμοιγε καλγεινῶς ἄμα.

τὸ μὲν γάρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφευγέναι
ἥδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
ἀλγεινόν· ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἥσσω λαβεῖν
ἔμοι πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

435

KP. σὲ δή, σὲ τὴν νεύουσαν ἐς πέδον κάρα,
φήσ ή καταργῇ μὴ δεδρακέναι τάδε;

AN. καὶ φημὶ δρᾶσαι κούκ ἀπαρνοῦμαι τὸ μή.

KP. σὺ μὲν κομίζοις ἀν σεαυτὸν οἴ θέλεις
ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον.

440

• σὺ δ' εἰπέ μοι, μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως,
ἥδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε;

AN. ήδη τί δ' οὐκ ἔμελλον; ἔμφανῃ γάρ ξν.

KP. καὶ δῆτ' ἐτόλμας τούσδ' ὑπερβαίνειν νόμους;

AN. οὐ γάρ τι μοι Ζεὺς ξν ὁ κηρύξας τάδε,
οὐδὲ ή ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη

τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὕρισεν νόμους,
οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὄρμην τὰ σὰ

κηρύγμαθ', ὥστε ἀγραπτα κάσφαλῃ θεῶν
νόμιμα δύνασθαι θηγτὸν ὅνθ' ὑπερδραμεῖν.

455

οὐ γάρ τι νῦν γε καχθέεις, ἀλλ' ἀεί ποτε
ζῆται ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἔξ ὅτου ὑφάνη.

τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην

δώσειν· θανουμένη γάρ ἔξήδη — τί δ' οὔ;
κεί μὴ σὺ προυκήρυξας· εἰ δὲ τοῦ χρόνου

πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὗτ' ἐγὼ λέγω.

ὅστις γάρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
ζῆται, πῶς ὁδ' οὐχὶ κατθανὼν κέρδος φέρει;

460

- οὗτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
 παρ' οὐδὲν ἀλγος· ἀλλ' ἀν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς
 μητρὸς θανόντα ἀθαπτον ἡνσχόμην νέκυν,
 κείνοις ἀν ἥλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.
 σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρῶσα τυγχάνειν,
 σχεδόν τι μῶρῳ μωρίαν ὀφισκάνω. 470
- ΧΟ. δηλοῦ τὸ γέννημ' ὡμὸν ἐξ ὡμοῦ πατρὸς
 τῆς παιδός, εἴκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.
- KP. ἀλλ' ἵσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα
 πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
 σίδηρον δπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῇ 475
 θραυσθέντα καὶ ράγέντα πλεῖστ' ἀν εἰσίδοις·
 σμικρῷ χαλινῷ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους
 ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γάρ ἐκπέλει
 φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλος ἐστι τῶν πέλας.
 αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότ' ἐξηπίστατο, 480
 νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
 ὕβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἥδε δευτέρα,
 τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.
 ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνήρ, αὕτη δ' ἀνήρ,
 εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῆδε κείσεται κράτη. 485
- ἀλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἴθ' διμαιμονεστέρα
 τοῦ παντὸς ἡμῶν Ζηνὸς ἐρκείου κυρεῖ,
 αὐτὴ τε χή ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον
 μόρου κακίστου· καὶ γάρ οὖν κείνην ἴσον
 ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλεῦσαι τάφου. 490
- καί νιν καλεῖτ· ἔσω γάρ εἶδον ἀρτίως
 λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.
 φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθιεν ἥρησθαι κλοπεύς
 τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων·
 μισῶ γε μέντοι χώταν ἐν κακοῖσί τις 495

- άλοις ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλη.
 AN. Θέλεις τι μεῖζον ἢ κατακτεῖναι μ' ἐλών ;
 KP. ἐγών μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχων ἀπαντ' ἔχω.
 AN. τί δῆτα μέλλεις ; ὡς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων
ἀρεστὸν οὐδέν, μηδ' ἀρεσθείη ποτέ·
οὗτο δὲ καὶ σοὶ τὰμ' ἀφανδάνοντ' ἔφυ·
καίτοι πόθεν κλέος γ' ἀν εὔκλεέστερον
κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
τιθέσα ; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
λέγοιτ' ἄν, εἰ μὴ γλώσσαν ἐγκλήσοι φόβος.
ἀλλ' ἡ τυραννίς πολλά τ' ἀλλ' εὐδαιμονεῖ
κακεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἢ βούλεται.
- KP. σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων ὁρᾶς.
 AN. ὁρῶσι χοῦτοι, σοὶ δ' ὑπίλλουσι στόμα.
 KP: σὺ δ' οὐκ ἐπαιδῆ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς ;
 AN. οὐδὲν γάρ αἰσχρὸν τοὺς ὅμοσπλάγχνους σέβειν.
 KP. οὐκουν ὅμαιμος χῶ καταντίον θανών ;
 AN. ὅμαιμος, ἐκ μιᾶς τε καὶ ταύτου πατρός.
 KP. πῶς δῆτ' ἔκείνῳ δυσσεβῆ τιμῆς χάριν ;
 AN. οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανῶν νέκυς.
 KP. εἴ τοί σφε τιμῆς ἔξ ἴσου τῷ δυσσεβεῖ.
 AN. οὐ γάρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὥλετο.
 KP. πορθῶν γε τήνδε γῆν· δ' δ' ἀντιστάς ὕπερ.
 AN. ὅμως ὃ γ' "Αἰδης τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ.
 KP. ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστὸς τῷ κακῷ λαχεῖν ἴσον.
 AN. τίς οἶδεν, εἰ κάτωθεν εὐαγῆ τάδε ;
 KP. οὕτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνη, φίλος.
 AN. οὕτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.
 KP. κάτω νυν ἐλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φίλει
κείνους· ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἀρᾶει γυνή.
 XΟ. καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἦδ' Ἰσμήνη,
- 500
505
510
515
520
525

- φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη,
νεφέλη δ' ὅφρύων ὑπερ αίματόν
ρέθος αἰσχύνει,
τέγγουσ' εὐῶπα παρειάν. 530
- KP. σὺ δ', ἦ κατ' οἴκους ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη
λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
τρέφων δύ' ἀτα κάπαναστάσεις θρόνων,
φέρ', εἰπὲ δή μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
φήσεις μετασχεῖν ἢ 'ξομῆ τὸ μὴ εἰδέναι; 535
- ΙΣ. δέδρακα τούργον, εἰπερ ἥδ' ὅμορροθεῖ,
καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.
- AN. ἀλλ' οὐκ ἔάσει τοῦτο γ' ἢ δίκη σ', ἐπεὶ
οὗτ' ἡθέλησας οὗτ' ἐγὼ 'κοινωσάμην. 540
- ΙΣ. ἀλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι
ξύμπλουν ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.
- AN. ὡν τούργον "Αιδης χοὶ κάτω ξυνίστορες"
λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.
- ΙΣ. μήτοι, καστρήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι. 545
- AN. μὴ μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' ὁ μὴ 'θιγεις
ποιοῦ σεαυτῆς· ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγώ.
- ΙΣ. καὶ τίς βίος μοι σοῦ λελειμμένη φίλος;
ΑΝ. Κρέοντ' ἐρώτα τοῦδε γάρ σὺ κηδεμών.
- ΙΣ. τί ταῦτ' ἀνιᾶς μ', οὐδὲν ὠφελούμενη; 550
- ΑΝ. ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.
ΙΣ. τί δῆτ' ἀν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῦμ' ἐγώ;
ΑΝ. σῶσον σεαυτήν· οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.
- ΙΣ. οἵμοι τάλαινα, κάμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου;
ΑΝ. σὺ μὲν γάρ εἶλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν. 555
- ΙΣ. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις.
ΑΝ. καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ 'δόκουν φρονεῖν.

- ΙΣ. καὶ μὴν ἵση νῷν ἔστιν ἡ ἔξαμαρτία.
 AN. θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
 τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὀφελεῖν. 560
 KP. τὰ παῖδες φημὶ τώδε, τὴν μὲν ἀρτίως
 ἀνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτα ἔφυ.
 ΙΣ. οὐ γάρ ποτ', ὅναξ, οὐδὲ διὸς ἀν βλάστη μένει
 νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἔξισταται.
 KP. σοὶ γοῦν, διθ' εἴλου σὺν κακοῖς πράσσειν κακά. 565
 ΙΣ. τί γάρ μόνη μοι τῆσδ' ἄτερ βιώσιμον;
 KP. ἀλλ' ἡδη μέντοι μὴ λέγ'. οὐ γάρ ἔστ' ἔτι.
 ΙΣ. ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου;
 KP. ἀρώσιμοι γάρ χάτέρων εἰσὶν γύαι.
 ΙΣ. οὐχ ὡς γ' ἐκείνω τῇδέ τ' ἦν ἡρμοσμένα. 570
 KP. κακάς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.
 ΙΣ. ὁ φίλταθ' Αἴμον, ὡς σ' ἀτιμάζει πατήρ.
 KP. ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέγος.
 ΧΟ. ἢ γάρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον;
 KP. "Αἰδης δὲ παύσων τούσδε τοὺς γάμους ἔφυ. 575
 ΧΟ. δεδογμέν', ὡς ἔοικε, τήγδε κατθανεῖν.
 KP. καὶ σοὶ γε κάμοι· μὴ τριβάς ἔτ', ἀλλά νιν
 κομίζετ' εἰσω, δμῶες, ἐκ δὲ τοῦδε χρὴ
 γυναῖκας εἶναι τάσδε μηδὲ ἀνειμένας·
 φεύγουσι γάρ τοι χοὶ θρασεῖς, ὅταν πέλας
 ἡδη τὸν "Αἰδην εἰσορῶσι τοῦ βίου. 580

ΧΟΡΟΣ

- στροφὴ α' εὐδαιμονες οἶσι κακῶν ἄγευστος αἰών.
 οἶς γάρ ἀν σεισθῇ θεόθεν δόμος, ἄτας
 οὐδὲν ἐλλείπει γενεᾶς ἐπὶ πλῆθος ἔρπον. 585
 δμοιον ὥστε ποντίκις
 οἴδμα δυσπνόις ὅταν

Θρήσσαισιν ἔρεβος ὕφαλον ἐπιδράμη πνοαῖς
κυλίνδει βυσσόθεν κελαινὰν
θῦνα καὶ δυσάνεμον,
στόνῳ βρέμουσι δ' ἀντιπλῆγες ἀκταί.

ἀντιστρ. α' ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδᾶν οἰκων δρῶμαι
πήματα φθιτῶν ἐπὶ πήμασι πίπτοντ',
οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεὰν γένος, ἀλλ' ἔρείπει
θεῶν τις, οὐδ' ἔχει λύσιν.
νῦν γάρ ἐσχάτας ὑπὲρ
ρίζας ἐτέτατο φάος ἐν Οἰδίπου δόμοις. 600
κατ' αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν
νερτέρων ἀμῷκ κοπὶς
λόγου τ' ἄνοια καὶ φρενῶν Ἐρινύς.

στροφὴ β' τεάν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀν-
δρῶν ὑπερβασία κατάσχοι,
τὰν οὕθ' ὑπνος αἱρεῖ ποθ' ὁ πανταγρεὺς οὔτ'
ἀκάματοι θέοντες
μῆνες ; ἀγήρως δὲ χρόνῳ δυνάστας
κατέχεις Ὁλύμπου μαρμαρόεσσαν αἴγλαν. 610
τὸ τ' ἐπειτα καὶ τὸ μέλλον
καὶ τὸ πρὸν ἐπαρκέσει
νόμος· ὁ δ' οὐδὲν ἔρπει
θνατῶν βίοτος πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἀτας.

ἀντιστρ. β' ἀ γάρ δὴ πολύπλαγκτος ἐλ-
πὶς πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,
πολλοῖς δ' ἀπάτα κουφονόων ἔρωτων.
εἰδότε δ' οὐδὲν ἔρπει,
πρὸν πυρὶ θερμῷ πόδα τις προσαύσῃ.

σοφίᾳ γάρ ἔκ του κλεινὸν ἔτος πέφανται, 620
 τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐσθήτὸν
 τῷδ' ἔμμεν, ὅτῳ φρένας
 θεὸς ἄγει πρὸς ἄτας.

625

ὅδε μὴν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
 νέατον γέννημ', ἀρ' ἀχνύμενος
 τῆς μελλογάμου τάλιδος ἥκει
 μόρον Ἀντιγόνης,
 ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν ; 630
 KP. τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.
 ὡς παῖ, τελείαν ψῆφον ἔρα μὴ κλύων
 τῆς μελλονύμφου πατρὶ λυσσαίνων πάρει ;
 ἢ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῇ δρῶντες φίλοι ;

ΑΙΜΩΝ

πάτερ, σός είμι καὶ σύ μοι γνώμας ἔχων 635
 χρηστὰς ἀπορθοῖς, αἵς ἔγωγ' ἐφέψομαι·
 ἐμοὶ γάρ οὐδεὶς ἀξιώσεται γάμος
 μείζων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἥγουμένου.
 KP. οὕτω γάρ, ὡς παῖ, χρὴ διὰ στέρνων ἔχειν,
 γνώμης πατρώας πάντ' ὅπισθεν ἐστάναι. 640
 τούτου γάρ οὔνεκ' ἀνδρες εὔχονται γονάς
 κατηκόους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
 ὡς καὶ τὸν ἔχθρὸν ἀνταμύνωνται κακοῖς
 καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἵσου πατρί·
 ὅστις δ' ἀνωφέλητα φιτύει τέκνα,
 τί τόνδ' ἀν εἴποις ἄλλο πλήγη αὐτῷ πόνους
 φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἔχθροῖσιν γέλων ; 645
 μή νύν ποτ', ὡς παῖ, τάσδ' ὑφ' ἥδονῆς φρένας

γυναικὸς οὕνεκ' ἐκβάλης, εἰδὼς ὅτι
ψυχρὸν παραγκάλισμα τοῦτο γίγνεται,
γυνὴ κακὴ ξύνευνος ἐν δόμοις· τί γὰρ
γέντοιτ' ἀν ἔλκος μεῖζον ἢ φίλος κακός;
ἀλλὰ πτύσας ὥσει τε δυσμενῆ μέθες
τὴν παιδί^ν ἐν "Αἰδου τήνδε νυμφεύειν τινί.
ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν εἴλον ἐμφανῶς ἐγώ
πόλεως ἀπιστήσασαν ἐκ πάσης μόνην,
ψευδῆ γ' ἐμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
ἀλλὰ κτενῶ. πρὸς ταῦτ' ἐφυμνείτω Δία
ξύναιμον· εἰ γὰρ δὴ τά γ' ἐγγενῆ φύσει
ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺς ἔξω γένους.
ἐν τοῖς γὰρ οἰκείοισιν ὅστις ἔστ' ἀνήρ
χρηστός, φανεῖται καν πόλει δίκαιος ὁν.
ὅστις δ' ὑπερβάς ἢ νόμους βιάζεται
ἢ τούπιτάσσειν τοῖς κρατύνουσιν νοεῖ,
οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν.
ἀλλ' δι πόλις στήσειε, τοῦδε χρὴ κλύειν
καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
καὶ τοῦτον ἀν τὸν ἄνδρα θαρσοίην ἐγώ
καλῶς μὲν ἀρχειν, εῦ δ' ἀν ἀρχεσθαι θέλειν,
δορός τ' ἀν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον
μένειν δίκαιον κάγαθὸν παραστάτην.
ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν·
αὔτη πόλεις ὅλλυσιν, ἥδ' ἀναστάτους
οἴκους τίθησιν, ἥδε συμμάχου δορὸς
τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων
σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
οὕτως ἀμυντέ^ν ἔστι τοῖς κοσμουμένοις,
κούτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἡσσητέα·
κρεῖσσον γάρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἄνδρὸς ἐκπεσεῖν,

650
655
660
665
670
675

- κούκ όν γυναικῶν ἡσσονες καλοίμεθ' ἀν. 680
 ΧΟ. ἥμεν μέν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα,
 λέγειν φρονούντως ὃν λέγεις δοκεῖς πέρι.
 ΑΙ. πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας,
 πάντων δσ' ἔστι χρημάτων ὑπέρτατον.
 ἐγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὅρθῶς τάδε, 685
 οὔτ' ἀν δυναίμην μήτ' ἐπισταίμην λέγειν.
 γένοιτο μεντᾶν χάτερῷ καλῶς ἔχον.
 σοῦ δ' οὖν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν, ὅσα
 λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ φέγειν ἔχει.
 τὸ γὰρ σὸν δῆμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ 690
 λόγοις τοιούτοις, οἷς σὺ μὴ τέρψῃ κλύων.
 ἐμοὶ δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,
 τὴν παῖδα ταύτην οἵ διδύρεται πόλις,
 πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιωτάτη
 κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει. 695
 ἥτις τὸν αὐτῆς αὐτάδελφον ἐν φοναῖς
 πεπτῶτ' ἀθαπτὸν μήθ' ὑπ' ὀμηστῶν κυνῶν
 εἴασ' ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος.
 οὐχ ἥδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν ;
 τοιάδ' ἐρεμνὴ σῆγ' ὑπέρχεται φάτις. 700
 ἐμοὶ δὲ σοῦ πράσσοντος εύτυχῶς, πάτερ,
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα τιμιώτερον.
 τί γὰρ πατρὸς θάλλοντος εὐκλείας τέκνοις
 ἀγαλμα μεῖζον ἢ τί πρὸς παίδων πατρί ;
 μή νυν ἐν ἥθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, 705
 ὡς φήσ σύ, κούδεν ἄλλο, τοῦτ' ὅρθῶς ἔχειν.
 ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ
 ἢ γλῶσσαν, ἢν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,
 οὔτοι διαπτυχθέντες ὠφθησαν κενοί.
 ἀλλ' ἀνδρα, κεῖ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν 710

- πόλλα' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
 δόρᾶς παρὰ ῥείθροισι χειμάρροις ὅσα
 δένδρων ὑπείκει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται,
 τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
- αὕτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῇ πόδα 715
 τείνας ὑπείκει μηδέν, ὑπτίοις κάτω
 στρέψῃς τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
 ἀλλ' εἶκε θυμῷ καὶ μετάστασιν δίδου.
 γνώμη γάρ εἴ τις κἀπ' ἔμοῦ νεωτέρου
 πρόσεστι, φῆμ' ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ 720
 φῦναί τιν' ἀνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων.
 εἰ δ' οὖν, φιλεῖ γάρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
 καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.
- XO. ἄναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει,
 μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδε· εὖ γάρ εἰρηται διπλῇ. 725
 KP. οἱ τηλικοίδε καὶ διδαξόμεσθα δὴ
 φρονεῖν ὑπ' ἀνδρὸς τηλικοῦδε τὴν φύσιν;
 AI. μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἴ δ' ἐγὼ νέος,
 οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τἄργα σκοπεῖν.
 KP. ἔργον γάρ ἔστι τοὺς ἀκοσμοῦντας σέβειν; 730
 AI. οὐδ' ἀν κελεύσαιμ' εὔσεβεῖν ἐς τοὺς κακούς.
 KP. οὐχ ἡδε γάρ τοι ἂδε ἐπείληπται νόσω;
 AI. οὖ φησι Θήβης τῆσδ' ὁμόπτολις λεώς.
 KP. πόλις γάρ ἡμῖν, ἀμὲ χρὴ τάσσειν, ἔρει
 δόρᾶς τόδ' ὡς εἰρηκας ὡς ἄγαν νέος; 735
 KP. ἄλλῳ γάρ ἢ μοὶ χρή με τῆσδ' ἀρχειν χθονός;
 AI. πόλις γάρ οὐκ ἔσθ', ἡτις ἀνδρὸς ἔσθ' ἐνός.
 KP. οὐ τοῦ κρατοῦντος ἢ πόλις νομίζεται;
 AI. καλῶς ἔρήμης γ' ἀν σὺ γῆς ἄρχοις μόνος.
 KP. δᾶς, ὡς ἔοικε, τῇ γυναικὶ συμμαχεῖ. 740
 AI. εἰπερ γυνὴ σύ· σοῦ γάρ οὖν προκήδομαι.

- KP. ὡς παγκάκιστε, διὰ δίκης ἵων πατρί ;
 AI. οὐ γάρ δίκαια σ' ἔξαμαρτάνονθ' ὅρῶ.
 KP. ἀμαρτάνω γάρ τὰς ἐμάς ἀρχὰς σέβων ;
 AI. οὐ γάρ σέβεις, τιμάς γε τὰς θεῶν πατῶν. 745
 KP. ὡς μιαρὸν ἥθιος καὶ γυναικὸς ὕστερον.
 AI. οὐ τὸν ἔλοις ἥσσω γε τῶν αἰσχρῶν ἐμέ.
 KP. ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὅδε.
 AI. καὶ σοῦ γε κάμοις καὶ θεῶν τῶν νερτέρων.
 KP. ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς ἔτι ζῶσαν γαμεῖς. 750
 AI. ἥδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
 KP. ἥ καπαπειλῶν ὄδ' ἐπεξέρχῃ θρασύς ;
 AI. τίς δ' ἔστ' ἀπειλὴ πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν ;
 KP. κλαίων φρενώσεις, ὃν φρενῶν αὐτὸς κενός.
 AI. εἰ μὴ πατήρ ἥσθ', εἴπον ἀν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν. 755
 KP. γυναικὸς ὃν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με.
 AI. βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν ;
 KP. ἀληθεῖς ; ἀλλ' οὐ, τόνδ' "Ολυμπον, ἴσθ' ὅτι,
 χαίρων ἐπὶ ψύχοισι δεννάσεις ἐμέ.
 ἀγετε τὸ μῆσος, ὡς κατ' ὅμματ' αὐτίκα 760
 παρόντι θνήσκη πλησία τῷ νυμφίῳ.
 AI. οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξῃς ποτέ,
 οὕθ' ἥδ' ὀλεῖται πλησία, σὺ τ' οὐδαμὰ
 τούμὸν προσόψει κράτ' ἐν ὀφθαλμοῖς ὅρῶν,
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνη ξυνών. 765
 XO. ἀνήρ, ἄναξ, βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχύς.
 νοῦς δ' ἔστι τηλικοῦτος ἀλγήσας βαρύς.
 KP. δράτω, φρονείτω μεῖζον ἥ κατ' ἀνδρ' ἵων.
 τῷ δ' οὖν κόρα τῷδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρου.
 XO. ἀμφω γάρ αὐτῷ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς ; 770
 KP. οὐ τήν γε μὴ θιγοῦσαν εὖ γάρ οὖν λέγεις.
 XO. μόρω δὲ ποίω καί σφε βουλεύῃ κτανεῖν ;

ΚΡ. ἄγων ἐρῆμος ἔνθ' ἀν τῇ βροτῶν στίβος
κρύψω πετρώδει ζῶσαν ἐν κατώρυχι,
φορβῆς τοσοῦτον ὡς δῆγος μόνον προθείς, 775
ὅπως μίασμα πᾶσ' ὑπεκφύγῃ πόλις.
κάκεῖ τὸν "Αἰδην, δν μόνον σέβει θεῶν,
αἰτουμένη που τεύξεται τὸ μὴ θανεῖν,
ἢ γνώσεται γοῦν ἀλλὰ τηνικαῦθ', ὅτι
πόνος περισσός ἐστι τάν "Αἰδου σέβειν. 780

ΧΟΡΟΣ

στροφὴ "Ἐρως ἀνίκατε μάχαν,
"Ἐρως, δς ἐν κτήμασι πίπτεις,
δς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
νεάνιδος ἐννυχεύεις,
φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις
[αὐλαῖς· 785
καὶ σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς
οὔθ' ἀμερίων σέ γ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων
[μέμηνεν. 790

ἀντιστρ. σὺ καὶ δικαίων ἀδίκους
φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λώβῳ.
σὺ καὶ τόδε νεῦκος ἀνδρῶν
ξύναιμον ἔχεις ταράξας.
νικᾶς δ' ἐναργῆς βλεφάρων ἵμερος εὐλέκτρου 795
νύμφας, τῶν μεγάλων πάρεδρος ἐν ἀρχαῖς
θεσμῶν· ἀμαχος γάρ ἐμπαίζει θεός
['Αφροδίτα. 800
νῦν δ' ἥδη γὼ καύτὸς θεσμῶν
ἔξω φέρομαι τάδ' ὁρῶν, ἵσχειν δ'
οὐκέτι πηγὰς δύναμαι δακρύων,
τὸν παγκοίταν ὅθ' ὁρῶ θάλαμον
τήνδ' Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν.

AN. στρ. α' ὁρᾶτ' ἔμ', Ὡ γὰς πατρίας πολῖται,
τὰν νεάταν ὁδὸν

στείχουσαν, νέατον δὲ φέγ-
γος λευσσουσαν ἀελίου,
κοῦποτ' αὐθις· ἀλλά μ' ὁ παγ-
κοίτας "Αἰδας ζῶσαν ἄγει
τὰν Ἀχέροντος
ἀκτάν, οὕθ' ὑμεναίων
ἔγκληρον οὔτ' ἐπινυμφίδιός
πώ μέ τις ὅμνος
ὅμνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.

810

XO. οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἔπαινον ἔχουσ'

ἐξ τόδ' ἀπέργη κεῦθος νεκύων,
οὕτε φινάσιν πληγεῖσα νόσοις
οὕτε ξιφέων ἐπίχειρα λαχοῦσ',
ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα μόνη δὴ
θνατῶν Ἀίδαν καταβήσῃ.

815

AN. ἀντ. α' ἥκουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι
τὰν Φρυγίαν ξέναν
Ταντάλου Σιπύλω πρὸς ἄ-
κρω, τὰς κισσὸς ὡς ἀτενῆς
πετραία βλάστα δάμασεν.
καὶ νιν ὅμβροι τακομέναν,
ώς φάτις ἀνδρῶν,
χιών τ' οὐδαμὰ λείπει,
τέγγει δ' ὑπ' ὁφρύσι παγκλαύτοις
δειράδας· ἢ με
δαίμων ὅμοιοτάταν κατευνάζει.

825

XO. ἀλλὰ θεός τοι καὶ θεογεννής,
ἥμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θητογενεῖς.

835

καίτοι φθιμένα μέγα τάκοῦσαι
τοῖς ἴσοθέους ἔγκληρα λαχεῖν
ζῶσαν καὶ ἐπειτα θανοῦσαν.

AN. στ. β' οἵμοι γελῶμαι. τί με, πρὸς θεῶν πατρῷων, 840
οὐκ οἰχομέναν ὑβρίζεις, ἀλλ' ἐπίφαντον;
ὦ πόλις, ὦ πόλεως
πολυκτήμονες ἄνδρες.
ἰὼ Διρκαῖαι χρῆναι
Θήβας τ' εὔχρημάτου ἄλσος, ἔμπας 845
ξυμμάρτυρας ὕμμ' ἐπικτῶμαι,
οἴκα φίλων ἄκλαυτος, οἴοις νόμοις
πρὸς ἔργμα τυμβόχωστον ἔρχομαι τάφου πο-
[ταινίου.

ἰὼ δύσταχνος,
οὔτ' ἐν βροτοῖσιν οὔτ' ἐν νεκροῖσιν 850
μέτοικος, οὐ ζῶσιν οὐ θανοῦσιν.

XO. προβᾶσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους
ὑψηλὸν ἐς Δίκας βάθρον
προσέπεσες, ὦ τέκνον. 855
πατρῷον δ' ἐκτίνεις τιν' ἀθλον.

AN. αντ. β' ἔψαυσας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας,
πατρὸς τριπόλιστον οἶτον τοῦ τε πρόπαντος
ἀμετέρου πότμου 860
κλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.
ἰὼ ματρῷαι λέκτρων
ἄται κοιμήματά τ' αὐτογέννητ'
ἐμῷ πατρὶ δυσμόρου ματρός, 865
οἴων ἐγώ ποθ' ἀ ταλαίφρων ἔφυν.

πρὸς οὓς ἀραιος, ἄγαμος, ἀδ' ἐγὼ μέτοικος
[ἔρχομαι.

ἰὼ δυσπότιμων,
κασίγνητε, γάμων κυρήσας, 870
θανὼν ἔτ' οὗσαν κατήναρές με.

XO. σέβειν μὲν εὔσέβειά τις·
κράτος δ', ὅτῳ κράτος μέλει,
παραβατὸν οὐδαμῆ πέλει.
σὲ δ' αὐτόγνωτος ὥλεσ' ὀργά. 875

AN. ἐπειδ. ἄκλαυτος, ἄφιλος, ἀνυμέναιος ταλαιφρων
[ἄγομαι
τάνδ' ἐτοίμαν ὁδόν.
οὐκέτι μοι τόδε λαμπάδος ιερὸν ὄμυκ 800
θέμις ὁρᾶν ταλαίνα,
τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φίλων
[στενάζει.

KP. ἂρ' ίστ' ἀοιδὰς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν
ώς οὐδ' ἀν εἰς παύσαιτ' ἔν, εἰ χρείη, λέγων;
οὐκ ἀξεθ' ὡς τάχιστα; καὶ κατηρεφεῖ 885
τύμφῳ περιπτύξαντες, ὡς εἴρηκ' ἐγώ,
ἄφετε μόνην ἐρῆμον, εἴτε χρῆ θανεῖν
εἴτ' ἐν τοιαύτῃ ζῶσα τυμβεύειν στέγη·
ἡμεῖς γάρ ἀγνοὶ τούπι τήνδε τὴν κόρην.
μετοικίας δ' οὖν τῆς ἄνω στερήσεται. 890

AN. ὃ τύμβος, ὃ νυμφεῖον, ὃ κατασκαφῆς
οἰκησις ἀείφρουρος, οἱ πορεύομαι
πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς, ὃν ἀριθμὸς ἐν νεκροῖς·
πλεῖστον δέδεκται Φερσέφασσ' ὀλωλότων.
ὦν λοισθία γὼ καὶ κάκιστα δὴ μακρῷ 895
κάτειμι, πρὸν μοι μοῖραν ἔξήκειν βίου.

έλθοῦσα μέντοι κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
φίλη μὲν ἥξειν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
υῆτερ, φίλη δὲ σοί, κασίγνητον κάρα·
ἐπεὶ θανόντας αὐτόχειρ ὑμᾶς ἔγω
ἔλουσα κάκοσμησα κάπιτυμβίους
χοὰς ἔδωκα. νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἀρνυμαι.
καίτοι σ' ἔγω τίμησα τοῖς φρονοῦσιν εῦ.
οὐ γάρ ποτ' ἀν, εἰ τέκν', ὃν μήτηρ ἔψυν,
οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανῶν ἐτήκετο,
βίᾳ πολιτῶν τόνδ' ἀν ἡρόμην πόνον.
τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω;
πόσις μὲν ἀν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν,
καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἤμπλακον,
μητρὸς δ' ἐν "Αἰδου καὶ πατρὸς κεκευθότοιν
οὐκ' ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἀν βλάστοι ποτέ.
τοιῷδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἔγω
νόμῳ, Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἀμαρτάνειν
καὶ δεινὰ τολμᾶν, ὃ κασίγνητον κάρα. 915
καὶ νῦν ἄγει με διὰ χερῶν οὔτω λαβῶν
ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε του γάμου
μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς,
ἄλλ' ὁδ' ἐρήμος πρὸς φίλων ἡ δύσμορος
ζῶσ' ἐς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς·
ποίαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην;
τί χρή με τὴν δύστηνον ἐς θεοὺς ἔτι
βλέπειν; τίν' αὐδᾶν ξυμμάχων; ἐπεὶ γε δὴ
τὴν δυσσέβειαν εὔσεβοῦσ' ἐκτησάμην.
ἄλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἔστιν ἐν θεοῖς καλά,
παθόντες ἀν ξυγγροῦμεν ἡμαρτηκότες. 925
εἰ δ' οἶδ' ἀμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακὰ

- πάθοιεν ἢ καὶ δρῶσιν ἐκδίκως ἐμέ.
- ΧΟ. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αύται
ψυχῆς ρίπαι τήνδε γ' ἔχουσιν. 930
- ΚΡ. τοιγάρ τούτων τοῦσιν ἄγουσιν
κλαύμαθ' ὑπάρξει βραδυτήτος ὕπερ.
- ΑΝ. οἴμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτῳ
τούπος ἀφίκται.
- ΧΟ. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι,
μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι. 935
- ΑΝ. ὃ γῆς Θήβης ἀστυ πατρῷον,
καὶ θεοὶ προγενεῖς,
ἄγομαι δὴ κούκετι μέλλω.
λεύσσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαι, 940
τὴν βασιλειδᾶν μούνην λοιπήν,
οἵα πρὸς οἴων ἀνδρῶν πάσχω
τὴν εὔσεβίαν σεβίσασα.
- ΧΟ. στρ. α' ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
ἀλλάξαι δέμας ἐν χαλκοδέτοις αὐλαῖς. 945
κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρει θαλάμῳ κατεζεύχθη.
καίτοι καὶ γενεᾷ τίμιος, ὃ παῖ παῖ,
καὶ Ζηνὸς ταμιεύεσκε γονὰς χρυσορύτους. 950
ἀλλ' ἣ μοιριδία τις δύνασις δεινά.
οὕτ' ἄν νιν ὅλβος οὕτ' "Αρης,
οὐ πύργος, οὐχ ἀλίκτυποι
κελαιναὶ νᾶες ἐκφύγοιεν.
ζεύχθη δ' ὀξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος, 955
Ἡδωνῶν βασιλεύς, κερτομίοις ὀργαῖς,
ἐκ Διονύσου πετρώδει κατάφαρκτος ἐν δεσμῷ.
οὔτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
ἀνθηρόν τε μένος· κεῖνος ἐπέγνω μανίας 960

ψαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίοις γλώσσαις.
παύεσκε μὲν γάρ ἐνθέους
γυναικας εὗλόν τε πῦρ,
φιλαύλους τ' ἡρέθιζε Μούσας.

965

στρ. β' παρὰ δὲ Κυανέων πελαγέων διδύμας ἀλὸς
ἀκταὶ Βοσπόριαι ἵδ' ὁ Θρηγῶν ἄξενος
Σαλμυδησός, ἵν' ἀγχίπολις "Αρης
δισσοῖσι Φινεῖδαις
εἴδεν ἀρατὸν ἔλκος
τυφλωθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος
ἀλαὸν ἀλαστόροισιν δύματων κύκλοις,
ἀραχθέντων ὑφ' αίματηραῖς
χείρεσσι καὶ κερκίδων ἀκμαῖσιν.

970

975

αντιστρ. κατὰ δὲ τακόμενοι μέλεοι μελέαν πάθαν
κλαῖον, ματρὸς ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν. 980
ἄ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχαιογόνων
ἄντασ' Ἐρεχθεϊδᾶν,
τηλεπόροις δ' ἐν ἀντροῖς
τράφη θυέλλαισιν ἐν πατρῷαις
Βορεὰς ἄμιππος δρθόποδος ὑπὲρ πάγου 985
θεῶν παῖς· ἀλλὰ κάπ' ἐκείνα
Μοῖραι μακραίωνες ἔσχον, ὥς παῖ.

980

985

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Θήβης ἄνακτες, ἥκομεν κοινὴν ὅδὸν
δύ' ἐξ ἐνὸς βλέποντες τοῖς τυφλοῖσι γάρ
αὔτη κέλευθος ἐκ προηγητοῦ πέλει. 990

KP. τί δ' ἔστιν, ὥς γεραιὲ Τειρεσία, νέον;
TEI. ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ τῷ μάντει πιθοῦ.

990

- KP. ούκουν πάρος γε σῆς ἀπεστάτουν φρενός.
 TEI. τοιγάρ δι' ὄρθης τήνδ' ἐναυκλήρεις πόλιν.
- KP. ἔχω πεπονθώς μαρτυρεῖν ὅνησιμα. 995
 TEI. φρόνει βεβώς αὖτις ἐπὶ ξυροῦ τύχης.
 KP. τί δ' ἔστιν; ως ἐγώ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.
 TEI. γνώσῃ, τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς κλύων.
 ἔς γάρ παλαιὸν θᾶκον δρυιθοσκόπον
 ἴζων, ἵν' ήν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμήν,
 ἀγνῶτ' ἀκούω φθόγγον δρούθων, κακῷ
 κλάζοντας οἴστρῳ καὶ βεβαρβαρωμένῳ.
 καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς
 ἔγνων· πτερῶν γάρ ροΐζος οὐκ ἀσημος ήν.
 εὐθὺς δὲ δείσας ἐμπύρων ἐγεύσιμην 1000
 βωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων
 "Ηφαιιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῷ
 μυδῶσα κηκὶς μηρίων ἐτήκετο
 κάτυφε κάνέπτυε, καὶ μετάρσιοι
 χολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταρρυεῖς
 μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς.
 τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα,
 φθίνοντ' ἀσήμων δργίων μαντεύματα·
 ἐμοὶ γάρ οὗτος ἡγεμών, ἄλλοις δ' ἐγώ.
 καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς νοσεῖ πόλις· 1010
 βωμοὶ γάρ ήμιν ἐσχάραι τε παντελεῖς
 πλήρεις ὑπὸ οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς
 τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίπου γόνου.
 κάτ' οὐ δέχονται θυστάδας λιτὰς ἔτι
 θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα,
 οὐδὲ δρνις εὐσήμους ἀπορροιθεῖ βοάς,
 ἀνδροφθόρου βεβρῶτες αἴματος λίπος.
 ταῦτ' οὖν, τέχνον, φρόνησον· ἀνθρώποισι γάρ 1015
 βωμοὶ γάρ ήμιν ἐσχάραι τε παντελεῖς
 πλήρεις ὑπὸ οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς
 τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίπου γόνου.
 κάτ' οὐ δέχονται θυστάδας λιτὰς ἔτι
 θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα,
 οὐδὲ δρνις εὐσήμους ἀπορροιθεῖ βοάς,
 ἀνδροφθόρου βεβρῶτες αἴματος λίπος.

- τοῖς πᾶσι κοινόν ἔστι τοῦξαμαρτάνειν.
ἐπεὶ δ' ἀμάρτη, κεῖνος οὐκέτ' ἔστ' ἀνὴρ
ἄβουλος οὐδ' ἄνολβος, ὅστις ἐς κακὸν
πεσὼν ἀκῆται μηδ' ἀκίνητος πέλη.
αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὁφλισκάνει.
- ἀλλ' εἰκε τῷ θανόντι μηδ' ὀλωλότα
κέντει· τίς ἀλκὴ τὸν θανόντ' ἐπικτανεῖν;
εῦ σοι φρονήσας εῦ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'
ἥδιστον εῦ λέγοντος, εἰ κέρδος φέρει.
- KP. Ὡ πρέσβυ, πάντες ὥστε τοξόται σκοποῦ
τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε, κούδε μαντικῆς
ἀπρακτος ὑμῶν εἴμι, τῶν δ' ὑπαὶ γένους
ἔξημπόλημαι κάμπεφόρτισμαι πάλαι.
κερδαίνετ', ἐμπολάτε τάπο Σάρδεων
ἡλεκτρον, εἰ βούλεσθε, καὶ τὸν Ἰνδικὸν
χρυσόν, τάφω δ' ἐκεῖνον οὐχὶ κρύψετε,
οὐδὲ εἰ θέλουσ' οἱ Ζηνὸς αἰετοὶ βορὰν
φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους,
οὐδὲ ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγώ
θάπτειν παρήσω κεῖνον· εῦ γὰρ οἶδ', ὅτι
θεοὺς μιαίνειν οὔτις ἀνθρώπων σθένει.
- πίπτουσι δ', ὡς γεραιὲ Τειρεσία, βροτῶν
χοὶ πολλὰ δεινοὶ πτώματ' αἰσχρού, ὅταν λόγους
αἰσχρούς καλῶς λέγωσιν τοῦ κέρδους χάριν.
- TEI. φεῦ,
- KP. ἄροι οἰδεν ἀνθρώπων τις, ἄρα φράζεται;
- τί χρῆμα; ποῖον τοῦτο πάγκοινον λέγεις;
- ΤΕΙ. ὅσῳ κράτιστον κτημάτων εὑβουλία;
- KP. ὅσωπερ, οἷμα, μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη.
- ΤΕΙ. ταύτης σὺ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφυς.
- KP. οὐ βούλομαι τὸν μάντιν ἀντειπεῖν κακᾶς.

- ΤΕΙ. καὶ μὴν λέγεις, ψευδῆ με θεσπίζειν λέγων.
 KP. τὸ μαντικὸν γάρ πᾶν φιλάργυρον γένος. 1055
 TEI. τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχροκέρδειαν φιλεῖ.
 KP. ἂρ' οἶσθα ταγοὺς ὄντας, ἀν λέγης λέγων ;
 TEI. οἴδ'. ἐξ ἐμοῦ γάρ τήνδ' ἔχεις σώσας πόλιν.
 KP. σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τάδικεῖν φιλῶν.
 TEI. δροσεῖς με τάκινητα διὰ φρενῶν φράσαι. 1060
 KP. κίνει, μόνον δὲ μὴ πὶ κέρδεσιν λέγων.
 TEI. οὕτω γάρ ἥδη καὶ δοκῶ τὸ σὸν μέρος.
 KP. ὡς μὴ μπολήσων ἵσθι τὴν ἐμὴν φρένα.
 TEI. ἀλλ' εὖ γέ τοι κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔστι
 τρόχους ἀμιλλητῆρας ἥλίου τελῶν, 1065
 ἐν οἷσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγχνων ἔνα
 νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδοὺς ἔσῃ,
 ἀνθ' ὅν ἔγεις μὲν τῶν ἁνω βαλὼν κάτω
 ψυχήν τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατώκισας,
 ἔγεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὖ θεῶν 1070
 ἃμοιρον, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.
 ὅν οὔτε σοὶ μέτεστιν οὔτε τοῖς ἁνω
 θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε.
 τούτων σε λωβητῆρες ὑστεροφθόροι
 λογῶσιν "Αἰδου καὶ θεῶν Ἐρινύες, 1075
 ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε ληφθῆναι κακοῖς.
 καὶ ταῦτ' ἀθρησον εἰ κατηργυρωμένος
 λέγω· φανεῖ γάρ, οὐ μακροῦ χρόνου τριβή,
 ἀνδρῶν γυναικῶν σοῖς δόμοις κωκύματα.
 ἐχθραὶ δὲ πᾶσαι συνταράσσονται πόλεις, 1080
 ὅσων σπαράγματ' ἡ κύνες καθήγνισαν
 ἢ θῆρες ἢ τις πτηνὸς οἰωνός, φέρων
 ἀνόσιον δόμην ἐστιοῦχον ἐς πόλιν.
 τοιαῦτά σου, λυπεῖς γάρ, ὥστε τοξότης,

	ἀφῆκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα	1085
	βέβαια, τῶν σὺ θάλπος οὐχ ὑπεκδραμῇ.	
	ὦ παῖ, σὺ δ' ἡμᾶς ἀπαγε πρὸς δόμους, ἵνα	
	τὸν θυμὸν οὕτος ἐς νεωτέρους ἀφῇ,	
	καὶ γνῷ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν	
	τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει.	1090
XO.	ἀνήρ, ἄναξ, βέβηκε δεινὰ θεσπίσας·	
	ἐπιστάμεθα δ' ἐξ ὅτου λευκὴν ἐγώ	
KP.	τήνδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίγα,	
	μὴ πώ ποτ' αὐτὸν ψεῦδος ἐς πόλιν λακεῖν.	
	ἔγνωκα καυτὸς καὶ ταράσσομαι φρένας.	1095
XO.	τό τ' εἰκαθεῖν γάρ δεινόν, ἀντιστάντα δὲ	
	ἄτῃ πατάξαι θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.	
KP.	εὐβουλίας δεῖ, παῖ Μενοικέως, Κρέον.	
XO.	τί δῆτα χρὴ δρᾶν; φράζε πείσομαι δ' ἐγώ.	
KP.	ἔλθων κόρην μὲν ἐκ κατώρυχος στέγης	1100
XO.	ἄνες, κτίσον δὲ τῷ προκειμένῳ τάφον.	
KP.	καὶ ταῦτ' ἐπιτίνεις καὶ δοκεῖς παρεικαθεῖν;	
XO.	ὅσον γ', ἄναξ, τάχιστα συντέμνουσι γάρ	
KP.	θεῶν ποδώκεις τοὺς κακόφρονας βλάψαι.	
XO.	οἴμοι· μόλις μέν, καρδίας δ' ἐξίσταμαι	1105
KP.	τὸ δρᾶν, ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.	
XO.	δρᾶ νυν τάδ' ἔλθων μηδ' ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε.	
KP.	ὦδ', ὃς ἔγω, στείχουμ' ἄν. ἵτ' ἵτ' ὅπανες,	
	οἵ τ' ὄντες οἵ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χεροῖν	
	δόριασθ' ἔλόντες εἰς ἐπόψιον τόπον.	1110
	ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δόξα τῇδ' ἐπεστράφη,	
	αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι·	
	δέδοικα γάρ, μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους	
	ἄριστον ἢ σώζοντα τὸν βίον τελεῖν.	
XO. στρ. α'	Πολυώνυμε, Καδμείας ἄγαλμα νύμφας	1115

- καὶ Διὸς βαρυβρεμέτα γένος, 1120
 κλυτὰν δὲ ἀμφέπεις
 Ἰταλίαν, μέδεις δὲ
 Παγκοίνοις Ἐλευσινίας πόλεις
 Δηοῦς ἐν κόλποις, 1125
 ὡς Βακχεῦ, Βακχᾶν ματρόπολιν Θήβαν
 ναιετῶν παρ' ὑγροῖς
 Ἰσμηνοῦ ῥείθροις ἀγρίου τ' ἔπεισκον
 ἐπὶ σπορῷ δράκοντος. 1130
 ἀντιστρ. α' σὲ δ' ὑπέρ διλόφου πέτρας στέροψ ὄπωπε
 λιγνύς, ἔνθα Κωρύκιαι νύμφαι
 στείχουσι Βακχίδες 1135
 Κασταλίας τε νῦμα·
 καὶ σε Νυσσίων ὄρέων
 κισσήρεις ὅχθαι
 χλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει,
 ἀμβρότων ἐπέων 1140
 εὐαξόντων, Θηβαῖας
 ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς.
 στροφὴ β' τὰν ἐκ πασῶν τιμᾶς ὑπερτάταν πόλεων
 ματρὶ σὺν κεραυνίᾳ· 1145
 καὶ νῦν, ὡς βιαίας ἔχεται
 πάνδαμος πόλις ἐπὶ νόσου,
 μολεῖν καθαρσίω ποδὶ Παρνασσίαν
 ὑπέρ κλιτὺν ἦ στονόεντα πορθμόν.
 ἀντιστρ. α' ίώ πύρπνων ἀστρων χοραγή καὶ νυγίων
 φθεγμάτων ἐπίσκοπε, 1150
 παῖ Διὸς γένεθλον, προφάνηθ',
 ὕναξ, σαῖς ἄμα περιπόλοις
 Θυίαισιν, αἱ σε μακινόμεναι πάννυχοι
 χορεύουσιν τὸν ταμίαν "Ιακχον.

Α Γ Γ Ε Λ Ο Σ

Κάδμου πάροικοι καὶ δόμων Ἀμφίονος, 1155
 οὐκ ἔσθ' ὅποιον στάντ' ἀν ἀνθρώπου βίον
 οὔτ' αἰνέσαιμ' ἀν οὕτε μεμψάμην ποτέ.
 τύχη γὰρ ὄρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει
 τὸν εὐτυχοῦντα τόντε δυστυχοῦντ' ἀεί,
 καὶ μάντις οὐδεὶς τῶν καθεστώτων βροτοῖς. 1160
 Κρέων γὰρ ἦν ζηλωτός, ὡς ἐμοί, ποτέ,
 σώσας μὲν ἐχθρῶν τήνδες Καδμείαν χθόνα
 λαβών τε χώρας παντελῆ μοναρχίαν
 γῆθυνε, θάλλων εύγενεῖ τέκνων σπορᾶ.
 καὶ νῦν ἀφεῖται πάντα· τὰς γὰρ ἥδονάς 1165
 ὅταν προδῶσιν ἄνδρες, οὐ τίθημ' ἐγώ
 ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἔμψυχον ἥγοιμαι νεκρόν.
 πλούτει τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
 καὶ ζῆ τύραννον σχῆμα ἔχων· ἐὰν δ' ἀπῆ
 τούτων τὸ χαίρειν, τέλλλ' ἐγώ καπνοῦ σκιᾶς 1170
 οὐκ ἀν πριαίμην ἄνδρὶ πρὸς τὴν ἥδονήν.
 ΧΟ. τί δ' αὖ τόδ' ἄκθος βασιλέων ἡκεις φέρων ;
 ΑΓ. τεθνᾶσιν· οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν.
 ΧΟ. καὶ τίς φονεύει ; τίς δ' ὁ κείμενος ; λέγε.
 ΑΓ. Αἴμων ὅλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἴμασσεται. 1175
 ΧΟ. πότερα πατρώχας ἢ πρὸς οἰκείας γερός ;
 ΑΓ. αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μηνίσας φόνου.
 ΧΟ. ὡς μάντι, τοῦπος ὡς ἄρ' ὄρθὸν ἥγυσας.
 ΑΓ. ὡς ὃδ' ἐχόντων τῶντες βουλεύειν πάρα.
 ΧΟ. καὶ μὴν δρῶ τάλαιναν Εὔρυδίκην δόμοι 1180
 δάμαρτα τὴν Κρέοντος· ἐκ δὲ δωμάτων
 ἥτοι κλύουσα παιδὸς ἢ τύχη περᾶ.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ

ω πάντες ἀστοί, τῶν λόγων ἐπησθόμην
πρὸς ἔξοδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
ὅπως ἵκοιμην εὐγμάτων προσήγορος. 1185
καὶ τυγχάνω τε κλῆθρ' ἀνασπαστοῦ πύλης
γαλῶσα καὶ με φθόγγος οἰκείου κακοῦ
βάλλει δι' ὕδων· ὑπτία δὲ κλίνομαι
δείσασα πρὸς δμωαῖσι κάποιησσομαι. 1190
ἄλλ' ὅστις ἦν ὁ μῆθος, αὗθις εἴπατε·
κακῶν γάρ οὐκ ἀπειρος οὖσ' ἀκούσομαι.
ΑΓ. ἐγώ, φίλη δέσποινα, καὶ παρὼν ἐρῶ
κούδεν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος· 1195
τί γάρ σε μαλθάσσοιμ' ἄν, ὃν ἐς ὕστερον
ψεῦσται φανούμεθ'; ὅρθον ἀλήθει' ἀεί.
ἐγὼ δὲ σῷ ποδαγὸς ἐσπόμην πόσει
πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἔνθ' ἔκειτο νηλεές
κυνοσπάρακτον σῶμα Πολυνείκους ἔτι·
καὶ τὸν μέν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεὸν
Πλούτωνά τ' ὅργας εὑμενεῖς κατασχεθεῖν, 1200
λούσαντες ἀγνὸν λουτρὸν ἐν νεοσπάσιν
θαλλοῖς, δ' ὅτι ἡλειπτο, συγκατήθομεν,
καὶ τύμβον ὅρθόχρανον οἰκείας χθονὸς
χώσαντες αὕθις πρὸς λιθόστρωτον κόρης
νυμφεῖον "Αιδου κοῦλον εἰσεβαίνομεν. 1205
φωνῆς δ' ἀπαθεν ὅρθίων κωκυμάτων
κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφὶ παστάδα,
καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολών.
τῷ δ' ἀθλίας ἀσημα περιβαίνει βοῆς
ἔρποντι μᾶλλον ἀσσον, οἰμώξας δ' ἔπος 1210
ησι δυσθρήνητον· ω τάλας ἐγώ,

ἄρ' εἰμὶ μάντις ; ἄρα δυστυχεστάτην
κέλευθον ἔρπω τῶν παρελθουσῶν ὄδῶν ;
παιδός με σαίνει φθόγγος· ἀλλά, πρόσπολοι,
ἴτ' ἄσσον ὠκεῖς καὶ παραστάντες τάφῳ 1215
ἀθρήσαθ', ἀριùν χώματος λιθοσπαδῆ
δύντες πρὸς αὐτὸν στόμιον, εἰ τὸν Αἴμονος
φθόγγον συνίημ' ἢ θεοῖσι κλέπτομαι.
τάδ' ἐξ ἀθύμου δεσπότου κελευμάτων
ἡθροῦμεν· ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι 1220
τὴν μὲν κρεμαστὴν αὐχένος κατείδομεν,
βρόχῳ μιτώδει σινδόνος καθημμένην,
τὸν δ' ἀμφὶ μέσση περιπετῆ προσκείμενον,
εὐηῆς ἀποιμώζοντα τῆς κάτω φθορὰν
καὶ πατρὸς ἔργα καὶ τὸ δύστηγον λέχος. 1225
οἱ δ' ὡς ὁρᾶσι σφε, στυγνὸν οἷμώξας ἔσω
χωρεῖ πρὸς αὐτὸν κάνακωκύσας καλεῖ·
ὦ τλῆμον, οἶον ἔργον εἰργασαι ; τίνα
νοῦν ἔσχες ; ἐν τῷ συμφορᾶς διεφθάρης ;
ἔξελθε, τέκνον, ἵκεσιός σε λίσσομαι. 1230
τὸν δ' ἀγρίοις ὅσσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
πτύσας προσώπῳ κούδεν ἀντειπὼν, ξίφους
ἔλκει διπλοῦς κνώδοντας· ἐκ δ' ὁρμωμένου
πατρὸς φυγαῖσιν ἥμπλωκ· εἴθ' ὁ δύσμορος
αὐτῷ χολωθείς, ὕσπερ εἶχ' ἐπενταθεὶς 1235
ἥρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος, ἐξ δ' ὕγρὸν
ἀγκῶν' ἔτ' ἔμφρων παρθένον προσπτύσσεται,
καὶ φυσιῶν δέξεῖαν ἐκβάλλει ῥοήν
λευκῇ παρειὰ φοινίου σταλάγματος.
κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῷ, τὰ νυμφικὰ 1240
τέλη λαχῶν δείλαιος ἐν γ' "Αἰδου δόμοις,
δείξας ἐν ἀθρώποισι τὴν ἀβουλίαν

- ὅσῳ μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν.
 ΧΟ. τί τοῦτ' ἂν εἰκάσεις; ή γυνὴ πάλιν
 φρούδη, πρὸν εἰπεῖν ἐσθλὸν η̄ κακὸν λόγον. 1245
 ΑΓ. καύτὸς τεθάμβηκ· ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι
 ἄχη τέκνου ακλύουσαν ἐς πόλιν γρόους
 οὐκ ἀξιώσειν, ἀλλ' ὑπὸ στέγης ἔσω
 δμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκεῖον στένειν·
 γνώμης γάρ οὐκ ἀπειρος, ὥσθ' ἀμαρτάνειν. 1250
 ΧΟ. οὐκ οἶδ'. ἐμοὶ δ' οὖν η̄ τ' ἄγαν σιγὴ βαρὺ
 δοκεῖ προσεῖναι χῆ μάτην πολλὴ βοή.
 ΑΓ. ἀλλ' εἰσόμεθα, μή τι καὶ κατάσχετον
 κρυφῇ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένη,
 δόμους παραστείχοντες· εῦ γάρ οὖν λέγεις· 1255
 καὶ τῆς ἄγαν γάρ ἔστι που σιγῆς βάρος.
 ΧΟ. καὶ μὴν ὅδ' ἀναξ αὐτὸς ἐφήκει
 μνῆμ' ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
 εἰ θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἀλλοτρίας
 ἀτης, ἀλλ' αὐτὸς ἀμαρτών. 1260
 ΚΡ. στρ. α' ἵω φρενῶν δυσφρόνων ἀμαρτήματα
 στερεά, θανατόεντ',
 ὃς κτανόντας τε καὶ
 θανόντας βλέποντες ἐμφυλίους,
 ὡμοι ἐμῶν ἀνολβα βουλευμάτων! 1265
 ἵω παῖ, νέος νέω ξύν μόρφῳ,
 αἰαῖ αἰαῖ,
 ἔθανες, ἀπελύθης,
 ἐμαῖς οὐδὲ σαῖσι δυσβουλίαις!
 ΧΟ. οἴμ' ὡς ἕοικας ὁψὲ τὴν δίκην ἴδεῖν!
 ΚΡ. οἴμοι,
 ἔχω μαθὼν δείλαιος· ἐν δ' ἐμῷ κάρα
 θεὸς τότ' ἄρα, τότε μέγα βάρος μ' ἔχων

ἔπαισεν, ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς,
οἴμοι, λακπάτητον ἀντρέπων χαράν ! 1275
φεῦ, φεῦ, ὃ πόνοι βροτῶν δύσπονοι.

Ε Ξ Α Γ Γ Ε Λ Ο Σ

Ὥ δέσποθ' ὡς ἔχων τε καὶ κεκτημένος,
τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις
ἔσικας ἥκειν καὶ τάχ' ὅψεσθαι κακά. 1280

KP. τί δ' ἔστιν, αὖ; κάκιον ἦ κακῶν ἔτι ;
EE. γυνὴ τέθνηκε, τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ,
δύστηνος, ἄρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν.

KP. ἀντ. α' Ἰώ Ἰώ δυσκάθαρτος "Αἰδου λιμήν,
τί μ' ἄρα, τί μ' ὀλέκεις ; 1285
ὦ κακάγγελτά μοι
προπέμψας ἄχη, τίνα θροεῖς λόγον;
αἰσῇ, ὀλωλότ' ἀνδρα ἐπεξειργάσω.
τί φῆς, ὃ παῖ, τίνα λέγεις μοι νέον,
αἰσῇ, αἰσῇ, 1290
σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ
γυναικεῖον ἀμφικεῖσθαι μόρον ;

XO. δρᾶν πάρεστιν· οὐ γάρ ἐν μυχοῖς ἔτι.
KP. οἴμοι,

κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας. 1295
τίς ἄρα, τίς με πότμος ἔτι περιμένει ;
ἔχω μὲν ἐν χείρεσσιν ἀρτίως τέκνον,
τάλας, τὸν δ' ἔναντα προσβλέπω νεκρόν.
φεῦ, φεῦ μᾶτερ, ἀθλία, φεῦ τέκνον. 1300

EE. ἥδ' ὀξυθήκτω βωμίᾳ περὶ ξίφει
λύει κελαινὰ βλέφαρα, κωκύσασα μὲν
τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λάχος,

- αῦθις δὲ τοῦδε, λοίσθιον δὲ σοὶ κακάς
πράξεις ἐφυμήσασα τῷ παιδοκτόνῳ. 1305
- KP. στρ. β' ἀνέπταν φόβῳ. τί μ' οὐκ ἀνταίαν, αἰαῖ, αἰαῖ
ἐπαισέν τις ἀμφιθήκτῳ ξίφει; 1310
δειλαιος ἐγώ, αἰαῖ,
δειλαιά δὲ συγκέκραμαι δύνα.
- EΞ. ὡς αἰτίαν γε τῶνδε κάκείνων ἔχων
πρὸς τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπεσκήπτου μόρων.
- KP. ποίω δὲ κάπελύσατ' ἐν φοναῖς τρόπῳ;
- EΞ. παισασ' ὑφ' ἥπαρ αὐτόχειρ αὐτήν, ὅπως
παιδὸς τόδ' ἥσθετ' ὀξυκώκυτον πάθος. 1315
- KP. ὕμοι μοι, τάδ' οὐκ ἐπ' ἄλλον βροτῶν
ἔμας ἀρμόσει ποτ' ἐξ αἰτίας.
ἐγώ γάρ σ' ἔκανον, ίώ μέλεος,
ἐγώ, φάμ' ἔτυμον· ίώ πρόσπολοι,
ἄγετέ μ' ἐκποδών, ἄγετέ μ' ὅ τι τάχος
τὸν οὐκ ὄντα μᾶλλον ἢ μηδένα. 1320
- XΟ. κέρδη παραινεῖς, εἴ τι κέρδος ἐν κακοῖς.
βράχιστα γάρ κράτιστα τὰν ποσὶν κακά.
- KP. ἀντ. β' ἵσω ἵτω,
φανήτω μάρων ὁ κάλλιστ' ἐμῶν
ἔμοι τερμίαν ἄγων ἀμέραν
ὑπατος· ἵτω ἵτω,
ὅπως μηκέτ' ἄμαρο ἄλλ' εἰσίδω. 1330
- XΟ. μέλλοντα ταῦτα· τῶν προκειμένων τι χρὴ
πράσσειν· μέλλει γάρ τῶνδ' ὅτοισι χρὴ μέλειν. 1335
- KP. ἀλλ' ὅν ἐρῶ μὲν, ταῦτα συγκατηνέμην.
- XΟ. μή νυν προσεύχου μηδέν· ὡς πεπρωμένης
οὐκ ἔστι θητοῖς συμφορᾶς ἀπαλλαγή.
- KP. ὄγοιτ' ὅν μάταιον ἄνδρος ἐκποδών,
ὅς, ὃς παῖ, σέ τ' οὐχ ἔκών κατέκτανον, 1340

σέ τ' αὖ τάνδ' ὡμοι μέλεος, οὐδ' ἔχω
πρὸς πότερον ἵδω, πᾶς κατίθω· πάντα γὰρ
λέχρια τὰν χεροῦν, πὰ δ' ἐπὶ κρατί μοι
πότμος δυσκόμιστος εἰσήλατο.

1345

XO. πολλῷ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονία.

πρῶτον ὑπάρχει. χρὴ δέ τά γ' ἐς θεοὺς
μηδὲν ἀσεπτεῖν· μεγάλοι δὲ λόγοι
μεγάλας πληγὰς τῶν ὑπεραύχων
ἀποτείσαντες
γήρα τὸ φρονεῖν ἐδίδαξεν.

1350

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 1 - 99

α') 1 - 10

Λεξιλογικαί. κοινός = συνδεδεμένος διὰ κοινῆς καταγωγῆς ή συγγενείας, ίδίως ἐπὶ ἀδελφῶν, ὅμαιμος. αὐτάδελφος = ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων γεννηθεὶς ἀδελφός. διποῖον = ὅποιονδήποτε. κάρα, (τὸ) = κεφαλή. Ἰσμήνης κάρα· περίφρασις εἰς ἐκδήλωσιν ἀγάπης, ἀντὶ: Ἰσμήνη. ἀρ' οἰσθα... ἡ κανονικὴ πλοκὴ τῶν λέξεων: ἀρ' οἰσθα ὅ, τι ἔστι τῶν ἀπ' ἀπ' Οἰδίπου κακῶν, διποῖον οὐχὶ Ζεὺς τελεῖ νῷν ἔτι ζώσαιν; νῷν, δοτικὴ ἀντιχαριστική. ἔτι ζώσαιν = αἱ ὅποιαι ἐπιζώμεν, ὑπολειπόμεθα (μετὰ τὸν θάνατον γονέων καὶ ἀδελφῶν). ἡ ἄτη = ἡ ἐκ θείας τιμωρίας σύγχυσις φρενῶν, βλάβη, συμφορά. ἀλγεινός = λυπηρός. ἀτερ = ἀνευ. ἀτης ἀτερ (ἐδῶ) = βλαβερόν, καταστρεπτικόν. αἰσχρόν, ἀτιμον = πρόξενον αἰσχύνης, ἀτιμίας. διποῖον οὐκ... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: διποῖον οὐκ ὅπωπα ἔγώ οὐκ ὃν τῶν σῶν τε κακῶν κακῶν. τῶν κακῶν (γεν. διαιρ.). καὶ νῦν· μετάβασις ἀπὸ τῆς γενικῆς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν. πανδήμω πόλει· ποιητ. ἔκφρασις ἀντὶ τοῦ πάση τῇ πόλει. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ νῦν τί ἔστιν αὖ τὸ κήρυγμα τοῦτο, ὃ φασι θεῖναι ἀρτίως τὸν στρατηγὸν πανδήμω πόλει: κήρυγμα θεῖναι = κηρύξαι, προκηρύξαι. στρατηγόν· ἐνν. τὸν Κρέοντα. ἔχω = γνωρίζω. ἔχεις τι κείσηκουσας; σχῆμα πρωθύστερον. λανθάνω = διαφεύγω τὴν προσοχήν. φίλους ἐνν. τὸν Πολυνείκη. ἔχθρων, ἐνν. τὸν Κρέοντα, λόγῳ τοῦ δυσμενοῦς διὰ τὸν Πολυνείκη κηρύγματος.

Πραγματικαί. Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις πρὸ τῶν ἐν τῇ Καδμείᾳ ἀνακτόρων τῶν Λαζδακιδῶν, τὰ διποῖα εἰκονίζονται διὰ τῆς ἀναλόγου σκηνογραφίας. Ὁ πρόλογος ἀπὸ τοῦ στ. 1 - 99, περιέχων τὴν πρότασιν τοῦ δράματος, ἔκθέτει δι' δλίγων τὰ πρὸ τοῦ δράματος συμβάντα καὶ εἰσάγει τὴν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἔξερχονται ἐκ τῆς δεξιᾶς θύρας τῶν ἀνακτόρων, τῆς ἀγούσης εἰς τὴν γυναικωνίτιν, καὶ προσφωνοῦνται διὰ τοῦ ὀνόματός των ἀμφότεραι διὰ νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς τοὺς θεατάς. Προσφωνεῖ δὲ ἡ Ἀντιγόνη μετὰ πολλῆς στοργῆς καὶ τρυφερότητος τὴν Ἰσμήνην, διότι μόνη αὐτὴ ἔξ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας ἀπέμεινεν ὡς σύντροφος καὶ παρήγορος τῆς ζωῆς τῆς καὶ διότι θέλει νὰ προσεταρισθῇ αὐτὴν εἰς κοινὰς ἐνεργείας. Πῶς ἡθοποιεῖαι ἡ Ἀντιγόνη εἰς τοὺς πρώτους τούτους στίχους; τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν· εἶναι τὰ προειθόντα ἐκ τῆς πατροκτονίας καὶ αἴμομειξίας τοῦ Οἰδίποδος, προσέτι δὲ τὸ χυθὲν νωπὸν ἔτι αἷμα τῶν ἀλληλοφονευθέντων ἀδελφῶν, τὰ ὅποια εἶναι γνωστά εἰς τοὺς θεατὰς ἐκ τοῦ μύθου. Κοινὴ εἶναι ἡ ἀντίληψις ἀρχαίων καὶ νέων Ἐλλήνων, ὅτι τὰ ἀμαρτήματα γονέων παιδεύουσι τέκνα.

β') 11 - 38

Λεξιλογικαὶ. μὲν = τούλαχιστον. μῆθος = λόγος, εἰδήσις. Ἀντιγόνη (μέτρ., ἀνάπαιστος). φίλων = ἔξαρτ. ἐκ τοῦ μῆθος, ὡς γεν. ἀντικ = περὶ τῶν φίλων. δυοῖν - δύο = ἐπαλληλία πρὸς μείζονα ἐμφασιν. μιᾶδιπλῇ. ἀντίθεσις, εἰς ἥν ἀσμενίζουσιν οἱ τραγικοί. διπλῇ χερὶ = δυοῖν χερσί, μιᾷ τοῦ Ἐπεοχλέους καὶ μιᾷ τοῦ Πολυνείκους. φροῦδός ἐστιν (πρὸδ-όδδος) = ἔφυγεν, ἀπῆλθεν. ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, δηλ. τῇ παρελθούσῃ (καθ' ἥν ἀπῆλθον ἐκ τῶν Θηβῶν οἱ Ἀργεῖοι). ὑπέρτερον = πλέον. ἀτῶμαι (ἀτη) = δυστυχῶ. ἥδη = ἀρχαιότ. τύπος τοῦ ἥδειν (ἐνν. μηδὲν σε ὑπέρτερον εἰδύνειν). οὔνεκα (ἐκ τοῦ οὗ ἔνεκα), ὡς πρόθ. = ἔνεκα. ὡς μόνη κλύνοις, ἐπεξηγεῖ τό : τοῦδ' οὔνεκα. κλύω = ἀκούω. ἐκπέμπω ἀντὶ τοῦ μέσου ἐκπέμπομαι = προσκαλῶ ἔξω. τί δ' ἔστι ; (μετά τινος ἐκπλήξεως) = ἀλλὰ τί συμβαίνει ; καλχαίνω (μεταφορ. ἐκ τῆς τεταρχγμένης θαλάσσης) = κάμνω τι πορφυροῦν. δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος = διότι φανερὰ δεικνύεις, ὅτι ἔχεις ψυχικὴν ταραχήν, ἔτοιμη νὰ εἴπης κάποιον λόγον. κασίγνητος = ἀδελφός. γάρ = αἰτιολογεῖ ἀποσιωπηθεῖσαν ἀπόκρισιν : ναί, βέβαια. τὼ κασίγνητω... τὸν μέν... τὸν δὲ (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος, μέρη καὶ ὅλον τίθενται ὄμοιοπτώτως). νῶν = ἡμῖν. προτίω = κατὰ προτίμησιν τιμῶ (διὰ ταφῆς). ἀτιμάζω τάφου = δὲν θεωρῶ ἀξιον τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ, στερῶ τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Τὸ προτίσας τίθεται ἀπλῶς εἰς ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀτιμάζασ. σὺν δίκη· τροπ. διορίσμός. χρησθεῖς = χρησάμενος (ἐνν. ἀντικ. αὐτῷ). ὡς λέγουσι· ἀρμόζει εἰς τὸ σὺν δίκη, δηλ. μὲ δικαίαν κρίσιν,

ὅπως λέγουν οἱ ἀνθρωποι, χωρὶς ἐνν. νὰ τὴν παραδέχωμαι ἑγώ ὡς τοι-
αύτην, ἐφόσον δὲν τιμᾶ δι' ἐνταφιασμοῦ καὶ τὸν Πολυνείκη. ἔνερθε
ἡ ἔνερθεν=κάτω (σημ. τὴν ἐν τόπῳ στάσιν), ἀρμόζει εἰς τὸ : νεκροῖς.
ἔκρυψε κατὰ χθονὸς=διέταξε νὰ θάψουν ὑποκάτω τῆς γῆς. ἔντι-
μον(προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε εἶναι ἔντιμον. ἀθλίως= κατὰ τρόπον
ἀξιολύπητον. θανόντα Πολυν. νέκυν· ὑπαλλαγὴ ἀντί : νέκυν θανόν-
τος Πολυνείκους . ἐκκηρύττω= κηρύττω δημοσίᾳ. τὸ μὴ καλύψαι
ὑποκείμ. τοῦ ἐκκεκηρύχθαι. κωκύω= θρηνῶ, κλαίω. τάφω καλύψαι
-κωκῦσαι· σχ. πρωθύστερον (ὁ κωκυτὸς προηγεῖται τῆς ταφῆς). οἰω-
νδς=πτηγόν (ἀρπακτικόν). θησαυρὸς= εὔρημα. εἰσορῶ=προσβλέπω
μετὰ πόθου. βορὰ=τροφὴ (ἐπὶ σαρκοβόρων θηρίων). ἀγαθόν· ἐλέχθη
μετά τινος πικρᾶς εἰρωνείας, διότι οὐσιαστικῶς κατὰ τὴν ἀντίληψιν
τῆς Ἀντιγόνης ὁ τοσοῦτον ἀσεβήσας κατὰ τοῦ θείου δικαίου δὲν δύ-
ναται νὰ εἶναι ἀγαθός, ἀλλὰ τούναντίον κακός. σοὶ κάμοι· τὸ κήρυγμα
ἡτο μὲν βεβαίως γενικὸν διὰ πάντα τὸν λαόν, ἀλλ' ἡ Ἀντιγόνη περιο-
ρίζει τοῦτο εἰς τὰς δύο ἀδελφάς, διότι αὐταὶ μόναι εἶναι οἱ στενώτε-
ραι συγγενεῖς του καὶ αὐταὶ εἰχον ἴδιον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ταφὴν τοῦ
ἀδελφοῦ. δευρό· προδηλοῦ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ Κρέον-
τος. νέομαι= ἔρχομαι, μὲ σημ. μέλλοντος= δτι θὰ ἔλθῃ. προκη-
ρύσσω= δημοσίᾳ κηρύττω (ἡ πρόθ. πρὸ τίθεται πρὸς δήλωσιν δη-
μοσίτητος, ὅπως καὶ ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν προκήρυξιν).
ἄγω= θεωρῶ, νομίζω. τὸ πρᾶγμα δηλ. τὸ τάφω καλύψαι καὶ κωκ-
σαὶ τινα. οὐχ ὡς παρ' οὐδὲν= οὐχὶ ὡς ἀσήμαντον. φόνος= θάνα-
τος. δημόλευστος (λεύω = λιθοβολῶ) = γινόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ
δημοσίου λιθοβολισμοῦ. ἐν πόλει= ἐνώπιον τῆς πόλεως, δημοσίᾳ.
προκεῖσθαι= δτι ἐπικρέμαται, ἀπειλεῖται. σοι· δοτ. ἡθικῇ. τάχα=
ταχέως. εὐγενῆς= γενναία τὸ ξήθος (ἔχουσα εὐγενῆ καταγωγήν). ἔ-
σθλῶν= ἔξ εσθλῶν (εὐγενῶν γονέων).

Πραγματικαί. Ἀργείων· ὁ Πολυνείκης, ὡς γνωστόν, ἔξεστράτευσε
μετὰ συμμάχων τῶν Ἀργείων, τῶν ὅποιών βασιλεὺς ἦτο ὁ "Αδραστος,
πενθερὸς αὐτοῦ. ἔντιμον· ἐπιστεύετο, δτι ὁ ἄταφος καὶ μὴ τυχῶν ὑπὸ¹
τῶν ζώντων τῶν νενομισμέτων τιμῶν ἡτιμάζετο καὶ ἐν "Ἄδῃ· αὐλείων
πυλῶν· αὐλεῖοι πύλαι ἡσαν αἱ κείμεναι πρὸς τὴν ὄδόν, ὅπως φαίνεται
ἐκ τοῦ : ὡς μόνη κλύοις. Αὐλεῖος μὲν πύλη ἦτο ἡ κείμενη ἐν τῷ τοίχῳ
τῷ περιβάλλοντι τὸν οἴκον μετὰ τῆς αὐλῆς· ἡ πύλη δέ, ἡ ὅποια ὡδή-

γει ἐκ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν οἶκον, ἐλέγετο μέταυλος. τάφω καλύψαι· ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ἐπεκράτει ἡ ἴδεα, ὅτι ἀταρφος νεκρὸς οὐδόλως ἥτο δεκτὸς εἰς τὸν "Ἄδην, ἀλλ' ἐταλαιπωρεῖτο καὶ ἐπλανᾶτο δίκην φαντάσματος Πρβλ. Ἰλιάδ. Ψ, στίχ. 65 καὶ ἔξης, ἔνθα ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου ἐμφανίζεται εἰς τὸν κοιμώμενον Ἀχιλλέα καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν θάψῃ, διότι περιπλανᾶται, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν τὴν ἐμποδίζουν νὰ πλησιάσῃ εἰς "Ἄδην κτλ. **κωκύσαι**· ὁ θρῆνος τοῦ ἀποθανόντος ἥτο ἀπαραίτητον καθῆκον τῶν οἰκείων του. **εἰσορώσι**· θέλει νὰ ἔξαρφή τὸ ἀτενὲς καὶ λαίμαργον βλέμμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν. **λέγω γάρ κάμε**· δι' αὐτῶν ἥθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη καὶ προ, βλέπεται ἡ σύγκρουσις αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα, ἐξ ὅλου δὲ γίνεται προσπάθεια ὑπ' αὐτῆς νὰ διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης· ὥστε νὰ μὴ ὑπολειφθῇ αὕτη εἰς τὰς προσπαθείας της. **φόνος δημόλευστος**· οἱ ἀρχαῖοι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ποινῶν ἐπέβαλλον καὶ τὴν διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ θανατικὴν τιμωρίαν εἰς ἀτομα κηρυσσόμενα ἐκτὸς νόμου διὰ προδοσίαν ἢ προσβολὴν κοινοῦ συμφέροντος ἢ ιεροσυλίαν· ὁ κατάδικος ὑδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, οἱ μάρτυρες δὲ πρῶτοι ἔρριπτον τοὺς λίθους καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ὄλλοι παρευρισκόμενοι ἔκει. Διὰ τοιαύτης τιμωρίας ἐτιμωρήθη καὶ ὁ Παλαμήδης ἐν Τροίᾳ. **ἐσθλῶν**· ἀναφέρει τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν της, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης καὶ νὰ παρακινήσῃ ἔτι περισσότερον αὐτὴν εἰς σύμπραξιν.

γ') 39 - 68

Λεξιλογικαί. ταλαιφρων = τολμηρός. εἰ τάδ' ἐν τούτοις = (ἐν τοιαύτῃ καταστάσει) ἐστί. εἴθ' ἄπτουσα = εἴτε δεσμοῦσα (ἢ φράσις λύουσα εἰδούσα) ἀπτουσα ἥτο ἐν χρήσει ἐπὶ μεγάλης ἀμηχανίας περὶ τοῦ πρακτέου). **ξυμπονῶ = συγκοπιάζω (γενικώτερον τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ρήμα.). εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάση· πλάγιαι ἐρωτ. προτ., πόθεν ἔξαρτῶνται; **κινδύνευμα** = ἐπικίνδυνος πρᾶξις. εἰ (μέλ. τοῦ ἔρχομαι) = θὰ φθάσῃς, θὰ διφθῆς· ἡ κανονικὴ σειρὰ τῆς προηγουμένης προτάσεως εἶναι: ποιόν τι κινδύνευμα λέγεις σκοπεῖν με, εἰ ξυμπονήσω καὶ ξυνεργάσομαι; **κουφίζω** = ἀναιροῦμαι = σηκώνω πρὸς ταφήν, θάπτω. εἰ κουφίεις· πλαγ. ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ ἔννοιουμ. σκόπει. **ξὺν τῇδε χερὶ** = σὺν ἐμῇ χειρὶ = σὺν ἐμοὶ· (ὁ ὑποκριτὴς λέγων ταῦτα σηκώνει καταλήγως τὴν χειρα διὰ νὰ δειξῃ). Ἡ**

γάρ; = ἄρα γε λοιπόν; **σφὲ** = αὐτόν. **ἀπόρρητον** (ἐνν. ἡ μετ. ὅν, παράθ. εἰς τὸ θάπτειν) = πρᾶγμα τὸ δόποῖον εἶναι ἀπηγορευμένον. **τὸν γοῦν ἔμὸν** = τὸν γ' ἔμὸν = τὸν ἴδικόν μου τούλαχιστον. **οὐχ ἀλώσομαι** = οὐκ ἐλεγχθήσομαι, δὲν θὰ εὑρεθῶ. **προδοῦσσα** (κατηγορ. μετ.) = ὅτι ἐπρόδωσα. **σχέτλιος** (ἐκ τοῦ ἀρ. β' σχεθεῖν τοῦ ἔχω) = ὁ δεινὰ τολμῶν, ἔπειτα δέ, ὡς ἐδῶ, ὁ δεινὰ πάσχων, ὁ δυστυγχίσμένος. **ἀντειρηκότος** = ἐναντιωμ. μετ., ἐννοεῖται ἡ πρότ. νοεῖς θάπτειν σφε. (Διαφαίνεται καὶ πάλιν τὸ θῆσος τῆς Ἰσμήνης). **ἀλλ' οὐδὲν μέτα** = μέτεστι. **Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἀλλ'** οὐδὲν μέτεστιν αὐτῷ εἰργειν με τῶν ἔμῶν (καθηκόντων) = ἀλλ' οὐδὲν δικαίωμα ἔχει αὐτὸς νὰ μὲ ἐμποδίζῃ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἴδικῶν μου καθηκόντων. **φρόνησον** = σκέψθητι, ἀναλογίσου. **νῶν** = δοτ. ἡθ. ὡς ἀπεχθῆς (ἐνν. πᾶσι) = πόσον μισθός. **δυσκλεής** = μὲ κακὴν φήμην (λόγω τῶν ἀνοσιουργημάτων του). **ἀπώλετο** = ἐχάθη (ηθικῶς). **αὐτόφωρος** (αὐτὸς-φώρ, φωρὸς = κλέπτης) = ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθείς **ἀμπλάκημα** = ἀμάρτημα. **πρὸς αὐτοφ.** **ἀμπλακημάτων** = ἔνεκεν ἀμαρτημάτων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἴδιου ἀποκαλυφθέντων. **ἄράσσω** = κτυπῶ, κρούω ἰσχυρῶς (τυφλώνω). **αὐτούργω χερὶ** = ἴδιᾳ χειρὶ. **αὐτὸς αὐτούργω**. **σχῆμα** ἐπαλληλίας. **ἔπειτα** = δὲν ἐκφράζει δι' αὐτοῦ χρονικὴν ἀκολουθίαν, ἀλλὰ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σειρὰν τῆς διηγήσεως τῶν γεγονότων, ἀναφέρων πρῶτον τὸ ἀφορῶντα εἰς τὸν πατέρα, ἀκολούθως τὰ εἰς τὴν μητέρα κ.ο.κ. **διπλοῦν ἔπος** = διπλοῦν ὄνομα (παραθ. τῶν: μήτηρ καὶ γυνὴ) = ἡ ἔχουσα τὸ διπλοῦν τοῦτο ὄνομα. **λωβάσσομαι-ῶμαι** = βλάπτω, κακομεταχειρίζομαι. **ἀρτάνη** (ἐκ τοῦ ἀρτάω) = σχοινίον, ἀγγόνη. **λωβᾶται βίον** = ἀτίμως τελευτᾶ, θέτει ἀτιμωτικὸν τέρμα εἰς τὸν βίον της. **δύο - μίαν** = ἀντίθεσις. **αὐτοκτονῶ** = ἀλληλοκτονῶ. **κοινὸν μόρον** = ἀμοιβαῖον θάνατον. **ἔπαλλήλοιν χεροῖν** (δοτ. ὄργαν.) = μὲ χεῖρας ὑψωθείσας ἐνανίον ἀλλήλων. **ὅσῳ κάκιστα δλούμεθα** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ σκόπει) = ὅποῖον οἰκτρότατον τέλος, ποῖον θάνατον θὰ ἔχωμεν. **νόμου βίᾳ** = παραβιάζουσαι τὸν νόμον. **εἰ παρέξιμεν** (ὅρμ. πάρεξειμι) = ἐὰν θὰ παραβιώμεν. **Ψῆφον** = ὀρισμένην ἀπόφασιν, ἐνῷ διὰ τοῦ κράτη ἐννοεῖ τὴν καθόλου βασιλικὴν ἔξουσίαν. **γυναῖχ'** = γυναῖκε. **ώς οὐ μαχουμένα** = ὡς μὴ δυνάμεναι νὰ πολεμήσωμεν. **ἔπειτα δέ· ἀντί:** τοῦτο δέ. **ἐκ κρεισσόνων** = ὑπὸ ἰσχυροτέρων. **ἀκούειν ταῦτα· ἀπαρέμφ.** ἀκολουθίας = ὥστε νὰ ὑπακούωμεν εἰς ταῦτα. **ἀλγίονα** (ἀλγεινὸς) = λυπή-

ρότερα, χειρότερα. αίτοῦσα = παρακαλοῦσα. τοὺς ὑπὸ χθονὸς (ὄντας)· ἐννοεῖ τὸν Πολυνείκη καὶ τοὺς ὑποχθονίους θεούς. ξύγγνοιαν ἔσχω (περιφρ.) = ξυγγιγνώσκω = συγχωρῶ. βιάζομαι τάδε = παρὰ τὴν θέλησίν μου πράττω αὐτὰ ἐδῶ. τέλος = ἀρχή, ἀξίωμα. οἱ ἐν τέλει ὄντες (καὶ ποιητ. βεβῶτες) = οἱ ἀρχοντες. περισσός = ὑπερβολικός, ὑπερβαίνων τὴν δύναμιν. νοῦν οὐδένα = κακὲν νόημα, τ.ξ. εἰναι ὅλως διόλου ἀνόητον.

Πραγματικαί. κινδύνευμα· ἡ λέξις ὑποδηλοῦ μικροψυχίαν τῆς Ἰσμήνης. ὥλετο· δὲν ἐννοεῖ ἀπέθανε μετὰ τὴν τύφλωσιν, ἀλλ’ ἡθικῶς ἐχάθη μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πατροκτονίας καὶ αίμομειξίας. ἀμπλακήματα· ἐννοεῖ τὰ ἀνοσιουργήματά του ταῦτα. πλεκταῖσιν ἀρτάναισι· ἐννοεῖ τὴν ἀγχόνην, δι’ ἣς ἀπηγγονίσθη ἡ μήτηρ των Ἰοκάστη.

δ') 69 - 99

Λεξιλογικαί. κελεύσαιμ' ἀν· ἐνν. ὡς ἀντικ. τὸ προηγ. πράσσειν. ζτι = (τώρα) πλέον, τ.ξ. μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους σου, οἱ δρόοι ἐφανέρωσαν τὰ φρονήματά σου. δρῶ μετά τινος = συμπράττω μετὰ τινος· μετ' ἐμοῦ γε δρώης ἀν ἡδέως = ἤθελες συμπράξει βεβαίως μὲν ἐμὲ κατὰ τρόπον εὐχάριστον (εἰς ἐμέ). τίνος εἰδους λόγος εἶναι ἐδῶ ; δοκεῖ (ἐνν. εἰδέναι). κεῖνον δ' ἔγώ ἀντί : ἔγώ δ' ἐκεῖνον· προηγεῖται τὸ ἐκεῖνον πρὸς ἔμφασιν (εἶναι ἀντίθεσις). καλόν... φίλη... ἀσύνδετα, πρὸς ἔμφασιν. δσια = θεῖα, δίκαια. πανουργήσασα (β. πανουργέω-ῶ) = ἀποτολμήσασα δίκαιον ἔγκλημα (σχ. ὁξύμωρον, διότι ἡ 'Αντιγόνη Θάπτουσα τὸν Πολυνείκη παραβάινει μὲν τὸν νόμον, διότε ἡτο πανούργημα, ἀλλ' ἐκτελεῖ ἔργον εὔσεβές). δν = καθ' ὅν. τοῖς κάτω = τοῖς χθονίοις θεοῖς, τῶν ἐνθάδε· συγχρ. γεν. ἀντί : ἡ τοῖς ἐνθάδε (δηλ. τῷ Κρέοντι καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώποις). δοκεῖ (ἐνν. τό : ἀτιμάσαι...). τὰ τῶν θεῶν ἐντιμα = τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς νομίζομενα ἔντιμα. ἀτιμα ποιοῦμαι = θεωρῶ ἀτιμα. ἀμήχανος = ἀπορος, ἀνίκανος. τὸ δρᾶν· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς, πλεοναστ. ἐτέθη τὸ ἀρθρον. προέχομαι = προφασίζομαι. ἀν προύχοιο = (ἀντὶ προσταχτ.). ἔγώ δέ· ἴσχυρ. ἀντίθεσις. (σοῦ) ταλαιόνης· γεν. τῆς αἰτίας. προταρβέω-ῶ = φοβοῦμαι ὑπέρ τινος. ἔξορθόω-ῶ = ἀνορθῶ, (ἐδῶ) ἔξασφαλίζω (ἀποπειρ. ἐνεστώς). πότμος (πίπτω) = μοῖρα. κεύθω = ἀποκρύπτω. κρυφῇ κεύθε (πλεονασμὸς) = τήρησέ

το μυσικόν. σύν δ' αὔτως = ὥσαύτως δέ. καταυδάω-ῶ = ὅμιλῶ,
λέγω φανερά. ἔχθινων = μισητοτέρα. σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι ηηρύ-
ξης τάδε· καταφατιώς καὶ ἀρνητικῶς ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν πρὸς
μείζονα ἔμφασιν καὶ ἔξαρσιν τοῦ πάθους τῆς Ἀντιγόνης. θερμήν-
ψυχροῖσι· χάριν τῆς ἀντιθ. ἔθηκε ψυχροῖς ἀντὶ δεινοῖς. ἀδεῖν· ἀρό.
β' τοῦ δ. ἀνδάνω = ἀρέσκω. οἰς· ἐνν. τὸν Πολυνείκη καὶ τοὺς χθο-
νίους θεούς. εἰ καὶ δυνήσῃ γε (ἐνν. ἀρέσεις) = θὰ εἶσαι ἀρεστὴ εἰς
αὐτοὺς βεβαίως (τὸ γε), ἀν καὶ θὰ δυνηθῇς νὰ εἶσαι ἀρεστὴ (θά-
πτουσα). ἔραω-ῶ = (μετὰ γεν.) = ἐπιθυμῶ. ἀμήχανα = ἀδύνατα
ἀμηχάνων ἔραξ· ἡ φράσις αὐτῇ εἶναι παροιμιάδης, ὅπως καὶ ἡ : ἀδύ-
νατα θηρᾶς· πεπαύσομαι, (ἀντὶ ἀπλ. μέλλοντος) = θὰ παύσω ὀρι-
στικῶς, θὰ παραιτηθῶ ἀσφαλῶς τοῦ ἐγχειρήματος. ἀρχὴν οὐ = οὐ-
δαμῶς. ἔχθαίρομαι = μισοῦμαι ἐτέθη ὁ μέσ. μέλλων ἀντὶ παθητ
ἔξ = ὑπό. προσκείσῃ = ἔσει (μετὰ θάνατον). δίκη = δικαίως. δυσ-
βουλίᾳ = ἀφροσύνη. πείσομαι, τοῦ πάσχω. τοσοῦτον = τόσον μέγα.
ἔα (μέτρ., συνίζησις) με καὶ τὴν ἔξ ἐμοῦ δυσβουλίαν· τὸ ὄλον
συνάπτ. μὲ τὸ μέρος ἡ μὲ ιδιότητα αὐτοῦ. μὴ οὐ καλῶς (μετρικῶς
τὸ μὴ οὐ πάσχει συνίζησιν) = οὐχὶ ἐντίμως, μετ' ἀρνησιν τίθενται καὶ
τὸ δύο ἀρνητικὰ μόρια. στείχω = βαδίζω, πηγαίνω. ἔρχη = ἀπέρ-
χεσαι. ἀνους = ἀπερίσκεπτος. δρθῶς = εἰλικρινῶς.

Πραγματικαί. οὗτ' εἰ θέλοις ἔτι πράττειν, ἥδεως δρώης
ἀν... ἡ Ἀντιγόνη ἔξαντλήσασα προηγουμένως διὰ τὰ ἐπιχειρήματά
της διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν σύμπραξιν τῆς Ἰσμήνης καὶ μὴ ἐπιτυχοῦσα
ταύτης, ἀρχεται πλέον αἰσθανομένη ἀντιπάθειαν πρὸς αὐτήν, ὡς ἐπι-
λήσμονα τῶν καθηκόντων τῆς καὶ δειλήν, καὶ μὴ θέλουσα τὴν συνερ-
γασίαν της. πλείων χρόνος, ἐκεῖ γάρ ἀεὶ κείσομαι· οἱ ἀρχαῖοι
ἐπίστευον εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς μετὰ
θάνατον ζωῆς ἐν τῷ Ἄδῃ. πολλὸν ἔχθινων ἔσῃ σιγῶσα κτλ. ὅποιον
διαφαίνεται πάλιν τὸ ἥθος τῆς Ἀντιγόνης; ὥστε μὴ οὐ καλῶς
θανεῖν· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ μὲν Ἀντιγόνη ἔξέρχεται διὰ τῆς
ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα ἔξελθοῦσα τῆς πόλεως προβῇ εἰς τὴν ταφὴν
τοῦ νεκροῦ, ἡ δὲ Ἰσμήνη διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνά-
κτορα, καὶ τοιουτοτρόπως κενοῦται ἡ σκηνή.

Οὕτως ἐν τέλει τοῦ προιόγου αἱ δύο ἀδελφαι ἔχαρακτηρίσθησαν
δι' ὀλίγων καὶ ἐδηλώθη ἡ ὅλη δέσις τοῦ δράματος.

(ΠΑΡΟΔΟΣ 100 - 161)

Λειλιογικαί. στροφή α'. ἀκτίς· συνεκδοχ. ἀντὶ ἀκτῖνες. ἀκτίς
ἀελίου = ἀκτινοβόλες ήλιες. Ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀκτὶς ἀελίου,
φάσις φανὲν ἐπταπύλω Θήβᾳ, τὸ κάλλιστον τῶν προτέρων. ποτὲ = τέλος
πάντων, ἐπὶ τέλους. Δι' αὐτοῦ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μακρὰν ἐναγάνων
προσδοκίαν. φανὲν φάσις ἐφάνθησ· παρήχησις χάριν ἐμφάσεως.
ἀμέρας βλέφαρον (περίφρασις) = ἡμέρας ὁφθαλμέ· τὸ βλέφαρον ἐτέ-
θη ἀντὶ τοῦ ὁφθαλμοῦ, ήτοι τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου· τὰ πολλὰ συνώνυμα
ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλλιστον φάσις, βλέφαρον ὁφείλονται εἰς τὰ
καταπλημμυροῦντα τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν αἰσθήματα χαρᾶς ἐπὶ τῇ
ἀπαλλαγῇ τῆς πόλεως ἀπὸ τῶν ἔχθρων. μολοῦσα (ρήμα· βλώσκω) =
ἐλθοῦσα. φώς, φωτὸς (ό) = ἀνήρ. τὸν λεύκασπιν φῶτα = τὸν ἔχοντα
λευκὰς ἀσπίδας στρατόν, διότι τὸ φῶς λαμβάνεται περιληπτ. καὶ ἐννοεῖ
ὅλον τὸν στρατόν ησαν δὲ αἱ Ἀργολικαὶ ἀσπίδες λευκαὶ καὶ στρογ-
γύλαι. πανσαγία (πᾶν-σάγη = ὄπλισμός) = μὲ πανοπλίαν, πάνοπλον.
φυγάδα (κατηγορ. κατὰ πρόληψιν) = ὥστε εἶναι φυγάδα. πρόδρομον·
ἐπιρρηματικὸς προσδιορ. τοῦ φυγάδα, σημ. προτροπάδην. κινήσασαι·
μετχ. χρονική, προσδιορίζουσα χρον. τὸ μολοῦσα, ήτοι ἀφοῦ ἐκίνησε
(πρότερον), ἀφοῦ ἐτρεψεν εἰς φυγήν. δξυτέρω χαλινῷ = σὺν δξυ-
τέρῳ χαλινῷ. Ἀνήκει εἰς τὸ φυγάδα καὶ σημαίνει σὺν ταχυτέρῳ δρματι,
διότι τὴν ἴδιότητα δξυτέρω ἀπέδωκεν εἰς τὸ μέρος χαλινῷ, ἀντὶ εἰς
τὸ ὅλον ἀρματι, ητο δὲ ταχύτερον, διότι οἱ Ἀργεῖοι διωκόμενοι κατὰ
τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἥλιου ἐφευγον ταχύτερον παρὰ κατὰ τὴν νύκτα.
αἴρομαι = παρακινοῦμαι, ἔξαπτομαι. (τὸ) νεῖκος = ἔρις, φιλο-
νικία. ἀμφίβολος = ἀμφίβολος, προκαλῶν ἀμφισβητήσεις, (διότι
οἱ Ἔιεσολῆς καὶ οἱ Πολυνείκης ἐφιλονίκουν, ἀμφισβητοῦντες περὶ
τῆς βασιλείας). δξέα καλάζων = ἐκβάλλων δξεῖς κρωγμούς. ὑπερέπτα
(ὑπερπέτομαι) = ἐπέταξεν ὑπεράνω (τῆς πόλεως μας). αἰετὸς εἰς γᾶν
ώς υπερέπτα = ως αἰετὸς ὑπερέπτα εἰς γᾶν. στεγανὸς = ἐστεγασμέ-
νος, κεκαλυμμένος. λευκῆς χιόνος ή γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου χιονώδει
(πτέρυγι) = μὲ πτέρυγας χιονελύκους. ἵπποκομος = οἱ κομῶν θριξὶν
ἴππου. κόρυς ἵπποκομος = περικεφαλία ἔχουσα λόφον ἐξ οὐρᾶς
ἴππου.

ἀντιστροφ. α'. στάξ υπὲρ μελάθρων = σταθεὶς (λαβὼν θέσιν)
ὑπεράνω τῶν οἰκιῶν ἥμῶν. φονώσαισι (ἐκ τοῦ φόνος, φονή) λόγχαις
= μὲ λόγχας αίμοδιψεῖς (προσωποπ.). ἀμφιχάσκω = ἀνοίγω τὸ στόμα

πέριξ, πειριτριγυρίζω, μὲ ἀνοικτὸν στόμα (θέλει νὰ δηλώσῃ διὰ τούτου τὴν μεγάλην μανίαν τῶν Ἀργείων). ἔβα = ἀπῆλθε (πρὶν δηλ. ἐκτελέσῃ τὸν σκοπόν του). Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων φονώσαις λόγχαις, ἀμφιχανὼν στόμα κύκλῳ ἐπτάπυλον ἔβα· ἡ μετ. στάς προσδιορίζει χρον. τὴν μετ. ἀμφιχανὼν. γένυσιν· ἐτέθη δοτ. δργαν. ἀντὶ τῆς αἰτιατ. γένυς, οὖ δονομαστ. εἶναι γένυς = κυρίως ἡ κάτω σιαγών, ἐν δὲ τῷ πληθυντ. γένυες καὶ συνηρο. γένυς = αἱ σιαγόνες ἡ τὸ στόμα μετὰ τῶν ὀδόντων. πλησθῆναι· ἀδρ. τοῦ πίμπλαμαι = χορταίνω. στεφάνωμα πύργων = πύργους στεφανώνοντας τὴν πόλιν, τὸ πυργωτὸν περίβολον. πευκάεις "Ηφαιστος = τὸ ἐκ καιομένων πευκίνων δάδων πῦρ (μετωνυμία, ὅπως εἶναι : Ἄρης ἀντὶ πόλεμος, Ἀφροδίτη ἀντὶ ἔρωτος, Ἀμφιτρίτη ἀντὶ θάλασσας κ.λ.π.). πρὶν ἐλεῖν = πρὸ τοῦ καταλάβη, περιλάβη. τοῖος = διότι τοιοῦτος (αἰτιολογεῖται τὸ διατὶ ἔφυγον προτροπάδην οἱ Ἀργεῖοι). ἐτάθη = συντόμως ἔγινεν, ἥγερθη πάταγος "Ἄρεος = παταγώδης μάχη. δυσχείρωμα = τὸ δυσκόλως χειρούμενον = δυσκόλως νικηθεῖσα (κερδήθεῖσα), δύσκολος κατάκτησις· εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πάταγος Ἄρεος. ἀντιπάλω δράκοντι· αἴτιον. ποιητ. μεγάλης γλώσσης κόμπους = τὰς μεγαλαυχίας, τὰς μεγάλας κομπορρημοσύνας. ὑπερεχθαίρω = ὑπερβολικὰ μισῶ. σφᾶς = τοὺς Ἀργείους. πολλῷ ρεύματι = μὲ πολλὴν δρμὴν (ἐπιτυχῆς μεταφορὰ ἐκ τοῦ χειμάρρου). προσνίσομαι = προσφέρομαι, ἐπέρχομαι (ἐναντίον τοῦ τείχους ἥμαν). καναχὴ (ἐκ τοῦ κανάσσω) = δέσνη ἥχος, κλαγγὴ (ἰδίᾳ μετάλλου). χρυσοῦ = χρυσῶν ὅπλων· ἡ γεν. εἶναι ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ καναχὴ καὶ αἰτιολογεῖ τὸ ὑπεροπλίαις = λόγῳ κλαγγῆς τῶν χρυσοποικίλτων ὅπλων. ὑπεροπλία = ὑπερβολικὴ πεποίθησις εἰς τὰ δόπλα, ὑπεροψία. παλτὸν πῦρ = ὁ κεραυνὸς (ὁ παλλόμενος ἀνωθεν). παλτῷ πυρὶ = διὰ τοῦ ἐκσφενδονισθέντος ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ Διὸς) κεραυνοῦ· τίνος εἰδούς δοτικὴ εἶναι ; ριπτεῖ (ἴστορ. ἐν.) = ἔρριψε, κατεκρήμνισε· τὸ ὑπερεχθαίρει καὶ τὸ ριπτεῖ ἐτέθησαν παρατακτικῶς ἀντὶ νὰ τεθῇ : ὑπερεχθαίρων (αἰτιολ. μετ.) ριπτεῖ. βαλβίς· ἵδε πραγματ. ἐπ' ἄκρων βαλβίδων = ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ τείχους· προσδιορίζει τοπικῶς τὸ δρμῶντα· ἄκραι βαλβίδες κυρίως εἶναι τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, εἰς τὰ δόποια διὰ κλίμακος ἀνέβη ὁ Καπανέας. νίκην = νικητήριον κραυγήν. ἀλαλάζω = κραυγάζω ἴσχυρῶς· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ριπτεῖ (τοῦτον τὸν Καπανέα) παλτῷ πυρὶ δρμῶντα ἥδη ἀλαλάξαι νίκην ἐπ' ἄκρων βαλβίδων.

στροφὴ β' ἀντιτύπᾳ δ' ἐπὶ γῆ = ἐπάνω δὲ εἰς τὴν γῆν, ἥτις ἀνταπέδωκε τὸ κτύπημα. τανταλόμαι = διασείομαι, τραντάζομαι. πυρφόρος δς = δς πυρφ. ὑπέρθεσις. βακχεύω = μαίνομαι. ἐπιπνέω (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς θυέλλης) = ἐφορμῶ (κατὰ τῆς πόλεως). ῥιπαῖς... ἀντί : ἄμα ῥιπαῖς ἀνέμων = μετὰ τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀνέμους ὄρμῆς καὶ ταχύτητος. ἄλλα τροπ. = κατ' ἄλλον τρόπον (παρὰ ὅπως ἥλπιζεν). τὰ μὲν = τὰ μὲν σχέδια του, ὅσα ἀνέμενε (νὰ γίνουν), ὅσα ὠνειρεύετο. ἄλλα δὲ = (ἐνν. κακά). ἐπ' ἄλλοις = ἐναντίον ἄλλων (ἡρώων τῶν Ἀργείων). ἐπινωμάω-ῶ = ἐπισωρεύω, προξενῶ. στυφελίζω (ἐκ τοῦ στυφελὸς) = τραχύς, σκληρός = κτυπῶς, πατάσσω. δεξιόσειρος (περὶ τῆς λέξ. ἵδε πραγματικά) = ἰσχυρός καὶ γενναῖος συμβογθός. λοχαγὸς = ἡγεμών, τέλη = φόρους, προσφοράς (ἔδω πρὸς τὸν Δία.) τροπαῖος = δ τὴν τροπὴν τῶν ἐχθρῶν προκαλέσας, δ δοτὴρ τῆς νίκης (εἶναι εἰρωνεία διὰ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἀργείων, οἱ ὅποιοι οἵονει οἱ ἵδιοι προσήνεγκον τὰ πάγχαλκα ὅπλα των, διὰ νὰ στηθῇ τὸ τρόπαιον). στυγερός = ταλαίπωρος, ἀθλιος. ὁ (δυίκ.) = οὐ. φύντε = ἐναντιωμ. μετ. (ἀόρ. β' ἔφυν τοῦ ῥ. φύομαι = γεννῶμαι). καθ' αὐτοῦ = ἐναντίον ἀλλήλων. στήσαντε = ἐγείραντες. δικρατεῖς = καὶ τὰς δύο νικησάσας, διττῶς φονικάς. ἔχετον (ἰστορ. ἐνεστ.) μέρος κοινοῦ θανάτου = μεταλαμβάνονυ, μετέχουν (μετέσχον) κοινοῦ θανάτου.

ἀντιστροφὴ β' ἄλλὰ γάρ = ἄλλ' ἐπειδή. μεγαλώνυμος = πολυύμηντος. ἀντιχαρεῖσα Θήβᾳ = χαρεῖσα ἐξ ἕσου πρὸς τὴν... (δηλ. πρὸς τὴν χαρεῖσαν Θ. ἥλθε καὶ ἡ Νίκη πλήρης χαρᾶς). ἐκ μὲν δὴ πολέμων = κατόπιν τοῦ τελευταίου τώρα πολέμου. τίθεμαι λησμοσύνην = λησμονῶ· ἀντικείμ. ἐνν. τὰς παρελθούσας συμφοράς. παννύχιος καὶ πάννυχος = δλονύκτιος, ἀντίθ. τοῦ πανημέριος. ἐλελίχθων (ἐκ τοῦ ἐλελίζω = ποιῶ τι τρέμειν ἢ σείεσθαι) = δ σείων καὶ κινῶν τὸ ἔδαφος (ἐνν. διὰ τῶν χοροπηδημάτων). Θήβας· γεν. ἀντικ. ἐπέρχομαι = ἐπισκέπτομαι. ἄρχοι = εἴθε νὰ ἔξαρχῃ τοῦ χοροῦ. δε = ἴδιον. ἄλλὰ γάρ = ἄλλ' ὅμως (δ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννορύμενον : ἄλλὰ στῶμεν). νέον εἰληχώσ (τοῦ ῥ. λαγχάνω) = νεωστὶ ὀναλαβών. νεοχμὸς = νέος, πρόσφατος. ἐπὶ νεαραῖσι συντυχίαις θεῶν = μετὰ τὰ νεωστὶ συμβάντα ἐκ τῶν θεῶν σχετίζεται τοῦτο οὐχὶ πρὸς τὸ χωρεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ βασιλεὺς νεοχμός· νεαράς συντυχίας ἀποκαλεῖ τὸν τελευ-

ταῖον θάνατον τῶν ἀδελφῶν, ὁ ὄποῖος ἦτο μὲν κακός, ἀλλ' ὑπῆρξεν εὔμενής εἰς τὸν Κρέοντα. δὴ = ἀρά γε. μῆτις = σκέψις. ἔρέσσω (μεταφορ. ἐκ τῶν κωπηλατῶν) = ἀνακινῶ ἐν τῷ νῷ, ἀναλογίζομαι. δτι = διότι. λέσχη = ὅμιλία, εἴτα ὁ τόπος, ὅπου ὥμιλουν, ἐδῶ συνέλευσις. σύγκλητος = ἔκτακτος (ἵδε πραγματικά). προτίθεμαι = συγκαλῶ δημοσίᾳ . πέμψας = μεταπεμψάμενος = στείλας καὶ προσκαλέσας.

Πραγματικαί. 'Απὸ τοῦ στίχου 100 - 161 εἶναι ἡ πάροδος τοῦ χοροῦ, ἀποτελουμένου ἐκ 15 προσώπων, τὰ ὄποια ἀπαρτίζουν δύο ἡμιχόρια, ἐξ ἑπτὰ προσώπων ἐκάτερον, καὶ τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ. 'Ο χορὸς συγκείμενος ἐξ ἐπισήμων γερόντων Θηβαίων εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, κατεχόμενος ὑπὸ αἰσθημάτων χαρᾶς διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ ἔχθροῦ καὶ ἔξωτερικεύων ταῦτα διὰ τῆς ὧδης του. Εὔλογον δὲ ἦτο μετὰ τὸν μέγαν τῆς προτεραίας κίνδυνον νὰ προσαγορεύσῃ πρῶτον τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, τὸν ὄποιον δὲν ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἐπανέβλεπε μὲ τόσην χαράν, κατόπιν τῶν φοβερῶν τῶν πολεμίων ἀπειλῶν. **Θήβα**· ἡ πόλις ἐλέγετο Θήβη καὶ Θῆβαι, ἐλέγετο δὲ ἐπτάπυλος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἐκατομπύλων Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου. **Διρκαίων**· ἡ Δίρκη κατὰ τὴν μυθολογίαν ἦτο θυγάτηρ τοῦ 'Ηλίου καὶ γυνὴ τοῦ Λύκου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἐπειδὴ δὲ αὕτη ἐδείχθη σκληρὰ πρὸς τὴν πρῶτην γυναῖκα τοῦ Λύκου, τὴν 'Αντιόπην, τὴν προσέδεσαν οἱ ἐκ τοῦ Διὸς υἱοὶ αὐτῆς, ὁ Ζῆθος καὶ ὁ 'Αμφίων, εἰς κέρατα ἀγρίου ταύρου, ἀφ' ὧν κρημνισθεῖσα αὕτη εἰς τὴν κρήνην ἔδωσε τὸ ὄνομά της εἰς αὐτήν. Προετίμησε δὲ ὁ ποιητὴς τὴν Δίρκην ἀντὶ τοῦ ἀνατολικώτερον ῥέοντος 'Ισμηνοῦ ποταμοῦ, τὸν ὄποιον ἔπρεπε νὰ ἀναφέρῃ, διότι αὕτη ἦτο ἐπισημοτέρα εἰς τοὺς μύθους. **δράκοντι**· ἐνῷ οἱ 'Αργεῖοι παραβάλλονται πρὸς ἀετόν, οἱ Θηβαῖοι παραβάλλονται πρὸς δράκοντα, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι ὁ δράκων εἶναι φύσει πολέμιος τοῦ ἀετοῦ, ἀφ' ἔτερου δὲ διότι, ὡς ἀναφέρει ὁ μῦθος, οἱ Θηβαῖοι ἤσαν δρακοντογενεῖς, ἦτοι ἐγεννήθησαν ἐξ ὀδόντων δράκοντος, τοὺς ὄποιούς εἶχε σπείρει ὁ ἴδρυτὴς τῆς Καδμείας Κάδμος, φονεύσας τὸ θηρίον. **Ζεύς γάρ μεγάλης γλώσσης...** πρὸς ποῖον παρόμοιον ῥητὸν χριστιανικὸν ἀντιστοιχεῖ τοῦτο ; **χρυσῶν**· ἐννοεῖ χρυσοποιικίτων καὶ οὐχὶ χρυσῶν. **νίκην ἥδη δρμῶντα**· πρόκειται περὶ τοῦ ἥρωος Καπανέως, ὁ ὄποῖος ἦτο πατήρ τοῦ ὁμηρικοῦ Σθενέλου καὶ ἦτο ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἥγεμόνων, τῶν ἐκστρατευσάντων κατὰ τῶν Θηβῶν, ἐκεραυ-

νοβολήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς, διότι ἐκκυρήθη, ὅτι θὰ κατασκάψῃ τὰς Θήβας, εἴτε τὸ ζῆτελεν, εἴτε μὴ ὁ Ζεύς. βαλβίδων· βαλβίδες ητο τὸ μέρος τοῦ σταδίου, ἀπὸ τοῦ ὄποιου ζηριζεν ὁ δρόμος τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὸ ὄποιον εἰς τὸν ἵπποδρομον ἐλέγετο ἀφεσις ἡ ἀφετηρία· ἐνίστε ὅμως ἐσήμαινε καὶ τὸ τέρμα, ἐπειδὴ οἱ ἀγωνιζόμενοι δίσιυλον ἐπανήρχοντο εἰς τὰς βαλβίδας. Ἐδῶ δὲ σημαίνουν τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, τὰς ἐπάλξεις αὐτοῦ. δεξιόσειρος· μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς τεθρίπποις ἄρμασι δεξιῶν παρασείρων ἵππων. Παράσειροι δὲ ἵπποι ησαν οἱ βοηθητικοὶ τῶν δύο κυρίων ἵππων ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ἄρματος, τῶν καλουμένων ζυγίων, οἱ λεγόμενοι σειραῖς ἡ παρήροοι (παρ' ἡμῖν λέγονται γεντέκια). Ἐπειδὴ ὅμως ὁ δεξιὸς ἵππος ὥφειλε κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἄρματοδρομιῶν, κάμπτων τὴν νύσσαν πρὸς τὰ ἀριστερά, νὰ διατρέχῃ τὸν μεγαλύτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους κύκλον, ἔπρεπε νὰ εἰναι γενναῖος καὶ ἴσχυρός. ἐπτὰ λοχαγοί· ἐπτὰ πύλαι ησαν, ἐπτὰ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων καὶ ἐπτὰ οἱ Θηβαῖοι ἡγεμόνες. Ζηνὶ τροπαῖο· ὁ Ζεύς ητο ὁ δοτήρ τῆς νίκης, ὁ τροπαῖος· τρόπαιον δὲ ητο τὸ σύμβολον τῆς τροπῆς τοῦ ἔχθροῦ, τὸ μνημεῖον τῆς νίκης, σχηματιζόμενον ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐξ ἀσπίδων, περικεφαλαιῶν καὶ ἄλλων ὅπλων τῶν ἡττημένων. Νίκα· ἐτιμᾶτο ὡς ίδια θεά, ἔχουσα πτερὰ καὶ φέρουσα συνήθως στέφανον ἡ κλάδον νίκης· ὡραιοτάτην παράστασιν αὐτῆς ἔχομεν τὴν νίκην τοῦ Παιωνίου. πολυαρμάτῳ Θήβᾳ· ἐλέγετο πολυάρματος, διότι εἶχε πολλὰ καὶ ὡραῖα ἄρματα, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πίνδαρος τὴν ἀποκαλεῖ φιλάρματον, εὐάρματον, χρυσάρματον κτ.λ., Βάκχιος ἀντὶ Βάκχος, γεννηθεὶς ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρός τοῦ Κάδμου, καὶ διὰ τοῦτο ίδιαιτέρως λατρευόμενος ἐν αὐταῖς, συνεχόρευε δὲ οὗτος διευθύνων τοὺς χορούς, δπως ἐπιστεύετο καὶ παρίστατο διὰ πολλῶν ἔργων τέχνης. ἀλλ' ὅδε γάρ... οἱ ἐν τοῖς τελευταίοις στίχ. 155—161 ἀπαγγελλόμενοι ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ ἀνάπαιστοι διθυμίζουσι τὸ βῆμα τοῦ ἔξερχομένου ἐκ τῶν ἀνακτόρων Κρέοντος. σύγκλητος λέσχη· ἀναχρονιστικῶς εἰναι ἡ κατὰ τοὺς ἴστορικους χρόνους γινομένη ἔκτακτος συνέλευσις τῆς Ἐκκλησίας, διεκρίνοντο δὲ αἱ ἔκκλησίαι τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς τακτικάς, γινομένας κατὰ μῆνα καὶ καλουμένας κυρίας, καὶ εἰς τὰς ἔκτάκτους, τὰς ὄποιας συνεκρότουν δι' ἐπειγούσας καὶ ἔκτάκτους ἀνάγκης, καὶ τὰς ὄποιας ἐκάλουν ἔκτάκτους· συμφώνως λοιπὸν πρὸς αὐτὰς λέγει ἐδῶ ὁ Σοφοκλῆς σύγκλητον τὴν συνέλευσιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ καὶ διὰ

τοῦτο λέγει κοινῷ κηρύγματι, διότι δημοσίᾳ εἰδοποίησεν, ὅπως δημοσίᾳ ἐκκλεῖτο καὶ ἡ ἔκτακτος συνέλευσις τοῦ δήμου.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (162 - 381)

α') 162 - 222

Λεξιλογικαί. ἀσφαλῶς = προσδιορ. τὸ ὄρθωσαν καὶ κάμνει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σάλω. σάλω = μὲν θαλασσοταραχὴν (μεταφορὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, παραβαλλομένης τῆς πολιτείας πρὸς σαλεῦν σκάφος). σείσαντες = συγκλονίσαντες. πομπὸς = ἀπεσταλμένος, κλητήρ. δίχα ἐκ πάντων = ξεχωριστά, κατ' ἐκλογὴν ἀπὸ ὅλους. ἔστειλ' ίκέσθαι = μετεπεμψάμην = ἔστειλα καὶ σᾶς προσεκάλεσα. εἰδῶς (αἰτιολ.). κράτη θρόνων = τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν (δὲ πληθυντ. ἀριθ. πρὸς ἐκδήλωσιν μεγαλοπρεπείας). ὄρθου = ἐκυβέρνα, ὠδήγει δρθῶς. διώλετο = ἐχάθη. μένοντας ἐμπ. φρονήμασιν = ὅτι παρεμένετε μὲν σταθερὰ φρονήματα (ὅτι ἐμένετε πιστοί). Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : εὗ εἰδὼς τοῦτο μὲν σέβοντας ἀεὶ τὰ κράτη θρόνων Λατίου, τοῦτ' αὐθίς, ἡνίκα Οἰδίπους ὀρθοῦ πόλιν, καπὲι διώλετο, μένοντας ἔτι ἐμπ. φρονήμασιν ἀμφὶ τοὺς κείνων (Λατίου καὶ Οἰδίπ.) παῖδας. πρὸς διπλῆς μοίρας = ἀπὸ κοινῆς μοῖραν (θανάτου). παίσαντες καὶ πληγέντες = κτυπήσαντες καὶ κτυπηθέντες, φονεύσαντες καὶ φονευθέντες. σὺν αὐτόχειρι μιάσματι = σὺν μιάσματι αὐτοχειρίας = δι' ἴδιοιχείρου μιαρᾶς πράξεως. κράτη καὶ θρόνους σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν δληγὴν ἔξουσίαν). δὴ = ὡς εἶναι γνωστόν. κατ' ἀγχιστεῖα γένους τῶν δλωλότων (ἐτέθη οὐδ. ἀγχιστεῖα ἀντὶ θηλ. ἀγχιστείαν) = σύμφωνα μὲν τὴν πλησιεστάτην συγγένειαν πρὸς τοὺς φονευθέντας. ἀμήχανον = ἀδύνατον. παντὸς ἀνδρὸς (ἐνν. ἀρχοντος.) ἐκμαθεῖν (ὑποκ. τινὰ) = νὰ μάθῃ τις ἀκριβῶς. γνώμην = τὰς ἰδέας. Ἡ ἐπαλληλία τῶν πολλῶν συνωνύμων ψυχήν, φρόνημα, γνώμην, διὰ νὰ δηλωθῇ τὸ ὅλον καὶ ἀληθὲς φρόνημα. πρὶν ἀν· ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν μεθ' ὑποτακτ. (φανῆ) λόγῳ τῆς προηγ. ἀρητικῆς ἐννοίας ἀμήχανον κ.λ.π. ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν = ἐν τῇ ἵκανότητι τῆς διοικητικῆς ἔξουσίας καὶ τοῦ νομοθετεῖν (εἰς τὴν γνώμην τοῦ Βίσαντος τοῦ Πριηγέως « ἀρχὴ ἀνδρας δείκνυσι » προσθέτει ὁ Σοφοκλῆς καὶ τὴν νομοθετικὴν ἵκανότητα τοῦ ἀρχοντος). ἐντριβῆς φανῆ = δοκιμασθῆ. ἐμοὶ γάρ... Ὁ Κρέων ἀρχε-

ται ἀναπτύσσον τὸ βασιλικὸν πρόγραμμά του. δστις μὴ ἀπτεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν τις δὲν ἐπιλαμβάνηται. ἐγκλήσας ἔχει = ἔχει κλεισμένην (ἐκ φρέου), δὲν ὄμιλεῖ μετὰ παρρησίας. δοκεῖ· ἐξ αὐτοῦ ἡ ἐρχῆ δοτ. προσωπ. ἐμοί. Εἰς τὸ ρ. τοῦτο ἀνήκει τὸ νῦν, ἐνῷ εἰς τὸ πάλαι θὰ ἐννοηθῇ ὁ περιστατ. ἐδόκει, δηλ. πάλαι τε ἐδόκει καὶ νῦν δοκεῖ. μεῖζον⁹ (α) = ἀνώτερον, πολυτιμότερον φίλον (χρησιμώς ἐπιθ. διορ. τοῦ φίλον). ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας· β' ὅρος τῆς συγκρίσεως = ἡ τὴν αὐτοῦ πάτραν. οὐδαμού λέγω (ἐνν. εἶναι) = οὐδόλως τὸν ὑπολογίζω, οὐδόλως τὸν ἐκτιμῶ· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ δστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φίλον νομίζει μεῖζον⁹ (α), τοῦτον οὐδαμού λέγω. Τὰ κατωτέρω: ἵστω Ζεύς... μέχρι τοῦ στίχ. 187 εἶναι διὰ μέσου καὶ περιγράφουν τὸν ἐπίσημον ὄφον, ὃν κάμνει ὁ Κρέων εἰς τὸν Δία. ἵστω (οἶδα) = ἀς εἶναι μάρτυς. οὔτ' ἀν σιωπήσαιμι, εἶναι ἀπόδοσις τῆς ὑποθετ. μετ. ὄρῶν = εἰ ὄρφην. ἀτη (ἡ) = ὅλεθρος, καταστροφή. τοῦτο = τὸ ἔξηρ. γιγνώσκω = ἔχω πρὸ διθαλμῶν. ἥδε, ἡ πόλις. πλέοντες (ὑποθ.) μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. ποιούμεθα = ἀποκτῶμεν. ὄρθης = εὐτυχούσης, οὔσης σώας. τοιοῖσδε νόμοισι = ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων προγραμματικῶν ἀρχῶν. αὔξω = μεγαλύνω, μεγαλυτέρουν καὶ ἐνδοξοτέρουν καθιστῶ. ἀδελφὰ τῶνδε = σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχάς μου αὐτάς. πάντ' ἀριστεύσας δορὶ = καθ' ὅλα ἀριστος δειχθεὶς ἐν τῇ μάχῃ. τὰ πάντ' ἐφαγηνίσαι (ἔξαρτ. ἐκ τοῦ κηρύξας ἔχω) = νὰ προσφέρωμεν πάσας τὰς νενομισμένας τιμὰς (δηλ. σπονδάς, κτερίσματα κτλ.). δσα ἔρχεται κάτω = δσα κατέρχονται κάτω ὑπὸ τὴν γῆν. Πολυνείκη λέγω· παράθεσις τοῦ ξύναμον. ἐγγενεῖς = ἐγχωρίους. φυγάδες κατελθών = ἐπανελθών ἐκ τῆς φυγῆς. πρῆσαι (πρήθω) = νὰ κατακύνσῃ. κατ' ἀκρας (κυρίως ἀπὸ κορυφῆς ἔως κάτω) = καθ' ὄλοκληρίν. κοινοῦ πάσασθαι (πατέομαι) = νὰ γευθῇ ἀδελφικοῦ ἢ συγγενικοῦ αἴματος. τοὺς δὲ ἐνν. πολίτας. κτερίζω = προσφέρω κτέρεα ἢ κτερίσματα, κηδεύω μὲ πᾶσαν τιμὴν ἀνήκουσαν εἰς τοὺς νεκρούς. πρὸς οἰωνῶν· ποιητ. αἴτιον. ἔδεστὸν = ἔδεσθὲν = κατασπαρχθέν. αἰκίζω καὶ αἰκίζομαι = μεταχειρίζομαι, κακῶς, κακοποιῶ. φρόνημα = θέλησις· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἔαν δ' ἀθαπτον καὶ ἴδειν δέμας (Πολυνείκους) ἔδεστὸν καὶ αἰκισθὲν πρὸς οἰωνῶν καὶ κυνῶν. κούποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων = καὶ οὐδέποτε ἀπὸ ἐμὲ τούλάχιστον θὰ τύχωσι μαγαλυτέρας τιμῆς οἱ κακοὶ ἀπὸ τοὺς δικαίους (δὲν πρόκειται

βεβαίως ἐνταῦθα περὶ ἀποδόσεως μεγαλυτέρας τιμῆς εἰς τὸν Πολυνείκη, ἀλλὰ περὶ ἵσης, ἀλλ' ὁ Κρέων ἐννοεῖ διὰ τούτων, ὅτι ὅταν δοθῇ ἵση τιμή, τότε οἱ ἀγαθοὶ τιμῶνται ἔξ ἴσου, ἐνῷ αὐτοὶ δικαιοῦνται μεγαλυτέρας τιμῆς, ὅμοιώς οἱ κακοὶ τιμῶνται ἔξ ἴσου, ἐνῷ οὐδεμιᾶς δικαιοῦνται τιμῆς). Θανὼν καὶ ζῶν πρωθύστερον. τὸν δύσγονουν καὶ εὐμενήν· προσδιορ. ἀναφορᾶς. δύσγονος = δυσμενής, ἔχθρος. που = ὡς νομίζω. ἔνεστί σοι = εἶναι δικαίωμά σου. νόμω χρῆσθαι = νόμοθετεῖν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: σοὶ γέ που ἔνεστι παντὶ νόμῳ χρῆσθαι καὶ περὶ τῶν θανόντων καὶ περὶ ἡμῶν, ὅπόσοις ζῶμεν. ὡς ἂν σκοποὶ ήτε (εἶναι πλαγ. ἐρωτ. πρότασις ἔξαρτ. ἐν τῷ δράτε ἡ σκοπεῖτε) τῶν εἰρημένων = προσέξατε, πῶς θὰ φυλάξετε τὰ δικατεταγμένα ὑπ' ἐμοῦ. νῦν = λοιπόν. βαστάζειν (μεταφ. ἀπὸ τοῦ φορτίου) = νὰ ἀναλάβῃ τὸ βάρος τῆς φυλάξεως. προτίθημι = ἀναθέτω. ἐπίσκοπος = σκοπός, φρουρός. ἐπεντέλλω = πρὸς τούτοις δικασσω· ἡ κανονικὴ δικατύπωσις τῆς φράσεως θὰ ήτο: τί δῆτ' ἔστι τοῦτο τὸ ἄλλο, δ ἐπεντέλλοις ἔτι ἄν; ἀλλὰ τί λοιπὸν εἶναι τοῦτο τὸ ἄλλο, τὸ ὄποιον. προσέτι θήθεται δικαΐεσι εἰς ἐμὲ νὰ ἔκτελέσω; ἡ δύναται τὸ ἄλλο νὰ ἔκληφθῇ ὡς ἐπιφρηματικὸν κατηγορούμενον τοῦ τοῦτο κα νὰ ἔξηγηθῇ ἐπὶ πλέον, δηλ. τί ἄλλο ἐπὶ πλέον θήθεται δικαΐεσι; ἐπιχωρῶ = ἐπιτρέπω. τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν ἀντ. τοῦ ἐπεντέλλω. ἀπιστῶ = ἀπειθαρχῶ. τάδε = τὰ κεκηρυγμένα, τὰ διατεταγμένα. δις ἐρᾶ... ἀναφορ. συμπερ. πρότ. = ὥστε οὕτος νὰ ἐπιθυμῇ. καὶ μὴν = καὶ ἀληθῶς. μισθὸς (εἰρων.). ὑπ' ἐλπίδων (ἀναγκ. αἰτίου). τὸ κέρδος = ἡ ἐλπὶς τοῦ κέρδους. διώλεσεν γνωμ. ἀιρ. = συνήθως καταστρέψει.

Πραγματικαί. ἄνδρες. ἔξελθων μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπείας διὰ τῆς μέσης (βρασικῆς) πύλης τοῦ ἀνακτόρου ὁ Κρέων καὶ κρατῶν σκῆπτρον προχωρεῖ ἐν συνοδείᾳ τῶν δουσφόρων του μὲ δύθυμὸν σύμφωνον πρὸς τοὺς ἀναπτιστικοὺς στίχους 165—166 τοῦ κορυφαίου τοῦ Χοροῦ. Λαβών δὲ ἀκολούθως θέσιν εἰς τὸ προσιήνιον, προσφωνεῖ μετά τινος ὑπεφροσύνης τοὺς γέροντας, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορόν, ἀπλῶς καὶ συντόμως διὰ τοῦ «ἄνδρες», ἀνακοινοῖ τὰς ἀργάς τοῦ προγράμματός του καὶ ἔξαγγέλλει τὸ προκηρυχθὲν διάταγμα αὗτοῦ περὶ τῶν ἀδελφῶν Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους. ὅτι ηδὶ ἔστιν· ἡ σφέζουσα κλπ. Τὴν ὠραίαν ταύτην ἰδέαν τοῦ Κρέοντος, ὅτι ἐψ' ὄσου τὸ σκάρφος τῆς πολιτείας πλέει καλῶς, ἀποκτῶμεν καὶ τοὺς φίλους, ητοι ἐν ἔχω-

μεν πατρίδα, ἔχομεν καὶ φίλους, ἀν δὲν ἔχωμεν πατρίδα, οὐδὲν ἔχομεν, ἔξέφρασε δι' ἄλλων λόγων καὶ ὁ Περικλῆς (Θουκ. II 60) « ἐγὼ γάρ ἡγούμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθουμένην ὥφελεῖν τοὺς ἴδιωτας, η καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφυλλομένην... ». ἀ ἔρχεται τοῖς κάτω νεκροῖς· παρ' ἀρχαίοις ἐπεκράτει ἡ ἀντίληψις, ὅτι αἱ ἐπιτύβιμοι χοαι εἰσέδυον ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἔρθανον μέχρι τῶν νεκρῶν. τοὺς ἐγγενεῖς = τοὺς λατρευομένους καὶ τιμωμένους ἐν τινι τόπῳ, λέγεται δὲ πρῆσαι, ὑπερβολικῶς διὰ τοὺς θεούς, διότι θὰ ἔκαίοντο μόνον τὰ ἱερά των καὶ οὐχὶ καὶ οἱ θεοί. "Αξιον ἐν τέλει παρατηρήσεως ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος λεχθέντων εἶναι, ὅτι κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους ὁ λαὸς καλούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἤκουε τὰς γνώμας αὐτοῦ, χωρὶς νὰ φέρῃ ἀντιρήσεις, ἀλλὰ μόνον συμβουλευτικὰς γνώμας διατυπῶν.

β') 223 — 277

Λεξιλογικαὶ. δπως = ὅτι. ὑπὸ τάχους = ἔνεκα ταχύτητος. δύσπνοις = δυσκόλως ἀναπνέων, ἀσθμαίνων. ίκάνω (σημ. παρακ). = ἔχω ἔλθει. κοῦφον ἔξάρας πόδα (τὸ κοῦφον προληπτ. κατηγορ., ἡ δὲ μετοχ. αἰτιολ.) = μετεωρίσας τὸν πόδα (συνεκδ. ἀντὶ πληθντ.), ὥστε νὰ εἴναι ἐλαφρός, βαδίσας πολὺ ταχέως. φροντίδων· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰς ἐπιστάσεις, ὅπερ σημαίνει σταθμούς. πολλὰς γάρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις = διότι αἱ διάφοροι σκέψεις μὲ ἡνάγκασαν νὰ κάμω πολλοὺς σταθμούς. κυκλῶν ἐμαυτὸν ὁδοῖς εἰς ἀναστροφὴν = κάμνων πολλὰς στροφὰς εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς ὁδοῦ μὲ τὸν σκορπὸν νὰ ἐπιστρέψω (τοῦτο λέγεται περὶ τῶν ἀναποφασίστων). αὐδάω -ῶ = λέγω. ηὔδα μυθουμένη, πλεονασμός. οἰ = ἔκεῖ ὅπου. δίδωμι δίκην (παθ. τοῦ λαμβάνω δίκην) = τιμωροῦμαι. μολὼν (βλώσκω) ὑποθετ. μετ. τλήμων = ἀθλιος. τάδε = τὸ περὶ οὖ ὁ λόγος ζήτημα. οὐκ ἀλγυνῆς; (δὲν θὰ λυπηθῆς) = δὲν θὰ τιμωρηθῆς; ἔλισσω = ἀνελίσσω εἰς τὸν νοῦν μου. ἀνύτω καὶ ἀνύώ = διανύω, διατρέχω. σχολῇ βραδῆς = βραδέως καὶ μετὰ δυσκολίας. βραχεῖα μακρά· δξύμωρον σχῆμα. ἐνίκησεν = ἐπεκράτησεν, ὑπερίσχυσεν ἡ γνώμη, ὑποκ. αὐτοῦ τὸ δεῦρο μολεῖν. κεὶ τὸ μηδὲν ἔξερῶ = καὶ ἀν θὰ εἴπω ἐν μηδενικόν, καὶ ἀν θὰ σοῦ ἀνακοινώσω ἐν τίποτε. δράττομαι τινος = πιάνομαι ἡ κρατοῦμαι ἀπό τι. τὸ μὴ παθεῖν ἀν ἄλλο πλὴν τό μόρσιμον = ὅτι δὲν

θέλω πάθει σύλλογο τι ή τὸ πεπρωμένον. ἀνθ' οὖ· ἀναγκή. αἴτιον. ἀθυμία = ἐναγώνιος λύπη. τάμαυτοῦ = τὰ ἀφορῶντα εἰς ἔμε. γάρ (δικαστ.). δοτις ἦν δρῶν (δράστης)· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. οὐδ' ἂν δικαιώσ... = καὶ ἐπομένως δέν... στοχάζομαι= σκοπεύω. οὗ γε στοχάζη = ἀληθῶς καλὴ ἀποβλέπεις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ σου. ἀποφάργυνσαι κύκλῳ τὸ πρᾶγμα = προφυλάσσεσκι ὄλογυρα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εὐθύνης τοῦ πράγματος. ὡς σημανῶν νέον τι = ὅτι πρόκειται ν' ἀνακοινώσῃς σοβαρόν τι. γάρ. αἰτιολογ. τὰ ἐννοούμενα ἐκ τῶν προηγουμένων, εὖ στοχάζῃ καποφάργυνσαι τὸ πρᾶγμα... τὰ δεινὰ = τὰ φοβερὰ (ἐννοεῖ τὴν τιμωρίαν τοῦ Θανάτου). προστίθησθειν πολὺν = ἐμβάλλουν μεγάλην δειλίαν. οὔκουν ἔρεις ποτε ; = δὲν θὰ εἰπῆς τέλος πάντων ; ή ἐρώτησις μετὰ τῆς ἀρνήσεως ἰσοδυναμεῖ μὲν ἐντονον κατάφασιν : εἰπὲ τέλος πάντων ὅμοίως καὶ πὸ εἰτ' ἀπαλλαχθεὶς ἀπει (περίφρασις) = καὶ ἔπειτα κρημνίσου νὰ φύγῃς. καὶ δὴ = καὶ ίδού λοιπόν. βαίνω = ἀπέρχομαι. κάπι χρωτὶ = (χρώσ-θες) = καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος. δίψιος = ξηρὸς. παλύνω = ἐπιπάσσω, πασπαλίζω. ἐφαγιστεύω καὶ ἐφαγνίζω = κάμνω νεκρικὴν τελετὴν. ἀ χρή = τὰ νενομισμένα, τὰ ἐπιβεβλημένα. τις ἀνδρῶν· τραγικὴ εἰρωνεία: οὐδόλως φαντάζεται ὁ Κρέων, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι γυνὴ ὁ δράστης. (ἡ) γενῆς, γενῆδος = ἀξίνη. δίκελλα = σκαπάνη ἔχουσα δύο ὀδόντας (μάκελλα δὲ εἶναι ἡ ἔχουσα ἔνα). πλῆγμα=κτύπημα, ἐκ τούτου ή γεν. ὑποκ. γενῆδος. ἐκβολὴ = ἐκβεβλημένον χῶμα (ὑπὸ τῆς δικέλλης). στύφλος = σκληρός. ἀρρώξ = (ἀργύρων) = ἀσχιστος, μὴ ἐσκαμμένη. ἐπαμαξεύω (ἀντὶ ἐφαμαξεύω). τροχοῖσι = χαράσσω διὰ τροχῶν ἀμάξης. ἀσημος = ἄγνωστος· κατ' ἀλλην ἐρμην..: δὲν ἀφῆκεν ἔγνη, σημεῖόν τι. ὅπως· χρον. = μόλις (τὸ παρ' ἥμεν καθώς). ήμεροσκόπος = σκοπὸς τῆς ἡμέρας. δυσχερές = δυσερμήνευτον. δο μέν· ἐνν. νεκρός. τυμβήρης = τεθαμένος, τυμβόχωστος. ὡς φεύγοντος (ἐνν. τοῦ ἐργάτου, τοῦ δράστου) = ὡς ἐὰν ἤθελε ν' ἀποφύγῃ. ἄγος = τὸ μίσασμα, τὸ ἔγκλημα τῆς ἀσεβείας. (ὁ) θηρ-θηρὸς = διγριον θηρίον (σαρκοβόρον). σπάω-ῶ = σπαράσσω (ἐὰν ἤτο θηρίον ἢ κύων, θὰ ἐφαίνοντο πάντως ἔγνη τῶν ποδῶν του ἐπὶ τοῦ χώματος ἢ ἔγνη ὀδόντων καὶ ὀνύγων ἐπὶ τοῦ πτώματος). ῥιθέω-ῶ = κάμνων ῥόθον, βοήν (λέγεται ἐπὶ κυμάτων ἢ κωπηλασίας), θορυβῶ. λόγοι ἐρρόθουν κακοὶ = ἀντηλάσσοντο ὑβριστικά, δργίλοι λόγοι. φύλαξ ἐλέγχων· σχῆμα ἀνκύλουσθιν, κατὶ γεν. ἀπολ. μετοχῆς. καὶ ἐγίγνετο πληγὴ τελευτῶσα

(ένικ. ἀντὶ πληθ.). = καὶ ἡ ὑπόθεσις θὰ κατέληγεν εἰς ἀμοιβαῖα κτυπήματα· εἶναι ἀπόδοσις τῆς ἐκ τοῦ κατωτέρω λέγει ἐννουμένης ὑποθ. εἰ μὴ τις ἔλεγεν, ἡτις δὲν ἐτέθη, ἐπειδὴ παρενεβλήθησαν ἄλλαι προτάσεις. εἰς γάρ τις ἦν ἔκαστος οὐξειργασμένος = διότι εἰς ἔκαστος ἐξ ἡμῶν, οἷοςδήποτε (τό : τις) καὶ ἀν ἥτο, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ὁ διαπράξας τὸ ἔργον. καὶ οὐδεὶς ἐναργῆς = καὶ οὐδεὶς ἐφανερώνετο ὡς ἀληθινὸς δράστης. ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι = ἀλλ' ἥρνετο, ὅτι ἔγνωριζε (πλεον. ὁ μὴ). μύδρος = σίδηρος πεπυρακτωμένος. πῦρ διέρπειν = καὶ νὰ διερχώμεθα διὰ μέσου τοῦ πυρός. δρκωμοτῷ θεοὺς = ἐπικαλοῦμαι μεθ' ὅρκου τοὺς θεούς. τὸ μήτε δρᾶσαι μήτε τῷ ξυνειδέναι = ὅτι οὔτε ἐπράξαμεν τὸ ἔργον οὔτε ὅτι ἔχομεν γνῶσιν περὶ τινος (ὅτι κτ.λ.). βουλεύεσαντι· ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ μήτε = μήτε ὅτι τὸ διενοήθη (αἱ μετοχαὶ κατηγορ.). ὅτε (αἴτιολ.). οὐδὲν ἦν ήμιν πλέον ἔρευνωσιν = οὐδὲν κέρδος (οὐδεμίαν ὀφέλειαν) εἴχομεν, ἀν καὶ ἐκάμνομεν πρὸς τοῦτο ἔρεύνας. πέδον = τὸ ἔδαφος. νεύω = κλίνω κάτω. καλῶς πράττω = εὖ πράττω = εὐτυχῶ, σώζομαι. δπως πράξαιμεν· πλαγ. ἐρώτ., ἔξαρτ. ἐκ ρήμα. γνώσεως σημαντ. (ἔγιγνώσκομεν), ὅπερ κατὰ ζεῦγμα ἐννοεῖται ἐκ τοῦ εἰχομεν (= ἡδυνάμεθα). μῦθος = λόγος. ἀνοιστέον (ἀναφέρω). τούργον = τὴν ταφὴν τοῦ Πολυνείκους. καὶ ταῦτ' ἐνίκα = καὶ ὑπερίσχυεν ἡ γνώμη αὕτη. ὁ πάλος (ἐκ τοῦ πάλλω) = ὁ κλῆρος. καθαιρεῖ = κατεδίκασε. τάγαθὸν (εἰρων.). οὐχ ἔκοῦσιν (ἐνν. ήμιν, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ) = γωρὶς νὰ μὲ θέλετε.

Πραγματικαί. ἀναξ... ὁ φύλαξ εἰσῆλθεν διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ἀσθμαίνων καὶ πνευστιῶν· ἥθιογραφεῖται λαμπρὰ ὡς ἀνθρωπος τοῦ λκοῦ, προσπαθῶν διὰ γνωμολογιῶν καὶ μακρολογιῶν νὰ σώσῃ πρωτίστως ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς ἐπαπειλουμένης μεγάλης τιμωρίας. Ὁ ποιητὴς σκοπεῖ διὰ τοῦ ταπεινοῦ τούτου τύπου νὰ ἔξαρῃ τὸ ἴδιαικὸν ὕψος τῆς Ἀντιγόνης. τὸ μόρσιμον· οἱ ἀνθρώποι τοῦ λκοῦ ἀποδίδουν ἴδιαιτέρων σημασίαν εἰς τὸ πεπρωμένον, τὸ δόποιον κατ' αὐτοὺς διέπει τὰ ἀνθρώπινα. παλύνας διψίαν κόνιν κάφαγιστεύσας· δηλ. ἀπλῶς ἐπαπόλισε διὰ γώματος τὸ πτῶμα τοῦ νεκροῦ, τοῦτο δὲ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐν ἀνάγκῃ ἀνεπλήρωντε τὴν κανονικὴν ταφὴν· διὰ τοῦ ἐφαγιστεύσας δὲ ἐννοεῖ τὰς νενομισμένας νεκρικὰς τρισπόνδους χοάς. ὁ πρῶτος ἡμεροσκόπος· οἱ φύλακες εἴχον ἀναλάβει τὴν φρούρησιν τοῦ νε-

χροῦ καθ' ὀρισμένα χρονικά διαστήματα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. 'Ο πρῶτος δὲ ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἀνέλαβε λίαν πρωὶ τὴν φρούρησιν, διότι ταύτην τὴν ἡμέραν τὸ πρῶτον ἀνέλαβον τὴν ὑπηρεσίαν οἱ φύλακες· ἐκ τούτου συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ 'Αντιγόνη λίαν πρωὶ ἐλθοῦσα ἔθαψε τὸν νεκρόν, οἱ δὲ φύλακες ἡ λόγω τοῦ σκότους δὲν ἀντελήφθησαν αὐτὴν θάπτουσαν ἡ ἥλιθον ἐκεῖ μετὰ τὸ γενόμενον. **ἄγος φεύγοντος.** ὑπῆρχεν ἔθος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις νὰ θεωρῆται ἀσεβῆς ἐκεῖνος, ὅστις εὔρισκεν ἀταφὸν πτῶμα καὶ δὲν ἔθριπτε τούλαχιστον κόνιν ἐπ' αὐτοῦ· (διὰ τῆς φράσεως ταύτης τοῦ φύλακος ἐπιρρίπτεται λεληθότως μορφὴ κατὰ τοῦ Κρέοντος, διατάξοντος νὰ μὴ ταφῇ τὸ πτῶμα). Ἡμεν
δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους· ταῦτα ἥσαν εἰδος θεοκρισιῶν ἡ θεοδικιῶν, αἱ ὅποιαι οὐφίσταντο ἐν τῇ πραγματικότητι καὶ εἰς παλαιοτέρας τῆς τοῦ Σοφοκλέους ἐποχάς. Κατὰ ταύτας ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἐνοχῆς τινος ὁ θεωρούμενος ἔνοχος ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας τεμάχια πεπυρακτωμένου σιδήρου ἡ διήρχετο δι' ἀνημμένων ἀνθράκων κλπ., ἐπρεπε δὲ νὰ ἔξελθῃ σῶος καὶ ἀβλαβής, ἐὰν ἦτο ἀθῷος. **δρκωμοτεῖν**· οἱ ἀρχαῖοι τόσον εἰς τὰς εὐχάριτες, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ὄρκους των ἐπεκαλοῦντο τοὺς θεούς. **κάμε τὸν συσδαιμόνα πάλος καθαιρεῖ**· ἡ κλήρωσις παρ' ἀρχαίοις ἐγίνετο ὡς ἔξῆς: ἔθετον τοὺς κλήρους ἐντὸς κυνῆς (δερματίνου καλύμματος τῆς κεφαλῆς) ἡ ἀγγείου καὶ ἔπαλλον αὐτούς, μέχρις ὅτου ἔξεπήδα εἰς κλῆρος, ὁ ὅποιος ἀνῆκεν εἰς τὸν λαθόντα.

γ') 278 - 331

Λεξιλογικαί. **θεήλατον** = ὑπὸ τοῦ θεοῦ πραχθέν, πεμφθέν. μὴ τι· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ βουλεύει. **ξύννοια** = διαλογισμός. **πάλαι,** ἀφ' ἡς στιγμῆς ἤκουσεν ἀπὸ τὸν φύλακα τὰ τῆς ταφῆς. πρὶν καὶ μεστῶσαι με δργῆς = πρὸ τοῦ καὶ νὰ μὲ πληρώσῃς θυμοῦ (τὸ κοινῶς λεγόμ. πρὶν καὶ νὰ μὲ παραφουσκώσῃς) Διὰ τοῦ **κάμε** ποιεῖται συμμετρικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐμοὶ τι τοῦ χροῦ. **ἀνους τε** καὶ γέρων ἄμα, ἀντὶ νὰ εἴπῃ: ἀνους καίπερ γέρων ὧν = ἀπερίσκεπτος, ἀν καὶ εἴσαι γέρων (ἐπειδὴ τὸ γῆρας καὶ ἡ ἀπερίσκεψία εἶναι ἀσυμβίβαστα). **ὑπερτιμῶ** (ἡ μετοχ. αἰτιολ.) = ἔξαιρετικὰ τιμῶ. **κρύπτω** = θάπτω. **ἀμφικίων** = περίστυλος. **πυρόω-ῶ** = καίω. **διασκεδάννυμι** = καταλύω (συάπτεται πρὸς τοὺς νόμους), ἐξ κύτου δὲ κατέ. **ζεῦγμα** θὰ ἐννοήσ., καταπατήσων τὴν γῆν ἡ σειράς τῶν

λέξεων τῆς ἐπομ. προτ. : ἡ εἰσορᾶς θεούς τιμῶντας τοὺς κακούς ; ταῦτα = τὰ κηρύγματά μου ταῦτα (ἀντικ. τοῦ φέροντες). καὶ πάλαι· ἐνν. οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλαι. μόλις φέρω = μετὰ δυσκολίας ἀνέχομαι. ροθῶ τινι = ψιθυρίζων ἀποδίδω ὕβρεις κατά τινος. λόφος = τράχηλος. λόφον ὑπὸ ζυγῷ (μεταφορὰ ἐκ τῶν ὑποζυγίων). διὰ τούτου εἰκονίζεται τὸ αὐταρχικὸν τοῦ Κρέοντος. δικαίως = δι- πως ἐπέβαλλε τὸ δίκαιον. ὡς στέργειν ἐμὲ = ὥστε νὰ δεικνύωσι τὸν διφειλόμενον εἰς ἐμὲ σεβασμόν. ἐκ τῶνδε = ὑπὸ τούτων. τούτους (τοὺς φύλακας, δεικνύει τὸν παρόντα). ἔξεπίσταμαι καλῶς· (πλεονασμ.). ἡ πρόθ. ἐκ καὶ τὸ καλῶς, διὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ἀπόλυτον πεποιθησίν του. παράγομαι = παρασύρομαι. παρηγμένους· ἡ κατ- γορ. μετ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἔξαρτ. ἐξ αὐτῆς, ὡς ἀπαρέμφ. ἀκολοθίας, ἡ αἰτιολ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπίσταμαι. τάδε = τὴν ταφήν. νόμισμα = τὸ νομιζόμενον καὶ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. κακὸν νόμισμα = κακὸν κατασκεύασμα, θέσπισμα· (δὲν καταχρίνει τὴν χρῆσιν τοῦ νομίσματος, ἀλλὰ τὴν κακὴν χρῆσιν αὐτοῦ). τοῦτο τὸ νόμισμα, ἀντί: οὗτος ὁ ἄργυρος. ἔξανίστημι = ἀναστατώνων ἐκβάλλω (ἐκ τῶν δόμων). ἔκδιδάσκω = διδάσκω καλῶς, καθοδηγῶ. παραλλάσσω = μεταστρέφω. ἵστασθαι = ὥστε νὰ προσχωροῦν, νὰ λαμβάνουν κατεύθυνσιν. πανουργίας ἔχειν = νὰ ἀσχολοῦνται εἰς ἔργα πονηρά. ἔδειξεν· γνωμ. ἀόρ. δυσσέθεια παν- τὸς ἔργου = πᾶν ἔργον ἀσεβές. μισθαρνέω (μισθὸν ἄρνυμαι) = λαμβάνω μισθόν, δωροδοκοῦμαι. ἀνύω ἡ ἀνύτω = ἐκτελῶ, πράττω. ἔνυσαν-ἔξεπραξαν (γνωμ. ἀόριστοι)· τὸ β' ὁῆμ. = συνήθως κα- τορθώνουν. ἵσχω σέβας (παθητ. τοῦ σέβω καὶ σέβομαι) = τυγχάνω σεβασμοῦ. δρκιος = μεθ' δρκου. αὐτόχειρ = αὐτουργός. ἔκφαίνω = παρουσιάζω. μόνος "Αἰδης = μόνη ἡ τιμωρία τοῦ θανάτου, μόνος ὁ ἀπλοὺς θάνατος. 'Η πλοκὴ τοῦ λόγου θὰ ἥτο ὁμαλωτέρα, ἐὰν ἔξε- φρετο ὥδε: οὐχ ὑμῖν "Αἰδης μοῦνος ἀρκέσει, ἀλλὰ πρότερον ζῶντες κρεμασθήσεσθε, μέχρις ἂν τὴνδε δηλώσῃς" ὕβριν. τὴν ὕβριν = τὴν πρᾶξιν τῆς θρασείας ταύτης ἀσεβείας καὶ τὸν δράστην αὐτῆς. δθεν οἰστέον (ρήμ. φέρω) τὸ κέρδος (πλαγ. ἔρωτ. πρότ.) = πόθεν πρέπει νὰ λαμβάνετε τὸ κέρδος. τὸ λοιπὸν (ἐπιρρ.) = εἰς τὸ ἔχεις. ἐξ ἀπαν- τος = ἐκ παντὸς ἐν γένει πράγματος. ἐκ τῶν αἰσχρῶν λημμάτων (ἀναγκ. αἴτ.) ἐκ τῶν αἰσχρῶν κερδῶν. ἀτῶμαι = δυστυχῶ. Αἱ μετ. κατηγορημ. δώσεις = θὰ ἐπιτρέψῃς. οὕτως = ἔτσι, ἀναπολόγητος·

καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις; = ὡς καὶ νῦν... = ὅτι καὶ τώρα ὁμιλεῖς (ὅπως καὶ πρωτύτερα) μὲν δυσαρέσκειάν μου, ὅτι καὶ τώρα οἱ λόγοι σου μοῦ εἰναι δυσάρεστοι ; **δάκνω** = δαχγώνω, ἐδῶ λύπῶ. ἐν τοῖσιν ὥσιν ἡ 'πί... προσδ. ἀναφορᾶς. **τί δαί** = ἀλλὰ πῶς. **ρύθμιζω** = κανονίζω, σταθμίζω. **τὴν ἐμὴν λύπην** ὅπου· πρόληψις, ἀντὶ τοῦ ἔστιν ἡ ἐμὴ λύπη = ποῦ ἔχει τὴν ἔδραν της... **σὲ τὰς φρένας**. σχ. καθ' ὅλον καὶ μέρος. **λάλημα** = φλύαρος. **ἐκπεφυκός** (ἀντὶ - κώς πρὸς τὸ ὑποκείμενον σὺ) = ὅτι εἴσαι ἐκ φύσεως φλύαρος: ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: οἵμ' ὡς δῆλον εἰ ἐκπεφυκός λάλημα. **οὔκουν τὸ γέργον τοῦτο ποιήσας** (εἰμὶ) **ποτὲ** = ἵσως εἶμαι φλύαρος, ἀλλ' ἐν οἰδήποτε περιπτώσει τοῦτο τούλάχιστον τὸ ἔργον οὐδέποτε ἔχω κάμει. **καὶ ταῦτα** (προσδιορ. τοῦ προδούς) = καὶ μάλιστα. **ἡ δεινὸν** = ἀλήθεια, φοβερὸν εἰναι. **ψευδῆ δοκεῖν** = νὰ σχηματίζῃ ἐσφαλμένας ἀντιλήψεις. **ῷ δοκεῖ γε** = τούλάχιστον ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος λαμβάνει ἀποφάσεις (ὃστε ἡ σημ. τοῦ δοκεῖν εἰναι διάφορος ἐνταῦθα). ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **ἡ δεινὸν ἐστὶ δοκεῖν τούτῳ ψευδῇ ὥ γε δοκεῖ**. Θέλει νὰ τονίσῃ ἐνταῦθα, ὅτι εἴναι φοβερὸν νὰ ἀπατᾶται εἰς τὰς ἀντιλήψεις του ὁ ἄρχων. **κόμψευτε τὴν δόξαν** = εὐφυολόγει λογοπαικτῶν μὲν τὴν λέξιν **δοκεῖν**. εἰς τὴν κομψολογίαν τοῦ φύλακος συντείνει καὶ ἡ ἐπαλληλία τοῦ γράμματος **δ. τοὺς δρῶντας** (δὲν ἔννοει τοὺς πολλούς) = τὸν δράστην, οἰσδήποτε καὶ ἀν εἰναι. **ἔξερῶ** (τοῦ ἔξαγορεύω) = θὰ διακηρύξω. **δειλὰ κέρδη** = τὰ κέρδη, τὰ ἔχοντα κακὰ (σκότια) ἐλατήρια. **πημοναῖ** = συμφοραῖ (ἀφ' οὗ εἴπε ταῦτα ὁ Κρέων ἀπῆλθε διὰ τῆς μέσης θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα). **ἀλλὰ εὑρεθείη μὲν μάλιστα** = ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὲν ἀλλού εὕχομαι νὰ εὑρεθῇ ὁ δράστης. **Ἐὰν ληφθῇ τε καὶ μὴ ἀντί**: εἴτε ληφθῇ εἴτε μή. **οὐκ ἔσθ' ὅπως** = κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδέλως. **ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς** = παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν πεποιθησίν μου. (Τὰ ἀπὸ τοῦ 327 λεγθέντα εἴπεν ὁ φύλαξ, καθ' διν χρόνον εἶχε φύγει ὁ Κρέων).

Πραγματικάι. παῦσαι. παρατηρητέα ἡ αὐταρχικὴ καὶ δεσποτικὴ στάσις τοῦ Κρέοντος, προσιδιάζουσα εἰς τοὺς ἡρωικούς χρόνους. **πότερον...** μεταχειρίζεται πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης του, ὅτι δὲν εἰναι θεήλατος ἡ ταφή, τὸ ἔξῆς δίλημμα: διὰ νὰ εἰναι θεήλατον τὸ ἔργον τῆς ταφῆς, ἔπρεπε οἱ θεοὶ ἡ νὰ τιμῶσι τὸν Πολυνείκη, ὡς εὐεργέτην αὐτῶν, ἡ νὰ τιμῶσι τοὺς κακούς: ἀλλὰ τὸ πρῶτον εἶναι ἀδύνατον

νὰ ἀληθεύῃ, διότι αὐτὸς ἤλθε νὰ κάυσῃ τοὺς γκούς των... ὅμοίως δὲ καὶ τὸ δεύτερον ἀφ' ἔχυτοῦ ἀναγεῖται. πόλεως ἄνδρες μόλις φέροντες· ἵδιον τῶν τυφάνων εἶναι νὰ ὑποπτεύωσι συνωμοσίας καὶ σκευωρίας πρὸς ἀνατροπήν αὐτῶν. **κρεμαστοί**· ἐσυνηθίζετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα νὰ ὑποβάλλωνται οἱ δοῦλοι εἰς βασάνους, διὰ νὰ μαρτυρήσωσι τὴν ἀληθείαν, καὶ γενικῶς πᾶσα μαρτυρία αὐτῶν καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων κατόπιν διαφόρων βασάνων ἔθεωρεῖτο ἔγκυρος.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (332 - 375)

Λεξιλογικαί. στροφὴ α'. τὰ δεινὰ = τὰ ἐκπληκτικά, τὰ ὑπερφυσικά (τὰ ὑπερβαίνοντα τὸ σύνθετον μέτρον ἐπὶ τε καλοῦ καὶ κακοῦ) . ἡ σύνταξις παρατατική, ἀντὶ νὰ εἴη πολλῶν τῶν δεινῶν ὄντων, οὐδὲν ἔστιν ἀνθρώπου δεινότερον. **κούδεν** = καὶ ὅμως τίποτε. **δεινότερον** (διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν τόλμην του). **πέλω** = ὑπάρχω. **τοῦτο**· ἀντὶ οὗτος· πέραν πολιοῦ πόντου χωρεῖ = διαπερᾷ τὸ πολιὸν πέλαγος. **χειμερίω νότω** = ἐν καιρῷ τριχυμιάδους νότου. **ὑπ' οἴδμασι περιβρυχίοισι** = ὑπὸ τὰ κύματα, τὰ δόποια τὸν περικλύζουν. **ὑπερτάτα** = μεγαλειοτάτη. **ἄφθιτος** = ἀφθαρτος, αἰωνία. **ἀκαμάτα** = ἀκαταπόνητος (ἡ οὐδέποτε ἀποκάμνουσα ἐν τῇ παροχῇ δώρων, προϊόντων). **ἀποτρύομαι** = κατατρίβω, καταπονῶ πρὸς ὡφέλειάν μου (ἡ ἔννοια τοῦ ἀποτρύεται ἀποτελεῖ μεγάλην ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπερτάταν, ἀφθιτον κλπ.). **ἴλλομαι** = περιστρέφομαι (βουστροφῆδὸν κινοῦμαι). **πολεύω** = ἀροτριῶ, καλλιεργῶ. **ἰππείω γένει**· δηλ. δι' ἵππων καὶ ἡμίόνων. ἀντιστροφὴ α'. **κουφόνους** = ὁ ἔχων κοῦφον νοῦν, ἐλαφρόμυαλος. **φῦλον** = σμῆνος. **δρνίθων** = πτηνῶν. Τὸ **ἀμφιβάλλω** ὅπως καὶ τὸ περιβάλλω χρησιμοπ. ἐν τῇ θηρευτικῇ καὶ ἀλιευτικῇ = συλλαμβάνω. **ἄγει** = ἀπάγει (ἀπὸ τῆς ἐνέδρας οἴκαδε). **ἔθνη** = γένη· εἰναλίαν τε φύσιν = καὶ τὰ θαλάσσια εἰδή (τοὺς ἰχθύς κτλ.) **πόντου** εἰναλίαν πλεονασμός· τὰ φῦλον, ἔθνη, φύσιν χρησιμ. ὡς ἀντικείμ. τοῦ ἀμφιβαλῶν ἄγει. **σπείρα δικτυόκλωστος** = δίκτυον νηματόκλωστον. **περιφραδής** = πολυμήχανος, περίνους (**φραδὺς** = συνετός). **κρατεῖ** = ἔξουσιάζει, δαμάζει. **μηχαναῖς** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ διαφόρων τεγγασμάτων (δι' ὃν ὁ ἀνθρωπὸς συλλαμβάνει καὶ τιθαστεῖ τὰ ἄγρια θηρία). **ἄγραυλος** = ὁ ἐν τοῖς ἄγροῖς αὐλίζόμενος, ὁ ἀγροδίαιτος. **ὅρεστιβάτης** = ὥρεστιβιος. **λασιταύχην** = ὁ ἔχων λάσιον (δασὺν) αὐχένα. **δχμάζομαι** (ἐκ τῆς ῥίζ. ἔχ. τοῦ ἔχω) = δαμάζω πρὸς ὡφέλειάν μου.

ἀμφιλόφω ζυγῷ = διὰ τοῦ περιτραχηλίου ζυγοῦ. **ἀκμής** (ἀ- κάμνω).
= ἀκαταπόνητος.

στροφὴ β'. **φθέγμα** = τὴν ἔναρθρον φωνήν, τὴν γλῶσσαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀναρθρον τῶν ζώων. **ἀνεμόεις** = ταχὺς ὡς ἀνεμος. **φρόνημα** = σκέψις, ἴδεα. **ὅργη** = ὅρμη, ῥοπή. **ἀστυνόμοι ὅργαι** = ἡ ὅρμη πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ὁρθομετρίαν πολιτειῶν, αἰσθήματα καὶ διαθέσεις τῆς κατὰ νόμους κοινωνικῆς διαβιώσεως. **ἔδιδάξατο** = ἔδιδαξεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον (ἀμοιβαίως ἔδιδάχθησαν) **δύσαυλος** = ὁ καθιστῶν δύσκολον τὸν καταυλισμόν, τὴν διαμονήν. **ὑπαίθριος** = εἰς τὸ ὑπαίθριον. **πάγος** = παγετός, **δύσομβρα βέλη** = τὰς προσβολὰς τῶν θυελλωδῶν βροχῶν. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἔδιδαξατο φθέγμα καὶ ἀνεμόεις φρόνημα καὶ ἀστυνόμους ὅργας καὶ φεύγειν (ἔθηκεν ἀπαρέμφ. ἀντὶ οὐσ. φυγὰς) ὑπαίθρια βέλη δυσαύλων πάγων (ἀντὶ ὑπαίθριών) δυσαύλων πάγων βέλη) καὶ δύσομβρα. **παντοπόρος** (ἐπιφωνηματικῶς ἐν τέλει ἐτέθη πρὸς ἔκφρασιν ἐκπλήξεως διὰ τὰς προηγουμένας ἐφευρέσεις αὐτοῦ) = ὁ παμμήχανος. **ἄπορος** (ἐτέθη πλησίον τοῦ παντοπόρος πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθ.) = ἀσπόλος, ἀμήχανος. **τὸ μέλλον** (ἐνν. συμβήσεσθαι). **"Αἰδα φεῦξιν** = τὴν ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου. **ἐπάγομαι** = κυτορθώνω. **ἀμήχανος** = ἀθεράπευτος. **ξυμφράζομαι** = ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω. ἡ ξὺν ἐπιτείνει τὴν ἔννοιάν. **φυγὰς νόσων** = διαφόρους τρόπους ἀποφυγῆς ἀπὸ τῶν νόσων (τ. ἐ. τὴν ἱατρικήν, τὰ διάφορα φάρμακα, τὴν δίαιταν, τὴν γυμναστικὴν κτλ.).

ἀν τι στροφὴ β'. **τὸ μηχανόν τέχνας** = τὸ ἐπινοητικὸν τέχνης, τὴν δύναμιν τῆς ἐπινοήσεως διαφόρων μηχανημάτων. **κακόν** = ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ ἡ ἐπί. **ἔσθλὸν** = ἀγαθόν, **ἔρπω** = βαδίζω. **γεραίρω** = τιμῶ, (ἡ μετ. ὑποθ.) **νόμους χθονὸς** = τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον. **θεῶν τὸν ἔνορκον δίκαν** = καὶ τὸ δὶ' ὄρκου πρὸς τοὺς θεοὺς κεκυρωμένον δίκαιον. **ὑψίπολις** (ἐνν. ἐστὶ) = ἀπολαύει μεγάλης τιμῆς ἐν τῇ πόλει. **ἄπολις** = οὐχὶ ἀγαθὸς πολίτης. **ὅτῳ ξύνεστι** = (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) **τὸ μὴ καλὸν** (προσωπ.). = δστις τῷ μὴ καλῷ ξύνεστι = ἐάν τις ἀναστρέφεται τὸ κακόν. **τόλμας** (λαμβάν. ἐπὶ κακῆς σημασ.). **χάριν** = λόγῳ τῆς ἀλογίστου τόλμης του. **παρέστιος** = σύνοικος. **μήτ' ἵσον φρονῶν** = μήτ' ἔχων τὰς αὐτὰς πρὸς ἐμὲ πολιτικὰς γνώμας (δὶ' ἀμφοτέρων θέλει νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἀποστέρει τὰς σχέσιν πρὸς αὐτὸν ἐν τε τῷ δημοσίῳ καὶ τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ). **τάδε** = ταῦτα (τὰ ὅποια ἀνέφερα ἀνωτέρω, τὰ ἀσεβῆ καὶ κακά).

Πραγματικάι. πολλά τὰ δεινά... πόθεν λαμβάνει ἀφορμὴν ὁ χυρὸς νὰ ἄση τὸ πρῶτον στάσιμον καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν δεινότητα τοῦ ἀνθρώπου; καὶ πολιοῦ πέραν πόντου **χειμερίῳ** νότῳ περιβρυχίοισιν ὑπ' οἰδημασιν· πόσας προόδους καὶ γιγαντιαῖα ἄλματα δὲν ἐπετέλεσεν ὁ ἀνθρωπὸς ἐν τῇ ναυσιπλοὶᾳ; λέγει δὲ **χειμερίῳ** νότῳ, διὸ νὰ δηλώσῃ ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς ναυσιπλοεῖ καὶ ὅταν ἡ θάλασσα εἶναι πολὺ τρικυμιώδης καὶ τεταραγμένη, τοιαύτην δὲ ἐν 'Ελλάδι καθιστᾷ κυρίως ὁ νότιος ἄνεμος. **Γάν**· δόνομάζει αὐτὴν ὑπερτάταν, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι τὴν θεωρεῖ πρεσβυτάτην, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὡς ταυτίζομένην πρὸς τὴν μητέρα τῶν θεῶν 'Ρέαν καὶ Κυβέλην, τὴν γεννήτορα τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ ἐν τῇ ἴδιότητὶ τῆς ὡς τὰ πάντα φυούσσης καὶ ἀποδιδούσσης ὅλους τοὺς καρπούς προεκάλει δὲ τὴν κατάπληξιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἀνεξάντλητον γονιμότητα καὶ τὴν ἀφθαρσίαν τῆς. **Ιλλομένων** ἀρότρων, ἵππειώ γένει πολεύων· οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γεωργίᾳ τὸ ἄροτρον ἀπὸ τῶν ὅμηρικῶν χρόνων, χρησιμοποιοῦντες πρὸς τοῦτο τὰς ἡμίόνους, αἱ δόποιαι μετὰ τοὺς βοῦς ἔθεωροῦντο αἱρετώτεραι τῶν ἵππων, οἵτινες ἥσκαν ἀφιερωμένοι καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας. **Φθέγμα**· ἐνν. βεβαίως τὴν διὰ φθόγγων ἔκφρασιν τῶν σκέψεων τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἔναρθρον λόγον, τὸν ὅποῖον ὁ Σοφοκλῆς θεωρεῖ οὐχὶ ὡς φυσικὸν δῶρον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπίκτητον ἐπινόημα καὶ δημιούργημα αὐτοῦ, ὡς ἐπρέσβευον καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι, οἱ Ἐλεᾶται, ὁ Πυθαγόρας κλπ., λέγει δὲ ἀνεμόεν τὸ φρόνημα, δηλ. τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἰδέας τοῦ ἀνθρώπου, λόγῳ τῆς μεγάλης ταχύτητος καὶ εὐκινησίας τοῦ νοῦ εἰς τὸ συλλαμβάνειν αὐτάς. **ἀστυνόμους δργάς**· ὅτι εἴπε περὶ προφορικοῦ καὶ ἐνδιαθέτου λόγου ἐφαρμόζεται καὶ ἐνταῦθα, δηλ. ὅτι εἴναι μὲν φύσει ὁ ἀνθρωπὸς πολιτικὸς καὶ κοινωνικός, ὡς ἐτόνισε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὰς ἰδιότητας ταύτας, καὶ ἴδια τὰς πρὸς διαμόρφωσιν καὶ βύθιμισν πολιτειῶν, ἐτελειοποίησαν καὶ μετέδωσαν οἱ ἀνθρωποὶ πρὸς ἀλλήλους διὰ τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς καὶ διδασκαλίας. **ἔδιδάξατο** δὲ καὶ φεύγειν βέλη... ἐπενόησε δηλ. οἰκίας, τελειοποιήσας αὐτὰς μέχρι τοῦ σημερινοῦ σημείου τελειότητος, ἐνῷ πρότερον κατηγόριζετο εἰς τὸ ὑπαιθρον, κακουχόυμενος ἀπὸ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἄλλας ἐναντιότητας τῆς φύσεως. 'Επίσης ἐφεύρε τὰ κατάλληλα ἐνδύματα καὶ τὰ ἄλλα προφυλακτικὰ μέσα ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν βροχῶν, ἀφ' οὗ ἥλθε γυμνὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὄλαζων. **νόσων** δὲ φυγάς ξυμπέφρασται· **"Αιδα μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται· πῶς**

παλαίει δὲ ἀνθρωπος διαρκῶς πρὸς τὰς ἀσθενείας καὶ τὸν θάνατον ; σχετικῶς δὲ μὲν τὸν θάνατον ὁ λαὸς λέγει σήμερον « μόνον τὸν χάρον δὲν μπορεῖ δὲ ἀνθρωπος νὰ ἀποφύγῃ ». νόμους χθονός, θεῶν δίκαιαν· ἐν νοεῖ βεβαίως τὸ τε ἀνθρώπινον καὶ θεῖον ἢ φυσικὸν δίκαιον, τὰ δόποια δὲ τέλειος πολίτης δέφελει νὰ εὐλαβῆται καὶ νὰ τηρῇ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (376 - 581)

α' (376 - 440)

Λεξιλογικαί. δαιμόνιον τέρας = ὑπερφυσικὸν (ἐκπληκτικὸν) θαῦμα (κατηγορ. τοῦ τόδε). ἀμφινοῶ = μετ' ἀμφιβολίας προσβέπω. ἀπορῶ, δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω. βραχυλογία, τὸ κανονικὸν θὰ ἔτοι : δαιμόνιον τέρας ἔστι τόδε, ἐς δὲ ἀμφινοῶ. πῶς ἀντιλογήσω (ἀπορημ. ὑποτ.) = πῶς νὰ ἀντείπω. εἰδώς. ἐναντ. μετ. Οἰδιπόδα = Οἰδίποδος, τὸ α εἶναι τύπος Δωρ. τί ποτε (ἔστιν) ; = τί ἄρα γε συμβαίνει ; οὐκ ἄγουσι σέ γε ἀπιστοῦσαν δή που τοῖς βασιλείοις νόμοις = δὲν σὲ δῆγοῦσι βέβαια, διότι προφανῶς, ὡς νομίζω, ἀπειθαρχεῖς εἰς τὰ βασιλικὰ προστάγματα ; καθαιρῶ = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ. ἐν ἀφροσύνῃ = ἐν ἄφρονι καταστάσει ἢ ἀσύνετα πράττουσαν. ήδ' ἔστι ἐκείνη... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἐκείνη ἢ ἕξιργα- σμένη τούργον (τὴν ταφὴν) ἔστιν ἥδε. θάπτουσαν μετ. κατηγορημ. ὅδε = ἰδού. ἀψορος (ἄψ - ρέω) = πάλιν. ἐς δέον = εἰς δέοντα καιρὸν = ἐπικαίρως. τι δ' ἔστιν ; (ἐκπληξις). ξύμμετρος (ἐπιρρημ- κατηγορούμ.) ποίᾳ τύχῃ ; = ταύτοχρόνως (ἐν συμπτώσει) μὲ ποῖον περιστατικόν ; προύβην = ἥλθον. οὐδὲν ἔστι ἀπώμοτον = τίποτε δὲν ὑπάρχει, τὸ δόποιον δύναται κανεὶς ν' ἀρνηθῆ μεθ' ὅρκου, ὅτι δὲν θὰ γίνη. Φεύδω = διαψεύδω. ἡ πίνοια = ἡ δευτέρα γνώμη. τὴν γνώμην = τὴν πρώτην γνώμην. σχολῆ = μετὰ δυσκολίας, οὐδόλως. ἔξαυχῶ = σφόδρα αὐχῶ, διακηρύττω. ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς ἀναγκ. αἴτιον ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἐπειὶ ἔξηγουν ἔγώ στολῇ ποθ' ἀν ἥ- ξειν δεῦρο.... χειμάζομαι = πάσχω μεγάλως, καταταράσσομαι, δοκι- μάζω μεγάλην λύπην. οὐδὲν ἔοικεν = οὐδόλως ὄμοιάζει. μῆκος = κα- τὰ τὸ μέγεθος. χαράν (ἐννοεῖ τὴν μεγάλην χαράν του ἐπὶ τῇ ἀνευρέ- σει τοῦ δράστου τῆς ταφῆς). καίτερῶν ἀπώμοτες δι' ὅρκων (πλεο- νασμ.) = ἀν καὶ είχον ὅρκισθη (ὅτι δὲν θὰ ἔλθω). καθηρέθη, ἰδὲ τὸ ἀνωτέρω καθαιρῶ. τάφον κοσμοῦσα (μετ. κατηγορ.) = τὴν ταφὴν

εὐτρεπίζουσα, θάπτουσα. **κλῆρος** ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο = δὲν ἔγινε κλήρωσις αὐτὴν τὴν φοράν (ὅπως τὴν πρώτην φοράν). Θούρμαιον = τὸ ἔρμαιον = τὸ εὔρημα. **κρίνω** = ἀνακρίνω. **ἔξειλέγχω** = ἔξετάζω. **δίκαιος εἰμι** (προσ. σύνταξις ἀντὶ τίνος ἀπροσ.;) = δικαιοῦμαι. **ἐλεύθερος ἀπηλλάχθαι** (πλεον). **τῶνδε κακῶν** = τῶν ἀπειληθεισῶν ἐναντίον μου τιμωριῶν διά τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἐδῶ. **τῷ τρόπῳ** = τίνι τρόπῳ. **πόθεν** · ἐτέθη ἀντὶ ἐπιρήματος. ἐν τόπῳ στάσεως, διότι ἐνυπάρχει κίνησις. **ἢ καὶ ξυνιεῖς;** = ἄφα γε ἔχεις σαφῆ συνείδησιν τῶν λεγομένων σου ; **δρθῶς** = ἀκριβῶς. **ἰδών** · αἰτιολ. τὸ πρὸ αὐτῆς ἐννοητέον ἐκ τῶν προηγουμένων : δρθῶς λέγω. **Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων :** ἰδὼν ταύτην θάπτουσαν τὸν νεκρόν, ὃν σὺ ἀπεῖπας θάπτειν. **ἀπεῖπας**, τοῦ ἀπαγορεύω. **ἐπίληπτος** = ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ εἰλημμένη. **ὅπως γάρ ήκομεν** (ἀντὶ ἥκον ἐγώ) = μόλις δηλ. ἐπανήλθομεν. **τὰ δεινά, ἔκειν** · **ἐπηπειλημένοι** = ἔχοντες λάβει τὰς φοβερὰς ἔκεινας ἀπειλὰς (ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ πειλήθη καὶ ἐπανῆλθε μόνον ὁ φύλαξ ἔκεινος, οἱ δὲ ἄλλοι ἀναμένοντες ἐπανῆλθον μετ' αὐτοῦ καὶ ἔσηραν τὴν κόνιν). **σαίρω** = σαρδώνω, ἀποκαθαίρω. **κατέχω** = καλύπτω. **μυδάω** = εἴμαι ύγρός, καὶ ἐπὶ πτώματος ἐδῶ = στάζω ἐκ σήψεως. **ἄκρων** ἐκ πάγων = ἐπὶ τῶν ἄκρων πάγων (τὸ ἄκρον κατηγορ. καὶ ὅχι ἐπιθ. διορ.) = εἰς τὰ πλευρὰ τῶν κορυφῶν τῶν βράχων. **ὑπήνεμος** = ἔχων τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἄνεμον καὶ προφυλαττόμενος ἀπ' αὐτοῦ. **δσμήν...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : πεφευγότες δσμήν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ δηλ. ἀποφεύγοντες μήπως προσβάλῃ τὰς δρινὰς ἡμῶν ἡ ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ πτώματος) ἐκπεμπομένη δσμή. **ἔγερτι** = ἀγρύπνως, ἔγρηγορτι. **ἐπίρροθος** = ὑβριστικός. **κακοῖσιν** = δνείδεσι, κακολογίαις. **ἀκηδῶ τινος** = παραμελῶ τι. **εἰ τις ἀκηδήσοι** · πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἔξαρτ. ἔξ ἐννοουμένου φόβου σημαντ. βήμ. **πόνος** = ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐπιπόνου ἔργου (τῆς φρουρήσεως τοῦ πτώματος). **ἥν** = ἐλάμβανον χώραν. **ἔστε** = ἔως ὅτου. **μέσω** · **κατηγορ.** ἐν αἰθέρι μέσω = εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ (πρόκειται περὶ τῆς μεσημβρίας). **θάλπω** = καίω (ως ὀμετάβατ. ἐδῶ) **τυφώως** = μανιάδης, καταιγιδιώδης ἀνεμος, θύελλα. **σκηπτός** = ἀνεμοστρόβιλος. **οὐράνιον ἄχος** (παραθ. τοῦ προηγουμένου) = θεομηνία. **πίμπλησι** (ἐνν. τοῦ σκηπτοῦ τὴν πεδιάδα). **αἰκίζω** = κακοποιῶ, ἀποκόπτω. **φόβη** = φύλακμα. **ὕλης πεδιάδος** = τῶν δένδρων τῆς πεδίου. **ἐν δέ,** ἐπιρρηματ. = προσέτι δέ. **ἔμεστώθη** (αὐτοῦ τοῦ ἀνεμοστροβίλου) = ἐπληρώθη. **μύω** = κλείω τούς διθαλασσούς (ἐδῶ, πρὸς τὸν σηκωθέντα κονιορτόν). **εἴχο-**

μεν τὴν θείαν νόσον = ὑπεμένομεν, ἀναμένοντες νὰ παρέλθῃ ἡ θεομηνία. καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος = καὶ ἀφ' οὗ αὐτὸ τὸ κακὸν (ὁ ἀνεμοστρόβιλος) ἔπαισεν. ἐν χρόνῳ μακρῷ = μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου. κάνακωκύει πικρᾶς δρυνθός δέξὺν φθόγγον = καὶ ἐκβάλλει μετὰ θρήνου δέξειαν κραυγὴν πικραμένου (ἔξωργισμένου) πτηνοῦ. λέχας εὔνῆς = τὴν κλίνην τῆς φωλεᾶς της. δρφανὸν = ἐστερημένην. κενῆς· προληπτ. κατηγορ. τοῦ εὔνῆς = ὥστε νὰ εἴναι κενή. δρφανὸν κενῆς (πλεο.). ψιλὸν = γυμνὸν (τῆς κόνεως). γόοισιν ἔξωμωξε = γοερῶς ἐστέναξεν. ἐκ δ' ἀράς (τμῆσις) ἡρᾶτο = ἐξέφερε δὲ φοβερὰς κατάρας. εὐκρότητος = καλῶς ἐσφυρηλατημένος, σφυρήλατος. ἄρδην = σηκώσασα αὐτήν. πρόχους (ἡ) = ὑδρία, τὸ κανάτι. χοαὶ = σπονδαί. στέφει = στεφανώνει, περιτραίνει. ιέμεσθα (ἐνεστ.) = φερόμεθα κατ' ἐπάνω της. σύν-θηρώμεθα (τμῆσις) νιν = συλλαμβάνομεν ταύτοχρόνως αὐτήν. ήλέγχομεν = ἀνεκρίνομεν. ἄπαρνος καθίσταμαι = ἀρνοῦμαι. ἅμ' ἡδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἅμα = συγχρόνως πρὸς εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς λύπην ἔμοιο τούλαχιστον. ἡδιστον καὶ ἀλγεινόν· κατηγορούμενα τῶν: τὸ πεφευγέναι καὶ τὸ ἄγειν... φίλους, ἐνν. τὴν 'Αντιγόνην, ὡς βασιλόπαιδα. ἔμοι πέφυκε = εἴναι φυσικὸν εἰς ἐμέ, εἴναι ἔδιον τοῦ χαρακτῆρός μου. ἡσσω = κατώτερα. λαβεῖν = ὑπολαβεῖν = νὰ θεωρήσω. 'Η σειρὰ τῶν λέξεων: ἀλλ' ἔμοι πέφυκε λαβεῖν πάντα ταῦτα (δηλ. τὸ: εἰς κακὸν τοὺς φίλους ἄγειν ἀλγεινὸν) ἡσσω τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

Πραγματικάι. 'Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπεισοδίῳ γίνεται ἡ συνάντησις Κρέοντος καὶ 'Αντιγόνης καὶ ἡ ταύτην ἐπακολουθήσασα δεινὴ συγκρουσις αὐτῶν. 'Ο χορὸς εἰς τοὺς στίχους 376 - 383 δι' ἀναπαίστων, ρύθμιζόντων τὸ βῆμα αὐτῆς, ἀναγγέλλει τὴν εἰσόδον τῆς 'Αντιγόνης ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τοὺς θεατάς, συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ φύλακος. ἐς δαιμόνιον τέρας... διατὶ ὁ χορὸς αἰσθάνεται ἔκπληξιν; Οἰδιπόδα: ἀναφέρει τοῦτον ὁ ποιητὴς διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἡ δυστυχία τῆς 'Αντιγόνης προέρχεται οἶνοι ἐκ κληρονομίας τοῦ πατρός. ἦδ' ἔστ' ἔκεινη... μετὰ ποίας ἔκδηλωσεως αἰσθημάτων ὄμιλει τώρα ὁ φύλαξ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν; ἄναξ βροτοῖσιν οὐδὲν ἔστ' ἀπώμοτον· πῶς ὄμιλει καὶ πάλιν ἐν ἀρχῇ ὁ φύλαξ; ἔρμαιον: ἐλέγετο οὕτω τὸ εὔτυχες εὑρημα, τὸ ὅποιον ὠφείλετο εἰς τὴν εὔνοιαν τοῦ θεοῦ 'Ερμοῦ καὶ διὰ τοῦτο, ὁσάκις οἱ 'Αρχαῖοι εὑρισκον τυχαίως τοιοῦτον

ἀντικείμενον, ἀνεφώνουν «κοινὸς Ἐρμῆς». τυφῶς ἀείρας σκηπτόν... ἡ φοβερὰ περιγραφὴ τοῦ τυφῶνος ἔξαίρει τὸ ἀτρόμητον τῆς Ἀντιγόνης, ἀφ' οὗ ἐφοβήθησαν μὲν οἱ ἄνδρες, οὐχὶ δύμας καὶ αὐτή. χοαῖς τρισπόνδοισι· αἱ τριπλαῖ σπονδαῖ ἦσαν, ἡ μὲν ἀπὸ μελίκρατον (γάλα μὲ μέλι), ἡ ἄλλη ἀπὸ οἶνον καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ ὕδωρ· ἄλλοτε πάλιν, ἡ μὲν αἱ συνέκειτο ἀπὸ γάλα, ἡ β' οἶνον ἀπὸ καὶ ἡ γ' ἀπὸ μέλι μὲ ὕδωρ. Στρεφόμενοι πρὸς δυσμὰς ἔχουνον αὐτὰς ἡ χωριστὰ ἑκάστην ἡ ὅλας δόμοι, ὅπως ἔκαμε τώρας ἡ Ἀντιγόνη, ἔχουσα μίαν πρόχουν, ἀφοῦ τὰς ἀνέμειξεν ἐντὸς αὐτῆς. Καὶ παρ' ἡμῖν δὲ ιερεὺς χύνει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ εἰς τὸν τάφον τρεῖς χοάς ἐλαῖου καὶ ὕδατος. ἥσσω λαβεῖν τῆς ἐμῆς σωτηρίας· παρατηρητέα ἡ μεγάλη ἀντίθεσις τοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἀντιγόνης καὶ τοῦ φύλακος.

β') 441 - 525

Λεξιλογικαί. σέ, ἐνν. τὸ λέγω ἡ κρίνω. νεύω=κλίνω (ἡ Ἀντιγόνη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς παρουσίας τῆς πρὸ τοῦ Κρέοντος ἵσταται σιωπήλῃ καὶ ἔχουσα τοὺς δρθαλμούς πρὸς τὰ κάτω). φῆς=διμολογεῖς. καταρνέομαι-οῦμαι=ἀρνοῦμαι ἴσχυρῶς, ἐπιμένω ἀρνούμενος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: φῆς ἡ καταρνεῖ μὴ δεδρακέναι τάδε; καὶ φημὶ κούκ... σχῆμα ἐκ παραλλήλου πρὸς μείζονα ἔμφασιν. 'Η ἀπάντησις εἰναι δομία πρὸς τὴν ἐρώτησιν, οἵσα τοιουτοτρόπως πειρακτικὴ διὰ τὸν Κρέοντα. τὸ μὴ (ἐνν. δρᾶσαι). οἷ=ὅπου. αἰτία=κατηγορία. ἔξω ἐλεύθερον (πλεον.). Κατόπιν τούτου ἀπέρχεται ὁ φύλαξ διὰ νὰ ἐπανέλθῃ βραδύτερον μεταμφιενύμενος ὡς Ἰσμήνη. μὴ μῆκος=οὐχὶ ἐν ἔκτάσει. ἥδησθα=ἀρχαιοπρεπέστερος τύπος τοῦ ἥδεις (οἴδα). τάδε=τὰ πραχθέντα ὑπ' αὐτῆς. τί δ' οὐκ ἔμελλον (ἐνν. εἰδέναι)=καὶ διατὶ ὅχι. καὶ δῆτα (δὲ Κρέων δργίζεται)=καὶ δύμας (μολονότι δηλ. ἐγνώριζες). γάρ· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμ. ναί, ἐτόλμων ὑπερβαίνειν... ἐν ἀνθρώπιοισι=μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. σθένειν τοσοῦτον =ὅτι ἔχουν τόσον μεγάλην ἴσχυν. τὰ σὰ κηρύγματα, τὸ λέγει μετά τινος περιφρονήσεως. ἀσφαλῆ=ἀσάλευτα στερεὰ (διότι εἰναι ἐντετυπωμένα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων). θυητὸν δύντα· ἐναντ. μετώσθι· ὑπερδαμεῖν (τοῦ ῥήματος ὑπερτρέχω)=ῶστε νὰ τὰ παραβῆς. ζῆ=ἰσχύουν, ἔχουν κύρος. ἔξ δτου· φάνη (πλαχ. ἐρώτ.)=ἀπὸ πότε ἐφάνησαν. τούτων (βραχυλογ.), διὰ τὴν παραβάσιν αὐτῶν τῶν νομίμων, τῶν ἀγράφων (ἀναγκ. αἴτιον). οὐκ ἔμελλον=δὲν

είχον σκοπόν. **δείσασα** (δέδοικα). **φρόνημα** = θέλησις, διάθεσις. **ἐν θεοῖσι** = ἐνώπιον τῶν θεῶν ή σειρὰ τῶν λέξεων : οὐκ ἔμελλον ἐγὼ οὐδενὸς ἀνδρὸς φρόνημα δείσασα ἐν θεοῖσι δώσειν δίκην τούτων. **ἔξη-δη** (ἔξιδα) = ἐγνώριζον καλῶς **θανουμένη** = κατηγορημ. μετ. **πρόσθεν τοῦ χρόνου** = πρὸ τοῦ πεπτωμένου χρόνου. **αὗτε** = τού-νυντίον (ἐγὼ ἐν ἀντιθέσει πρὸς σέ). **ὅστις γάρ...** (ὁ γάρ δικαιολογεῖ τὸ ἐννοούμ. : καὶ λέγω ἐγὼ κέρδος). ἐν **πολλοῖς κακοῖς** = ἐν μέσῳ πολλῶν κακῶν (ἐννοεῖ τὰς δυστυχίας τῆς οἰκογενείας της, πατρός μητρός, ἀδελφῶν της). **κατθανών** ὑποθ. **φέρει** = λαμβάνει, ἀποκο-μίζει. **οὔτως** = κατὰ ταῦτα, κατόπιν τούτων. **παρ'** οὐδὲν ἄλγος **ἔστι** = οὐδόλως μὲν λυπεῖ. τὸ **τυχεῖν τοῦτο**... εἶναι ὑποκείμ. τῆς προτάσεως αὐτῆς, τὸ δὲ **παρ'** οὐδὲν ἄλγος κατηγορ. αὐτοῦ. κείνοις ἀν **ἥλγουν** (ὁ ἀν ἐτέθη δίς· τίνος εἴδους ὑποθ. λόγ. εἶναι καὶ τίς ἡ ἀπόδοσις ;). τὸν ἔξι **ἔμης μητρὸς** (ἐνν. γεγῶτα, γεννηθέντα), ἀθα-πτον **νέκυν** κατηγορ. τοῦ προηγουμένου. **εἰ τὸν ἔξι **ἔμας μητρὸς θανόντ' ἀθαπτον ἥστρομην νέκυν**** = ἐὰν ἥθελον ἀνεχθῇ, ὥστε δὲ ἐκ τῆς ἴδικῆς μου μητρὸς γεννηθεῖς (ὁ ἀδελφός μου) μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ μείνῃ νεκρὸς ἀταφος. **τοισδε** = δι' αὐτό. **ἄλγύνομαι** = θλίβομαι, λυποῦμαι διὰ τι. 'Η σειρὰ τῶν λέξεων : **εἰ δὲ δοκῶ σοι νῦν τυγχά-νειν δρῶσα μῶρα...** σχεδόν τι μώρῳ μωρίαν διφλισκάνω (τὸ σχεδόν τι φαίνεται μέν, διτι μετριάζει τὴν δεινήν ὕβριν τοῦ μωροῦ, κυρίως δ' ὅμως ἐνέχει εἰρωνείαν διὰ τὸν Κρέοντα) = ίσως θεωροῦμαι μωρὸς ἀπὸ σὲ μωρόν. **τὸ γέννημα** = ἡ ἴδιοσυγκρασία, ὁ χαρακτήρ. **ῶμὸν** (ἐνν. δὸν) = διτι εἶναι σκληρόν, ὡς προελθὸν ἐκ... **εἴκω** = ὑποχωρῶ, ἐνδίδω. **κακοῖς** = τοῖς ἀτυχήμασιν (εἰς τὰ δεινὰ συμβεβη-κότα). **τὰ σκλήρ' ἄγαν** = τὰ λίαν ἀκαμπτα. **πίπτειν** (ἀντὶ κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ ίσθι). **μάλιστα** = διτι κατὰ τὸ πλεῖστον ταπεινοῦνται. **ἔγκρατής** = ίσχυρός. **διπτὸν ἐκ πυρὸς** (δργαν.) = πυρακτωθέντα. **περισκελῆ** (κατηγ.) = ὥστε νὰ σκληρυνθῇ πολὺ. **θραυσθέντα**, ή σειρὰ τῶν λέξεων : εἰσίδοις ἀν καὶ τὸν ἔγκρατέστατον σίδηρον (δόντα) διπτὸν ἐκ πυρός, περισκελῆ, θραυσθέντα πλεῖστα (σύστ. ἀντικ.) = εἰς παρὰ πολλὰ τεμάχια. **θυμοῦμαι** = ἔξαγριοῦμαι, εἴμαι θυμοειδῆς. **καταρ-τύομαι** = σωφρονίζομαι, πειθαρχῶ. **γάρ.** αἰτιολ. τὸ ἐννοούμ. ἐκ τοῦ προηγουμένου : τοῦτο θὰ πάθῃ καὶ αὐτὴ (ἡ 'Αντιγόνη) διότι... **οὐκ ἔκπέλει** = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **μέγα φρονεῖν** = μεγαλοφρονεῖν. **δοῦλος** (ἀντὶ ὑπήκοος) δὲν ἀρμόζει εἰς βασιλόπαιδα, ἀλλ' διείλεται

εἰς τὸ πάθος τοῦ Κρέοντος. οἱ πέλας = οἱ ἄλλοι. ὑβρίζω = παρεκτρέπομαι. τότε (συμπληρ. διὰ τῆς μετ. ὑπερβαίνουσα) = ὅτε παρέβαινεν. ἐπεὶ δέδρακεν = ἀφο' οὖ ἔκαμε τὴν πρᾶξιν (τὴν ταφήν). ήδε καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ὕβρις, ἀντὶ τόδε, ἐπεξηγεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἀμέσως ἐπομένων: τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακεῖν γελᾶν = νὰ καυγησιολογῇ, διότι διέπραξε ταῦτα, καί, ἀν καὶ τὰ ἐπράξε, νὰ φέρεται σκωπικῶς. ἥ = ἀλήθεια, εἰς τὸ α' ἀνήρ ἐνν. εἰμί, εἰς δὲ τὸ β' ἔσται. ἀνατὶ (ἐκ τοῦ ἀνατος, τὸ ὁποῖον γίνεται ἐκ τοῦ στερητ. α καὶ ἄτη = βλάβη) = ἀνευ τιμωρίας. ταῦτα = ἡ βασιλική μου αὐτη ἔξουσία. κείσεται = θὰ ἔξακολουθῇ νὰ ταπεινοῦται. τῆδε (ποιητ. αἰτ.) =, ὑπ' αὐτῆς ἐδῶ. ἀλλ' εἴτε κυρεῖ (τυγχάνει κόρη) τῆς ἀδελφῆς μου εἴθ' ὅμαιμονεστέρα = εἴτε πλησιέστέρα συγγενής. τοῦ παντὸς ἡμῖν Ζηνὸς ἔρκειον (ἔρκος) γεν. μεριστ. = ἐκ τοῦ ὅλου ἡμῶν συγγενικοῦ κύκλου. Τὸ Ζηνὸς ἔρκειον ἐτέθη κατὰ μετων. ἀντὶ τῆς συγγενείας, τὸ δὲ ἡμῖν ἀντὶ τοῦ ἡμῶν. ἀλύσκω μόρον = διαφεύγω τὸν θάνατον. ἵσον ἐπαιτιῶμαι = ἔξ ἵσου κατηγορῶ. τοῦδε τάφου γεν. αἰτίας. βουλεῦσαι (ἐπεξήγ.) = ὅτι δηλ. ἐσκέφθη καὶ ἐπρομελέτησεν ἀπεφάσισεν αὐτὸν (τὴν ταφήν). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα δορυφόρος, διὰ νὰ φέρῃ τὴν Ἰσμήνην. νιν = αὐτήν. λυσσάω-ώ = μαίνομαι, εἶμαι σφόδρα τεταραγμένος. ἐπήβολός τινος = κύριος τινος. φιλεῖ = συνηθίζει. θυμὸς = ἡ ψυχή. ἡρῆσθαι = νὰ ἔχῃ συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφώρῳ. κλοπεὺς = λαθραῖος δράστης. πρόσθεν = πρωτύτερα (πρὶν δηλ. ἐπιχειρθῆ τὸ κακόν). τῶν μηδὲν δρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων = ἔκεινων, οἱ δόποι οὐδὲν καλὸν μηχανεύονται ἐν τῷ κρυπτῷ. μισῶ γε μέντοι = ἀλλ' ὅμως μισῶ. ἀλούς τις ἐν κακοῖς = συλληφθείς τις ἐπ' αὐτοφώρῳ διαπράττων τὸ κακόν. καλλύνω = παριστῶ ὡς καλόν. τοῦτο = τὴν σύλληψιν ἐπὶ κακῷ. ἥ κατακτεῖναι μ' ἔλων = ἥ νὰ μὲ πιάσῃς καὶ νὰ μὲ σκοτώσῃς. οὐδὲν (ἐνν. θέλω μεῖζον). μὲν = τούλαχιστον. τοῦτο = τὸ ἔλεῖν σε, τὸ ὅτι σὲ ἔχω πιάσει. (ἐνν. μέλλεις κατακτεῖναι) = ἀναβάλλεις, βραδύνεις, ἀφανδάνω = ἀπαρέσκω. καὶ σοὶ τάμα ἀφανδάνοντ' ἔφυ = οἱ λόγοι μου καὶ ἐν γένει ἡ συμπεριφορά μου δὲν ὑπῆρξαν ἀρεστὰ εἰς σέ. κατέσχον γ' ἂν = ἥθελον τούλαχιστον ἀποκτήσει. πόθεν = ἐκ τίνος ὅλου γεγονότος. κλέος μέσην λέξις, ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ. εὐκλεέστερον κλέος = μεγαλυτέραν δόξαν. ἥ τιθεῖσα = ἥ εἰ ἐτίθην. τούτοις, τοῦς ἀποτελοῦσι τὸν χορόν, ἀντικ.

τοῦ ἀνδάνειν = ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ ποιητ. αἴτιον τοῦ λέγοιτ' ἀν. **τού-
τοις λέγοιτ'** ἀν τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν = τοῦτο ἥθελεν ὅμολογη-
θῆ καὶ ὑπὸ πάντων τούτων (τοῦ χοροῦ), διτι εἶναι ἀρεστὸν εἰς αὐτοὺς
(διτι ἐπιδοκιμάζεται ὑπ' αὐτῶν). Τίνος εἴδους λόγος εἶναι ἔδω ;
ἔγκλιψα γλῶσσαν = δένω τὴν γλῶσσαν. ἡ τυραννίς (τὸ ἀφηρ. ἀντὶ
τοῦ συγκεκρ.) = δ τύραννος. πολλὰ τ' ἀλλα εὔδαιμονεῖ = καὶ ὑπὸ
πολλὰς ἀλλας ἐπόψεις πλεονεκτεῖ. τοῦτο τὸ διτι εἶναι καλὸν νὰ γίνῃ ἡ
ταφὴ τοῦ Πολυυνείκους. Τὸ δρῶσι, ὅπως καὶ τὸ προηγούμ. δρᾶς,
ἔχουσι γνωμικὴν σημασ. = γιγνώσκουσι, φρονοῦσιν. **ὑπίλλω** (ἐκ με-
ταφορᾶς ἀπὸ τῶν κυνῶν, οἱ ὅποιοι φοβούμενοι συστέλλουν ὑπὸ τὰ σκέ-
λην των τὴν οὐρὰν) = συμμαζένω ἐκ φόβου. **στόμα** = τὴν γλῶσσαν.
ἐπαιδοῦμαι = αἰσχύνομαι. **χωρὶς τῶνδε** = διαφορετικὰ ἀπ' αὐτούς,
διαφωνοῦσα πρὸς τὴν γνώμην αὐτῶν ἔδω, δηλ. τῶν γερόντων τοῦ χοροῦ
καὶ κατ' ἀκολουθίαν πάντων τῶν Θηβαίων, οὓς ἐκπροσωποῦσιν οὗτοι
εἰ φρονεῖς = ἔὰν (διότι) σκέπτεσαι καὶ ἐκτελῆς τὰς σκέψεις σου.
(δηλ. οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν δυνατὸν νὰ ἔχουν τὰς ἴδιας μὲ σὲ
σκέψεις, ἀλλὰ δὲν προβαίνουν εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπακούουν εἰς
τὰς διαταγὰς τοῦ ἄρχοντος). γάρ· αἰτιολογ. τὸ ἐννοούμ. οὐκ ἐπαιδοῦ-
μαι. **οὐδὲν αἰσχρὸν** = οὐδεμία εἶναι αἰσχύνη. **διμόσπλαγχνος** =
διμογάστριος = ἀδελφός. **δ καταντίον** = δ ἐναντίον τοῦ Πολυυνείκους
(δ 'Ἐτεοκλῆς). **μιᾶς τε** (μητρὸς) ἐνν. γεγάρ. **πῶς δῆτ' ἐκείνῳ**
δυσσεβῇ τιμᾶς χάριν = πῶς δῆτα τιμᾶς (Πολυυνείκη) χάριν δυσσεβῆ
ἐκείνῳ ; = πῶς λοιπὸν ἀποδίδεις τιμὴν εἰς τὸν Πολυυνείκη, ἡ ὅποια
μαρτυρεῖ ἀσέβειαν εἰς ἐκεῖνον τὸν 'Ἐτεοκλέα' ; **ταῦτα** = διτι ἀποδί-
δων τιμὴν εἰς τὸν Πολυυνείκη δεικνύω ἀσέβειαν εἰς τὸν 'Ἐτεοκλέα...
εἴ τοι σφε τιμᾶς, ἐνν. ὡς κύριον ὁρῆμα μαρτυρήσει ταῦτα... σφέ·
τὸν 'Ἐτεοκλέα. πορθῶν... ἐνν. ὥλετο ἀδελφός. **ὑπερ** = ὑπὲρ, ὑπὲρ
αὐτῆς. τοὺς νόμους **ἴσους ποθεῖ** = ἔχει τὴν ἀξίωσιν οἱ διέποντες
τὴν ταφὴν νόμοι νὰ εἶναι **ἴσοι δι' ὅλους** (νὰ ἐφαρμόζωνται ἔξ **ἴσου**
δι' ὅλους). **ἴσος** = εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ. **λαχεῖν** = ὥστε νὰ τύχῃ
τῆς αὐτῆς τιμῆς. **εὐαγῆ** = εὐσεβῆ. **τάδε** = αἱ τοιαῦται διακρίσεις περὶ
τοὺς ἀποθανόντας. **συνέχθω** = συμμισῶ, μετέχω τοῦ μίσους τῶν
ἄλλων. **συμφιλῶ** = συναπαγῷ, μετέχω τῆς ἀγάπης. **οὕτοι ἔφυν**
= δὲν εἶμαι βεβαίως τοιαύτη κατὰ τὴν φύσιν. **νῦν** = λοιπόν. **κεί-
νους·** τοὺς ἐν "Ἄδη καὶ μάλιστα τὸν Πολ. ἔμου δὲ ζῶντος... εἰς τὰ
ἐπιχειρήματα τῆς Ἀντ. ὁ Κρ. ἀπαντᾷ διὰ σατραπικοῦ ἀξιώματος.

Πραγματικαί. καὶ φημὶ δρᾶσαι... ἡ κατὰ τοιοῦτον διττὸν τρόπον καὶ μετὰ σθένους βεβλήσις τῆς πράξεως ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης πῶς χαρακτηρίζει τὸ θήσος αὐτῆς; Ἐσφαλῶς μᾶς προδικάζει τὴν μέλλουσαν νὰ λάβῃ χώραν σοβαράν σύγκρουσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα καὶ ἀναδεικνύει ταύτην ἀληθῆ ήρωαίδα. οὐ γάρ τι μοι Ζεύς· θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι μόνον ἂν ὁ Ζεύς καὶ ἡ Δίκη, οἱ δόποιοι καθώρισαν τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἀνθρώπων τὸ νὰ θάπτουν τοὺς νεκρούς, διέτασσον τὰ ἐναντία ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, τότε θὰ ὑπήκουεν εἰς αὐτούς, θεωρεῖ δηλ. τὸ θεῖον καὶ φυσικὸν δίκαιον ὑπέρτερον τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ θετοῦ. **Δίκη.** ἡτο θυγάτηρ τοῦ Διός καὶ τῆς Θέμιδος. Εἶναι σύνεδρος τοῦ Διός καὶ παρακολουθοῦσα ἀγρύπνως τὰ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τῷ "Ἄδη συμβαίνοντα ἀναφέρει ἔκαστοτε εἰς τὸν Δία διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν παραβαινόντων τοὺς διέποντας τὰ τοῦ κόσμου κανόνας καὶ σχέσεις. οὐ γάρ τι νῦν γε κάκθέες... τὴν ἀντιληψιν περὶ τοῦ αἰωνίου κύρους τῷ φυσικῷ δικαίου εἰχον ἀνέκαθεν οἱ ἀρχαῖοι "Ελληνες. **σχέδόν τι μώρω...** ἡ στάσις τῆς Ἀντιγόνης διὰ τῶν λόγων αὐτῆς ἀπὸ ὑψηλόφρονος καὶ ἀνδροπρεποῦς γίνεται αὐστηρὰ καὶ περιφρονητική, ἐπιβάλλουσα νὰ σχηματίσωμεν τὴν γνώμην, ὅτι οὐδεμία συνεννόησις πλέον εἶναι δυνατή μεταξὺ τῶν δύο. **τὰ σκλήρῳ ἄγαν φρονήματα...** τραγικὴ εἰρωνεία διὰ τὸν Κρέοντα, εἰς τὸν δόποιον ἐφαρμοσθήσονται ταῦτα ἐν τέλει τοῦ δράματος. **Ζηνὸς ἔρκειον**· δύνομάζεται οὕτω, διότι ὁ βαμδὸς αὐτοῦ ἔκειτο εἰς τὸ προαύλιον (τὸ ἔρκος) πάσης οἰκίας. οὐ γάρ τι δοῦλος· ἵδε τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου περὶ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως, τῆς ὑφίσταμένης μεταξὺ ἐλευθέρων καὶ δούλων, τὴν δόποιαν κατήργησεν ὁ χριστιανισμός. Ἐκ πάντων ὅμως τῶν ἀρχαίων λαῶν οἱ "Ελληνες, καὶ δὴ καὶ οἱ "Αθηναῖοι, ἐφέροντο σχετικῶς ἥπιώτερον πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν καὶ προστατευτικοὺς νόμους εἶχον θεσπίσει ὑπὲρ αὐτῶν. **οὗτοι ποθ' οὐχθρός...** ὑπῆρχεν ἡ ἵδεα, ὅτι τὰ ψυχικὰ πάθη ἔξηκολούθουν νὰ ὑφίστανται καὶ εἰς τὸν "Ἄδην καὶ διὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος, ὡς βλέπομεν ἐν Ὁδυσσείᾳ (λ 583), ἀπηξίωσε τὸν Ὁδυσσέα πάσης συνομιλίας, ὅτε οὗτος κατέβη ἔκει. **οὗτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν** ἔφυν· καὶ διὰ μόνου τούτου τοῦ περιέχοντος ἀρίστην καὶ ἡθικωτάτην γνώμην στίχου δύναται ἀριστα νὰ χαρακτηρίσθῃ τὸ θήσος τῆς Ἀντιγόνης.

γ') 526 — 581

Λεξιλογικαί. καὶ μὴν = ἀλλ' ἵδού (τὰς λέξεις ταύτας μεταχειρίζεται συνήθως ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν εἰσαγομένων προσώπων). εἴβομαι καὶ εἴβω = χύνω. φιλάδελφα δάκρυα = δάκρυα ἀδελφικῆς ἀγάπης. νεφέλη = θλῖψις, κατήφεια (μεταφ. ἀπὸ τῆς νεφέλης τοῦ οὐρανοῦ, ή ὅποια καθιστᾷ κατηφῆ τὴν ἡμέραν καὶ ἐπιφέρει τὴν βροχήν). ὑπὲρ δφρύων (ἐνν. οὖσα = ἐπικαθημένη). νεφέλη δ' δφρύων ὑπερ = κατήφεια δὲ ὡσάν νεφέλη ἐπικαθημένη ὑπεράνω τῶν δφρύων αὐτῆς. αἰσχύνω = ἀσχημίζω. αἰματόεις = αἷματόχρους, κατακόκκινος (λόγῳ τῶν κλαυσμάτων καὶ τῆς μεγάλης στενοχωρίας διὰ τὴν περιπέτειαν τῆς ἀδελφῆς της). ρέθος (ρέθεα παρ' Ομήρῳ = τὸ μέλη τοῦ σώματος) = τὸ πρόσωπον. τέγγω = βρέχω. εὐώψ-εὐώπος = ὁ ἔχων καλὴν ὄψιν, ὥραιος (ἐκ τῆς αἰτιατ. εὐώπα προῆλθε καὶ ή σημερινὴ λέξις γάπα, τὸ ψάρι τὸ ἔχον μεγάλους καὶ ὥραιούς ὁφθαλμούς). ὑφειμένη (φ. ὑφίεμαι) = ἐλλοχῶσα. κατ' οίκους = σύνοικος οὖσα. λήθουσα = χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῶ. μ' ἔξεπινες = μοῦ ἔπινες τὸ αἷμα (μεταφορ. ἀπὸ τῆς βδέλλας, διότι ή ἔχιδνα δὲν πίνει αἷμα). δύ' ἀτα κάπαναστάσεις (ἐτέθησαν τὰ ἀφηρημένα ἀντὶ τῶν συγκεκριμένων) = δύο συμφοράς (πανούκλες) καὶ ἐπαναστάτιδας. ή ἔξομη (ἔξδρυνμι) = η θὰ ἀρνηθῆς μεθ' ὄρκου. δμορροθῶ (ἐκ μεταφορᾶς ἐκ τοῦ ρόθου = τοῦ κρότου τοῦ παραγομένου ὑπὸ τῶν κωπηλατῶν, συγχρόνως κωπηλατούντων) = συμφωνῶ. ξυμμετίσχω τῆς αἰτίας καὶ φέρω = συμμετέχω τῆς κατηγορίας, ἀναλαμβάνουσα καὶ ἔγὼ τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως. ἀλλ' οὐκ ἔάσει γέ σοι τοῦτο ή δίκη = ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ βέβαια τοῦτο ή δικαιοσύνη εἰς σέ. κοινοῦμαι τινα = λαμβάνω τινὰ συμμέτοχον. ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσι = ἐν τῇ δυστυχίᾳ σου. ξυμπλους = συμμέτοχος. τοῦ πάθους = τοῦ παθήματός μου. ὃν τίνων (ἐνν. εἰσί, πλαχ. ἐρώτ. ἐκ τοῦ ξυνίστορες). ξυνίστορές εἰσι = ξυνίσχοι = γνωρίζουσι καλῶς. στέργω = ἀγαπῶ. ἀτιμάζω = στερῶ τῆς τιμῆς. μὴ οὐ (ἴθηκε δύο ἀρνήσεις λόγῳ ἔξαρτήσεως ἔξ ἀρνητικῆς ἐννοίας μὴ ἀτιμάσσῃς) = ἀπὸ τοῦ νὰ μή. ἀγνίζω = ἔξαρνίζω, ἔξιλεώνω. μοι κοινὰ (= κοινῆ) = ἀπὸ κοινοῦ μὲ ἐμέ. θιγεις (θιγγάνω) = ηγγισεις, ἔβαλες χέρι. ποιοῦμαι ἔμαυτοῦ = οἰκειοποιοῦμαι, θεωρῶ ίδικά μου. ἀρκέσω... ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. = ἀρκετὸν ἔσται θνήσκειν ἐμέ. λελειμμένη σου (ὑποθ. μετ.)

= ἐὰν ὑπολειφθῶ σοῦ, νὰ στερηθῶ σοῦ. κηδεμῶν (ἐνν. εἰλ.) = ἐνδιαφέρεσαι. ταῦτ' ἀνιᾶς με (συντάσ. διπλῆ αἰτιατ.) = μὲ αὐτὰ μὲ λυπεῖς. ἀλγοῦσα μὲν δῆτα (ἐνν. τὸ ῥῆμα ἀνιῶ σε) = ὄπωσδήποτε ὅμως αἰσθανομένη θλῖψιν. γέλωτα ἐν τινι γελῶ = περιγελῶ τινα. τί δῆτα... ή σειρὰ τῶν λέξεων: (εἰ μὴ πρότερον ὡφέλησά σε) ἀλλὰ νῦν δῆτα τί ἀν σ' ἔτι ὠφελοῦμ' ἔγω; ; ἀλλὰ τώρα τούλαχιστον εἰς τί δύναμαι νὰ ὠφελήσω σε. οὐ φθονῶ = δὲν ἀρνοῦμαι. ὑπεκφυγεῖν σε, ἐνν. τὸν θάνατον. ἀμπλάκω (ἀόρ. τοῦ ἀμπλακίσκω) ἀπορηματ. ὑποτ. = ν' ἀποτύχω, νὰ στερηθῶ τῆς τιμῆς νὰ μετάσχω. γάρ· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμ. ναί. αἱροῦμαι = προτιμῶ. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις = ἀλλ' οὐχὶ χωρὶς νὰ εἴπω τοὺς λόγους (τὰς ἰδέας ποὺ μὲ ἀθησαν) τοῖς· δοτ. προσωπ. ἐκ τοῦ ἐννοούμενου ἐδόκεις (διὰ τοῦ: τοῖς μὲν ἐνν. τὸν Κρέοντα, διὰ τοῦ τοῖς δὲ τὸν Πολυνείκη καὶ τοὺς κάτω θεούς). σὺ μὲν τοῖς—τοῖς δ' ἔγω· σχ. χιαστόν. καὶ μὴν ἡ ἕξαμαρτία ἵση ἐστὶν νῶν = καὶ ὅμως ἡ παρεκτροπή, τὸ ἀμάρτημά μας εἶναι ὅμοιον (ἐπειδὴ ἡ μὲν Ἀντιγόνη προέβη εἰς τὴν πρᾶξιν, ἡ δὲ Ἰσμήνη συνεφώνει μὲν κατ' ἀρχήν, ἀλλὰ τῆς ἔλειπε τὸ ἐπιβαλλόμενον θάρρος). ζῆς = δικαιοῦσαι νὰ ζῆς. τῷ παῖδε—τὴν μέν, τὴν δέ, σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. ἀφ' οὖς τὰ πρῶτ' ἔφυ = ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς γεννήσεως τῆς (χαρακτηρίζει τὴν Ἀντιγόνην ὡς ἀνέκαθεν ἀπείθαρχον). οὐδ' ὅς ἂν βλάστη... (ἐπίδοσις) = ὅχι μόνον ὁ τῶν ἄλλων πεπειραμένος νοῦς, ἀλλὰ οὕτε καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὄποιος ἤθελε γεννηθῆ καλῶς φρονῶν, παραμένει τοιοῦτος εἰς τοὺς δυστυχοῦντας, ἀλλὰ σαλεύει (βγαίνει ἀπὸ τὴν θέσιν του). σοὶ γοῦν (ἐνν. ἐξέστη) = σοῦ λοιπὸν ἐσάλευσεν ὁ νοῦς. ὅτε = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν γάρ· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμ.: ναί, πράσσω κακῶς (=δυστυχῶ), ὅπερ ἡ Ἰσμήνη ἐκ παρανοήσεως ἐκ τοῦ πράσσειν κακὰ εἴπε. ἀτερ τῆσδε = ἀνευ αὐτῆς. ἥδε (ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προηγουμένον τῆσδε) = αὐτῇ ἐδῶ (ώς παροῦσα καὶ ζῶσα, ἐνῷ εἶναι ἀποθαμένη). νυμφεῖα = ὁ γάμος, καὶ κατὰ μετωνυμίαν = ἡ νύμφη. ἀρώσιμος = δυνάμενος νὰ ἀρωθῇ, νὰ σπαρηγύησε= ἀγρὸς (ἐδῶ ἐνν. κόρη). οὐχ ὡς γ' ἐκείνῳ τῆσδε τ' ἥν ἥρμοσμένα = ἀλλὰ τὰ τοῦ γάμου οὐκ ἔσται ἥρμοσμένα, ὡς γ' ἐκείνῳ... = ἀλλ' ὁ γάμος μετ' ὅλης δὲν θὰ εἶναι εὐάρμοστος εἰς τὸν ἔδιον βαθμόν, ὅπως ἥτο εὐάρμοστος μεταξὺ αὐτῆς ἐδῶ καὶ ἐκείνου. υἱέστι, ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. στυγῶ = μισῶ. τὸ σὸν λέχος = ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος σου, ἡ νύμφη, περὶ τῆς ὄποιας ὁμιλεῖς (τοῦτο λέγεται

μετά σκληροῦ ὑπαινιγμοῦ). σ' ἀτιμάζει· ὁ Κρέων ὑβρίζων τὴν μνη-
στὴν τοῦ Αἴμονος καὶ ἀρνούμενος τὸν μετ' αὐτῆς γάμον του, ὑβρίζει
αὐτὸν τοῦτον τὸν υἱόν του. διπάνσων = διπέλλων νὰ διαλύσῃ (ἐνν.
διὰ τοῦ θανάτου τῆς 'Αντιγόνης τραγ. εἰρωνεία, διότι ἡ διάλυσις θὰ
γίνη διὰ τοῦ θανάτου καὶ αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ του Αἴμυνος). ἔφυ = προώ-
ρισται, ἔστι. δεδογμένα ἔστι = εἶναι ἀποφασισμένον. καὶ σοὶ γε
κάμοι· ποιητ. αἵτια εἰς τό: δεδογμένα ἔστι. (Διότι καὶ διχόδη ἐν στήχ.
213 εἶχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀποκαλυφθησομένου ὡς
δράστου τῆς ταφῆς). μὴ τριβάς ἔτι (ἐνν. τριβάς χρόνου ποιεῖσθε) =
μὴ βραδύνετε, μὴ χρονοτριβεῖτε πλέον. νιν = αὐτάς. ἐκ δὲ τοῦδε =
ἀπ' ἐδῶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἔξης. μηδ' ἀνειμένας = καὶ μὴ χειραφετημέ-
νας, ἀπολύτως ἐλευθέρας. θρασὺς = τολμηρός. τὸν "Ἄδην πέλας
τοῦ βίου = τὸν "Ἄδην προσεγγίζοντα τὴν ζωὴν αὐτῶν, ἐπομένως
ἐπικείμενον τὸν θάνατον. Μετὰ τοῦτο ἀπάγονται αἱ δύο ἀδελφαὶ εἰς
τὴν γυναικωνῖτιν ὑπὸ τῶν δύο δορυφόρων τοῦ Κρέοντος.

Πραγματικαί. ἐπαναστάσεις θρόνων· ἡ τυραννίς πάντοτε ὑπο-
πτεύει συνωμοσίας καὶ ἀνατροπάς. οὔτ' ἡθέλησας, ὅτε δὴλ. τῇ
ἔκαμψ τὴν πρότασιν νὰ μετάσχῃ τῆς ταφῆς, πρὶν προβῆ εἰς αὐτήν-
ξύμπλουν· οἱ 'Αθηναῖοι, ὡς λαὸς ναυτικός, ἔχαιρον ἀκούοντες ναυτι-
κὰς λέξεις, ὅπως ὁμορροθεῖ κλπ. τοῦδε γάρ σὺ κηδεμών· ἐννοεῖ,
ὅτι ἡ 'Ισμήνη, μὴ θελήσασα νὰ μετάσχῃ τοῦ ἔργου τῆς ταφῆς καὶ
ὑπακούσασα τυφλῶς εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Κρέοντος, ὑπὲρ αὐτοῦ
ἐνδιαφέρεται. τί ταῦτα ἀνιᾶς μ' οὐδὲν ὠφελουμένη; τὸ παρά-
πονον τοῦτο τῆς 'Ισμήνης εἶχεν ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα, τὸ μέν, διότι ἡ
'Αντιγόνη καθίσταται ἐφεξῆς ἡ πιωτέρα, τὸ δέ, διότι σώζεται ἐκ τῆς
καταδίκης ἡ 'Ισμήνη, ἐφ' ὅσον ἔναντι αὐτῆς αὐστηρῶς προσηγένθη ἡ
'Αντιγόνη παρουσίᾳ τοῦ Κρέοντος. σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ Φυχὴ
πάλαι τέθηκε· μεγάλη ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν, τῆς
μὲν 'Ισμήνης ἐχούσης δικαιώματα ἐπὶ τῆς γηίνης αὐτῆς ζωῆς, ἡς τὰς
ἰδέας ἡκολούθησε, τῆς δὲ 'Αντιγόνης, ὡς ἡρωίδος λόγω τῶν ὑψηλῶν
καὶ θείων ἀντιλήψεων της, πρὸ πολλοῦ ἀνηκούσης εἰς ἄλλας σφαίρας
ὑψηλοτέρας καὶ εὐγενεστέρας, εἰς τὴν ἄλλην ὑπερκόσμιον ζωήν. ἀρώ-
σιμοι γάρ χάτερων γύαι· λέγει τοῦτο, διότι ὅπως ἡ γῆ παράγει καρ-
πούς διὰ τῆς ἀρόσεως, οὔτω καὶ ἡ γυνὴ εἶναι κατάληλος πρὸς τεκνο-
πούναν. Εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως, ὅτι ὁ Κρέων, παραγνωρίζων ἐν

τῇ δργῇ του τὴν ἔνωσιν δύο εὐγενῶν ὑπάρχεων, συναισθηματικῶς συνδεδεμένων, θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς ἀποκλειστικὸν μέσον διὰ τὴν γέννησιν παιδῶν κτλ. ὁ φίλαθ' Αἴμον· ὁ Αἴμων ἥτο δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Κρέοντος, τοῦ πρώτου υἱοῦ του, τοῦ Μεγαρέως, θυσιασθέντος τῇ προτάσει τοῦ μάντεως Τειρεσίου χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως, προσφωνεῖ δὲ τοῦτον περιπαθῶς φίλαταν ἡ Ἰσμήνη, ὡς ἔξαδελφον καὶ μνηστῆρα τῆς ἀδελφῆς τῆς καὶ ὡς ὑβριζόμενον ὑπὸ τοῦ πατρός του. γυναῖκας εἶναι μηδ' ἀνειμένας· διμιεῖ ἀναχρονιστικῶς ἐνταῦθα ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἴστορικῶν χρόνων, αἱ ὁποῖαι ὄντως εἰς τὰς Ἰωνικὰς φυλάς, καὶ δὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναῖς, ἵσαν ὑποτεταγμέναι ὑπάρχεις, προορισμὸν ἔχουσαι νὰ γεννῶσι τέκνα καὶ νὰ τηρῶσιν ἐν τάξει τὰ τοῦ οἴκου των. Οὐδέποτε ὅμως ἡ γυνὴ καὶ τότε ἐταπεινώθη ἔναντι τοῦ ἀνδρὸς εἰς ἀνδραποδώδη ὑποταγὴν καὶ ἔξαρτησιν, ὅπως παρὰ τοῖς βαρβάροις λαοῖς τῆς Ἀσίας. Τούναντίον κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους ἡ γυνὴ ἀπέλαυς πολλῆς ἐκτιμήσεως, ὡς βλέπομεν εἰς τὰ ὄμηρικὰ ποιήματα καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἡ θέσις αὐτῆς ἥτο ἰσοδύναμος πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρός.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (528 - 625)

Λεξιλογικαί. στροφή α'. ἀγευστος (μετ' ἐνεργ. διαθ.) = ὁ μὴ γευθεῖς, ὁ μὴ δοκιμάσας. αἰών = βίος. οἰς = ἀν. δόμος = οἶκος. ἀτα, δωρ. (ἀτη) = συμφορά· γεν. διατρ. τοῦ οὐδὲν = οὐδεμία συμφορά. ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς = ἐπὶ πολλὰς γενεὰς (δὲν σταματᾷ εἰς μίαν γενεάν, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην). Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: οῖς γάρ ἀν ὁ δόμος σεισθῇ θεόθεν, (τούτοις) οὐδὲν ἐλλείπει ἔρπον ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς. δόμοιον = (ἐνν. ἐστί). ὕστε = ὅπως. ποντίαις δυσπνόοις Θρήσσαισι πνοαῖς (ἀναγκ. αἰτ.) = ἔνεκα τῶν διὰ τοῦ πόντου πνεόντων μανιωδῶν Θρακικῶν ἀνέμων. ὑφαλον ἔρεβος = τὰ σκοτεινὰ ὑφαλα στρώματα (τῆς θαλάσσης). ἐπιδράσῃ = διαδράμῃ· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: δομοίον ἐστι (τὸ πρᾶγμα), ὕστε ὅταν οἴδημα δυσπνόοις ποντίαις. Θρήσσαισι πνοαῖς ἐπιδράμῃ ὑφαλον ἔρεβος. βυσσόθεν = ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τοῦ πυθμένος. κελαινὸς = μαύρος, ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα. κυλίνδω = ἀνασκάπτω, ἀνασκαλεύω. ἡ θις - θινὸς = ἡ ἀμμώδης ἀκτὴ τῆς θαλάσσης ή καὶ ὁ πυθμῆν. αὐτῆς. δυσάνεμος = ὑπὸ κακῶν, ἀνέμων ταρασσομένη, ἀνεμόδαρτος. βρέμω = ἀντηχῶ. στόνος = στε-

ναγμός, μυκηθμός. στόνω βρέμουσι = στενάζουσαι ἀντηχοῦσιν. ἀντιπλῆγες = αἱ ἀντιπληγτόμεναι.

ἀν τι στρ. α'. ἀρχαῖα (ἐπιρρηματικῶς) = παλαιόθεν. πήματα = δυστυχήματα. ἐπὶ πήμασι φθιτῶν = ἐπάνω εἰς τὰ δυστυχήματα τῶν ἔξαφανισθεισῶν γενεῶν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ὄρῶμαι (ἀντὶ ὄρῶ) τὰ πήματα τῶν Λαζαρίδην. οἶκων πίπτοντα ἐπὶ πήμασι βροτῶν· παρήχησις τοῦ π. οὐδ' ἀπαλλάσσει = καὶ δὲν ἀπολυτρώνει (ἀπὸ τῶν δυστυχημάτων). γενεὰν γένος = ἡ προηγουμένη γενεὰ τὴν ἐπομένην. ἔρειπω = κατακρημνίζω, καταβάλλω, θείρω. οὐδ' ἔχει λύσιν = οὐδ' ἔχει τέρμα (ὑποκ. τὰ πήματα) = καὶ δὲν ἔχουν τέλος (δὲν παύουν) αἱ συμφοραί· νῦν γάρ = διότι τώρα ἐπὶ παραδείγματι. ὑπὲρ ἐσχάτας ῥίζας = ὑπεράνω τῆς τελευταίας ῥίζης (ἐνν. τὰς δύο ἀδελφὰς καὶ ἴδια τὴν Ἀντιγόνην, ἐκ τοῦ γάμου τῆς δόποιας, ὡς ἀπὸ ῥίζης, θὰ προήρχοντο νέοι κλάδοι τοῦ οἰκογενειακοῦ δένδρου). ἐτέτατο φάος = εἶχεν ἀκτινοβολήσει ἀκτίς σωτηρίας (ἐπίδος). κατ' ἀμῷῃ (τμῆσις) καταμῷῃ = κατακόπτει, θερίζει. φοινία κοπὶς νερτέρων θεῶν = ἡ φονικὴ μάχαιρα τῶν κάτω θεῶν. λόγου ἀνοια καὶ φρενῶν ἐρινὺς (ἐπεξήγ. τοῦ προγούμ.) = ἀσυνεσία καὶ διατάραξις φρενῶν (ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ἥτις λόγῳ ἀσυνεσίας περιεφρόνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Κρέοντος, ὅμοιως δὲ λόγῳ φρενοβλαβείας ἐπεσκοτίσθη ὁ νοῦς αὐτῆς).

στροφὴ β'. δύνασις = δύναμις. ὑπερβασία = παράβασις, ἀμάρτημα κατ' ἄλλην ἔρμην. : ἀλαζονεία, ἔπαρσις. τὰν = ἦν. κατάσχοι = ἤθελε καταβάλει. πανταγρεύς (πάντα-ἄγρεύω) = ὁ τὰ πάντα κυριεύων, ὁ πανδαμάτωρ. ἀκάματοι, κατηγορ. ἔξηγενται ἐπιρρημ. = ἀκούραστα. μῆνες = χρόνος. ἀγήρως = ἀγήραστος. χρόνω = ἐκ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου. δυνάστας = ὡς κυρίαρχος. κατέχεις = ἔχεις ὡς ἔδραν. Ὁλύμπου μαρμαρόεσσα αἴγλω = ὁ ἀκτινοβόλος λάμπων "Ολυμπίας". τὸ τ' ἔπειτα = καὶ κατὰ τὸ ἐγγὺς μέλλον (ἐπομένως καὶ κατ' αὐτὸ τὸ παρόν). καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ πρὸν = καὶ κατὰ τὸ ἀπότερον μέλλον καὶ κατὰ τὸ παρελθόν ἐπαρκεῖ νόμος = ἰσχύει, ἐπικρατεῖ ὁ νόμος οὗτος. οὐδὲν ἔρπει = οὐδόλως προχωρεῖ πάμπολυ = παρὰ πολὺ· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ὁ δὲ βίοτος θνατῶν οὐδὲν ἔρπει πάμπολὺ γ' ἐκτὸς ἄτας.

ἀν τι στρ. β'. πολύπλαγκτος = πολυπλάνητος (πολὺ πλάζω = πλανῶ), ἀβεβαία. ὄνασις (ἐκ τοῦ δινήμη = ὠφελῶ) (ἐστὶν) = εἰναι ὠφέλεια. κουφόνους ἔρως = ἀνόητος ἐπιθυμία. κουφρον. ἔρ. γεν. ὑποκ. εἰς τὸ ἀπάτα, τὴν δόποιαν προκαλοῦσιν ἀνόητοι ἐπιθυμίαι. οὐδὲν

δ' εἰδότι (τινὶ) = χωρὶς δὲ οὐδόλως νὰ γνωρίζῃ. ἔρπει = ἀνεπαισθήτως ὑπεισέρχεται. πρὶν = ἔως ὅτου. προσαύω = προσκαίω, ζεματίζω. πρὶν προσαύσῃ πόδα = πρὶν ζεματισθῇ (δηλ. πρὶν πάθη δεινόν τι καὶ τοιουτόπως σωφρονισθῇ). **σοφίᾳ** · μετὰ σοφίας. ἐκ του· ποιητ. αἴτ. πέφανται = ἔχει φανερωθῆ, λεχθῆ. **κλεινὸν ἔπος** = τὸ περίφημον ὁρτόν. **ἔσθλὸν** = ἀγαθόν. **ἔμμεν** ('Ομηρ. τύπος) = εἶναι. ὅτῳ δοτ. ἀντιχαριστ. **Θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν** = ὁ θεὸς ὀδηγεῖ πρὸς διαστρέβλωσιν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : κλεινὸν ἔπος πέφανται δοκεῖν εἰναι ποτ' ἔσθλὸν τῷδ' ὅτῳ φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν. **πράσσει ἐκτὸς ἄτας** = διάγει ἐκτὸς δυστυχίας· ἵσσοδυναμεῖ πρὸς τὴν φράσιν : εῦ πράσσει.

Πραγματικαί. 'Οδηγηθεισῶν τῶν δύο ἀδελφῶν ὑπὸ δορυφόρων εἰς τὴν θύραν, τὴν ἄγουσταν εἰς τὴν γυναικωνῆτιν, καὶ τοῦ Κρέοντος μείναντος μόνου ἐν τῇ σκηνῇ καὶ σκεπτομένου, ὁ χορὸς ἐν τῷ δευτέρῳ στασίμῳ, λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῆς καταδίκης τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπελθούσης δεινῆς συμφορᾶς ὅλου τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν, προβαίνει εἰς τὴν διατύπωσιν γενικῆς γνώμης περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας κ.τ.λ. **εὔδαίμονες οἴσι** κ.τ.λ. τὸ ἀνύπαρκτον τῆς διὰ βίου εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐπόνισαν πάντες σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ ποιηταὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς. πρβλ. καὶ τὸ : τέρας ἐστὶν εἰ τις ἡντύχησε διὰ βίου. **Θρήσσαισι πνοαῖς** · ἐπειδὴ ἐκ βορρᾶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πνέουσιν οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι, καὶ δὴ καὶ ἐκ Θράκης, διὰ τοῦτο ἔθεωρουν οἱ "Ἐλληνες πατρίδα τούτων τὴν Θράκην, οἱ 'Αθηναῖοι δὲ μάλιστα ἐτίμων ἴδιαιτέρως τὸν Βορέαν καὶ εἶχον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ βωμὸν παρὰ τῷ Ἰλισῷ, ἀπὸ ὅπου ἐμυθολογεῖτο, ὅτι ἤρπασε τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως 'Ερεχθέως Ὁρέθιμιαν καὶ μετήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν Θράκην. **Λαβδακιδῶν οἴκων** · ὁ Λάβδακος ἦτο πατήρ τοῦ Λαΐου, πατήρ δὲ τοῦ Λαβδάκου ἦτο ὁ Πολύδωρος καὶ τούτου πατήρ ὁ Κάδμος, αἱ συμφοραὶ δύμως ἤχισαν ἀπὸ τοῦ Λαΐου καὶ ἔξης. **οὐδ'** ἔχει λύσιν · ἐκάστη γενεὰ ἡδύνατο ν' ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τῶν δεινῶν τὴν ἐπομένην γενεάν μόνον διὰ τῆς θείας δυνάμεως, ἀν κατέφευγεν εἰς ἔξιλέωσιν αὐτῆς. Τοιοῦτόν τι δὲ ἔκαμεν ἡ γενεά τοῦ Ὁρέστου, δστις τῇ βοηθείᾳ τῆς 'Αθηνᾶς ἔξιλέωσε τοὺς θεούς καὶ ἀπήλλαξε τοὺς ἀπογόνους του ἀπὸ τῆς ἀρᾶς τῶν Τανταλιδῶν. **θεῶν κοπίς** · ἀποδίδονται εἰς τοὺς θεούς ξίφη, μάχαιραι, ἔγχη κ.λ.π. **ὕπνος πανταγρεύς** · ὁ ὕπνος καταλαμβάνει πάντα τὰ ἐμψυχα καὶ διὰ τοῦτο πανδαμάτωρ

ἐλέγετο καὶ δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ θανάτου ἐθεωρεῖτο. δτῷ φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν· τοῦτο εἶναι παρεμφερὲς πρὸς τὸ χριστιανικὸν ῥήτορν: μωραίνει Κύριος, δῆ βούλετ⁷ ἀπολέσαι.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (626 - 780)

α') 626 - 680

Λεξιλογικαί. νέατος = νεώτατος, τελευταῖος. ἄχνυμαι = λυποῦμαι. μόρον (ἔχει θέσιν ἀναγ. αἰτ.) = διὰ τὸν θάνατον. τᾶλις - ίδος = μελλόνυμφος, μνήστη. ἀπάτας (αἰτιατ.) = διὰ τὴν στέρησιν διὰ τὴν ἀποτυχίαν. λεχέων = τοῦ γάμου. ὑπέρτερον = ἀκριβέστερον. τελεία = τελεσίδικος (τοῦτο λέγει διὰ νὰ δείξῃ εἰς τὸν Αἴμονα, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του εἶναι τελεσίδικος καὶ ἐπομένως ἀνέκλητος). Φῆφον τῆς μελλονύμφου (γενικ. ἀντικειμ.) = ἀπόφασιν κατὰ τῆς μελλονύμφου. λυσσαίνω = ὁργίζομαι· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἄρα μὴ πάρει (ἔχεις ἔλθει) λυσσαίνων πατρί, κλύων (αἰτιολ.) τελείαν φῆφον τῆς μελλονύμφου; πανταχῇ δρῶντες = καθ' οιοδήποτε τρόπον καὶ δὲν πράττωμεν. ἔχων· κατὰ τὸν Κρέοντα μὲν αἰτιολ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα ὑποθετ. μετοχ. ἀπορθοῖς· ὅμοιως κατὰ μὲν τὸν Κρέοντα δριστ. ἐγκαίσ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα εὐκτικῆς. ἀπορθόω-ῶ = κατευθύνω εἰς τὸν δρθόν, δρθῶς καθοδηγῶ. ἀξιώσεται = κριθήσεται ἀξιος. ἐμοί· ποιητ. αἰτ. μείζων = σπουδαιότερος, πολυτιμότερος. φέρεσθαι = ὅστε νὰ ἔχω αὐτόν. σοῦ ἡγουμένου (ὑποθ. μετ.) β' δρ. συγκρ. = παρὰ ἔξαν σύ, ἀφ' δ, τι σὺ νομίζεις καλόν, ἀπὸ τὰς καλάς σου συμβουλάς. οὔτω γάρ· ὁ γάρ αἰτιολ. τὸ ὑπονοούμενον: καλῶς ὅμιλεῖς, συμφωνῶ εἰς ὅσα εἰπεῖς. διὰ στέρνων ἔχω = ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχω, φρονῶ· τοιαῦται φράσεις μετὰ τῆς προθ. διὰ ἀπαντῶνται καὶ ἄλλαι: διὰ χειρός, διὰ στόματος ἔχω κ.ἄ. πάντα ἔστάναι ὅπισθεν πατρώας γνώμης (ἐπεξηγ. τὸ οὔτω χρή...) = δηλαδὴ νὰ ἀκολουθῇ τις καθ' ὅλα (πιστῶς) τὴν πατρικὴν γνώμην. τούτου ἔνεκα· τελ. αἰτ. γοναῖ = τέκνα, κατήκοος = εὐπειθής· τὸ α' εἶναι ἀντικ. τοῦ φύσαντες, ἀμφότερα δὲ ἀντικ. τοῦ ἔχειν. ἀνταμύνωνται κακοῖς = ἀποκρούωσιν ἀποδίδοντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ. ἀνωφέλητος = ἀνωφέλης, παρήκοος. φιτύω = γεννῶ. πόνους = βάσανα, στενοχωρίας. τόνδε = τοῦτον (τὸν γεννήσαντα). γέλων = ἀφορμὴν γέλωτος. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: εἴποις ἀν φῦσαι τόνδε τί

ἄλλο πλὴν πόνους ἔστι τῷ πολὺν δὲ γέλωτα τοῖς ἐχθροῖς. νῦν = λοιπόν. ὑφ' ἡδονῆς ἀναγκ. αἴτιον, ἐνῷ τὸ οὖνεκα γυναικός, τελ. αἴτ. Ψυχρὸς = παγερός, ἀηδής. παραγκάλισμα = τὸ ἐν ἀγκάλαις λαμβανόμενον ἀγαπητόν, τὸ ἀντικείμενον περιπτύξεως. τοῦτο, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀκολουθοῦν: γυνὴ ἔνευνος (σύζυγος). ἔλκος = πληγὴ λύπη. φίλος = οἰκιακὸς φίλος. πτύω = ἀποπτύω (ἀποστρέφομαι). σικχαίνομαι. ὥσει τε = ὅς. μέθεις = ἄφες. ἐν "Αἰδου νυμφεύειν (σχ. δξύμωρον). αἱρῶ ἐμφανῶς = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ. ἐκ πόλεως πάσης = ἐξ ὅλων τῶν πολιτῶν. ἀπίστω = ἀπειθαρχῶ. πρὸς ταῦτα = ἔναντι τούτων (κατὰ τῆς ἀποφάσεως μου ταύτης). ἐφυμνῶ = ἐπικαλοῦμαι πρὸς βοήθειαν. ἔνευνος = ἔφορος τῆς συγγενείας. τὰ φύσει ἐγγενῆ = τοὺς ἐκ φύσεως συγγενεῖς. ἀκοσμα (προληπτ. κατηγ.) = ὡστε νὰ εἶναι ἀπειθαρχητα. κάρτα = παρὰ πολύ. τοὺς ἔξω γένους (ծντας) τοὺς μὴ συγγενεῖς: ἐνν. ἀκόσμους ποιήσω ἢ θήσω. ἐν οἰκείοισιν = ἐν μέσῳ τῶν οἰκείων του. δίκαιος = ἀμερόληπτος, εὐσυνείδητος. ὑπερβάς = ὑπερβάς τὰ δρια ἐξ ἀλαζονείας. δστις βιάζεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν τις παραβιάζῃ. οὐκ ἔστι ἐπαίνου τυχειν σχ. λιτότητος, ἀντὶ: δεῦ τοῦτον τῆς μεγίστης τιμωρίας τυχεῖν. δν στήσιεε = δν ἀν στήση = οἰονδήποτε ἀνακηρύξῃ, καταστήσῃ ἀρχοντα. τοῦδε χρή κλύειν = εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπακούῃ τις. καὶ τάναντία = καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων, ἤτοι τὰ μεγάλα καὶ ἀδικα. θαρσῶ = ἔχω πεποίθησιν ἐκ τοῦ θέλειν ἔξαρτ. τὰ ἀπαρέμφατα ἀρχειν καὶ ἀρχεσθαι: ἢ δὲ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ θαρσοίην ἀν ἐγώ τοῦτον τὸν ἄνδρα θέλειν ἢν καλῶς μὲν ἀρχειν, εὗ δ' ἀρχεσθάι.... . . . ἐν χειμῶνι δὲ δορὸς = ἐν τῇ σφοδρότητι δὲ τῆς μάχης, ἐν τῇ θυελλώδει μάχῃ. προστεταγμένος = ἐὰν ἔχῃ ταχθῆ πλησίον. μένειν (ἄν), ἔξαρτάται ἐκ τοῦ θαρσοίην ἃν. κάγαθὸν παραστάτην = καὶ γενναιῶν συστρατιώτην, σύντροφον, βοηθόν. αὔτη - ἥδε - ἥδε, ἢ ἀναφορὰ αὔτη διὰ νὰ ἔξαρῃ τὴν μεγάλην καταστρεπτικὴν δύναμιν τῆς ἀναρχίας. ἀναστάτους τίθησι = ἀναστατώνουσα καταστρέψει. συμμάχου δορὸς = συμμάχων πολεμιστῶν, συμμαχικῶν στρατευμάτων. τροπὰς καταρρήγνυμι = καταρρηγνύουσα (διασπῶσα) τὰς ταξεις τοῦ συμμαχ. στρατοῦ ποιεῖ αὐτὰς φεύγειν. τῶν δρθουμένων (ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγούμενον ἀναρχίαν) = τῶν ἀρχομένων καλῶς, τῶν πειθαρχούντων. τὰ πολλὰ σώματα = τοὺς πολλούς. οὕτως = τούτων οὕτως ἔχοντων. ἀμύνω: συντάσσεται δοτικῇ, σπως καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ: βοηθῶ, ἐπικουρῶ, τιμωρῶ.

ἀρήγω. ἀμυντέα ἐστί (ὁ πληθ. ἀντὶ ἑνεκ.) τοῖς κοσμουμένοις (οὐδ-
γέν.) = πρέπει νὰ ὑπερασπίζῃ τις τὰ διατασσόμενα, τὰ νομοθετούμενα,
τους νόμους. οὐδαμῶς ἡσσητέα (ἥστωμαι, ἥττωμαι) = ἐπ' οὐδενὶ
λόγῳ πρέπει νὰ γίνεται τις κατώτερος (ἥττων) μιᾶς γυναικός. ἐκπεσεῖν
(τῆς ἀρχῆς) = νὰ ἔκθρονισθῶ. εἰπερ δεῖ· ἐνν. ἐκπεσεῖν πρός τινος.

Πραγματικαί. νέατον· ὁ Αἴμων ἦτο ὁ τελευταῖος, ὃς εἶπομεν
ἀνωτέρω, υἱὸς τοῦ Κρέοντος. τάλιδος· τάλις ἐλέγετο παρ' ἀρχαῖοις ἡ
εἰς ὥραν γάμου παρθένος καὶ κατονομασθεῖσα εἰς τινα νύμφη. μάν-
τεων ὑπέρτερον· δεικνύεται ἡ δυσμένειά του πρὸς τὸ γένος τῶν μάν-
τεων, τὴν φράσιν δὲ ταύτην οἱ ἀρχαῖοι ἐλάμβανον ἐκ παροιμίας, ὅτε
ἡθελον νὰ δηλωσουν, ὅτι ἐγνωρίζόν τι ἔξ αὐτοφίας καὶ οὐχὶ ἐκ στοχα-
σμῶν, ὅμως ἐπραττον οἱ μάντεις. ὡς καὶ τὸν ἔχθρὸν ἀνταμύνων-
ται· τὸ ὠφελεῖν τὸν φίλον καὶ καταδιώκειν τὸν ἔχθρόν, κακῶς ποιεῖν
τὸν ἔχθρὸν καὶ εῦ ποιεῖν τὸν φίλον ἐπεκράτει εἰς τὴν ἀρχαιότητα γε-
νικῶς πρὸ τοῦ Σωκράτους, δότις πρῶτος ἐδίδαξε χριστιανικὰς ὅντως
ἀληθείας, λέγων « μηδαμῶς ἀδικεῖν » καὶ « εἰ αἰρόμην ἀδικεῖσθαι
ἢ ἀδικεῖν, ἐλοίμην ἀν ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν ». Παρατηρητέα ὅμοιως
ἢ μεγάλη ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ Κρέοντος, εἰπόντος τὰ ἀνωτέρω, καὶ
τῆς Ἀντιγόνης εἰπούσης τὴν ἡθικωτάτην ἔκεινην ῥῆσιν (στίχ. 523)
« οὗτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔψυν ». ἀλλ' δν πόλις στήσειε·
ἀναχρονιστικῶς ὁ Σοφοκλῆς ὅμιλεῖ περὶ ἔκλογῆς τοῦ ἡγεμόνος ὑπὸ τῶν
πολιτῶν, ἐπειδὴ μόνον κατὰ τοὺς ἴστορικους χρόνους τοῦτο ἵσχεν,
ἐνῷ κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους, εἰς οὓς ἀναφέρεται τὸ δρᾶμα, οἱ βα-
σιλεῖς ἐγίνοντο τοιοῦτοι κληρονομικῷ δικαιώματι. δίκαια καὶ τά-
ναντία· τοῦτο ἐφαρμοζόμενον προυποθότει λαὸν δουλοπρεπῆ καὶ στε-
ρούμενον καθ' ὀλοκληρίαν φιλελευθέρων φρονημάτων.

β') 681 — 723

Λεξιλογικαί. τῷ χρόνῳ = λόγῳ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου τῆς
ζωῆς, ἔνεκα τοῦ βαθέος γήρατός μας. κεκλέμμεθα = ἔχομεν στε-
ροθῆ, ἔχομεν χάσει· ἀντικείμ. εἶναι: τὰς φρένας. λέγω φρονούν-
τως = ὅμιλῶν σωφρόνως, συνετῶς. ὑπέρτατον = πολυτιμότατον.
ὅπως (εἰδικ.) = ὅτι. τάδε· ἐνν. τὰ προηγουμένως διακηρυχθέντα ὑπὸ¹
τοῦ Κρέοντος. μήτ² ἐπισταίμην = μήτε εὔχομαι νὰ γνωρίζω. μεντάν
= μέντοι ἀν, ὁ δὲ ἀν ἀρμόζει τῇ εὔκτικῇ γένοιτο = δύναται ὅμως νὰ

έλθη εἰς τὸν νοῦν καὶ ἄλλου συνετή τις σκέψις. δ' οὖν = ὅπως καὶ ἐν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα. πέφυκα = ἔχω ἐκ τῆς φύσεως τῆς θέσεώς μου τὴν ἰδιότητα. προσκοπεῖν = σκοπεῖν πρὸ σου = νὰ ἔξετάξω πρὸ σου καὶ πρὸς τὸ συμφέρον σου. λόγοις τοιούτοις (δηλοῦται τὸ αἴτιον τοῦ φόβου τοῦ δημότου) = λέγοντι τοιούτους λόγους = ἐὰν λέγῃ τοιούτους λόγους. οἷς μὴ τέρψει (ἀναφ. συμπερ. πρότ.) = ὥστε σὺ νὰ μὴ εὐχαριστῆσαι ἀκούων τούτους. ὑπὸ σκότου (ἀναγκ. αἴτ.) = ἔνεκα τῆς ἀσημότητος τῆς θέσεώς μου (ώς βασιλόπαιδος). τὴν παῖδα ταύτην (ἀναγκ. αἴτ.). οἰα (σύστ. ἀντικ. τοῦ δήμου) = ὁδύρεται πόλις = πόσον θρηνεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης ταύτης. ὡς ἀναξιωτάτη = πόσον ἀναξιωτάτα. ἐλάχιστα ἀξία τιμωρίας. ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων· ἀναγκ. αἴτ. ήτις... ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. (αἰτιολ. τὸ ἀπ' ἔργ. εὐκλ.). ἐν φροναῖς πεπτῶτα = ἐν φονικοῖς πλήγμασι πεπτωκότα = φονευθέντα. ωμηστής = ωμοφάγος. μήθ' ὑπ' ὡμηστῶν... ήτις οὐκ εἰλασεν (ἄθαπτον) ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' ωμηστῶν κυνῶν, μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος. χρυσῆς· τὸ ἐπίθ. τοῦτο ἐλέγετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατὰ μεταφορὰν ἐπὶ λαμπρῶν καὶ ἐξαιρέτων πραγμάτων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν: χρυσὸς ἀνθρωπος, χρυσῆ καρδία κ.τ.λ. τιμῆς· ἐξαρτ. ἐκ τοῦ λαχεῖν. ἔρεμυνός (ἐκ τοῦ ἔρεβος, ἔρεβεννός, ἔρεμυνδος) = σκοτεινός. σῆγα = λεληθότως. ἐπέρχεται = διαδίδεται ἀνὰ τὴν πόλιν. εὔτυχῶς πράσσω = εὔτυχῶ. Ἡ μετοχ. ὑποθ., ἐπέχουσα θέσιν β' ὅρου συγκρ. = τῆς ἴδιακῆς σου εὐτυχίας. τιμιώτερον = πολυτιμότερον. εὐκλείας· β' ὅρος συγκρ. εἰς τὸ μεῖζον ἀγαλμα. ἀγαλμα = κόσμος, εὐχαριστησίς. θάλλω = εὔτυχω. πρὸς παίδων = ἐκ μέρους παίδων (ἐτέθη ἀντὶ τοῦ: εὐκλείας παίδων θαλλόντων). ή σειρὰ τῶν λέξ.: ή τί ἀγαλμα μεῖζον ἔστι πατρὶ πρὸς παίδων θαλλόντων; νῦν· ἀντὶ νῦν = λοιπόν. ἐν μοῦνον ἥθος = ἐνα καὶ μόνον τρόπον σκέψεως, μίαν γνώμην. ἐν σαυτῷ φόρει = ἐν τῇ ψυχῇ σου ἔχει, δηλ. μὴ σχηματίζης γνώμας μονοτρόπως. ὡς φῆς σὺ = δ σὺ λέγεις· ή σειρὰ τῶν λέξεων: μὴ νῦν ἐν ἥθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, τοῦτ' ὅρθῶς ἔχειν, ὡς φῆς, κούδεν ἄλλο· τὸ ὅστις ἐν περιλ. ἐννοίᾳ. φρονεῖν = ὅτι σκέπτεται ὅρθῶς, συνετῶς. διαπτύσσομαι = διανοίγομαι ὡς καρπός, ἔξετάζομαι ἀκριβέστερον (κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν καρπῶν) ὄφθησαν (γνωμ. ἀρ.). = συνήθως φαίνονται, ἀποκαλύπτονται. μὴ τείνειν ἄγαν (μεταφορ. ἀπὸ τῶν σχοινίων καὶ τῶν χορδῶν τοῦ τόξου, αἱ ὁποῖαι τεντωνόμενάτ πολὺ θραύσονται) = νὰ μὴ τὸ παρατεντώνῃ, νὰ μὴ ἴσχυρογνωμογῇ ὑπερ-

βοιωτικά, νὰ μὴ εἶναι ύπερβολικὰ αὐθάδης· ἡ κανον. πλοκὴ τῶν λέξ.: ἀλλ' οὐδὲν αἰσχρὸν ἔστι τὸ μανθάνειν τὸν ἄνδρα πολλά, κεῖται ἢ σοφός, καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν. παρὰ ῥείθροις χειμάρροις = πλησίον τῶν χειμάρρων. ὑπείκω = ἐνδίδω, ὑποχωρῶ. ὡς ἐκσώζεται = πῶς διασώζουν. ἀντιτείνω = ἀνθίσταμαι. αὐτόπρεμνα (αὐτοῖς πρέμνοις, πρέμον δὲ εἶναι ὁ κορμός, τὸ στέλεχος, ἢ ῥίζα) = αὐτόριζα, σύρριζα. αὔτως = ὡσαύτως. πόδα = σκόταν ταύτην ἀπετέλουν τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἴστιου καὶ τὰ εἰς αὐτὰ προσδενόμενα σχοινία, ἐπὶ τῶν ὅποιών στηρίζεται, ὡς ἐπὶ ποδός, τὸ ἴστιον τοῦ πλοίου. ναὸς = νεώς· ἡ γεν. αὕτη εἶναι κτητικὴ τοῦ πόδα, ὁμοίως δὲ γεν. ἀντικειμ. τοῦ ἐγκρατῆ· τὸ δὲ ἐγκρατῆ προληπτ. κατηγ. = ὥστε εἶναι ἐγκρατῆ, ὥστε νὰ ἔξουσιάζῃ, νὰ κανονίζῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: δοτις τείνας πόδα ναὸς ἐγκρατῆ ὑπείκει μηδὲν = ἐάν τις τεντώσας τὴν σκόταν τοῦ ἴστιου τοῦ πλοίου, ὥστε νὰ εἶναι κυρία αὐτοῦ, οὐδόλως χαλαρώνη αὐτήν. κάτω στρέψας = ἀναστρέψας. τὸ λοιπόν = εἰς τὸ ἔξης. ὑπτίοις σέλμασι ναυτίλλεται = μὲ ἀνεστραμμένα τὰ σανιδώματα ναυσιπλοεῖ (δῆλ. καταποντίζεται). καὶ μετάστασιν δίδου = καὶ δίδε μεταβολὴν τῆς ψυχικῆς σου καταστάσεως, καὶ μετάβαλλε γγώμην. κάπ' ἐμοῦ = καὶ ἐκ μέρους ἐμοῦ (ἐκδήλωσις μετριοφροσύνης). πρόσεστι = δύναται νὰ προστεθῇ. πρεσβεύω = ὑπερέχω. πάντ' ἐπιστήμης πλέως = πανεπιστήμων. πάντα· ἐπιρρηματ. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: φήμ^ο ἔγωγε πολὺ πρεσβεύειν φῦναι τὸν ἄνδρα πάντα πλέων ἐπιστήμης. φῦναι τὸν ἄνδρα = τὸ νὰ εἶναι τις ἐκ φύσεως. εἰ δ' οὖν = εἰ δὲ μὴ συμβάίνει τοῦτο, εἰ δὲ μή, δῆλ. εἰ μὴ ἔφу ἐπιστήμης πλέως. φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν (μετ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ) = διότι τοῦτο συνηθίζει νὰ μὴ κλίνῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ μὴ ἔχῃ τοιουτότρόπως τὸ πρᾶγμα. καὶ τῶν λεγόντων εὖ = καὶ ἀπὸ τούς διμιλοῦντας δρθῶς.

Πραγματικαί. οὐδὲν αἰσχρὸν ἔστι καὶ τὸ μανθάνειν πολλά· προβλ. καὶ τὸ ὠραῖον ρήτὸν τοῦ Σόλωνος « γηράσκω δ' ἀεὶ πολλὰ διδασκόμενος ». ὅσα δένδρων ὑπείκει κ.λ.π.: παρεμφερῆ γγώμην ἔξέφρασεν ὁ Κρέων ἐν στίχ. 473, ὅτε εἶπεν, ὅτι καὶ τὰ σκληρὰ φρονήματα ταπεινοῦνται καὶ ὁ σίδηρος θραύσεται εἰς πλεῖστα τεμάχια κ.τ.λ.

γ') 724 — 780

Λεξιλογικαί. καίριον = δρόσιν. λέγεται ὁ Αἴμων. σέ τε ἐνν. τὸν Αἴμονα. τοῦδε· τοῦ Κρέοντος. μαθεῖν· συνετάχθη μετὰ γεν. κατὰ τὸ ἀκούειν. **διπλῆ** = καὶ ἀπὸ τοὺς δύο. οἱ τηλικοίδε· μέση λέξις ἐπὶ μεγάλης καὶ μικρᾶς ἡλικίας· διὰ μὲν τὸν Κρέοντα σημ. οἱ πρεβεζηκότες τὴν ἡλικίαν, διὰ δὲ τὸν Αἴμονα **τηλικοῦνδε** = τοσοῦτον νέου. **διδαξόμεσθα** ἀντὶ διδαχθησόμεθα. μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· ἀντικ. τοῦ ἐννοουμένου διδάσκου. **τὸν χρόνον** = τὴν ἡλικίαν. **τὰ ἔργα** = τὰς πράξεις (ἐνν. τὴν ἐνέργειάν του πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ δικαίου τῆς Ἀντιγόνης). **ἔργον γάρ ἔστι...** εἶναι λοιπὸν (καλὸν) ἔργον... **τοὺς ἀκοσμοῦντας** = τοὺς ἀπειθαρχοῦντας. **οὐδὲ** (ἐπιδοτ.). **κελεύσαιμ**· ἀν = οὐ μόνον δὲν δεικνύω σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀπειθαρχοῦντας, ἀλλ’ οὔτε καὶ ἄλλους ἥθελον προτρέψει νὰ σέβωνται τοὺς κακούς. **ἥδε**· μετά τινος περιφρονήσεως ἀναφέρει τὴν Ἀντιγόνην. **τοιᾶδ'** ἐπείληπται **νόσω** = ἔχει ἀποκαλυφθῆ (ἔχει συλληφθῆ ἐπ’ αὐτοφόρῳ), δητὶ περιέπεσεν εἰς τοιαύτην παρεκτροπὴν (δηλ. νὰ εύσεβῃ εἰς τοὺς κακούς). **νόσω** = αὐτῷ τῷ ἐγκλήματι. **οὐ φησι** = δὲν ὅμοιογεῖ (δὲν παραδέχεται) τοῦτο. **διμόπτολις λεώς** = ὅλος ἐν γένει ὁ λαὸς τῆς πόλεως. **ἡμῖν** (ὁ πληθυντ. χάριν τῆς μεγαλοπρεπείας). **ἔρει** = θὰ ὑπαγορεύσῃ εἰς ἡμᾶς. **ἄμε** = δὲ ἐμέ. **τάσσειν** = προστάσσειν. **ἄλλω φῆ μοὶ** = ἐπ’ ὀνόματι ἄλλου (κατὰ τὴν γνώμην ἄλλου) η ἐπ’ ὀνόματι ἐμοῦ. **πόλις γάρ** ὁ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον: σοὶ καὶ τῷ λαῷ δεῖ σε ἄρχειν. **ἥτις ἔσθ' ἐνὸς ἀνδρὸς** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.). **τοῦ κρατοῦντος**· ἐνν. κτῆμα. **νομίζεται** = θεωρεῖται κατὰ γενικὴν γνώμην. **καλῶς** = ὠραῖα (εἰρων.). **ὅδ' ὡς ἔοικε...** μετὰ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Αἴμονος, δι Κρέων ἀλλάσσει θέμα καὶ στρέφεται εἰς τοὺς παρεστῶτας, ὅμιλῶν περιφρονητικῶν περὶ αὐτοῦ. **εἴπερ γυνὴ** (ἐνν. εἰ). **προκήδομαι** = προνοῶ ὑπέρ. **ῷ παγκάκιστε**· ἐνν. τὸ ῥῆμ. προκήδει μου. **διὰ δίκης ιέναι τινὶ** = εἶναι ἀντίδικον πρός τινα. **οὐ δίκαια ἔξαμαρτάνω** = λαμβάνω ἀποφάσεις μὴ συμφωνούσας μὲ τὸ δίκαιον. **ἀρχᾶς** = ἀρχήν, ἀξιωμα. **οὐ γάρ σέβεις** αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμ. ἀμαρτάνεις. **πατῶν** = καταπατῶν, περιφρονῶν (ἀσεβῶν πρὸς τοὺς θεούς). **ἥθος** = χαρακτήρ. **ὑστερον** = κατώτερον, ὅργανον μιᾶς γυναικός. **οὐ τὰν ἔλοις γε ἥσσω** = (ἴσως εἰμαι κατώτερος γυναικός), ἀλλὰ δὲν δύνασαι τούλαχιστον νὰ μὲ εὐρής κατώτερον (ὑποχείριον) αἰσχρῶν πράξεων. **ἐμέ.** ἐτέθη εἰς προέχουσαν θέσιν (ἐν τέλει) τοῦ στίχ., ἵνα

δηλωθῆ ή ἀντίθεσις πρὸς τὸν Κρέοντα. γοῦν = τούλάχιστον. ὑπὲρ ἔκεινης καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὑπὲρ τῶν αἰσχρῶν κατὰ τὸν Κρέοντα πράξεων, ἃς ἔπραξεν ἔκεινη. οὐκ ἔσθ' ὡς = οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, ἐπ' οὐδὲν λόγῳ. γαμεῖς· χρόν. μέλλ. δλεῖ τινα = θὰ γίνη αἴτιος ν' ἀποθάνη τις (ὁ Αἴμων ὑπονοεῖ βεβαίως ἔσωτόν, μέλλοντα ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' ὁ Κρέων νομίζει ὅτι τὸν ἀπειλεῖ). κἀπαπειλῶν = καὶ ἐπαπειλῶν = καὶ μετ' ἀπειλῶν ἀκόμη. ἔξεξέρχει ὥδε θρασὺς = ἐπέρχεσαι ἐναντίον μου μετὰ τόσον μεγάλης θρασύτητος. κενὸς = κοῦφος, μωρός. φρενώ-ω = νουθετῶ, συνετίζω. κλαίων = οὐχὶ ἀτιμωρητί, κατόπιν τιμωρίας. εἰ μή... τίς λόγος εἶναι ἐδῶ ; ὅν (ἐναντιωμ.). δούλευμα = δοῦλος, δργανον. κωτίλλω = κολακευτικῶς προσαγορεύω (πατέρα). λέγων μηδὲν κλύειν· ἀντίθεσις· δῆλος θέλεις νὰ λέγῃς καὶ ὅχι νὰ ἀκούῃς, τ.ε. χάνεις τὰ λόγια του διμιλῶν πρὸς σέ. ἀληθεῖς ; = ἀλήθεια ; (εἰρων.). οὐ (ἀρμόζει εἰς τὸ χαίρων) = οὐχὶ ἀτιμωρητί. δεννάζω = ὑβρίζω, περιπαίζω· ἐν τοῖς προηγουμένοις στίχοις, ἰδίᾳ ἐν τῷ 735 καὶ 753, διείδεν ὁ Κρέων ψόγον ἐκ μέρους τοῦ Αἴμονος, ἐν δὲ τοῖς στίχ. 755 καὶ 757 ἀντελήφθη εἰρωνείαν ἐκ μέρους αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὠργίσθη. ἐπὶ ψόγοισι = μετὰ τοὺς ψόγους σου. ἄγετε = ἀπομακρύνετε (τὴν παραγγελίαν δίδει εἰς τοὺς συνοδοὺς τῆς 'Αντιγόνης). τὸ μῆσος (τὸ ἀφηρημ. ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.) = τὴν μισητήν. κατ' ὅμματα πλησία τῷ νυμφίῳ παρόντι = ἐνώπιον καὶ πλησίον τοῦ νυμφίου παρόντος. ἔμοιγε (ἐκ τοῦ πλησίου) πλησίον ἔμοι τούλάχιστον. οὐδαμά = οὐδόλως. τούμὸν κρᾶτα = τὴν κεφαλήν μου, τὸ πρόσωπόν μου, ἐμέ. προσόψει ἐν δρθαλμ. δρῶν· καὶ ὁ Αἴμων, δρως ἀνωτέρω ὁ πατήρ, χρησιμοποιεῖ πλεονασμὸν πρὸς ἔξαρσιν τῶν λεγομένων του. ὡς (τελ.) μαίνη ξυνών τοῖς θέλουσι τῶν φίλων = ἵνα ἐπιδεικνύῃς τὴν μαίναν σου ἀναστρεφόμενος μὲ τοὺς θέλοντας ἐκ τῶν φίλων σου νὰ ἀντικρύζουν αὐτήν. νοῦς τηλικούτος = νοῦς τηλικούτου = τοσοῦτον νέου. βαρύς = ἐπικίνδυνος (εὐεπίφορος εἰς κινδύνους). ἀλγήσας· ὑποθ. μετ. φρονείτω μεῖζον ἢ κατ' ἄνδρα ίών (ἢ πρόθ. κατὰ σημ. ἐδῶ συμφωνίαν) = ἃς μεγαλοφρονῇ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἀρμόζει εἰς ἄνδρα. τὼ δ' οὖν κόρα (ὁ δὲ πρὸς δήλωσιν ἀντιθέσεως μεταξὺ τοῦ Αἴμονος, δστις δύναται νὰ πράττῃ ὅ,τι θέλει, καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν καταδίκην τῶν δύο κορῶν) = ἐν πάσῃ δύμως περιπτώσει τὰς κόρας. καὶ κατακτεῖναι· ὁ καὶ εἶναι ἐπιδοτικός ὅχι μόνον κατεδίκασας, ἀλλὰ

καὶ σκοπεύεις... οὐ (ἐνν. οὐ νοῶ κατακτεῖναι). γε = τούλάχιστον. εὗ γάρ οὖν λέγεις = διότι ἀληθῶς καὶ λὰ μοῦ τὸ ὑπενθύμισες. σφε = αὐτήν. στίβος (ὁ) = ὁδός. κρύψω = θὰ βάλω ἢ καὶ θάψουν. καταρρυξ-υχος· ώς ἐπίθ. = ὑπόγειος, ἐνταῦθα ώς οὐσιαστ. = ὅρυγμα, λάκχος. φορβὴ = νομή, βοσκὴ ἐπὶ ζῷων, ἐπὶ ἀνθρώπων δὲ τροφή. τοσοῦτον = τόσον διλίγον. ἄγος· ἡ λέξις αὕτη ἐσήμαινε τὴν κάθαρσιν, τὴν ἀποτροπὴν ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀμαρτίαν, τὸ μίασμα τὴν πρώτην σημασίαν ἔχει ἐδῶ, ἐνῷ ἐν τῷ στίχῳ 256 ἔχει τὴν δευτέραν τό : ως ἄγος μόνον (ἐνν. εἶναι) = ὥστε νὰ εἶναι ἴνανὸν πρὸς κάθαρσιν μόνον. προτίθημι = θέτω ἐμπρός, παραθέτω. δὸν μόνον σέβει θεῶν (διότι χάριν αὐτοῦ παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀρχοντος). τεύξεται που = θὰ τύχῃ πιθανῶς (εἰρων.). τὸ ρήμα συντάσ. ἐδῶ μετ' αἰτιατικῆς. τηνικαῦτα = τότε. πόνος περισσός = μάταιος κόπος.

Πραγματικαί. ἀλλω γάρ ἡ μοὶ χρὴ ἀρχειν... ίδε ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Κρέοντος τὰς ἀπολυταρχικὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀρχόντων κατὰ τοὺς ἡρωίκους χρόνους, τὴν αὐτὴν δὲ ἔννοιαν ἔχει καὶ δ στίχ. 737, ἐνῷ ὁ Αἴμων ἀντιπροσωπεύει διὰ τῶν γνωμῶν του πολίτην τῶν ἴστορικῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐπεκράτουν ἀρχαὶ μᾶλλον φιλελεύθεραι. πετρώδει κατώρυχι· ἐννοεῖ ὑπόγειον θολωτὸν τάφον, οἷοι ἡσαν καὶ οἱ λεγόμενοι θηραυροὶ ἐν Μυκήναις. ἄγος· ἡτο ἀρχαία σηνήθεια νὰ παραθέτουν εἰς τὸν καταδικασθέντα εἰς θάνατον διλίγγην τροφήν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ πείνης, ὅπερ ἡτο μιαρὸν δι' ὀλόκληρον τὴν πόλιν καὶ δὲν ἡτο ἀνεκτὸν ὑπὸ τῶν θεῶν.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (781 - 800)

Λεξιλογικαί. στροφή. δις ἐν κτήμασι πίπτεις (τὸ ἐν κτήμασι ἐτέθη προληπτικῶς) = δις ποιεῖς κτήματα ἐκείνους, οἵς ἀν ἐμπέσης = δ ὅποιος καθιστᾶς κτήματά σου ἐκείνους, εἰς δσους ἥθελες ἐμπέσει. "Ερως· ἡ λέξις αὕτη, ως καὶ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ ἡ λέξις σύ, τιθέμεναι ἐν ἀναφορᾷ καὶ ἐν ἀρχῇ στίχου προσδίδουσι μείζονα ἐμφρασιν καὶ ἐνέργειαν. μαλακός = τρυφερός, νεάνιδος· συνεκδ. ἀντὶ πληθ. ἐννυχεύω = διακυντερεύω. ὑπερπόντιος· κατηγορούμενον, ἔξηγούμενον δι' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ. ἐν ἀγρονόμοις αὐλαῖς = ἐν αὐλαῖς ἀγρονόμων = εἰς τὰς αὐλὰς (καὶ ἐπομένως εἰς τὰς κατοικίας) ἀνθρώ-

πων ἀγροδιαιτῶν. οὐδεῖς σε φύξιμος (μεταβκτ.) = οὐδεῖς δύναται νὰ σὲ διαφύγῃ. ἀμέριος = ἐφήμερος (ἀντίθ. τοῦ ἀθυάτου). Ἡ ἐπανάληψις τοῦ σὲ χάριν ἐμφάπεως. ὁ ἔχων σε = ὁ κατεχόμενος ὑπὸ σοῦ. μαίνομαι = καταλαμβάνομαι ὑπὸ μανίας.

ἀν τι στρ. ἀδίκους (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε νὰ γίνωνται ἄδικοι. παρασπῶ = παραπλανῶ, παρασύρω. ἐπὶ λώβᾳ (τελ. αἰτιον) = πρὸς βλάβην, πρὸς καταστροφήν. τὸ νεῖκος = φιλονικία, εἶναι δὲ ἐδῶ σχῆμα ὑπαλλαγῆς: τόδε νεῖκος ἀνδρῶν ἔνναίμων (ἥτοι υἱοῦ πρὸς πατέρα). ἔχεις ταράξας = ἔχεις ἐγείρει. ὁ ἔμερος = ὁ πόθος. εὔλεκτρος = ἡ καλὸν λέκτρον (κλίνην) ἔχουσα, ἡ ἐμφανίζουσα καλὸν γάμον, ἡ ώραία. βλεφάρων· γεν. ὑποκειμ. ἐκ τοῦ ἔμερος. νύμφας· κτητ. εἰς τὸ βλεφάρων. ἐναργῆς (κατηγορ. ἐπιρροῇ) = ἐναργῶς, δόλοφάνερα. πάρεδρος (παράθεσις τοῦ ἔρωτος, ἔμερος) = συμπάρεδρος. τῶν μεγάλων ἐν ἀρχαῖς θεσμῶν = τῶν μεγάλων ἡθικῶν νόμων τῆς δικαιοβορήσεως τοῦ κόσμου. ἄμαχος = ἀκαταγώνιστος. ἔμπαιζει = παίζει ἐν τοῖς βλεφάροις τῆς νύμφης.

Πραγματικαί. "Ἐρως· ὡς θεὸς ἐθεωρεῖτο γενικῶς υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ "Αρεως, κατ' ἄλλους δὲ μύθους τοῦ Διὸς ἢ τοῦ 'Ἐρμου. Παρίστατο ὑπὸ τῆς τέχνης κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς χαριέστατος πρόσωπος νεανίας, βραδύτερον δὲ ὡς ώραῖον καὶ πονηρὸν ὑπόπτερον παιδίον, φέρον τόξον καὶ βέλη ἐντὸς φαρέτρας ἢ ἐνίστε καὶ δᾶδα, καὶ τοιουτοτρόπως εἰκονίζετο πάντοτε ὡς τοξότης καὶ πύκτης καὶ ἐν γένει ὡς μαχητής. Εἶναι δὲ τὸ τρίτον τοῦτο στάσιμον τοῦ χοροῦ εἰς ἐπινίκιος ὕμνος εἰς τὴν δύναμιν τοῦ "Ἐρωτος. Λέγει δὲ ἀνίκητον τοῦτον, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιπτώσεων καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Αἴμονος ἐνίκησεν οὗτος τὰ πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἀρχοντα καθήκοντα τοῦ υἱοῦ ὑπερπόντιος ἐν τῷ ἀγρονόμοις αὐλαῖς· ἐννοεῖ βεβαίως πᾶσαν τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν φύσιν. Πρβλ. καὶ τοὺς στίχους τοῦ ποιήματος τος τοῦ νεωτέρου "Ελληνος ποιητοῦ 'Αθ. Χριστοπούλου « ἐσύ θεούς κι' αιθέριες, οὐράνια κι' δέρια κρατεῖς καὶ βασιλεύεις » τῶν μεγάλων θεσμῶν· ὁ "Ἐρως, ὡς ἐπηρεάζων τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων, θεωρεῖται ὡς δύναμις ἵση πρὸς τοὺς ἄλλους ἡθικοὺς νόμους, τοὺς διέποντας τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, θεωρεῖται ὡς συμπάρεδρος καὶ συνάρχων τῶν ἄλλων ἡθικῶν νόμων.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 943)

(Ἐν τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ ὁ κομμὸς 806 - 886)

α') 801 - 882

Λεξιλογικαί. ἔξω θεσμῶν = ἔξω τῶν νομίμων, τῆς καθιερωμένης τάξεως τῶν πραγμάτων. ὅρῶν καὶ ὅθ' ὅρῶν. ἐκφράζεται αἰτιολογία. παγκοίτας = ὁ τοὺς πάντας κοιμίζων. ἀνύτω καὶ ἀνύω θάλαμον = διανύω τὴν ὄδόν εἰς τὸν κοιτῶνα (ἐνν. τὸν "Ἄδην").

στροφὴ α'. **νεάταν** (νέος) = τὴν τελευταίαν ὄδόν. **νέατον** • ἐπιρρημ. προσδιορ = διὰ τελευταίαν φοράν. **ἔγκληρος** = μέτοχος. **ἐπινυμφίδιος** = ἀδόμενος χάριν τῆς νύμφης ἐπὶ τῷ νυμφῶνι, τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσμα. **κεῦθος** (τὸ) = ὁ κευθμῶν, ἡ κρύπτη. **φθινάδες** νόσοι = νοσοὶ φθαρτικαί, φθίσις. **ἐπίχειρα** **ξιφέων** (ἡ γεν. ὑποκειμ.) = ἀμοιβὴ παρεχομένη ὑπὸ τοῦ ξίφους, ὁ διὰ ξίφους θάνατος (τοῦτον ἐσκόπει ἀρχικῶς νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ Κρέων, ἵδε στίχ. 760 καὶ 761). **αὐτόνομος** = αὐταρίτετος, οἰκείχ θελήσει. **μόνη** • ἀναφέρεται εἰς τὸ **ζῶσα**.

ἀντιστροφαί. **λυγροτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = οἰκτρότατα, κατὰ τρόπον λυπηρότατον. **πρὸς ἄκρω** **Σιπύλω** = παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Σιπύλου (κυρίως εἶναι εἰς τὸ μέσον τοῦ κρημνοῦ). **δαμάζω** = ἀπολιθώνω. **πετραία** **βλάστα** = βλάστησις (προεξοχὴ) τοῦ βράχου. **ώς ἀτενής κισσός** = ὡς κισσός ἴσχυρῶς περιτετυλιγμένος, ὅπως δὴ, ὁ κισσός, σφιγκτὰ περιφύμενος εἰς τὸ δένδρον, ἀφανὲς καθιστᾷ αὐτό. οὕτω καὶ ὁ βράχος ἴσχυρῶς περιπεπλεγμένος ἀπελίθωσε τὴν Νιόβην. **ώς φάτις ἀνδρῶν** = ὡς λέγεται. **τάκομαι** = τήκομαι = λειώνω, μαραίνομαι ἐκ λύπης. **λείπει** • καθ' ἐνικόν, ὡς συνταχθὲν πρὸς τὸ πλησιέστερον. **χιών** • χιῶν ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἔξ αὐτῆς παραγομένου ὕδατος διὰ τούτου μᾶς ἐρμηνεύει, πόθεν προέρχονται τὰ δάκρυα τῆς Νιόβης. **δειράς-άδος** = ὁ λαιμὸς τοῦ σώματος. Τοῦτο λέγεται καὶ περὶ τῆς ράχεως τοῦ ὄρους, ὅπως καὶ αἱ ὄφρύες (ἐδῶ ὁφθαλμοὶ) λέγονται καὶ ἐπὶ ὄρους καὶ ἐπὶ ἀνθρωπίνου σώματος. **παγκλαύτοις** = ταῦς δεῖ κλαιούσαις. **ἄ με διμοιοτάταν** (ἐπιρρ. κατηγορ.) = πρὸς αὐτὴν δὲ ἐμὲ καθ' διμοιότατον τρόπον (δὴ, καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἀλλη ὑπὸ βράχου περιβάλλονται). **κατευνάζω** = κοιμίζω, θανατώνω. **θεογεννής** = γεννηθεῖσα ἐκ θεῶν (ἡ Νιόβη). **καίτοι** = καὶ ὄμως. **φθιμένα** (τινὶ) = ὅταν ἀποθάνῃ τις. **ἀκούω** = νομίζομαι, φημίζομαι. **ἔγκλημα** = κοινά, ὄμοια. ***Η** σειρὰ τῶν λέξεων : **καίτοι** **τάκουσαι** **ἔγκληρα** **τοῖς** **ἰσοθέοις**

λαχεῖν μέγα ἔστι (τινι) φθιμένα = καὶ ὅμως τὸ νὰ γίνη φήμη περὶ τινος, ὅτι, ὅτε ἀπέθανεν, ἔτυχε τῆς αὐτῆς μοίρας πρὸς τοὺς ισοθέους, εἶναι σπουδαῖον.

σ τ ρ ο φ ἡ β'. γελῶμαι = περιπατίζομαι (ἡ Ἀντιγόνη λέγει τοῦτο, εἴτε διότι ἡρμήνευσε τὴν λέξιν λαχεῖν διὰ τοῦ παθεῖν, εἴτε διότι δὲν ἔβλεπε τὸν λόγον νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν Νιόβην, θεωρήσασα εἰρωνικά εἰς βάρος τῆς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ χοροῦ). οἰχομαι = φεύγω, ἀποθηγήσκω. ἐπίφραντος = ὄρωμένη, ζῶσα. πολυκτήμονες = πλούσιοι (εἰς οὓς περιλαμβάνεται καὶ ὁ τίτλος εὐγενείας). **Ὥμημε (αἰολικὸς τύπος) = ὑμᾶς. **ἔμπας = μ'** ὅλα ταῦτα: (ἀν καὶ οὐδὲν κερδίζω). **ἔπι-ικτῶμαι = ἐπικαλοῦμαι** μάρτυρας. **οῖα... ἔρχομαι** • πλαγ. ἔρωτ. πρότ. = ὑπὸ ποίας συνθήκας... Ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: φίλων ἀκλαυτος. **οῖοις νόμοις** (ἐνν. ἀνοσίοις) = μὲ ποίους ἀνοσίους νόμους. **ἔργμα** (εἰργνυμι, εἰργω) = εἰρκτή, τάφος. **τυμβόχωστος** = ὡσὰν τύμβος κεχωσμένος. **ποταίνιος** = νέος, πρωτάκουστος (καινοφανής, διότι πρόκειται νὰ κλεισθῇ ἐν αὐτῷ ζωντανή). **πρὸς ἔργμα τυμβόχ.** **ἔρχομαι τάφου ποταίνιου** = πηγαίνω εἰς εἰρκτὴν πρωτακούστου τάφου, ὡσὰν τύμβον ἐπικεχωσμένην. **μέτοικος = ζῶσα,** κατοικοῦσα μεταξύ. **προσέπεσες = προσέκρουσες** (ἔκφρασις ποιητική), βαρέως ἡμαρτες. **βάθρον δίκας = βάσιν** (θρόνον) τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς Δικαιοσύνης. **ἐκτίνω = πληρώνω.** **πατρῷος = ὑπὸ τοῦ πατρὸς κληροδοτηθείς.** **πολύν τινα = παρὰ πολὺν** (φοβερόν). **ἄθλος = ἀγών,** δυστύχημα.**

ἀντιστρό. β'. ψαύω (συντάσσω. ἐδῶ μετ. αἰτιατ.) = ἐγγίζω, ὑπομιμήσκω. **τριπόλιστος =** (τρὶς - πολίζω ἡ πολέω = ἀριτριῶ, στρέφω) = τρὶς (δηλ. ἐπανειλημμένως) λεγόμενος καὶ ἐπομένως διαβόητος. **οίτος** (ἐκ ῥίζ. οἱ τοῦ οἴσω τοῦ ῥήμ. φέρω) = μοιραῖον, τύχη (χρησιμ. ὡς ἐπεξ. τοῦ μερίμνας). **πρόπαντος = ὄλοκλήρου** ἐν γένει (ἡ πρὸ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ παντός). **κλεινοῖς Λαβδακ.** ἀντὶ γενικῆς ἐτέθη ἡ δοτ. ἐκ τοῦ πότμου (πίπτω) = τοῦ πεσόντος ἡμῖν κλπ., χρησιμ. δὲ ἡ δοτικὴ αὐτὴ ὡς ἐπεξήγησις τοῦ: ἀμετέρου. **ματρῷαι λέκτρων ἄται =** ἄται ματρώων λέκτρων = δυστυχήματα (συμφοραὶ) προελθόντα ἐκ τοῦ γάμου τῆς μητρός μας. **κοιμήματα δυσμόρου μητρὸς** (γεν. ὑποκ.) = περιπτύξεις, πλαγιάσματα τῆς... αὐτογένητα (ὑπαλλαγὴ) ἀντὶ αὐτογεννήτω πατρὶ = μὲ τὸν πατέρα, ὃν αὐτὴ ἡ ἰδία ἐγένησεν. **οἴων =** ἀπὸ ποίους γονεῖς. **ἀραιός =** ἐπικτάρατος, μέτοικος = ἵνα συνοικήσω μετ' αὐτῶν. **δύσποτμος =** κυκότυχος. **κυρέω-**

ω = τυγχάνω. κατήναρες = ἀόρ. β'. τοῦ ἀποθ. φῆμι. κατενάίρομαι = φονεύω. εὔσέβεια = εἶναι τεκμήριον εὔσεβῶν φρονημάτων. κράτος δὲ (τούτου) ὁ κράτος μέλει, οὐδαμῇ παραβατὸν πέλει = ἡ ἔξουσία δὲ ἐκείνου, ὅστις εἶναι ἐπιτετραμμένος αὐτήν, κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι παραβατή. αὐτόγνωτος ὄργα = αὐτόβουλος ὄρμή, αὐθιρέτος σπουδή. τάνδε = δι' αὐτῆς ἐδῶ. οὐκέτι μοι θέμις (ἐστὶ) = δὲν εἶναι πλέον ἐπιτετραμμένον εἰς ἐμέ. λαμπάδος = τοῦ ἥλιου. πότμος (ὁ) = μοῖρα. ἀδάκρυτος = ἀκλαυτος.

Πραγματικαί. Έξω φέρομαι τῶν θεσμῶν· ἔξέρχεται τῆς κεκανονισμένης τάξεως τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ διὰ τῶν δακρύων του δεικνύει συμπάθειαν πρὸς τὴν καταδικασθεῖσαν βασιλόπαιδα. 'Ἐν τῷ κοιμῷ, στίχ. 806 — 882, ἡ Ἀντιγόνη, ἥτις, ὡς ἡρωὶς ὑπὲρ τοῦ ἄλλους κοινοῦ ἀνθρώπους, ἐθυσίασε ζωὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν χάριν τῆς ἐκπληρώσεως ἐνὸς ὑπερτάτου καθήκοντος, τώρα, ὅτε ἐπετελέσθη τοῦτο καὶ βλέπει ἐμπρός της τὸ φάσμα τοῦ θανάτου καὶ ἀναλογίζεται τὴν στέρησιν τοῦ γάμου, ὅστις ἦτο καὶ εἶναι δ φυσικὸς τῆς γυναικὸς προορισμός, λυπεῖται ὑπερβολικὰ ὡς ἀνθρωπὸς κ.τ.λ.' ποῖα ἄλλα παρόμοια παραδείγματα ἔχομεν; **Ἀχέρων.** ποταμὸς ἐν Θεσπρωτίᾳ τῆς Ἡπείρου· πηγάζων οὗτος ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Σουλίου διαφρέει τὴν Ἀχερούσιαν λίμνην, βυθίζεται ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐκρέει ἀκολούθως εἰς τὴν Ἰόνιον θάλασσαν. Τὸ ἄγριον καὶ τραχὺ καὶ μυστηριῶδες τῶν τόπων, δι' ὃν διέρχεται, τὰ σκοτεινὰ καὶ λασπώδη νερά τῆς λίμνης, αἱ ἔξαφανίσεις καὶ ἐπανεμφανίσεις αὐτοῦ, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς παλαιοτάτας τοπικὰς παραδόσεις καὶ ἐπλασταν τὸν διμώνυμον τοῦ Ἀδου ποταμόν. **Ūμεναίων.** οἱ ὑμέναιοι ἡσαν ἄσματα ἀδόμενα κατὰ τοὺς γάμους, καὶ ίδιᾳ κατὰ τὴν πομπήν, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ. 'Ο δ' ἐπιθαλάσσιος μεταξὺ τῆς νύμφης ὑπὸ παρθένων ἔξωθι τοῦ νυμφῶνος ἴσταμένων. ζῶσα μόνη δῆ... ὁ γορδὸς θέλων νὰ παρηγορήσῃ τὴν τεθλιψμένην Ἀντιγόνην εὑρίσκει πρόχειρον δικαιολογίαν, δὲ μόνη αὐτὴ κατ' ἔξαίρεσιν, χωρὶς νὰ ἀσθενήσῃ αλπ., ζωτανὴ κατέρχεται εἰς τὸν Ἀδην. **Φρυγίαν** ξέναν· πρόκειται περὶ τῆς Νιόβης, τῆς θυγατρὸς τοῦ περιβοήτου Ταντάλου, ὁ μῆθος τοῦ ὅποιου καὶ τῆς Νιόβης εἴναι γνωστός, ἡ δὲ ἀπολίθωσις αὐτῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐγένετο ἐκεῖ παρὰ τὸ δῆρος Σίπυλον τῆς Λυδίας ἐν Μ. 'Ασίᾳ, διόπου ὑπάρχει ἀνάγλυφος φυσικὴ ἐκ πέτρας γυναικεία μορφὴ καθημένη, ἐπιγέννημα μὲν

αὐτῆς τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τέχνης καταλήλως διασκευασθεῖσα, ὥστε νὰ μὴ παραλλάσσῃ τῆς μορφῆς γυναικὸς καθημένης καὶ δακρυρροούσης, δάκρυα δὲ εἶναι τὰ δύμβρια καὶ τὰ ἐκ τῆς τηκομένης χιόνος καταρρέοντα ὕδατα. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἀναφέρει καὶ ὁ περιηγητὴς Παυσανίας, ὅτι εἶδεν. Φαίνεται, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἦτο καθιερωμένον εἰς τὴν 'Αστιανὴν θεὰν Κυβέλην καὶ ὑστερὸν ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ πλασθῇ ὁ μῦθος τῆς Νιεβῆς, μὲ τὸν ὅποιον ἡσχολήθη ἡ ἐπική, λυρικὴ καὶ δραματικὴ ποίησις. Θεογεννής ὡς καταγομένη ἐκ τοῦ Διός, οὖ. υἱὸς ἦτο ὁ πατήρ Τάνταλος. Διρκαῖαι κρῆναι· ἐτέθη πληθ., διότι ἡ Δίρκη ἀπετελεῖτο ἐκ πολλῶν πτηγῶν, ἔκειντο δὲ αὔται πλησίον τῶν Θηβῶν. συμμάρτυρας ἐπικτῶμαι· συχνάκις ἐγίνετο παρ' ἀρχαίοις ἐπίκλησις τῆς πέριξ φύσεως τῆς θαλάσσης, τῶν δρέων, τῶν ποταμῶν κ.τ.λ. δυσπότμων γάμων· ἡ ὑπόμνησις τοῦ ἀτυχοῦς γάμου τῶν γονέων τῆς ἀνέμυνησεν αὐτὴν καὶ τὸν ἀτυχῆ γάμον τοῦ ἀδελφοῦ Πολυνείκους, νυμφευθέντος τὴν κόρην τοῦ 'Αδράστου, ὅστις γάμος πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπῆρξεν αἰτία τῆς ἐκστρατείας αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Θηβῶν, τοῦ δλέθρου του καὶ τῆς καταδίκης εἰς θάνατον τῆς 'Αντιγόνης. ἄκλαυτος, ἄφιλος κλπ. ἐν τῇ ἐπωδῷ ἡ 'Αντιγόνη ἐπαναλαμβάνει δι' ὀλίγων τὰ λεχθέντα ἐν τῷ κομμῷ, προσθέτουσα μόνον τὸ ἄκλαυτον ὑπὸ τῶν φίλων.

β') 883 - 943

Λεξιλογικαί. Ο Κρέων ἔξελθὼν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἴδων ἔκπληκτος, ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἀκόμη ἡ 'Αντιγόνη, δργίζεται κ.τ.λ. **ἀοιδὴ** = θρῆνος. **εἰ χρείη** = ἐάν ἥθελε παραστῆ ἀνάγκη, ἥθελε προκύψει ὠφέλεια· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἄρ'** ἵσθ ὡς, **εἰ χρείη** λέγειν πρὸ τοῦ θανεῖν (= ἐνώπιον τοῦ θανάτου) ἀοιδὰς καὶ γόους, **οὐδ'** ἀν εἰς παύσαit' ἀν λέγειν; **οὐκ ἄξεθ'** ὡς τάχιστα ἰσοδυν. πρὸς ἔντονον προσταγὴν = ἀπαγάγετέ την τάχιστα. **κατηρεφής τύμβος** = θοιωτὸς τάφος (ἐστεγασμένος ἀνωθεν). **περιπτύσσω** = περικλείω, περιβάλλω. **χρῆ** (τοῦ ὅμη. χράω) = θέλω, χρήζω. **τυμβεύω** (ἀμετάβ.) = διάγω ἐν τύμβῳ, κατοικῶ ἐντὸς τάφου. **τούπι τήνδε τὴν κόρην** (προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς) = ὅσον ἀφορᾷ εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν κόρην. **ἄγνοι· λέγει οὕτω,** διότι δὲν φονεύει αὐτήν, ἀλλὰ τὴν ἀφίνει ζῶσαν μετά τινος τροφῆς, ὡς εἴπε καὶ ἐν στίχ. 775 (φορβῆς τοσοῦτον). **δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **μετοικίας τῆς ἄνω** = τοῦ δικαιώματος νὰ κατοικῇ (νὰ εἶνα)· μεταξὺ ἡμῶν

τῶν ζώντων ἀνω ἐπὶ τῆς γῆς. νυμφεῖον = νυμφικὸς θάλαμος (μετὰ πολλῆς πικρίας λέγει τὸν ἀπαίσιον τάφον τῆς νυμφικὸν θάλαμον). κατα-
σκαφῆς = κοῦλος, ὑπόγειος. ἀείφρουρος=διότι ἐπρόκειτο μέχρι τέλους τῆς ζωῆς νὰ φυλάττῃ τὴν Ἀντιγόνην. οἱ πορεύομαι πρὸς τοὺς ἔμαυ-
τῆς = ὅπου πορευομένη πηγαίνω πρὸς τοὺς ἰδικούς μου. ὡν... ἡ σειρά-
τῶν λέξεων : ὃν δὲ λαλότων πλεῖστον ἀριθμόν. Φερσέφρασσα=ἡ Περσε-
φόνη. ὃν λοισθία (ἡ ὃν γεν. διαιρ.) = ἐσχάτη. μακρῷ (ἐπιτείνει
τὸ) κάκιστα = μὲν ὑπερβολικὰ οἰκτρότατον θάνατον (διότι θάπτεται
ἀθώα, νέα καὶ ζωντανή). πρὶν μοι μοῖραν ἔξηκειν βίου (ποίᾳ ἡ σύν-
ταξις τοῦ πρὶν ;) = πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα ὁ εἰμαρμένος εἰς
ἔμε τρόπον τῆς ζωῆς. κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέψω = διατηρῶ παρὰ πολὺ
μεγάλην ἐλπίδα. φίλη-προσφιλῆς-φίλη· ἡ ἀναφορὰ χάριν ἐμφάσεως.
κασίγνητον κάρα· οὔτως ἀποκαλεῖ τὸν Ἐτεοκλέα. περιστέλλω (κυ-
ρίως)=ἐνδύω τὸν νεκρόν, εἴτα κηδεύω, θάπτω, τοιάδ' ἄρνυμαι=τοιαύ-
την λαμβάνω ἀκοιτήν. τοῖς φρονοῦσιν (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν
γνώμην τῶν ὑγιῶν φρονούντων. τὸ εὖ ἀνήκει εἰς τὸ δ. ἐτίμησα· διὰ τὰ
ἀπό : σ' ἔγώ τίμησα... μέχρι: νόμῳ, ίδε πραγματ. παρατηρήσεις. ἐτή-
κετο= ἔλειωνεν, ἐσήπετο ἀταφος. εἰ τέκνα· ἐνν. τὸ ἐτήκοντο. βίᾳ=
παρὰ τὴν θέλησιν. ἀν ἥρόμην τόνδε πόνον = θὰ ἀνελάμβανον τὴν
πραγματοποίησιν τοῦ ἐπιπόνου, ὡς αὐτοῦ ἐδῶ, ἔργου. πρὸς χάριν
τίνος νόμου ; = πρὸς χάριν ποίας ἡθικῆς ἀρχῆς, τίνος ἡθικοῦ ἀξιώ-
ματος ; Ἡ μετ. κατθανόντος εἶναι ὑποθ. ἀμπλακίσκω = στεροῦμαι.
τοῦδε, δῆλ. παιδός. κεκευθότοιν (τοῦ δήμ. κεκύθω ὡς ἀμέταβ.) = ἐὰν
ἐὰν ἥθελον ἀποθάνει. οὐκ ἔστιν δστις = οὐδέποτε. βλάστοι· τοῦ ρ. βλα-
στάνω. τοιῶδε μέντοι νόμῳ = ἐπὶ τῇ βάσει ὅμως τοιαύτης ἀρχῆς
(περὶ ἡς ὡμιλησα ἀνωτέρω). ἐκπροτιμήσασα= προτιμήσασα ἀπὸ
τοὺς ἄλλους πατέρα καὶ οὐδόν. ταῦτα ἔδοξ' ἀμαρτάνειν = ἐφάνην,
ὅτι ἔπεσα εἰς αὐτὸν (ποὺ μοῦ ἀπεδόθη) τὸ ἔγκλημα. διὰ χειρῶν οὕτω
= διὰ τῆς βίας ἔτσι. ἄγει με= διέταξε τοὺς δορυφόρους νὰ μὲ δόδη-
γήσωσι. μὴ λαχοῦσαν μέρος οὕτε γάμου του οὕτε παιδείου τρο-
φῆς = χωρὶς νὰ μετάσχω οὕτε γάμου τινὸς (χωρὶς νὰ νυμφευθῶ),
οὕτε καὶ ἀνατροφῆς τέκνων. ἔρημος πρὸς = ἐγκαταλειμμένη ὑπό.
εἰς κατασκαφὰς θανόντων = εἰς κοῦλον τάφον. ποίαν παρεξελ-
θοῦσα δαιμόνων δίκην = διότι ποῖον θεῖον δίκαιον παρέβην ; βλέ-
πειν = προσβλέπειν. αὐδᾶν = προσφωνεῖν, ἐπικαλεῖσθαι. ἔπει γε δὴ
εὔσεβοῦσα τὴν δυσσέβειαν ἐκτησάμην = ἐπειδή, ὡς γνωστόν, πράτ-

τουσα εύσεβη πρᾶξιν ἀπέκτησα κατηγορίαν (καὶ τιμωρίαν) ἐπὶ ἀσεβείᾳ.
τάδε = τάνωτέρω (δηλ. ἡ ἀπόκτησις τῆς κατηγορίας... διὰ τὴν εὐσεβή
 μου πρᾶξιν). **ξυγγιγνώσκω**=λαμβάνω γνῶσιν, διδάσκομαι. **παθόντες**
ξυγγνοῖμεν ἀν ἡμαρτηκότες = ἀφ' οὗ πάθωμεν, θέλομεν μάθει, δτι
 ἐσφάλαμεν (πρβλ. τὴν λαϊκὴν ῥῆσιν : ὁ παθὸς μαθός). **οἶδε**· ὁ Κρέων
 καὶ οἱ διμόφρονές του. μὴ πλείω ἢ καὶ=ἴσα, δμοια πρὸς ὅσα. **ἐκδίκως**=
 ἀδίκως. ἔτι αὕται ῥιπαὶ τῶν αὐτῶν ἀνέμων ψυχῆς τήνδε γ' ἔχου-
 σιν =ἀκόμη ἢ ίδια ψυχικὴ ταραχὴ (ἔξαψις) κατέχει αὐτὴν δὰ τούλαχι-
 στον. **τοιγάρ=**διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **κλαυμάθ'** **ὑπάρξει**=θὰ τιμωρηθῶσι.
 ὑπὲρ βραδυτήτος· λόγῳ τῆς βραδύτητος νὰ τὴν ἀπαγάγουν. **θανά-**
του ἔγγυτάτω=πλησιέστατα πρὸς τὸν θάνατον. **ἀφῆκται** =έχει ἐκφρα-
 σθῇ (δηλ. ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Κρέοντος ἔχει ἐκστομισθῇ δεικνύων, δτι
 προσεγγίζει ὁ θάνατος). **οὐδὲν παραμυθοῦματι** =οὐδόλως σὲ συμβου-
 λεύω. μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι = δτι ταῦτα ἐδῶ, δηλ. αἱ
 ἀπειλαὶ (ἀποφάσεις) του περὶ θανάτου, δὲν θὰ ἐπικυρωθῶσι κατ'
 αὐτὸν τὸν τρόπον. **προγενεῖς**=προγονικοί. **ἄγομαι δὴ κούκετι μέλλω**
 (ἐνν. ιέναι). **κοιρανίδαι** = τύραννοι, βασιλεῖς, ἡγεμόνες. **βασιλειδῶν=**
 βασιλειδῶν, τῶν βασιλοπαίδων. **τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα** = ἐπειδὴ
 ἐτίμησα τὸ ἔργον τῆς εὐσεβείας.

Πραγματικαί. Φερσέφασσα· ἡ Περσεφόνη λέγεται καὶ Περσε-
 φόνεια, Περσέφασσα κλπ. Κατὰ τὸν μῦθον ἦτο κόρη τῆς θεᾶς Δήμη-
 τρος καὶ τοῦ Διὸς καὶ σύζυγος τοῦ Πλούτωνος, θεοῦ τοῦ "Ἄδου. Αὕτη
 ἔζη ἐπὶ ἔξ μηνας εἰς τὸν κάτω κόσμον μετὰ τοῦ ἀνδρός της καὶ ἐπὶ ἔξ
 μηνας ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῆς μητρός της. Τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ συμβο-
 λικὴ παράστασις τοῦ σπόρου τοῦ σίτου, ὁ ὄποιος χάνεται εἰς τὴν γῆν
 καὶ φυτρώνει πάλιν. Τὰ ἀπὸ τοῦ στίχ. 904: **σ' ἔγώ 'τίμησ'**... μέχρι
 τοῦ ἐν τῷ στίχ. 914: **νόμῳ**, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν (τοῦ μεγάλου
 Γερμανοῦ ποιητοῦ Goethe καὶ ἄλλων ἡμετέρων καὶ ξένων) δὲν ἥσαν
 τοῦ Σοφοκλέους, ἀλλὰ προσετέθησαν ὑπ' ἄλλης χειρός, διότι οἱ λόγοι
 οὗτοι τῆς Ἀντιγόνης ἀντιφάσκουσι πρὸς τὰς πράξεις καὶ τοῦ προιγού-
 μένους λόγους καὶ ἀρχὰς αὐτῆς. 'Ἐνῷ δηλ. προηγουμένως ἐδικαιολόγει
 τὴν πρᾶξιν της, λέγουσα, δτι παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἄρχοντος χάριν
 τῶν θείων νόμων, τώρα θεωρεῖ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους ὑπερτέρους
 τῶν θείων καὶ δμολογεῖ, δτι θὰ παρήκουνε εἰς τοὺς νόμους τῆς πολιτείας
 χάριν μόνον ὡρισμένου συγγενοῦς, τοῦ ἀδελφοῦ. Τὸ χωρίον τοῦτο λοι-

πὸν κατὰ τὴν γνώμην τῶν δὲν εἶναι γνήσιον, ἀλλὰ προσετέθη μεταγενεστέρως, παραληφθὲν ἐξ ἑνὸς διηγήματος τοῦ Ἡροδότου, κατὰ τὸ ὅποῖον, ὅτε συνελήφθη, ὡς αἰχμάλωτος, ὑπὸ τοῦ Δαρείου ὁ Ἰνταφέρνης καὶ κατεδικάσθη μεθ' ὅλων τῶν περὶ αὐτὸν εἰς θάνατον, ἐπροτάθη ὑπὸ τοῦ Δαρείου εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ ἔκλεξῃ ποῖον θέλει νὰ σώσῃ ἐκ τῶν οἰκείων της; αὕτη δὲ ἔσπευσε νὰ ἔκλεξῃ τὸν ἀδελφόν της, διότι, ὡς εἶπεν, ἂν ὁ θεὸς ἥθελεν, ἥδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον σύζυγον ἢ οὗτόν, ἂν ἥθελον ἀποθάνει ἔκεινοι, ἐνῷ ἀδελφὸν δὲν ἥδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον, διότι εἴχον ἀποθάνει οἱ γονεῖς αὐτῆς. "Αλλωστε, ὡς εἶναι λογικόν, ὁ Πολυνείκης δὲν ἔζη, ὥστε νὰ προτιμήσῃ ἢ Ἀντιγόνη τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τῆς τῶν ἄλλων. Τινὲς δομῶς παραδέχονται, ὅτι οἱ ἀνώτερω στίχοι εἶναι γνήσιοι τοῦ Σοφοκλέους, μαρτυροῦντες ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ προτίμησιν τῆς πατροπαραδότου παρ'" Ἔλλησιν ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν στενὴν συνάφειαν τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τοῦ Ἡροδότου καὶ Σοφοκλέους, οἵτινες ἦσαν σύγχρονοι καὶ φιλικῶτατα συνεδέοντο πρός ἄλλήλους. προγενεῖς· ἐννοεῖ τοὺς ἀρχαίους ἐπιχωρίους θεούς. κοιρανίδαι· οὕτω προσφωνοῦνται οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορόν, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ ἀποκαλοῦνται ἄνακτες· τὴν ἐπωνυμίαν δὲ ταύτην εἴχον οὐ μόνον οἱ βασίλεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐγενεῖς ἐκ τῶν πολιτῶν

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (944 - 987)

Λεξιλογικαί. στροφὴ α'. ἔτλα καὶ = ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην (ρ. τλάω = ὑπομένω, καρτερῶ). Πρὸ αὐτοῦ δέον νὰ ἐννοήσωμεν τὸ ἐκ μέρους τοῦ χοροῦ παραινετικὸν πρὸς τὴν Ἀντιγόνην «τέτλαθι». Δανάης δέμας (περίφρασις) = ἡ Δανάη. ἀλλάξαι = νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ οὐράνιον φῶς πρὸς τὸ σκότος τῆς εἰρκτῆς (ἐν τῷ καταγεώ οἰκοδομῆματι). χαλκόδετοι αὐλαῖ=δωμάτιον, εἰς τοὺς τοίχους τοῦ ὅποίου εἶναι προσηρμοσμέναι διὰ χαλκῶν ἥλων χαλκαῖ πλάκες. ἐν τυμβ. θαλάμῳ· ἐπεξηγεῖ τὸ χαλκοδ. αὐλαῖς. κατεζεύχθη = ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης. τίμιος γενεᾶ=εὐγενῆς τὴν καταγωγήν. ταμιεύεσκεν (μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ταμιῶν, οἵτινες φυλάσσουν τὸν θησαυρὸν τῆς πόλεως ἢ ναοῦ)=ἔφύλασσεν ἐν τῇ κοιλίᾳ. χρυσορύτους (δι' ἑνὸς ρχάριν τοῦ μέτρου). γονάς = τὸν ὑπὸ μορφὴν χρυσῆς βροχῆς χυθέντα εἰς αὐτὴν γόνον. ἀμοιριδία δύνασις=ἡ δύναμις τῆς μοίρας. δεινά τις

= ἔξοχως ἴσχυρά. **"Αρης** (μετωνυμ.) = πολεμική δύναμις. **πύργος**· ἐνν. οὗτε καὶ ἄν τις ἐγκλεισθῇ ἐν πύργῳ. **ἀλίκιτυπος** = δύπλιος θυ- λάσσης κτυπώμενος. **κελαινὸς** = δέξιων σκοτεινὸν χρῶμα.

ἀντιστροφή = ἀλιτρότητα (ὑπέκυψε καὶ οὕτος εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης). **δέξυχολος** = δέξιος θυμος. **κερτομίοις** δραγαῖς = λόγῳ τῶν πειρακτικῶν, σκωπτικῶν ἐκδηλώσεων τῆς δργῆς του. **ἐκ Διονύσου**, ποιητ. αἰτ. **κατάφαρκτος** ἐν πετρώδει δεσμῷ = κατάφρακτος (ἔγκαθειρκτος) εἰς πετρώδεις δεσμωτήριον. ('Ενν. τὸ ἄντρον τοῦ Παγγαίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐδέθη ὁ Λυκοῦργος). **οὔτω** = τοιουτοτρόπως (δηλ. ἐν τοιαύτῃ καθείρξει, λόγῳ τοιαύτης καθείρξεως). **ἀποστάζει** = βαθμηδὸν ἔξαφανίζεται (καταρρέουσα κατὰ σταγόνας): μεταφορὰ ἐκ τοῦ ἀποστήματος, ὅπερ, ὅταν ὡριμάσῃ, διαρρηγνύεται καὶ ἔκρεει. **δεινὸν ἀνθηρόν τε μένος μανίας** = ἡ φοβερὰ καὶ φλογερὰ ἔξαψις τῆς μανίας. **ἐπέγνω** = ἤλθεν εἰς ἐπίγνωσιν, κατενόησεν. **μανίαις φαύων** = δέτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μανίας ἥρεθιζε τὸν θεόν. **κερτομίοις γλώσσαις** = μὲν πειρακτικοὺς λόγους. **παύεσκε** = διέκοπτεν, ἡνάγκαζε νὰ παύουν. **ἔνθεος** = θεόληπτος, ἐνθουσιῶν. **εὗιον πῦρ** = τὰς δᾶδας, αἴτινες ἔκαιόντο νέπ' αὐτῶν (τῶν μανιάδων) ἐν συνοδείᾳ τῶν φωνῶν εὗοι, εὔοι. **φίλαυλος** = δέ ἀγαπῶν τῶν αὐλόν.

στροφὴ β'. κυανέων = σκοτεινῶν (ἵδε πραγματ.). **διδύμας ἀλός** = τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου. **ἀκταί**, ἐνν. εἰσί, κείνται. **ἰδ'** = ἰδὲ = ἡδὲ = καί. **ἄξενος** = ἀφιλόξενος. **ἴνα** = ὅπου. **ἀγχίπολις** = δύπλιος (παρὰ τὴν πόλιν Σαλμοδησσὸν) πάροικος, γείτων. **ἀρατὸν** = ἐπάρατον, ἀποτρόπαιον. **ἔλκος τυφλωθὲν** = ἔλκος γενόμενον διὰ τυφλώσεως (ἐνῷ τὸ ἔλκος ὑπῆρξε τὸ αἴτιον τῆς τυφλώσεως). **δάμαρτος** (ἡ) = σύζυγος. **ἀλαὸν** (κατηγορ.) = ὥστε γενέσθαι τυφλὸν (τὸ συνῆψε πρὸς τὸ ἔλκος ἀντὶ τῶν ὀμμάτων). **κύκλοι ὀμμάτων** = αἱ κύκλοι τῶν ὀφθαλμῶν. Τά: **δισσοῖσι Φινεΐδαις** καὶ **κύκλοις ὀμμάτων** ἀποτελοῦσι σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. 'Η δοτ. δισσοῖσι Φιν. ἀντὶ γενικῆς κτητικῆς τοῦ κύκλους ὀμμάτων. **ἀλάστοροι** = (οἱ ἀλαστα παθόντες) = οἱ ἀπαιτοῦντες ἐκδίκησιν (ἐκ τοῦ : **ἀλάστωρ - ρος** = ἡ τιμωροῦσα τὸ ἔγκλημα θεότης). **ἀράσσω** = κτυπῶ ἴσχυρῶς. **αίματηραῖς** (ἐτέθη κατὰ πρόληψιν) = ὥστε νὰ αἰματώσουν, νὰ γίνουν αἰμόφυρτοι. **ἀκμαὶ κερκίδων** = αἱ κύκλοι τῶν κερκίδων (κερκίς δὲ ἡ τὸ οὐφαντικὸν ἐργαλεῖον, δι' οὗ αἱ γυναικες κτυποῦσαι ἐπύκνων τὸ οὐφασμα). **ὑφ' αἵματηραῖς χείρεσσι κλπ.** δοτ. δργανική· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων ἀπὸ τοῦ : **ἴν'**

ἀγχίπολις... ἔχει οὕτως : ἵνα ἀγχίπολις "Αρης εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος τυ-
φλωθὲν ἀλαὸν (ἀντί, τυφλωθέντων ἀλαῶν πρὸς τό : ὅμμάτων) ἀλαστό-
ροισι κύκλοις ὅμμάτων δισσοῖσι Φινεῖδαις, ἀραχθέντων ὑφ' αἰματη-
ραῖς χείρεσσι καὶ ἀκμαῖσι κερκίδων ἐξ ἀγρίας δάμαρτος.

ἀντιστροφή β'. κατὰ δὲ τακόμενοι (τμῆσις) = κατατήκομενοι
δέ. μέλεος = δυστυχής. μελέαν πάθαν = τὴν οἰκτρὰν συμφοράν. ἀνύμ-
φευτος = ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. ἀνύμφευτον γονᾶν = καταγωγὴν
ἀπὸ μητρὸς ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. ἀντασε (δ. ἀντάω = συναντῶ) =
μετέχω, κοινωνῶ, σπέρμα = καταγωγή, γένος (προσδιορ. ἀναφορᾶς)
ἀρχαιόγονος = πρωτύγονος, πανάρχαιος. ἀ δέ... = αὕτη δὲ κατὰ μὲν
τὸ γένος μετέσχεν (ἐκοινώνησε) τῶν παναρχαίων Ἐρεχθ. τηλέπορα
ἀντρα = τὰ ἔχοντα μακρὸν ἢ εὐρὺν πόρον, δηλ. τὰ μεγάλα. Βορεάς
= ἡ κόρη τοῦ Βορέου (ἡ Κλεοπάτρα). ἀμιππος = ἡ τρέχουσα σύμ-
φωνα * μὲ τοὺς ἵππους (ταχύτατα). πάγος = πέτρα, ὅρος. δρθόπους
πάγος = ἀπόκρημνον ὅρος. ὑπὲρ = ἐπί. θεῶν παῖς * διότι ὁ πατήρ τῆς
Κλεοπάτρας Βορέας καὶ ὁ πάππος Ἐρεχθεὺς ἦσαν θεοί. καπ' ἔκεινα
ἔσχον (τμῆσις) = καὶ ἔκεινας ἐπέσχον = καὶ κατ' ἔκεινης ἐστράφη-
σαν. μακραίων. = πολυχρόνιος (ἀτε ὑπάρχων ἀρχαιόθεν).

Πραγματικαί. 'Εν τῷ στασίμῳ τούτῳ φέρει τρία παραδείγματα ὁ
χορὸς καὶ ἄλλων προσώπων, ὑποστάντων τὴν μοιραίαν ἀνάγκην, διὰ
νὰ παραμυθήσῃ τὴν Ἀντιγόνην καὶ διὰ νὰ παραστήσῃ τὸ ἀναπόφευκτον
τοῦ μοιραίου. Εἰς τοὺς στίχους 949 καὶ 987 δἰς προσαγορεύει τὴν Ἀντι-
γόνην : ὡς παῖ παῖ, καίπερ ἀποῦσαν, οἰονεὶ παρακολουθῶν αὐτὴν βα-
νουσαν εἰς τὸν "Ἄδην. Δανάας"· ἡτο κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ "Αργους
"Ακρίσιου, ὅστις εἶχε λάβει χρησμόν, ὅτι ἐὰν ἡ κόρη του γεννήσῃ υἱόν,
οὗτος θὰ φονεύσῃ τὸν πάππον. Διὰ τοῦτο ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνέκλεισε
τὴν κόρην του εἰς ἕνα ὑπόγειον τοῦ ἀνακτόρου χαλκοῦν θάλαμον, διὰ
νὰ ἀποφύγῃ αὕτη τὸν γάμον, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὡς χρυσῇ βροχῇ μετ' αὐτῆς
ἐγέννησε τὸν Περσέα. Κατόπιν τούτου ὁ "Ακρίσιος ἐνέβαλε τὴν Δανάην
καὶ τὸν Περσέα εἰς λάρνακα καὶ τοὺς ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. βασι-
λεὺς τῶν Ἡδωνῶν· ὁ υἱὸς τοῦ Δρύαντος, ὃνόματι Λυκοῦργος, βασι-
λεὺς τῶν παρὰ τὸν Στρυμόνα Θρακῶν Ἡδωνῶν, κατεδίωξε τὸν Διόνυσον
μετὰ τῶν συντρόφων του Μαινάδων καὶ διὰ τοῦτο ἐδέθη καὶ ἐσπαράχθη
ἐπὶ τοῦ Παγγαίου ὅρους εἰς βραχῶδες σπήλαιον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **Μούσας.**

αῦται κατ' ἀρχὰς ἡκολούθουν τὸν κιθαρώδὸν Ἀπόλλωνα, διὸ καὶ μου-
σιγέτης οὗτος ἐπεκαλεῖτο. "Τοσερον δέ, ὅτε ἐπεκράτησεν ἡ λατρεία
τοῦ Διονύσου καὶ ἔγεννήθη τὸ δρᾶμα, ἔγιναν καὶ τοῦ Διονύσου ἀκόλουθοι
καὶ μετεχειρίζοντο τοὺς αὐλούς. **Κυανέων**· τοιουτοτρόπως λέγονται ἀπὸ
τῶν Κυανέων πετρῶν, αἴτινες ἡσαν δύο νησίδια κείμενα κατὰ τὸ πρὸς
τὸν Εὔξεινον πόντον στόμιον τοῦ Βοσπόρου. Κατὰ τὸν μῆθον ἐκινοῦντο
κατ' ἀρχὰς καὶ συνεκρούοντο, διὸ καὶ Συμπληγάδες ἐλέγοντο, ἀλλ' ὅτε
διέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται ἔμειναν ἀκίνητοι πλέον. **Σαλμυδησσός**· πόλις
καὶ παραλία Β.Δ. τοῦ Βοσπόρου. ἄγγιπολις **"Αρης"**· ἐπιστεύετο ὅτι
οὗτος κατώκει ἐν Θράκῃ, ὅπου καὶ πολὺ ἐτιμᾶτο, ὡς πολεμικὸς δὲ
θεὸς ηὐχαριστεῖτο παριστάμενος μάρτυς αἵματοχυσιῶν καὶ τῶν κατω-
τέρω ἐκτεθησομένων μυσαρῶν πράξεων, τὰς ὅποιας παρηκολούθει ὡς
ἐπιχώριος ἐκεῖ θεός. Ἀπὸ τοῦ στίχ. 966 φέρει τρίτον παράδειγμα, τὸ
πάθημα τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῶν παιδῶν αὐτῆς. "Ο περὶ αὐτῆς μῆθος
ἔχει ὡς ἔξης : 'Ο πτερωτὸς θεὸς Βορέας ἀπήγαγέ ποτε ἐξ Ἀθηνῶν ἀρ-
πάσας παρὰ τὸν Ἰλισὸν ποταμὸν τὴν κόρην τοῦ βασιλέως Ἐρεχθίως,
καλούμενην Ὁρείθυιαν, καὶ ὀδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν Σαρπηδόνα πέτραν
τοῦ ὄρους Αἴμου, γεννήσας μετ' αὐτῆς τοὺς πτερωτοὺς υἱούς Ζήτην καὶ
Κάλακον καὶ τὴν Κλεοπάτραν. Ταύτην ἐνυμφεύθη ὁ βασιλεὺς τῆς Σαλμυ-
δησσοῦ Φινέυς καὶ ἀπέκτησε δύο υἱούς. Ἀλλ' ὁ Φινέυς ἐγκαθείρξας
τὴν Κλεοπάτραν ἔλαβεν ἄλλην σύζυγον τὴν Εἰδοθέαν, ἀδελφὴν τοῦ
Κάδμου, αὕτη δὲ ὡς μητριὰ ἐτύφλωσε τοὺς Φινείδας ἐν συμπράξει
μετὰ τοῦ Φινέως καὶ καθεῖρξεν αὐτούς. **δάμαρτος**· ἐνν. τὴν Εἰδοθέαν.
ἀρχαιογόνων· **'Ἐρεχθειδῶν'** διότι οὗτοι ἡσαν αὐτόχθονες, τοῦ Ἐρεχθίως
ὅντος υἱοῦ τῆς Γῆς καὶ ἀνατραφέντος κατὰ τὸν μῆθον ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς,
ἕτι δὲ τιμωμένου μετ' αὐτῆς ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ. **τηλέπορα ἄντρα**· ταῦτα,
εἰς τὰ ὄποια ἀνετράφη ἡ Κλεοπάτρα, ἔκειντο ἐν Σαρπηδόνι πέτρᾳ τῆς
Θράκης. **ἄμιτπος**· καὶ ἡ Κλεοπάτρα, ὅπως ὁ Ζήτης καὶ ὁ Κάλακος,
ἄν καὶ ἥτο ἀπτερος, δὲν καθυστέρει αὐτῶν εἰς ταχύτητα.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (988-1114)

α') 988 - 1032

Λεξιλογικαί. Θήβης ἄνακτες· διατάσσεται διὰ τῆς δε-
ξιᾶς παρόδου ἀγόμενος ὡς τυφλὸς ὑπὸ παιδὸς καὶ προσφωνεῖ οὖτα
τὸν Κρέοντα καὶ τοὺς χορευτάς. **ἐξ ἐνὸς** (προσδιορ. δργαν.) = δι' ἐνὸς

κέλευθος (ἡ) = ὁδός. **προηγητής** = ὁδηγός. **ούκουν** ἀπεστάτουν = ἀλλ' ὅμως δὲν ἀπεμακρυνόμην. **φρενός** = μαντείας, γνώμης. **πάρος** γε· ἐννοεῖ καὶ τὰς ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπῆκουσε προθύμως εἰς τοὺς μάντεις, καὶ δὴ κατὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἔθυσίασε τὸν πρῶτον υἱόν του Μεγαρέα ἢ Μενοικέα χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος· **τοιγάρ** = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **ναυκληρῶ** = διευθύνω ὡς κυβερνήτης· **δύνησιμος** (ῥ. ὀνίνημι = ὠφελῶ) = ὠφέλιμος. **πάσχω** δύνησιμα = ὠφελοῦμαι. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **πεπονθώς** δύνησιμα ἔχω (=δύναμαι) μαρτυρεῖν (ταῦτα). **βεβώς**· κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ φρόνει. ἐπὶ ξυροῦ τύχης = εἰς τὸ κρισιμώτερον σημεῖον τῆς τύχης. ("Εκφρασις παροιμιακὴ ληφθεῖσα κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ ξυραφίου, ἐπὶ τῆς λεπτοτάτης κορυφῆς τοῦ ὄποιου οὐδὲν ἴσορροπεῖ, ἀλλὰ κλίνει πρὸς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ· λέγεται καί : ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς). ὡς φρίσσω = διότι μὲ καταλαμβάνει φρίκη ἀπὸ τὰ λεγόμενά σου. **θᾶκος** = ἕδρα. **δρνιθοσκόπος** = τοῦ οἰωνοσκοπείου. **ἴνα** = ἔνθα. **λιμὴν** = τόπος καταφύγῆς. **οἰωνὸς** καὶ κατωτέρω **δρνις** = πτηνόν, δρνεον. ἦν ἀντὶ ἐστί, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ διηγήσεως, δῆτε καὶ συχνάκις ἀπαντᾷ τοῦτο. **ἄγνως-ῶτος** = δυσδιάγνωστος, δυσκατάληπτος. **κλάζω** = ἐκβάλλω κραγμούς. **οἰστρος** (ὁ) = μανία. **βεβαρβαρωμένος** = ἀνερμήνευτος, ξενότροπος. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἀκούω** φθόγγον δρνίθων κλάζοντας (ἀντὶ κλαζόντων, ἐτέθη κατὰ τὸ νούμενον σχῆμα, ὡς ἐὰν δηλ. προηγεῖτο δρνιθας). **κακῶ** οἰστρῳ καὶ **βεβαρβαρωμένῳ** = ἀκούω φωνὰς δρνέων, τὰ ὄποια ἔξεβαλλον κραγμούς μετὰ μανίας ἀγρίας καὶ ἀνερμηνεύτου. **σπάω** = σπαράττω. **φρονὸς** = φονικὸς (ῥίζ. φεν. τοῦ ἀχρήστου φένω). **χηλὴ** (ἡ) = ὅνυξ. ἐν χηλαῖς (προσδιορ. δργάν). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἔγνων (ὡς τυφλός). **ῥοῖβδος** (ὁ) (συγγ. πρὸς τὸ ροῖζος) = ὁ δρμητικὸς ἥχος, ὁ προκαλούμενος ἐκ τῆς βιαίας κινήσεως τῶν πτερῶν τῶν δρνέων. **ούκ ἄσημος** (σχῆμα λιτότητος) = πολὺσαφῆς. **δείσας**· ῥῆμ. δέδοικα. **γεύομαι** = ἀποπειρῶμαι, δοκιμάζω. **ἔμπυρα** = ἡ διὰ πυρὸς θυσία. **πάμφλεκτος** (τὸ πᾶς ἐν συνθέσει παρὰ τοῖς τραγικοῖς δηλοῦ μεγάλην ποσότητα ἢ μέγαν βαθμόν) = ὀλόγυρα φλέγων. **"Ηφαιστος"** μετων. ἀντὶ πύρ. **σποδὸς** (ἡ) = τέφρα. **κηκίς - ίδος** = λιπαρὰ ούσια ἔξερχομένη ἐκ καιομένων σωμάτων. **"Ρῆμ. κηκίω** = ἐκρέω ἀναβλύζω. **μυδάω** = διαλύομαι, καθ' ὑπαλλαγὴν ἀρμόζει εἰς τὸ μηρίων, δηλ. μυδώντων μηρίων = ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν μηρίων. **μηρία** δὲ ἥσκαν τὰ δστὰ τῶν μηρῶν μετὰ μεγάλου ἢ μικροῦ μέρους τῶν σαρ-

κῶν αὐτῶν (περιεβάλλοντο δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ διπλοῦ λίπους). τύφω = καπνίζω. ἀναπτύω = πετῶ μόρια (ἐκ τοῦ λίπους). μετάρσιοι (μεταίρω) κατηγορ. = μετεωριζόμεναι (ὑπὸ τῆς θερμότητος βέβαια). καταρρυεῖς. ὑπαλλαγὴ ἀντὶ καταρρυείσης πιμελῆς. ἔκκειμαι = κεῖμαι ἔξω, ἐδῶ : ἀπογυμνοῦμαι· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : καὶ μηροὶ ἔξεκειντο καταρρυεῖς (ἀντὶ καταρρυείσης) καλυπτῆς πιμελῆς = καὶ τὰ δστᾶ τῶν μηρῶν ἀπεγυμνοῦντο (ἡσαν γυμνά), καταρρευσάσης τῆς περιβαλλούσης αὐτὰ πιμελῆς. φθίνοντα (μετ. κατηγορημ.) μαντεύματα ἀσήμων δργίων = ὅτι αἱ μαντεῖαι ἔχανοντο ἔνεκα τῶν ἀσαφῶν θυσιῶν. 'Ο στίχος δὲ οὗτος 1013 εἶναι ἐπεζήγησις τῆς προηγουμένης λέξης : τοιαῦτα. ἡγεμών = ὀδηγὸς (δ ὀδηγῶν αὐτὸν παῖς). ἐκ σῆς φρενὸς (ἀναγκ. αἴτ.) = ἔξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς σου ἵσχυρογνωμοσύνης. παντελεῖς = ὅλαι ἐν γένει· ἀνήκει καὶ εἰς τὸ ἐσχάραι (= στρογγύλαι ἐπὶ τῆς γῆς ἑστίαι) καὶ εἰς τὸ βωμοί. πλήρεις βορᾶς τοῦ πεπτῶτος δυσμόρου γόνου Οἰδίπου νπ' οἰωνῶν τε κχὶ κυνῶν = εἰνκι γεμάτα ἀπὸ ἐσπαραγμένα μέλη τοῦ ἀποθανόντος ἀτυχοῦς υἱοῦ τοῦ Οἰδίποδος ὑπὸ δρνέων καὶ κυνῶν, ὥστε τό : νπ' οἰωνῶν κλπ. εἶναι ποιητ. αἴτ. τοῦ βορᾶς. οὔτα χρον. μὲν προσδιορ., ἀλλ' ἐνταῦθα ἔχει αἰτιολ. ἔννοιαν = καὶ διὰ τοῦτο. λιτή θυστάς = ἡ διὰ θυσιῶν γενομένη παράκλησις. ἀπορροιβδέω-ῶ = ἀφίνω, ἐκβάλλω. εύσημος=σαφῆς, εῦδηλος. βεβρῶτες λίπος αἴματος ἀνδροφθόρου = ἐπειδὴ ἔχουσι φάγει λιπαρὸν αἷμα ἀνδρὸς φθαρέντος. ἐπει δ' ἀμάρτη (παραλείπεται, δπως καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ ἀν) = δσάκις δὲ ἥθελεν ὑποπέσει εἰς ἀμάρτημα. ἄνολβος = ἀθλιος, κακόμοιρος, (ὑπὸ διανοητικὴν ἔποιψιν) = μωρός, ἀπερίσκεπτος. ἀκέομαι-οῦμαι = θεραπεύω, διορθώνω (ἐνν. ἀντικείμ. αὐτὸ τὸ κακόν). ἀκίνητος = αμετάπειστος. ἀκαμπτος. αὐθαδία (αὐτὸς - ἀνδάνω) = αὐθάδεια ἵσχυρογνωμοσύνη. σκαιότητ^τ δφλισκάνει = αἰτίαν σκαιότητος δφλισκάνει = θεωρεῖται ἀνόητος. (Παρόμ. φράσεις : κακίαν, δειλίαν, μωρίαν δφλισκάνω). εἴκω τινὶ = ὑποχωρῶ εἰς τινα. (Δηλ. ἀφησεις νὰ λάβῃ ὅτι τοῦ ἀνήκει). κεντῶ = πλήττω. ἀλκὴ = ἐνδειξις ἀνδρείας. ἐπικτείνω = φονεύω διὰ δευτέραν φοράν. εὑ φρονῶ τινὶ = σκέπτομαι πρὸς τὸ σμφέρον τινός. κέρδος. = κερδαλέα, ἐπωφελῆ.

Πραγματικαί. Τὸ ε' ἐπεισόδιον περιέχει περιπέτειαν· ποῦ βλέπομεν αὐτήν ; **Τειρεσίας.** ἡτο περίφημος μάντις τῆς ἀρχαιότητος, Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν καὶ τυφλὸς ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας

του, διότι ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν βουλὴν τῶν θεῶν. 'Ο Ζεὺς δῆμος ἀντὶ τῆς τυφλώσεως του ἔδωκε τὸ χάρισμα τῆς μαντικῆς καὶ τὴν ἴδιότητα νὰ ἐννοῇ τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ νὰ προβλέπῃ καὶ νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα, ἔτι δὲ τῷ ἐχάρισε τὴν μακροβιότητα ἐπὶ ἐπτὰ ἡ ἐννέα γενεάς. **δρυιθοσκόπον**· πολλὰ εἴδη μαντικῆς ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. 'Εκ τούτων ἡ **οἰωνοσκοπία** ἡ δρυεοσκοπία συνίστατο εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς πτήσεως ἢ τοῦ λαλήματος καὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τῶν πτηνῶν. Οἱ δρυιθοσκόποι ἡ οἰωνοσκόποι ἐκάθηντο πρός παρατήρησιν εἰς τὸ οἰωνιστήριον ἢ δρυιθοσκοπεῖον, ὅπερ ἐλέγετο καὶ θῶκος ἢ θᾶκος δρυιθοσκόπος, καὶ ἦσαν ἐνδεδυμένοι λευκὰ ἵματια καὶ ἔφερον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πίνακας εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τοὺς ὅποιους ἀνέγραφον τὰς παρατηρήσεις των. Τὸ οἰωνοσκοπεῖον τοῦ Τειρεσίου ἐδεικνύετο καὶ μ. Χ., ὡς ἀναγράφει ὁ Παυσανίας (Παυσ. 9, 16, 1). 'Εμπυρομαντεία δὲ ἦτο ἡ παρατήρησις ἐκείνη, καθ' ἣν παρετήρουν, πῶς ἡναπτε τὸ πῦρ, ὅποιου εἴδους φλόγα είχεν, ἀν περιεκύλων τὸ θῦμα κλπ. βωμοῖσι παμφλέκτοισιν **"Ηφαιστος οὐκ ἔλαμπε.** Μολονότι πανταχόθεν ἐφλέγοντο τὰ θύματα, δῆμος δὲν ἔκαιοντο. Τοῦτο ἦτο δεῖγμα ὅτι δὲν ἦτο ἡ θυπία εὐπρόσδεκτος ὑπὸ τῶν θεῶν. **χολαὶ διεσπείροντο**· ἡ χολὴ ἦτο μέρος τῶν σπλάγχνων, ὅτε δὲ ἡ θυσία ἦτο καλή, ἡ χολὴ ἔλειωνε σιγά - σιγά καὶ δὲν διερργγυνετο, ὅπως ἔδω. **καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς κλπ.** 'Αφ' οὖ αἱ φωναὶ τῶν δρνέων καὶ τὰ τῆς θυσίας ἦσαν ἀκατάληπτα εἰς τὸν μάντιν, ἀντελήφθη πλέον οὕτος, ὅτι τοῦτο ὀφείλετο εἰς τὰς αὐθαιρέτους ἐκείνας ἐνεργείας τοῦ Κρέοντος.

β') 1033 - 1063

Λεξιλογικαί. ὥστε. = ὡς. **ἀνδρὸς τοῦδε** = ἐμοῦ. **σκοποῦ** = στόχου, κούδε **ἄπρακτός εἴμι μαντικῆς** ὑμῖν = καὶ δὲν ἔμεινα ἀνεπιβούλευτος, ἀκακοπόιητος ἀπὸ τὴν μαντικὴν τέχνην σας. **τῶν** = δύν (δηλ. τῶν μάντεων). **ὑπαὶ** = ὑπό. **γένος** = σωματεῖον, σύλλογος. **ἔξεμπολάοματ-ῶμαι** = πωλοῦμαι ὡς ἐμπόρευμα. **ἐκφορτίζομαι** φορτώνομαι (ὡς ἐμπόρευμα). **ἔμπολάω-ῶ** = ἐμπορεύομαι. **τάφω δ'** οὐχὶ **ικρύψετε...** = ἐν πάσῃ δῆμος περιπτώσει δὲν θὰ ἐνταφιάσητε. **τρέω** = φοβοῦμαι. **οὐδ'** ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ παρήσω θάπτειν **κεῖνον** = οὐδ' ὡς μὴ παρήσω θάπτειν ἐκεῖνον τρέσας τὸ μίασμα

τοῦτο = οὗτε καὶ ὑπάρχει φόβος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μήπως ἔγω,
φοβηθεὶς τὸ μίασμα τοῦτο, ἐπιτρέψω νὰ θάπτουν ἔκεῖνον. πίπτουσι δ'
αἰσχρὰ πτώματα = ὑφίστανται δὲ ἐπονεδίστους πτώσεις. χοὶ πολλὰ
δεινοὶ = καὶ οἱ δεινότατοι, οἱ πολὺ ἐπιτήδειοι. φράζομαι = σκέπτομαι.
χρῆμα=πρᾶγμα. ποῖον τοῦτο... σύμπτυξις τῶν δύο προτάσεων ποιόν
ἔστι τοῦτο τὸ πάγκοινον, διάλεγεις; εὐθουλία=σύνεσις, δρθὴ σκέψις.
μὴ φρονεῖν = ή ἀφροσύνη, ή ἀσυνεσία. τῆς νόσου = τοῦ μὴ φρονεῖν.
ἀντιλέγω κακῶς = ἀντικακολογῶ. θεσπίζω = μαντεύω. τὸ δὲ ἐκ
τυράννων=τὸ δὲ καταγόμενον ἐκ τυράννων, οἱ τύραννοι. ταγδὸς=ἡγε-
μών, ἄρχων. Η σύνταξις: ἀρ' οἰσθα λέγων ταγοὺς ὅντας ἀν λέγης;
ἄρα γε γνωρίζεις, ὅτι λέγεις πρὸς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εἶναι ἡγεμόνες
σου, ὁσαδήποτε λέγεις; ὅρσεις = θὰ μὲ ἀναγκάσῃς. τάκινητα διὰ
φρενῶν=τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ἀπόρρητα. κίνει=λέγα τα. μόνον δὲ μὴ
λέγων = ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ λέγῃς. ἐπὶ κέρδεσι = πρὸς κερδοσκοπίαν.
οὕτω (δηλ. ἐπὶ κέρδεσι) γάρ ἥδη καὶ δοκῶ (λέγειν) τὸ σὸν μέρος;
ἔτσι λοιπὸν τώρα πλέον πρὸς κερδοσκοπίαν φαίνομαι, ὅτι ὁμιλῶ κατὰ
τὴν ἴδιακήν σου γνώμην; ὡς μὴ ὡμολήσων τὴν ἐμὴν φρένα = ὅτι
δὲν θὰ μεταβάλλῃς τὰς σκέψεις μου, πωλῶν αὐτὰς εἰς τοὺς συνενόχους
(συνεργούς) σου.

Πραγματικάι. κοῦδὲ μαντικῆς ἀπρακτός εἴμι· οἱ ἄρχαῖοι, ὡς
διαφαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σοφοκλέους, τοὺς μάντεις ἔθεώρουν
καπηλευομένους ἐνίστε τὸ ἐπάγγελμά των πρὸς κερδοσκοπίαν καὶ χρη-
ματισμὸν (πρβλ. καὶ Οἰδίποδος τυράννου στίχ. 387, ἔνθα ὁ Οἰδίποις
ἀποκαλεῖ τὸν Τειρεσίαν «δόλιον ἀγύρτην ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν μό-
νον δέδορκε... »). **Ἄλεκτρον**· εἶναι ἡ φυσικὸν ἡ ἐπίτηδες γενόμενον τε-
χνητῶς κρᾶμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἰς ποσοστὸν $3/4$ ἐκ τοῦ πρώτου καὶ
 $1/4$ ἐκ τοῦ δευτέρου. Συγελέγετο πολὺ παρὰ τὰς Σάρδεις καὶ ἔξ Ἰνδιῶν,
αἱ ὅποιαι κατέβαλλον εἰς τὸν Δαρεῖον ὡς φόρον 360 τάλαντα ϕήγμα-
τος (κόνεως) χρυσοῦ. **Διός αἰετοί**· δὲ ετός, ὡς ἵπτάμενος εἰς τὰ ὑψη
καὶ τὸν Ολυμπὸν, ἔθεωρεῖτο ἱερὸν τοῦ Διὸς πτηνόν. εἰς Διός θρό-
νους· δὲ Κρέων ἔξ ὀργῆς παραφέρεται εἰς σημεῖον νὰ ἀσεβήσῃ καὶ πρὸς
αὐτὸν τὸν Δία, καὶ τοῦτο ἐννοήσας προσπαθεῖ νὰ διορθώσῃ τὸ σφάλμα
του διὰ τῶν λεγομένων του ἐν στίχ. 1044.

γ') 1064 - 1090

Λεξιλογικαί. κάτισθι· δὲ Τειρεσίας ὁμιλεῖ, χρησιμοποιῶν τὴν

αὐτὴν λέξιν τοῦ Κρέοντος, ἵσθι, πρὸς ἔμφασιν. **τρόχους** = τροχιάς, δρόμους. **ἀμιλλητῆρας** = ἀμιλλωμένους εἰς τὴν ταχύτητα πρὸς ἀλλήλους· εἶναι ποιητικὴ ἔκφρασις ἀντὶ ἡμέρας, λέγονται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ οἱ δρόμοι τοῦ ἡλίου, αἱ ἡμέραι, φαίνονται ἀμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν ταχύτητα. **τελῶν** (μέλλ. χρόνου) = διανύσων. **σπλάγχνον** = τέκνον. **νέκυν νεκρῶν** · τὸν Αἴμονα ἀντὶ τοῦ Πολυνείκους καὶ τῆς Ἀντιγόνης ἡ σύνταξις : ἐν οἷσι (τρόχοις...) αὐτὸς ἀντιδούς ἔσθι, = ἐντὸς τῶν διοίων ἡμερῶν θὰ ἔχῃς δώσει δὲ ἕδιος εἰς ἀνταπόδοσιν. **ἀμοιβὴν νεκρῶν** = εἰς ἀνταλλαγμα τῶν νεκρῶν. **ἀνθ' ὄν** = διότι. **τῶν ἄνω** · γενικὴ τοῦ διηρημένου ὅλου. **ἔνα τῶν δητῶν ἄνω** (ἐπὶ τῆς γῆς) = ἐνοεῖ τὴν Ἀντιγόνην. **ψυχὴν τ' ἀτίμως** · ἀναπτύσσουσι τὸν προηγούμ. στίχον (διὰ τοῦ ψυχῆν ἐνοεῖ τὴν ζωήν). **ἀτίμως** = ἀνευ τῶν ὀφειλομένων αὐτῇ τιμῶν. **κατοικίζω** = βάλλω νὰ κατοικήσῃ. **ἀμοιρος** = ἀμέτοχος, ἐστερημένος. **τῶν κάτωθεν θεῶν** (εἰς οὓς ἀνήκει) · ἡ γενικὴ αὕτη ἔξαρται ταῖαι ἐκ τοῦ προηγουμένου ἐπιθέτου ἀμοιρος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς. ἡ ὅλη πρότασις : ἔχεις δ' αὖ ἐνθάδ' (ἔνα ἄλλον) ἀμοιρον τῶν κάτωθεν θεῶν = κρατεῖ δὲ ἀφ' ἑτέρου ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἔνα ἄλλον ἐστερημένον τῶν κάτω θεῶν, εἰς οὓς ἀνήκει. **ἀκτέριστος** = δὲ μὴ μετασχῶν τῶν κτερισμάτων (τῶν προστηκούσων ἐπικηδείων τιμῶν). **ἀνόσιος** = μὴ τυχῶν τῶν δύσιων τὰ δύο τελευταῖα ἐπίθετα ἐπεξηγοῦσι τὸ ἐπίθετον ἀμοιρον. **μέτεστι τινὶ τινος** = μετέχει τίς τινος, ἔχει τις δικαίωμα ἐπὶ τινος. **ῶν** = ἐπὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω (τιμῶν καὶ δικαιωμάτων). **ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε** = ὑπὸ σοῦ ἔξαναγκάζονται νὰ βλέπωσι αὐτὰ ἐδῶ (οἱ θεοί) · κατ' ἄλλην ἐρμηνείαν : ἀλλὰ ταῦτα εἶναι αὐθαίρετοι ἐνέργειαι σου. **τούτων** (γεν. αἰτ.) = διὰ ταῦτα) ἐνοεῖ τὸ ἀταφον τοῦ Πολυνείκους καὶ τὴν ἐγκάθειρξιν τῆς Ἀντιγόνης). **λαβθητήρ-ῆρος** (θηλ. γεν.) = ἐξολοθρεύτρια. **նστεροφθόρος** = ἡ նստεրον (μετὰ τὴν κακὴν πρᾶξιν) βλάπτουσα ἡ τιμωροῦσα. **λοχάω-ῶ** = ἐνεδρεύω καὶ φυλάττω. **καὶ θεῶν** = καὶ τῶν ἄνω θεῶν, διότι δὲ Κρέων ἥμαρτε καὶ εἰς τοὺς ἄνω καὶ εἰς τοὺς κάτω θεοὺς καὶ κατ' ἀκολουθίαν χάριν ἀμφοτέρων θὰ καταδιωχθῇ ὑπὸ τῶν Ἐρινύων. **ληφθῆναι ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε κακοῖς** = ὥστε νὰ περιπλακῆς εἰς τὰς ἰδίας μὲ αὐτὰς ἐδῶ τὰς συμφοράς. **ἀθρέω-ῶ** = παρατηρῶ. **καταργυρόω-ῶ** = ἀσημώνων, περικαλύπτω μὲ ἀργυρον, ἐδῶ : δεκάζω διὰ χρημάτων, διαφθείρω. **τριβή** = παρέλευσις. **ἀνδρῶν γυναικῶν** (ὑπαινίσσεται τοὺς μετέπειτα θρήνους τοῦ Κρέοντος καὶ τῆς Εύρωδίκης) γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰ κωκύ-

ματα. **κωκύματα**=θρῆνοι. **ἔχθραι** (κατηγορούμενον τροπικῶς προσδιορίζον τὸ δῆμα). **συνταράσσονται**=περιπίπτουν εἰς ἐμφυλίους ἔριδας. **ὅσων**· γεν. κτητ. εἰς τὸ σπαράγματα = ἐσπαραγμένα μέλη (ὡς ἐδῶ τοῦ Πολυνείκους). **καθηγίζω**=καθιερώνω, ἐκπληρῶ ὅσιον καθῆκον (μετά τινος συρκαστικῆς εἰρωνείας λέγει, ὅτι οἱ κύνες ἢ τὰ θηρία ἢ τὰ δρενα ἔξεπλήρωσαν ἀντὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ καθῆκον τοῦ ἐνταφιασμοῦ, θάψαντα τὰ ἐσπαραγμένα μέλη ἐντὸς τῆς κοιλίας των). **ἔστιοῦχος**=ἡ ἔχουσα ναοὺς καὶ βωμούς. **πόλις**=ἀκρόπολις. **τοξεύματα καρδίας** (γεν. ἀντικειμ.) = βέλη πλήττοντα τὴν καρδίαν σου. **θυμῷ**=ὑπὸ τὸ κράτος τῆς δργῆς μου. **βέβαια**=ἀσφαλῆ. **τὸ θάλπος**=τὴν φλόγα, τὴν καυστικότητα, οὐχ ὑπεκδραμῇ (ῥ. ὑπεκθέω) = δὲν θὰ διαφύγῃς. **ἀφῆ**=ἐκχύσῃ. τὸν νοῦν τῶν φρενῶν = τὰς ἰδέας του.

δ') 1091 - 1114

Λεξιλογικαί. δεινὰ θεσπίσας=φοβερὰς μαντείας εἰπών. **ἔξ** ὅτου τήνδε λευκήν ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι **τρίχα**=ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀντὶ μελαίνης περιβάλλομαι τὰς λευκάς ταύτας τρίχας, μεταπίπτω ἐκ τῆς νεανικῆς εἰς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν. **λακεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ **λάσκω**=λέγω. **Παρατηρητέα** ἢ **ἔξαρτησις** τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκ τοῦ ἐπιστάμεθα. **ἔγνωκα καύτὸς** (ὅτι δηλ. οὐδὲποτε ἀλλοτε ἐψεύσθη). **είκαθεῖν**· ἀπαρ. τοῦ ἐπεκταθέντος ἀόρ. β' τοῦ ῥ. εἴκω=ὑποχωρῶ. **ἀντιστάντα** (ὑποθ. μετ.) **πατάξαι** θυμὸν **ἄτη**=νὰ πλήξω τὴν ψυχήν μου μὲ συμφοράν. **ἐν δεινῷ πάρα** (πάρεστι) = ὑπάρχει κίνδυνος. **εὐθουλίας δεῖ**=παρίσταται ἀνάγκη δρθῆς σκέψεως (δρθιοφροσύνης). **ἀνεξ**=ἀφῆσε ἐλευθέρχν. **ἐπαινεῖς**=συμβουλεύεις. **παρεικαθεῖν**=τῷ προηγ. είκαθεῖν. **ὅσον γ' ἄναξ**· ἐνν. δοκεῖ μοι παρεικαθεῖν. **συντέμνω τοὺς κακόφρονας**=συντέμνω τὴν δόδυν πρὸς τοὺς κακόφρονας = συντόμως καταφθάνω τοὺς κακῶς φρονοῦντας. **θεῶν βλάβαι**· αἱ Ἐρινύες τῶν θεῶν. **ποδώκης**=ταχύπους. **μόλις μὲν**=μετὰ δυσκολίας μὲν (ἐνν. ἔξισταμαι τῆς καρδίας = ἀφίσταμαι τῆς γνώμης, μεταβάλλω ἀπόφρασιν). **τὸ δρᾶν**=εἰς τὸ νὰ πράττω, νὰ ἐνεργῶ. **ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον**=δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀντιμάχηται τις ματαίως (ἀνευ ἐλπίδος ἐπιτυχίας) πρὸς τὴν (ἀδήριτον) ἀνάγκην τῶν πραγμάτων. **δρᾶ** (προστακτ.) = πράττε. **μηδὲ τρέπε**=καὶ νὰ μὴ ἀναβέτῃς (ἀντικ. ἐνν. δρᾶν). **στείχοιμ' ἀν**=εἰμι. **δπάων**=ἀκό-

λουθος. δρμᾶσθε = ἔκκινήσατε ταχέως. ἐπόψιος τόπος = τόπος περίοπτος, καταφανής. ἡ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη = ἡ γνώμη μου ἐλαβεν αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρὼν ἐκλύσομαι = ὅπως ὁ ἔδιος περιέπλεξα τὰ πράγματα, οὕτω καὶ ἔγω ὁ ἔδιος διὰ τῆς παρουσίας μου (αὐτοπροσώπως) θὰ ἐπιφέρω τὴν λύσιν αὐτῶν. τὸν βίον τελῶ = διάγω τὸν βίον. Ἡ σύνταξις: δέδοικα γάρ μὴ ἀριστον ἦ τελεῖν τὸν βίον σῷζοντα τοὺς καθεστῶτας νόμους = τοὺς παλαιόθεν ὑφίσταμένους νόμους (δηλ. τὸ φυσικὸν καὶ θεῖον δίκαιον). Τοιουτοτρόπως ἐν τέλει ὑφίσταται δλοκληρωτικὴν ἡττικὸν δικέων, παραδεχόμενος ἐκεῖνο τὸ δόπιον μετ' αὐτοθυσίας ὑπερήσπισεν ἡ ἥρωις μας Ἀντιγόνη. Ο Κρέων εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθεν ἐξ ἀριστερῶν, μεταβαίνων ἐκεῖ, ὅπου ἐκείτο ἀταφον τὸ πτῶμα τοῦ Πολυνείκους.

Πραγματικαί. τρόχους ἀμιλλητῆρας. τὸν "Ηλιον ἐφαντάζοντο ἐπιβαίνοντα τεθρίππου ἀρματος. οὐχ ὑπεκδραμῆ· ἐννοεῖ, δτι τὰ σφάλματα τοῦ Κρέοντος εἶναι πλέον ἀθεράπευτα καὶ δὲν θὰ δυνηθῇ ν' ἀποφύγῃ τὸ θλιβερὸν ἀποτέλεσμα αὐτῶν. ἀξίνας διὰ νὰ κόψουν τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς τοῦ Πολυνείκους καὶ νὰ ἀνοίξωσι τὸν στόμιον τοῦ τάφου τῆς Ἀντιγόνης. αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ ἐκλύσομαι· ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀντιγόνην, τὴν δόπιαν ἔχει δεσμίαν ζωντανὴν ἐν τῷ τάφῳ, καὶ εἰς τὸν Πολυνείκη, δν ἐκράτει ἀταφον, μὴ δυνάμενον νὰ κατέλθῃ εἰς "Ἄδην. Παρατηρεῖται δὲ ἀσάφεια τις εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Κρέοντος, ἥτις ἔξηγεῖται, ἀφ' ἐνὸς μὲν λόγῳ τῆς σπουδῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι καὶ ὁ ἔδιος πηγαίνει καὶ δύναται αὐτοπροσώπως καὶ ἐπὶ τόπου νὰ δώσῃ καλυτέρας ὁδηγίας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1115 - 1153)

Λεξιλογικαί. στροφὴ α'. πολυώνυμε· ἀποκάλει οὕτω τὸν Διόνυσον, διότι ἐλέγετο ὑπὸ διάφορα ὄνόματα Βάκχος, "Ιακχος, Διθύραμβος, Εὔιος κτλ. **Καδμ.** νύμφας = τῆς Σεμέλης. ἄγαλμα (ἀγάλλομαι) = χάρμα. **Βαρυβρεμέτας** (βαρὺς - βρέμω) = ὁ βαρέως βροντῶν. ἀμφέπω = προστατεύω. **κλυτός** = ἔνδοξος. **μέδω** = ἔρχω, κυβερνῶ. **κόλποις** = πεδίοις. **πάγκοινοι** = κοινοὶ εἰς ὅλους (διότι πολλοὶ καὶ ζένοι συνέρρεον εἰς Ἐλευσῖνα κατὰ τὰς ἑορτάς). **Δηώ** = ἡ Δημή-

τηρ. Βακχᾶν = τῶν Βακχῶν (ἀκολούθων τοῦ Διονύσου). **ναιετάω-ῶ** = κατοικῶ. ἐπὶ σπορᾶ δράκοντος = παρὰ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν οἱ ὁδόντες τοῦ δράκοντος. ("Ἐθῆκε τὸ δέλον, δράκοντος, ἀντὶ νὰ θέσῃ τὸ μέρος, ὁδόντων")· τά: **παρ'** ὑγροῖς ῥείθροις καὶ ἐπὶ σπορᾶ πρόσδιοιρίζουν τοπικῶς τό: Θήβαν, καὶ δχι τό: ναιετῶν.

ἀντιστρόφη. α'. **ὑπὲρ διλόφου πέτρας** = ὑπεράνω τοῦ δροῦς, τὸ ὅποιον ἔχει δύο κορυφάς (ἵδε πραγμ. παρατηρ.). **στέροψ-οπος** (στερέξ οὖ ἀστραπή, καὶ δπ - ὄψις) = ἀπαστράπτων, λαμπρός. **λιγνὺς** (ἡ) = πυκνὸς καπνὸς (τῶν δάκδων), ἀναμεμειγμένος μετὰ φλογῶν. **στείχω** = βαδίζω. **Κωρύκιαι** — **Βακχίδες** — **Κασταλίαι** — **Νυσσαίων** (ἵδε πραγματ. παρατηρήσ.). **νᾶμα** (δ. νάω = ῥέω) = πηγή. **κισσήρεις** = κισσοτρόφοι, κισσόφυτοι. **δχθαι** = λόφοι, ἔξοχαι. **ἄκτα**· ἦτο ἡ Νῦσα ἡ Εύβοική, ἦτις ἦτο παραθαλασσία. **πέμπτει** = συνοδεύει (ἐνν. σέ). **ἄμβροτος** = θεῖος, θεόπνευστος. **εὐάζω** = (λέγω εὔοι, εὐάν) = ὑμνῶ. **ἐπισκοποῦντα** = ὅταν ἐπισκέπτεσαι. **ἄγυια** (ἡ) = (εὔρεῖα) ὀδός.

στροφὴ β'. **τὰν** = ἦν (Θήβαν). **ὑπερτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = εἰς ὑπέρτατον βαθμόν. **σὺν κεραυνίᾳ μητρὶ** = μετὰ τῆς κεραυνοπλήκτου μ. Ἡ Σεμέλη, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τοῦ μύθου, ἐπλήγη διὰ κεραυνοῦ ὑπὸ τοῦ Διός, παρουσιασθέντος ἐνώπιόν της καὶ κατ' ἐπιθυμίαν της ἐν ὅλῃ του τῇ μεγαλοπρεπείᾳ, καὶ κατεκάη, ἀποβαλοῦσα οὕτω προώρως τὸν Διόνυσον. **ώς** = ἐπειδή. **ἔχεται** = κατέχεται. **νόσου** = ἐνν. τὸ μίασμα τῆς πόλεως. **μολεῖν** (ἀντὶ προστ.) = ἐλθέ. **καθαρσίω ποδὶ** = μὲ καθαρτήριον ἐρχομόν, ὡς καθαρτής. **στονόεις** = πολύστονος, πολυθύρυβος. **πορθμόν** · ἐνν. τὸν Εὔριπον.

ἀντιστρόφη. β'. **πύρπνους** = πυρίπνους, δ ἐκπνέων πῦρ. **νυχίων** = νυκτερινῶν. **ἐπίσκοπος** = ἔφορος, ῥυθμιστής. **παῖς Διὸς γένεθλον** (ποιητ. ἔκφρασις) = διογενής. **προφάνηθι** = ἐμπρὸς ἐμφανίσθητι περίπολοι = ἀκόλουθοι. **Θυῖαι** καὶ **Θυιάδες** = Βάκχαι. **χορεύω** = μέλπω διὰ χορῶν, τιμῶ διὰ τιμητικῶν χορῶν. **ταμίας** = δεσπότης.

Πραγματικαί. "Οτε ἀπῆλθεν ὁ Κρέων, ὁ χορὸς μετὰ πολλῆς χρᾶς ἥδει, ἐπικαλούμενος τὸν πολιοῦχον τῶν Θηβῶν Βάκχον, ἵνα σώσῃ τὴν γενέθλιον πόλιν ἀπὸ τῶν κακῶν ἔξυμνεῖ δὲ τὸν Διόνυσον καὶ διέτι ἦτο πολιοῦχος τῶν Θηβῶν καὶ διότι οἱ τραγικοὶ ἡσμένιζον νὰ ἀνα-

φέρωσιν αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ τὸ δρᾶμα ἐκ τῶν Διονυσιακῶν ἔορτῶν προῆλθε καὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἐπαίζετο. **Καδμείας νύμφαις** = τῆς Σεμέλης, τῆς κόρης τοῦ Κάδμου. **κλυτὰν Ἰταλίαν**· ἀναφέρει πρῶτον τὴν Ἰταλίαν ὡς τόπον λατρείας τοῦ Διονύσου, ὅπου πολλαὶ ἄμπελοι ἦσαν καὶ εἶναι. Ἀποκαλεῖ δὲ ἐνδιξον αὐτήν, διότι ἥκμαζε τότε ἡ Κάτω Ἰταλία, ἡ καλουμένη Μεγάλη Ἐλλάδας, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀποικίσει πρὸ μικροῦ (τῷ 443 π.Χ.) τοὺς Θουρίους. **Ἐλευσινίας Δηοῦς**· εἰς τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια ἡ Δημήτηρ, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐγίνοντο ταῦτα ἐκαλεῖτο Δηώ. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἰακχος, ταυτίζόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν θεὸν Διόνυσον, ἐλατρεύετο κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν Ἐλευσινών Μυστηρίων, τοῦ ἀγάλματός του μεταφερομένου ἐκ τοῦ Κεραμεικοῦ εἰς τὴν Ἐλευσῖνα. **Βακχᾶν**· ἦσαν αἱ Μαινάδες, αἱ ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου. ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος· ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν ὑπὸ τοῦ Κάδμου οἱ ὁδόντες τοῦ δράκοντος, τοῦ φύλακος τῆς Ἀρείας Κρήνης. **διλόφου πέτρας**· δικόρυφον δρος λέγει τὸν Παρνασσόν, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔχει δύο ὑψηλοτάτας κορυφάς, τὴν Λυκάρωριαν καὶ τὴν Ύάμπειαν. **Κωρύκιαι νύμφαι**· ἦσαν αἱ νύμφαι τοῦ Κωρυκίου ἄντρου, εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ. ἦτο δὲ τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἵερὸν καὶ ἀπὸ δλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐστάλαζε καθαρὸν καὶ δικυγέστατον ὕδωρ. **Βακχίδες**· ἦσαν αἱ νύμφαι τῆς Φωκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς, αἴτινες κατὰ πᾶν δεύτερον ἔτος κατὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τοῦ ἥλιου ἐτέλουν ἐν καιρῷ νυκτὸς θρησκευτικὰς τελετὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου καὶ Ἀπόλλωνος· ἐπεκράτει δέ ἡ πίστις, ὅτι καὶ εἰς τὰς τελετὰς ταύτας ἦτο παρὸν ὁ Βάκχος. **Κασταλίας**· εἶναι ἡ περίφημος πηγὴ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ, ἵερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν Νυσαίων δρέων πολλὰ μέρη τῆς Ἐλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐλλάδος μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, ἔφερον τὸ ὄνομα Νῦσα, εἰς δλας δὲ ταύτας ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς Νύσης τῆς Εύβοι· κῆς, ἡ ὄποιας ἦτο πολυστάφυλος. **κιστήρεις**· ὁ κιστὸς ἦτο ἵερὸν φυτὸν τοῦ Διονύσου. **ματρί**· ἐννοεῖ τὴν Σεμέλην, ἡτις ἐθεωρεῖτο κεραυνίς (= κεραυνόπληκτος), μολονότι δὲν ἐπλήγη αὐτή, ἀλλ' ἀπέβαλε προώρως τὸν Διόνυσον, φοβηθεῖσα τὰς ἀστραπὰς καὶ τοὺς κεραυνούς, οἵτινες ἐρρίφθησαν πέριξ αὐτῆς. **Ιακχον**· τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ Διονύσου ἦτο ἐν χρήσει κατὰ τὰς μυστικὰς τοῦ θεοῦ τελετάς.

ΕΞΟΔΟΣ (1155 - 1352)

(α') 1155 - 1182

Λεξιλογικαί. δόμων ἀνήκει καὶ εἰς τὸ Κάδμου, ἥσαν δὲ οἱ Θηβαῖοι πάροικοι, διότι κατώκουν πλησίον τῆς ἀκροπόλεως Καδμείας, τὴν ὅποιαν ἔκτισε μὲν ὁ Κάδμος, ὡχύρωσε δὲ ὁ Ἄμφιον. **στάντα = ἐφ'** ὅσον ὑπῆρξε. **αἰνέω-ῶ = ἐπαινῶ,** μακαρίζω. **μέμφομαι = κατακρίνω,** ψέγω. **Ἡ σύνταξις: οὐκ ἔστ' ἀνθρώπου βίος τοιοῦτος,** δποῖον στάντα οὔτ' αἰνέσαται' ἀν οὔτε μεμψαίμην ποτέ. **βίον.** ἐτέθη καὶ αἰτιατικὴν καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ δποῖον. **τύχη** δρθοῖ —καταρρέπει, εὐτυχοῦντα—δυστυχοῦντα· σχῆμα χιαστόν. δρθόω —ῶ = ἀνορθώνω. **καταρρέπω = καταφρημίζω.** τῶν καθεστώτων = τοῦ πεπρωμένου καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ. γάρ· ἐνῷ ὠμίλησε γενικῶς προηγουμένως, ἥδη εἰδικεύει διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Κρέοντος διὸ ἔρμηνευτέον τὸ γάρ = ἐπὶ παραδείγματι. **ὦς ἐμοὶ** (ἐνν. ἐδόκει) = κατὰ τὴν γνώμην μου. **παντελῆ = γενικῶς ὅλην.** εὐθύνω = διοικῶ, κυβερνῶ. **θάλλω = ἀκμάζω,** εἶμαι εὐτυχής. **τέκνων.** ἐνν. τὸν Αἴμονα, διότι ὁ Μεγαρεὺς εἰχε θυσιασθῆ πρὸ πολλοῦ. Μέχρις ἐδῶ ἐκτίθεται ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἡ δημοσία καὶ ἴδιωτικὴ εὐτυχία τοῦ Κρέοντος. **ἀφεῖται = ἔχουν ἔξαφανισθῆ** (ἡ βραχυλογία καὶ ὁ παρακείμενος δηλοῦσι τὸ ἀπότομον καὶ τετελεσμένον τῆς καταστροφῆς). **ὅταν προδῶσι = ὅταν** ἀφήσουν νὰ χαθοῦν. **τίθημι = θεωρῶ,** νομίζω. **ἔμψυχον νεκρὸν** (σχ. δξύμωρον) = ζωντανὸν νεκρόν. **πλούτει καὶ ζῆ** (= ζῆθι). ἐτέθησκε προστακτικὴ μὲ τὴν ἔννοιαν ἐναντιώσεως : ἔστω καὶ ἂν... **τύραννον** σχῆμα = βασιλικὸν ἀξίωμα. **τὸ χαίρειν = ἡ χαρά,** ἡ ἡδονή. **τάλλα.** δηλ. τὸν πλοῦτον, τὴν τυραννικὴν ἔξουσίαν κτ.λ. **σκιᾶς καπνοῦ.** γεν. κατηγορηματικὴ (τοῦ τιμήματος) = ἀντὶ ἐνὸς τίποτε. πρὸς τὴν ἡδονὴν = ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν χαράν. Βλέπομεν ὅτι ὁ ἄγγελος καθ' δμοιον τρόπον, ὅπως καὶ ὁ φύλακ (ἀπὸ τοῦ στίχ. 223 καὶ 338 καὶ ἔξῆς), δμιλεῖ διὰ γνωμολογῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν, ὡσὰν διπαθὸς τῶν ἡδονικῶν φιλοσόφων, μὴ δμιλῶν περὶ τοῦ κυρίου θέματος, χάριν τοῦ δποίου ἥλθεν, ἀλλ' ἀπλῶς νύξιν καὶ αὐτοῦ ποιούμενος. **ἄχθος = λύπη,** συμφορά. **Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : τί δ' αὖ ἔστι τοῦτο τὸ ἄχθος βασιλέων** (περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας), **δῆκεις φέρων;** **τεθνᾶσι.** μονολεκτικῶς καὶ ἀποτόμως λέγει τὸ πρᾶγμα παρὰ τὴν προηγουμένην.

ἀπεραντολογίαν του, ὅπως και ὁ φύλαξ ἐν στίχ. 402 παρὰ τὴν ἀφόρητον προηγουμένως μακρολογίαν του εἴπεν ἀποτόμως: αὕτη τὸν ἄνδρα ἔθαπτε πάντ' ἐπίστασαι, καὶ τις φονεύει; ὁ χορὸς κάμνει ταύτην τὴν ἑρώτησιν, διότι ἐκ τῆς λέξεως θανεῖν σχηματίζει τὴν ἀντίληψιν, ὅτι πρόκειται περὶ φόνου. ὁ κείμενος = ὁ φονευθείς. αἰμάσσομαι = χύνω τὸ αἷμά μου, φονεύομαι. αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ = ὁ ἴδιος μὲ τὸ ἴδικόν του χέρι. φόνου· γεν. αἰτίας (ἐνν. τῆς Ἀντιγόνης). τούπος = τὸ μάντευμας. ὡς ἄρ' ὁρθὸν ἥνυσας = πόσον λοιπὸν ἀληθὲς ἔξέφερες τὸ μάντευμά σου. ἔχόντων τῶνδε = τούτων οὕτως ἔχόντων (ὅπως τὰ ἔξέθηκα). πάρα = πάρεστι = εἶναι δυνατόν. βουλεύειν = νὰ γίνῃ σκέψις καὶ περὶ τοῦ ἀλλου καθήκοντός σου (νὰ σπεύσῃς νὰ τὸ ἀναγγείλῃς καὶ εἰς τὴν Εὑρυδίκην). δάμαρ - τος = (ἐκ τοῦ δαμάρω = δαμάζω =) σύζυγος. δμοῦ = πλησίον. ἦτοι κλύουσα παιδὸς = ἦ διότι ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ τέκνου της. τύχη = τυχίας.

Πραγματικαί. Κάδμου πάροικοι... ὁ Κάδμος, ὡς εἴπομεν, ἦτο ὁ πρῶτος ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν Θηβῶν. Ὁ ἄγγελος ἐν ἀρχῇ ἀπευθύνει μετά τινος μεγαλοπρεπείας ἐπίσημον τρόπον τιὰ χαιρετισμὸν πρὸς τὸν χορόν, θέλων νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην σοβαρότητα τῆς εἰδήσεως, ἦν φέρει πρὸς ἀνακοίνωσιν. **Ἀμφίονος.** οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης, συζύγου τοῦ Λύκου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἦτο δὲ ὁ πρῶτος πραγματικὸς οἰκιστὴς τῶν Θηβῶν. **τύχη** γάρ ὁρθοῖ... ὁ ἄγγελος, ὡς βλέπομεν, δύμετε ὡσδαν πιστὸς ὀπαδὸς τῆς ἰδέας περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς τύχης εἰς τὰ ἀνθρώπινα καὶ τῶν ἡδονικῶν δογμάτων τῆς Κυρηναϊκῆς σχολῆς. **Εὑρυδίκην.** αὕτη ἔρχεται ἐκ τῆς μέσης πύλης τοῦ ἀνακτόρου, ἀκολουθούμενη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι δὲ τοῦ: **Αἴμαν** ὅλωλεν κατελήφθη ὑπὸ λιποθυμίας, συνελθοῦσα δὲ ἔξηλθεν ἐν στίχ. 1180,

β') 1183 - 1243

Λεξιλογικαί. ἐπαισθάνομαι τινος = ἀκούω τι. ἵνα ίκοιμην προσήγορος εύγμάτων = ἵνα προσελθοῦσα ἀπευθύνω εὐχάς. εύγμάτων καὶ **Παλλάδος.** γεν. ἀντικειμ. ἐκ τοῦ προσήγορος. ἀνασπαστοῦ. (προληπτ. κατηγορ.) = ὡστε ἀνασπαστὸν γενέσθαι = ὡστε νὰ ἀνοιχθῇ. **χαλῶ** = χαλαρώνω, λύω. **ὕπτιος** (ἐκ τῆς ὑπὸ) = ὁ πρὸς τὰ

ὅπίσω κλίνων· ἀντίθετον εἶναι τὸ πρηγής. δείσασα (β. δέδοικα). πρὸς δμωαῖσι = εἰς τὰς χεῖρας (τὰς ἀγκάλας) τῶν θεραπαινίδων της. ἀποπλήσσομαι = λιποθυμῶ. δστις ἦν... πλαγ. ἐρωτ. πρότ. οὐκ ἄπειρος σχ. λιτότητος. παρὼν = αὐτόπτης μάρτυς ὅν. ἐρῶ κούδèν παρῆσω· θετικῶς καὶ ἀφρητικῶς ἔξεφράσθη ἡ αὐτὴ ἔννοια. μαλθάσσω = παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ. ποδαγὸς = ὁδηγός. πόσις = σύζυγος. νηλεέες (νη - ἔλεος) = μὴ τυχὸν οἴκτου (καθόσον οὐδεὶς ἐτόλμακ νὰ θάψῃ αὐτό). αἰτῶ = παρακαλῶ. ἔνοδία θεός = ἡ 'Εράτη. εύμενεῖς (ἐπιρ. κατηγ.) = εύμενῶς (ἔξευμενισθέντες). δργάς κατασχεθεῖν = νὰ κατάσχωσι, νὰ παύσωσι τὴν δργήν των (ἢν εἶχον, διότι ἔμενεν ἄταφος ἔτι ὁ νεκρὸς τοῦ Πολυνείκους). νεοσπάς θαλλός = νεωστὶ ἀποκοπεῖς θαλλός (κλάδος ἐλαίας). δ δὴ = δ, τι βεβαίως ἐκ τοῦ πτώματος (τοῦ Πολυνείκους). συγκαταίθω = καίω ὅλα δμοῦ τὰ τεμάχια. δρθόκρανον = ὑψηλὸν. οἰκείας χθονὸς (γενικὴ τῆς ὅλης) = ἐκ τῆς πατρώας, γενεθλίου γῆς. νυμφεῖον (κατ' εὐφημ.) = νεκρικὸν θάλαμον. εισβαίνω = πηγαίνω διὰ νὰ εἰσέλθω. δρθίων κωκυμάτων=δξυφώνων θρήνων. ἀμφὶ ἀκτέριστον παστάδα=εἰς τὸν ἔστερημένον τῶν νενομισμένων νεκρικῶν τιμῶν νυμφικὸν θάλαμον. τῷ δὲ = περὶ τὰ ὕτα δὲ τούτου. περιβαίνει ἀσημα βοῆς = πλήγτει δυσδιάγνωστος φωνή. μᾶλλον ἀσσον = ἔτι πλησιέστερον· τὸ μᾶλλον πλεονάζει. ἵησι = ἐκβάλλει. δυσθρήνητον ἔπος = λίκν θρηνώδη φωνήν. σαίνω = μαλακῶς πλήγτω. ἵτ' ἀσσον ὠκεῖς (πλεονασμ. διὰ νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην σπουδὴν). ἀρμὸν χώματος = ἀνοιγματάφου. λιθοσπαδῆ = γενόμενον δι' ἀποσπάσεως λίθου. στόμιον = εἴσοδος. 'Η πλοκὴ τῶν λέξ.: ἀθρήσατε (ἀθρέω - ω), δύντες ἀρμὸν λιθοσπαδῆ χώματος, πρὸς αὐτὸ στόμιον = παρατηρήσατε, ἀφ' οὗ (χωθῆτε) διεισδύσητε εἰς τὸ ἀνοιγμα τοῦ τάφου, τὸ σχηματισθὲν ἔξ ἀποσπάσεως λίθου, (καὶ προχωρήσητε) ἀκριβῶς ἔως εἰς αὐτὸ τὸ στόμιον. εἰ τὸ Αἴμονος... βραχυλογία ἀντί: εἰ αὐτὸς ἔστιν ὁ φθόγγος (ἡ φωνὴ) τοῦ Αἴμονος, διὸ ἀκούω. κλέπτομαι = ἀπατῶμαι. ἀθυμος = ἥτο χωρὶς καρδ.ἄ, εἰχε χάσει τὸ ἥθικόν του. ἐν λοισθίῳ τυμβεύματι = εἰς τὸ ἐνδότατον μέρος τοῦ θολωτοῦ τάφου. βρόχος μιτώδης = βρόχος (θηλειὰ) ἀπὸ μίτους (κλωστές, λωρία). σινδὼν = λινοῦν ὄφασμα. καθημμένη (καθάπτομαι) = κρεμασμένη. τὸν δὲ (Αἴμονα) προσκείμενον ἀμφὶ μέση ση περιπετῆ = νὰ ἔχῃ ἐναγκαλισθῆ αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου. εύνης = τῆς μνηστῆς. ἀποιμώζω =

Θρηνῶ μεγαλοφώνως. φθοράν = ἀπώλειαν. τῆς κάτω = ἡ ὅποια τώρα πλέον ἦτο κάτω εἰς τὸν "Ἄδην. στυγνὸν = ἀπαισίως. δύστηνον λέχος = τὸν δυστυχῆ (κακότυχον) γάμον. ἐν τῷ (τίνι) ξυμφορᾶς (γεν. δικιρετ.) διεφθάρης; = εἰς ποιὸν βαθὺδὸν τυφλώσεως ἔγκαστος τὸν νοῦν σου; δσσοισι = δόφθαλμοῖς. ίκέσιος λίσσομαι = θερμοπαρακλῶ. παπταίνω = προσβλέπω. διπλοῦς κνώδοντας = τοὺς δύο ἑκατέρωθεν τοῦ ξίφους κατὰ τὸ τέλος τῆς λαβῆς προσέχοντας σιδηροῦς δόδόντας. Ἐδῶ σημαίνει: τὸ ἀμφίστομον ξίφος. φυγαῖσιν = πρὸς φυγήν. ἀμπλακίσκω = ἀποτυγχάνω. αὐτῷ χολωθεὶς = ὁργισθεὶς καθ' ἔχατοῦ (διὰ τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ἀνόσιον πρᾶξιν κατὰ τοῦ πατρός του). ὥσπερ εἶχε· δηλ. ἀνευ δλλης προπαρασκευῆς καὶ παρελεύσεως χρόνου. ἐπενταθεὶς = ἀνατείνας τὴν χεῖρα καθ' ἔχατοῦ. ἥρεισε = ἄθησε, ἐνέπηξε. μέσσον (κατηγ. τοῦ) ἔγχος = μέχρι τοῦ μέσου, τοῦ ξίφους. ὑγρὸν = χλαρόν, ἀτονον. ἔτ' ἔμφρων = ἔγων ἀκόμη τὰς αἰσθήσεις του. φυσιῶ = φυσῶ, ισχυρῶς, ἀναπνέω δυνατά. δξεῖαν = δρμητικήν. φοινίου σταλάγματος = φονικοῦ αἴματος. τὰ νυμφικὰ τέλη λαχῶν = τελέσας τὴν γαμήλιον τελετήν. δειλαῖος = ὁ δυστυχής. τὴν ἀβουλίαν (κατὰ πρόληψιν).

Πραγματικά. Παλλάδος θεᾶς· καὶ ἔδω Σοφοκλῆς, ὅπως καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ἀναφέρει τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, ἵνα περιποιηθῇ τοὺς Ἀθηναίους, πρὸ τῶν ὅποιων παίζεται τὸ δρᾶμα. **κλειθρα** ἀνασπαστοῦ· κλεῖθρα εἰναι οἱ δύο μοχλοὶ ἐσωθεν τῆς θύρας, εἰς ἓξ ἀριστερῶν καὶ εἰς ἕκ δεξιῶν, διὰ νὰ ἀνασπασθῇ δὲ (νὰ ἀνοιγθῇ) ἡ θύρα, ἐπρεπε νὰ ἀποσυρθοῦν οἱ μοχλοί. **οὐκ ἄπειρος** (τὶ ἐννοεῖ διὰ τούτου); . ἐνοδία θεός· ἡ Ἐκάτη διέτριβεν εἰς τὰς ὁδούς, τὰς τριόδους καὶ τοὺς τάφους, διὸ καὶ Ἐνοδία, Τριοδῖτις, Τυμβιδία κλπ. ἀπεκαλεῖτο. **οίκείας χθονός**· ἵδιν χαρακτηριστικὸν παντὸς "Ελληνος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων εἰναι νὰ ποθῇ νὰ ταφῇ ἐν τῇ γενεθλίῳ γῇ, καὶ μόνον οἱ ἐχθροὶ τῆς πατρίδος ἀταφοὶ ἐρρίπτοντο μακρὰν τῶν ὄρίων αὐτῆς. Θαπτόμενος ἦδη ὁ Πολυνείκης ἐν τῇ πατρώῃ γῇ παύει νὰ εἰναι πλέον φυγάς καὶ ἐχθρὸς αὐτῆς. **λιθόστρωτον**· μὲ πέ-, τρες καὶ ὅχι μὲ τάπητας κ.λ.π., ὅπως θὰ ἦτο ἐστρωμένος ὁ νυμφικὸς θάλαμος. **ἴτ' ἀσσον** κλπ.· ὁ Κρέων προαισθανόμενος μέγα κακόν, ἀντιλαμβάνεται, ὅτι γάνει τὸ θάρρος καὶ τὰς δυνάμεις του καὶ ἀναθέτει εἰς τοὺς θεράποντας νὰ πλησιάσουν εἰς τὸν τάφον. **ἄρμὸν** χώ-

ματος κ.τ.λ.· οἱ τάφοι οὗτοι ἥσαν μὲν λιθόστρωτοι, ἀλλ' εἶχον καλυφθῆ διὰ χώματος καὶ ὡμοίαζον ἔξωθεν πρὸς γηλόφους. Τῶν τοιούτων τάφων ἡ θύρα ἀπεκλείετο διὰ λίθων, ἵσως μάλιστα οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐτάσσοντο τοιουτόποις, ὥστε εἰς αὐτῶν ἀποσπάμενος ἀπετέλει τὸν ἀρμόν, δν ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς. Τοιούτους τάφους γνωρίζομεν τοὺς Μυκηναϊκοὺς θολωτοὺς τάφους. **σινδόνος**· σινδόνα ἔννοεῖ τὸ λινοῦν ὄφασμα, τὸ ὅποιον συνέστρεψε καὶ ἔκαμε βρόχον. Τὸ ὄφασμα δὲ τοῦτο ἔχρησιμοποίει ἡ ὡς ζώνην ἡ ὡς κρήδεμνον (δηλ. κεφαλόδεσμον) ἡ καλύμμα τῆς κεφαλῆς φθάνον ἐκατέρωθεν μέχρι τῶν ὄμων.

γ') 1244 - 1276

Λεξιλογικαὶ. τί (κατηγορ. τοῦ τοῦτο) = πῶς. **φρούδη** = ἀπῆλθε. **θαμβέω** = εἴμαι ἐκπεπληγμένος, εἴμαι ἔκθαμβος. **βόσκομαι** ἐλπίσιν τρέφομαι μὲ ἐλπίδας. (Ἡ Εὑρύδηκη ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης βασιλείου θύρας, χωρὶς νὰ εἴπῃ τι). **ἄχη** = λύπην, ἐδῶ συμφοράν. **ὑπὸ στέγης ἔσω** · τὸ ἔσω πλεονάζει. **προθήσειν** = ἀλλ' ὅτι θὰ προβάλῃ, θὰ ἀναθέσῃ. **Ἡ σύνταξις**: **βόσκομαι** δι' ἐλπίσιν κλύουσαν (αἰτιολ. μετ.) **ἄχη** τέκνου οὐκ ἀξιώσειν στένειν ἐς πόλιν ἀλλὰ προθήσειν δμωαῖς (= εἰς τὰς θεραπαινίδας) στένειν (= θρηνεῖν) οἴκειον πένθος ὑπὸ στέγης ἔσω. **γνώμης** = συνέσεως. **γν.** **ἀπειρος** = ἐστερημένη συνέσεως, ἀνόγητος. **ἀμαρτάνειν** = νὰ κάμην ἀτοπόν τι (ὁ μὲν ἄγγελος ἔννοεῖ βεβαίως, ὅτι δὲν θὰ παρεκτραπῇ θρηνοῦσα δημοσίᾳ, οἱ δὲ θεαταὶ ἔννοοῦσιν ἐπικείμενον ἀπονενοημένον διάβημα αὐτῆς). **ἔμοι δ'** **οὖν** = εἰς ἐμὲ δμωας ἐν πάσῃ περιπτώσει. **εἰσόμεσθα** (ῥ. οἰδα). ἐτέθη δρίστη. μελλ. ἀντὶ ὑποτακτ. εἰδῶμεν. **βαρὺ** = ἐπίφοβον, σοβαρόν. **κατάσχετον** = κρυφήν τινα πρόθειν. **κρυφῆ** = μὲ τὴν σιωπήν της **παραστείχω** = εἰσέρχομαι. **βάρος τῆς σιγῆς** (ἡ γεν. εἰναι ὑποκειμ.) = ἡ σιγὴ ἐνέχει σοβαρόν τι (ὁ ἄγγελος ἀκολούθως εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα). **ἐφήκει** = ἦλθεν, εἰναι παρών. **ἐπίσημον** **μνῆμα** = φανερὸν σημεῖον. **εἰ θέμις εἰπεῖν** · διὰ τούτων μετριάζει τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Κρέοντος: « αὐτὸς ἀμαρτών ».

στροφὴ α'. δυσφρόνων φρενῶν (δξύμωρον) = ἀφρονος νοῦ. **στερεὰ** (ἀντὶ στερεῶν εἰς τὸ φρενῶν) = ἴσχυρογνώμονος (νοῦ). **θανατόεντα** = θανατηφόρα. **ἔμφυλίους** = συγγενεῖς. **ἄνοβλα ἔμῶν βουλευμάτων** = ἄνολβα (= ἀτυχῆ) ίδια μου βουλεύματα. **ξὺν νέω μό-**

ρω = μὲθάνατον καινοπρεψή (διότι γύτοκτόνησε καὶ μάλιστα ἔξ αἰτίας τοῦ πατρός). **ἀπελύθης** ἐνν. τοῦ ζῆν . **τὴν δίκην** = τὸ δίκαιον. **τότε** · ὅτε προεκήρυξσον τὸ κήρυγμα περὶ μὴ ταφῆς. **ἄρα** · ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. **μέγα βάρος** = μεγάλην συμφοράν. **ἐνέπαισεν ἐμῷ κάρῳ** = παίσας ἐνέβαλεν εἰς τὴν κεφαλήν μου. Ἡ κανον. πλοκὴ τῶν λέξ. : θεός δ' ἄρα ἔχων με (κατέχων με δλῶς ἐν τῇ ἔξουσίᾳ του) ἐπαισε τότε μέγα βάρος ἐν ἐμῷ κάρῳ. **ἐνέσεισε δέ με ἐν ἀγρίαις ὁδοῖς** = μὲ ἐνέβαλε δὲ εἰς ἄγρια βουλεύματα. **λακπάτητον** (λάξ - πατῶ). προληπτ. κατηγορ. = ἦν ἐλάκτισε διὰ τῶν ποδῶν του. **πόνοι δύσπονοι βροτῶν** = βάσανα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ γεμίζουν πικρίας τὸν βίον των.

Πραγματικαί. οὐκ ἀξιώσειν ἔς πόλιν στένειν · ἐθεωρεῖτο ἀτοπον τὸ νὰ θρηγοῦν αἱ γυναικεῖς δημοσίᾳ, ἵτο δὲ συνήθεια νὰ μοιρολογοῦν αὗται μετὰ τῶν θεραπαινίδων των ἐντὸς τῆς οἰκίας (προβλ. Ἰλιάδ. X 340, 515). **καὶ μὴν ὅδ' ἀναξ ἐφήκει... εἰσέρχονται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου** ὁ Κρέων μετὰ τῶν ἀκολούθων του, φέροντες τὸν νεκρὸν Αἴμονα, ἐπὶ τοῦ δποίου ἔχει τὰς χειρας ὁ Κρέων. **ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς** · οἱ ἀνθρωποι τῶν ἡρωικῶν χρόνων τὴν αἰτίαν τῶν δυσβούλιων αὐτῶν συχνάκις ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεούς.

δ') 1277 - 1305

Λεξιλογικαί. ἔχων τε καὶ κεκτημένος · ἐνν. ἀντικ. κακά. **φέρων** = κρατῶν· ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἔοικας ἥκειν ἔχων τε καὶ κεκτημένος κακά, τὰ μέν... (ἐνν. τὸν Αἴμονα), τὰ δὲ (ἐνν. τὴν Εύρυδίκην) τάχα δψεσθαι (καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ πλησιέστερον ἥκειν, ἀντὶ τοῦ δψόμενος). **ῆ**; = ἄρα γε ; **παμμήτωρ** = ἡ καθ' ὅλα (ἡ γεννήσασα τὸν Αἴμονα καὶ μέχρι τοῦ τάφου ἀκολουθήσασα αὐτόν) μήτηρ. **νεοτόμος** = ὁ νεωστὶ πλήξας.

ἀντιστροφ. α'. **δυστακάθαρτος** = δυσεξιλέωτος (μὴ ἀρκεσθεῖς εἰς τὴν μεταμέλειαν τοῦ Κρέοντος, ἀλλ' ἀπαιτήσας καὶ δύο θύματα, τὸν Αἴμονα καὶ τὴν Εύρυδίκην). **κακάγγελτα ἄχη=λύπας** διὰ τῶν ἀπαισίων εἰδήσεων σου. **προπέμπω** = ἔξαπολύω, προξενῶ. **θροῶ** = λέγω. **ἐπεξιεργάσω** = ἀπετελείωσες (ἔδωκες τὸ τελειωτικὸν πλῆγμα). **σφάγιος** = γενόμενος διὰ σφαγῆς. **ἔπ' ὀλέθρῳ=εύθυνς** μετὰ τὸν θάνατον τοῦ οὐρῶ μου· ἡ σύνταξις : τίνα νέον σφάγιον γυναικεῖον μόρον λέγεις

ἀμφικεῖσθαι μοι ἐπ' ὀλέθρῳ (τοῦ οἵου) ; οὐκ ἐν μυχοῖς ἔτι = δὲν εἴναι πλέον εἰς τὸ βάθος τοῦ οἴκου (διότι αἱ θύραι ἡγούμενα σαν). ἔναντα = ἀπέναντι. πότμος (πίπτω) = (κακή) τύχη. δξύθηκτος = ὅξεως ἡκονημένος (θήγω = ἀκονίζω), κοπτερός. βωμία = οὕσια εἰς τὸν βωμόν. λύει = παρέλυσε. κελαινὰ (κατηγορ. προληπτικὸν) = ὥστε γενέσθαι κελαινὰ = ἡ νύξ τοῦ θανάτου ἐκάλυψεν αὐτό. λάχος (τὸ) = μοῖρα. λοίσθιον (ἐπιρ. διορ.) = τέλος δέ. ἐφυμνῶ = καταρῶμαι.

Πραγματικαί. τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν· οἱ θεράποντες φέρουσιν ἐπὶ φερέτρου τὸ πτῶμα τοῦ Αἴμονος, ὁ δὲ πατὴρ διὰ τῆς χειρός του περιβάλλει αὐτό. **"Αἰδου λιμήν,** ὁ λιμήν τοῦ θανάτου, λέγεται δὲ οὗτοι διότι ἐκ τῆς τρικυμιώδους ζωῆς δέχεται ὡς λιμήν γαλήνιος πάντας. **ὅρᾶν πάρεστιν.** ἀνοίγεται ἡ μέση πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐκφέρεται διὰ μηχανήματος (τοῦ ἐκκυκλήματος) ὁ νεκρὸς τῆς Εὔρυδίκης. κακάς πράξεις ἐφυμνήσασα· πῶς χαρακτηρίζεται ὁ ἄγγελος, ἀναφέρων ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Κρέοντος τοὺς λόγους τῆς Εύρυδίκης περὶ κακῶν πράξεων αὐτοῦ ;

ε') 1306 - 1353

Λεξιλογικαί. στροφὴ β'. ἀνέπτων = ἀνέπτην (ἀναπέτομαι) = ἐτρόμαξα, ἐπετάχτηκα ἀπὸ τὸν φόβον μου (ἐπειδὴ ἤκουσε τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου περὶ τῆς ἐκστομισθείσης ἐναντίον του κατάρας τῆς Εύρυδίκης : « ἐφυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ ». ἀνταίαν (ἐνν. πληγὴν) = ἐμπρὸς εἰς τὸ στῆθος. τί μ' οὐκ ἔπαισεν (ίσοδυν. μὲν ἐντονον προτροπὴν) = ἐμπρός, ἀς μὲν κτυπήσῃ τις. ἀμφίθηκτος = ἀμφίστομος. συγκέκραμαι = ἔχω συνδεθῆ ἀναποσπάστως. δύα = δύη = δυστυχία (προσωποπ.). ἐπισκήπτομαι = κατηγοροῦμαι. τῶνδε μόρων κάκείνων· διὰ μὲν τῶν α' ἐνν. τὸν θάνατον τοῦ Αἴμονος, διὰ δὲ τῶν β' τὸν τοῦ Μεγαρέως. Ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων : (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ.: ὅρθως θρηνεῖς λέγων ταῦτα) ἐπεσκήπτου γε πρὸς τῆς θανούσης, ὡς ἔχων αἰτίαν τῶνδε κάκείνων μόρων. ποιώ δὲ τρόπῳ κάπελύσατο ἐν φοναῖς ; = καὶ μὲ ποῦν δὲ τρόπον φονεύσασα ἐκυτήν ἀπέθανεν ; ὅπως = μόλις. δξυκώκυτον = τὸ ὄποιν ἐθρήνησε μὲ δξείσας φωνάς. τάδε οὖ ποθ' ἀρμόσει ἐξ ἐμᾶς αἰτίας ἐπ' ἄλλον βροτῶν = ἡ αἰτία (ἡ εὐθύνη) αὐτῶν ἐδῶ τῶν δεινῶν οὐδέποτε θὰ μεταβιβασθῇ

ἀπὸ ἐμὲ εἰς... καίνω = φονεύω. φάμ' = φαμὶ = φημί. ἔτυμον = τῇ ἀληθείᾳ. ἐν κακοῖς = ἐν μέσῳ τῶν κακῶν (θέλει νὰ εἰπῃ ἐνταῦθα ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Κρέοντος ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπῃ τοὺς νεκροὺς εἶναι κέρδος δι' αὐτόν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ γίνη λόγος περὶ κέρδους). **βράχιστα** = συντομώματα. 'Η σύνταξις εἶναι : **κράτιστα γάρ τὰ ἐν ποσὶν κακά** (ἐνν. ἐστιν) **ὄντα** (ὑποθ.) **βράχιστα**' 'Η σύντ. προσωπ. ἀντὶ ἀπροσώπου : κράτιστον γάρ ἐστι βράχιστα εἶναι τὰ ἐν ποσὶν (πρὸ τῶν ὁφθαλμῶν) ὄντα κακά. (Γίνονται δὲ συντομώτατα τὰ κακά, ἀν ἀποχωρήσῃ ὁ Κρέων τὸ ταχύτερον ἀπὸ τῆς ὅψεως τῶν πτωμάτων, εἶναι δηλ. ἔμμεσος ὑπόδειξις τοῦ χοροῦ πρὸς τὸν Κρέοντα νὰ ἀποχωρήσῃ).

ἀντιστρ. **β' τέρμιος ἡμέρα** = ἡ τελευταία ἡμέρα (τοῦ θανάτου). **Ὡπατος** = ἔσχατος. 'Η σύντ. : φανήτω ὁ Ὡπατος ἐμῶν μόρων (μοιρῶν) ἄγων μοι κάλλιστα τερμίαν ἡμέραν. **τῶν προκειμένων τι** = ἐκ τούτων τι, ὅσα ἡ παροῦσα περίστασις ἀπαιτεῖ. ('Ενν. τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν) **τῶνδε δηλ.** τοῦ θανάτου σου. **ὅτοισι** (δηλ. τοῖς θεοῖς). **ταῦτα** (δηλ. τὸν θάνατον). **συγκατεύχομαι** = εὔχομαι δλα δμοῦ, συγκεφαλιώσας εὔχομαι. **μάταιον** = τὸν μῆδεν ὄντα, τὸν ἀχρηστὸν. **ἴδω** = νὰ προσβλέψω. **πᾶ κλιθῶ** = ποῦ νὰ στηριχθῶ (ἀφ' οὗ ἔχασα ἥδη πάντας). **λέχριος** = πλάγιος, πεπτωκώς. **τὸν χεροῖν** · ἐνν. τὴν γυναῖκα καὶ τὸν Αἴμονα. **τὰ δὲ** = ἀφ' ἐτέρου δέ. **ἐπὶ κρατὶ** = εἰς τὴν κεφαλήν μου. **πότμος** = μοῖρα. **δυσκόμιστος** = ἐκεῖνος, δὸν δυσκόλως φέρεις τις, δ ἀνυπόφορος, δ ἀφόρητος. **εἰσάλλομαι** = εἰσορμῶ, ἐνσκήπτω. 'Αφ' οὗ ὁ Κρέων εἴπε τοὺς τελευταίους του λόγους, ἀπῆλθεν ὁδηγούμενος ὑπὸ τῶν θεραπόντων του, δὲ χορὸς ἀκολούθως, καθ' δὸν χρόνον ἀπέρχεται λέγει τοὺς τελευταίους ἕξ στίχους, ἐν οἷς ἐνυπάρχει ἡ θιτικὴ τοῦ δράματος ἀρχή. **τὸ φρονεῖν** = ἡ φρόνησις, ἡ εὑβούλια, **πολλῷ πρῶτον** = πρώτιστον, κυριώτατον. **τὰ γ' εἰς θεοὺς** = τούλαχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς θεοὺς (καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὁρίζομένους νόμους). **ἀσεπτῶ** = ἀσεβῶ. **μεγάλοι λόγοι** = μεγαλυχίαι, κομπορρημοσύναι. **μεγάλας πληγάς ἀποτείσαντες** = πληρώσαντες μεγάλας ποινάς, δηλ. διὰ μεγάλων δυστυχημάτων τιμωρηθέντες. **μεγάλοι λόγοι μεγάλας πληγάς.** παρήχησις. **ὑπέραυχος** = ὑπερήφανος. **γήρα** (μεταφορικῶς) = μὲ τὸν χρόνον, ἀργά (μετὰ τὴν τιμωρίαν). **ἔδιδαξαν** (γνωμικὸς ἀριστος) = συνήθως διδάσκουν τοὺς ἄλλους.

Πραγματικαί. μέλλοντα ταῦτα... ὁ χορὸς ἀφ' ἐνὸς μὲν εὐσχήμως κατακρίνει ὡς ἀνόητον τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐπίκλησιν τοῦ θανάτου, διὸ καὶ δικαιολογεῖται ὁ Κρέων ἐν στίχ. 1336, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπιζητεῖν νὰ ἐπισπευσθῇ ἢ ταφὴ τῶν νεκρῶν πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ Κρέοντος. **τὸ φρονεῖν πρῶτον.** κ.τ.λ. ἢ εὑβούλια δηλ. κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀρχαίων ἔθεωρεῖτο ὡς μέρος τῆς εὐδαιμονίας, καὶ μάλιστα πολὺ πρῶτον, ἥτοι ἄριστον, ἐνῷ ἀντιθέτως ἐν στίχῳ 1051 εἴδομεν ὅτι τὸ μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη ἐστί.

επίσημης καταγραφής των αποδοτικών δυνατότητων της απόδοσης στην πολιτική επαγγελματικής απόδοσης. Η πολιτική επαγγελματικής απόδοσης στην Ελλάδα έχει αποδειχθεί ως μια από τις πιο αποδοτικές πολιτικές στην παγκόσμια πολιτική επαγγελματικής απόδοσης. Η πολιτική επαγγελματικής απόδοσης στην Ελλάδα έχει αποδειχθεί ως μια από τις πιο αποδοτικές πολιτικές στην παγκόσμια πολιτική επαγγελματικής απόδοσης.

Επίσημη καταγραφή των αποδοτικών δυνατότητων της απόδοσης στην πολιτική επαγγελματικής απόδοσης. Η πολιτική επαγγελματικής απόδοσης στην Ελλάδα έχει αποδειχθεί ως μια από τις πιο αποδοτικές πολιτικές στην παγκόσμια πολιτική επαγγελματικής απόδοσης.

Επίσημη καταγραφή των αποδοτικών δυνατότητων της απόδοσης στην πολιτική επαγγελματικής απόδοσης. Η πολιτική επαγγελματικής απόδοσης στην Ελλάδα έχει αποδειχθεί ως μια από τις πιο αποδοτικές πολιτικές στην παγκόσμια πολιτική επαγγελματικής απόδοσης.

Επίσημη καταγραφή των αποδοτικών δυνατότητων της απόδοσης στην πολιτική επαγγελματικής απόδοσης. Η πολιτική επαγγελματικής απόδοσης στην Ελλάδα έχει αποδειχθεί ως μια από τις πιο αποδοτικές πολιτικές στην παγκόσμια πολιτική επαγγελματικής απόδοσης.

Επίσημη καταγραφή των αποδοτικών δυνατότητων της απόδοσης στην πολιτική επαγγελματικής απόδοσης. Η πολιτική επαγγελματικής απόδοσης στην Ελλάδα έχει αποδειχθεί ως μια από τις πιο αποδοτικές πολιτικές στην παγκόσμια πολιτική επαγγελματικής απόδοσης.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

A. Εἰσαγωγὴ	3 - 10
B. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ	
1. Κείμενον	13 - 62
2. Ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις	63 - 129
C. ΑΝΤΙΓΟΝΗ	
1. Κείμενον	133 - 178
2. Ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις	179 - 253

ΕΞΩΦΥΛΛΟΝ : ΡΕΝΑΣ Π. ΜΑΛΑΜΑ

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψύτυπον. 'Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸν διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ζερθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 19/46 ('Εφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

024000025411

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΑ/ΙΓ', 1966 (V) - ANT. 10.000-ΣΥΜΒ. 1381/28-4-66-1386 /29-4-66
Έκτυπωσις - Βιβλιοδεσία : ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο. Ε. - Φιλαδελφείας 4 - ΑΘΗΝΑΙ

